BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
69
8 E
22

M

69-8.E-22.

Statuta ciui-tatis piſauri

NOVITER IMPRESSA

.M.D.XXXI.

236

Magnificis.D. Conſulibus & Senatoribus Ciuitatis Piſauri: ÆMILIVS mancinius. .I.V.Doct. piſaureñ.Senogaliæ Ducalis locũtenens.F.P.D.

ROmani Principes.P.C.diu cogitauerunt ut ſubditos a litibus auerte-rent: dixerunt.n.iurgia: rixas: diſpendia: & qñq; paupertatem ex eis oriri. & propterea tot caſus legibus deciderunt ut uix ulterius exco-gitari poſſe uideretur. metasq; tũ Ciuilibus: tũ criminalibus impoſue runt: quas egredi non licebat. & ſcientes omnia non poſſe legibus cõ prehændi mãdauerunt ut qui iuriſdictioni preeſſet ad ſimilia procede ret: & ꝙ omnis populus/immo quodq; collegiũ: licitũ tñ/& appro-batũ/propria iura que municipalia appellantur,ſibi condere poſſet: ut in ſubditorum quiete ipſi quoq; quieſcerent. Quo priuilegio noſtra reſpub. antiquitus uſa/ſtatuta edi dit: & quidem talia ut in aliquo improbari nõ poſſent. tamen eoꝝ uolumina cũ pau ca & manuſcripta eſſent/ſæpiſſime deprauata: mutilataq; reperiebãtur. ut potius in-ducerentur q̃ tollerentur lites. Et quia ſm uarietatem temporum decreta quoq; huma na uariare neceſſe eſt: nõ mirum ꝙ ſuplemento: & correctione indigebant. Qua de re Io.Sfor. qui tunc dominabatur/electis ſapientiſſimis: & doctiſſimis uiris: emenda-re: & in luculentam formam redigere curabat: & iam cepto ſed quaſi poſtpoſito ope re uita functus eſt. quod & Galeatius Sfor. fraterni uoti conſcius ad finem perducere nequiuit. Poſtea omnipotens Deus a quo cuncta bona procedunt, huius populi miſer tus/Glorioſum Franciſcum Mariam de Ruere anno. 1513. menſe februario: ſeden te Iulio.ii. ligure. Pont.Max. nobis dominum & principem conſtituit. qui & ſenogal-lie dominus: Vrbinatũ Dux: & Vrbis prefectus eſt. cui quingenti & ultra continuo domi inſeruiunt. tamen integer uite: & ab omni labe alienus: & populorum fidem ſæ pius expertus/per ciuitatem & ſuburbia duobus uel tribus: & qñq; uno tantum, co-mitatus inermis tum equeſter: tum pedeſter deambulat. Si omnes animi & corporis dotes enarrare uoluero/ prouinciam meis humeris imparem aggredi/merito quis di-xerit: ſe ipſas.n. extollunt: & Venetorum Imperium atteſtatur. cuius generalis Capita neus cum ſit/a uictricibus armis Germanorum Hiſpanorũq; illeſum: intactũq; ſerua tum eſt. mirabile dictu: ꝙ illi Genuam: Mediolanũq; depopulati, Franciſcum fran-corum regem qui Papiam obſederat: & eam optimis pactionibus ad gratiã accepta-re noluerat/captiuum. vi. kl. martias. 1526. cum ſuis proceribus Cæſari in Allema-nia preſentauerunt. Romam deinde anno ſequẽti. pridie nonas Maii: & molẽ Adria ni cum pontifice & Cardinalibus/ad libitum craſſati per plures menſes tenuerunt. pa ceq; cum Ceſare compoſita: ſed non ſeruata/licet affinitate: & propriis filiis obſidi-bus fuerit uallata, Idem frãcorum Rex Neapolim inuadi iuſſit cum tanto pedeſtriũ terreſtrium: mari: terreq; impetu: qualem non audierunt noſtri progenitores. tandẽ ſu-peratus eſt: & ducibus extinctis/rari in eorum regionẽ rediere. Demum Hiſpani & ger mani uictores Florentiam(licet per annũ nõ ſine mutua ſtrage oppſſam) familiæ me dices parere cogerũt. non potuerunt tamen ullum quidem Venetorum oppidũ euer-tere: tanta eſt huius noſtri principis fortitudo: & bellicarum rerum experientia. ſoluſq; nouit Hiſpanorum ſagacias: & uictorias eludere. Papiam licet munitam cum a uicto ribus deffenderetur/uiolenter expugnauit. Cremonam debellare paratus/ militibus & tormentis cum maximis tubarum clangoribus iam irruẽtibus obtinuit. ſed quia cum omnibus ductoribus ſuis & populo ſuplex ad eum confugit/ gratioſe pepercit: pieta tem principis/non ſeueri militis faciem oſtendens. Laudem quoq; urbẽ cũ pluribus op

✢*✢

pidis ab hoſtibus euulſit.hæc ſi ab antiquis ſcripta legerentur: fabulas uel adulationes (quæ abſint)arbitrari liceret.Cũqꝫ Carolus quintus Ro.Rex ſanctius cogitans/arma in infideles Chriſti conuertere decreuerit pacem cũ italis cõpoſuit.Duci mediolan[illegible]: ac oppida & urbes unicuiqꝫ reſtituit.ſuaqꝫ recuperauit. & pleraqꝫ alia digna imperiali maieſtate conſtituit.ex quibus triumphum longe maiorem q̃ ex rebus ante geſtis aſſe qutum omnes fatentur. tãdem Bononie hoc anno a Clemente.vii.Pont.Max.patria florentina:ac familia de medicis(qui iniurias ſeppoſuit)honorifice ſuſceptus die bea ti mathie apoſtoli cum pompa inaudita in templo diui petronii imperatorio diadæ-mate coronatus eſt.quo Dux noſter p̃fectus Rome cum ſit,euocatus ante faciem eius imperialem extulit enſem.ipſumqꝫ imperator ſepius & benigne uaria de re militari lo qutus eſt.Ductores Hiſpani hominem admirabantur & uenerabantur dicentes:hic ẽ qui nobis innumeros abſtulit tropheos: utinam ſub eo militari licuiſſet:breui.n. om-nes italie regiones ſub iugo noſtro deductas non dubitaremus.Eſt ſibi preterea con-iũx LEONORA gonzaga moribus/forma/pietate/rerum largitate/ ac religione incomparabili: uidimus eam dum noſter Dux Venetos in ciſalpina gallia ab hoſtili fu rore deffenderet: q̃ mature & patienter in audiẽdo ſubditos in releuando oppreſſos:& delinquentes miſericorditer puniri iubendo ſe geſſerit. ut non mirum ſi princeps ipſe ſepiſſime dixerit eam proprie ſaluti comparare.Hiis Primo genitus eſt Guidobaldus qui uix adoloſcentiam ingreſſus latinis ac grecis litteris ornatus: & pedeſtriũ & eque ſtrium armorum adeo expertus,& promptus eſt/ut alterum inuenire difficile foret.Cõ ſultiſſime genitor eum ſuo ducali auditorio prepoſuit:quia nouit prudentiam: iuſtiti am: pietatem:liberalitatem: fortitudinem: pudicitiamqꝫ paternã imitari :que Bernar-dinus Factorius ſcriba huius reipub. ſonecto ei porrecto belliſſime decãtauit.hec om nia a Deo optimo maximoqꝫ:quia ſcriptum eſt: timete Deum:quoniam nihil deeſt ti-mentibus eum.dum hec ſcribo cordis occulus præ gaudio lachrimatur,Reliquum ergo erat noſtre reipub.que tali principe decorata eſt:ſicut bellorum tempore tutari ſperat pacis quoqꝫ armis muniretur:ut in utraqꝫ fortuna recte gubernari poſſet.quod facile preuidit ſi ſuas leges municipales reformandas imprimẽdasqꝫ curaſſet. Et propterea Franciſcus clemens confalonerius:cui cõſules erant Benedictus turtura/Antonius pau li claræ:& Ioannesantonius fabrinus in ſenatu non minus eleganter: q̃ efficaciter rei neceſſitatem propoſuit:mutuam ad hoc pecuniam offerens. Quocirca ſenatus elegit Franciſcum de homdedeis:Gaſparinum de ſamperolis: Lucam de abbatibus: Ioanẽia cobum uallentium:Antonium butium:& camillũ zacconum piſaureñ:quorum peritiã & circa iuſſiones fidem:iam ex multis argumentis accepit: conuocatisqꝫ mandauit ut totius populi nomine ſtatuta corrigendo & ſupplendo elimarent.qui in hiis ut in ce-teris tum publicis tum priuatis ſolertes digni tanto honore/tantaqꝫ reperti ſunt fæli-citate ut quod pluribus luſtris ſfortiadum tempore factum non eſt: nunc ſolo nutu ducis noſtri breui perfecerint.iuraqꝫ ipſa & uiſa:& lecta ab ipſo principe: & eo mãdã te ab Accurſio marcheſino de firmo:& Demophoōte de paulonibus de treuio ſilen-tiariis & ducalibus auditoribus:repertaqꝫ iuri conſona:æquitatis imitãtia:honeſtati cõ formia:dignaqꝫ principali auctoritate: approbata:& roborata fuerũt. exequtioniqꝫ mã dari(cæteris omnibus uacantibus)iuſſum eſt.Poſſumus.P.C.dicere quod Adrianum.vi. Pont.Max.fertur dixiſſe eidem noſtro principi Romæ pedes deoſculanti. Deſideraui mus uidere faciẽ tuam:uidimus & gauiſi ſumus.Si cuncta recte penſemus. P.C. ciui tatem noſtram & nobilem: & antiquam non eſt ambigendum.quod licet ex pluriũ ſcriptorũ auctoritate cõprobari poſſit:tacere tamen nephas arbitror ꝙ multa ueſtigia

tum nobilitatis tum antiquiratis prius ignota nuper repta ſunt.ſuperioribus.n.diebus dum Alexander barignanus conciuis fundamenta quedam pro errigẽdo edificio iuxra uiridariũ principis fodi mandaſſet:ſub rerram per pedes circicirer decem reperta ẽ ſtatua Aenea Bacchi antiquiſſima frondibus & uitiũ fructibus circa tempora ornata: que in alrera manuum frondoſam uirem cum uuarum racemis habet. ſtarq; ſupra baſim. quã antiquiſſimam dixi fraetus ꝙ Marcumanronium bacchũ precipue coluiſſe legimus. piſaurumq; colonos deduxiſſe. cumq; eiuſdem exitus iminerer prodigia multa uiſa ſunt: & inter alia ꝙ urbs ipſa piſauri iactu terrae abſorpta fuit :& ꝙ ſtatua bacchi que Athaenis ſtabar uentoꝝ ui excuſſa cecidit. cũq; in eſtremis iam eſſet prope Cleopatrã reginam egipri quã adamauit: nocte auditus eſt concẽtus oĩs generis muſicorũ exiẽs portã que caſtris Ceſaris opponebatur. ex quibus oẽs dixere bacchũ quẽ maxime colebat, In ſequebaturq;, Marcumantonium deſeruiſſe. quod facilius credẽdũ, quia luxurioſe & bacchanali quodam ritu uixiſſe legitur. hanc ſi mercenarii illeſam effodiſſent, arbitrantur omnes qui eam uiderunr maximo pretio ob eius antiquitarẽ & formam & artificium exiſtimandã. habet.n. lineamenra: muſculos, neruos uenaſq; naturalibus non diſſimiles. & circa eam antiqni ſacelli ueſtigia nõ deerant. hanc principi Alexander ipſe donauit. qui eam priſtine integritati pro uiribus reſtitui iuſſit. fietq;. quoniam antiquitatum & cuſtos & amaror eſt. Dumq; iuxta portam quam fanenſem uocamus, lapides quidam euellerentur, inuenti ſunr aliqui marmorei, quos uulgo pedes ſtalli dicunt. ſupra quae ur ex ueſtigiis uidere licet, ſtatue Aeneae ſtabanr , inquorum uno pes aeneus adhuc eſt qui altitudinem rei demonſtrat. Inſcriptionemq; eius formalem hic inſeruiſſe non apiget.

I
C.LVXILIO C.F.POMP.
SABINO EGNATIO
PROCVLO C V.CVR.RER.
PVBLICAR. PISAVR. ET FANEST.
LEG. LEG.X GEM. GORDIAN.
IVR. REG. TRANSPAD. CVR.
VIAR. ET PRAEF. ALIMNT.
CLODIAE. ET COHERENT.
LEG. PROV. ACHAIAE. PREF.
AEDILI. CERIALI. QVEST.
PR. PR.PROV. CRETAE CYR.
TRIB. LATIC. LEG.IIII.FLAV.
PATRONO COLONIARVM
PISAVR. ET FANEST.

Supra alium aurem marmoreum & ornatum lapidem erat calceus aeneus deauratus & uicta quadam circundatus magnitudinem facti denorans, cui talis erat iſcriptio

VICTORIAE
AETERNAE
AVRELIANI.
AVG.N.
RESP. PIS.
CVRAM. AGEN.
C.IVLIO PRISCIANO.
V.E.DVCEN. CVR. R.P.
PISAVR. ET FAN.P.P.M.

Aurelianus fuir iã ſunt anni circa mille ſupratrecẽros & quinquaginta: ortus ignobili genere: fuitq; uir ſaeuus ſed uictorioſus: rres.n.habuir uictorias in Italia: unã apud Placentiam: aliam iuxta ticinũ: aliam ex qua ſtatua hic fuir errecta, habuir intra methaurum flumem & urbem Fani ubi erar templum fortune. Zenobiamq; nobiliſſimãq; mulierem que Syriam ſibi glorioſe uendicauerat, multis aureis;Carhenis uinctã duxir anre Currũ Triumphalem. Alrerius etiam cui equeſtris ſtatua inſidebat, ut ex pede equi aenei,& alius ueſtigio uideri poteſt, inſcriptionem non tacebo.

HERCVLI
AVG.
CONSORTI
D. N.
AVRELIANI
INVICTI AVGVST.
RES. P. PIS.
CVRA. AGENTE
C.IVLIO PRISCIANO.V.E
DVCEN. CVR. R. P. PIS. ET FAN. P.M.

Et ne omnia deſcribendo prolixior ſim.P.C.multa obmiſſa facio hiis proximis diebus
tũ inuẽta,rũ reperta: quæ multos uidiſſe iuuauit. & que nõ ut antiquorum memoria
deleretur, a Beliſario Iuſtiniani Imperatoris gloriorioſiſſimi & religioſiſſimi duce(id.n.
breuius feciſſet)ſed ut ciuitatem noſtram a gothis dirrutã inſtauraret, poſita fuiſſe cre
dendum eſt. Hanc urbem,Dei tamẽ:& noſtri Ducis preſidio,optime regi:& ſitus ame
nitate & rerum omniũ preſertim fructuum copia dotatam meriro conuicini populi
exclamant. Vias (precipue regales) in ea lateribus ſterni.Parcum poſt Conuentum bea
ti Ioannisbaptiſte diuerſis animalibus pleriſꝗ antea incognitis, piſcium ornatiſſimo
uiuario incluſo,quo ex ſuperiori ualato aque ſub rerram deſfluunt,ipſo principe iuben
te abſolutũ inſpicimus. que & Decori ciuitatis,& ſolatio cedere Ciuium nõ ambigi-
mus. habetꝗ montem actium quẽ uulgo. S. Bartoli appellamus: qui incipiens extra
portã a ponre definit iuxta catholicã:& per octuaginta ſtadia non mõtem ſed collẽ
amenïſſimum uidemus .in quo tria caſtra ſunt ſalubritate aeris : frumentorum, uiniꝗ
ſuauitate ceteriſꝗ uictui humano neceſſariis abundantia.ſed moles imperialis olim ab
Alexandro.Sfor.errecta, & a noſtro Duce nuꝑ inſtaurara, Turri uariiſꝗ edifitiis & hi
ſtoriis exornata, & collis amenitatẽ & loci nobilitatẽ auget.ibiꝗ heremitarũ cõuen-
tum quem. S.Bartoli dicimus, & prope Ciuitatem iuxta litus ſub ripis ſalientis aque
fontem iã iam fabricatum uidere licet. habetꝗ ciuitas hæc uiginti caſtra, inter que
eſt oppidũ gradarie populo: ſitu: diuitiis & arce ãpliſſima decoratũ: cui a retro principi
bus & a noſtro Duce merũ & mixtũ imperiũ ſeparataꝗ iuriſdictio (in arce cuſtodis
ac iudicis electione & appellationũ cauſis dumtaxat exceptis) cõceſſa eſt. Quid ultra:
nouimus ſuperioribus annis leutheranam hereſim in alemania inualuiſſe, & iam alio
ſerpere.ex qua multi populi fluctuãt.& propterea generale concilium fertur indictũ.
Et quaſi rotam italiam bellicis ſudoribus, epydimiæ anxietate, & fame perhorrenda
uexatam.ad hãc tamẽ urbem omnes ut ſic dixerim, cõfugiſſe. quod & maxime com-
probari neceſſe erit ſi ab heſternis hæ noſtræ leges uideri contigerit. cum ſaluti, &
urilitari publicæ cõſultum ſit. Vos autem eas.P.C.ex debito curabitis ſeruari. turpe
enim eſt iura dari ſi a rectoribus negligi, uel abuti permittãtur. Valete. Senogaliæ. vi.
kal.Nouẽb. 1530.

Idem Æmilius.

Antiqui leges decretaꝗ ſæpe Piſauri
  Et quecunꝗ eius iura ſenatus habet:
Querebar rora quondam ſimul anxius Vrbe
  Scriba, alti reperens tecta ſonora fori,
At modo cuncta uno, & paruo, compreſſa libello
  Quiſꝗ ſuæ poterit cautus habere domi.

Annibalis Zuchellæ Piſaurēſis Medici.

Hæc etiā quando terris Aſtræa manebat
Sancta dedit claro iura obſeruãda Piſauro
Aſſueta hoc urbes primū circundare muro
Quo pacis belliq; diu res tempore durat
Nec tātū durat/ſed magno fœnore creſcit/
Indoluit tñ ut ſolis mandata tabellis
Dogmata percepit/quæ iudicis oĩa fibris
Iuſſerat excudi medius:At diſcite ciues
Diſcite iuſtitiam memores/ſuperūq; timete
Vltoꝝ pœnas/uarum quod maximus olim
Teſtat̃/grãdo hinc populis diraq; procellæ.

.D.Alexander de Giorgiis ſacerdos Piſaureñ.

Dogmata ſaturni ꝙ tranſit ferea proles
Aurea ꝙ quæ etas & ſua iura iacent
Ne ſine ſuplicio quod fas eſt ut rūpat iniquus
En bene iam noſtri conſuluere patres

Thomæ de leporibus Piſaureñ.

Exultate animis licet urbs præclara piſauri
Principis Vmbra tuas dum tueatur opes
Hactenus inculte leges redduntur in unum
Quas iuſſu domini frangere nemo queat
Vnicuiq; ſuum datur/& ſua quiſq; reportat
Illeſa/hic/noſtri principis auſpicio
Ferrea iam ceſſant/naſcuntur:& aurea ſæcla
Nam modo panduntur/quæ latuere diu

L.Federicus Turcella Foroſempronienſis.
S. P. Q.
Piſaurenti.

Corpora cūcta ſuis ꝓpriis uelut orba medullis
Oſſibus/& neruis/languida facta ruunt
Sic quoq; deficiunt orbatæ legibus urbes
Et recidunt turres/mœnia/templa/domus.
Ocyus unde uiri/uigeant ut membra Piſauri
Legibus.hinc ueſtri diſcite iura fori.

Idem eiſdem.

Legibus excelſæ creuerunt mœnia Romæ:
Quas ſuus extructor Pompiliuſq; dedit.
Legibus urbs quōdā Lacedemōis aucta Licurgi
Creuit & ad cœlum legibus uſq; fuit.
Legibus īperiū ueſtrū quoq; creuit Athenæ
Compoſuit doctus quas Solon acq; draco:
Legibus ergo ſuis ſi regna domuſq; reguntur
Polleat & ueſtrum legibus imperium.

Idem.

Qui cupit Aſtreæ redeant ſibi tēpora:leges
Has legat/& toto pectore iura colat.

Leonelli uenturelli Fanenſis hendecaſyla
bum ad Virginem.

Virgo uirginei chori refulgens
Sydus:q; Aethereæ nitens corona
Aulæ:quam charites ſimul beatæ
Muſarumq; nouem beatus ordo
Sectatur:ſuperam manus beata
Complexam gremio Iouis perenni
Cinctam ſyderibus nouem coronat
Cum tu nectareos doces liquores
Informas animos beatiores
Et cultus Superum benigna monſtras
Et leges hominum beata formas
Da fœlix præcor:ut liber Piſaurum
Quem nunc in teneris dicat papiris
Qui mores hominum graueſq; cultus
Diuum præcipit:integer/ſeuerus
Et penas ſcelerum minatur uſq;
Fortunet populum:fruatur atq;
Soſpes æthereа domo tonantis.

Bernardino de Factori Cancelle-
ro del cõmun de Peſaro.

Qual exercito incauto ſenza duce
 Qual legno in alto mar ſenza nochiero
 O/qual ſol pelegrin ſenza ſentero
 Qual occhio dh'uman capo ſenza luce
Qual corſier ſenza fren che ſe conduce
 In precepicio de ſe ſteſſo altero
 Qual hom ch'opra tal'hor ſenza penſiero
 Che raro del ſuo fin l'effetto adduce
Qual ſenza il padre ſuo tenero figlio
 Che mentre/e/ſeco lo gouerna/e/regge
 Ne d'amor uè ch'il paſſa/o/di conſiglio
O/qual ſenza paſtor pauido gregge
 Che ſouente trabocca in gran periglio
 Tal/e/terra/o/citta ſenza ſua legge.

Vicenzo Gambaro
da Peſaro.

S'el buon Giuſtiniano Imperatore
 Inclito generoſo antico e diuo
 A tempi noſtri ſe trouaſſe uiuo
 Et alle leggi ancor portaſs'amore.
Queſti ſtatuti priui d'ogni errore
 Vederli punto non haurebbe/a/ ſchiuo
 Anci direbbe tutto Ammiratiuo
 Vnqua Peſaro fece opra migliore.
Qui Dorotheo mi par reſciuſitato
 Con li compagni ſuoi:a cui gia el peſo
 Delle leggi giuſtiſſime fu dato
Qui dir non ſi potra che ſia mal ſpeſo
 Ne tempo ne danar, ma conſolato
 Ch'ognun ſia de queſt'opra anz'ho cõpreſo.

TABVLA STATVTORVM

Incipiunt Rubricæ Primi Libri de auctoritate & poteſtate dñi Prætoris.

DE die dominica ſolenniter obſeruanda. Rubrica prima. carthe. 1

De aliis feſtiuitatibus ſolenniter obſeruandis.rub.2. car. 1

De feſto ſanctæ Muſtie quolibet anno celebrando.rub.3. car. 2

De honore faciẽdo btẽ Marie & ſcõ Terẽtio i eorũ feſtiuitatibus & brauio currẽdo.4.2

De auctoritate & poteſtate dominorum de Malateſtis.rub.5. car. 3

De ſalario poteſtatis & his quos habeat ducere & tenere.rub.6. car. 3

De officialibus & perſonis:quos poteſtas nõ habet ſecum ducere.rub.7. car. 3

Quod poteſtas & cæteri officiales cõis nõ debeãt ſe abſentare.rub.8. car. 3

Quod poteſtas Piſauri ſingulo die ueneris tenetur uiſitare carceres:& de incarceratis cedulam quare ſint carcerati dño pſentare uel eius locũtenenti.rub.9. car. 3

De mõſtra faciẽda quolibet mẽſe per poteſtatẽ de ſuis officialibus.rub.10. car. 4

Qualr puniãt poteſtas ꝑ officialibus familiaribus:& equis quos nõ retinuerit.ru.11.4

De emolumentis poteſtatis rub.12. car. 4

Correctio ſtatuti prædicti de emolumentis.rub.13. car. 4

De his quæ licite accipere poſſunt miles familares ſeu biroarii poteſtatis & alii officiales pro exequtione & pignorationibus.rub.14. car. 4

Quod Poteſtas & eius officiales non poſſint recipere enſenia aliqua uel alia lucra uel emolumenta quæcunq;.rub.15. car. 5

Quod Poteſtas & alii officiales omnes teneantur finito ſuo officio ſtare ad ſyndicatũ cum omni ſua familia.rub.16. car. 5

De pœna officialium contumaciũ tẽpore ſyndicatus.rub.17. car. 5

De pœna officialium qui rationem cum conſignatione reliquorum non cõſignauerit depoſitario ante finem eorum ſyndicatum.rub.18. car. 5

Quod poteſtas teneatur repræſentare tempore ſui ſyndicatus omnes ſuos familiares & officiales:quos ſecum retinuerit in officio.rub.19. car. 6

De iuramento poteſtatis.rub.20. car. 6

De iuramento Vicarii & militis eiuſdem.rub.21. car. 6

De iuramento Notarii maleficiorum.rub.22. car. 6

Qđ ptãs & ſui officiales teneanẽ pſtare officiali cuſtodie auxiliũ & fauorẽ.ru.23.c.6

Quod miles poteſtatis teneatur rimari de nocte per ciuitatem.rub.24. car. 6

Quod poteſtas:& eius officiales nõ poſſint recipere in depoſitum uel tangere pecuniã quæ in cõmune deuenire debet.rub.25. car. 6

Quod Notarii poteſtatis:& eius officiales nõ poſſint de ciuilibus eſſe rogati:nec in ciuilibus cauſis ſe quoquomodo intromittere.rub.26. car. 6

Quod nullus poſſit comedere uel bibere cum officialibus.rub.27. car. 6

Qđ ptãs nõ poſſit uel audeat dedecus uel iniuriã alicui facere uel dicere.ru.28.car. 7

Qđ ptãs & ſui officiales teneãt benigne audire uolẽtes pponere eorũ negocia.ru.29.7

Qđ vicarius ptãtis poſſit exercere officiũ ipſo ptãte abſente & e cõuerſo.rub.30.c.7

Quod porte palatii tota die ſtent apertę.rub.31. car. 7

Quod poteſtas debeat diligẽter inquirere ſi diſcordia eſt inter aliquos ciues Piſauri:& pro poſſe conetur eos adinuicem concordare:quod ſi facere nõ poſſit cõpellat partes ad cauendum de ſe non offendendo.rub.32. car. 7

Q d ptás ſeu officiales nō poſſint dare licētiā alicui portādi arma offenſibilia.ru.33.c.7
Quod poteſtas non poſſit aliquem mutilari facere nec ſuſpendi in locis in ſtatutis prohibitis.rub.34. car.7
Quod poteſtas non poſſit aliquem cogere ad commodandum lectum ſeu alia in ſtatuto contenta.rub.35. car.8
Quod poteſtas non poſſit aliquem cogere ad aliquam expenſam faciendam ſi non haberet de pecunia comunis.rub.36. car.8
De fulciendo ſe de farina de menſe Maii.rub.37. car.8
Quod poteſtas Piſauri faciat omnes & ſingulos de diſtrictu & dioceſi Piſauri ſingulis annis de menſe Ianuarii iurare obedientiam ciuitatis Piſauri.rub.38. car.8
Quod poteſtas teneatur uinculo ſacramenti in quolibet die in palatio communis ſedere ad banchum.rub.39. car.8
De maſſaritiis & ſcrineis domus ptátis & ſuis officialibus aſſignaŭ.rub.40. car.8
Quod poteſtas ſui & officiales non poſſint aliquem condēnare pro aliquo maleficio ſeu iniuria ultra formam in ſtatutis comprehenſam.rub.41. car.8
De recuperatione caſtroꝶ & uillaꝶ iuriſdictioniis cōmunis Piſauri.rub.42. car.8
Quod poteſtas non poſſit congregare conſilium generale uel in ipſo aliquid proponere ſine licentia domini.rub.43. car.8
Quod poteſtas uel eius familia non poſſit tempore conſilii conſiliarios pro collecta uel alia cauſa in palatio retinere.rub.44. car.8
Quod poteſtas uel eius familia uel aliquis alius non debeat intereſſe conſilio ubi tractatur de ſuo commodo uel incommodo.rub.45. car.8
De modo & forma electionis conſiliariorum ciuitatis Piſauri & quot homines debeāt in numero eſſe.rub.46. car.9
Quod conſiliarii uenire debeāt ad cōſiliū cū fuerint cōuocati.rub.47. car.9
Quod nullus arengat ultra propoſitam.rub.48. car.9
Quod Poteſtas & Vicarius generalis poſſint in conſiliis tot ꝑpoſitas facere prout eis uidebitur.Et q̄ uocibus exiſtentibus equalibus ſit electio dñi.rub.49 car.9
Quod nullus cogatur cōſulere de dono uel adiutorio alicui faciēdo.rub.50. car.9
Quod ubi inter arengatores eſſet diſcordia ſuper propoſitis in conſilio q̄ eligi debeāt alii qui arengare debeant.rub.51. car.9
Quod officiales cōis Piſauri ꝑponere debeāt bis in anno īfraſcripta.rub.52. car.9
Quod quolibet anno eligantur duo ad probandum uel improbandum officiales communis ſimul cum Vicario Poteſtatis.rub.53. car.9
Quod aliquis nō ꝑſúmat arēgare ꝑ aliqua uniuerſitate ꝑcio uel dono.rub.54. car.9
Q d quolibet anno de mēſe Ianuarii eligant tres notarii ad ſcribēdū ſumáres.ru.55.9
Quod in conſilio generali eligantur quolibet anno officiales infraſcripti ad faciendū ea quæ in ſtatuto continetur.rub.56. car.10
Quod de menſe Ianuari in conſilio generali eligantur duo boni uiri qui ſuperſint ſtatериis billantiis:& aliis menſuris.rub.57. car.10
Quod paſſus merchatorum debeat eſſe ad modum paſſus qui eſt ſculptus in columna palatii comunis.rub.58. car.10
Quod pánus uēdat ad paſſum cōis in bācho per ſchinā pāni.rub.59. car.10
Quod pro cōmune habeatur unus bonus & legalis Marcus.rub.60. car.10

Quod ſal & oleum quæ uenduntur ad minutum debeant uendi cum menſura infra deſcripta & de caſeo uendendo ſimiliter.rub.61. car. 10
Quod Medria & quartaroli totius ciuitatis ſint cõmunis.rub.62. car. 11
Quod miliare olei ſit uigintiſeptem medriorum & quolibet medrium ſit triginta ſeptem librarum.rub.63. car. 11
Quod aliquis nõ poſſit ultra unũ officiũ ad breuia ſimul hr̃e.rub.64. car. 11
Quod his nõ poſſit cogi ad accipiendum officium.rub.65. car. 11
Quanto tẽpore debeant uacare Notarii ad ciuilia deputati.rub.66. car. 11
De officio Notariorum ſuper Archiuio actorum deputatorum.rub.67. car. 11
Quod Notarii deputati ad ciuilia teneantur omnia acta in quaternis ipſorum anotare.rub.68. car. 11
Quod acta ſcribantur per notarios cõmunis ad ciuilia & non per alios.Et quod Notarius faciens mentionem de Iudice in aliqua ſcriptura publica teneatur facere mentionẽ cuius Poteſtatis ſit Iudex.rub.69. car. 11
De ſalario ſcripturarum Notariorum cõis Piſauri ad ciuilia deputatorum & aliorum Notariorũ pro ſentẽtiis inſtr̃is & ultimis uolũtatibus de quibus ſunt rogati.rub.70. car. 12
Quod notarii nõ debeãt pro aliquo interuenire in iudicio uel procurare.rub.71.car. 13
Quod Notarius rogatus de ultimis uolũtatibus teneat̃ infra octo dies notificare debentibus recipere aliquid ex his ultimis uoluntatibus.rub.72. car. 13
Quod Notarii teneantur inſtrumenta & acta in eorum quaternis regiſtrare:quibus regiſtris adhibeatur plena fides.rub.73. car. 13
Quod nullus Notarius moretur intra ſtangã banchi.rub.74. car. 13
Quod Notarii teneantur & debeant omnia inſtrumẽta de quibus fuerint rogati diſtincte de uerbo ad uerbum in eorum quaternis ponere.rub.75. car. 13
Quod Notarii in confectione inſtrumentorum diſtincte ponant milleſimum inditionem.&c.rub.76. car. 14
Quod quilibet Notarius de ciuitate & comitatu Piſauri qui uocabit̃ ad ſcribendũ teſtamentum uel aliquã aliã ultimã uolũtatẽ teneatur dicere Teſtatori ſi uult aliquid relinquere pro reparatione portus & eccleſiæ maioris.rub.77. car. 14
Quod Notarii qui aliquas teſtificationes recipient ipſas prius in eorum libris annotare debeant.rub.78. car. 14
De notario qui aliena rogita exẽplare uoluerit quod prius procuret licẽtiã a cõſilio.r.79.14
Quod ſi aliquis electus fuerit ad aliqđ officiũ ad breuia & ipſum officiũ acceptauerit ipm̃ officiũ debeat per ſe & nõ per aliũ ſubrogatũ exercere.rub.80. car. 14
De aſſignatione & annotatione rõgitorum notariorum defunctorum.rub.81. car. 14
Quod libri condemnationum criminalium ſtent penes notarium ſuper cancellationibus deputatum.rub.82. car. 14
Quod Notarii deputati ſuper cancellationibus condẽnationũ teneantur infra decem dies nomina condẽnatorum dare in ſcriptis militi.rub.83. car. 14
De cõdenationibus in duobus libris de cætero cõſcribendis.rub.84 car. 15
De ſalario ſoluẽdo Notariis pro cãcellationibus cõdẽnatorum.rub.85. car. 15
Quod condemnationes non cancellentur prætextu gratie niſi primo producatur inſtrumentum pacis.rub.86. car. 15
De modo & forma tenenda in cancellationibus condemnationum per Notarios deputatos.rub.87. car. 15

De modo & forma recipiendi denunciationes & qualiter notarius maleficiorum ſe habere debeat.rub.88. car. 15
Quod copia accuſationis uel denunciationis debeat dari inquiſito uel accuſato de maleficio:ſi per eum petita fuerit.Et ꝙ Notarii maleficioꝶ pro ſcripturis nihil percipere poſſint.Et ꝙ Poteſtas nõ poſſit aliquẽ actum facere in requiſita parte:nec ei mandare ut ſingulis diebus & horis intereſſe debeat.rub.89. car. 15
Quod Poteſtas & eius Vicarius & Notarius maleficiorum teneantur dare copiam accuſationis inquiſitionis uel denunciationis.Et ꝙ Notarius maleficiorum nihil percipere poſſit.rub.90. car. 15
Quod Poteſtas non poſſit cogere aliquem ad dandum pignora uel depoſitum dummodo offerat idoneas cautiones.rub.91. car. 16
De non cogendo aliquem ad ſoluendum aliquam pecuniam niſi primo condennatio facta fuerit ſolemniter.rub.92. car. 16
Quod aliquis carcerari non poſſit pro aliquo maleficio ſi fideiuſſores ideneos dederint de delicto in quo inquireretur.rub.93. car. 16
Quod carcer communis debeat uendi pro commune & quid accipere poſſit cuſtos carceris ab incarceratis.rub.94. car. 16
Quod Poteſtas teneatur fideiuſſorẽ recipere ab inquiſitis de maleficio ſi pœna pecuniaria ueniret imponenda pro tali maleficio.rub.95. car. 16
Infra quantum tempus cauſe criminales expediri debeant.rub.96. car. 16
Quod Poteſtas non poſſit aliquem tormentare pro maleficio niſi pro his quæ continentur in ſtatuto.rub.97. car. 16
Quod Poteſtas teneaẽ quolibet menſe ſententias dare in criminalibus & eas notificare infra quintam diem condemnationis.rub.98. car. 17
Quod Piſaurenſes condẽnandi pro aliquo maleficio non poſſint ad confinia mitti extra ciuitatem & diſtrictum Piſauri.rub.99. car. 17
Quod criminaliter condẽnati habeant terminum quindecim dierum ad ſoluendum cõdẽnationem ad pœnam quarti pluris.rub.100. car. 17
Qđ ptãs ſeu eius miles ĩfra mẽſem teneaẽ facere executionẽ cõdẽnationũ.r.101. 17
De officialibus eligendis ad denunciandum maleficia.rub.102 car. 17
Quod officiales eliganẽ ſup maleficiis & delictis in ciuitate Piſauri.rub.103. car. 17
Quod officiales & ſyndici caſtroꝶ & uillaꝶ Piſauri teneanẽ quolibet anno de menſe Ianuarii iurare de officio eoꝶ legaliter exercendo.rub.104 car. 17
Quod quilibet uniuerſitas uillæ uel caſtri ſyndicum habere debeat in ciuitate Piſauri.rub.105. car. 17
Qđ in quolibet caſtro comitatus Piſauri eẽ debeat unus hoſpitator.ru.106. car. 18
Quod officiales cõis Piſauri teneanẽ iurare forma infraſcripta.rub.107. car. 18
Quod quicũꝗ fuerit officialis cõmunis Piſauri & ad manus eius ꝑuenerit de rebus cõmunis & bonis debeat dare fideiuſſores bonos.rub.108. car. 18
Quod capitanei generales comitatus Piſauri debeant ſatiſdare antequam ingrediantur officium.rub.109. car. 18
Quod pecunia cõis expẽdi nõ poſſit niſi ſeruata forma ĩfraſcripta.rub.110. car. 18
Quod quolibet anno exactores collectaꝶ teneaẽ rõnẽ aſſignare.rub.111. car. 18
Quod impenſa impoſita ex ſpeciali cauſa & introitus deputatus ad cauſam ſpecialiter expendi non poſſit ex aliis cauſis.rub.112. car. 18

Quod pecunia nõ poſſit accipi ſub uſuris pro cõi ſine licẽtia dñi.rub.113. car.18
Quod quilibet Poteſtas tempore ſui regiminis eligi faciat duos bonos uiros ex conſilio & unum mareſcalcum qui debeant extimare ronzenos locandos ad uecturam & quantum habere debeant pro diurna mercede.rub.114. car.18
Quod in principio cuiuſlibet anni eligatur unus homo in conſilio generali penes quem deponant pignora.Et quid talis hr̃e debeat pro ſua mercede.ru.115 .c.19
Quod debeant eſſe plazarii cõis & de eo℞ imunitatibus & ſalario.rub.116. car.19
Quod plazarii nõ pignorẽt aliquẽ ſine licẽtia per modũ ĩfraſcriptũ.ru.117. ca.19
Quod plazarii teneantur quoſlibet delinquentes denunciare: & quæ pœna ſit retinere porcos in ciuitate.rub.118. car.19
Quantũ accipere poſſit plazarius pro citationibus & exequtionibus per eos fiendis. Et de pœna ipſorum plazariorum recuſantium facere ambaſiatas & quid ſolui debeat de eorum mercede.rub.119. car.19
Qđ plazarii & alii offãles nõ poſſint pignora accepta p eos pignorare.ru.120 c.20
Quod plazarii non debeant eſſe cuſtodes uel gualdarii.rub.121. car.20
Qđ plazarii debeãt referre ambaſiatas ſcđm modũ infraſcriptũ.rub.122 car.20
Quod ſalariũ percipere debeant plazarii pro palio tenẽdo.rub.123. car.20
Quod plazarii non pignorent aliquem contradicentem.Et ultra ſex menſes non teneantur aſſignare pignora.rub.124 car.20
De ſalario tubatorum.rub.125. car.20
De ſalario tubatorum accipiendo a ſingularibus perſonis.rub.125. car.20
De locis in quibus bãnitores bãnire debeant.rub.127. car.20
Qđ officiales cuſtodie teneant quolibet die ſabati mũdare plateã cõis.ru.128.ca.21
De guardianis ponendis de nocte in quarteriis.rub.129. car.21
De cuſtodibus ciuitatis.rub.130. car.21
De ſuperſtitibus cuſtodum.rub.131. car.21
Qui teneant onus cuſtodie ſubire.Et qui ſunt excepti ab ea.rub.132. car.21
Qđ nullus officialis poſſit aliquẽ ponere ad cuſtodiã qui ſit immunis.rub.133.ca.21
Quod Syndicus & Aduocatus cõis teneat defendere bona & iura cõis.ru.134.c.22
De ſalario procuratorum & aduocato℞.rub.135. car.22
De ſalario ambaſiatorum.rub.136. car.22
Quod capita ſoldo℞ nõ debeãt uenire niſi lata ſentẽtia.rub.137. car.22
Quæ capita ſolidorum debeant recipere.rub.138. car.22
De officio officialium ſcribentium blada.rub.139. car.23
De officialibus ad inquirẽdũ granũ nõ aſſignatũ tpe recollecte.rub.140. car.23
Quod inſtr̃a publica & alii de quibus in p̃ſenti ſtatuto debeãt regiſtrari modo & forma in eo annotatis & quid accipere poſſit notarius pro ſuo ſalario.rub.141.ca.23
Quod inſtr̃a exẽplata cũ auctoritate rectoris obtineãt firmitatẽ.rub.142. ca.24
De regalibus conſilii a notariis cauſarum ciuilium ſoluendis.rub.143. car.24
De regiſtro tenendo per Notarios ſedentes ad ciuilia.rub.144. car.24

¶ Expliciunt Rubrice Primi Libri.

TABVLA

¶ Incipiunt Rubrice ſecundi libri de cauſis ciuilibus.

De modo & forma procedendi in cauſis ciuilibus & infra quantum tẽpus terminari debeant ꝙ acta dentur in ſcriptis. Et quomodo in cauſis uiginti libris infra poſſit procedi. rubrica. prima. car. 25

Quod in cauſis pupillorum uiduarum & miſerabiliũ pſonarum poſſit pcedi ſine ſtrepitu & figura iudicii ueritate inſpecta. Et quæ ſint miſerabiles pſone. rub. 2. car. 25

Qualiter Iudices Poteſtatis debeant ſtare ad ius reddẽdũ in die horis cõgruis. ru. 3. ca. 25

Quod quæſtio finiatur per iudicẽ corã quo incepta eſt. rub. 4. car. 25

Quod oẽs cauſe in foro Piſauri tractari debeãt & cognoſci. rub. 5. car. 26

De interpoſitione appellationis fienda & interponenda infra certũ tempus. Et a quibus appellari poſſit & in quibus caſibus nõ. Et infra quantum tempus appellatio debeat terminari. rub. 6. car. 26

Quod ſimul & ſemel nullitates & iniquitates deduci debeant. rub. 7. car. 26

Infra quantum tempus poteſt peti reductio ad bonum uirum & reclamatio a ſententiis arbitrorum & arbitratorum. rub. 8. car. 27

De modo & forma pcedẽdi tã per Iudices ꝙ per ptes in cauſis appellationũ & nullitatũ reclamationũ & petitionũ ad arbitriũ boni uiri. rub. 9. car. 27

Infra quantũ tẽpus arbitri & arbitratores lites terminare debeãt. rub. 10. car. 27

Quo tẽpore poſſit peti cõpromiſſum fieri. rub. 11. car. 27

Quod ſuper alimentis ſummarie procedatur. rub. 12. car. 27

Quod uictus uictori in expenſis debeat cõdenari. rub. 13. car. 27

De quibus cauſis poſſit cognoſci tpe feriarum neceſſitate hominũ. rub. 14. car. 27

De feriis eſtatis & uindemiarum. rub. 15. car. 28

De feriis propter conſilium. rub. 16. car. 28

Quo die & termino poſſit comparere citatus. rub. 17. car. 28

De pœna contumacis & de modo & forma citationis & relationis. Et ꝙ ciues uel habitatores qui de ciuitate receſſerint poſſint citari domi eorum habitationis & ꝙ heredes incerti domi defuncti citari poſſint: & de mõ & forma citationũ forẽſiũ. ru. 18. ca. 28

De proclamatione. rub. 19. car. 28

Quo modo procedatur contra citatum quando apparet publicum inſtrumentum uel præceptum contra ipſum. rub. 20. car. 28

Quod renunciatio ſtatutorum obſit renuncianti. rub. 21. car. 29

De copia proceſſus danda contumaci deponenti expenſas. rub. 22. car. 29

Quod iſtrumẽta ſentẽtie arbitria & arbitramẽta habeant executionẽ paratã. ru. 23. 29

De aſſignatione bonorum & termino ſemeſtrali. rub. 24. car. 29

De ceſſione bonorum. rub. 25. car. 30

Quod Poteſtas & ſui officiales ad petitionem cuiuſlibet creditoris debitorem ſuſpectum & fugitiuum teneantur capi facere. rub. 26. car. 30

Quod nullus poſſit perſonaliter detineri occaſione cibi uel potus. rub. 27. car. 30

Quod forenſes uenientes de nouo ad habitandũ in ciuitate Piſauri & eius territorio perſonaliter detineri nõ poſſint ad inſtantiã nõ habitãtis. rub. 28. car. 30

De debitore forenſe perſonaliter capiendo licentia iudicis. rub. 29. car. 30

Quod nulla mulier detineri poſſit. rub. 30. car. 30

Quẽ terminum facere poteſt Iudex debitoribus cõfitentibus. rub. 31. car. 30

Quo termino ſolui debeat debitũ cõuẽtũ inter partes de re mobili & imobili. r. 31. 31

De inſtr̄is fiēdis de debitis ſolutis a creditoribus ad petitionē debitoris.rub.33.car.31
Quod inſtrumenta reddantur debitoribus facta ſolutione.rub.34. car. 31
De debitore qui petierit debitū ſibi ſolutū in totū uel in partē.rub.35. car. 31
De non accipiendo tenutam de bonis obligatis auctoritate propria. Et in uenditione non uendicet ſibi locum.rub.36. car.31.
De creditore qui intrauerit poſſeſſionem ſiue inſolutum acceperit rem communem debitoris uel alterius.rub.37. car.31.
Quod rectores dent inſolutum de bonis committentis maleficium ei qui inſolidum ſe obligauerit cum eo.rub.38. car. 31
De eo qui ſoluerit condēnationem pro aliquo.rub.39. car. 31
De bonis principalibus conſignandis fideiuſſori ſoluenti pro eo anteq̄ bona publicentur & incorporarentur communi.rub.40. car. 31
De fideiuſſoribus nō cogendis pro cōmuni donec de bonis principalis reperiretur niſi per eum fuerit renunciatum huic ſtatuto.rub.41. car.31.
De debito infra quinquennium non petito.rub.42. car. 32
Si creditor uſurarius ſteterit per biennium continuum ꝙ non petierit debitum a iure ſuo cadat.rub.43. car. 32
De ſorte tantum petenda & non de uſura.rub.44. car. 32
Quod feneratores res dominis eis ſubſtractas reſtituere teneantur.Et ꝙ eis ſicut cæteris obſtet præſcriptio quinquennalis.rub.45. car. 32
De actione non exprimenda uel proponenda.rub.46. car. 32
Quod teſtes nō examinent̄ ſine interrogatoriis partis aduerſe.rub.47. car. 32
Quod examinatio teſtium debeat fieri per notarios eligēdos.rub.48. car. 32
De procuratore nō admittēdo in iudicio niſi primo mandato cōpleto & pro ducto & dimiſſo penes notarium cauſe uel actorum.rub.49. car. 32
De Procuratore & ſuis heredibus cogendis reſtituere id quod ad eius manus peruenerit.rub.50. car. 32
De Aduocatis nō debētibus itereſſe tp̄e reſpōſionū fiēdaꝝ poſitiōibus.ru.51. car.33
De Aduocatis dandis petentibus.rub.52. car. 33
De Aduocatis cogēdis clientulis patrociniū p̄ſtare & aduocationē ſuſcipere.ru.53.c.33
De aduocatis nō cogēdis cōſiliū dare ſuper aliquo maleficio.rub.54. car. 33
De non paciſcendo de parte litis.rub.55. car. 33
Quod pupillus uel adultus non habeat tutorē uel curatorē qui non ſit continuus habitator ciuitatis uel comitatus Piſauri.rub.56. car. 33
De inuentariis conficiendis per tutores & curatores minorum & furioſorum & de ipſis regiſtrandis.rub.57 car. 33
De ratione reddēda officialibus cōis per tutores & curatores.rub.58 car. 33
Qui nō ſubeſt iuriſdictioni cōis Piſauri nō gaudeat bn̄ficio ſtatutoꝝ.rub.59 car. 34
Quod illud ius ſeruetur hoibus alterius iuriſdictionis in ciuitate Piſauri.quod Piſaurenſibus ſeruatum eſt in ciuitate talium forenſium.rub.60 car. 34
Quod cōmune ad petitionē cuiuſlibet Piſaurenſis capiat quēlibet de terra illa:ubi capti eſſent Piſaurenſes.rub.61 car. 34
De eo qui manu propria ſcripſerit ſe debitorē alicuius.rub.62 car.34
De modo & forma procedendi cōtra contumaces & de interpoſitiōe ſecundi decreti:& de extimatione extimatoꝝ extrahendoꝝ de buſſullo.rub.63 car 34

TABVLA

Vbi & in quibus caſibus & cauſis credatur libro mercatorum:& quando talis liber habeat exequtionem paratam.rub.64. car. 34

Quod in cauſis merchantiarum procedat̃ ſine figura iudicii.rub.65. car. 35

Quod quis teneatur referre uel iurare ubi de eius proprio facto agitur:& de pœna deierantis.rub.66. car. 35

De conuentione facta de ducatis uel florenis intelligatur de ducatis Venetis. Et qui promittit duc.habeat electionem ſoluendi monetã uel aurum.rub.67. car. 35

In qua moneta debitor poſſit ſoluere creditori ſuo.rub.68. car. 35

De poſſeſſionibus terminandis.rub.69. car. 35

De poſſeſſione concedenda poſſidenti a tribus lateribus.rub.70. car. 36

De arboribus uẽdẽdi illis iux poſſeſſionẽ ꝑ ꝓcio p cões amicos eligẽdos.ru.71. 36

Quod Poteſtas ad petitionẽ cõſortis cogat cõſortẽ actare rẽ cõem.rub.72. car. 36

De communi muro,& ſerratura fienda.rub.73. car. 36

De eo qui edificauerit in ſolo alieno.rub.74. car. 36.

De eo qui denunciauerit nouum opus alicui edificanti.rub.75. car. 36

De re in publico foro empta.rub.76. car. 36

De lapidibus ſolee accipiendis.rub.77. car. 36

Quod qñ fit mentio de pede intelligat̃ de pede & paſſu aliprandi.rub.78. car. 36

De emancipationibus in conſilio inſinuandis.rub.79. car. 37

De donationibus in conſilio inſinuandis.rub.80. car. 37

Qualiter probetur ꝙ quis ſit notarius.rub.81. car. 37

Quod habeat̃ pro officiale cõis qui in inſtr̃o reperitur pro officiale.rub.82. car. 37

Quod quilibet p̃ſona cuius noĩe ſtipulatũ fuerit uel pro aliquo aliquẽ cõtractum fecerit poſſit agere ex eo cõtractu nulla ceſſione facta.rub.83. car. 37

Quod filius familias poſſit teſtari prout infra.rub.84. car. 37

Quod minores uigintiquinq; annis non poſſint contrahere ſine cõſenſu tutoris uel curatoris & duorum propinquorum.rub.85. car. 37

Q.đ nõ accipiat̃ aliquid alicui pro cõi niſi primo ſibi fuerit ſatiſfactũ.rub.86.car. 37

De arris dandis ſuper aliquo inſtrumento.rub.87. car. 37

Quod mulieres non intrent palatium ut infra ſequitur.rub.88. car. 37

Quod nullus intret infra ſtangam officialium comunis Piſauri.rub.89. car. 37

De fructibus perceptis ex rebus uxoris.rub.90. car. 37

Q.đ uxor reſtituat expẽſas uiro:quas fecerit in litigãdo pro re uxoris.rub.91. car. 37

Quod forenſes hñtes uxores piſaurẽſes nõ poſſint uẽdere res uxoris.rub.92. car. 38

Quod mulieres Piſaurenſes ſe maritare non poſſint forẽſibus niſi per fideiuſſorem idoneum promiſerint de continuo habitando.rub.93. car. 38

Qualr dotis reſtitutio locũ hẽat. Et quæ infra dotalia fieri debeãt.rub.94. car. 38

Quod maritus lucret̃ dimidiã dotis uxore p̃defuncta ſine liberis matrimonio iã conſumato. Ante uero matrimoniũ cõſumatũ quartã partem.rub.95. car. 38

Quod ducentes uxorem non poſſint expendere in nuptiis & ornamentis uxoris ultra quartam partem dotis.rub.96. car. 38

Q.đ mulieres nõ poſſint hẽe ueſtimẽta cũ cauda nec brocata portare.rub.97. car. 38

Quod ſi aliquis nõ ſoluerit collectã nõ reddat̃ ſibi ius in aliquo.rub.98. car. 38

Quod omnes habentes poſſeſſiones & poderia in ciuitate Piſauri uel eius comitatu collectas & factiones pro ipſis ſoluere compellantur.rub.99. car. 38

Quod omnes & ſingule poſſeſſiones & bona poſita in diſtrictu Piſauri cenſeantur tributaria cenſuaria Piſauri.rub.100 car.39
Quod quicunq; habuerit poſſeſſionem uel domos non poſſit alienare in aliquẽ a quo collecta faciliter exigere non poſſit.rub.101 car.39
Quod bona immobilia non poſſint alienari uel in ultima uoluntate reliqui per ciues a forenſibus.rub.102 car.39
Quod habentes unam uel plures domos eas alienare non poſſint:niſi prout in ſtatuto continetur.rub.103 car.39
De teſtibus cogendis teſtimonium perhibere.rub.104 car.39
Quod filius familias non poſſit contrahere in ſui præiudicium ſine patris conſenſu niſi præpoſitus fuerit alicui negotiationi.rub.105 car.39
Quod nulla uxor poſſit contrahere ſine conſenſu uiri.rub.106 car.40
Quod nulla uxor poſſit ſe maritare ſine conſenſu parentũ.rub.107 car.40
De affictu & cottimo & naulis ſoluendis.rub.108 car.40
Quod mater & auia excludantur ab hereditate filiorum decedentium abinteſtato ſtantibus fratribus/ſeu eorum filiis maſculis.rub.109 car.40
Quod ſtãtibus filiis maſculis in hereditate patris ſeu matris ab inteſtato decedentiũ filie femine non ſuccedant.rub.110 car.40
De conſilio ſapientis in cauſis petendo & de ordine tenendo pro habendo dicto conſilio rub.111. car.40
De auctoritate ac poteſtate dñi Locũtenentis exiſtentis pro tempore in ciuitate Piſauri:& in quibus cauſis ſe intromittere poſſit.rub.112 car.42
De officio & ptãte Vicarii generalis appellationũ ciuitatis Piſauri.rub.113 car.42
De officio & Poteſtate emolumentis & obligationibus officialium cuſtodie & bullectarum ciuitatis Piſauri.rub.114 car.43
Tauola de li pagamenti de li paſſagieri che pagano a piede & a cauallo:perche fano pagare ali homini de Peſaro. car.44
De officio & ptãte capitanei portus ciuitatis Piſauri.rub.115 car.44
De officio & ptãte capitaneoꝝ caſtroꝝ ciuitatis piſauri.rub.116 car.44
De iure nõ reddendo niſi per officiales cõmunis piſauri.rub.117 car.45
Quod in cauſis a.xx.libris infra poſſit ꝓcedi ad ſubhaſtationẽ pignoꝝ ru.118.c.45
Quod uniuerſitas comitatus nõ poſſit condere ſtatuta.rub.119 car.45
Quod forenſes ſatiſdent de iuditio ſixti & iudicatum ſoluendo de & expenſis reficiendis.rub.120. car.45

Expliciunt Rubrice Secundi Libri.

Incipiunt Rubrice Tertii Libri de maleficiis.

De modo & forma ꝓcedẽdi cõtra accuſatos uel denũciatos & inquiſitos.r.1.c.46
Quod Poteſtas & ſui officiales teneantur inquirere & procedere contra malefactores.rub.2. car.46
Infra quantum tempus quis accuſari poſſit uel de maleficio inquiri & debeat declarare diem maleficii.rub 3. car.46
Quod diebus feriatis & nõ feriatis in maleficiis ꝓcedi poſſit & inquiri.ru.4 car.46
De pœna blaſfemãtis Deũ & ſanctos uel alias iniurias cõmittẽtes.rub.5. car.46
De pœna accuſantis aliquẽ extra ciuitatem Piſauri.rub.6. car.46

TABVLA

De pœna inferentium iniuriam parentibus.rub.7 car.46
De eo qui iurauerit per corpus Chriſti in iudicio.rub.8 car.46
De pœna perpetrantiũ homicidium uel mandantiũ illud fieri.rub.9 car.46
De pœna nõ capiẽtiũ ꝑpetrãtes homicidia & de rumore leuando.rub.10 car.47
De p̃mio eius qui homicidã interfecerit uel in fortiã cõis p̃ntauerit.rub.11 car.47
De pœna impedientiũ officiales executionẽ facientes & præſtantium exbannitis in au fugiendo a manibus dictorum officialium auxilium.rub.12 car.47
De pœna p̃ſtantis impedimentũ ꝓſequentibus malefactorem.rub.13 car.48
De pœna p̃ſtantiũ auxiliũ uel conſiliũ malefactori ad aufugiẽdũ.rub.14 car.48
De pœna receptãtiũ exbãnitos dãtiũ eis uictũ uel eos aſſociãtiũ.rub.15 car.48
Quod quælibet uniuerſitas caſtroꝝ & uillaꝝ diligẽter cuſtodiãt ſuã curiã.ru.16.ca.47
De pœna receptãtiũ exbãnitos uel cõdẽnatos & eos nõ capiẽtiũ.rub.17 car.48
De rumore eleuãdo & malefactores capiẽdo:& Poteſtati p̃ſentãdo.rub.18. car.48
Quod quilibet habẽs rẽ aliquã alicuius exbãniti:eã debeat manifeſtare.rub.16.ca.49
De debẽtibus manifeſtare bona homicide Poteſtati & officialibus.rub.20 car.49
De cuſtodibus portaꝝ debẽtibus portas claudere rumore elleuato.rub.21 car.49
Quod exbanniti pro homicidio poſſint impune interfici.rub.22 car.49
Quod contractus factus per homicidam uel malefactores intelligatur ſimulatus ſi non ſteterit per tres menſes in poſſeſſione.rub.23 car.49
Quod pater teneatur dare partem filio uel nepoti maleficium committenti ubi bona ueniant confiſcanda.rub.24 car.49
Quod condemnato principali inquiſito de maleficio ob cõtumaciã poſſit de malefi cio fieri exequtio in ipſius fideiuſſores:ẽt nõ ꝓbato aliter de delicto.ru.25.ca.49
De eo qui percuſſerit aliquẽ & membrum admiſerit.rub.26 car.49
De eo qui ꝑcuſſerit aliquẽ ferro ligno claua lapide uel alio genere armoꝝ.ru.27.c.49
De eo qui ceperit aliquẽ per capillos & offendentes illos de cõſilio.rub.28 car.50
De eo qui dederit alapam alicui:uel aliquẽ ſpadaſiauerit uel calce percuſſerit manus in gulam miſerit uel per pannos cœperit.rub.29 car.50
De maleficiis inter familiam perpetratis.rub.30 car.50
De eo qui inſultum fecerit ad domum alicuius.rub.31 car.50
De pœna eius qui uerba iniurioſa alicui dixerit.rub.32 car.51
De pœna infamantis aliquem.rub.33 car.51
De pœna furtũ cõmittẽtis uel rẽ illius qui alicui per uim acceperit.rub.34 car.51
Quod iudex teneatur condemnare furem ad emendationem damni prius damno paſſo q̃ comuni de pœna ſatiſſaciat.rub.35 car.51
Quod nullus conuenticulas faciat uel in eis eſſe debeat.rub.46 car.51
De pœna rebelliũ:& pœna proditionem comittentiũ.rub.37 car.52
Quod amiſſionem comitatus Piſauri tractare aliquis non preſummat.rub.38. ca.52
Quod cuſtodes decinarum & portarum teneantur capere uolentes tranſire uel uolen tes uenire per ſtechatum uel murum ciuitatis.rub.39 car.52
De pœna intrantium in ciuitatem uel caſtra aliunde q̃ per portas.rub.40 car.52
De pœna tranſeuntium portum Piſauri noctis tempore.rub.41 car.52
De pœna offendentium & officiales/& de præmio eos capientiũ.rub.42 car.52
De pœna fabricantis falſam monetam & fabricari facientium & eius qui ſcienter ex pendiderit.rub.43 car.53

de pœna

De pœna facientis falſum inſtrumentum:& eius qui fieri fecerit. Et qui cartham falſam dixerit & non probauerit:& de pœna falſi inſtrumenti.rub.44 car.53
De pœna falſificantis candelas ſpecies uel alia arromata.rub.45 car.53
De falſificante arromata.rub.46 car.53
De pœna corrumpentis aut corrumpere uolentis officiales.rub.47 car.54
De pœna cōmittētis adulteriū uel ſtuprū cū muliere uolēte uel inuita.rub.48. c.54
De eo qui duxerit uxorem alienā extra ciuitatem & comitatū Piſauri.rub.49 car.54
Quod maritus debeat uxorem affectione maritali tractare.rub.50 car.54
Q đ nullus accipiat uxorē ſciēter uiuēte ea cū q̄ mřimoniū cōtraxerit uel ecōuerſo.51.54
Quod nullus ludat ad azardum uel ad alios ludos uetitos.rub.52 car.54
De pœna mutuātiū ludētibus & de pēa cōtrahētis cū male utētib⁹ ſubſtātia ſua.53.55
De pœna portantium arma:& qui ea licite portare poſſint.rub.54 car.55
Quod nullus uadat per ciuitatem poſt ſonum campane.rub.55 car.56
Quod nullus uadat p̱ ciuitatē & burgos in habitu incōſueto poſt ſonū cāpane.56 56
De campana pulſanda de mane & de ſero.rub.57 car.56
Quod nox intelligatur modo infraſcripto.rub.58 car.56
De eo qui ſtudioſe inuaſerit poſſeſſionem alterius.rub.59 car.56
De eo qui uim fecerit in poſſeſſionem datam per poteſtatem.rub.60 car.56
Quod licitum ſit poſſidenti conuocare amicos conſanguineos etiam ex interuallo pro uiolentia propulſanda.rub.61 car.56
Quod nullus eques uel pedes uadat in auxilium alicuius.rub.62 car.56
Quod nullus expugnet naues alicuius.rub.63 car.56
De iniuriis a mulieribus factis.64.57. De pœna euntium ad ſorores.rub.65.57
De pœna prohicientis aliquid de turri uel domo.rub.66 car.57
Quod nullus pallotet uel baliſtet uel aliquo alio modo prohiciat ad domos uel palumbarios ciuitatis uel comitatus Piſauri.rub.67 car.57
De eo qui baliſtrauerit uel ſagitauerit alicui animo nocendi/& animalia alicuius percuſſerit uel uaſtauerit.rub.68 car.57
De negatione:& mutatione nois:& cōuictis in mēdatio.rub.69 car.57
De eo qui uendiderit rem duobus.rub.70. car.57
De eo qui imiſerit ignem in domo uel rebus alicuius.rub.71 car.57
De nō portando de loco ad locum ignem:niſi in pignattis.rub.72 car.58
Quod in platea magna cōmunis non poſſint morari tricoli.rub.73 car.58
De fornariis & panuendulis debentibus facere panem ad ſufficientiam & ad pondus declarandum in prouiſionibus panis.rub.74 car.58
Quod nullus tricolus ſeu reuenditor poſſit emere uiſchiū nec comeſtibilia.rub.75.58
De pœna medicantium ſine licentia.rub.76 car.58
Quod nullus habeat hoſtiū in muro ciuitatis per quod poſſit intrari.ru.77. car.58
De ortis & edificiis non habentis iuxta muros ciuitatis.rub.78 car.58
Quod quilibet debeat ſuam turrim reſarcire & domum.rub.79 car.58
Quod nullus teneat aquatiū ſup̱ uia nec aquā de feneſtra uel ab hoſtio p̄hiciat.80.58
De neceſſariis ſuper ſtratis nō tenēdis nec iuxta muros ciuitatis.rub.81 car.59
Quod nullus claudeat ſchalas in muro cōmunis.rub.82 car.59
De actione nulli forenſi uendenda.rub.83 car.59
Quod nullus actionē inueniat contra aliquem poſſidentem.rub.84 car.59
De donis & conuictis propter nuptias & de modo nuptiarū.rub.85 car.59
De modo & forma ſepeliendi mortuos.rub.86 car.59

Quod nulla mulier debeat extra domū & ad eccleſiā ire poſt mortuū.rub.87. car.60
Quod nullus audeat rumpere fugam molendinorum.rub.88 car.60
Quod nullus fodiat ad ſpondas foſſatorum.rub.89 car.60
Quod omnes poſſidentes iuxta foſſata paduli teneantur remolire.rub.90. car.60
De pœna extrahentiū cannam uincum & carbonem.rub.91 car.60
De pāno nō portando extra comitatū ad ingualchandū.rub.92 car.60
De pœna extrahentium blaua ſine licentia:& quod ſoluere debeat licentia obtenta:& de premio deprendentium euntes contra deuetum in predictis & de aliis uictuariis comprehenſis non extrahendis.rub.93 car.60
De blado reducendo ad fortilitia:& de pœna nō aſſignantium.rub.94 car.61
De cuſtodibus eligendis in quolibet caſtro & uilla comitatus Piſauri ne uictualia extra hantur:& ꝙ nullus etrahat poma/ligna uinum.rub.95 car.61
Quod uxores molendinariorum non faciant panem ad uendendum:& de pane uendulis:& camangiarolis.rub.96 car.61
De eo qui furtum fecerit in molendinis.rub.97 car.61
Quod molendinarii precium aliquod nō recipiant pro macinatura.rub.98 car.61
Quod nullus accipiat de lapidibus pōtis foleæ uel de alio edificio.rub.99 car.62
De pœna portantiū de præta focarie uel lapides coctas.rub.100. car.62
Quod nullus ſocius debeat uel audeat tenere boues de nocte extra ciuitatem ſine licentia.rub.101. car.62
De pœna ſocii defraudantis opera bouum quos tenet ad ſocidā.rub.102 car.62
De pœna uendentis aīalia quæ habet ad ſocidā uel ad cuſtodiam.rub.103 car.62
De bubulcis & carretariis debentibus ire ante currum.rub.104 car.62
De pœna ſubleuantium faſces.rub.105 car.62
Quod cœnam dare laboratoribus nemo audeat.rub.106 car.62
De barcha alicuius non diſoluenda.rub.107 car.62
De tegetibus/& paleariis non faciendis.rub.108 car.62
De pœna tenentium ſtramen in ciuitate.rub.109 car.62
Quod nullus teneat canē mordacē uel aliū canē ſine uncino.rub.110. car.62
Vbi feces comburi debeant:& de pœna cōtrafacientium.rub.111 car.63
De foueis ablado reaptandis & de pœna contrafacientiū.rub.112 car.63
Vbi & in quo loco foueæ a grano fieri debeant.rub.113 car.63
De ſtabulis & aliis in ſtatuto comprehenſis non tenendis iuxta plateas nec banchum nec ingombramentum aliquod.rub.114 car.63
De equis porcis & aſinis non tenendis ſtratis publicis.rub.115 car.63
Quod nullus ludat ad petram in uiis publicis.rub.116 car.63
De pannis nō abluendis iuxta puteos.rub.117 car.63
De beſtiis nō tenendis ad uendendum in platea.rub.118 car.63
De lino nō tenēdo nec macerādo uel macellādo in uiis publicis.rub.119 car.63
De lapidibus & brutturis non mittendis in eccleſiis.rub.120. car.64
Quod nulla domus ꝑ maleficio de cætero debeat deſtrui uel demoliri.121 car.64
De bonis confiſcatis non deſtruendis.rub.122 car.64
De pœna occupantis bona cōmunis Piſauri.rub.123 car.64
De barilibus bullandis ſingulo anno.rub.124 car.64
De uino uēdēdo tpe uidemiaꝝ ī riua maris & de piciolo nō uēdēdo forēſ bus.r.125.64
De uino nato extra territoriū Piſauri nō cōducēdo in territorio Piſauri.ru.126 c.64
Quod nullus mittat aquam in uino.127 car.64

De tabernariis & menſuris tabernarium.rub.128. car.64
Quod nullus præſummat dare uaſa fetida & pœna carrigiantis in uaſo ferido uel uitioſo.rub.129. car.65
Quod nullus ſeruiens ſeu famulus uendat aliquid ſuper ſalmam.rub.130 ca.65
Quod nullus recipiat aliquid ab aliquo famulo uel famula.rub.131. car.65
De ſeruientibus & famulis retinẽtibus extra domũ maſſaritias dñi.rub.132 car.65
Quod nullus pſummat corrũpere uel deuiare famulũ uel famulã.rub.133. car.65
De foro die ſabbati faciendo.rub.134. car.65
Quod caſtellani habitent eoꝝ caſtra:& de pœna cõtrafacientium:& ꝙ nullus poſſit habere domum de ſtipula in caſtris.rub.135. car.65
Quod cuſtodes portaꝝ nõ auferant ligna/a/portantibus.rub.136. car.65
De forẽſibus nõ debẽribus retinere mãdriã in territorio Piſauri.rub.137. ca.65
Quam pœnam pariatur negans conſortem habere partem in re communi Et nota de diuiſione.rub.138. car.65
Quod afigliato non detur ultra uiginti ſol.rub.139. car.66
Quod nemini liceat hr̃e diſcos ante ſtationẽ in ſtratis publicis.rub.140. car.66
De piſcibus & carnibus fetidis nõ tenẽdis ĩ platea cõis nec alibi ad uẽdẽdũ.ru.141.66
De nõ equitãdo in ſomerio alicuius tẽpore uindemiaꝝ.rub.142. car.66
De tricolis nõ ualentibus emere ante nonã:& auibus uenalibus non reportandis:& de beccariis non debentibus emere in curte.rub.143. car.66
Quod nullus uendat amigdolas recentes in platea.rub.144. car.66
Quod nullus mareſcalchus debeat maſcalzare in ſtratis publicis.rub.145. car.66
Quod animalia mortua probiciantur in littore maris.rub.146. car.66
Quod nulla mulier portet rocham per plateam.rub.147. car.66
De laycis habentibus poteſtatem eligendi clericos.rub.148. car.66
De ſpalris domorum & de domibus deſtruendis.rub.149 car.66
De rebellione caſtroꝝ uel uillaꝝ comitatus Piſauri.rub.150. car.67
De pœna tenentium res quas alienauerint in ſuo alibratu & pœna permitentium rem quã aquiſiuerint in alieno alibratu eſſe.rub.151. car.67
Quod nullus ſcalus fiat in littore maris niſi in littore ligabiciaꝝ & caſtri medii.152.67
Quod condẽnati ad mortem poſſint teſtari.rub.153 car.67
Quã pœnam patiatur nõ probans accuſationem:& quod uictus uictori in expenſis condemnetur.rub.154. car.67
Quæ beneficia conſequatur inquiſitus de aliquo maleficio propter confeſſionem pacẽ & ſolutionem ante condemnationem.rub.155. car.68
Quod quiliber poſſit pacem facere de exceſſibus cõmiſſis in perſonis illorum qui non reperiunt in ciuitate uel comitatu Piſauri.rub.156 car.68
Quod nullus faciat oliuas in ciuitate nec morchiam probiciat in foſſatis:& de ordine tenendo ſuper oliuis macinandis.rub.157 car.68
Prouiſio fienda per pretorem circa dños molendinoꝝ oliuæ.rub.158. car.68
De his ad quæ tenentur dñi molendinoꝝ oliuæ.rub.159. car.68
Qd nõ liceat capitaneis caſtroꝝ pnotare extra caſtra ſine licentia.rub.160. car.69
Quod officiales teneantur delinquentes quos ſciuerint denunciare in ſcriptis ſyndico fiſcali.rub.161 car.69

Quod Notarius maleficiorum non debeat circundare proceſſus irrequiſito procurato-
re & ſyndico fiſcali.rub.162. car.69
Quod officiales Piſauri habere debeant uachettas & libros bullatos & carthulatos
pro deſcribendis maleficiis & inuentionibus.rub.163. car.69
Quod pœnæ non poſſint per officiales retineri.rub.164. car.69
De mercede ſocii militis & aliorum officialium ciuitatis Piſauri facientium exequtio-
nes in dicta ciuitate Piſauri,& etiam extra.rub.165. car.69
De matricula notariorum ciuitatis & comitatus & diſtrictus Piſauri:& pœna notario-
rum non matriculatorum exercentium officium notariatus in dicta ciuitate ſeu
eiuſdem comitatu & diſtrictu.rub.166 car.70
De fideiuſſionibus dandis ab his/a/quibus offenſa timetur.rub.167. car.70

Explitiunt Rubrice tertii libri.

Incipiunt Rubrice quarti libri de officio dannorum datorum.

De officio & auctoritate ac iuramento notarii dãnoꝝ datoꝝ.rub.prima. car.71
De modo & forma procedendi per officiales dãnoꝝ datoꝝ.rub.2. car.71
Infra quantum tempus officiales ſuper damnis datis debeant expedire eorum proceſ-
ſus & de abſolutionibus & condemnationibus per ipſos regiſtrandis & exe-
quendis.rub.3. car.71.
De ellectione Gualdariorum ſeu Bariſellorum curie ciuitatis Piſauri & eorum ſala-
rio.rub.4. car.71
De electione Gualdariorum ſeu bariſellorum caſtrorum & uillarum comitatus Piſauri
& quanto tempore eorum officium durare debeat.rub.5. car.71
De iuramento Gualdariorum ſeu Bariſellorum ciuitatis & comitatus Piſauri & de eoꝝ
cautione præſtanda & exemptione eis conceſſa.rub.6. car.71
De officio gualdariorum ſeu bariſellorum ciuitatis & comitatus Piſauri.rub.7. car.72
De extimatoribus eligendis ſuper emendatione dãnorum datorum & de eorum officio
& ſalario.rub.8. car.72
De denuntiis datis bariſellis & uſq; ad quam ſummam iurari poſſint:ſi extimate non
fuerint.rub.9. car.72
De denunria data gualdariis ſeu bariſellis de pluribus dãnis & de dãnum dante per ip
ſos reperto & denuntia eis data anullanda.rub.10. car.72
De lucro gualdariorum:ſeu bariſellorum.rub.11. car.73
Quod officialis dãnorum datorum teneatur exigere denuntiationes & accuſas bariſel
lorum ſeu gualdariorum.rub.12. car.73
Quod gualdarii ſeu bariſelli poſt finitum eorum officium non poſſint cogi aſt extrahẽ
dum eorum denuntias niſi elapſo menſe.rub.13. car.73
De gualdariis ſeu bariſellis:qui fraudem aut barattariam commiſerint in eorum officio
uel damnum dederint.rub.14. car.73
Quod gualdarii ſeu bariſelili repertos in ſtrata cum fructibus & lignis poſſint coge
re:ut oſtendant eis locum unde prædicta habuerint:& ꝙ officialis damnorum
datorum ad requiſitionem dictorum gualdariorum:& bariſellorum teneatur exa
minare uicinos.rub.15. car.73

Qđ officialis

Quod officialis damnorum datorum teneatur recipere accuſas & denuntias gualdariorum ſeu bariſellorum & quilibet ipſorum poſſit accuſare damnum dantem in guardia ſeu cuſtodia cuiuſlibet ipſorum rub.16 car. 73
Quod depoſitarius non ſoluat ſalarium bariſellis ſeu gualdariis niſi eorum bulletta ſit ſubſcripta manu officialis dãnoꝝ datoꝝ aut ſui locuntenentis rub.17 car.73
Quod quelibet cõmunitas & uilla ciuitatis & comitatus Piſauri teneantur mittere eorũ gualdarios & bariſellos coram officiali dannorum datorum ad iurandum eorum officium rub.18 car.74
De his ad quæ emendanda tenentur gualdarii ſeu bariſelli:ſeu uniuerſitates incuriis quorum damna data fuerint & qualiter rub.19 car.74
De emendatione damnorum datorum in curiis:quæ non habitantur & ſolite erant habitari.rub.20 car.74
Quod morantes de nocte extra ciuitatem caſtra & uillas emendent damna data & de bubulcis.rub.21. car.74
De præſumptione habenda contra facientes domos extra ciuitatem & caſtra de lignamine alieno.rub.22. car.74
De eo qui damnum dederit in uinea plena uel uacua.rub.23 car.74
De pœna frangentis ſepes poſſeſſionis alicuius.rub.24. car.75
De eo qui damnum dederit in ortho alieno.rub.25 car.75
De dãno dato in uincareto & canneto alieno.rub.25. car.75
De dãnis datis in blauis & leguminibus.rub.27. car.75
De dãno dato in ſilua & remotta aliena alleuata.rub.28 car.75
De danno dato in ſilua & remorta retundata.rub.29 car.75
De eo qui extraxerit ligna inciſa de ſilua uel poſſeſſione alicuius.rub.30. car.75
De damno dato in geneſtretis limatis fluminum cannigetis/gioncaretis & ſtrepetis alicuius.rub.31. car.75
De dãno dato in paleariis & paleis & feno in cãpis uel ad aream poſitis.ru.32.c.76
De damnis in arboribus domeſticis.rub.33. car.76
De damno dato in fructibus arborum.rub.34 car.76
De damno dato ad oliuas & ad glandes.rub.35. car.76
De damno dato in fenatis a perſona & animalibus.rub.36 car.76
De beſtiis paſculantibus in foueis ciuitatis Piſauri.rub.37. car.76
De parte danda damnum paſſis.rub.38. car.76
Quod in omnibus damnis datis dominus teneatur pro famulo & famula uſq; ad centum ſoldos rauẽn.rub.39. car.76
Quod nullus debeat aliqua animalia ducere uel tenere in poſſeſſione alicuius ſi per dominum rei ſibi inhibetur.rub.40 car.76
Quod laboratores uinearum animalia teneant ligata.rub.41 car.77
Quod pax nõ admittatur gualdario ſeu bariſello dolũ uel falſitatẽ cõmittẽti.42.77
Quod bubulci tenentes de nocte beſtias bouinas uel buffalinas extra ſtabulum debeãt ipſa tenere cum campano ad collum ligato.rub.43. car.77
Quod nullus poſſit tenere animalia ad paſculandum iuxta panteram ab anatibus.rub.44. car.77
De animalibus tenendis in ſaudis ad paſcendum.rub.45. car.77

TABVLA

Quod præſummitur delictum cõmiſiſſe qui fuerit uiſus uel inuentus ferre ligna uel animalia in ſtatuto contenta.rub.46 car.77

De pœna accuſati per ſacramentum & de pœna iurantis ſe damnum paſſum:cum nullum damnum paſſus fuerit.rub.47 car.77

De cane:qui damnum dederit in uinea plena alicuius.rub.48 car.77

De damno dato a pullis.rub.49 car.77

De præſumptione damni dati:ſi aliquis repertus fuerit in poſſeſſione alicuius uel iuxta poſſeſſionem perſonaliter uel cum beſtiis:rub.50 car.78

De pœna accuſati negantis rem eſſe accuſatoris.rub.51. car.78

De impetitis de damno ſi ſimpliciter ſe excuſando negauerint intelligantur negaſſe: quo ad damnum ſolum.rub.52 car.78

Quod liceat unicuiq; animalia in ſua poſſeſſione inuenta ducere ſine pœna: & cuſtodi pignus auferre.rub.53 car.78

Quomodo & qualiter quis de damnis datis debeat condemnari & de quibus ſacramento credatur.rub.54 car.78

Quod litigantes adinuicem non poſſint ſe accuſare.rub.55. car.78

Quod nullus poſſit accuſare illum qui primo eum accuſauit.rub.56 car.78

Quod menſis damni dati & annus poni debeat in accuſatione & infra quantum tempus accuſatio de damno dato fieri poſſit.rub.57 car.79

Quod Notarius damnorum datorum alicui accuſato/uel denunciato non debeat nominare teſtes.rub.58 car.79

Quod cõtra dãnum dantes perſonaliter duplicentur pœnæ.rub.59 car.79

Quod quilibet poſſit conſtituere gualdarios ſeu bariſellos in ſuis poſſeſſiõibus. 60.c.79

Quod condemnati uel exbãniti occaſione alicuius damni dati poſſint de banno exire niſi primo compoſuerint cum damnum paſſo .rub.61 car.79

De capitibus ſolidorum ſoluendis in cauſis dãnoꝝ: datoꝝ.rub.62 car.79

De foueis lupariis & de tribolis non fiendis & deſtruendis.rub.63 car.79

De nõ aucellãdo ad cogollũ & pãnũ rubeũ uel laqueũ ad pnices.rub.64 car.79

De formello & laqueis nõ faciẽdis & de pœna cõtrafaciẽtiũ.rub.65 car.79

De grippis non ſappandis.rub.66 car.80

De uno pede ſaudo dimittendo circa terminos rub.67 car.80

Quod nullus palorter ad palatium neq; ad alias turres rub.68 car.80

De pœna capientis columbos.rub.69 car.80

De negatione & mutatione nominis rub.70 car.80

De conuictis in mendatio.rub.71 car.80

De eo qui imiſerit ignẽ ſine licentia.rub.72 car.80

De pœna aucellantis noctis tẽpore cum igne.rub.73. car.81

De eo qui muros & foſſata ciuitatis Piſauri & caſtrorum ipſius deuaſtauerit. 74. 81

Quod nullus cauet uel fodiat a ſpondis foſſatoꝝ.rub.75 car.81

Quod nullus accipiat de lapidibus pontis foleæ uel de aliquo alio hedifitio communis.rub.76 car.81

De arboribus indomeſticis & aliis ẽt domeſticis nõ deramãdis.rub.77 car.81

de panteris factis & fiendis & de aquis earum rub.78 car.81.

Quod pœnam patiatur non probans accuſam:& ꝙ uictus uictori in expenſis condemnari debeat.rub 79 car.81.

de pace

De pꝛce nõ admittenda in infraſcriptis delictis & exceſſibus.rub.80. car.82
De ſimilibus ad ſimilia procedatur.rub.81 car.82
De terminis non extrahendis.rub.82 car.82
Quod laboratores congruis temporibus laborare dominorum poſſeſſiones:& quæ di cantur congrua tempora.rub.83 car.82
De laboratoribus debentibus reddere domnis partem eorum rub.84 car.82
Quod laboratores non portent bladum alibi ad battendum & de cauaglionibus barcaris & paleariis faciendis.rub.85 car.82
Qđ laboratores nõ ſeminent in uineis uel uacuamentis exiſtentibus inuienis.86.c.83
De cortinis uineaꝝ per laboratores laborandis.rub.87 car.83
De parte cãnarũ ſiccarũ & ſermentorũ aſſignanda dominis ꝑ laboratores.ru.88.c.83
De cannis ſiccis non apportandis.rub.89 car.83
De poſſeſſione a domino laboratori non tollenda & per laboratores non relinquenda & de parte fructuum domino reddenda.rub.90 car.83
Quod laboratores teneantur dños requirere:quãdo fructus uoluerint recoligere.91.83
Qđ laboratores teneant̃ dños requirere:qñdo partẽ uini uendere uoluerint.ru.92.83
Quod laborator teneat̃ laborare laboreriũ anteq̃ ſuũ laboret.rub.93 car.83
Quod truncatores & corbalarores non debeant de ſero portare uuas:quando diſcedunt a laboreriis uinearum.rub.94 car.83
De modo & forma renunciationis fiende per laboratores rub.95 car.83
Quod laborarores habitantes in poſſeſſionibus dominorum ſint exempti ab omnibus oneribus perſonalibus rub.96 car.84
De officialibus deputatis ſuper uiis publicis cõis rub.97 car.84
De laborando ad uias diebus ueneris Aprilis & Maii rub.99 car.84
Quod uie publice & uicinales ſupra aprehenſe aperiãtur rub.99 car.84
Quod uie publice ſint ample octo pedibus rub.100. car.84
Quod nihil in uiis publicis apponatur rub.101 car.84
De uia concedenda nõ habenti uiam rub.102 car.85
Quod nullus utatur uia priuata ꝑ poſſeſſionẽ alicuius:ſi aliam uiã habuerit.103.85
Quod in capite cuiuſlibet uie ſeruiẽtis ſex hoïbus poſſit fieri porta.rub.104 car.85
Quod quilibet aptet uiam ante domum ſuam rub.105 car.85
De uia non concedenda aliis:ſi aliam habuerit.rub.106 car.85
Quod quilibet aptet uiam ante domũ ſuã de glera ubi nõ eſt ſiligata.rub.107 ca.85
Quod quilibet poſſit eſſe capitaneus ad faciendum aptari uias.rub.108 car.85
Quod nemo audeat affoſſatare iuxta uias:niſi prius fuerit terminatus.rub.109 ca.85
De uiis uicinalibus debẽtibus eſſe ample ſex pedibus.rub.110 car.85
De uia quæ uadit poſt beccariam porte rauennaris.rub.111 car 85
De duobus hominibus eligendis ſuper facto uiarum.rub.112 car.86
De brutturis in uiis publicis nõ ꝓiciẽdis & de letamine per plateã nõ portãdo & de uiis ſpazzandis & officialibus ſuꝑ hoc deputatis.rub.113 car.86
Quod ſiligate reaptent̃ per illos ante quoꝝ domos deuaſtabunt̃.rub.114 car.86
De nõ purgando plateas cõmunis/neq; alias ſtratas per aliquos nec per maſſarium communis extiuo tẽpore:niſi poſt primũ ſonũ cãpane.rub.115 car.86
Quod unicuiq; liceat intrare & ſcarcare andrones.rub.116 car.86
Quod quilibet poſſit claudere andronas.rub.117 car.86

De aquariis non faciendis in andronibus cõibus.rub. 118 car. 86
De officialibus eligendis ad reducendum aquã per locũ ſolitũ.rub. 119 car. 86
De eo qui conſueuerit recipere aquã per poſſeſſionem alicuius.rub. 120 car. 86
De foſſatis & uiis ſcarcandis.rub. 121 car. 87
Quod omnes habẽtes poſſeſſiones per planũ affoſſatent.rub. 122 car. 87
De foſſato faciendo /a/ riuo caroſi.rub. 123 car. 187
De foſſatis communibus ſcarcandis.rub. 124 car. 87
Quod habentes poſſeſſiones iuxta foſſata caſtrorum uendere teneantur de eorum tereno pro ampliandis dictis foſſatis.rub. 125 car. 87
De pœna iplẽtis foſſata alicuius iuxta uias & ſtratas publicas poſita.ru. 126 car. 87
Ne pontes deſtruantur.rub. 127 car. 87
De petra & calcina danda uolentibus facere pontes.rub. 128 car. 87
De pontibus aptandis & ordinandis per uniuerſitates caſtrorum & uillarum & eorum capitaneis.rub. 129 car. 87
De uno ponte faciendo & manutenendo in arzilla.rub. 130 car. 87
De ponte faciendo in riuo montis alti & riuo ſanguineti & in aliis locis:de quibus ſtatuta locuntur.rub. 131 car. 87
De pontibus fiendis & manutenendis per commune Piſauri caſtra & uillas in eorum curiis.rub. 132 car. 88
Quodlibet caſtrum & uilla teneantur manutere fontes in eorum curiis poſitas : eorum ſumptibus & expenſis.rub. 133 car. 88
Ad quid tenentur hi:qui per eoꝝ poſſeſſiones uadunt conductus fontiũ.& de pœna dãtis damnum in aliquo conductu aque.rub. 134 car. 88
De puteis purgandis & ſiligandis.rub. 135 car. 88
De domibus non deſtruendis.rub. 136 car. 88
Quod nulla domus deputata ad habitãdũ poſſit deputari ad canipã.ru. 137 car. 88
De ſyndicatu officialium damnorum datorum & gualdariorum ſeu bariſellorum ciuitatis Piſauri.rub. 138 car. 88
De arbitrio officialis damnorum datorum in puniendo depopulatores fructum & damnum dantes in eiſdem.rub. 139 car. 88
Quod officiales damnorum datorum non poſſint recipere a condemnatis aliquam pecuniam pro condemnationibus nec cancellationibus dictarum condemnationum niſi prius pro duxerit pacem dãni paſſi.rub. 140 car. 88
De damnis datis perſonaliter.rub. 141 car. 89
De pignoribus acceptis per officiales damnorum datorum ob pignorandis ad banchum hebreorum.rub. 142 car. 89
De modo & forma exequendi extimationes accuſationum denunciationum ac proceſſum damnorum datorum extimatas.rub. 143 car. 89
Additiones ad ſtatuta dãnorum datorum.rub. 144 car. 89
De puntaturis fiendis.rub. 145 car. 90
Salario del Maſſaro de la citta & conta de Peſaro de quello che lui puo torre per le beſtie che lui teneſſe in lalbergo.rub. 146 car. 92
De la exequtione da farſe perſonalmente per ciaſchuno official contra li condemnati p li dãni dati ꝑſonalmẽte fatti & mercede de ditte exequtioni.rub. 147 car. 92

Explicit Rubrice quarti libri.

¶Incipiunt Rubrice Quinti Libri ſuper rebus extraordinariis.

¶De electione officialis bechariorum.Rubrica.prima. Car.93
Vbi & in quo loco uendi poſſint carnes legitime:& nõ legitime quilibet uẽdens debeat habere libram & mediam libram.rub.2 car.93
Quomodo & quando carnes occidi & decoriari debeant:& ubi.rub.3 car.93
Vbi beſtie per becharios porte rauẽnatis occidi debeant.rub.4 car.93
De ſanguine in uiis publicis nõ prohiciẽdo & de interioribus.rub.5 car.93
Vbi carnes infirme & mortacine uendi debeant.rub.6 car.93
Quod carnes unius beſtie nõ uẽdant́ pro alterius beſtie carnibus.rub.7 car.93
De ſignis caſtronorum dimittendis.rub.8 car.94
De ſocietate becariorum non facienda.rub.9 car.94
Quod Poteſtas & ſui officiales non poſſint dare licentiam alicui becario uendendi carnes ultra q̃ fuerint extimate.rub.10 car.94
Quod becharii ponderando teneant billantias equales.rub.11 car.94
De bancis per becarios mundandis quolibet die ſabbati.rub.12 car.94
De officiali eligendo ſingulo menſe ad ſcruptandum carnes:& de faciendo podmum de ipſis.rub.13 car.94
Quod nullus beccarius deputatus ad uendendum carnes legitimas debeat emere uel uendere carnes non legitimas.rub.14 car.94
De laborerio & parte laboratoris quæ intelligantur reſeruata tempore alienationis:& qualiter laborator expelli poſſit.rub.15 car.94
De pœna laborantium terras extra comitatum & territorium Piſauri.rub.16 ca.94
De eo qui ſubmiſerit uel perdiderit neglexerit uel conduxerit rem quam laborat ab aliquo uel tenet.rub.17. car.95
De domino corã ſuo iudice querimoniã de laboratore ꝓponẽdo.rub.18 car.95
Quod laboratores recipiant mercedem pro rata temporis.rub.19 car.95
Quod nemo dicat iniurias alicuius uolẽti poſſeſſionẽ alicuius laborare.rub.20.car.95
De laboratore qui poſſeſſionem alicuius laborauerit & de locatione non appareat inſtrumentum.rub.21 car.95
Quod laboratores ſoluant collectas pro dñis poſſeſſionũ nõ põt exigi ab eis & ꝙ nullus laboret de poſſeſſionibus eoꝝ qui collectas nõ ſoluãt.rub.22 car.95
Quod laboratores cauent cannas exiſtentes in uineis.rub.23 car.95
Qđ quilibet uineaꝝ alterius laborator teneat́ ponere q̃tuor plãtas oliuaꝝ.ru.24.95
De trituratoribus frumenti & aliorum bladorum & de eorum mercede:& de menſuris radendis.rub.25 car.96
Qua menſura debeat uendi frumentum uel aliud bladum.rub.26 car.96
De loco ubi bladũ uendi debeat & de menſuris tenendis rub.27 car.96
Quod domini poſſeſſionum ſint potiores omnibus aliis creditoribus in eo quod recipere debẽt/a/laboratoribus in fructibus poſſeſſionis quam laborauerit talis laborator.rub.28 car.96
Quod laboratores muratores magiſtri lignaminum & alii operantes ire debeant ad laborerium & redire ut infra ſcribitur ꝙ nullus poſſit cenam dare.rub.29 car.96

TABVLA

Quomodo ſolutio fienda ſit:laboratoribus & pœna eius qui promiſerit ire ad laborerium & nõ iuerit:& quando tẽpore ꝑſummatur precium ſolutũ laboratoribus operariis & famulis ſeu famulabus ſi mercedẽ nõ petierint.rub.30 car.96

De uallaro & foſſa molendinoꝝ reparanda.rub.31 car.96

Quod nullus audeat auferri uicendam alreri.rub.32 car.97

Quid accipere poſſint molendinarii pro eorum macinatura.rub.33 car.97

Quod poſſint accipere officiales ſup ſtateria cõmunis pro ponderãdo frumenta comitatinoꝝ nõ ſoluentiũ põderationẽ frumenti dicto officiali.rub.34 car.97

De premio edificantium domos de nouo in ciuitate Piſauri.rub.35 car.97

De pœna reducẽtiũ ad uſum canipæ ſeu ſtabuli domos habitabiles.rub.36 car.97

De premio conuertentiũ canipas ad habitandum.rub.37 car.97

De premio forenſi qui edificare uoluerit.rub.38 car.97

De officio ſuperſtirum electoꝝ ſuper domibus nouiter cõſtruẽdis.rub.39 car.98

De pœna nõ cõcedẽtiũ ad naulũ domos cõſuetas locari ad naulũ.rub.40. car.98

Quod quilibet poſſir habere traſannam uel porticũ ſecũdũ modũ infradictũ.41.98

Quod magiſtri lignaminũ & murarores nõ diſcedãt ab opere poſtq̃ inceperit.42.98

De mareſchalchis & fabris.rub.43 car.98

De ſprocanis.rub.44 car.98

Quod ſprocani ſint in ciuitate duodecim & non plures.rub.45 car.99

Quod nullus forenſis poſſit emere uinũ ſine ſprocanis.rub.46 car.99

De modo & forma in buſſulandi ſprocanos.rub.47 car.99

Quod nullus audeat ire cũ ſprocano dũ uadit ad emẽdũ niſi uẽditor.rub.48 car.99

Quod quolibet caſtrũ comiratus Piſauri habeat unũ ſprocanũ.rub.49 car.99

Quod qui emere uoluerit uinũ in comitatu hẽat ſprocanũ loci.rub.50. car.99

Quod ſprocani de comiratu nõ poſſint ſe exercere in eoꝝ offm̃ in ciuitate.ru.51. 99

Quod accipere & habere debeant ſprocani pro eoꝝ mercede.rub.52 car. 99

Quod ſprocani teneantur adinuicẽ communicare lucrata.rub.53 car.99

Quod ſprocani nõ poſſint aliquo mõ ſocietatẽ cõtrahere in uino emẽdo.rub.54.99

Quod ſprocani nõ poſſint emere uinum niſi pro ſuo uſu tantũ.rub.55 car.99

Quod quicunqꝫ fecerit ſocietarẽ de uino debeat ſoluere ſprocanos.rub.56 car.99

Quod nullus poſſit ire in comiratu ad faciendũ uinũ uendere.rub.57 car.99

Infra quantum tempus emptor uini teneatur ſoluere precium:& quantum tempus poſſit retinere uinum in canipa.rub.58 car.100

Quod emptor uini teneatur uendirori ꝑcium uini ſoluere.rub.59 car.100

De hoſpiratoribus & tricolis nõ debentibus emere ante nonas.rub.60. car.100

Quod calzolarii non debeant pelles in ſepo mixto madtare.rub.61 car.100

De immunitate Aduocatorum & Medicorum: & quid Medici recipere poſſint pro eorum mercede.rub.62 car.100

¶quid accipere debeant medici ſalariati ſi iuerint in comitatũ.rub.63 car.100

De iudiciis dandis per medicos gratis.rub.64 car.101

¶quod medici debeãt ire ad iſirmũ nõ obſtãte ꝙ habeat aliũ medicũ.ru.65.ca.101

¶quod quilibet medicus teneaƭ dicere infirmo ut debeat cõfiteri.ru.66 car.101

De exẽptione & imunitare nouoꝝ ciuiũ ueniẽtiũ de nouo ad hitãdũ.ru.67 car.101

¶quod priuilegium de nõ ſoluendo collectas nõ ualeat.rub.68 car.101

¶quod ſcholares & clerici ſint exẽpti/a/datiis & gabellis pro rebus.rub.69 car.101

De exemptione & imunitate nouorum laboratorũ & ſeu agricultoꝝ uenientiũ de nouo ad habitandũ in ciuitate & comitatu Piſauri.rub.80. car.101
De premio ſeu munere faciendo per commune illi qui ſe doctorauerit per aliquod collegium.rub.81. car.101
Quod iudei non poſſint acquirere bona ſtabilia.rub.82. car.101
De toppo cerchiato & caza ferrea bullatis retinẽdis ꝑ molẽdinarios.rub.83. car.101
Quod molendinarii morã faciant in molendinis.rub.84. car.102
De blado amiſſo uel guaſto in molendino per molendinarios emendando.ru.85.c.102
De pœna facientium cluſas in canalibus molendinorum.rub.86. car.102
De nouis edificiis ſuper fugam molendinorum.rub.87. car.102
Quod domus ſuper fuga molendinorum fiat.rub.88 car.102
Quod grippi molendinorum ſint liberi.rub.89. car.102
Quod nemo impediat aliquam aquã ſolitã fluere alicui molẽdino.rub.90. car.102
Quod unicuiq; liceat aptare argines ſui molendini.rub.91. car.102
Quod nulli liceat nouum molendinũ/a/grano de nouo cõſtruere.rub.92. car.102
Quod liceat unicuiq; habenti couam aquæ in ſua poſſeſſione ducere fugam per poſſeſſionem alterius.rub.93. car.102
De dãno dato occaſione aqueductus alicuius.rub.94. car.103
De reficiendis molendinis aquemollis communis.rub.95 car.103
Quod nullus poſſit extrahere piſces.rub.96. car.103
Quod piſcatores ubi uendunt piſces portent bancos.rub.97. car.103
Quod piſces uendantur prout extimati fuerit.rub.98 car.103
Quod quælibet uniuerſitas eligat ſibi conſules uel capitaneũ maſſarioꝝ.rub.99.c.103
De ſalario capitanei ſiue conſulis.rub.100 car.103
Vbi & in quo loco quis teneatur facere factiones.rub.101 car.103
Quod quodlibet caſtrum & quælibet uilla quinquaginta fumantium habeat unam domum pro communi.rub.102. car.103
Quod ſtatuta facta in ciuitate intelligantur facta in comitatu.rub.103 car.103
Quod habentes iuriſditionẽ in caſtellaribus uendant cõi Piſauri.rub.104 car.103
De immunitate iudeorum.rub.105 car.103
De feſtiuitatibus cuſtodiendis per iudeos.rub.106 car.104
Quod iudei in die ueneris ſancti non audeant ire per ciuitatem.rub.107. car.104
De hominibus ciuitatis Piſauri non debentibus ſoluere gabellã.rub.108 car.104
Quanto tempore uacet præceptor cuſtodum ab officio.rub.109 car.104
Quod omnes factiones quæ fiant per quarterium.rub.110. car.104
Quid ſoluere debeant conducentes frumentum in portu piſauri.rub.111 car.104
Quod ſoluere teneantur conducentes ſal.rub.112. car.104
De pœna portantium ſal per territorium piſauri.rub.113 car.104
De pœna conducentis ſal in ciuitate piſauri.rub.114 car.104
De paraſide ſalis bullanda.rub.115 car.105
De leproſis & incantatoribus qui non poſſint ſtare in ciuitate:& ꝙ magiſtri dentium non ſtent in platea magna.rub.116 car.105
De camangiarolis.rub.117. car.105
De locis cõſignandis nauibus uenientibus ad portum.rub.118 car.105
De menſura faſci cannarum & uincorum.rub.119 car.105

TABVLA

Qualiter ligna appaſſentur & de eorum longitudine.rub.120. car.105
De fornariis.rub.121. car.105
De famulis diſcedentibus/a/dominis durante tēpore famulatus.rub.123 car.106
Quod famulus ſeu ſeruiens non poſſit aliquod conſequi ſallarium niſi fuerit conuētū
& ꝙ circa ſolutionem ſalarii credatur ſcripture dñi prout in ſtatuto.ru.124.c.106
Quod mercenarii non poſſint recuſare ꝑſtare operas ſuas dietim.rub.125. car.106

Expliciunt Rubrice quinti libri.

Incipiunt Rubrice ſexti libri diuerſarum prouiſionum.

Ordini & prouiſione ſopra li Eſtimi. car.107
Pagamento de li Eſtimi. car.108
Quello che ſe mette in leſtimo terre lauoratiue uigna/prato/ſelua/cannetto/uincareto/
ſaldo e rapina/remorte. car.108
Pagamento de li foreſteri. car.108
Pagamēto & mercede de li Meſuratori da meſurare terre de che ſorte & q̄lita foſſe.108
Quod forenſes acquirentes ſtabilia cum licentia acquiſiuiſſe intelligantur cum hono
ribus & oneribus annexis in ipſis bonis. car.109
Ordini & prouiſione ſopra el pane da uendere. car.109
Pane groſſetto. car.109
Modo che debbeno tenere li fornari & panuendoli acio che non manchi el pane:&
quelli chel uorrano fare ſi debiano far ſcriuere nel principio de lanno. car.110
Ordini & prouiſione ſopra le gabelle & datii. car.110
Prouiſione ſopra el datio de le beccharie & dele beſtie. car.111
Prouiſione fata ſopra el datio de la Merchantia de la citta de Peſaro:& prima de le
gni da marigiare/o/nauigare de cittadini/cōtadini & habitāti de peſaro, car.113
Pagamenti ſe debbiano fare per ditti legni de cittadini contadini/o/habitanti
in peſaro. car.113
Pagamenti de legni foreſtieri che uiranno in porto. car.114
Pagamenti de robbe che ſono per tranſito per uia de mare. car.114
Pagamenti de mercantie & robbe che ſe cauano/o/ſono per tranſito p terra. car.115
Lignami. car.115
Melarancie. car.115
Frutti. car.115
Pagamenti de mercantie & robbe che ſe cauano per la uia de mare. car.115
Pagamenti de robbe foreſtiere p mare & p terra che intrarāno in peſaro p uēdere.115
Pagamenti de fondichagii & fondichieri. car.115
Dechiaratione de datii de tempo de fiera. car.116
Prouiſione ſopra el datio de la peſa de la ſtadera: cō laq̄le ſe peſa le mercātie. car.116
Prouiſione ſopra el datio de la peſa del grano. car.117
prouiſione ſopra el datio del nolo de le caſe. car.117
prouiſione ſopra el datio de molini & tricoli. car.118
prouiſione ſopra el datio del medrio & del quarto. car.118
prouiſione ſopra el datio del uino che ſi uende a ſpina. car.118
prouiſione ſopra il Datio de la Bolla. car.119

Prouiſione ſopra il datio de la graſſia. car. 119
Prouiſione ſopra el dario de lolio che ſe raccoglie. car. 121
Prouiſione & ordini ſopra el datio de le feccie. car. 121
Prouiſione ſopra el dario del uino che ſe tra per mare & per terra. car. 121
Prouiſione & ordini del Scalo de la citta de Peſaro. ca. 122
Ordine del maeſtro del ſcalo. car. 122
Queſti ſono li pagamenti che ſe hanno a fare ſopra del ſcalo. car. 122
Ordini del pagamenro ſe ha affare al maeſtro del ſcalo. car. 122
Pagamenti de barche ſumate & ſtabilire. car. 122
Prouiſione de le coſe ſe trouerauno in mare/o/ſopra el liro. car. 122

Explíciunt Rubrice ſexti libri diuerſarum prouiſionum.

Incipiunt Rubrice additionum & declarationum ad ſupradicta ſtatuta.

Quod ſtatuta & prouiſiones facientia & ſeu facientes mentionem de Dominis de Malateſtis ſe extendant ad Illuſtriſſimum Dominum Franciſcum Mariam de Ruere Piſauri Dominum/ſeu Vicarium perpetuum/& ordine ſucceſſiuo ad eius filios inueſtiros.rub.prima. car. 123
De mercede appodomorotum & electorum ſuper billantiis & aliis menſuris.ru.2. 123
De mercede notarioꝝ circa mandata appellationes denũciationes & caualcatas.3.123.
De feriis ebdomode ſancte Paſcaris reſurrectionis/carniſpriuii/rogationum/natiuitatis domini ſancti Terentii.rub.4. car. 123
De modo citandi forenſes.rub.5. car. 123
Quod contumax in opponendo contra inſtrumentum contra ipſum productum non admitatur ad oppoſitiones niſi prius refectis expenſis in eius contumaria factis.rub.6. car. 124
De mercede extimatorum.rub.7. car. 124
Quod parruus magnus ac eius filii excludant matrem ab hereditate filii decedentis ab inteſtaro retenta tamen legitima per matrem & uſufructu totius hereditatis donec caſte & uidualirer uixerit.rub.8. car. 124
Quod dominus Locũtenens Piſauri poſſir cognoſcere & decidere primas cauſas non excedentes ſummã uiginti librarum appellarione remota.rub.9. car. 124
De officio & poreſtare ac auctoritate dñi Poteſtatis piſauri.rub.10. car. 124
Declarario circa auctorirarem Capiranei generalis.rub.11. car. 125
Qnod bariſellus quando uulr accuſare per iuramentũ ſtarim uiſa denuntia teneatur accuſare:& ſi non accuſauerir non poſſit amplius per iuramẽtũ accuſare.ru.12. ca. 125
Quod nullus bariſellus poſſit eſſe plazarius.rub.13. car. 125
Addirione alla prouiſione ſopra el datio del uino che ſe tra per mare & per terra.rub.14. car. 125
Quod clauſula codicilaris non ſortiatur effectum in teſtamento rupto per ſuper ueniẽriam filiorum de quibus non fuir cogitatum.rub.15. car. 125
Quod poſſeſſio defuncti in heredes inrelligatur continuata abſq; corporali aprehenſione.rub.16. car. 125
Quod ſportule ſoluantur per illum qui procurauit commiſſionem.rub.17. car. 126

Quod cancellarius dñi Locũtenẽtis qui pro tpe fuerit ſit & eſſe debeat ciuis ſeu incola ſeu cõtinuus habitator ciuitatis ſeu comitatus Piſauri.rub.18. car. 126
De ambiguitate ſtatutorum.rub.19. car. 126
Quantum duret beneplacitum.rub.20 car. 126
Quod reformationes & additiones quæ fieri contingerint impoſterum ſcribi debeant in libro reformationũ nouoꝝ per cancellariũ cõis.rub.21. car. 126
Quod ſtatuta obſeruentur nõ obſtante aliqua cõſuetudine.rub.22. car. 126

Declaratione & Correptione ſopra il datio della mercantia quanto al guado che nõ habbia/a/pagare ſe non il datio de la graſſia & ſopra le robbe che ſe contiene nel. x. Cap.che nõ habbia a pagare il di del mercato.Rubrica.prima. car.127
Quod ommiſſo medio nõ liceat appellare ad ſedem Apoſtolicam nec etiam ad illuſtriſſimum dominum ſeu ad alium ſuperiorem.rub.2. car.127
Quod cognitio naulizatorum & affitationum ſpectet ad Vicarium Gabellarum & quod indictis cauſis non poſſit niſi ſemel appellare.rub.3. car.127
Limitatio ad ſtatutum poſitum in additionibus poſitum ſub rub.xvii rub.4. car.127
De Auctoritate & poteſtate ac officio dominorũ Regulatoꝝ.rub.5 car.127
Confirmatio Illuſtriſſimi dñi Ducis Vrbini Car.128.& ſic car.ulti.
Prouiſione Et Capituli de larte de la Lana car.prima.2.numeri.
Capitoli del monte della pieta.car.prima.3.numeri.

Explicit Tabula preſentis uoluminis
Statutorum Piſauri

Regiſtrum.

. ✠ . ✠ ✠ A B C D E F G H I k L M N O P Q R AA aa

Omnes ſunt quaterni preter. ✠ ✠ I M O R AA aa ſunt terni.

PROHEMIVM STATVTORVM CIVITATIS PISAVRI.

✠

IN DEI NOMINE AMEN. CVM DIVINÆ quidem res perfectiſſimę ſint, humani vero generis cõditio ſemper in infinitum decurrat: & nihil ſit in ea:quod ſtare perpetuo poſſit propter naturæ uarietatem / & eius machinationes multas etenim formas edere nouas natura deproperat. Et nulla lex neqꝫ conſtitutio: neqꝫ ſenatus conſultum: neqꝫ ſtatutum prolatum in republica uidetur ad omnia ab initio ſufficienter promulgatum: ſed multa indigere correctione: & cum omnia quidem legiſlatori Reipublicæ in magna cura ſint quẽadmodum optime ſe habeant. Et præſidẽtium proprium eſt cõmoda ſubiectorum inueſtigare / & eorum diligenti cura calamitatibus mederi: quos rebus humanis Deus propoſuit: ut poſſint omnia: quæ nouiter contingunt & emendare / & componere: & modis & regulis competentibus regere. Eapropter Magnificus & excelſus dominus Malateſta quondam recolendæ memoriæ domini Pãdulphi de Malateſtis ciuitatis Piſauri pro ſancta Romana Eccleſia vicarius generalis. Ac conſilium generale præfate Ciuitatis cenſentes reformationes & ſtatuta antiqua dictæ Ciuitatis neceſſario corrigenda: & in melius reformanda ad hoc maximum & ad ipſius reipublicę dicte ciuitatis ſubſtentationem opus efficiendum elegerunt & deputauerunt tanto labori tanteqꝫ ſollicitudini ſufficientes nobiles & egregios uiros D. Bartholomeum quondam domini Betti de Lanfranchis de Piſis tunc honorabilem poteſtatem dicte Ciuitatis Piſauri dominum Ioannem Benincaſe Ser Ioannem Vagnoli: Odonem Thadei domini Rainerii. Iacobum ſamperoli / & Hondedeum Benedicti ciues Piſaurẽſes: quibus permiſerunt reſecatis ex antiquis ſtatutis & prouiſionibus ſuperuacuis & contrariis & illis quæ in deſuetudinẽ abierunt certa clara & breui ſermone conſcripta ſtatuta componere & reformare & ſub congruis titulis & Rubricis collocare cum poteſtate adiiciendi & detrahẽdi / ac antiquorum ſtatutorum uerba mutandi prout eis commoditati reipublicæ dicte ciuitatis uidebitur expedire: animos ſuos ad Dei omnipotentis errigentes adiutorium: & omnẽ ſpem ad ſolam ſummæ prouidentiam Trinitatis: vnde totius mundi elementa proceſſerunt & eorum diſpoſitio in orbem terrarum producta eſt. Cuius gratia operante naſcitur ingenium: & cooperante fouetur: & ſucceſſiuis beneficiis gratiarum gradatim ſuſcipit incrementum ipſius auxilium inuocauerunt omnes pia mente dicentes in nomine ſancte & indiuidue trinitatis patris / & filii / & ſpiritusſancti totiuſqꝫ cœleſtis curiæ triumphantis. Amen.

De die Dominica ſolemniter obſeruanda. Rubrica. prima.

QVoniam diuini cultus penes mortales potiſſima cura habēda eſt: ſcri ptumq; ſit, ꝙ ſeptima die requieuerit Deus ab omni opere quod pa trarat: ideo hac prima præſenti cōſtitutioně ſancitū eſt: ꝙ ob Dei reuerentiā & timorē in dicta die dominica nullus de ciuitate comita tu ſeu diſtrictu Piſauri ſeu quis alius foreñ. cuiuſcunq; cōditionis exi ſtat exiſtens in dicta ciuitate, comitatu, ſeu diſtrictu Piſauri poſſit aut ualeat nec audeat cōducere ſeu conduci facere ad dictā ciuitatem Pi ſauri ſiue in eadē ciuitate: rem aliquā ad uendendū permutandū uel alio titulo trāsfe rendum in aliquā perſonā per quē ſeu quo mediante induceretē mercatū ſiue forū, uel quoquomodo ſpecies fori colligi poſſit, nec etiā pro ſuo uſu pœna & bāno quinq; ſo lidoꝝ pro quolibet cōtrafaciēte pro qualibet uice ſibi de facto auferenda ſine aliquo proceſſu. Et ꝙ oēs artifices exercentes aliquā artē uel/miniſteriū aliquod in dicta ci uitate cuiuſcunq; qualitatis & cōditionis exiſtant, etiā notarii tenere debeant in præ dicta die dominica eoꝝ ſtationes clauſas quas dicta die nullo modo aperire debeant nec uēdere uel emere, rē aliquā ptinētē ad eoꝝ artē pœna. x. ſol. in quolibet dictoꝝ caſuū & q̄libet uice. Hoc addito ꝙ i dicta die liceat aromatariis & maneſcalchis, dicte ciuitatis tenere hoſtiū ſuaꝝ ſtationū apertū ut poſſint de eoꝝ miniſterio petētibus & requirentibus reſpondere & ſubuenire & ꝙ a prædictis intelligantē exceptuati beccarii & uendentes panē & fructus arboꝝ & zuchas, melonos, cedronellos & oia olera: Itē tabernarii uendētes uinū ad menutū: Itē uendentes ſeu uolentes portare cū pſonis ſeu eoꝝ beſtiis herbā pro beſtiis animalibus & ꝙ in dicta die dominica in dicta ciuitate nullus poſſit uel debeat ponere iugum ad collū, nec equm uel aſinum ad carrettā po nere, nec ſellā ſeu ſalmā aliquā ſuper aliqua beſtia ponere uel aliqua alia opera ſeruilia exercere ſub pœna p̄dicta & ꝙ oia quę ſupradicta ſunt in hoc ſtatuto de die dominica uindicēt ſibi locū in oibus aliis feſtiuitatibus de q̄bus īfra in ꝓximo ſubſequēti ſtatuto.

De aliis feſtiuitatibus ſolemniter obſeruandis. rubrica. ſecunda.

ITem ſtatutum eſt firmiterq; ordinatū ꝙ ad honorē alioꝝ ſanctoꝝ infraſcriptoꝝ omnes & ſingule feſtiuitates infraſcripte debeant ab omnibus ſolēniter cellebrarī & cuſtodiri pœna & banno in proximo antecedenti ſtatuto annotatis.

Menſis Decembris.
Feſtum natiuitatis Domini die. xxv.
Feſtum ſancti Stephani die. xxvi.
Feſtū ſci Ioānis apoſtoli & euāg. die. xxvii.
Menſis Ianuarii.
Feſtum circuncifionis Domini die prima.
Feſtū Epiphaniæ pro uno die tm̄. die. vi.
Menſis Februarii.
Feſtum purificationis ſancte Marie. die. ii.
Feſtum ſancti Mathie apoſtoli. die. xxiiii.
Menſis Martii.
Feſtū aſſūptiōis ſcē Marie uirginis. die. xxv.
Dies ueneris Sancti.
Feſtum ſancti Gregorii die. xii.
Menſis Aprilis.
Feſtum ſancti Marci. die. xxv.
Feſtum reſurrectionis cum duobus diebus ſequentibus.
Menſis Maii.
Feſtū ſcoꝝ aploꝝ Pilippi & Iacobi. die. I.
Feſtum inuentionis ſancte Crucis. die iii.
Feſtum Aſcenſionis Domini. die
Menſis Iunii.
Feſtū Paſcatis pēt. cū duobus diebus ſeq̄n.

Feſtum

Feſtum corporis Chriſti quinta feria poſt octaua pentecoſtes.
Feſtum ſancti Barnabei apoſtoli. die.xi.
Feſtum ſancte Michiline. die. xviii.
Feſtum ſancti Iuliani. die. xxii.
Feſtũ natiuitatis ſci Ioãnis Bap. die.xxiiii.
Feſtũ apoſtoloꝝ Petri & Pauli. die.xxviii.

Menſis Iulii.

Feſtum ſancte Muſtie. die. iii.
Feſtũ ſcõꝝ Iacobi & Xp̃ophori. die.xxv.

Menſis Auguſti.

Feſtum ſancti Laurentii martyris. die. x.
Feſtũ aſſũptionis Marie uirginis. die.xv.
Feſtum ſancti Bartholomei apl̃i. die.xxv.
Feſtum ſancti Auguſtini. die. xxviii.

Menſis Septembris.

Feſtũ natiuitatis glorioſe uirginis. die.viii.
Feſtũ ſci Matthei apl̃i & euãge. die. xxi.
Feſtum ſancti Terentii. die. xxiiii.
Feſtũ dedicationis ſci Mihaelis. die. xxix.
Feſtum ſancti Hieronymi. die ultima.

Menſis Octobris.

Feſtum ſancti Franciſci. die. iiii.
Feſtum ſancti Luce. die. xviii.
Feſtum ſanctorum apoſtolorum Simonis & Iude. die. xxviii.

Menſis Nouembris.

Feſtum omnium Sanctorum. die prima.
Feſtum ſancti Martini. die xi.
Feſtum ſancte Catherine. die xxv.
Feſtum ſancti Andreę. die ultima.

Menſis Decembris.

Feſtum ſancti Ambroſii. die. vii.
Feſtum ſancti Thome apoſtoli. die. xxi.

De feſto ſancte Muſtie quolibet anno cellebrando. rubrica. 3.

ITem ſtatutũ eſt: ꝙ feſtum ſancte Muſtie cellebrari ſolẽniter debeat: & cuſtodiri pœna & bãno cuilibet cõtrafaciẽti prout ſupra in ſtatuto de die dominica: & ꝙ poteſtas dicto die teneatur ire ad feſtum honorandum cum oĩbus officialibus & conſilio generali cũ uno palio & uno cereo: & dictę oblationes debeãt expendi & cõuerti in cuntio eccleſię p̃dicte ſancte per electos ſuper oblationibus maioris eccleſię Piſauri.

De honore faciendo beate Marie & ſancto Terentio in eorum feſtiuitatibus & brauio currendo. rubrica. 4.

ITem ſtatutũ eſt: ut feſtiuitates beate Marie uirginis de menſe Auguſti: & ſancti Terentii martyris debita reuerẽtia ab oĩbus habeanť: & in quolibet anno in feſtiuitatibus p̃dictis ante per.xv.dies poteſtas: qui pro tẽpore fuerit requiri faciat oẽs homines quarũlibet artiũ corã eo & eis uel aliquibus eoꝝ ſic cõuocatis quos uiderit cõuenire mandet eis ſub certa pœna ꝙ quęlibet ars unũ faciat capitaneũ ſeu ſuperſtitẽ: qui poſſit & debeat oẽs de ſuã arte ſcribere & ſcribi facere & in ſcriptis retinere & ꝙ quęlibet ars ordinet habere unũ nouũ paliũ pro qualibet arte ſecundum conditionẽ & qualitatẽ artis & in feſtiuitatibus p̃dictis dũ ſolẽnia miſſaꝝ cellebranť: oẽs de collegio ſeu arte qualibet cõueniri debeãt in unũ ad palatiũ cõis cũ uno cereo ſiue cereis & palio ſecundũ cõſuetudinẽ & qualitatẽ artis, Et oẽs de qualibet arte debeãt habere unũ candellottũ pro quolibet ad modũ tube cõfectũ ita ꝙ papirũ nõ habeant: & ſono tube debeãt accedere ordinate ad honorandũ feſtiuitates p̃dictas ad eccleſiã maiorem ciuitatis Piſauri. Et de p̃dictis paliis & cereis & cãdellottis oblationẽ facere reuerenter prout decet. Et ad p̃dicta teneanť: poteſtas qui pro tempore fuerit cum ſuis officialibus & ſapientibus iudicibus & nobilibus ciuitatis Piſauri habere unũ palium nouũ cũ candelis modo p̃dicto: & primo accedere debeãt ad honorandũ feſtiuitates

prædictas. Secũdo accedere debeãt notarii oẽs de ciuitate & comitatu Piſauri qui in collegio aſcripti fuerint cũ eoꝝ palio nouo & cãdellottis modo ꝑdicto: tertio accedere debeãt omnes mercatores/ſartores/cimatores/merciarii ſimul qui in eoꝝ collegio aſcripti fuerint cũ palio nouo & cãdellottis modo ꝑdicto. Quarto accedere debeãt calzolarii cũ eoꝝ palio & cãdellottis modo ꝑdicto. Quinto accedere debeant patroni nauigioꝝ marinarii piſcatores cũ eoꝝ palio nouo & candellottis modo ꝑdicto. Sexto tabernarii ſprocani & triccoli accedere debeãt cũ palio nouo ſimul & cũ candelis modo ꝑdicto. Septimo accedere debeãt beccarii/barberii/muratores/fabri/magiſtri lignaminũ/molẽdi nari/mereſcalchi/ſellarii cũ eoꝝ palio & cãdellottis modo ꝑdicto. Octauo comitatini citra foleã cũ eoꝝ palio nouo & candellottis modo ꝑdicto .ſ. unus hõ pro qualibet decina fumãtiũ cuiuſlibet uniuerſitatis de melioribus & dictioribus hoibus dicte uniuerſitatis quod paliũ ad minus debeat eſſe ꝑtii decẽ libraꝝ. Nono comitatini ultra foleã modo ꝑdicto cũ eoꝝ palio & cãdellottis accedãt: & oẽs alii tã ciues ꝗ comitatini uolentes honorare dictas feſtiuitates poſſint cũ ꝑdictis adeſſe. Quæ palia debeãt renouari ꝑ dictas artes & uniuerſitates de quinquenio in quinqueniũ: & ꝙ dñi canonici teneant̃ & debeãt ꝑdictis artibus & uniuerſitatibus eoꝝ capitularibus & ſuperſtitibus dare & reſtituere eoꝝ palia pro uno floreno pro qualibet arte & collegio uniuerſitatũ in quolibet feſto dictaꝝ feſtiuitatũ: & ꝑdicti capitulares ſeu ſuperſtites debeãt dicta eoꝝ palia tenere & ſaluare & nõ canonici. Et quicũꝙ in ꝑdictis uel aliquo ꝑdictoꝝ cõtrafecerit ille qui fuerit in ciuitate & nõ fuerit cũ arte ſua ad honorandũ dictas feſtiuitates condãnet̃ uice qualibet in.xx.ſol.ꝝ. & quælibet uniuerſitas caſtroꝝ ꝑdictoꝝ quæ ceſſaret facere in.L.libris cõi cõdãnet̃ & quęlibet ſingularis ꝑſona cui mandatum fuerit ꝙ adeſſe debeat & nõ erit in.xx.ſol.ꝝ.cõi cõdãnet̃ uice qualibet. Et in his excipiunt̃ infirmi & abſentes & ꝙ in dictis feſtiuitatibus nullũ fiat laboreriũ nec aliqua ſtatio debeat aperiri ſed oẽs in dño debeãt letari. Et poteſtas teneat̃ uinculo ſacramẽti hoc ſtatutũ ꝑciſe facere obſeruari. Et ꝙ ſemꝑ in ꝑdictis oblationibus colligẽdis & obſeruandis eligant̃ duo boni hoies per poteſtatẽ & cõſiliũ: qui ꝑdictas oblationes conſeruent donec in aptatione eccleſiæ ꝑdicte poterunt cõuerti: quæ citius ꝗ poterit fiãt per eos & de ꝑdictis habitis & expẽſis teneant̃ cõi redere rõnẽ. Et ꝙ ꝑdicti boni hoies electi recipere debeãt uniuerſam pecuniã ſiue alias res relictas eccleſiæ ꝑdicte expendẽdas in cuntio eccleſiæ ꝑdicte: & dicte oblationes fieri debeãt oio tẽporibus ꝑdictis: ſub pœna & bãno ipſo facto referendario & depoſitario cõis centũ ducatoꝝ auri pro quolibet & uice qualibet & ſtando uno menſe in carceribus cõis. Et idem intelligatur de oblationibus debitis & cõſuetis in feſtiuitatibus corporis Xp̃i ſancte Muſtie/ſancti Petri martyris & ſancte Micheline: & ꝙ poteſtas qui pro tẽpore fuerit teneat̃ ante feſtũ ſancti Terẽtii per.xv.dies emi facere ſeptẽ brachia de ſcarlatto fino & fieri facere unũ brauiũ ualoris & ꝑtii.xxv.lib.ꝝ. ad minus & in dicto termino teneat̃ litteras deſtinare ad terras oẽs ꝯuicinas per lr̃as de dicto brauio currẽdo & de ualore eius & de die feſti & teneat̃ emi facere unũ gallũ & unã librã piperis & unã porchettã pellatã plenã aleo & cũ cepibus ad collũ in quodã ſpeto & in die feſtiuitatis ſancti Terẽtii & poſt prandiũ facere currere equos oium uolẽtiũ currere ad dictũ brauiũ ſeu paliũ: & qui primo uenerit palium ſupradictũ habeat: & qui ſecũdo uenerit porchettã ꝑdictã habeat: & qui ultimo uenerit habeat gallũ qui ante paliũ teneat̃ & curſus equoꝝ incipiat̃ & remaneat arbi

 trio

trio poteſtatis & ſapiētiū quos eligere uoluerit. Et hoc ſtatutū pciſe inuiolabiliter obſeruari debeat & expenſis cōis fieri: & idem obſeruetur in feſto ſancte Micheline.

De auctoritate & poteſtate dñoꝝ de Malateſtis. rub. 5.

QVoniā experiētia facti iā dudū cognouerunt gubernationē/ tuitionē/ & defenſionē Magnifici dñi Malateſtę quōdā recolēdæ memorię dñi Pādu'phi de Malateſtis & ſuoꝝ aſcēdentiū & alioꝝ dñoꝝ de Malateſtis cōi Piſauri ne dū utilē: ſed neceſſariā fore: qm̄ pro tēpore quo hāc ciuitatē piſaurēſem gubernauerunt eſt eadē ciuitas augumētata & populata gentibus: & eius territoriū & comitatus: & diſtrictus/ ualde in fructibus abundauerunt ultra ſolitū modū & ꝙ quottidie de bene in melius augetur ciuitas: & ornatur comitatus: & quia prę oibus ciuibus curā/ & ſollicitudinē dicti dñi geſſerunt: & gerunt in oibus negociis cōis pdicti. Statuerūt & ordinauerūt ꝙ huius ſtatuti auctoritate poſſint dictus Magnificus dñs Malateſta & eius deſcēdentes & quilibet ipſoꝝ per ſe & ſuos officiales de cuſtodia ciuitatis & eius comitatus totius diſponere & ordinare pro ut eis & cuilibet eoꝝ uidebitᷣ: & ꝙ ad eos & quēlibet eoꝝ cuſtodia ciuitatis & caſtroꝝ oium comitatus eiuſdē ſpectet/ & ꝙ pro ipſa cuſtodia/ & gubernatione eiuſdem ciuitatis & comitatus poſſint pcipere & mādare oibus & ſingulis pro ut eis uel alteri eoꝝ uidebitᷣ: & pcepta & mādata eoꝝ debeāt inuiolabiliter obſeruari ſub pœna ſiue pœnis per ipſos uel ipſoꝝ alterum iponenda uel iponendis/ uel etiā per officiales eoꝝ uel alterius ipſoꝝ & in hoc expendere de hauere cōis Piſauri prout eis uel alteri eoꝝ uidebitᷣ expedire. Poſſintq; ipſi & quilibet ipſoꝝ in ciuitate comitatu vniuerſo fortilitias facere cōſtrui, & cōſtructa ſi uiderint expedire ſtatui pacifico ipſorum & ſuoꝝ amicoꝝ deſtrui facere & ruinari totiēs quotiens placuerit eis uel alteri ipſoꝝ: & ꝙ de hauere cōis poſſint diſponere pro utilitate dicti cōis put uidebitᷣ utile ſiue neceſſariū fore notarios reformationū/ notarios cuſtodie/ notarios dānoꝝ datoꝝ: & officiales cōis: per quos exigunt introitus cōis uel quoꝝ officio pecunia aliqua ſiue aliqui introitus in cōe peruenerint per ipſos uel alterū ipſoꝝ eligi debeāt quales & quos uoluerint prout eis uidebitᷣ uel alteri eoꝝ expedire: oēs & ſingulas cōdēnationes factās & fiendas quacūq; rōne in cōi maleficioꝝ/ dānoꝝ/ datoꝝ/ & gabellas & oēs alias quādocūq; uoluerint ipſi uel alteri eoꝝ poſſint per ſe & ſuos officiales de ſpeciali gratia cui uoluerint facere cancellari ſine ſolutione aliqua fienda cōi etiā ſi ſint uel fuerint perſonales cōtra proditores ciuitatis ſeu alicuius caſtri comitatus ipſius uel attentatores/ cōſentiētes/ operā dantes/ fauētes/ ſciētes & nō manifeſtantes/ fraudantes uel quolibet in debito modo tollentes de hauere cōis: & in quibuſcūq; aliis negociis dicti cōis habeant pfati dñi: & eoꝝ quilibet plenū & liberū arbitriū in inquirendo cōdēnando mulctādo/ & puniendo in pſonis & ere prout eis uel alteri eoꝝ placuerit: & uidebitur delinquētiū demerita in quibuſcūq; caſibus poſtulare, oiaq; ſtatuta facta/ & fiēda ac reformationes poſſint ipſi & quilibet eoꝝ facere tollere interpretari declarare/ minuere, augere & corrigere per ſe & ſuos officiales, Et quicquid per ipſoꝝ uel alterius eoꝝ officiales uel alterius eoꝝ mandato uel uolūtate factū erit eā habeat firmitatē ac ſi factū eſſet per ipſos dños uel alterū ipſoꝝ quibuſcunq; factis & negociis dicti cōis tā inquirendo cōdēnando mulctādo puniēdo ꝗ in expēdendo uel expēdi faciēdo de ere dicti cōis in qbuſcūq; negociis nulliſq; ſtatutis uel reformationibus factis uel fiēdis ſubſint dicti dñi uel aliquis ipſoꝝ uel ligentᷣ eiſdē. Sed ſint ab oium & ſinguloꝝ obſeruantia

penitus abſoluti. Syndicatores cōſtituere qui ſyndicare poſſint & debeant oēs officiales cōis quot & quales uoluerint. Et gn̄alr̄ in oībus factis dicti cōis diſponere & ordinare ꝓut eis uel alteri ipſoꝝ uidebit̃ expedire ꝑ ſe uel quoſcūq; ſuoꝝ uel alterius eoꝝ officiales.

De ſalario Poteſtatis & de his quos ſecū habeat ducere & tenere. rub. 6.

STatuerunt ēt ꝙ Poteſtas: qui pro tp̄e fuerit aſſumptus ad regimen dicte ciuitatis: habeat pro ſuo ſalario pro ſe ſuis officialibus & tota eius familia pro ſex menſibus ducatos .cclxxxxvi. & ſol.x.boñ. ad rōnē.xxxiiii. boñ. pro quolibet ducato de quibus tn̄ ſibi debeant detrahi & detineri .xii. denarii pro qualibet libra boñ. pro capitibus ſoldoꝝ per depoſitariū dicti cōis: quod ſalariū ſibi ſolui debeat pro rata quolibet mēſe dicti ſui officii, facta tamē prius monſtra eidē quolibet mēſe, per cancellariū cōmunis excepta ultima paga ſiue ſalario ultimi menſis quod eidem praſtari nō debeat per p̄fatū depoſitariū cōis, donec abſolutus fuerit in ſuo ſyndicatu. Qui dn̄s Poteſtas cōtinue habere debeat & tenere ad dictū regimen faciendū per totū tēpus dictoꝝ ſex menſiū vnū bonū & expertū iudicē & legū doctorē pro ſuo uicario eligendū tn̄ conducendū per Magnificū dn̄m noſtrum Malateſtā cui vicario teneat̃ & debeat dictus Poteſtas de ſuo uictus facere: & ipſum bene & condecenter tractare, cameram, lectum, ignē, & alia opportuna ſibi vicario exhibere, excepto ſalario de quo p̄fatū cōe ſibi vicario prouidere & ſoluere debeat. Teneatur etiā & debeat dictus Poteſtas expenſas & ſumptus vni familiari dicti vicarii facere ſi cōtingeret ipſum vicariū dictum familiarē ſecū ducere & in palatio retinere. Cui etiā familiari dictus Poteſtas ſoluere teneat̃ ſalariū cōdecens prout aliis familiaribus per eū Poteſtatē retinēdis in dicto officio: qui familiaris vicarii deſcribi debeat in numero alioꝝ famuloꝝ retinēdoꝝ per eū Poteſtatem in dicto officio: teneat̃ etiā & debeat dictus Poteſtas ſecū ſuis ſumptibus & expenſis tā ſalarii ꝗ uictus ducere ac habere & tenere vnū bonū & expertū militē ætatis ad minus.xxx. annoꝝ. Itē vnū ſufficientē notariū pro maleficiis. Itē duos domicillos. Itē tres equos quoꝝ vnus adminus ſit valoris.xxx.ducatoꝝ: & alius.xxv. alius uero.xv.

De officialibus & p̄ſonis: quos Poteſtas nō habet ſecū ducere. rub. 7.

ITem ſtatuerunt ꝙ quilibet futurus Poteſtas nō poſſit ullo modo accipere uel retinere tēpore ſui officii aliquē qui fuerit officialis uel aliquod exercuerit officiū cum aliquo ſuo p̄ceſſore infra ſpatiū triū annoꝝ p̄cedentiū ante initiū ſui regiminis ſub pœna.xxv.lib. tā dicto Poteſtati ꝗ dicto officiali ſic retēto qui officialis ſic retētus poſſit quocūq; tēpore dicto officio expelli & ſyndicari. Et ꝙ ſi cōtingeret ip̄m Poteſtatē in dicto officio refirmari ſemel uel pluries teneat̃ ipſe Poteſtas pro qualibet refirmatione accipere nouos officiales: qui tn̄ dicto tp̄e triū annoꝝ uacauerint ſub pœna iā dicta.

Quod Poteſtas & cæteri officiales cōis nō debeant ſe abſentare. rub. 8.

ITem ſtatuerunt ꝙ Poteſtas & alii officiales Piſauri nō poſſint ſe abſentare, a ciuitate Piſauri aliqua rōne uel cauſa & extra dictā ciuitatē pernoctare ſine licētia domini uel eius locūtenentis, pœna.xxv.lib. pro qualibet uice: niſi contingeret eos accedere in comitatu pro factis cōis uel ſingularis perſone pro eorum officio exercendo.

Quod Poteſtas Piſauri ſingulo die ueneris teneat̃ uiſitare carceres: & de incarceratis cedulā quare ſint carcerati dn̄o p̄ſentare uel eius locūtenēti. rub. 9.

ITem ſtatuerūt ꝙ Poteſtas Piſauri: qui pro tēpore fuerit uel eius Vicarius teneat̃ & debeat durante tēpore ſui officii ſingulis diebus ueneris p̄ſentare, ſeu p̄ſentari fa

cere eidē Magnifico domino uel eius locumtenēti unā cedulā ſiue ſcripturā in qua ſint deſcripti noīa carceratoꝝ exiſtētium in carceribus cōis Piſauri, coꝛūq; cauſe quibus carcerati ſunt, necnō quātitates pecunie pro quibus detēti ſunt, & quāto tēpore in dictis carceribus ſteterunt: ſub pœna decē lib. ꝟ. uice qualibet qua fuerit cōtrafactū: & ꝙ de pdictis nō obſeruandis idē dn̄s Ptās uel eius uicarius in caſu cōtrauentionis ſyndicari poſſit tēpore ſui ſyndicatus. Item ꝙ prædictus dominus Poteſtas uel eius uicarius / aut eius miles debeat dictis diebus uiſicare dictos carceres ſub dicta pœna.

De mōſtra faciēda quolibet menſe per Poteſtatē de ſuis officialibus. rub. 10.

ITem ſtatuerunt ꝙ quilibet Poteſtas teneat & debeat cancellario cōis facere monſtrā quolibet menſe de ſuis iudicibus ſocio / notario / domicellis / equis, & de tota alia ſua familia: quos & quā ex forma ſtatuti cōis Piſauri ſecum in officio hr̄e debeat qđ ſi ſecus fecerit amittat ſuū ſalariū de illo menſe. abſq; eo etiā qđ nō fuerit requiſitus.

Qualiter puniatur poteſtas pro officialibus familiaribus: & equis quos nō retinuerit. rub. 11.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi tēpore monſtre fiende per dn̄m Poteſtatē de ſuis officialibus & equis nō reperiat habere oēs officiales familiares & equos: quos ſecum retinere debet ex forma ſtatuti ſiue ſue electionis pūtari debeat ſiue de ſuo ſalario retineri pro milite & notario ſolidos quinq; pro quolibet die, quo aliquē eoꝝ nō habuerit / ſiue retinuerit & pro quolibet alio familiari uel equo ſol. duos cū dimidio. Et ꝙ ſi tēpore mōſtre prædicte fiende nō reperiatur habere aliquē ex dictis officialibus familiaribus uel equis præſumatur retro nō habuiſſe a die pcedentis monſtre per ipſum facte ſaluo niſi per eum aliter legitime probaretur.

De emolumentis Poteſtatis. rub. 12.

ITē ſtatuerunt ꝙ Poteſtas de oībus cōdēnationibus tā factis tēpore ſuoꝝ pceſſoꝝ q̄ ſuo tēpore faciendis de quibus exequtionē fecerit uel fieri fecerit realr̄ & perſonalr̄ habeat & habere debeat ſex denarios pro qualibet libra boñ. non obſtante ꝙ de tali cōdēnatione poſt exequtionē factā realr̄ uel pſonalr̄ facta fuerit gratia ſiue cōpoſitio quoquo modo: ſaluo niſi tales cōtra quos facta eſſet exequtio pſonalis ut quia pro eoꝝ ꝯdēnationibus p Poteſtatē uel eius officiales miſſi eſſent in carceribus offererent in feſtiuitatibus Natiuitatis Dn̄i noſtri Ieſu Xpi: Paſcatis reſurrectionis: & ſancti Leonardi uel aliis feſtiuitatibus de gratia ſpeciali eis facta per Magnificum dn̄m Malateſtam. Declarantesq; ꝙ exequtio pſonalis facta intelligat quo ad cōmodū poteſtatis ſi captus uel detēptus fuerit ille qui ad ſolutionē dicte cōdēnationis teneret: & talis perſona capta uel detenta fuerit ſufficiēs in bonis ad ſoluendū dictā cōdēnationē. Si uero ſufficiēs nō eſſet dicti ſex denarii aliter nō debeant. Realis uero intelligat facta ita demū ſi tot bona mobilia ſint per familiā ptātis accepta tali cōdēnato uel ei qui dictā cōdēnationē ſoluere deberet ſiue de bonis eius mobilibus: quæ aſcendāt ad quantitatē dicte cōdēnationis alias uero debeant ſolū pro quantitate & ualore pignoꝝ ſiue rerū mobiliū acceptaꝝ: ſiue uero per poteſtatē uel eius officiales fuerit imiſſio facta de ſyndico cōis uel alio dicto noie in bonis imobilibus ipſius cōdēnati uel cōdēnationē ſoluere debēris uel tenuta accepta de dictis bonis pro quātitate cōdēnationis nō intelligatur dicta exequtio realr̄ facta niſi uēditione dictoꝝ bonoꝝ pro quātitate cōdēnationis uel adiudicatione pro quātitate dicte cōdēnationis dicto cōi legitime facte. Si uero per cōdēnationē ſiue ſniam ipſius Poteſtatis uel officialiū eiuſdē eſſent bona alicu

ius publicata cõi tũc pro tali exequtione nihil hẽat uel hr̃e debeat cũ ipſo iure ſit i cõe dñiũ taliũ bonoꝝ trãſlatũ. Itẽ ꝙ dictus ptãs hẽat & hr̃e debeat de oibus denariis ſiue ſũmis denarioꝝ qui inuẽti fuerũt in zoccho militis tp̃e ſui officii ſex den. ꝑ q̃libet libra.

Correptio ſtatuti prædicti de emolumentis. rub. 13.

MAlateſta de Malateſtis Piſauri &c. Cum regiminis & populoꝝ gubernationis interſit uiros magis pietate q̃ ſeueritate regi. Videntes ſæpe Poteſtates noſtre ciuitatis Piſauri magis ueſtiri clamide q̃ bona cõſcia paupertates deprimere & hominũ ipoſſibilitates nõ reſpicere: ſed modo acri capſoldos carceratoꝝ eiſdẽ ptãtibus tãgentes inceſſabili infeſtatione petere: nec ulla humanitatis pietatẽ: ſed potius irrõnabilitatis ſeueritatẽ hr̃e: ob hoc moti uolẽtes q̃tũ nr̃i ai fiet cognitio his actualr ꝓuidere ſup ſtatuto de emolumẽtis Ptãtis Piſauri in p̃te illa in qua dicit de capſoldis accipiẽdis p ptãtẽ hac p̃nti adiectione dicimus & modificamus in hũc modũ.v3.Q đ Ptãs Piſauri qui ꝓ tp̃e fuerit poſſit accipere capſoldos pro exequtiõibus cõdẽnationũ fiẽdis per eũdẽ ptãtẽ ꝓut in dicto ſtatuto cõtinet̃ ſaluo ꝙ a pauperibus & miſerabilibus pſonis accipere nõ poſſit, & quæ ſint pauperes & miſerabiles pſone a quibus dicti capſoldi haberi nõ poſſint hoc caſu aduenieṫe ne hoies ex defectu & inopia ſolutiõis dictoꝝ capſoldoꝝ in carceribus moriant̃ ſtari oio debeãt iudicio & declarationi fiẽdis per nos uel alios: quibus dictã declarationẽ cõmiſerimus in futurum mandantes hãc noſtrã modificationẽ in p̃dictis obſeruari ſub pœna noſtro arbitrio auferenda.

De his quæ licite accipere poſſunt miles familiares ſeu biroarii poteſtatis & alii officiales pro exequtione & pignorationibus. rub. 14.

ITẽ ſtatuerunt ꝙ ſi Poteſtas uel aliquis ex ſuis officialibus uel alius officialis dicti cõis pro exequtione aliqua faciẽda miſerit unũ uel plures familiares ſiue biroarios ſiquidẽ in comitatu hr̃e debeãt ſinguli famuli q̃tuor boñ. in die pro q̃cũq; cã uel cauſis uadãt ſin aũt pro pluribus pſonis iuerint nõ tñ habeãt maius ſalariũ ſed dicti q̃tuor boñ. diſtribuant̃ pro rata inter pſonas pro quibus iuerint in cõtributione ipſis familiaribus faciẽda pro dicta ſolutione. Si uero p ciuitatẽ cã capiẽdi aliquẽ poſſint accipere & hr̃e debeãt famuli pro quolibet capto ultra cõfines platee duos boñ. & nõ ultra ẽt ſi tres uel plures fuerint dicti familiares. Si uero ifra cõfines platee uel in platea uel i palatio cõis hr̃e debeat pro quolibet capto unũ boñ. & nõ ultra, ẽt ſi plures eſſent dicti familiares: quæ ſallaria ſoluant̃ eis p illos: qui capi fecerint, ſi tales ceperint de quibus cõmiſſio facta fuerit: alias ſi eos nõ ceperint nihil hr̃e debeãt: ſoluẽtes tñ repetere poſſint/a/talibus captis ſi legitime & legitima cã eos capere fecerint. Si uero ad pignorãdũ miſſi fuerint per ciuitatẽ & burgos hẽant ſex dena. pro quolibet pignore: ſed in comitatu hẽant ſallariũ ꝓut ſupra in principio dictũ eſt. Nõ tñ plures familiares mittãt̃ uel mitti poſſint i comitatu pro p̃dictis exequẽdis niſi legitima cã ſuggerẽte ꝙ plures mitti deberẽt. Nec ẽt mitti debeãt dicti familiares ad pignorãdũ aliquẽ in ciuitate uel comitatu, niſi primo talis pignorãdus uetuerit pignus plazario & tũc ſoluat̃ eis ẽt/a/principio expẽſis pignorãdi: & p̃dcã de ſallariis uẽdicẽt ſibi locũ quãdo mittunt̃ ad pignorãdũ uel capiẽdũ ad petitionẽ priuati. Si uero pp offm̃ uel negotiis cõis aut ꝓ maleficiis tũc ſiquidẽ pro cã liquida ſiue clara iuerint ſoluat̃ eis ſcdm taſſationẽ ſupius ãnotatã expẽſis illius cõtra quẽ uadũt. Si uero cã a principio liquida nõ fuerit tũc eis ſoluat̃ ſi culpabilis uel cã uera reperiat̃ & aliter nõ. Sed ſi de bonis eius ꝯtra quẽ iuerint nihil repiat̃ tũc ꝯtra cõe loci uñ talis fuerit uel habitauerit ſiue alterius loci ẽt q̃d eẽt culpabilis nullũ

regreſſum hr̃e poſſint pro tali ſallario: nec etiã cõtra cõmune Piſauri. Addiciẽtes ꝙ ſi cõtigerit eos pluries ire cã capiẽdi eũdẽ pro eadẽ tñ cã nõ poſſint hr̃e ſolutionẽ ꝓdictã niſi ſemel tm̃ ſiue ceperint ſiue nõ. Miles autẽ ipſius pr̃tis ſi cõtingeret eũ in comitatu accedere ꝓ neceſſitatibus occurrẽtibus in offõ nihil ꝑcipere debeat ꝓ ſalario ſed ſolũ expẽſis uictus hẽat & hr̃e debeat ꝑ ſe equis & famulis: quos ſecũ ducere cõtingerit expẽſis illius ꝯtra quẽ iret ſiue mitteret᷒ a quo ẽt dicti familiares quos cũ ipſo milite ire cõtigerit hr̃e debeant ſol. duos pro quolibet: ſed ſi de bonis illius nõ reperiret᷒ tunc a locis caſtris ad quẽ iuerit uel miſſus fuerit ipſe & dicti familiares expenſas uictus ꝓdictas ꝑcipiãt: & nõ ultra. Poteſtas tamen uel alius officialis eum militem mittere nõ debeat uel ipſe ire: niſi pro expediẽtibus & urgentibus neceſſitatibus: aut pro enormibus maleficiis.

Quod Poteſtas & eius officiales nõ poſſint recipere enſenia aliqua uel alia lucra uel emolumenta quæcunq;. rub. 15.

ITẽ ſtatuerũt ꝙ Pt̃ás uel aliqui ſui officiales nõ poſſint uel debeãt aliqđ enſeniũ alicuꝰ cõditionis ẽt eſculẽtũ uel poculẽtũ recipere a cõi uniuerſitate uel collegio uł aliqua ſingulari ꝑſona de dicta ciuitate uel eius diſtrictu uel comitatu toto tp̃e ſui officii publice uel oculte directe uel indirecte ꝑ ſe uel aliũ pœna. x. lib. ꝗ. pro quolibet uel qualibet uice ſi tale enſeniũ fuerit/a. xx. ſol. infra. Si uero/a. xx. ſol. ſupra cõdẽnet᷒ in centũ lib. ꝗ. nec aliqua lucra obuẽtiones uel emolumẽta exceptis his de quibus ĩ ꝓcedẽti ſtatuto fit mẽtio uel aliquo alio ſtatuto ſpãlr & noiatim eis ꝑmitter᷒: neq; de ſcripturis/neq; de cãcellationibꝰ: neq; de lr̃is aut ſigillis: neq; de capitibus ſoldoꝝ cãꝝ ciuiliũ uel forẽſiũ: neq; de aliis quibuſcũq; cauſis: quæ corã ipſo Pt̃ãte uel ſuis officialibus uentilarẽt᷒ tanq̃ corã iudicibus ordinariis ſimul uel diuiſim uel delegatis ex cõmiſſionibus eis factis per Mag. dñm Malateſtã uel eius nato ipſo dño abſente de cauſis principalibus uel appellationũ tã dictoꝝ ſuꝝ ciuiũ de dicta ciuitate uel comitatu Piſauri q̃ de aliis terria ipſius ꝓfari dñi pœna & bãno dupli eius: quod tepertum fuerit pet talẽ officialem fore receptum indebite uel iniuſte.

Quod Poteſtas & alii officiales omnes teneantur finito ſuo officio ſtare ad ſyndicatum cum omni ſua familia. rub. 16.

ITẽ ſtatuerũt ꝙ oẽs & ſinguli Pt̃ãtes ſeu rectores & oẽs alii officiales/qui ꝓ tp̃e fuerint in ciuitate uel comitatu Piſauri ad regimẽ aliqđ in dicta ciuitate uel comitatu depoſito offõ ſui regimis morari debeãt ad ſyndicatũ cũ tota eoꝝ familia extra palatiũ ĩ ciuitate Piſauri ſex diebus cõtinuis in q̃bus ſe ſupponãt iuriſdictioni/& examinationi officialiũ eligendoꝝ ꝑ Mag. dñm Malateſtã uel eius locũtenẽtẽ ad ipſos ſyndicãdũ. Ita ꝙ ſiquid indebite ſeu iniuſte ablatũ ſeu receptũ reptũ fuerit ꝑ ipm̃ pt̃ãtẽ noie ſuo, uel ſue familie uel ꝑ alios ſyndicãdos a reſtituat᷒ in duplũ. Saluo tñ remanẽte qđ ſupra in ꝓcedẽti ſtatuto ordinatũ eſt. Si uero mutuo acceptũ fuerit ꝑ pt̃ãtẽ uel alios officiales aut eis uł alicui eoꝝ aliqđ creditũ ſi tp̃e ſyndicatus ꝑ eos negatũ fuerit & de mẽdacio in hoc cõuicti fuerint cõdãnet᷒ in duplũ q̃titatis recepte & ſoluat᷒ tã cõi q̃ ſpãlibꝰ ꝑſonis anteq̃ diſcedat de dicta ciuitate cũ ſua familia talis officialis. Et dicti ſyndicatores eligẽdi ut ſupra ſint duo: qui hẽant & hr̃e debeãt pro eoꝝ ſalario ſol. xx. ꝓ quolibet qđ ſalariũ ſoluere debeat talis ſyndicãdus ſi in aliquo iuẽtus fuerit culpabilis uel aliquo cõdẽnatus uel aliquis ex ſuis familiaribus. Alioquin a cõi ſoluat᷒ eis ſalariũ antedictũ. Qui ſyndicatores ſic electi debeãt iurare ad ſcã dei euãg. tales ſyndicãdos diligẽter & bona fide ſyndicare. Et in dcõ ſyndicatu poſſint & debeãt cũ ſolẽnitate iuris uel ſine ꝓcedere cõtra quos ſyndicatores nulla exceptio poſſit opponi ꝑ quã repellant᷒ a ſyndicatu. Et ꝙ ipſi ſyndicatores ꝓcedere poſſint cõtra tales officiales ſyndicãdos ꝑ inqui-

ſitionē dū tñ citatos/nō obſtāte ꝙ eis noīa teſtiū & copia īquiſitionis nō fuerit data: & nō obſtāte ꝙ terminus ad liberādū nō fuerit eis ſtatutus. Et nō obſtāte ꝑtermiſſiōe ſolēnitatis alterius q̄ deberet in talibus obſeruari. Et ꝯdēnatio ſiue abſolutio: quę ſequeret̃ ex ea & totus ꝓceſſus ualeat & teneat ac ſi cū ſolēnitate iuris facti fuiſſent & late. Et quilibet de ciuitate & comitatu Piſauri noīe cōis & pro cōi poſſit petere cōtra ꝑdictos ptātē: iudicē & quoſcūq; officiales & in iudicio cū ꝑdictis iteruenire ac ſi legitimus ſyndicus cōis eſſet. Præterea ſyndicus gñalis teneat̃ & debeat pœna. L. lib. depoſito officio poteſtatis cōparere coram dictis ſyndicatoribus/& libellum ſiue petitionē inſcriptis cōtra ptātē & eius off ciales & familiā/ac cōtra alios officiales porrigere & petere in dicto libello/ꝙ de oībus geſtis in officio ſibi noīe cōis rōnē aſſignēt & cū eis ordinate in cā eſſe uſq; ad ſniam ſicut uidebit̃ aduocato cōis ꝑdicti. Et ſi ptās uel ſui officiales uel familiares ſeu alii officiales ſyndicādi eſſent per dictos ſyndicatores in aliquo cōdēnati cōi uel ſpālibus pſonis teneant̃ id qđ cōdēnati eſſent ſoluere cū effectu infra terminū ſibi ſtatuēdū per ꝑdictos ſyndicatores qđ ſi nō fecerint tā diu per nouū ptātē pſonalr detineant̃ donec cōi & ſpālibus pſonis ſatiſfecerint de dāno & intereſſe. Quibus ſyndicatoribus ad eoꝝ officiū exercendū nouus ptās dare debeat ad eoꝝ petitionē auxilium cōſiliū fauorē ſub pœna ducētaꝝ lib. de ſuo ſalario. Et ſi ſupradicti ſyndicatores in ꝑdictis fuerint negligētes uel remiſſi cōdēnent̃ cōi in cētū lib. ꝑ. pro quolibet. Et inſuper dicti ſyndicatores ſniam abſolutoriā uel cōdēnatoriā ꝯtra dictū poteſtatē uel alios officiales ferre nō poſſint/nec debeāt niſi primo fuerint elapſi ſex dies poſt depoſitū officium: quā ſententiā ferre debeant in ſeptimo die tantū & ſi contrafecerint puniantur in centum lib. ꝑ. pro qualibet & ſentētia aliter lata nō ualeat nec teneat.

De pœna officialiū contumatium tēpore ſyndicatus. rub. 17.

ITem ſtatuerūt ꝙ oēs & ſinguli officiales tā in ciuitate piſauri q̄ eius comitatu cōſtituti & in futuꝝ ꝯſtituēdi debeāt ſyndicari ſcđm formā traditā ex ſerie ſtatutoꝝ loquētiū de ſyndicatu poteſtatis. Et ſi aliquis ex ꝑdictis officialibus contumax fuerit tēpore ſui ſyndicatus & paſſus fuerit ſe in banno poni ac ſe in ſuo hmōi ſyndicatu oī cōtumacia ſuperari ſcđm formā ſtatutoꝝ dicte ciuitatis de cōtumacibus aliquoꝝ delinquentiū loquētiū debeat per ſuos ſyndicatores ſolū pro dicta cōtumacia uigore inquiſitionis gñalis ꝯtra talē officialē tūc formatā ſiquidē fuerit ptās piſauri in cētū lib. ꝑ. Si autē fuerit Vicarius gabellaꝝ uel Vicarius ptātis in. L. lib. ꝑ. Si uero fuerit aliquis alius officialis deputatus uel deputādus tā in ciuitate q̄ in comitatu quocūq; noīe nūcupet̃ in. xxv. lib. ꝑ. pro quolibet debeat ſine remiſſione aliqua cōdēnari & talis cōdēnatio fiat de ꝑdictis officialibus in quātitate ꝑdicta ultra id ī quo ipſi officiales ſiue ipſoꝝ aliquis aliquibus cōtrā eos uel eū obiiciēdis uel opponēdis uel ēt ex aliquo particulari exceſſu uel delicto ueniret ex forma ſtatutoꝝ dicte ciuitatis uł de iure cōi uł alias qūolibet ꝯdēnādus.

De pœna officialiū qui rationē cum conſignatione reliquoꝝ non conſignauerit depoſitario ante finem eorum ſyndicatum. rub. 18.

ITem ſtatuerunt ꝙ capitanei comitatus piſauri & cæteri officiales & exactores dicti cōis teneant̃ & debeāt infra quintā diē poſt depoſitū ipſoꝝ & cuiuſcūq; ipſoꝝ officiū uel īfra tp̄s quo durauerit ſyndicatus eoꝝ & cuiuſcūq; ipſoꝝ de oībus & ſingulis collectis: & ēt de oībus quibuſcūq; aliis cōi dicte ciuitatis ptinētibus quacūq; de cā ad ipſoꝝ manus puentis durāte tēpore officii eorūdē cū depoſitario dicti cōis calculum ponere & rōnem diligenter facere & oē id & totū ad quod tenerent̃ ꝑdictis occa

ſionibus

ſonibus uel aliqua eaꝝ ſine quacunq; alia/ eidē depoſitario integre ſoluere & deponere
& de his oibus per apotiſſam dicti depoſitarii ſuis ſyndicatoribus infra dictum termi
num ante ſentētiam per eos ferendā fidē facere ſub pœna decem lib. cuilibet contra-
facienti: & de eis debeāt ſolēniter ſyndicari: & in ea pœna decē lib. elapſo termino ꝑdi
cto ſi cōtrafecerint per dictos ſuos ſyndicatores debeāt cōdēnari. Et in ꝑdictis eis non
proſit aliquod beneficiū quoquomodo. Et demū nihilominus cū dicto depoſitario di-
ctum calculū ponere & facere ut ꝑmittit teneant: & ad illud in quo debitores eſſe ex
dictis cauſis uel eaꝝ aliqua reperti fuerint in quadruplū & de facto reſtituēdum & ſol
uendum dicto depoſitario illico ꝑſonaliter & realiter compellantur: & nihilominus in
dicto quadruplo per dictos ſuos ſyndicatores debeant ut præmittitur condēnari.

Quod Poteſtas teneatur repræſentare tēpore ſui ſyndicatus omnes ſuos familia
res & officiales: quos ſecum retinuerit in officio. rub. 19.

ITē ſtatuerunt ꝙ poteſtas teneat repręſentare tēpore ſui ſyndicatus oēs ſuos offi
ciales & familiares quos ſecū retinuerit in officio alias ipſe poteſtas teneat pro illo
uel illis quē uel quos nō repręſentauerit in dicto ſuo ſyndicatu de his quæ facta eſſent
per tales officiales uel familiares uel ad quæ dicti officiales uel familiares tenerentur.

De iuramento Poteſtatis. rub. 20.

ITem ſtatuerunt ꝙ Poteſtas tēpore introitus ſui regiminis teneat & debeat anteq̄
aſcēdat in palatiū ſue reſidētie accedere ad eccleſiā maiorē dicte ciuitatis & ibi in
manibus Vicarii. D. Epi ad eius uel alterius delationē corporaliter ad ſancta dei euāge
lia iurare dicto officio durāte fidelē eſſe ſanctiſſimo domino noſtro qui pro tēpore fue
rit & ſacroſanctę Romanę Eccleſię eccleſiaſticāq; libertatē pro poſſe defendere/ teneat
etiā & debeat ea die: qua ingreſſus fuerit in palatiū ad delationē Cācellarii cōis iurare
fidelē eſſe Magnifico dño Malateſte eiuſq; filiis & deſcēdentibus & aliis dñis de Ma-
lateſtis & dicte cōitati Piſauri. Ac ſtatuta cōis & prouiſiones ꝑfati Magnifici domini
Malateſte & ſuoꝝ deſcendētium obſeruare tā facta q̄ in poſteꝝ fienda tēpore ſui regi
minis & ipſis deficientibus bonas & antiquas cōſuetudines dicte ciuitatis iuſticiāq; oi-
bus indifferenter miniſtrare contentumq; eſſe de ſalario ſibi in electione ſua deſignato
& aliis emolumentis ſupra in proximis ſtatutis annotatis.

De iuramento Vicarii & militis eiuſdem. rub. 21.

ITem ſtatuerūt ꝙ Vicarius Poteſtatis tēpore introitus ſui officii teneat & debeat
iurare corporaliter ad ſcā dei euāgelia ad delationē cancellarii cōis fidelē eſſe toto
tēpore ſui officii Magnifico domino Malateſte eiuſq; filiis deſcēdentibus & aliis domi
nis de Malateſtis & dicte cōitati Piſauri/ ac ſtatuta & ordinamēta dicte ciuitatis tam
facta q̄ ipoſteꝝ fienda tēpore ſui officii obſeruare: & ipſis deficientibus bonas & anti
quas cōſuetudines dicte ciuitatis iuſticiāq; oibus indiferenter miniſtrare bona fide & ſi
ne fraude cōtentūq; eſſe emolumētis ſibi a ſtatutis expreſſe conceſſis. Et ultra ea nihil
accipere quocūq; quæſito colore nulla cōſuetudine in cōtrariū obſtāte. Et cōſulere bo
na fide ſuo poteſtati toto tēpore ſui officii/ de omni & toto qđ credat ſpectare ad ho
norē & ſtatum Magnificoꝝ dominoꝝ de Malateſtis & ipſius ciuitatis Piſauri/ poſſit
tamen accipere in lite duos ſolidos a qualibet parte pro correctione interrogatoriorū
& etiā pro taſſatione expenſarum ſolidos quatuor ab ea parte quæ petierit illas taſſa-
ri, & ſimile ſacramentum teneatur ſubire miles poteſtatis tēpore introitus ſui officii.

De iuramento Notarii maleficiorum. rub. 22.

ITem ſtatuerũt ꝗ notarius poteſtatis ad officiũ maleficioꝝ deputatus in principio ſui officii teneať & debeat iurare corporalr̃ ad ſcã dei euangelia dictũ officiũ ſibi cõmiſſum bona fide facere & ſine fraude: lucrũ uel furtum nõ facere nec emolumẽtũ aliquod pcipere ab aliqua pſona niſi illud qđ ſibi fuerit rõnabilr̃ a ſtatutis conceſſum: poteſtati & uicario cõſulere de oi eo qđ credit ad honorẽ eoꝝ & cõis Piſauri ſpectare ſententias pcepta / & alias ſcripturas ſibi cõmiſſas toto tẽpore ſui officii ꝗ citius poterit ſcribere & illis ad quos pertinebunt ea quæ debebunt reddi reddere & reſtituere.

Qđ ptãs & ſui officiales teneãť pſtare officiali cuſtodie auxiliũ & fauorẽ. ru. 23.

ITẽ ſtatuerũt ꝗ Poteſtas & ſui officiales ad requiſitionẽ officialis cuſtodie teneanť & debeãt cõſilia & auxilia opportuna pſtare eidem officiali pro ſuo cuſtodie officio exercẽdo. Necnõ familiã totã uel partem: ac ẽt miles pſonaliter ad oĩa oportuna ſi opus fuerit quociẽſcũqꝫ per dictum officialem cuſtodie requiſitus fuerit in & pro quibuſcũqꝫ cauſis dicto officio occurrentibus.

Quod miles poteſtatis teneatur rimari de nocte per ciuitatẽ. rub. 24.

ITem ſtatuerunt ꝗ Miles poteſtatis cũ familia eius teneatur & debeat rimari per ciuitatem & burgos noctis tempore pro euntibus ſine lumine & contra ſtatuta & ordinamenta ciuitatis prædicte.

Quod Poteſtas: & eius officiales nõ poſſint recipere in depoſitum uel tãgere pecuniam quæ in comune deuenire debet. rub. 25.

ITem ſtatuerunt ꝗ poteſtas uel aliquis eius officialis uel familiaris non audeat uel pſumat pœna .xxv. lib. recipere qũolibet in depoſitũ uel aliter tangere aliquã pecunie quãtitatẽ: quæ puenire deberet in cõe occaſione alicuius ꝯdẽnationis mulcte capitũ ſoldoꝝ inuẽtionũ uel alia quacũqꝫ de cauſa. Sed ipſam talẽ pecuniã ſolui faciat depoſitario cõis Piſauri per bulletas ut moris eſt uel poni facere debeat in zochis per illum uel illos qui ipſam pecuniã ſoluere debuerint & ſcribi in uachettis: præſentibus tamen duobus teſtibus: qui non ſint de ipſius familia.

Quod Notarii Poteſtatis: & eius officiales non poſſint de ciuilibus eſſe rogati: nec in ciuilibus cauſis ſe quoquomodo intromittere. rub. 26.

ITem ſtatuerũt ꝗ nullus notarius poteſtatis uel officialis eiuſdẽ audeat uel pſũmat ſe intromittere uel rogatũ eſſe de aliquibus cauſis ciuilibus ordinariis ptinẽtibus ad ordinariã iuriſdictionẽ ipſius dñi Poteſtatis uel ſuoꝝ officialiũ / uel delegatis cauſis ex ſpeciali cõmiſſione ſibi facta uel alicui ſuo officiali / pœna & bãno uiginti ſolidorũ pro qualibet uice & qualibet ſcriptura qua contrafactum fuerit: & quæ per eos ſcripta fuerint nullã roboris obtineant firmitatem.

Quod nullus poſſit comedere uel bibere cum officialibus. rub. 27.

ITẽ ſtatuerũt ꝗ nullus de dicta ciuitate Piſauri uel eius comitatu & diſtrictu uel habitator eorũdẽ poſſit uel debeat cũ dicto poteſtate uel eius officialibꝰ bibere uel comedere iſtra ciuitatẽ uel eius ſuburgia & p totã curtẽ Piſauri pœna .xxv. ſol. ꝓ. cõtrafaciẽti.

Quod

Q d' ptás nō poſſit uel audeat dedecus uel iniuriā alicui facere uel dicere. ru. 28.

ITem ſtatuerūt ꝙ quicūꝗ fuerit rector ꝑtor uel officialis ciuitatis Piſauri nō audeat alicui ciui uel habitatori ciuitatis Piſauri uel eius comitatus dicere uel inferre aliquod dedecus uel iniuriā ullo modo: & ſi aliquis cōmiſerit aliquod delictū puniri debeat talis delinquēs cōpetēter & ſtatutā pœnā ferat ſi de ea cautum fuerit in ſtatutis expreſſe. Si uero cautū nō eſſet tunc ꝓcedat' de ſimilibus ad ſimilia ſi ſimile in ſtatutis reperiat' alias de iure cōi puniat'. Quod ſi cōtrafecerit de ſuo ſalario amittat & ſoluere debeat. xxv. lib. ꝗ. pro qualibet uice tēpore ſyndicatus. Et illud idē intelligat' & ſeruet' ſi cōtingerit ipſos officiales modo aliquo offendere aliquē ex ꝑdictis ciuibus uel comitatinis baculo uel manu & idē de milite eoꝝ iudicibus notariis & tota eoꝝ familia ſtatuerūt obſeruari. Et ꝙ in ꝑdictis ſemꝑ & cuilibet cōpetat ius accuſandi. Si autē ipſi uel alius eoꝝ familiaris uel officialis homicidiū cōmitteret durāte ſuo officio puniat' pœna ꝯtēta i ſtatuto de homicidiariis: & ſi uulneraret puniat' pœna ꝯtēta i ſtatuto de uulneribus

Quod poteſtas & ſui officiales teneantur benigne audire uolētes proponere eorum negocia. rubrica. 29.

ITem ſtatuerunt ꝙ poteſtas & cæteri officiales cōis teneantur plene & benigne intelligere & audire omnes uolentes eorum negocia proponere corā eis pœna & bāno uigintiquinꝗ librarum cuilibet contrafacienti.

Quod uicarius Ptātis poſſit exercere officiū ipſo ptāte abſente & ecōuerſo. ru. 30.

ITē ſtatuerunt ꝙ ſi cōtingerit poteſtatē Piſauri ſe rōne aliqua abſentare ꝙ uicarius eius toto tēpore abſentie poteſtatis poſſit officiū poteſtarie exercere. Et ualeat qd' fecerit ac ſi per ipſum poteſtatem factum foret: & idem ſi cōtingeret eum abeſſe uel ad bancum nō ſedere aliquo tempore uel hora ex quacunꝗ cauſa. Et habeat locum in cauſis inceptis corā altero ipſorum & nōdum finitis & de nouo incipiendis.

Quod porte palatii tota die ſtent aperte. rubrica. 31.

ITē ſtatuerūt ꝙ porte Palatii ſiue domus in qua morat' poteſtas tota die ſtēt apte ita ꝙ hoīes uolētes ire ad curiā pro ſuo facto uel pro facto cōis poſſint libere ire & redire ſine cōtraditione & ꝙ poteſtas uel ſui officiales nō poſſint nec debeāt aliquē cogere ꝙ nō uadat ad curiam nō obſtantibus aliquibus ordinamētis factis uel fiendis per poteſtatem uel eius uicarium uel officiales ꝙ ſi contrafactum fuerit per eos uel aliquem eoꝝ ſoluant de eoꝝ ſalario pro uice qualibet centum ſolidos. ꝗ.

Quod poteſtas debeat diligenter inquirere ſi diſcordia eſt inter aliquos ciues Piſauri: & pro poſſe conetur eos adinuicē cōcordare: quod ſi facere nō poſſit cōpellat partes ad cauendum de ſe nō offendendo. rub. 32.

ITem ſtatuerunt ꝙ poteſtas debeat diligēter inquirere ſi inter Piſaurēſes eſt diſcordia odiū uel rancor occaſione aliqua ſiue modo: & ſi inuenerit uel intellexerit inter aliquos eſſe / teneatur ſe interponere / & cōcordiā iuxta poſſe ſuū inter ipſos facere. Et ꝙ menſe quolibet legi faciat in conſilio generali / & in ipſo ꝑcipiat & ponat certū bannum ꝙ quicūꝗ ſciuerit diſcordiam eſſe inter aliquos piſaurenſes uel comitatinos propter quā poſſet quieti ciuitatis Piſauri periculū iminere ſeu ipſe ſtatus turbari infra

tertiã diẽ ipſi poteſtati denuntiare teneat. Et poſtq̃ ei denũciatũ fuerit diſcordiã eſſe poteſtas teneat ſe interponere & cõcordiã inter ipſos iuxta poſſe ſuũ fieri facere ꝑut ſupradictũ eſt. Et ꝑdicti piſaurẽſes pacẽ & cõcordiã iter ipſos initã teneant inuiolabiliter obſeruare. Quod ſi ſecus fuerit actũ poteſtas cõtrafacientẽ punire poſſit incentũ libris/& abinde infra ſecundũ qualitatẽ ꝑſonaꝝ & negocii. Et ſi poteſtas in his fuerit negligens uel aliqua tarditate remiſſus in centũ libris de ſuo ſalario cõdãnet. Vbi autẽ per publicã famã uel legitimã ꝑſumptionẽ ſibi aut eius uicario cõſtiterit ꝙ aliquis alteri inimicaret uel minaretur de offendendo ſiue fuerit poſtulatũ/a/parte ſiue nõ teneatur & debeat ipſe poteſtas uel eius uicarius compellere partes ad præſtandum fideiuſſoriam cautionẽ ſecundum qualitatem & conditionẽ perſonaꝝ de ſe nõ offendẽdo.

Quod Poteſtas ſeu officiales non poſſint dare licentiam alicui portandi arma offenſibilia. rubrica. 33.

ITẽ ſtatuerũt ꝙ Poteſtas Piſauri uel alii officiales nõ poſſint dare licẽtiã alicui ciui comitatino uel forẽſi portãdi arma offẽſibilia pœna cẽtũ lib. dicto poteſtati & aliis officialibus contrafaciẽtibus niſi legitima cauſa ſugerente/ quo caſu talis uolens arma deferre debeat corã poteſtate & vicario gabellaꝝ qui ſunt uel qui pro tempore erunt cõparere & de cauſa & neceſſitate arma portãdi fidẽ facere qua fide facta dictus Poteſtas & dictus vicarius ſi eis legitima cauſa uidebitur iuxta facultates eius qui arma portare uoluerit fideiuſſorẽ ꝑſtari faciant de neminẽ offendendo ꝑtextu dicte licentie ſibi ꝓceſſe. Quę licẽtia & fideiuſſio in cãcellariã ꝑ cãcellariũ cõis ſcribi & regiſtrari debeãt.

Quod Poteſtas non poſſit aliquẽ mutilari facere nec ſuſpendi in locis in ſtatuto prohibitis. rubrica. 34.

ITẽ ſtatuerũt ꝙ poteſtas & rectores Piſauri:qui pro tꝑe fuerint nullo modo audeãt aliquẽ facere mutilari decapitari uel exoculari in platea magna cõis uel itra muros ipſius ciuitatis in aliquo loco. Sed in littore maris in loco cõſueto. Et qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni pro uice qualibet de ſuo ſalario cõi Piſauri. x. lib. den. ꝝ. & poſſit a quolibet accuſari. Et ꝙ nõ debeat aliquẽ ſuſpendi facere in aliquo loco iuxta ciuitatẽ per unũ miliare ad minus ſub pœna ꝑdicta & liceat oibus in quoꝝ poſſeſſionibus fieri faceret ipſas furchas deſtruere & tollere ſine pœna. Quibus pœnis nõ ſubiaceat dictus poteſtas ſi in aliquo contrafecerit in prædictis de uoluntate dñi ſiue eius locũtenentis.

Quod Poteſtas nõ poſſit aliquem cogere ad cõmodandum lectum ſeu alia in ſtatuto contenta. rubrica. 35.

ITem ſtatuerunt ꝙ Poteſtas uel ſui officiales uel familiares nõ poſſint uel debeant compellere aliquẽ Ciuẽ ſiue incolam uel habitatorem ciuitatis Piſauri cõmodare ſeu ad naulum dare dicto poteſtati uel prædictis ſuis officialibus uel familiaribus uel alteri pro eis lectum uel ronzinũ ad uecturã uel maſſaritias ſeu ſupellectilia quocunq; colore q̃ſito pœna & banno centũ lib. ꝝ. Nec aliqua alia ꝑſona ciuitatis ſeu officiales ipſius poteſtatis modo ꝑdicto cõpellat ad cõmodãdũ ſeu ꝑſtandũ ꝑdictos lectos dono uel naulo pœna. xxv. lib. Et ꝙ nulla ꝑſona cuiuſcũq; auctoritatis eſſet ſiue officialis poteſtatis uel cõis Piſauri uel familiaris ꝑſumant intrare domiciliũ alicuius ad accipiendũ

ꝑdictas

pdictas res uel alterã ipſa℞ pœna & banno uigintiquinq; lib. & nihilominus unicuiq; liceat tales pſonas offendere in pſona ſine metu pœnę & poſſit accuſari deinde ad annũ.

Quod Poteſtas nõ poſſit aliquem cogere ad aliquam expenſam faciendam ſi nõ haberet de pecunia communis. Rub. 36.

ITẽ ſtatuerunt ꝙ poteſtas uel aliquis de ſua familia nõ poſſit cogere Maſſariũ ſiue depoſitariũ cõis uel aliquẽ alium officialẽ dicti cõis ad aliquas expenſas faciendas pro cõmuni de ſuo proprio ſi nõ habeat de pecunia cõmunis aliqua cauſa uel modo & ſi contrafecerit pro una quaq; uice de ſuo ſalario decem lib. ſoluere compellatur.

De fulciendo ſe de farina de menſe Maii. Rub. 37.

ITem ſtatuerunt ꝙ poteſtas ciuitatis Piſauri teneat & debeat uinculo ſacramenti & pœna centũ lib. de ſuo ſalrio applicanda dicto cõi in principio menſis Maii publicare per ciuitatẽ Piſauri & locha conſueta præconizari facere & per comitatum litteras in caſtris & uillis mittere ꝙ oẽs & ſinguli ciues & comitatini dictæ ciuitatis fulti furmẽto debeant ſe fulcire farina pro ſe & eo℞ familiis in dicto menſe ſaltẽ pro tribus mẽſibus proxime & uenturis. Et etiã ſine bãno aliquo hoc facere teneant ipſi ciues & comitatini ut dictum eſt ſub pœna centum ſol. pro quolibet & qualibet uice & denegationis promiſſionis eundi ad macinãdum ad alia loca dicto tempore.

Quod poteſtas Piſauri faciat oẽs & ſingulos de diſtrictu & dioceſi Piſauri ſingulis annis de menſe Ianuarii iurare obedientiã ciuitatis Piſauri. Rub. 38.

ITem ſtatuerunt ꝙ poteſtas ciuitatis Piſauri teneatur ſingulis annis de menſe Ianuarii cogere omnes & ſingulas uniuerſitates & uillas de dioceſi piſauri ad iurandum ſaltẽ per ſyndicum ſpecialiter deputatum obedientiam & fidelitatẽ ciuitatis Piſauri ſub pœna centum libr. ℞. ſoluenda tã per ipſum poteſtatẽ ſi nõ fecerit ſupradicta q̃ etiã per ſingulas uniuerſitates & uillas quæ in prædictis contempſerint obedire de quo iuramento fieri debeant publi. inſtrumẽta per cancellarium cõmunis: quæ reponi & teneri debeant in Archiuio cõmunis.

Quod poteſtas teneatur uinculo ſacramenti in quolibet die in palatio cõmunis ſedere ad banchum. Rub. 39.

ITem ſtatuerũt ꝙ poteſtas Piſauri qui pro tẽpore fuerit in ciuitate Piſauri uinculo ſacramẽti teneat & debeat qualibet die in palatio cõis ad ſtangã ubi ius reddit ue nire & ſtare donec ius reddit ſcilicet poſt ueſperas niſi iuſtum habuerit impedimentũ.

De maſſaritiis & ſcrineis domus poteſtatis & ſuis officialibus aſſignañ. ru. 40.

ITem ſtatuerũt ꝙ deinceps ſyndicus Piſauri teneat poteſtati / ſiue iudicibus uel familiaribus ipſius oẽs maſſaritias, & clauſuras hoſtio℞ ſcrineo℞ palatii cõis in quo morant aſſignare ac etiã lecticas. Et Poteſtas uel ſui officiales in fine regiminis ipſius anteq̃ deſcendat de palatio teneatur aſſignare ſub pœna uigintiquinq; lib. ℞. omnes prædictas maſſaritias & clauſuras dicto ſyndico: qui pro tempore fuerit conſiciatur. Et de conſignatione quam fecerit per cancellarium cõmunis publicum inſtrumentum: & de hoc dictus Poteſtas poſſit & debeat ſyndicari.

Quod poteſtas & ſui officiales nõ poſſint aliquem condẽnare pro aliquo maleficio ſeu iniuria ultra formã in ſtatutis cõprehenſam. rubrica. 41.

ITem ſtatuerunt ꝙ nõ liceat alicui Rectori ciuitatis Piſauri uel eius officialibus condẽnare aliquẽ piſaurẽſem pro aliquo maleficio ab eo cõmiſſo ſeu iniuria ab eo dicta ultra quãtitatẽ in ſtatutis cõis cõtentã. Et ſi poteſtas iudex uel uicarius aliquem cõdẽnauerit in plus uel minus/ q̃ in ſtatutis cõis cõtineret duplũ ipſi cõi pſoluat & totum illud plus condẽnato. Et ſi poteſtas aut iudex uel uicarius nõ reuocauerit condẽnationẽ factã cõtra formã ſtatutoꝝ cũ effectu ad petitionẽ cõdẽnati uel ſui procuratoris uel fideiuſſoris quod facere poſſit infra tertiam diem ꝙ ipſa condẽnatio ſit ipſo iure nulla in ea quantitate quæ excederet formam ſtatuti.

De recuperatione caſtroꝝ & uillaꝝ iuriſdictionis cõis Piſauri. rub. 42.

ITem ſtatuerunt ꝙ poteſtas & alii rectores Piſauri ſacramenti uinculo teneant toto eoꝝ poſſe omni negligẽtia & fraude remotis tẽpore eoꝝ regiminis uillas & caſtra comitatus Piſauri occupata uel occupanda & quæ cõi Piſauri ſubiacere & reſpõdere tam in iuriſdictionẽ q̃ in oneribus cõſueuerunt recuperare/reducere/& cõſeruare ſub obediẽtia & plena iuriſdictione cõis Piſauri pœnitus teneant. Et qui cõtrafecerit uel prædicta ſeruare contempſerit tempore ſyndicatus eius condamnetur & puniatur in quingentis libr. ꝝ. & plus & minus arbitrio conſilii generalis: in quo conſilio fieri debeat partitum ſuper hoc ad buſolum & pallotas.

Quod poteſtas nõ poſſit congregare cõſilium generale uel in ipſo aliquid proponere ſine licentia Domini. rubrica. 43.

ITem ſtatuerunt ꝙ poteſtas ciuitatis Piſauri nõ poſſit cõgregare conſiliũ generale ſeu cõgregari facere ſeu aliquid proponere ſeu proponi facere in ipſis cõſiliis uel aliquid reformare ſine expreſſa licentia Ma. dñi Malateſte uel eius locũtenentis pœna ducentaꝝ libraꝝ uice qualibet niſi pro condẽnationibus criminalibus ferendis in ipſo conſilio pro concedendis rogitis notarii defuncti uel pro inſinuandis donationibus emancipationibus uel pro eligendis officialibus ad breuia iuxta morem conſuetum.

Quod poteſtas uel eius familia non poſſit tẽpore conſilii conſiliarios pro collecta uel alia cauſa in palatio retinere. rubrica. 44.

ITem ſtatuerũt ꝙ poteſtas ciuitatis Piſauri & alii officiales miles iudex uel notarius nõ poſſint nec debeant conſiliarios cũ uenerint ad cõſiliũ detinere in palatio cõmunis pro collecta nõ ſoluta uel alia cauſa bãno quinquaginta lib. ꝝ. Et liceat unicuiq; de ipſis cõſiliariis ſi detineret impune de palatio diſcedere & ne detinerentur deſiſtere niſi detinendus eſſet pro maleficiis perſonalibus.

Quod poteſtas uel eius familia uel aliquis alius nõ debeat intereſſe cõſilio ubi tractatur de ſuo cõmodo uel incõmodo. rub. 45.

ITem ſtatuerunt ꝙ poteſtas uel aliquis de ſua familia uel quæuis alia perſona non poſſint uel debeant intereſſe in conſilio in quo de ipſorum commodo uel incommodo tractaretur.

De modo

De modo & forma electionis conſiliariorum ciuitatis Piſauri & quot homines debeant in numero eſſe. rub. 46.

ITem ſtatuerunt ꝙ ad cõſiliũ ciuitatis Piſauri centũ hoĩes de maiori alibratu ciuitatis p̄dicte uel plures ꝓut Magnifico dño Malateſte placebit & uidebit̃ aſſumantur & eligant̃ per p̄fatũ Mag.dñm. Et ad cõſiliũ credẽtie ſi͞r aſſumant̃ & eligant̃ per p̄fatũ Mag.dñm.xxx.hoĩes de dicta ciuitate uel plures uel pauciores prout uidebit̃ dicto Mag.dño. Et aliquo ex p̄dictis cõſiliariis per mortẽ uel aliter deficiente ſubroget̃ alius ꝓut dño p̄dicto uidebit̃. Et ꝙ nullus de cõſilio ꝓpter abſentiã ualeat pignorari: cõdẽnari:uel detineri niſi primo ꝑſonal͛r uel ad domũ ſuã per plazariũ cõis ad ſuam defenſam faciendũ fuerit requiſitus. Et ꝙ nullus de cõſilio inuitus debeat noĩari ſiue cõpelli ad exercendũ aliquod uile officiũ. Et quicũq; occaſione cõſilii fuerit cõdẽnatus uel pignoratus & ſuo ſacramẽto uoluerit dicere tunc tẽporis ſe fuiſſe abſentẽ uel infirmum talis condẽnatio debeat cancellari & eius ꝑſona uel pignora relaxari. Et ẽt poſſit talis abſens uel infirmus de p̄dictis excuſari ꝑ cõſanguineũ eius ſcr̃o dicti cõſanguinei.

Quod conſiliarii uenire debeãt ad cõſilium cũ fuerint cõuocati. rub. 47.

ITem ſtatuerũt ꝙ oẽs & ſinguli cõſiliarii cõſilii generalis uel credẽtie qui pro t͛pe cõuocationis fuerint in ciuitate Piſauri uenire debeãt ad dictũ cõſilium abſq; mora anteq̃ D.locũtenens ſurgat ad ꝓponendũ.v3.illi de cõſilio credẽtie ad cõſiliũ credẽtie: & illi de cõſilio generali ad conſiliũ generale cũ cãpana cõis pulſabit̃ pro ipſo generali cõſilio ut moris eſt uel qñ pro ipſo conſilio credẽtie ꝑſonal͛r uel ad domũ per plazariũ cõis cittabuntur ſub pœna duoꝝ ſolidoꝝ ſine aliquo remedio uel beneficio ſoluenda. Et a cõſilio generali uel credentie ſine licẽtia recedere nõ debeãt ſub dicta pœna: & ſi aliqua iuſta cauſa recederet ſtatim debeat reuerti ad dictum cõſilium ante reformationem ſi redire potuerit alioquin ſoluat ſolidos duos.

Quod nullus arrengat ultra propoſtam. rub. 48.

ITem ſtatuerũt ꝙ nullus debeat cõſulere/dicere/uel reſpõdere in cõſilio niſi ad propoſita: & qui ꝯtrafecerit ſi in cõſilio credẽtie quinq; ſoldos: & ſi in generali.xx.ſol. ſi in parlamẽto centũ ſol. cõi ſoluere cõpellat̃ & plus & minus ſcd͞m negocii qualitatẽ. Facta tamen deliberatione de eo ſuper quo eſſet cohadunatũ cõſiliũ poſſit quilibet proponere & dicere i cõſilio illud qđ cẽt utile & bonũ cõi Piſauri uel aliis ſingularibus ꝑſonis.

Quod Poteſtas & Vicarius generalis poſſint in cõſiliis tot ꝓpoſitas facere ꝓut eis uidebitur. Et ꝙ uocibus exiſtẽtibus equalibus ſit electio dñi. rub. 49.

ITẽ ſtatuerũt ꝙ Poteſtas Piſauri uel Vicarius generalis qui pro t͛pe fuerint poſſint & ualeãt in cõſilio generali uel credẽtie tot ꝓpoſitas facere quot uoluerint & quæ eis uidebunt̃ neceſſarie pro cauſis expediẽtibus dicto cõi. Et ꝙ partita quæ fierent in cõſiliis prædictis ſuper aliqua partita fiant ad buſolas: & pallotas uel ad leuandum & ſedendũ pro ut dicto Poteſtati uel dicto Vicario uidebit̃ cõuenire. Et ſi cõtingeret in dicto conſilio uotos eſſe pares tot declinarent in unã ſententiam quot in aliã ſit electio domini uel locũtenentis quã partẽ detinere uelit.

Quod nullus cogat̃ cõſulere de dono uel adiutorio alicui faciẽdo. rub. 50.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi cõtigerit fieri aliquã propoſitã in cõſilio generali ſiue credentie uel quocunq; alio cõſilio de aliquo dono ſiue adiutorio alicui faciendo ꝙ Poteſtas uel eius iudices ſeu familia uel alter officialis cõis nõ poſſint nec debeant aliquẽ

cõſiliariũ uel aliã perſonã cogere ad cõſulendũ ſuper tali propoſita & in hac parte Poteſtas Iudices & alii officiales deſinant eſſe officiales uel iudices. Et ſi contigerit aliquẽ cogi ſuper tali propoſita cõſulere uel arengare cõſiliũ arẽga & reformatio & quicquid exinde ſequatur nullam obtineat firmitatem: & nihilominus tales officiales cogentes in quinquaginta lib. ꝟ. ſoluendis de ſuo ſalario condamnẽtur.

Quod ubi inter arengatores eſſet diſcordia ſuper propoſitis in conſilio ꝙ eligi debeant alii qui arengare debeant. rub. 51.

Item ſtatuerunt ꝙ quocienſcũqꝫ in aliquo cõſilio inter arengãtes eſſet aliqua contemptio ſeu diuerſitas ſuper dictis & cõſilio dictoꝝ arẽgatoꝝ, liceat Poteſtati uel Vicario qui pro tẽpore fuerint in dicto cõſilio euocare & eligere, & euocari facere quatuor uel duos de melioribus dicti cõſilii qui iurent ad ſancta dei euãgelia eligere ex dictis dictoꝝ arẽgatoꝝ qui arengare & dicere debent quod eis ex dictis ipſis uel arenghis pro meliori cõmunis & ſtatus ipſius ciuitatis fore uidebitur: & quod fuerit reſirmatum in dicto conſilio obtineat firmitatem.

Quod officiales cõis Piſauri ꝑponere debeãt bis in anno īfraſcripta. rub. 52.

Item ſtatuerũt ꝙ Poteſtas & eius officiales bis in anno in cõſilio generali quãdo breuia officialiũ cõis dantur teneanẽ & debeãt uinculo ſacramẽti ꝑponere de fontibus adducẽdis in ciuitate Piſauri ubi cõgruũ fuerit & dicta & formata ſuper ꝑdictis in dictis cõſiliariis exequtioni mandari pœna centum lib. ꝟ. cuilibet contrafacienti.

Quod quolibet anno eligantur duo ad probandum uel improbandum officiales cõmunis ſimul cum Vicario Poteſtatis. rub. 53.

Item ſtatuerũt ꝙ quolibet anno in cõſilio generali duo eligantur hoĩes boni: quorum alter ſit notarius ad probandũ ſimul cũ ꝑtore uel eius Vicario qui pro tẽpore fuerit officiales oẽs qui electi fuerint ad breuia ad officia aliqua ſi boni & idonei fuerint & duret officiũ talium approbare debentiũ per unũ annum & eligantur dicti officiales in conſilio generali quando breuia dantur de menſe decembris ante quã officiales alii eligantur & iurent dictum officium diligenter facere & neminem cõtra ſtatuta ciuitatis Piſauri approbare.

Quod aliquis nõ ꝑſũmat arẽgare pro aliqua uniuerſitate ꝑcio uel dono. rub. 54.

Item ſtatuerũt ꝙ de cætero nullus audeat uel ꝑſũmat in aliquo cõſilio arẽgare uel conſulere pro aliqua uniuerſitatẽ comunãtia uel aliqua alia ſpeciali ꝑſona ꝑcio dono mutuo uel aliquo ipſoꝝ recepto uel recipiendo uel promiſſione ſeu cautione aliqua interpoſita uel interponẽda dicere uel procurare aliquid: quod ſit cõtra bonũ ciuitatis Piſauri uel quod eſſet ad diminutionẽ iuriſdictionis ciuitatis Piſauri: & qui cõtra ꝑdicta uel aliquod prædictorum fecerit uel arengauerit in uigintiquinqꝫ lib. ſoluendis communi Piſauri cõdãnetur: & ab omnibus cõſiliariis cõmunis Piſauri remoueatur.

Quod quolibet anno de menſe Ianuarii eligantur tres notarii ad ſcribendum fumantes. rub. 55.

Item ſtatuerunt ꝙ annuatim de menſe Ianuarii in cõſilio generali eliganẽ tres notarii per dictũ cõſiliũ ad ſcribendũ fumantes dicte ciuitatis Piſauri qui ſic electi teneantur particulariter & diuiſim nomina oĩum in eadẽ domo exiſtentiũ & cõmorantium deſcribere a tribus annis ſupra ut quolibet anno ſciri poſſit numerũ perſonaꝝ in dicta ciuitate habitantium qui habeant & habere debeant pro eoꝝ labore uiginti ſol

dos pro

dos pro quolibet & eis deferri debeat iuramentum per cancellarium cōis de dicta deſcriptione facienda bene & legaliter nullā omittēdo a tribus annis ſupra ut dictū eſt.

Quod in conſilio generali eligantur quolibet anno officiales infraſcripti ad faciendum ea quæ in ſtatuto continentur. rub. 56.

ITem ſtatuerunt ꝙ notarii cōis ad ciuilia ſint tres quoꝝ officiū duret per tres mēſes, & duo officiales cū uno notario ſint ad inueniendum bona publica occupata cōmunis ad deſignandū & denunciandū oībus uolētibus edificare iuxta uias in ciuitate & burgis & officiales denunciātes facientes contra ſtatuta ſint duo: qui omnes ad ꝑdicta officia eligantur ad breuia in cōſilio generali: quoꝝ officiū duret per annū an nuatim ſcilicet duobus uel tribus diebus ante Kaľs Ianuarii ſecundū formam inferius declarandā. v3. ꝙ omnia noīa hominū qui ſunt de cōſilio generali ſcribant & quodlibet nomen in ſua cedula per ſe & ponant oēs in uno capello in alio uero capello po nantur totidē breuia ſiue cedule albe inter quæ ſint illa: in quibus officioꝝ noīa ſcripta reperiantur & per duos fratres ordinis ꝑdicatoꝝ uel minoꝝ in dictis capellis dicta breuia comiſceantur. Qui fratres ſtare debeant in medio palatii ante arengariā in me dio quoꝝ fratrum ſtet notarius maleficioꝝ qui pro tempore fuerit: & unus fratrum extrahat de capello in quo erunt ſcripta noīa hominū vnū ex ipſis ſcriptis quod primo peruenerit ad manus ſuas: & alius frater uno & eodē momēto extrahat unum de breuibus ſuis ꝙ primo uenerit ad manus ſuas de alio capello & hoc faciant q̄ diu ha buerint breue ubi erit ſcriptū nomen officii: & breue habito ſi ille qui reperietur ſcripto ipſo breui erit in cōſilio ipſum breue accipiat & ſe & nomen officii ſcribi faciat corā ipſo Poteſtate uel eius Vicario & habeat terminū eligendi & ad eligendū per totam diē. Si uero nō fuerit in cōſilio ille: cui breue officii obuenerit ipſum breue ad eū uel ad domū ſuā ſi fuerit in ciuitate & iuſtā cauſam habuerit nō ueniēdi ad cōſiliū mittatur. Et habeat in eundē terminū ſcripto tamē primo corā Vicario uel Poteſtate no mine ipſius & officio & terminis elapſis ꝑdictis ſi nō elegerit ſit Poteſtatis eligēdi pri uatus & reponatur ad cōſiliū: & talis elector poſſit eligere tres officiales unū poſt aliū Ita ꝙ ſi primus eſſe nō poterit uel noluerit ſit ſecūdus: & ſi ſecūdus eſſe nō poterit ſit tertius: & ſi tertius eſſe nō poterit uel noluerit ſit elector ſua electione priuatus & ad conſilium remittantur ad breuia ſecundum modum prædictum: & talis elector poſſit eligere quem uoluerit de familia ſua uel extra præter perſonam ſuam. Adicientes ꝙ nullus cui breue contigerit eligere poſſit.

Quod de menſe Ianuarii in conſilio generali eligantur duo boni uiri qui ſuperſint Stateriis billantiis: & aliis menſuris. rub. 57.

ORdinauerūt & ſtatuerunt ꝙ de menſe Ianuarii poteſtas Piſauri eligere faciat in cōſilio generali duos bonos hoīes qui ſuperſint billantiis/quartis/paſſibus: medriis & ab oleo marchis/ſtaderiis: & aliis menſuris apodomādis & aiuſtandis: quibus apodomatis & iuſtatis debeat ſolui datiario bulle pro bulla imponenda dicte mēſuræ ſm prouiſionē gabellaꝝ de materia loquēte. Et ꝙ miles poteſtatis teneatur inquirere diligenter ſi aliquā de ꝑdictis manchā uel nō iuſtā uel nō bullatā bulla cōis inuenerit & quolibet menſe uideri faciat per ꝑdictos ſic electos ſuper dictis mēſuris an di cte menſure fuerint iuſte nec ne: qui duo ſic electi & deputati ſuper ꝑdictis menſuris ſuo ſacramento teneantur denunciare & refferre dicto militi an inuenerint aliquā di

ctarum menſurarum per eos apodomatā falſam uel aliquā manchā eodē die uel ſequenti: qua ſibi mandatū fuerit per dictum milite dictas menſuras apodomari: qui miles ſiue Poteſtas teneantur punire ſi inuenerit aliquē ſcienter uſum fuiſſe falſa menſura in decem lib. ꝝ. Et dare debeant dicti officiales fornaciariis modulum quadrellorum & cupporum ad quē modulū bene cocta uendere debeant: qui modulus ſit ad modulū ſiue formā quæ ſignata eſt in colūna palatii cōis. Et quotiens quadrelli ſiue cuppi minus ſiue minoris moduli reperti fuerint fornaciarius qui contrafecerit ſoluat nomine bāni lib. decem. ꝝ. Quartū aūt fornaciariorum a calcina ſit & eſſe debeat ad modū aliorum quartorum in longitudine latitudine & capacitate. Et ſi minus quarto quo uēderit bladū cōmuniter & minoris latitudinis retinere uel hr̄e reperiretur talis fornaciarius puniatur in decē lib. ꝝ. Et ad eandē menſurā uendere debeāt apportantes calcinā extra territoriū ciuitatis Piſauri ad uēdēdū. Et ſemp fornaciarius & alii uēdētes calcinā debeāt illā uēdere ad quartū culmū ſub pœna ꝑdicta. Et idē itelligatur de quarto ad qđ uēditur ſeu uēdi cōtigerit ipſum.

Quod paſſus merchatorum debeat eſſe ad modum paſſus qui eſt ſculptus in columna palatii communis. rub. 58.

ITem ſtatuerūt ꝙ paſſus Merchatorum debeat coequari ad modū paſſus qui eſt ſculptus in colūna palatii cōis ſtatuto aliquo nō obſtāte. Et ꝙ miles primo mēſe ſui regiminis ꝑdicta fieri faciat & ſingulis menſibus ſui officii teneatur uidere dictos paſſus merchatorum & ſi inuenerit aliquem manchum uel minorem paſſum tenere condānetur talis in centum ſol. ꝝ. Si uero cum eo mancho uendiderit condānetur in pœna in proximo præcedenti ſtatuto annotata. v3. decem librarum.

Quod pānus uēdatur ad paſſum cōis in bācho per ſchinā pāni. rub. 59.

ORdinatum eſt ꝙ Merchatores uel alii uendentes pannū in ciuitate Piſauri teneantur & debeāt dare & uendere ad brachiū uſitatū in ciuitate Piſauri nulla data ꝑſa & debeat menſuratio fieri in ſcāno & per ſpiculū panni: hoc eſt per medium pāni nō per linteos ipſius pāni nulla ꝑſa data ut ſupra: ſed ſolū fiat mēſura quātū ſe ꝓtēdit dictū brachiū cōis pœna & bāno cuilibet ꝯtrafaciēti cētū ſol. ꝝ. ꝓ qlibet uice.

Quod pro cōmune habeatur unus bonus & legalis Marcus. rub. 60.

ITem ſtatuerunt ꝙ pro cōmune habeatur unus bonus marchus & legalis & quælibet pars marci uel libre & unū Rubbū & mediū rubbū & libra ut ad ea uendentes eorum menſuras coequari debeāt. Et quicūq; uendiderit ad marchū & ad rubbū: & ad mediū rubbū & ad librā habeat de qualitate ſiue ad equalitatē mēſurarum cōis.

Quod ſal & oleum quæ uenduntur ad minutum debeant uendi cum menſura infra deſcripta & de caſeo uendendo ſimiliter. rub. 61.

STatutum eſt ꝙ ſal oleum quæ uēdunt ad menutū uendi debeant cū mēſura data uendentibus ab officialibus cōis Piſauri. Officiales autē ſcire debeāt quāto cōſtet medriū olei & modiū ſalis & de medrio olei uendentes illud ad menutū lucrari debeāt tres ſoldos ꝝ. tantū de modio ſalis lucrari debeāt decē & octo denarios & nō ultra. Et ſi aliquis uendiderit ad menſurā ſibi nō datā per dictos officiales uel dicta menſura ſibi data ab officialibus ꝑdictis falſari ꝓſumpſerit ſoluat pro banno libras quinq; qualibet uice ſimul pro rubbo uno caſei lucrentur decē & octo denarios & non ultra. Et officiales ꝑdicti ad ꝑdicta facienda ſint duo: qui eligi debeāt de menſe Ianuarii per cōſiliū credentie: qui officiales teneantur inquirere quāto cōſtet rubbus caſei & ꝑciū eo

ſtituere

ſtituere debeāt tale ut de rubbo decē & octo denarios tantū lucrenť uendentes: & uē di debeat ꝓcio cōſtituto a dictis officialibus: & preciū cōſtitutū per eos bāniri faciāt publice. Ita ꝙ emētes decipi nō ualeār quoquomodo. Et ꝙ duret officiū eoꝝ per an num & uacent ab ipſo officio tēpore depoſitionis ipſius officii per annū. Et ſi in ꝓdi ctis faciēdis fuerint negligētes dicti officiales uel fraudē cōmiſerint ſoluār cōi pro bā no centū ſoldos ꝝ. pro quolibet: & uice qualibet. Vendentes autē ꝓdicta uel aliquod ꝓdictoꝝ ultra modū eis per dictos officiales cōſtitutū & ordinatū cōdānenť cōmuni Piſauri pro qualibet uice in decem ſol. ꝝ. Adiciētes ꝙ miles Poteſtatis qui pro tēpore fuerit teneať & debeāt eſſe cū ꝓdictis officialibus in ꝓdictis uidendis & precii ſtatuē dis ut ſupra annotatum eſt: qui ex debito ſui officii teneatur contra prædictos cōtra facientes diligenter inquirere & ſupradicta pœna repertos culpabiles punire.

Quod Medria & quartaroli totius ciuitatis ſint cōmunis. rub. 62.

ITem ſtatuerunt ꝙ Medria & quartaroli rami totius ciuitatis ſint cōis Piſauri: & alius priuatus nō teneat de terra uel de ramo. Ita ꝙ cōe teneatur emere ea quę fue rint ſufficiētia cōmuni & alia caſſenť: & nō teneantur. Et de quolibet Medrio olei cō mune habeat & accipiat prout in prouiſionibus gabellaꝝ cōtinetur de materia loquē tium. Liceat tamē dominis Molēdinoꝝ ab oleo habere & tenere unū medriū quarta rolum & unū de ramo tantū menſuratū & bullatū ſecundū quartarolum cōis cū quo quartarolo ipſi dñi molēdinoꝝ poſſint menſurare oleū ciuibus & comitatinis debenti bus ab eis oleū recipere a molendinis eoꝝ. Et cōtrafaciens cōdānetur pro uice quali bet in quadraginta ſol. ꝝ. & credatur ſacramento accuſatoris cum uno teſte medietas: cuius pœne eſſe debeat cōmunis & alia accuſatoris.

Quod miliare olei ſit uigintiſeptem medriorum & quodlibet medrium ſit trigin ta ſeptem librarum. rub. 63.

STatuerunt etiā ꝙ miliare olei ſit & eſſe intelligať in ciuitate & in comitatu Pi ſauri uigintiſeptē medrioꝝ olei & quodlibet medriū intelligať de triginta ſeptem libris ad rationē uigintiduaꝝ unciaꝝ pro qualibet libra. Ita ꝙ ſi de cætero cōtingeret fieri forū ſiue merchatū inter aliquos de miliare olei intelligatur ad dictā menſurā.

Quod aliquis nō poſſit ultra unū officiū ad breuia ſimul hēre. rub. 64

ORdinatum eſt ꝙ nullus poſſit ultra unum officiū ad breuia ſimul & ſemel ha bere. Et qui contrafecerit ſoluat pro banno decē lib. ꝝ. Et cuilibet competat accuſatio & habeat medietatē bāni & intelligatur officium de quo quis ſalariū perci piat a cōmuni & hoc ſtatutum habeat locum in officialibus qui eliguntur ut ſupra.

Quod quis nō poſſit cogi ad accipiendum officium. rub. 65.

STatutum eſt ꝙ ſi aliquis electus fuerit ad breuia ad aliquod officium cōmunis de quo ſalariū habere debeat a cōmuni & electus ipſum officiū acceptare ſiue aſſu mere noluerit ſponte Poteſtas & ſui officiales ipſum cogere nō poſſint nec debeant ad officium aſſumendū. Et ſi Poteſtas uel alii officiales cōtrafecerint ſoluant nomine bā ni decem lib. ꝝ. Et nihilominus tale officiū factum per talē ſic coactum nullius ualo ris exiſtat: cauſa tamen neceſſitatis legitima ſuggerente poſſit electus compelli ad di ctum officium acceptandum cuius cauſę legiptimæ declaratio eo caſu pertineat ad do minum uel ad eius locumtenentem.

Quanto tẽpore debeant uacare Notarii ad ciuilia deputati. rub. 66.

STatutum eſt ẽt ꝙ Notarii ad ciuilia poſt depoſitionem officii totum uacent per tres menſes & quicunq; officium aliquod receperit contra formã præſentis ſtatuti condãnetur cõmuni in decẽ lib. & accuſator habeat medietatem banni.

De officio Notarioꝝ ſuper Archiuio actoꝝ deputatoꝝ. rub. 67.

FIrmiter ſtatuerũt ꝙ Notarii deputati ad ciuilia eoꝝ officio finito teneãt depo nere eoꝝ libros actoꝝ de quibus rogati fuerint dicto tempore eoꝝ officii in Archiuio ſuper hoc deputato & ꝙ quolibet anno eligãt duo notarii ad breuia dum alii notarii eligũt qui ſuperſint dictis libris ſic in archiuio deputatis: quoꝝ officium eoꝝ duret per tres mẽſes: qui dicto tpe eoꝝ officii durãte dare poſſint & debeãt copias de dictis libris originalibus & de dictis eoꝝ ſcripturis trãſumptis ex dictis originalibus in dicto archiuio depoſitis adhibeatur plena fides: ac ſi manu Notari qui primo rogatus eſſet & ſcripte eſſent dũmodo in fine dictaꝝ ſcripturaꝝ ateſtẽt per eos tranſumptas de archiuio publico quibus notariis pro eoꝝ labore ſolui debeat/a/talibus ſcripturas po ſtulantibus ſm formã ſtatuti de ſalario ſcripturaꝝ loquentis. Addicienteſq; ne notarii ad ciuilia deputati ſua mercede defraudentur ꝙ ille perſone ad quoꝝ inſtantiã acta ſcri pta eſſent per dictos notarios ad ciuilia ut ſupra deputatos compellantur per officiales coram quibus petitum fuerit omni ſolẽnitate iuris prætermiſſa ſoluere dictis notariis pro primis ſcripturis per eos notarios factis.

Quod Notarii deputati ad ciuilia teneantur omnia acta in quaternis ipſorum anotare. rub. 68.

ORdinatum eſt ꝙ notarii cõmunis ad ciuilia teneãt & debeãt oẽs ſcripturas quæ producũt corã eis ſiue oia acta quocunq; noie cẽſeãt ordinate in eoꝝ quaternis ſcribere ſicut debẽt etiã inuito Iudice: ideſt quinq; dies a tẽpore actoꝝ productoꝝ ſiue factoꝝ & ex ipſis actis agi nõ poſſit uel excipi donec fuerint poſita in quaternis eoꝝ ubi generalia acta conſtabunt & notarii qui infra dictũ tẽpus nõ poſuerint acta in quaternis ut dictũ eſt cõdãneñt pro uice qualibet in quadraginta ſol. ꝝ. quoꝝ medietas ſit eius ad quẽ pertineãt ipſa acta & alia cõis & eandẽ pœnã incurrant acta producẽtes uel fieri facientes: uel etiã inſtrumẽta ſi in ſolutione ceſſauerint notario faciẽda eadem die qua acta uel inſtrumẽta produxerint uel fieri fecerint.

Quod acta ſcribantur per notarios cõmunis ad ciuilia & non per alios. Et ꝙ Notarius faciens mentionem de Iudice in aliqua ſcriptura publica teneatur facere mentionem cuius Poteſtatis ſit Iudex. rub. 69.

ITem ſtatuerunt ꝙ acta quæſtionum ciuilium: quæ fierent coram iudicibus communis ſcribantur per notarios: qui in conſiliis eliguntur ad breuia ad dictum officium & non per alium uel per alios & habeat locum in contentioſo iudicio tantum & ſcripta per alios nullam obtineant firmitatem. Et prædicta locum habeãt etiã ſi cõmiſſio uel delegatio facta eſſet Poteſtati uel ſuo Iudici. Et quincunq; Notarius in aliqua ſua ſcriptura autentica mentionẽ fecerit de aliquo Iudice cõmunis Piſauri ꝙ ibidem etiam mentionem faciat cuius Poteſtatis eſt talis Iudex & contrafaciens condãnetur in quadraginta ſoldis ꝝ. pro qualibet uice.

De ſalatio

De ſalario ſcripturarum Notariorum cōis Piſauri ad ciuilia deputatorum & aliorum Notariorum pro ſentētiis inſtr̄is & ultimis uolūtatibus de qbus ſunt rogati. ru. 70

ITem ſtatuerunt ꝙ ſolutiones de cætero exigant & fiant notariis pro eorum labore de ſcripturis & inſtrumētis per eos cōfectis prout & ſicut in infraſcriptis capitulis cōtinetur ſub pœnis in eis additis a quolibet cōtrafaciēte uice qualibet exigendis.

De Rogito cuiuſlibet præcepti quod notarii ſcribent de debitis cōfeſſatis uel nō confeſſatis uſq; ad quantitatem decem lib. Recipiant denarios ſex. den. vi.
A decem uero libris ſupra uſq; ad quācunq; quantitatem ſoldum unum. ſol. I.
Pro productione libelli ſi nō regiſtratur denarios ſex. den. vi.
Si uero regiſtratur in actis & fuerit unius faciei ſoldum unum. ſol. I.
Abinde uero ſupra duos ſoldos. ſol. 2.
Et ſi aſcenderet ultra duas facies recipiāt pro qualibet facie unū ſoldum. ſol. I.
De termino dato recipienti libellum denarios quatuor. den. iiii.
Si terminus aliquis communis detur partibus denarios ſex. den. vi.
De conteſtatione litis inter ambas partes denarios ſex. den. vi.
De iuramento calumnie inter ambas partes denarios ſex. den. vi.
De productione poſitionum ſiue capitulorum ſi non fuerint regiſtrati in actis denarios ſex. den. vi.
Si uero fuerint regiſtrati: & fuerint unius faciei unum ſoldum. ſol. I.
De qualibet poſitione ſiue capitulo cui fuerit reſponſum ab eo qui poſuit & produxit ea denarium unum. den. I.
De quolibet iuramento teſtium & monitione & citatione ſi fuerint duo uel tres teſtes pro quolibet teſte denarios ſex. den. vi.
Si uero fuerint plures abinde ſupra & ſimul & ſemel delatum fuerit dictum iuramentum & monitio ꝑdicta facta pro quolibet teſte a tribus ſupra dena. tres. de. iii.
Si uero ſeparatim dictum iuramentum & monitio facta fuerit non autem uno tempore habeat pro quolibet denarios ſex. den. vi.
Pro examinatione cuiuſlibet teſtis ab eo qui produxerit ſi parum dixerit ſuper uno capitulo ſiue de pluribus ꝙ parum intelligatur dixiſſe ſi ſcriptura erat unius faciei uel minus ſoldum unum. ſol. I.
Si uero dixerit abinde ſupra quæcunq; dixerit pro qualibet cartha quæ ſcribetur ſoldos duos. ſol. 2.
Et idem intelligatur in examinatione dictorum teſtiū: uidelicet ꝙ ipſe accipiat pro dicta examinatione prout deſuper de proximo notario ſcriptū eſt ſoldos duos. ſol. 2.
Pro productione interrogatoriorum ſi nō fuerint regiſtrata denarios ſex. den. vi.
Si uero fuerint regiſtrata pro qualibet facie ſoldum unum. ſol. I.
De qualibet ſententia ſi fuerit interloqutoria & contineat aliquid dari uel fieri alteri parti: ſeu abſolutoria prædictarum ſoldum unum. ſol. I.
Si fuerit diffinitiua ſoldos duos. ſol. 2.
De qualibet alia interloqutoria ad cauſam pertinentem denarios ſex. den. vi.
Si uero pars uoluerit eam ſententiam diffinitiuam uel interloqutoriam habētem uim diffinitiue continentem aliquid dari uel fieri parti ſeu abſolutionē prædictorum uſq; ad quantitatem decem librarum in publicam formam ſoldos quinq;. ſol. v.

Abinde uero ſupra uſq; ad quantitatem uiginti lib. ſoldos decem. ſol. x.
Abinde uero ſupra uſq; ad quãtitatẽ quinquaginta librarum ſoldos quindecim. ſol. xv.
Abinde uero ſupra uſq; ad quantitatem centum librarum ſoldos uiginti. ſol xx.
Abinde uero ſupra uſq; ad quantitatem quingentarum librarum ducatũ unũ duc. i.
Abinde uero ſupra uſq; ad quãtitatẽ mille librarum unũ ducatũ cũ dimi. duc. i. cũ di.
Abinde uero ſupra cuiuſcunq; quãtitatis ſit ducatos duos. duc. 2.

Et pdicta nõ uẽdicẽt ſibi locũ ubi inſtrm uel ſnia pronunciat exequẽda uel exequendũ & eius exequtio cõmittiẽ pro cuius extractione debeãtur bononni ſex. boñ. vi.

De productione cuiuſlibet inſtrumenti denarios ſex. den. vi.

Quod inſtrumentum non teneatur regiſtrari in actis niſi de uoluntate producẽtis quod ſi regiſtratum fuerit: ſoluatur pro qualibet facie ut ſupra.

Si autem aliqua alia petitio otetenus facta fuerit coram aliquo officiale & in actis regiſtrata tunc ſoluatur dicto notario pro facie ut ſupra in alia petitione factum eſt.

Itẽ de qua-ũq; pductione quæ fieret in eã principali ſiue appellationis: & eſſent plura uno cõteſtu ſimul pducta a duabus ſcripturis ſiue inſtris ſupra ſoldos duos. ſol. 2.

Pro qualibet citatione etiam cum accuſatione contumacie tantũ dena. ſex. den. vi.

Pro proclamatione debitoris contumacis denarios ſex. den. vi.

Si uerò quis ſe preſentauerit contra plures in eodem termino in plurium contumatiam ſimul accuſauerit habeat tantum pro rogito ſi ſimul & ſemel notarius prædictorum qui contumatiam ſcripſerit: quam ſimul & ſemel ſcribere teneatur ſi cõmodius fieri poteſt denarios ſex. den. vi.

Item pro petitione facta contra contumacem ſiue reali ſiue perſonali ut pronuncietur contumax & mittatur in poſſeſſionem bonorum & pro cõmiſſione facta plazario & hoc a decem libris ſupra ſoldos duos. ſol. 2.

A decem uero libris infra non requiratur proclamatio neq; pronunciatio in ſcriptis niſi commiſſio ſola iudicis & hoc caſu accipiat pro cõmiſſione tenute a tribus libris infra denarios ſex. den. vi.

Abinde uero ſupra uſq; ad decem libris incluſiue ſoldum unum. ſol i.

Pro littera grauaminis & commiſſionis fiende plazario denarios ſex. den. vi.

Pro relaitone tenute denarios ſex. den. vi.

Pro cõmiſſione facta plazario q; notificet tenutã debitori acceptã & eidẽ pręcipiat q; eam releuat & eundẽ citet ad omnes actus futuros denarios ſex. den. vi.

Pro extractione extimatorum de buſſolo denarios ſex. den. vi.

Pro relatione extimatorum & iuramento ipſorum ſoldum unum. ſol. i.

Pro productione expenſarum ſoldum unum ſi non regiſtrentur. ſol. i.

Si uero regiſtrentur ſoluatur per faciem ut ſupra.

Pro notario qui erit rogatus de taſſatione expenſarum ſoldum unum. ſol. i.

Pro productione petitionis ſecundi decreti ſoluatur prout ſupra in libellis & petitionibus diſpoſitum eſt.

Pro ſententia uero darionis inſolutum ex ſecundo decreto & pro eius rogito ſoluatur prout ſupra diſpoſitum eſt in ſententiis diffinitiuis.

Pro productione appellationis & reductionis ad arbitrium boni uiri ſoluatur ut ſupra in productione libellorum diſpoſitum eſt.

Pro copia cuiuſlibet actus & cuiuſlibet ſcripture producte in iudicio cuiuſcūq; quātitatis & conditionis exiſtat in publicā formā ſiue nō exceptis ſentētiis de quibus ſupra diſpoſitum eſt habeat & habere debeat pro qualibet colūna ſeu facie prout ſupra inteſtibus & atteſtationibus dictum eſt ſoldum unum. ſol. i.

¶Item ꝙ oīa quæ producunt̄ in iudicio tā ex parte actoris q̄ rei nō regiſtrent̄ inuita parte.Excepta petitione ſiue libello exceptionibus replicationibus/& ſimilibus & exceptis capitulis poſitionibus & iterrogatoriis/& exceptis inſtrumētis de quibus ifra in ſecundo libro ſub rubrica quod inſtrumēta publica & excepto ſi aliquod inſtrm̄ ſeu aliquod aliud ꝓduceret̄ per aliquā partiū & ꝓductione facta uellet ſibi reſtitui ante finitā cauſam ſeu ante ſententiā latā ſeu poſt ꝙ tunc/& eo caſu notarius teneatur & debeat illud inſtrumentum uel aliquod aliud productum regiſtrare in actis & tunc ſibi ſoluatur prout ſupra de aliis regiſtrationibus dictum eſt.

Item quia multotiens occurrunt uaria & diuerſa acta in iudiciis fieri: quæ aliq̄n producuntur in inſcriptis/& aliquādo uerbotenus fiunt de his quæ ꝓducunt̄ inſcriptis ſoluatur prout ſupra in productione inſtrumentorum diſpoſitum eſt.

Pro aliis uero uerbotenus expoſitis actitatis in iudiciis & in actis redactis per dictos notarios ſoluat̄ ad colūnā ſeu faciē ꝓut ſupra diſpoſitū in aliis regiſtrādis: & ne aliqua fraus excogitet̄ ſit eſſeq; debeat quælibet facies oium de q̄bus ſupra diſpoſitū eſt triginta lineaꝝ uel abinde ſupra & q̄libet linea ſit & eſſe debeat lraꝝ numero cō petēti ad arbitriū iudicis & ſi indictis ſcripturis & copiis de quibus ſupra ſit mētio nō eſſet numerus dictaꝝ lraꝝ & lineaꝝ in cōpetenti numero ut ſupra tūc reducant̄ & reduci debeāt dicte ſcripture & copie ad numerū ſupra proxime prætaſſatū pro quibus eo modo quo ſupra diſpoſitum eſt fiat ſolutio.

Pro inſtrumento procure & cure & actoric: & pro eorum rogitis pro quolibet ipſorū ultra cartham ſoldos duos. ſol. 2.

Item pro inſtrumento ſyndicatus ultra cartham ſoldos quatuor. ſol. iiii.

Pro inſtrumento pacis ultra cartham ſoldum unum. ſol. i.

Pro ſupplicatione dūmodo non ſit unius faciei ſoldum unum. ſol. i.

Si uero fuerit unius faciei integre uel abinde ſupra ſoldos duos. ſol. 2.

Pro rogito cuiuſlibet inſtrumenti: & contractus cuiuſcunq; quantitatis exiſtat niſi excedat ſcripturam unius faciei ſoldum unum. ſol. i.

Si uero exceſſerit ſcripturā unius faciei quātūcūq; ſit magna ſoldos duos. ſol. 2.

Pro quolibet inſtrumento decem librarum & abinde infra ſoldos quinq; ſol. v.

Abinde uero ſupra uſq; ad uiginti quinq; libras ſoldos octo. ſol. viii.

Abinde uero ſupra uſq; ad centum libras ſoldos decem. ſol. x.

Abinde uero ſupra uſq; ad ducētas quinquaginta libras ſoldos quindecim. ſol. xv.

Abinde uero ſupra uſq; ad quingentas libras ſoldos uigintiquinq;. ſol. xxv.

Abinde uero ſupra quantūcunq; fuerit ducatum unum. duc. i.

Pro teſtamentis & aliis ultimis uoluntatibus dotibus & inuentariis ſoluatur ut ſupra in ſententiis declaratum eſt.

Itē ꝙ quilibet notarius ad aliqd̄ officiū deputatus ſeu quilibet alius notarius cuiuſcūq; cōdictionis exiſtat nō poſſit nec debeat aliquid exigere uel accipere ꝑ ſe uel aliū niſi ut ſupra declaratū eſt pœna & bāno.xxv.lib. cuilibet ꝯtrafaciēti in quā ipſo iure icurrat.

¶ Item ꝙ quilibet Notarius requiſitus ad inſtantiā alicuius cuiuſcūq; cōdictionis exiſtar teneatur & debeat ſuſcipere rogitū cuiuſcūq; inſtrumenti uel cōtractus ſub pœna prædicta niſi iuxta cauſa fuerit impeditus a iudice qui pro tpe fuerit declarāda.

Quod notarii nō debeāt pro aliquo īteruenire in iudicio uel ꝓcurare. rub. 71.

ITem ſtatuerūt ꝙ quicūq; fuerit notarius cōis ad ciuilia uel ipſum officiū exercuerit durante ipſo officio ex parte actoris uel rei procurando uel defendendo uel alio quoquomodo in iudicio īteruenire nō poſſit ſub pœna decē lib. & Iudex uel Vicarius Ptātis ex ſuo officio a ꝑdictis repellere teneaṫ. Et ſi aliquis ꝯrafecerit uel exercuerit ſit iritū & inane niſi ꝓ pr̄e matre filiis & qualibet alia pſona in eadē domo ſecū morāte.

Quod Notarius rogatus de ultimis uolūtatibus teneaṫ infra octo dies notificare debētibus recipere aliquid ex his ultimis uoluntatibus. rub. 72.

STatuerunt etiā ꝙ notarii qui fuerint rogati de teſtamētis uel de aliis ultimis uolūtatibus teneanṫ infra octo dies a tēpore mortis teſtatoris notificare oibus debentibus ex ipſis ultimis uoluntatibus aliquid recipere quid & quantū recipere debeāt & hoc ſi debētes recipere fuerint in ciuitate uel comitatu Piſauri alias ſufficiat notificare Poteſtati uel eius Vicario palā & ſemper debeat fieri talis notificatio expenſis debentis recipere. Et pro notificatione ſi eam inſcriptis dederit habeat ſex denarios pro qualibet notificatione de qua notificatione facta perſe uel aliū credatur ſacramento ipſius notarii. Et notatii qui contrafecerint in prædictis uel aliquo prædictorum ſoluant nomine banni quadraginta ſoldos ꝟ.

Quod Notarii teneantur inſtrumenta & acta in eorum quaternis regiſtrate: quibus regiſtris adhibeatur plena fides. rub. 73.

ITem ſtatuerunt ꝙ Notarii cōmunis qui fuerint ad bācū Poteſtatis Iudicis uel militis teneātur & debeāt procurationes curas tutelas ſyndicatus & actorias & ſimilia inſtrumēta eoꝝ eis producta in aliqua cauſa per aliquē in eoꝝ quaternis regiſtrare & dictū regiſtrum pro autentico & publico habeatur & Notarii qui infra quintam diem a tēpore productiōis nō fecerint ꝑdicta ſoluant nomine bāni decem ſol. ꝟ.

Quod nullus Notarius moretur intra ſtangā banchi. rub. 74.

QVod nullus Notarius moretur ad ſcribendū intra ſtangā palatii cōis niſi notarii ad ciuilia deputati ubi & qn̄ ius redditur niſi eſſet a iudice uel a notario aliquādo uocatus & ſtatim cōpleta ſcriptura uel cauſa expedita pro qua uocabitur exire ſtangam teneatur pœna decem ſol. pro qualibet uice.

Quod Notarii teneantur & debeant omnia inſtrumēta de quibus fuerint rogati diſtincte de uerbo ad uerbum in eoꝝ quaternis pōnere. rub 75.

STatutum eſt ēt ꝙ Notarii qui rogati fuerint de quibuſcūq; ſcripturis anteq̄ ſcribant in publicam formā debeant ſcribere in ſuis quaternis diſtincte & de uerbo ad uerbum omnia de quibus fuerint rogati: & ꝙ tales quaterni perpetuo permaneant penes eos & ſemper in talibus quaternis notarii teneantur ſcribere nomen ſuum & proprium ſignū apponere & quis contrafecerit ſoluat uice qualibet decem ſoldos & nullus notarius uadat per ciuitatem ſine penna & calamario ad latus & cartha bābacina ad ſcribendū: & contrafaciens pro uice qualibet in decē ſol. ꝟ. cōi cōdāneṫ & habeat

locū

locũ in exercẽtibus cõiter artẽ notariæ. Et notarii teneant̃ ſub pœna.xx.ſol.infra octo dies poſtq̃ fuerint rogati de aliquo cõtractu ſi quãtitas in cõtractu deducta uel ualor rei aſcenderit ultra quãtitatẽ decẽ lib. ipſum cõtractum cõplere & in publicã formam reducere ſine requiſitione contrahentiũ uel illoꝝ ad quos pertinet niſi fuerint impediti euidẽti ipedimẽto: & ille cuius fuerit cõtractus uel ad quẽ pertinebit in ipſo termino teneat̃ ſoluere ipſi notario ꝑciũ debitũ euiſdẽ & idẽ itelligat̃ in notariis habẽtibus ꝑtãtẽ exẽplãdi rogita notarioꝝ ꝑ mortuoꝝ niſi alias fuerint in pub.formã redacta & extracta

Quod Notarii in confectione inſtrumentorum diſtincte ponant milleſimum inditionem. &c. rub. 76.

ORdinatum eſt ꝙ Notarii in cõfectione inſtrumentoꝝ de quibus fuerint rogati ponant diſtincte numerum inditionis & tempus & quantitatẽ pecunie nominate in ipſis uidelicet per ſyllabas nõ aũt per litteras abreuiando & qui contrafecerit ſoluat nomine pœnæ uiginti ſoldos raueñ.

Quod quilibet Notarius de ciuitate & comitatu Piſauri qui uocabit̃ ad ſcribendum teſtamentum uel aliquã aliã ultimã uolũtatẽ teneatur dicere Teſtatori ſi uult aliqd relinquere pro reparatione portus & eccleſiæ maioris. rub. 77.

STatuerunt etiã ꝙ quicũq; Notarius de ciuitate uel comitatu Piſauri uocatus fuerit ad ſcribendũ aliquod teſtm̃ uel aliquã aliã ultimã uoluntatẽ dicere & memorare teſtatoribus teneat̃: ſi uoluerit aliquid relinquere pro reparatione portus & maioris eccleſiæ ciuitatis Piſauri ſub pœna uiginti ſoldoꝝ ꝶ. Et ſi ꝑdictus teſtator aliqua relinquere ꝑdictis locis uel alicui alii loco monaſterio uel eccleſiæ: idem notarius dare particulam prædictis ad quos pertinent relicta pro precio pro quo dare tenentur hominibus ciuitatis comitatus Piſauri ſecundum formam ſtatutorum.

Quod Notarii qui aliquas teſtificationes recipient ipſas prius in eorum libris annotare debeant. rub. 78.

ITem ſtatuerunt ꝙ omnes Notarii qui aliquas teſtificationes recipient ipſas prius in eoꝝ quaternis uel carthis: quæ penes eos remaneãt anotare & ſcribere teneant̃ & qui cõtrafecerit ſoluat noie banni quadraginta ſol.ꝶ. Et quilibet poſſit accuſare & habeat medietatẽ bãni & idẽ ſeruetur in præceptis & carthis procurationum & debitorum. Et ſi merchatores ciuitatis Piſauri noluerint ꝙ notarii ſcribant carthas debitorum & præcepta in eorum quaternis ꝙ de illis etiam rogita facere teneantur.

De Notario qui aliena rogita exemplare uoluerit ꝙ prius procuret licentiam a conſilio. rub. 79.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ aliquis notarius ſi peteret cõcedi ſibi licentiã a cõſilio generali ciuitatis Piſauri exemplandi & publicãdi rogita ſiue protocolla alicuius notarii mortui: hoc ordine ꝓcedat̃ ꝙ primo talis petẽs fidẽ faciat Poteſtati uel eius Vicario de conceſſione dictoꝝ protocolloꝝ eidẽ facta per heredes notarii mortui uel per tutores uel curatores eoꝝ heredũ uel per ipſum qui mortuus eſt: & Poteſtas habita fide de ꝑdictis proponat uel proponi faciat in cõſilio generali & ſecundũ ꝙ cõſultũ fuerit & obtẽtũ per partitũ factũ in ipſo cõſilio debeat reformari. Et ſi cõtigeret in tali cõſilio obtinere ꝙ talis petens habeat licentiã per eũ petitã quod factũ erit per eum plenã obtineat firmitatẽ/ac ſi factũ eſſet per eũ qui de ipſis rogatus fuerit. Qui notarius ſubrogatus teneat̃ facere mentionẽ de notario qui talẽ reformationẽ & licentiam

ſcripſerit & credat̃ publicationi notarii dicẽtis ſe licentiã a cõſilio habuiſſe. Et ſi con-
tigerit aliquẽ notariũ lõga infirmitate grauatũ eſſet quæ determinari debeat arbitrio
iudicantis uel ſacramẽto ipſius infirmi uel ſi notarius eſſet multũ ſenex & tunc cũ au-
ctoritate iudicis cõmunis poſſit cõmittere alteri notario de terra complẽdi rogita ſua
in totum uel in partem & quod factum fuerit per talẽ notarium cui cõmiſſum fuerit
ualeat prout ſi factum fuiſſet per ipſum notarium qui talia facere cõmitteret.

Quod ſi aliquis electus fuerit ad aliqđ officiũ ad breuia & ipſum officiũ accepta-
uerit ipm̃ officiũ debeat per ſe & nõ per aliũ ſubrogatũ exercere. rub. 80.

ITẽ ſtatuerũt ꝙ ſi aliquis electus fuerit ad aliquod officiũ ad breuia & ipſum offi-
ciũ acceptauerit ipſum officiũ facere teneat̃ & nõ ꝑ ſubrogatũ niſi infirmitas cui
dens ſupuenerit uel alius caſus inopinatus de quibus credi debeat eiuſdẽ officialis ſcrõ.

De aſſignatione & annotatione rogitoꝝ notarioꝝ defunctoꝝ. rub. 81.

STatutum eſt ꝙ Poteſtas ciuitatis Piſauri uel eius Vicarius uinculo ſacramẽti te-
neatur ad domũ uniuſcuiuſqꝫ notarii moriẽtis uel a medicis deſidati mittere unũ
ex ſuis officialibus rogita dicti notarii in capſis uel aliis rebus bene clauſis mittere &
mitti facere ipſaſqꝫ capſas & rogita ſub fido ſigillo ſigillari ac ſub pœna ſuis heredibus
ꝑcipere ꝙ ipſa rogita capſas & res nõ aperiãt nec aperta permittãt donec ipſa rogita
alteri notario per inuentariũ iuridice per cõplenda & publicãda fuerint aſſignata quæ
aſſignari faciat Poteſtas uel eius Vicarius infra mẽſem a die obitus notarii ꝑlibati.

Quod libri condemnationum criminalium ſtent penes notarium ſuper can-
cellarionibus deputatum. rub. 82.

STatutũ eſt ꝙ libri cõdẽnationũ criminalium ſemper penes notarios deputatos ſu-
per cancellationibus ipſaꝝ cõdẽnationum ſtare debeant & manere.

Quod Notarii deputati ſuper cancellationibus condẽnationũ teneantur in-
fra decem dies nomina condẽnatorum dare in ſcriptis militi. rub. 83.

ORdinauerunt etiã ꝙ Notarii deputati ſuper cancellationibus cõdẽnationũ te-
neantur infra decẽ dies a die latarũ cõdẽnationũ oia ſingula nomina condẽ-
natoꝝ & eoꝝ fideiuſſoꝝ deſcribere cũ quãritatibus in quibus latæ ſunt & qualitati-
bus delictoꝝ & ea ſic deſcripta infra dictum terminũ militi Poteſtatis qui pro tẽpore
fuerit cõſignare debeãt ut de illis exequtionẽ celeriter facere ualeat & exinde nõ poſſit
exequtionis nõ factæ excuſationẽ ꝑtextu ignorantiæ allegare ſub pœna decẽ lib.deñ.ꝝ.
pro quolibet dictoꝝ notarioꝝ & uice qualibet ſine diminutione aliqua ſi cõtrafecerit
perſoluẽda. Teneant̃ etiã dicti notarii ſaltem bis in anno quolibet inchoando de men
ſe Ianuarii.v3.primus menſis cuiuſlibet ſemeſtris dicti anni extractus & Rubricas oium
cõdẽnationũ de quibus exequtio facta tunc nõ foret diligẽter ſcribere cũ noibus cõdẽ
natoꝝ & eoꝝ fideiuſſoꝝ quãtitatibus & qualitatibus ut ꝓfert̃ & ipſas Rubricas ſimi
liter militi Poteſtatis qui pro tẽpore fuerit dicto primo menſe ante dicti ſemeſtris an
ni cuiuſlibet tradere & cõſignare ipſumqꝫ militẽ monere ut circha exequtionẽ ipſaꝝ cõ
dẽnationũ ſolicite uigilet & intẽdat quod ſi ipſi notarii facere neglexerint dictã pœnã
decẽ libraꝝ pro quolibet exigẽdã ſine diminutione aliqua uice qualibet incidãt ipſo fa
cto teneant̃ & debeãt ſub iam dicta pœna ſcribi ſibi facere per dictũ militẽ quomo-
do nomina dictoꝝ cõdẽnatoꝝ ipſi militi ꝓſentauerit dictãqꝫ ſcripturã penes ſe retine-
re ad ipſius notarii cautellã & fidẽ & declarationis præſentationis prædicte.

De cõdẽnationibus

De cōdēnationibus in duobus libris de cætero cōſcribēdis. rub. 84.

STatuerunt ēt ad obuiandū fraudibus & malitiis quæ ſuper cōdēnationibus & libris condēnationū perpetrari poſſe uideant̄ ꝙ de cætero duo libri ſiue quinterni condēnationū expenſis cōis quo ad carthas cura & ſollicitudine Poteſtatis ſeu Iudicis maleficioꝝ: & per ipſoꝝ notarios habeant̄ & fiant: quoꝝ unus ſit & eſſe debeat apud notariū ſuper cancellationibus deputatū: alter uero penes cācellariū cōis: & circha finē cuiuſlibet mēſis cancellarius cōis accipiat librū cōdēnationū penes ſe exiſtentē & coram Poteſtate uel Vicario pñte depoſitario generali cōis cōdēnationeſq; in libro ipſius depoſitarii exacti reperirent̄ per totū illū mēſem & cācellate per notariū ſuper cācellationibus deputatū in libro: qui remanet penes ipſum notariū eodē modo & forma cācellari debeat cācellarius cōmunis. Et Poteſtas qui pro tēpore fuerit p̄dicta obſeruari faciat ſub pœna centum libraꝝ rauenatū de ſuo ſalario ſi negligens fuerit in p̄dictis.

De ſalario ſoluēdo Notariis pro cācellationibus cōdēnatoꝝ. rub. 85.

ITem ſtatuerunt ꝙ Notarii deputati ſuper cancellationibus cōdēnationū ultra ſalarium infra p̄taxatū nullatenus accipere poſſint pœna & bāno centū ſoldoꝝ rauenatum cuilibet cōtrafaciēti pro qualibet uice: ſibi de facto auferēda pro qualibet condēnatione uſq; ad centū excluſiue ſoldos accipere poſſint unū ſoldū. Abinde uero ſupra uſq; ad decē libras ſol. duos a decē libris uſq; ad .xxv. quatuor ſoldos a .xxv. libris uſq; ad .50. ſol. vi. a quinquaginta uſq; ad centū libras ſol. octo. A centū uero libris ſupra quantūcunq; fuerit ſoldos decem: & illud nullo modo excedere poſſit: niſi eſſet corporalis ad mortem: quo caſu uſq; ad unum ducatum poſſit accipere: & hoc idem ſeruetur per notarios maleficiorum qui proceſſus ante ſententiam circūdauerint.

Quod cōdēnationes nō cancellentur prætextu gratie niſi primo producatur inſtrumentum pacis. rub. 86.

ORdinauerunt etiā ꝙ notarii deputati ſuper cancellationibus condēnationū nō poſſint neq; debeāt quoquomodo ꝯdēnationes aliquas cācellare p̄textu gratię facte /a/ dño: niſi primo eis notariis uel alteri eoꝝ productū fuerit inſtrm̄ pacis & remiſſionis facte ante gratiā habitā uel ea die in qua gratiā habuerit. Et qui cōtra pñs ſtatutū cōtrafecerit īcurrat in pœna .xxv. lib. boñ. ipſo facto auferēdā ſine diminutione.

De modo & forma tenenda in cancellationibus condemnationum per Notarios deputatos. rub. 87.

ITem ſtatuerunt ꝙ Notarius deputatus ſuper cancellationibus condēnationum nō poſſit nec debeat aliquā cancellationē cōdēnationis facere niſi modo infraſcripto uidelicet anno menſe: & die quo fit ipſa cancellatio de dicta cōdēnatione & cui facta eſt ſolutio & de quantitate ſi contigerit condēnationem fieri. Et poſt modum ſubſcribat nomē ſuum ipſe notarius. Et ſi cōtrafecerit in aliquo p̄dictoꝝ in decē libris cōmuni cōdānetur & ab officio repellatur. Et ſi aliqua cōdēnatio fuerit aliter facta & cācellata nō habeatur pro cancellata: ſed potius poſſit exigi & recuperari pro cōe Piſauri.

De modo & forma recipiendi denunciationes & qualiter notarius maleficiorum ſe habere debeat. rub. 88.

FIrmiter ſtatuerūt ut accuſationes & denūciationes in ſcriptis date celari nō poſſint ꝙ quilibet accuſator uel denūciator teneat̄ facere & facere debeat duas accuſationes uel denunciationes unā quaꝝ porrigat & pñtet notario maleficioꝝ & aliā no

tario deputato ſup cãcellationibus cõdẽnationũ & codẽ die quo notarius cãcellationũ teneat̃ & debeat ipſas accuſatiões recipere in uno libro pſcribere nullã mercedẽ recipiẽdo pœna .x. lib. ꝑ. uice qualibet. Et Poteſtas Vicarius & notarius maleficioꝶ aliter accuſationes & denunciationes recipere nõ debeãt. Et ꝙ idẽ Poteſtas & Vicarius ſuper aliqua cã uel denũciatione nõ ꝓcedãt niſi prius fecerint ipſam accuſationẽ uel denũciationẽ ſcribi per ipm notariũ ſup cãcellationibus deputatũ. Et ſi cõtra ꝑdicta uel aliqđ ꝑdictoꝶ factũ fuerit proceſſus & quicquid ſequeret̃ ex eo ſit ipſo iure nullũ. Et ſi dicti Poteſtas uel Vicarius propter culpã uel negligẽtiã ipſoꝶ dãnificare cõmune uel aliquã ſingularẽ perſonã cõſeruare debeãt indẽnẽ cõmune uel ipſam perſonã. Et nihilominus in decẽ lib. rauenatũ cõi cõdãnent̃. Et ſi per modũ inquiſitionis procederetur per dictũ poteſtatẽ uel eius officiales teneat̃ notarius maleficioꝶ inquiſitionẽ ponere in quinterno priuſq̃ ab inquiſito excuſationẽ recipiat. Addiciẽtes ꝙ ſi denũciatio aliqua porrecta fuerit per aliquẽ ex denunciatoribus deputatis ad denunciandum & pro ſcriptura taliũ denunciationum aliquid ſolueret ꝙ id quod ſoluerit ſibi reſtitui debeat per denunciatũ illico de facto ſi fuerit repertus culpabilis de cõtentis in denũciatione uel aliquo ipſoꝶ. Si uero abſolueret̃ talis denunciatus tunc tali denunciãti reſtitui debeat per eum qui ſibi talem denunciationem fieri fecit alias ſoluatur per cõmunẽ ſiue vniuerſitatem cuius fuerit talis denunciator.

Quod copia accuſationis uel denunciationis debeat dari inquiſito uel accuſato de maleficio: ſi per eum petita fuerit. Et ꝙ Notarii maleficioꝶ pro ſcripturis nihil percipere poſſint. Et ꝙ Poteſtas nõ poſſit aliquẽ actũ facere in requiſita parte: nec ei mãdare ut ſingulis diebus & horis intereſſe debeat. ru. 89.

STatutũ eſt ꝙ Poteſtas & eius Vicarius ad petitionẽ cuiuſcũq; cõtra quẽ procederetur ſuiq; procuratoris uel aduocati teneat̃ anteq̃ a tali accuſato cõfeſſionẽ extorqueat copiã totius proceſſus facti & formati cõtra eũ dare & cõcedere & terminũ pfigere ad opponend.i. Ita tñ ꝙ talis accuſatus copiã proceſſus petẽs uel perſe uel aliũ primo & ante oĩa ſatiſdare debeat de iudicio ſixti & iudicato ſoluẽdo: quod ſi ſecus fieret ꝓceſſus ſit ipſo iure nullus & quicquid poſt talẽ petitionẽ ſequeret̃: & habeat locũ hoc ſtatutũ in accuſationibus tñ ordinarie ꝓpoſitis: quo caſu accuſatus ſatiſdare debeat.

Quod Poteſtas & eius Vicarius: & Notarius maleficioꝶ teneãtur dare copiam accuſationis inquiſitionis uel denunciationis. Et ꝙ Notarius maleficiorum nihil percipere poſſit. rubrica. 90.

STatuerunt etiã ꝙ Poteſtas Vicarius Notarius maleficioꝶ qui pro tẽpore fuerint teneant̃ & debeãt dare copiã accuſationis inquiſitionis & denunciationis cuilibet accuſato denunciato uel inquiſito uel ſaltim promittere ꝙ dictus accuſatus inquiſitus uel denunciatus accipi faciat & ipſoꝶ oſtẽſionẽ facere aduocato uel procuratori ipſoꝶ ut deliberare poſſit quid habeat facere ſuper eis & ſi aliter factum fuerit proceſſus & quicquid ſequeret̃ exinde nullã obtineat roboris firmitatẽ. Et ꝙ notarii ſupradicti pro ꝑdictis uel aliquo ipſoꝶ uel receptione fideiuſſoꝶ ſuper accuſatione inquiſitione & denunciatione pro excuſatione ſeu pro defenſione ipſius accuſati inquiſiti uel denunciati uel aliis actibus in ipſis cauſis criminalibus fiẽdis nullã poſſint accipere pecuniã & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni decẽ lib. & facta per eum uel eos tã ſuper ꝑdictis q̃ aliis quo ad ꝑiudiciũ ipſius accuſati inquiſiti uel denũciati nullius ualoris exiſtat: nec poſſit

Poteſtas

Poteſtas & Vicarius ſuper ꝑdictis recipere teſtes publicare atteſtationē uel aliquē aliū actum facere irrequiſita parte contra quam fieret proceſſus niſi per partem huiuſmodi licentia eis cōcederetur & idem intelligatur in oībus aliis iuriſdictionem notionem uel cognitionē habentibus. Nec poſſint Poteſtas & Vicarius ꝑdicti uel alius officialis mādare partibus ꝙ nō diſcedat de palatio & in qualibet hora diei adeſſe debeant in palatio quādo ius redditur: ſi cōtingeret ꝙ pars accuſata denunciata uel inquiſita uel cōtra quā aliquo modo procederetᷣ nollet ꝙ procedi poſſit eo abſente. Et ſupradicta locum habeant in primis ſcripturis de quibus nihil accipere poſſit ut ſupra dictum eſt. De ſecundis uero ſcripturis hoc eſt de copiis poſſit notarius prædictus maleficioꝝ ſibi ſolui facere ſecundū tamen formā ſtatutoꝝ de ſalario ſcripturaꝝ loquentiū in electione tamen ſit parti accuſatæ/inquiſitæ, uel denunciatæ an uelit habere copias a notario maleficioꝝ an ab alio notario ciuitatis: quo caſu notarius maleficioꝝ teneatur copiam deſcribi facere ipſoꝝ omniū: quæ actitata eſſent in dicto proceſſu.

Quod Poteſtas nō poſſit cogere aliquem ad dandum pignora uel depoſitum dū modo offerat idoneas cautiones. rub. 91.

ITem ſtatuerunt ꝙ Poteſtas nō poſſit aliquē cogere ad dandū pignora depoſitum uel aliquā aliā rē mobilē uel imobilē dūmodo offerat idoneas cautiones ſuper pro ceſſibus habitis cōtra eum: & ſi contrafecerit ipſe uel aliquis eius officialis ſoluat noie bāni centū lib. ꝝ. uice qualibet. Poſſit tñ ipſe poteſtas uel eius officialis quomodolibet inquiſitos denunciatos uel accuſatos de aliquo maleficio cogere ad fideiubendū de cōdemnatione ſoluenda uel de ſe repræſentando ut in ſtatuto. 95. infra.

De non cogendo aliquem ad ſoluendum aliquam pecuniam niſi primo condēnatio facta fuerit ſolemniter. rub. 92.

FIrmiter ēt ſtatuerūt ꝙ Poteſtas qui pro tēpore fuerint iudices & oēs alii officiales eoꝝ uinculo ſacramēti nō poſſint neqꝫ debeant aliquē ciuē Piſauri uel comitatinū cogere ad ſoluendū uel deponendū quantitatē aliquā pecuniæ occaſione mulctæ pœnæ ſiue inobedientiæ uel delicti niſi cōdēnatione ſolēniter facta in conſilio generali ut moris eſt. Et unicuiqꝫ liceat impune reſiſtere & nō obedire poteſtati ſuiſqꝫ iudicibus & aliis ſuis officialibus ſi cōtra ꝑdicta aliquid fecerint uel mandauerint. Et hoc ſtatutum obſeruare teneantur Poteſtas iudices & officiales ciuitatis Piſauri pœna quinquaginta lib. ꝝ. poteſtati. xxv. libraꝝ iudicibus decem libraꝝ rauenatū: aliis officialibus de eoꝝ ſalariis pro uice qualibet cōmuni Piſauri & per ipſos perſoluendo. Addiciētes tamen ꝙ ꝑdicta nō habeāt locū in inuentionibus factis per militē de pertinentibus ad eius officiū: in quibus de facto ſine cōdēnatione aliqua delinquētes cōpelli poſſint ſine condēnatione aliqua ad ſolutionem eorum in quibus per ſtatuta teneantur ad ſoluendam pœnam pro dictis inuentionibus.

Quod aliquis carcerari nō poſſit pro aliquo maleficio ſi fideiuſſores idoneos dederint de delicto in quo inquireretur. rub. 93.

STatuerunt etiā ꝙ Poteſtas & eius Vicarius nō poſſint aliquem in inferiori carcere carcerare, nec in palatiū cōmunis perſonaliter detinere ſi ille cōtra quē procederetur poterit dare; & dabit idoneos fideiuſſores ſuper delictis de quibus inquireretur contra eum niſi pro maleficiis pro quibus quis eſſet perſonaliter puniendus pœna centum librarū rauenatum de ſuo ſalario perſoluenda.

Quod carcer cõmunis debeat uendi pro cõmune & quid accipere poſſit cuſtos carceris ab incarceratis. rub. 94.

ITem ſtatuerunt ꝙ decætero carcer cõis debeat uendi pro cõmune & plus offerẽti cõcedi. Et ille qui cõtigerit dictũ officiũ habere dare debeat idoneos fideiuſſores. Et ꝙ aliquis de familia Poteſtatis nõ poſſit dictũ officiũ habere ſub pœna quinquaginta lib. ꝶ. cõi applicanda. Et ꝙ aliquis biroarius nõ poſſit habere aliquid pro cuſtodiendo aliquẽ in palatio cõis uel alibi ſub pœna centũ ſoldoꝶ exigẽda a cõtrafaciente & ꝙ ſpecialis carcer haberi debeat in quo mulieres quæ cõtingũt rõnabilr detineri cuſtodiant̃ abſq; ſocietate uel aliqua cuſtodia aliquoꝶ hoĩum: ſed tãtũmodo mulieꝶ uel ſaltẽ ꝙ claues dicti carceris a ueſperis uſq; ad horã miſſaꝶ apud aliquas idoneas mulieres circa plateã habitantes debeãt permanere & deputatus ad dictã cuſtodiã habeat & habere debeat prima die qua quis carceratus fuerit ab ipſo carcerato ſol. quatuor & pro ſecunda die ſol. duos ſic pro tertia & quarta die uſq; ad ſũmã .x. ſol. incluſiue accipere poſſit & nõ ultra quãtũcũq; ſteterit talis incarceratus in carceribus. Et hoc ſi talis carceratus fuerit a quãtitate .L. lib. infra. Si uero pro ſũma excedẽte ſummã .L. lib. fuerit incarceratus uel in ipſis carceribus recomendatus pro dicta quantitate quinquaginta lib. uel abinde ſupra tunc accipere poſſit ultra dictam quãtitatẽ .x. ſol. ſoluẽdo ẽt .xx. ſol. pro ferris ſi ferramẽta dicto carcerato imponerentur uel mitterentur.

Quod Poteſtas teneatur fideiuſſorẽ recipere ab inquiſitis de maleficio ſi pœna pecuniaria ueniret imponenda pro tali maleficio. rub. 95.

STatuerũt ẽt ꝙ ſi proceſſus aliquis fuerit cõtra aliquẽ uel aliquos occaſione alicuius maleficii & fideiuſſores ab eis uel ab eo petat̃ liceat illi uel illis: qui fideiuſſoris cogerẽtur ꝑſtare fideiuſſores inuenire & dare de repreſentãdo & Poteſtas & eius officiales teneantur talẽ fideiuſſorẽ recipere omni malitia & doloſitate remotis.

Infra quantum tempus cauſe criminales expediri debeant. rub. 96.

STatuerunt ẽt ꝙ ſiquis fuerit accuſatus uel denunciatus: & cõtra eum per inquiſitionẽ ꝓceſſum teneat̃ & debeat Poteſtas & ſua curia infra quinquaginta dies cõputandos a die interpoſite accuſationis / denunciationis uel inquiſitionis ipſum cõdẽnarẽ ſi fuerit cõdẽnãdus: uel eum abſoluere ſi fuerit abſoluendus alioquin elapſo termino ꝑdicto ſit ipſo iure abſolutus tam ipſe q̃ fideiuſſores eius a pœna & a cõdẽnatione cõmuni applicãda quo uero ad dãnũ & intereſſe accuſationis denũciationis & inquiſitionis promotoris poſſit ultra dictũ terminũ procedi ad cõdẽnationẽ uel abſolutionẽ.

Quod Poteſtas non poſſit aliquem tormentare pro maleficio niſi pro his quæ continentur in ſtatuto. rub. 97.

STatuerunt ẽt ꝙ Poteſtas nõ poſſit aliquẽ tormẽtare pro aliquo maleficio niſi pro homicidio/latrocinio/proditione/falſitate/furto/ſacrilegio/incendio/robaria/ fractura domoꝶ raptu mulieꝶ adulterio mulieꝶ nuptaꝶ & aliis grauibus maleficiis & maleficia intelligant̃ grauia: quoꝶ cõdẽnatio excederet ſummã decẽ libraꝶ pro quibus poni poſſit ad tormẽta ſi cõtra eũ haberet̃ plena ꝑſumptio uel publica uox & fama de ꝑdictis uel aliquo ꝑdictoꝶ cũ aliquibus inditiis uel ꝓbatione unius teſtis. Et hoc debeat obſeruari a rectoribus & a iudicibus & vicariis & eoꝶ familiaribus & ab oĩbus aliis nõ obſtãte aliquo ſtatuto uel reformatione in ꝯtrariũ. Cui uolumus ꝑ pñs ſtatutũ oĩmodo derogari. Et qui cõtra hoc ſtatutũ fecerit uel fieri faciat ſoluat noĩe bãni cẽtũ lib. ꝶ. pro uice q̃libet.

Quod

Quod Poteſtas teneat quolibet mēſe ſentētias dare in criminalibus & eas notificare infra quintā diem condēnationis. rub. 98.

ITem ſtatuerunt ꝙ rectores ciuitatis Piſauri qui pro tēpore fuerint teneant cōdēnationes & abſolutiones oī mēſe ſui regiminis facere de maleficiis accuſationibus & denunciationibus inquiſitionibus & exceſſibus corā ipſis uel eoꝝ notariis factis & ꝓpoſitis bāno & pœna de ſuo ſalario.x.lib.ꝙ. Et ꝙ ipſe Poteſtas rector/ac eius vicarius teneat & debeat notificare ſeu notificari facere īfra quintā diē a die late ſniæ ꝯdēnatis per plazariū cōis pſonalr uel ad domū eoꝝ habitationis ſi in ciuitate uel comitatu domū habuerit ipſam ꝯdēnationē & quātitatē in qua cōdēnati ſunt ſub pœna iam dicta ſibi Poteſtati & Vicario eius īponēda pro qualibet uice qua per eos cōtrafactū fuerit.

Quod Piſaurenſes condēnandi pro aliquo maleficio non poſſint ad confinia mitti extra ciuitatem & diſtrictum Piſauri. rub. 99.

STatutum eſt ēt ꝙ ſi aliquis Piſaurēſis fuerit de aliquo crimine accuſatus uel denūciatus uel cōtra eum per inquiſitionē proceſſum conuictus nō exbāniatur: nec ad confinia mittantur extra ciuitatem Piſauri & eius diſtrictum: ſed debita pœna puniat in perſona uel rebus ſicuti delicti qualitas ſuadebit.

Quod criminaliter condēnati habeant terminum quindecim dierum ad ſoluēdum condēnationem ad pœnam quarti pluris. rub. 100.

ITem ſtatuerunt ꝙ cōdēnati de cætero a Poteſtate & aliis officialibus cōis habeāt terminū.xv.dierū a die ſniæ late cōputatoꝝ ad ſoluendū cōdēnationē de eis factā īfra quod tēpus inquietari nō poſſint. Quas ꝯdēnationes ſi tales cōdēnati nō ſoluerīnt depoſitario cōis Piſauri īfra dictū terminum teneant dicto cōi in quarto pluri eius in quo cōdēnati fuerūt uigore & occaſione delictoꝝ. Et quicūq; Iudex qui ſniam tulerit contra aliquē pro debito & exceſſu teneat & debeat ſub pœna.xxv.lib. de ſuo ſalario auferēda cōdēnare talē delinquētē in dicto quarto pluri ut dictū eſt ſi infra dictos quindecim dies nō ſoluerit & in eius ſnia mentionē facere de dicto quarto pluri. Addicientes ꝙ terminus ſupradictus.xv.dierū nō currat niſi a die notificationis factę perſonaliter uel ad domū habitationis ſi habitationē habuerit in ciuitate uel comitatu alias ſufficiat notificare ad feneſtras palatii cōis Piſauri per tubatorē cōmunis.

Q̄d ptās ſeu eius miles īfra mēſem teneat facere executionē ꝯdēnationū. rub. 101

ITem ſtatuerūt ꝙ poteſtas qui pro tēpore fuerit pœna.xxv.lib.ꝙ. de ſuo ſalario auferēda. Necnō miles ipſius pœna decē lib. ſibi militi imponēda ad quē ſpecialiter hmōi executiones ꝑtinent teneāt & debeāt cōdēnationes latas tēpore ſui regiminis ac ſuoꝝ ꝑceſſoꝝ exigere infra unū mēſem a die quo ſibi noīa cōdēnatoꝝ tradita & aſſignata fuerint per notarios ſuper hoc deputatos ut ſupra in proximo ſtatuto cōtinetur. In quo tamen termino unius menſis nō cōputet tēpus.xv.dierū qđ dat cōdēnatis ad ſoluendū eoꝝ cōdēnationes per formā ꝑcedētis ſtatuti. Si aūt lapſu dicti termini cōtigerit dicta noīa aſſignari eiſdē. Et prædicta uendicent ſibi locū in illis condēnatis cōtra quos uel eius fideiuſſores poſſit exequtio realis uel pſonalis in totū uel in ꝑte fieri.

De officialibus eligendis ad denunciandum maleficia. rub. 102.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ in quolibet caſtro & uilla comitatus Piſauri ne maleficia remaneant impunita duo officiales eligant & iurare teneant ad ſancta dei euāgelia denunciare infra tres dies a die cōmiſſi maleficii oēs & ſingulos qui maleficia cōmitte-

rent in futuꝝ: quod ſi nõ fecerint ſoluãt pro quolibet & uice qualibet.xl.ſol.ꝝ. Et hoc locũ habeat in oĩbus grauibus maleficiis & graue maleficiũ itelligat̃ ubi tangit̃ pſona manu ferro/ligno/lapide/claua uel quolibet alio genere armoꝝ. Si uero grauia maleficia nõ fuerint ſoluãt pro qualibet uice.xx.ſol. pro uerbis uero iniurioſis decẽ ſol.ꝝ.

Quod officiales eligant̃ ſup maleficiis & delictis in ciuitate Piſauri. rub. 103.

ITem ſtatuerunt ꝙ quolibet anno quãdo fiet cõſiliũ generale pro eligẽdis aliis officialibus eligant̃ in cõſilio generali officiales infraſcripti qui habitẽt in ciuitate Piſauri ſcilicet duo in quarterio ſancti Terentii: duo in quarterio ſancti archangeli: tres in quarterio ſancti Iacobi: & tres in quarterio ſancti Nicolai pro ſex menſibus qui teneantur denunciare oẽs rixas & maleficia in ciuitate Piſauri & eius burgis cõmiſſa & perpetrata ſiue quæ in futurũ perpetrarent̃ infra tertiã diẽ a die cõmiſſi maleficii uel delicti pœna & bãno quadraginta ſol.ꝝ. pro quolibet officiale & uice qualibet cõtrafaciente & pro quolibet maleficio. Et hoc locum habeat in grauibus maleficiis & grauia maleficia intelligant̃ ꝓut in ꝓximo ꝓcedẽti ſtatuto. Si uero grauia nõ fuerint in.xx. ſol.ꝝ. Pro uerbis uero iniurioſis in.x.ſol.ꝝ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni. Et qlibet dictoꝝ officialiũ habeãt pro ſuo ſalario.xx.ſol.ꝝ. pro quolibet.

Quod officiales & ſyndici caſtroꝝ & uillaꝝ Piſauri teneant̃ quolibet anno de menſe Ianuarii iurare de officio eoꝝ legaliter exercendo. rub. 104.

STatuimus etiã ꝙ cancellarii cõmunis Piſauri in principio cuiuſlibet anni de menſe Ianuarii cuiuſlibet anni teneant̃ requiri facere ſingulas uniuerſitates caſtrorum uillaꝝ comitatus Piſauri ꝙ præſtent & tranſmittant corã Poteſtate & ſua curia omnes & ſingulos officiales dictaꝝ uniuerſitatũ qui ex forma ſtatuti deputant̃ qui promittãt & idonee caueãt de eoꝝ officio legaliter exercendo & habeat dictus cãcellarius a qualibet uniuerſitate magna ſol. ſex a qualibet parua ſol. quatuor & a qualibet mediocri ſol. quinqꝫ pro ſuo labore & mercede & nõ ultra. Si uero dicte uniuerſitates fuerint negligẽtes in ꝓdictis cõdãnet̃ illa quæ negligẽs fuerit pro qualibet uice in ſol. uiginti ꝝ.

Quod quilibet uniuerſitas uillæ uel caſtri ſyndicum habere debeat in ciuitate Piſauri. rub. 105.

ORdinatum eſt etiã ꝙ qualibet uniuerſitas Caſtri uel Ville comitatus Piſauri de decẽ fumantibus & a decẽ ſupra ſyndicũ hr̃e debeat in ciuitate Piſauri: quẽ eligere uoluerint & habere. Qui ſyndicus ſit ciuis & cõtinuus habitator in ciuitate ꝓdicta & in eadẽ ciuitate uel comitatu collectã ſoluat. Qui ſyndicus ſemꝑ eligat̃ annuatim de menſe Ianuarii in principio regiminis Poteſtatis & duret eius officiũ per totũ annũ. Et reſpõdere debeat pro uniuerſitate de qua fuerit ſyndicus tã ꝑ cõi q̃ ſingularibus perſonis ſuper dãnis datis & aliis oportunis pro tẽpore occurrentibus neceſſario faciendis. Qui ſyndicus defendere debeat uniuerſitatẽ de qua fuerit ſyndicus ad petitionem dãnoꝝ datoꝝ & pro aliis grauaminibus inferendis per Poteſtatẽ uel eius officiales uel alias perſonas. Et debeat Poteſtati uel Cancellario cõmunis Piſauri qui pro tempore fuerit & debeant in ſcriptis dare de menſe Ianuarii officiales ſcilicet tabernatium/albergatorẽ/terminatores uiaꝝ/gualdarios/guardianos uictualiũ/denunciatores rixarum: & ſimilia. Necnõ debeat dictus ſyndicus corã dicto cancellario & domino Poteſtate iurare ſuper his obedire mandatis dñi Poteſtati & dare fideiuſſorẽ ſecundũ morem ſolitum. Si aliqua uniuerſitas fuerit negligens uel omiſerit in habẽdo uel negligẽ-

do de

do de habẽdo ſyndicũ in ciuitate ut in ſtatuto cõtinet̃ in cẽtũ ſoldis cõdnãt̃. Et cuili bet cõpetat accuſatio. Et ꝙ nullus ultra duos ſyndicatus ualeat ꝑ ſe uel aliũ directe uel indirecte clam uel palã uel alio q̃ſito colore eodẽ tẽpore obtinere ſub pœna ꝑdicta.

Qđ in quolibet caſtro comitatus Piſauri eẽ debeat unus hoſpitator. ru 106.

ITem ſtatuerũt ꝙ in quolibet caſtro comitatus Piſauri eſſe debeat unus bonus ho mo qui uendat panẽ & uinũ & teneat hoſpitiũ ad hoc ut hoies qui uadũt: & ue niunt comedere & bibere poſſint ſi eis neceſſe eſt. Et ſi nõ eſſet in aliquo ꝑdictoꝝ qui uoluntarie uellet uendere panẽ uinũ & hoſpitari homines dicti caſtri teneant̃ unũ eli gere qui prædicta facere teneatur. Et ſi aliquod ꝑdictorum caſtrorum cõtrafecerit ſol uat uniuerſitas ipſius caſtri cõmuni Piſauri pro banno decem libras. ꝟ. & cuilibet cõ petat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod officiales cõis Piſauri teneant̃ iurare forma infraſcripta. rub. 107.

STatuerunt etiã ꝙ oẽs officiales cõmunis Piſauri iurent & iurare debeant ad ſan cta dei euãgelia in generali cõſilio cõſeruare ſaluare & manutenere iura & res ip ſius cõmunis & furtum nõ facere de rebus cõmunis nec furtum fieri conſentire: & om nes res cõmunis pro poſſe recuperare.

Quod quicũq; fuerit officialis cõmunis Piſauri & ad manus eius ꝑuenerit de rebus cõmunis & bonis debeat dare fideiuſſores bonos. rub. 108.

ORdinatum eſt etiã ꝙ quicunq; fuerit officialis cõmunis apud quẽ ꝑuenerit de rebus cõmunis & bonis teneatur & debeat idoneę cauere de ſuo officio legalr exercẽdo & de cõſignando & reſtituendo cõmuni quicquid ad ipſum peruenerit uel per uenire poterit quẽ fideiuſſorem præſtet ſecundum qualitatem officii.

Quod capitanei generales comitatus Piſauri debeant ſatiſdare antequam in grediantur officium. rub. 109.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ quicunq; de cætero fuerit electus in capitaneũ generalẽ ali quoꝝ caſtroꝝ comitatus Piſauri teneatur & debeat anteq̃ officiũ exercere poſſit uel exercere inceperit uel poſſit idoneos fideiuſſores & ſufficiẽtes ꝑſtare de cõſignando & deponẽdo omnes & ſingulas pecuniaꝝ quãtitates quę ad eorum manus peruenerint occaſione dicti officii & de integraliter deponẽdo & ſaldando oẽs & ſingulas collectas: quæ eius tẽpore ponerẽtur in dictis caſtris ſui capitaniatus & ſimiliter cętera alia one ra ſui tẽporis imponẽda in dictis caſtris ſui capitaniatus depoſitariis cõmunis & aliis perſonis ad quas dictarum pecuniarum ſpectaret receptio.

Quod pecunia cõis expẽdi nõ poſſit niſi ſeruata forma iñfraſcripta. ru. 110.

STatuimus etiã ꝙ aliqua pecunia cõmunis expendi nõ poſſit ſolui uel diſtribui niſi primo facta bulleta per cancellariũ cõmunis & regiſtrata in cancellaria dicti cõis & poſtea ſubſcripta per regulatores dicti cõis alias ſolutio aliter facta ſit periculo & ad dãnum eius qui talem pecuniã ſolueret: & ꝑdicta uẽdicent ſibi locũ niſi per dñm eſſet mandatũ tali habenti cõis pecunias ut ſolueret uel diſtribueret iuxta mãdatũ ipſius.

Quod quolibet anno exactores collectaꝝ teneãt̃ rõnẽ aſſignare. rub. 111.

ITem ſtatuerunt ꝙ officiales deputati ad exigendũ collectas in ciuitate Piſauri uel qui in futurũ deputabunt̃ ad exigendũ dictas collectas ponẽdas in dicta ciuitate teneant̃ & debeãt quolibet anno ſub pœna decẽ lib. eis de ſuo ſalario auferẽda in prin cipio mẽſis decẽbris dicti anni quo exegerint requirere & interpellare reuiſores & cal

culatores dñi. Quod ſuas rõnes collectaꝝ per eos exactaꝝ dicto anno uideãt & calculẽt. Qui reuiſores teneanť & debeant infra mẽſem a die dicte interpellationis dictas rationes uidere & in calculo ponere ſub iam dicta pœna.

Quod impẽſa impoſita ex ſpeciali cauſa & introitus deputatus ad cauſam ſpecialiter expendi nõ poſſit ex aliis cauſis. rub. 112.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus officialis cõis Piſauri cuiuſcunq; cõditionis exiſtat: neq; quæuis alia pſona poſſit uel debeat aliquo modo rõne uel cauſa expendere uel perſoluere ſeu expendi uel ſolui facere expenſas impoſitas, ſiue de cætero imponẽdas a cõmune pro una ſpãli cauſa & neceſſitate & introitus ordinatos & depoſitos ad dictas expenſas aliis de cauſis uel neceſſitatibus ſiue expenſis perſoluere uel expẽdi facere niſi dũtaxat ad ea: ad quæ deputate ſunt ſine expreſſo mandato & licentia dñoꝝ: ſub pœna ſoluendi de ſuo proprio tantũdem quantũ foret expenſum uel ſolutum.

Quod pecunia nõ poſſit accipi ſub uſuris pro cõi ſine licẽtia dñi. rub. 113.

FIrmiter ſtatuerunt ẽt ꝙ cõmune Piſauri ſiue cõſiliarii nomine dicti cõis ſiue quęuis alia pſona nõ audeat uel pſummat ullo quęſito colore pecuniã ſub uſuris accipere pro cõmuni abſq; licẽtia Illuſtriſ. dñi ſub pœna ſoluẽdi & accipiendi de ſuo proprio tam de ſorte q̃ de uſuris illi qui ad prædicta mutua contrahenda & recipienda præſtiterint cõſilium auxilium uel fauorẽ & qui mutuauerint dicto cõmuni dicta licẽtia nõ obtenta ſoluãt cõmuni pœnę nomine tantũ quantum fuerit illa: quæ mutuauerint dicto cõmuni ſeu alii nomine dicti cõmunis.

Quod quilibet Poteſtas tempore ſui regiminis eligi faciat duos bonos uiros ex conſilio & unum mareſcalcum qui debeãt extimare ronzenos locandos ad uecturã & quantũ habere debeãt pro diurna mercede. rub. 114.

STatuerunt etiã ꝙ Poteſtas qui pro tẽpore fuerit uinculo ſacramẽti teneať & debeat in principio ſui regiminis in primo menſe facere bãniri ꝙ cẽs & ſinguli uolentes locare ronzenos ad uecturã corã eo infra certũ terminũ debeant cõparere cum ſuis rõzenis locandis ad uecturã & ipſos ronzenos facere extimare per duos bonos homines qui ſint de cõnſilio & per unum mareſcalcum qui nõ ſit de uolentibus locare dictos rõzenos ad uecturã & ſcribi debeãt per cãcellariũ cõmunis. Et ſi mareſcalcus eſſet de uolẽtibus locare rõzenos in locũ eius ſubrogeť alius mareſcalcus tẽpore extimationis ronzenoꝝ eius: qui extimatores eligi debeãt ad breuia in cõſilio generali tempore quo alii officiales eliguntur: qui iurare teneantur de eorum officio legaliter exercendo & habere debeant pro eorum ſalario inter ipſos tres: boñ. quinq;: & debeant teneri in credentia per ipſos extimatores & cancellarium cõis de extimatione facta per ipſos de ipſis ronzenis. Et debeãt habere locantes ronzenos ad uecturã pro quolibet die quinq; ſolꝫ. ſi ronzeni ſic dati rediti fuerint infra tres dies: ſi uero redditi nõ fuerint ĩfra tres dies: ſi ultra retinerenť per cõducẽtes ad uecturã habere debeãt pro ſingulis diebus ſoldos quatuor ad plus. Et ſi accipiẽs ad uecturã per ſe uel aliũ cõtinuo per menſem retineret dictũ ronzenũ elapſo menſe uellet ſoluere extimationẽ ipſius ronzeni cogatur locator ipſam extimationẽ recipere cũ omni uectura dieꝝ pcedentiũ. Si tamen dictus ronzenus reduceretť ad ciuitatẽ Piſauri & locator uellet ipſum rehabere debeat ſibi reſtitui reddita extimatione pdicta tantum. Et debeat fieri ſiue reuidere dicta extimatio quolibet anno & duret officiũ dictoꝝ officialiũ per annũ. Et ſi dictũ tẽpus uellet ali-

quis nouos ronzenos ponere ad dictā uecturā uel in locū mortuoꝝ alios ſubrogare ſimili modo debeat extimatio fieri. Et quicūq; repertꝰ locare ronzenū nō extimatum per p̄dictos officiales ſoluat cōmuni uice qualibet centū ſoldos ß. Et nihilominus de uectura ipſius ronzeni neq; de reſtituendo dictū ronzenū ſic inextimatum nullatenus ſibi ius reddatꝰ. Et Poteſtas qui cōtrafecerit in p̄dictis, uel negligēs fuerit ſoluat de ſuo ſalario cōmuni centū lib. Et locatores denegantes dictos eoꝝ ronzenos ſic ſcriptos & extimatos petentibus dare ſine iuſta & legitima cauſa: uel pluſq̄ dictū eſt petentis pro uentura pro uice qualibet cōdānentꝰ in ſoldis quadraginta ß. quorum medietas ſit cōmunis & alia medietas accuſatoris.

Quod in principio cuiuſlibet anni eligatur unus homo in cōſilio generali penes quē deponantꝰ pignora. Et qd talis hře debeat pro ſua mercede. rub. 115.

ITem ſtatuerunt ꝙ quolibet anno in principio menſis Ianuarii tēpore quo eligūtꝰ alii officiales ad breuia eligatꝰ unus in cōſilio generali penes quē deponātur oīa pignora quæ accipiētur per plazarios & bicoarios & alios quoſcūq; ad petitionē Poteſtatis & quorūcunq; alioꝝ officialiū cōmunis Piſauri. Si inueniri poterit aliquis: qui hoc officiū ſponte ſuſcipere uelit pro ſuo labore habeat & habere debeat unū quatrenum ab eo qui pignoratus fuerit. Qui officialis teneatꝰ & debeat in uno libro ad hoc deputato ſcribere nomen pignorati cū pronomine eius: & ad inſtantiā cuius officialis pignorauit & die qua pignoratus fuit ut diſcernere poſſit ille cuius ſit pignus. Quod pignus reſtituere nō debeat tali pignorato ſine licentia eius officialis qui pignorari fecit uel ſucceſſoris eius: & niſi ſatiſfactū fuerit plazario uel alii qui talē pignorauerit de eius laborē & mercede. Quæ pignora ſi amiſſa fuerint per dictū officialē ſuper talibus pignoribus deputatū teneatur ad emendationē taliū pignorū. Et ꝙ plazarii uel alii pignorātes eadē die uel ſequēti qua aliquē pignorauerit ſi fuerit in ciuitate: ſi uero in comitatu eadem die uel ſequenti qua reuerſi fuerint in ciuitate pœna & bāno centum ſoldoꝝ ß. pro quolibet pignore & qualibet uice teneantꝰ & debeāt talia pignora præſentare dicto officiali ſuper pignoribus accipiēdis deputato. Si uero talis officialis inueniri nō poterit: tunc officialis qui aliquē pignorauerit ſcribat & ſcribi faciat in uno libro de perſe pignora & nomen pignorati & cætera ut ſupra: quæ pignora remaneāt penes plazarios pignorantes: qui plazarii nō debeant reſtituere dicta pignora niſi in præſentia officialis ad petitionē cuius talis pignoratio facta fuerit & unius teſtis: quæ reſtitutio ſcribi debeat in dicto libro dicti officialis.

Quod debeāt eſſe plazarii cōis & de eoꝝ imunitatibus & ſalario. rub. 116.

ITem ſtatuerunt ꝙ plazarii cōmunis Piſauri ſint numero duodecim quoꝝ tres ſemper eſſe debeāt in palatio cōis ad ſeruitiū curie. Qui duodecim habere debeāt pro ſuo ſalario a caſtris comitatus Piſauri in quolibet anno prout melius cū eis conueniri poterit per cancellariū cōis & ultra p̄dictos duodecim duo alii debeāt eſſe ad ſeruitiū officialis cuſtodie ciuitatis: qui ſalariū habeāt & habere debeāt a depoſitario cōmunis ſint etiā & eſſe debeant duo alii uel p̄dicti oēs ad ſeruitiū gabellæ & unus ad ſeruitium exactoris cōmunis ſuper collectis quibus tribus ſoluatꝰ iuxta morē cōſuetum. Addicientes ꝙ p̄dicti plazarii gabellæ cuſtodie: & exactoris collectaꝝ cōmunis nō poſſint neq; debeant habere niſi unā plazariā: alii uero plazarii ſeruiētes in palatio habere poſſint duas tantū: & nō ultra pœna bāno centū ſoldoꝝ ß. cuilibet cōtrafaciēti habeāt præ

dicti plazarii ultra ſalariū eis deputatum a cōmune Piſauri capellinas rubeas & nullo
modo capucea ſuper quibus capellinis portare debeant arma cōmunis. Et ꝙ nullus ad
officiū prædictū aſſumēdū inuitus cōpellatᷣ. Et ad imbaſiatā cōmunis quomodolibet
cogi poſſit ſine aliqua ſolutione. Debeant etiā eſſe ab oneribus perſonalibus abſoluti:
quā abſolutionē etiā habere debeāt bānitores & cāpanarii cōmunis. Et plazarii qui re
periuntur ire per ciuitatē & comitatū ſine capellinis p̄dictis in capite cōdānentur pro
uice qualibet in duodecim denariis & poſſint a quolibet accuſari. Et teneanᷣ dicti pla
zarii gabellę cuſtodie exactoris cōmunis facere & exercere officiū. Et ſi eis cōmitteretᷣ
imbaſiata aliqua exequtio uel citatio per quēcūq; officialē dicti cōmunis.

Qđ plazarii nō pignorēt aliquē ſine licētia per modū īfraſcriptū. ru. 117.

ITem ſtatuerūt ꝙ plazarii cōmunis nō poſſint aliquē pignorare in ciuitate uel co
mitatu ſine licētia Poteſtatis uel alioꝝ officialiū cōmunis: quā licentiā portent in
ſcriptis quæ ſcriptura cōtineat nomina illoꝝ quos Poteſtas uel alii officiales mandaue
rint pignorari: in qua etiā ſcriptura ſit nomē notarii ſcribentis licētiā prædictā & quā
titatē pro qua debeat pignorare. Et teneanᷣ plazarii p̄dicti poſt pignorationē p̄dictā
ipſam ſcripturā cū pignoribus aſſignare officiali deputato ſuper pignoribus. Et idem
intelligatur in alio quocūq; officiali qui iret ad pignorandū uel faciendū aliquā exe
qutionē pœna .x. lib. cuilibet cōtrafaciēti pro qualibet uice. Et denegantes pignora nō
habentibus huiuſmodi licentiam nullam pœnam intelligatur incurrere.

Quod plazarii teneantur quoſlibet delinquentes denunciare: & quæ pœna ſit
retinere porcos in ciuitate. rub. 118.

STatuerunt etiā ꝙ plazarii communis poſſint & debeant accuſare ſiue denunciare
quoſcūq; malefactores de quibuſcunq; exceſſibus de quibus ad eoꝝ notitiā habue
rint: ac etiā quoſcūq; faciētes cōtra ſtatuta ciuitatis Piſauri. Poſſint etiā & debeāt di
cti plazarii ſine pœna capere eos qui in flagranti crimine inuenerint & idem faciant de
porcis nō uenalibus inuētis in ſtratis publicis uel uiis uicinalibus: quos porcos officia
les palatii nullo modo reſtituere debeāt dn̄is eoꝝ niſi ſoluerint pro quolibet porco ſoli
dos .xx. quoꝝ medietas cōis & alia ſit plazarii ꝯducētis dictos porcos. Poſſint ēt & de
beāt dicti plazarii accuſare triculos & triculas ementes contra formā ſtatuti & habeāt
medietatē cōdēnationis & cōtrafaciēs in p̄dictis & quodlibet p̄dictoꝝ pro uice q̄libet
cōdēnetᷣ cōi in .x. ſol. ꝶ. Et teneāt dicti plazarii pſcrutari p ciuitatē & burgos ter in ebdo
moda pro porcis iueniēdis pœna .v. lib. ꝶ. ab eis pſoluēda: ſi in eis fuerint negligētes.

Quantū accipere poſſit plazarius pro citationibus & exequtionibus per eos fiē
dis. Et de pœna ipſorum plazariorum recuſantium facere ambaſiatas & quid
ſolui debeat de eorum mercede. rub. 119.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ plazarii cōis Piſauri qui ad mādatū Poteſtatis uel alterius
officialis iuerint in comitatū ad aliquē citandū uel ad aliquā exequtionē facien
dā uel pro alia legitima cā habeāt & hr̄e debeāt quatuor boñ. pro qualibet die & pro
quacūq; cā iuerit. Et hoc ſi pro uno tantū citādo uel pignorādo uel alia cā tm̄. Si ue
ro pro pluribus pſonis iuerint: nō tn̄ habeāt maius ſalariū: ſed dicti quatuor ſol. diſtri
buanᷣ pro rata iter pſonas pro quibus iuerit. Et hoc ſi in eundo uel redeūdo ſteterint
per unā diē uel circha. Si uero in eundo & redeūdo pro exequtione eis cōmiſſa nō ſte
terit per diē: tūc hr̄e debeāt minus dictis quatuor ſol. arbitrio officialis qui eos miſerit.

Si uero iuerit ad aliquē citandū in ciuitate ueteri pro qualibet uice & quolibet citato habere debeāt un.i quatrenū. Si uero in burgis & portu Piſauri hr̄e debeat pro qualibet uice & uno citato duos quatrenos & nō ultra. Si uero iuerit in ciuitate burgis ſeu in portu Piſauri ad aliquē pignorādū habeāt & hr̄e debeat pro acceptione talis tenutē tres quatrenos. Et quicūq; plazarius cōtrafecerit in p̄dictis in accipiēdo aliquid cōtra formā ſupra taxatā cōdēnet̄ de facto in.xx.ſol.ꝑ. pro qualibet uice & cuilibet cōpetat accuſatio & ſtet̄ ſacramēto accuſatoris cū uno teſte & ꝙ plazarii teneant̄ facere ambaſiatas ad petitionē & requiſitionē petētis pro p̄cio: ꝙ in ſtatuto cōtinetur. Et ſi recuſauerint ambaſiatā facere ſoluāt cōi pro bāno.xxv.ſol.ꝑ. & ſtet̄ ſacramēto requirētis & petentis. Et ſi plazarius fecerit unā imbaſiatā pro uno hoie plus una uice ſoluat̄ a prima uice in antea ab illo pro quo ſiue ad quē mittit̄ quociēs pro eo ibit: ſi miſſus fuerit a rectore. Si uero aliquis cōtra aliquē habeat p̄ceptū uel inſtr̄m de aliqua pecunia uel alia re ſibi debēda teneat̄ plazarius ad petitionē talis debētis recipere talē debitorē citare expēſis p̄dicti debitoris & quociēs per plazariū fuerit cōtrafactū pœnā agnoſcat ſuperius annotatā. Et ſi plazarius iuerit ad curiā romanā ſeu ad aliū locū extra territoriū Piſauri pro factis cōis hr̄e debeat pro ſuo ſalario pro q̇libet die tres ſol. & expēſas uictus.

Q d̄ plazarii & alii offāles nō poſſint pignora accepta p eos pignorare. ru. 120.

ITem ſtatuerūt ꝙ nullus plazarius & ſeu alius officialis audeat uel p̄ſūmat modo aliquo ſeu ex cā cogitata uel nō excogitata pignora p eū accepta quibuſcūq; de cauſis pignotare uel uendere & qui cōtrafecerit ſoluat noie bāni.xx.ſol.ꝑ.& ſtet̄ ſc̄ro accuſatoris & habeat medietatē bāni & inſtr̄m pacis hac de cā nullatenus admittat̄. Et p̄ſūmat̄ pignus uenditū uel pignoratū quādocūq; fuerit p̄ceptū alicui ex ipſis plazariis per aliquē ex officialibus Poteſtatis ꝙ pignus reſtituat & nō fecerit termino ordinato. Qui plazarius poſtea pſonalr̄ cōpellat̄ ad uoluntatē pignorati per aliquē ex d.ctis officialibus nō diſcedere de palatio niſi primo ſatiſfecerit pignotato de ſuo pignore & ſtetur ſacramento pignorati ſi plazarius negauerit ſeipſum pignoraſſe niſi de cōmiſſione pignoratoris appareat cōſiderata tn̄ cōditione iurantis arbitrio Poteſtatis.

Quod plazarii nō debeant eſſe cuſtodes uel gualdarii. rub. 121.

STatuerūt etiā ꝙ nullus plazarius poſſit eſſe gualdarius uel cuſtos alicuius: neq; rē aliquā ex cauſa affictus ſiue cōtractu aliquo ſimulato acquirere cauſa accuſandi aliquem: & qui contrafecerit ſoluat nomine bāni centum ſol.ꝑ.

Q d̄ plazarii debeāt referre ambaſiatas ſc̄dm modū infraſcriptū. rub. 122.

ITem ſtatuerunt ꝙ oēs & ſinguli plazarii debeant referre notario cōis ambaſiatas eis cōmiſſas per Poteſtatē uel eius Vicariū ſiue alios officiales ad petitionē alicuius in ea die uel ante in qua citatus per plazariū cōparere debeat ſuo aduerſario reſpōſurus & hoc ſi ambaſiata fuerit de ciuitate: ſi uero fuerit in comitatu in tertiā diē a die citationis facte uel ante teneat̄ & debeat referre notario: & ſi cōtrafecerit pro qualibet uice in decē ſol.ꝑ. cōdēnet̄. Cuius medietas ſit accuſatoris & quilibet poſſit accuſare & accuſatoris ſacramento credatur. Si tamen poſt prædictos terminos retulerit teneant citationes primo facte dum tamen ad ulteriora procedi nō poſſit cōtra citatos tāquā contra contumaces donec relatio facta nō fuerit.

Quod ſalariū percipere debeant plazarii pro palio tenēdo. rub 123.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ in feſto ſancti Terētii & ſancte Michcline plazarii cōis Piſauri ipſum paliū porchettā & gallū in platea cōis debeāt retinere: & tenēs paliū

habere debeat quinqꝫ ſol. ꝶ. tenẽs porchetã duos ſol. ꝶ. tenens gallum .xii. denarios. ꝶ.

Quod plazarii nõ pignorent aliquem contradicentem. Et ultra ſex menſes non teneantur aſſignare pignora. rub. 124.

STatutum eſt etiã ꝙ nullus plazarius audeat pignorare cõtradicẽtes ſibi uel nollentem ſibi pignus dare pœna uiginti ſol. ꝶ. pro qualibet uice cuilibet plazario contrafaciẽti: & ꝙ liceat unicuiqꝫ pignorãdo ſiue cui plazario uellet pignus accipere dare & aſſignare quodcũqꝫ pignus uoluerit. Exceptis armis quę nullo modo plazarii debeãt accipere: dum tñ ipſum pignus ſit tanti ualoris quãta eſſet quãtitas pro qua pignorari deberet. Et ꝙ nullus pignoratus poſſit cõqueri de aliquo plazario pro pignoribus acceptis poſt ſex menſes elapſos a die pignorationis quacũqꝫ de cauſa facta fuerit pignoratio. Et ꝙ nullus plazarius qui uadat ad pignorandũ aliquẽ ſi inuenerit hoſtiũ clauſum debeat aperire ipſum hoſtiũ niſi hoc expreſſe in mãdatis haberet: & tunc duos teſtes adminus adhibere debeat qui habeãt & poſſint uidere quæcũqꝫ plazarius fecerit in ipſa domo & cõtrafaciẽs in ꝓdictis uel in aliquo ꝓdictoꝝ pœnã agnoſcat ſuperius nominatã. Et ſi aliquis qui pignorari deberet cõtradiceret plazario uel nollet ſibi pignus dare de hoc relatione facta officiali per plazarium de facto per officialẽ in decẽ ſol. ꝶ. puniatᷣ talis cõtradicẽs & nihilominus mittatᷣ familia Poteſtatis ad pignorandũ: ſi tamen talis pignorãdus diceret nõ me debeas pignorare: quoniã paratus ſum tecum ad officialem uenire: & ſimul cum plazario uenerit uel anteq̃ plazarius: nõ habeatur talis pro nõ permittente ſe pignorari uel pro uetante pignus.

De ſalario tubatorum. rub. 125.

ITem ſtatuerunt ꝙ tubatores cõis Piſauri habeãt a cõmuni pro eoꝝ ſalario libras tres ſol. octo pro quolibet mẽſe & quolibet anno hr̃e debeãt ducatos quatuor pro quolibet pro una ueſte fienda in feſto beate Michiline & ꝙ de bãnis ſiue gridis quę & quas faciẽt pro cõi nullũ aliud ſalariũ ꝑcipere debeãt nec poſſint aliquod ſalariũ ꝑcipere & pro bãnimẽtis feſtiuitatũ maioris eccleſiæ Piſaurẽſis locoꝝ ſancti Dominici & ſancti Franciſci ſancti Auguſtini ſiue alicuius eoꝝ ſub pœna uiginti ſol. ꝶ. Et nihilominus recuſantes ad idem bannimentum uenire præciſe cogantur & poſſint a quocunqꝫ accuſari & accuſans habeat medietatem banni.

De ſalario tubatoꝝ accipiendo a ſingularibus perſonis. rub. 126.

STatuerunt etiã ꝙ bãnitores cõis teneantᷣ & debeant terna uice & diuerſis diebus in platea cõis ſubaſtare ſiue bãnire tenutas acceptas & accipiendas a debitoribus per creditores ad petitionẽ dictoꝝ creditoꝝ & auctoritate iudiciali & pro talibus oĩbus bãnitor qui bãnuerit habeat duos ſol. ꝶ. Si uero in bãno aliquẽ poſuerit uel de banno aliquẽ extraxerit habeat ſex denarios pro ex bãnimẽto uel rebãnimento. Si uero alias gridas fecerit in platea publica & aliis locis publicis & ſolitis ciuitatis & burgoꝝ Piſauri pro uno bãno uel pluribus ſi una die & ad petitionẽ unius fecerit habeat & hr̃e debeat pro ſuo ſalario ſoldos duos ꝶ. tantum & nõ ultra. Et ſi talis bãnitor cõtrafecerit uel bannimenta recuſauerit talia facere ſoluat nomine banni pro qualibet uice uiginti ſol. ꝶ. Et nihilominus bannire teneatur.

De locis in quibus bãnitores bãnire debeant. rub. 127.

ITem ſtatuerũt ꝙ tubatores ſiue bãnitores cõis Piſauri bona & ea quæ a Poteſtate & aliis officialibus ad bãniendũ fuerint cõmiſſa bãnire debeãt in locis inferius declarãdis: uꝫ. in quarterio ſancti Terentii in ſtrata qua itur uerſus portã maris. Item

in uia:

in uia: qua itur uerſus portā curinā in quarterio quo itur uerſus eccleſiā ſancti Iacobi. Itē in uia in qua itur a platea magna cōmunis uerſus portam rauegnanam in quarterio quo itur uerſus portam ſalis. Item in quarterio hoſpitalis unionis:

Q đ officiales cuſtodie teneanť quolibet die ſabbati mūdare plateā cōis. ru. 128.

STatuerunt etiā ꝙ officiales cuſtodie qualibet die ſabbati plateā cōis & ſubtus palatiū cōis per plazarios cuſtodie faciāt mūdari iuxta morē cōſuetū & ſi cōtrafecerint ſoluāt noie bāni decē ſol.ꝗ. pro qualibet uice & quilibet ſit accuſator.

De guardianis ponendis de nocte in quarteriis. rub. 129.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ officiales qui ſuper cuſtodibus ciuitatis deputanť qualibet nocte ponāt & deputēt in quolibet quarterio duos uel plures guardianos ut ſibi uidebiť. Qui guardiani cuſtodire debeāt ciuitatē & burgos de nocte ita ꝙ furta robarie fracture domoꝝ uel alia maleficia nullatenus cōmittanť. Et ſi cōtigerit aliqđ furtū robariā fracturā domoꝝ uel aliud maleficiū de nocte cōmitti nec aſſignauerint guardiani malefactorē teneantur ipſi guardiani ad emēdationē furtoꝝ & alioꝝ dānoꝝ in nocte datoꝝ cuiuſcūq; cōditionis extiterint. v3 ſinguli ſuo quarterio ſibi deſignato. Et ſi cōtigerit ipſos uel coꝝ alterū in p̄dictis uel aliquo p̄dictoꝝ eſſe culpabilē ultra emēdationē p̄dictoꝝ puniať arbitrio Poteſtatis & credať cuilibet dānū paſſo uſq; ad quātitatem uiginti ſol, conſiderata qualitate perſone iurantis.

De cuſtodibus ciuitatis. rub. 130.

ITem ſtatuerūt ꝙ quilibet cui iniuncta fuerit cuſtodia ciuitatis ad ſonū cāpane ſe pňtare debeat ad palatiū cōis corā officiale cuſtodie & ſtatim loco ſibi aſſignato p dictū officialē uadat ad p̄dictū locū ſibi aſſignatū & ad ipſā cuſtodiā ſtare debeat uſq; ad diē nec inde ſe ſeparare ſed bene uigilare cuſtodire & nō dormire & qui cōtrafecerit: ſi ad cuſtodiā prima die uocatus nō uenerit p qualibet uice ſol. unū ſoluere debeat & nihilominus ſequēti die cuſtodiā facere teneať. Si uero ſequēti die nō uenerit & dictā cuſtodiā nō fecerit ſoluat. v. ſol.ꝗ. Qui uero uenerit ad dictā cuſtodiā & ſe ſeparauerit a cuſtodia ſiue a loco ſibi aſſignato ſoluat noie bāni. v. ſol.ꝗ. Qui aūt obdormiuerit & cāpanario nō rūderit ſoluere cōpellať tres deñ. pro qualibet uice. Cuius medietas ſit dicti cāpanarii & idē ſi nō rūderit officiali cuſtodie & ſupraguardiis ſiue ſup cuſtodibus remanētibus p ciuitatē ꝙ cōpellať ad ſoluendū tres denarios pro qualibet uice cuius medietas ſit officialis uel rimātiū p̄dictoꝝ: qui inuenerint tales obdormiētes. Et credať de p̄dictis ſupradicto officiali cāpanario & ſupraguardianis quādo irent & requirerēt eos abſq; alia probatione.

De ſuperſtitibus cuſtodum. rub. 131.

STatuerunt etiā ꝙ ſuperſtites cuſtodum qui deputati fuerint ad cuſtodiam in platea cōmunis de nocte debeāt requirere cuſtodes qui in platea fuerint deputati tribus uicibus qualibet nocte: ſcilicet in ſero in medietate noctis & prope diem. Et ipſi cuſtodes coram ipſis ſuperſtitibus ſe debeant præſentare & qui contrafecerit ſoluat pro qualibet uice cōmuni quinq; ſol.ꝗ. abſq; remedio compenſationis.

Qui teneanť onus cuſtodie ſubire. Et qui ſunt excepti ab ea. rub. 132.

ITem ſtatuerunt ꝙ quilibet ciuis originarius dicte ciuitatis & diſtrictus Piſauri qui cōplerit. xiiii. annos ſue ætatis ſubito teneať & debeat ſubire & ſubſtinere dictum

onus cuſtodie in ciuitate ꝑdicta & idē obſeruetur in caſtris comitatus. Item ꝙ quilibet qui fuerit ſeptuaginta annoꝝ uel ultra ſit exemptus a dicto onere cuſtodie niſi talis ſeptuagenarius ſit ſufficiens in facultatibus ad faciendū ſibi fieri talē cuſtodiā per alium quo caſu ſubſtinere debeat onus dicte cuſtodie nō obſtante prædicta ætate ſeptuaginta annoꝝ & an ſufficiens ſit nec ne declarari debeat per Poteſtatē Piſauri qui pro tēpore fuerit & per quatuor homines de cōſilio dicte ciuitatis & cancellarium cōmunis. Et idem de quocūq; impedito iuſto impedimēto infirmitatis dicta infirmitate durāte. Item ꝙ quilibet forēſis qui ſteterit in dicta ciuitate uel eius diſtrictu per tēpus quindecim annoꝝ ſi fuerit artifex: uel decē annoꝝ ſi fuerit laborator ad ſui petitionē & nō ad ſeruitiū ſiue ſalariū alterius: ꝙ poſt lapſum ꝑdicti tpis cuſtodiā ꝑdictā facere teneat̃ & debeat. Si uero talis forēſis ſteterit in ciuitate uel eius diſtrictu in domo alicuius ut famulus uel ſalariatus alterius ꝙ ullo caſu nō debeat ſibi cōputari lapſus talis tpis: imo perinde habeat̃ tūc ac ſi in dicta ciuitate Piſauri uel eius diſtrictu nullo modo ſtetiſſet. Et ſimilē exēptionē a dicta cuſtodia habeāt noui ciues per dictū tēpus. Si laboratores pro decē annis: & artifex pro.xv. Itē ꝙ ſi cōtingat ꝙ aliquis aſcriptus in libro cuſtodie & faciēs cuſtodiā in dicta ciuitate ſe abſentet a dicta ciuitate ex cauſa uolūtaria ꝙ nihilominus ꝑdictā cuſtodiā facere teneat̃ talis abſentās ꝑinde ac ſi pñs eſſet. Si uero ex cauſa neceſſaria ſe abſentaret.v3. ꝑꝑ cōdēnationē latā cōtra ipſum in ꝑſona uel quātitate pecunie quā ſoluere nō poſſet uel ēt ꝑꝑ aliud debitū ad quod teneret̃ alicui priuate ꝑſone: quod debitū ſoluere nō poſſet: ꝙ in dictis caſibus abſentie cuſtodiā ꝑdictā facere nō teneat̃ talis abſens. Itē ꝙ ſi aliquis cuſtodiā faciēs in dicta ciuitate infirmatus fuerit aliqua infirmitate qua durāte nō poſſit cuſtodiā facere: ſiquidē talis erat ſolitus facere cuſtodiā per aliū & ſufficiēs ſit in facultatibus ad faciendū fieri dictā cuſtodiam nihilominus cuſtodiā facere ſiue fieri facere teneat̃ perinde ac ſi nulla infirmitate grauaret̃. Si uero erat ſolitus facere per ſeipſum: tunc ſi ſit ſufficiēs in facultatibus ad faciendā fieri per aliū teneat̃ facere ſiue fieri facere. Si aūt nō ſit ſufficiens in facultatibus eā fieri facere: tunc ad dictū onus cuſtodie nullatenus teneat̃ dicta īfirmitate durante. Et an ſit ſufficiēs uel nō ſtetur declarationi Poteſtatis & dictoꝝ quatuor de cōſilio & cancellarii cōis. Itē ꝙ laboratores Illuſtriſſimoꝝ dñoꝝ & laboratores habitātes ſuꝑ poſſeſſionibus ciuiū & alioꝝ diſtrictualiū huius ciuitatis Piſauri ita demū habeāt & hr̄e debeāt dictū beneficiū exēptionis cuſtodie ſi dicti laboratores nō habuerint extimū.xii.libraꝝ cū dimidia uel etiā nō laborauerint quinq; tornaturas uineę uel.xv. tornaturas terrę: uel ēt per totū tēpus anni nō habitarēt cōtinuo in dicta poſſeſſione aliena: & ꝙ in dictis caſibus & quolibet caſuum prędictoꝝ nullo modo dictū beneficium exēptionis cuſtodie ꝑdicte cōcedatur ꝑdictis habitantibus in poſſeſſione aliena.

Q đ nullus officialis poſſit aliquē ponere ad cuſtodiā qui ſit imunis. ru. 133.

Item ſtatuerūt ꝙ nullus officialis cōis Piſauri poſſit nec debeat ſcribere ſeu ſcribi facere aliquā ꝑſonā ad aliquod onus reale uel ꝑſonale quæ abſoluta eſſet per officiales deputatos ſeu deputādos ad ꝓuidendū ſeu exiſtimandū declarandū ſeu ſcribi faciendā quæ debeat abſolui a factionibus realibus uel ꝑſonalibus quę ſcripte eſſent tpe quo ſcribunt̃ fumātes de nouo: officialis uero qui cōtra ꝑſens ſtatutū fecerit tacite uel expreſſe doloſe ſeu fraudulenter. Et ſpālr poſtq̄ per hmōi abſolutū de tali abſolutione ſibi ꝓbatū fuerit uel alias ꝯſtiterit ſeu cōſtare potuerit de abſolutione ꝑdicta ipſo iure ſit priuatus

ſit priuatus ſuo officio: & nihilominus cõdẽnet̃ pro qualibet uice cõi in decẽ libris & ſi talis ꝑſona fuerit in aliquo cõdẽnata nõ teneat̃ cõdẽnationẽ ſoluere & ipſa cõdẽnatio ſit ipſo iure nulla notarius ꝙ ſcripſerit talẽ ꝑſonã ad onus prædictum deinde ad duos annos nõ poſſit ad aliquod officium cõmunis promoueri.

Quod Syndicus & Aduocatus cõis teneat̃ defendere bona & iura cõis. ru. 134.

STatuerũt ꝙ aduocatus cõis & ſyndicus cõis teneant̃ & debeãt manutenere & defendere iura cõis Piſauri. Et ipſum cõe deffendere ab illis qui cõtra cõe aliquid petere uoluerint. Et teneant̃ dicti aduocatus & ſyndicus miſerabiles ꝑſonas uiduas ac etiã pupillos & oẽs alios qui aduocatũ & ꝓcuratorẽ hr̃e nõ poterunt eoꝝ iura manutenere, ꝓſequi & deffendere & toto eoꝝ poſſe ꝑdicta fidel'r facere ſacramẽti uinculo & hoc iurent publice in ↄſilio generali ſe ꝑdictã fidel'r exercere remotis odio/amore/timore/ꝑcio uel ꝑcibus alicuius quociẽs a ſe ipſis uiderint expedire uel ab aliquibus fuerint requiſiti abſq; alio ſalario ꝑcipiẽdo a ꝑdictis ꝑſonis niſi cũ licẽtia Poteſtatis cõſideratis ꝑſonis & qualitate litigãtiũ ꝑdictoꝝ & habeãt pro eoꝝ ſalario a cõi Aduocatus ſex libras & Syndicus quatuor quolibet mẽſe. Et Poteſtas qui pro tp̃e fuerit in primo mẽſe ſui regiminis exquirat de noĩbus dictoꝝ Aduocati & Syndici cõis & habitis noĩbus eoꝝ faciat bãniri ꝙ miſerabiles ꝑſone uidue/pupilli/orphani/& nõ habẽtes aduocatũ uel procuratorẽ uadãt pro eoꝝ iuribus deffendẽdis ad talẽ aduocatũ: & ſyndicũ cõis: qui eis ſine ꝑcio patrociniũ ꝓſtabũnt: & quicũq; fuerit ſyndicus & aduocatus cõis nõ poſſint eſſe ad dictũ officiũ in anno ſequẽti poſt depoſitũ officiũ niſi cã neceſſitatis legitima ſugerẽte: ut quia nõ eſſent in ciuitate alii idonei ad dictũ officiũ exercendum.

De ſalario Procuratorum & aduocatorum. rub. 135.

ITem ſtatuerunt quod Aduocatus debeat hr̃e pro ſuo ſalario a ſuo clientulo pro quantitate quæ in iudicio deducit̃ ſi quantitas uel extimatio rei aſcendit uſq; ad quantitatẽ uigintiquinq; librarũ incluſiue duos ſol. ꝑ. pro libra. Si uero quãtitas ſiue extimatio prædicta excedit dictã ſummã. Tunc uſq; ad quinquaginta libras incluſiue debeat habere ſol. unũ cum dimidio pro qualibet libra remanente tamẽ firmo ſalario duorũ ſoldoꝝ ſupradicto. Si uero quantitas ſiue extimatio prædicta excedit ſummam quinquaginta libraꝝ: tunc uſq; ad quantãcunq; ſummã aſcẽdat habere debeat ſol. unũ pro qualibet libra remanẽtibus ſemper firmis ſalariis ſupradictis. Procuratores autem in omnibus ſupradictis caſibus pro ſuo ſalario habere debeant dimidiã dictoꝝ ſalariorum. Et prædicta ſalaria ueniant ꝓſtanda ſiue ſententia ſequat̃ ſiue ante ſententiæ tempus litigantes compromiſerint uel ad cõcordiã deuenerint uel a lite deſtiterint dũmodo libellus fuerit productus in ea & eadẽ ſalaria pro dimidia tantũ præſtent̃ aduocatis & procuratoribus in cauſis habentibus prõptã & paratã exequtionẽ ut ſiquis nitatur ex inſtrumento publico ſentẽtia uel arbitrio liquidis contra quæ aliquid per partem nõ fuerit oppoſitum & ſuper oppoſitis diſceptatũ & diſcuſſum. Si uero per contumaciã reus cõueniat̃ & cõtra eum ſit pronunciatũ & pronunciatione facta uenerit uolens expenſas reficere: tunc teneatur ꝓſtare pro ſalario aduocati & procuratoris aduerſarii ſui tertiã partẽ ſalarii quod alias præſtitiſſet in caſibus ſupra deſcriptis. Si uero contumax nõ cõparuerit & in cõtumatia perſeuerans patiat̃ miſſionẽ aut uenditionem bonoꝝ: tũc ſalaria integre ꝓſtentur prout ſupra ſancitũ eſt: & idẽ in cauſis criminalibus ubi tractat̃ de imponenda pœna pecuniaria. Vbi autẽ tractaret̃ de pœna cor

poris afflictiuā ſeu membri amiſſione citra mortē ſalaria debeantur cōdecētia habito reſpectu ad qualitatē cauſe per iudicē corā quo prædicta tractarentur. Ita tamē quod in nullo caſuū ꝓſentis ſtatuti ſalariū aduocati poſſit excedere florenos uiginti & procuratoris floreñ. decem pro qualibet inſtātia. Et prædicta ſalaria uendicent ſibi locum in cauſis ciuiū comitatinoꝝ ſeu alias cōtinue habitantiū in ciuitate comitatu & diſtrictu Piſauri. In cauſis uero alicuius forenſis: idē ſeruetᷓ quod ſeruaretᷓ in terra & loco dicti forenſis pro ſeu contra ipſos Piſaurenſes, eorūq; comitatinos diſtrictuales ſeu alias continue habitantes in ciuitate comitatu ſeu diſtrictu prædictis. Si uero nō conſtaret qualiter Piſaurenſes comitatini diſtrictuales ſeu alias continue habitantes ut ſupra tractarentur pro prædictis. Tūc ſalaria prædicta aduocatis & procuratoribus dupliceᷓtur. Declarantes idē obſeruari debere in inſtrumētis & aliis ſcripturis publicis quæ ad inſtātiam forenſium conficerentur ſeu alias quomodolibet ad coꝝ inſtantiā extrhaeretur.

De ſalario ambaſiatorum. rub. 136.

STatuerunt etiā ꝙ quicūq; ambaſiator ad aliquā ambaſiatā miſſus fuerit ad quā per mare cōtigerit pergere nō debeat haberē nec poſſit petere pro ſuo ſalario niſi ſol.xx.ꝗ. pro quolibet die pro perſona ſua: & decē ſol. pro perſona famuli: & ſi ꝑſona fuerit: cui plures famulos ducere ſit permiſſum habeat in totū decem ſoldos pro quolibet famulo. Nullus tamen poſſit niſi unicū famulū ducere niſi de pluribus ſpecialr ſibi per Illuſtriſſimū dñm fuerit cōceſſum ſoluatur etiā expēſis cōmunis euntibus in ambaxiatas per mare ꝓcium barce ſiue cuilibet generis nauigii in quo iret. Si uero per terram ire cōtigerit ſi cū duobus equis iuerit habere debeat ſol. quadraginta pro qualibet die & nō ultra: cōducere tamen nō poſſit ultra duos famulos ſine expreſſa licentia domini. Et ꝓdicta locū habeāt in his qui nō habēt officiū uel prouiſionē a dño uel cōi. Qui uero officiū uel ꝓuiſionē habuerint ſolū hr̄e debeāt expēſas quas fecerint in itinere.

Quod capita ſoldoꝝ nō debeant uenire niſi lata ſentētia. rub. 137.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ officiales iudices uel cōmiſſarii cuiuſcūq; cōdictionis exiſtāt quibus deberent ſolui capita ſoldoꝝ: nō audeāt uel ꝓſummāt dicta capita ſoldoꝝ in totū uel in partē exigere ante diffinitiue ſnie tēpus uel habētis uim diffinitiue: ſub pœna quadrupli eius quod exactū eſſet cuius pœnæ medietas parti quæ ſolent applicare: alia uero camere & ne prædicti cōmiſſarii debita mercede fraudentur: compellere poſſint partes corā eis litigantes tēpore litis cōteſtate uel quaſi ad faciendū depoſitum de dictis capitibus ſoldoꝝ eis debitis penes tertiā perſonā idoneā cū hac cōditione ꝙ depoſitarius lata ſentētia ei qui ſentētiā tulerit depoſitū ꝓdictū libere ſoluet & aſſignabit. Et ſi partes depoſitū facere nō poſſint teneat idonee ſatiſdare de ſoluēdo dicta capita ſoldoꝝ tēpore ſententie ut ſupra dictum eſt. Quæ ſatiſdatio ualeat exequi & executioni mādari per officialem uel cōmiſſariū corā quo præſtita fuerit tam cōtra principales ꝗ cōtra fideiuſſores tanꝗ ſentētia quæ tranſiuit in rem iudicatā & in caſu quo dictus cōmiſſarius nō terminauerit cauſam ſibi cōmiſſam poſſit alius eius locus ſuccedens dictā ſententiā terminare & prædictū depoſitū facere ſibi ſolui: & ubi nō fuerit factum depoſitum compellere fideiuſſores datos ad ſoluendum ut ſupra.

Quæ capita ſolidoꝝ: debeant recipere. rub. 138.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus officialis uel cōmiſſarius uel qui uis alius cui capita ſoldoꝝ debenᷓt audeat uel ꝓſummat pro ſuis capitibus ſolidoꝝ in aliqua quæſtione ac

cipere

cipere ultra ſex denarios pro libra. Ita tñ ꝙ dicta capita ſollidoꝝ nullo pacto & modo excedere poſſint ſummã quadraginta lib. ꝗ. in totũ: in oi & quacũqꝫ cauſa ab utraqꝫ parte pro rata ſoluendarũ pœna & bãno octuaginta lib. aplican. camere & reſtitutionis illius qđ acceperit reſtituendi parti ſiue partibus ſoluenti ſeu ſoluentibus integre & in totũ ſine aliqua diminutione & cuilibet competat accuſatio.

De officio offficialium ſcribentium blada. rub. 139.

STatuerunt etiã ꝙ oẽs officiales qui deputari fuerint ad ſcribendũ blada tẽpore re colectionis teneanť & debeant ſingulariter & ordinate deſcribere oẽm quantitatẽ bladi quæ per quoſcũqꝫ imittiť in ciuitatẽ & caſtra uel etiã recolligiť uel quæ recolligeretur & nõ mitteretť in ciuitatẽ uel caſtra & libros ſiue quaternos habere a cãcellario cõis Piſauri ſtampatos per ipſum cancellariũ in quibus debeãt ordine ſociato ſcribere hoies per eoꝝ noia & pronomina ac cõtratas in quibus morantur ne error de uno nomine ad aliud interuenire poſſit interueniendo ſpaciũ inter unũ nomen & aliud intra quod poſſint habiliter ſcribi oẽs quantitates bladi: quæ per recolligentes uel conducẽtes aſſignabunť officialibus ꝑdictis: qui officiales ne fraudẽ cõmittere poſſint debeant incõtinenti cũ dictũ bladũ ſibi aſſignaťuel imittiť in caſtrũ uel ciuitatẽ ſcribere in dicto libro ſtãpato: nõ autẽ in baſtardellis: quos baſtardellos nullatenus retinere poſſint uel habere teneanť: tñ facere unũ baſtardellũ in quo repertoriũ per alphabetum ſcribant noia cõducentiũ. Et dicti officiales ad tollendũ oẽm ſuſpitionem quæ inſurgere poſſit cõtra eoſdẽ ſolutionibus receptis teneantur & debeant ſcriptã facere cuilibet in qua deſcribãt quãtitatẽ & qualitatẽ bladi: Verbi gratia dicẽdo Antonius Martini habuit uel recolligit ſalmas decẽ grani. Itẽ ſalmas quatuor ordei. Itẽ ſalmas tres fabæ: & ſic de ſingulis. Poſtea dicať in fine ſoluit pro tota ſumma ſoldos tot. Qui officiales ſi in aliquo ꝑdictoꝝ cõtrafecerint de facto puniãť in. x. libris ꝗ. pro quolibet & qualibet uice. Et ꝙ oẽs comitatini ſoluẽtes dictis officialibus poſſint petere & ſibi tradi facere a dictis officialibus ſibi dictos bollettinos & eos ſibi traditos legi facere eadem die uel ſequẽti per pſbyterũ caſtrũ uel alios ſcientes litteras ut certi reddi poſſint an decepti fuerint per talem officialem & ꝙ quilibet poſſit accuſare ſupradictos officiales contrafacientes: & medietatem banni habere debeant.

De officialibus ad inquirẽdũ granũ nõ aſſignatũ tpe recollecte. rub. 140.

CVm hac municipali lege ſtatutũ eſt ꝙ recollectione bladi cõpleta eliganť quolibet anno in kaľ. Octobris officiales ad rimandũ & exquirendũ per ciuitatem & comitatũ ſi aliqua quantitas bladi remanſit quæ aſſignata nõ fuerit officialibus deputatis ad ſcribendũ. Et ſi dicti officiales reperirent totũ bladũ ab aliquibus aſſignatũ nõ eſſe illud tale plus quod aſſignatũ nõ fuiſſet auferat talibus fraudantibus quod bladum deueniat in cõmuni Piſauri. Et nihilominus talis fraudans condãneť in uiginti ſoldis ꝗ. pro qualibet ſalma. Hoc tamen addito ꝙ officiales prædicti qui dictam fraudẽ reperierint quartam partem bladi per eos reperti habere debeãt pro eorum munere & labore ultra ſalarium cõmunis deputatum ſiue deputandum.

Quod inſtrũa publica & alii de quibus in ꝑſenti ſtatuto debeãt regiſtrari modo & forma in eo annotatis & quid accipere poſſit notarius pro ſuo ſalario. ru. 141.

ITem ſtatuerunt ꝙ oia inſtrumẽta arbitria donationes & alia quocũqꝫ nomine cenſeantur a. xxv. libris ſupra ſcribenda per quoſcũqꝫ notarios debeãt regiſtrari modo

& forma inferius declaranda:ſcilicet ꝙ unus bonus & legalis notarius ſpecialr deputet pro cōi corā quo quilibet notarius qui fuerit rogatus de aliquo inſtro in ciuitate Piſauri & eius comitatu & diſtrictu debeat ipſum pcōpletū ducere & pſentare una partiū ſaltē cōtentaꝝ in inſtro pſente infra decē dies ſi fuerit in ciuitate:infra.xx.ſi fuerit in comitatu:& ifra.xl.dies ſi fuerit extra ciuitatē & diſtrictū de ipſo inſtro rogatus corā dicto notario & officiali ut ſupra dictū eſt pœna & bāno cuilibet notario qui pdicta obmiſerit pro qualibet uice centū ſol.ꝗ. quæ pœna de facto exigatur per officialē gabellæ ſine aliqua ſcriptura. Quæ quidē inſtra poſtꝗ fuerint pſentata dictis notariis deputatis teneant & debeāt diſtincte de uerbo ad uerbum ſcribere & regiſtrare in quodā quaterno ordinando per ipſum cōmune ad ipſa inſtrumenta regiſtrāda infra decē dies poſtquā ſibi fuerint præſentata pœna cuilibet notario ad dictum officium regiſtri deputato centū ſol.ab eo pro quolibet inſtrumento nō regiſtrato ut dictum eſt de facto uice qualibet auferenda per dictū officialē & nihilominus dictus notarius dicto officio in futurū ſit ipſo facto priuatus: ad quod quidē officium amplius eligi nō poſſit: niſi per Illuſtriſ. dominum Piſauri & de eius gratia ſpeciali a cuius quidem negligentie pœna per dictū notariū cōmiſſa in nō regiſtrādo inſtrumēta ſibi præſentata infra terminū decē dierū ut dictum eſt dictus notarius ualeat ſe ſolū excuſare ſi infirmitate uel abſentia neceſſaria uel probabili ſe fuiſſe legitime probauerit impeditum. In quibus quidē infirmitatis uel abſentie antedicte caſibus ualeat dictus notarius ad dictum officium deputatū loco ſui ſubſtituere aliū bonū & idoneū notariū: quē ſubſtituere & eligere maluerit. Teneantur etiā & debeant notarii ad dictū officium regiſtri deputati in fine cuiuſlibet inſtrumenti eis pſentati ſubſcribere diē præſentationis prædicte hoc modo.v3.die tali talis menſis hoc inſtrumentum pſentatum fuit regiſtro:& deinde poſtꝗ ipſum inſtrm fuerit regiſtratū ut dictū eſt teneant & debeāt in fine dicti inſtri ſupradictī ſcriptionē iteꝝ ſcribere his uerbis.v3.tali milleſimo & inditione & die tali talis menſis pñs inſtrm pſentatū fuit mihi tali notario regiſtri & per me notariū pdictum regiſtratū die tali talis menſis:pœna & bāno dictis notariis uel ipſoꝝ alteri pro quolibet inſtro centū ſol.ꝗ.ab eis uel altero ipſoꝝ cōtrafacieti de facto pro qualibet uice auferēda ut dictū eſt. Quibus inſtris & cōtractibus ſic regiſtratis teneat & debeat dictus officialis dicta inſtra regiſtrata reſtituere in quinqꝫ dies poſt dictos decē dies illi uel illis cuius uel quoꝝ principalr intereſſe ſub pœna.xx.ſol.ꝗ.pro qualibet uice exigēda ab eo de facto ad petitionē partis per dictū officialē gabellæ. Qui notarius poſſit accipere & hre pro quolibet inſtrumēto regiſtrādo ut dictū eſt pro ſuo labore & mercede duos boñ. inter ambas partes pro qualibet cartha. Et ipſis inſtrumentis arbitriis donationibus & aliis quocunqꝫ nomine nuncupentur: quæ ut ſupradictum eſt nō fuerint regiſtrata non poſſint agi excipi uel etiam ex eis aliqua probatio fieri in agengendo uel in defendendo donec regiſtrata fuerint: quæ quādocunqꝫ regiſtrari poſſint nō obſtante lapſu ſupradicti termini & extunc plenā obtineāt firmitatē. Prædicta tamen nō extendantur ad inſtrumēta procurationis ſyndicatus cure tutelarum & inſtrumenta laborerii prædiorum urbanorum & ruſticorum in quibus nulla regiſtratio requiratur nec etiā in actis curiæ piſauri factis per Notarios cōmunis corā Iudicibus & aliis officialibus cōmunis piſauri occaſione officii publici in contentioſo ſeu uolūtario iudicio exceptis tamen ſentētiis diffinitiuis ſeu pceptis facti in quibus cōtineatur aliquid dari uel fieri.

uel fieri. Quæ quidē ſentētie & pcepta ſi fuerint a decē libris ſupra tā ſentētiæ ꝗ ipſa pcepta pſentari & regiſtrari debeant, ac etiā ſolui modo & forma ut ſupra de aliis inſtrumētis dictū eſt alias effectū aliquē nō habeant donec regiſtrata nō fuerint. Item ōis ſcriptura facta manu propria alicuius inter ciues diſtrictuales & foreſes in dicta ciuitate comitatu uel extra in qua ex partibus aliqua obliget alteri ad aliquid dandū uel faciendū ſimili modo debeāt regiſtrari modo & forma ut ſupra aliis inſtrumētis dūmodo nō habeat locū in ſcripturis merchatoꝝ: quæ fierent inter merchatores occaſione merchationū. Teſtamenta uero & alie ultime uoluntates ſub iam dicta pœna debeant corā dicto notario & officiali qui pro tēpore fuerit pſentari per notarios: qui de ipſis ultimis uoluntatibus fuerint rogati infra menſem a die quo ipſi notarii ſciuerint mortuum eſſe teſtatorē & ea regiſtrari facere & per heredes ipſius teſtatoris & ultimas uoluntates deſcriptos ſolui debeat pro ipſa regiſtratione. Quæ ſciētia notarioꝝ rogatoꝝ de ipſis ultimis uoluntatibus probari poſſit ex indiciis uerifimilibus ſecundū iudicātis arbitriū. Præterea notarius qui ad pdicta inſtrumēta teſtamenti & alia regiſtrāda fuerit deputatus poſſit & debeat ad petitionē & uoluntatē ambaꝝ partiū cōtentaꝝ in ipſis inſtrumētis ipſa inſtrumēta: uidelicet mutui depoſiti ſocietatis pactoꝝ ſententiaꝝ præceptoꝝ & his ſimiliū de ipſis libris regiſtri cancellari dum tamen dicta cancellatio fiat pſentibus partibus cōtentis in ipſis inſtrumētis & de coꝝ uolūtate mādato pſentibus teſtibus fide dignis de mādato expreſſo uicarii gabellæ: qui pro tēpore fuerit in domo gabellæ cōmunis & nō alibi: quā cancellationē dictus notarius deputatus ad regiſtrum facta dicta cancellatione ſtatim debeat ſcribere in margine iuxta dictū cōtractū cancellatū hoc modo: uidelicet. Anno dñi tali & tali menſe & die tali: Ego talis officialis deputatus ſub regiſtro pro cōmune piſauri pſentē contractū & rogitum in libro iſto in tali cartha ſcriptū eſt pſentibus uolentibus & cōſentientibus partibus in ipſo rogito & cōtractu & cōtentis manu mea propria cancellaui de mādato talis Vicarii gabellaꝝ mihi facto de uoluntate ipſaꝝ partiū in officio gabellaꝝ poſita in ciuitate piſauri iuxta plateā magnā & alios cōfines. Quæ cancellatio ſi aliter facta fuerit ſit ipſo iure nulla & nullius ualoris nec aliter intelligat rogitū ipſum ſiue cōtractū eſſe cancellatū niſi ſeruata forma pdicta. Quę oīa & ſingula ſeruari debeāt in oibus & ſingulis inſtrumentis & cōtractibus teſtamētis & ultimis uoluntatibus ſupra nominatis fiendis & cellebrandis in ciuitate & comitatu Piſauri & alibi ubicūq; inter ciues & comitatinos & inter ciues & foreſes quoſcūq;. Cui ſtatuto nō poſſit renunciari & ſi renunciatū fuerit nō ualeat ipſo iure. Et notarius qui ipſam renunciationē ſcriberet in pœna .xx. ſol. ꝑ. ipſo facto incurrat: quæ de facto per dictū officialē gabellæ qui pro tēpore fuerit exigat. Et pdicta omnia nō intelligant nec locū habeāt in cōtractibus & inſtrumentis fiendis per dñm Piſauri tā in agēdis & fiēdis per eos ꝗ in acquirendis fiēdis per alios eoꝝ noīe deputatos. Et pdicta locū nō habeant in hiſq; per ſententiā aut trāſarionem finē acceperunt. Ac etiā pdicta nō habeāt locū in renouationibus & cōceſſionibus factis & fiendis de rebus eccleſiaſticis uel de rebus quæ cōceduntur uel cōceſſe fuerint in Emphiteoſim: nec in inſtrumētis factis & fiendis de renouationibus uel conceſſionibus emphiteoticis: quæ ſcripture & cōtractus nō ſint neceſſe regiſtrari uel in regiſtro poni ad hoc ut ualeant. Sed licet regiſtrate nō fuerint uel aſſignate ad regiſtrū nihilominus ſuā obtineāt firmitatē: nō obſtāte reformatione uel puiſione in cōtrariū faciētibus.

Quod inſtra exẽplata cũ auctoritate rectoris obtineãt firmitatẽ. rub. 142.

ITem ſtatuerunt ꝙ omnia inſtrumenta exemplata: & quæ ulterius exemplabuntur cum auctoritate rectoris uel manu publica notarii ualeant tanꝗ autentica etiam ſi autenticum uel autentica nõ apparerẽt ejus notarii qui principaliter rogatus fuerit. Et ſimiliter habeat locum in exemplis protocoloꝝ notarioꝝ mortuoꝝ præteritis & futuris. Et poteſtas & rectores teneantur eorum auctoritatem præſtare dictis exemplis. Et hoc ſtatutum ſeruetur perpetuo ſine remedio conſilii.

De regalibus conſilii a notariis cauſarum ciuiliũ ſoluendis. rub. 143.

STatuimus & ordinamus etiã ꝙ Notarii in futurũ in conſilio generali extrahendi ad ſcribendum acta ciuilia poteſtatis Piſauri ſecundum formam ſtatutoꝝ & conſuetudinem dicte ciuitatis qui ad ſcribendum dicta acta per ſe uel per eorum ſubſtitutos uacare uoluerint & approbare & acceptare dictã extractionẽ de eis fiendã teneãtur, & debeant ſoluere antequã dicta acta deſcribere inceperint eorum extractori & electori ducatum unum: ad rationem auri & ſi dicti notarii ſic extracti ut præmittitẽ recuſarent deſcribere dicta acta per ſe uel eorum ſubſtitutos quod in dicta extractione acceptare uel recuſare teneantur & debeant ſi præſentes fuerint: alias infra triduum a die extractionis in manibus Cancellarii cõmunis Piſauri. Et ſi contigerit quẽpiam dictoꝝ notariorum extractorum dictam deſcriptionem recuſare tũc & eo caſu dicti extractores debeant loco recuſantis eligere unum alium notarium idoneum loco illius cũ ſolutione prædicta fienda dicto electori per dictum notarium ſic electum: ſiquis uero notariorum auſu temerario contrafecerit contra præſens noſtrum ſtatutum pœna uiginti quinqꝫ librarum boñ. camere noſtre applicãdam ſubſtinere ſancimus & acta aliter per eos facta & ſcripta nullam roboris obtineant firmitatem carere debitis ſubſtantialibus intelligantur cum refectione intereſſe legiptimi dãnorum expenſarum quibuſcũqꝫ in cõtrarium facientibus non obſtantibus.

De regiſtro tenendo per Notarios ſedentes ad ciuilia. rub. 144.

QVoniam multotiens accidit quod pro expediẽdis cauſis neceſſe eſſet uidere in anno qui dies fuiſſent juridici ſtatuimus & ordinamus ut ſinguli notarii qui pro tempore ſedebũt ad acta ciuilia ſcribenda dñi poteſtatis ſiue ad acta appellationũ teneantur & obligati ſint ſcribere in principio eius quinterni actorum omnes dies ſingulorum menſium ad modum calendarii ad unũ quẽqꝫ diẽ ſi fuerit feriatus ſiue in honorem Dei ſiue ex alia quacũqꝫ cauſa ſcribere ad illum diem: feriatũ propter talem rem idest cauſam propter quã fuit feriatus: pœna unius ducati cuilibet notario cõtrafaciẽti.

Explicit Liber Primus.

De modo & forma procedendi in cauſis ciuilibus & infra quantum tẽpus ter minari debeant ꝙ acta dentur in ſcriptis. Et quomodo in cauſis uiginti libris infra poſſit procedi. rubrica. prima.

ITEM STATVERVNT ꝙ citato reo ſm formã ſtatutorum de citatione loquentium ad petitionẽ actoris uel alterius eius actoris nomine cõparẽtis & libello ſeu petitione facta ſeu porrecta ipſo reo cõparẽte oẽs exceptiones declinatorie & dilatorie iudicii infra ſex dies a die citationis facte numerandos proponi & probari debeant tã ex parte actoris q̃ rei: & tam Iudex q̃ partes ſe habeant diligẽter ꝙ infra dictum terminũ pronuncietur ſuper cõpetentia Iudicis ſi expedierit: & ſuper legitimatione perſonarum: quo termino elapſo ſi dicte exceptiones nõ fuerint propoſite & probate non audiat̃ de cætero nec opponi & ꝓbari poſſint. Et ꝙ nulla exceptio uel replicatio in quacũq; parte Iudicii admittatur: niſi tã pars q̃ aduocatus proponentis primo iurauerit de calũnia: ꝙ ſi iurare recuſauerint: tũc pro reiecta habeat̃ & amplius allegari nõ poſſit cuius quidẽ libelli ſeu petitionis detur copia reo / expẽſis actoris cui libello reus teneat̃ ĩfra tres dies ad plus arbitrio Iudicis limitãdos reſpondere / in cuius quidẽ termini ultima die ſi reus cõtendendũ deliberauerit lis debeat cõteſtari. Et Iudex ꝑcipiat ut cõteſtent̃. Et ſi litem partes uel aliqua earum litẽ noluerint cõteſtari habeatur lis pro cõteſtata. Et ex nunc Iudex procedat ad ulteriora dando actori primã dilationẽ cõpetentẽ ad probandum de iure ſuo ut ſibi uiſum fuerit expedire. Ita tñ ꝙ uiginti dierum ſpacium dicta dilatio nõ excedat. Et ſi probetur per iuramentũ petentis ſecundã dilationẽ in prima dilatione legitimum habuiſſe impedimentũ detur per Iudicem ſecunda dilatio quinq; dierum. Et ſi probetur per teſtes idoneos legitimum impedimentum habuiſſe etiam in ſecũda detur actori tertia & ultima peremptoria dilatio ad probandum & probatum habendum quinq; dierum: quibus terminis uel primo termino ſi nullum affuit actori legitimum impedimentum elapſis dentur reo ad faciendum proponendum & probãdum omnes ſuas defenſiones ſimiles dilationes: ut qualibet ex dictis dilationibus datis tã actori / q̃ reo ſit cõis uterq; ſm formã iuris cõis. Elapſiſq; prędictis terminis & dilationibus hincinde publicent̃ teſtes pro utraq; parte ſi qui fuerint examinati & detur terminus decẽ dierũ hinc inde ad accipiendũ copiã & opponendũ oẽs exceptiones de iure cõi ante ſententiam: quæ opponi poſſint. Et oĩa & ſingula deducta ĩfra dictũ terminũ tam in reprobando q̃ in excipiendo probãda & probatũ habẽda per oẽm genus probationis. Quibus terminis elapſis cõcludat̃ in cauſa & pro cõcluſo habeat̃: & detur terminus utriq; parti ad elegãdũ quatuor dierũ uel minus arbitrio Iudicis: quo elapſo Iudex corã quo cauſa fuit incepta teneat̃ & debeat cauſam per ſuã ſentẽtiã diffinitiuã terminare quã ſi infra quatuor menſes a die citationis prime de qua ſupra in principio numerãdos per ſuã ſentẽtiã diffinitiuã nõ deciſerit ipſo iure uice qualibet incurrat pœnã. xxv. lib. ꝗ. de facto exigẽdã & cõi Piſauri applicãdã. Succeſſor uero Iudicis corã quo cã fuerit incohata teneat̃ infra tẽpus qđ ſupereſt ex tpe ꝑdeceſſoris ſui cãm decidere / & terminare.

Ita tñ ſi tēpus reſidui fuerit ſufficiēs ad oia litis certamina: quę reſtarēt expediēda ſecū dum formā ſuperius annotatā: alias aūt addať & ſuppleať tantū tēpus iſra qđ poſſet modo & ordine ſuperius denotatis oia litis certamina expedire cōſiderato ſtatu in quo cauſa remanſit tēpore finiti officii ꝑceſſoris: & ultra habeat ſpaciū octo dieꝝ: & ſi in fra tēpora quæ incipiant currere ſucceſſiue ex die quo ſibi notificatū fuerit per aliquā partiū litē corā ꝑceſſore incohatā fuiſſe: & corā ipſo pēdere nō deciſerit cauſam corā ꝑceſſore ſuo incohatā ſimilē pœnā.xxv. lib. incurrat. Et quia ex ignorātia & inaduertē tia notarioꝝ deputatoꝝ ad bancū ciuiliū cauſaꝝ ꝗ plura ſcribunť in actis: de quibus nō fuerunt rogati ſtatuerunt ꝙ oia & ſingula acta ab ipſis partibus corā iudice facien da in cauſis excedentibus ſummā uiginti lib. excluſiue dentur in ſcriptis per partē quæ petierit aliquid in cauſa actitari excepta petitione citationū uel monitionū per iudicē fiendaꝝ in quacūqꝫ parte iudicii ſub pœna cōtrafacienti de facto & notario qui ali‑ ter ſcripſerit acta.xl. ſol. ꝝ. pro qualibet uice & decē lib. iudici qui prædicta obſeruari non fecerit. Addicientes ꝙ etiā in dictis quatuor menſibus ſtatutis iudicibus oēs feriæ cuiuſcūqꝫ cōditionis cōnumerenť exceptis ferijs meſſiū & uindemiaꝝ quæ dicto tēpo re detrahāť & excipianť & in eo nō cōnumerēť. Et ꝓdicta locū habeāt in cauſis exce dentibus ſummā uiginti lib. in cauſis uero uſqꝫ ad quātitatē uiginti. lib. incluſiue poſſit procedi extraiudicialiter ſine figura iudicii & ſola facti ueritate inſpecta ꝓut actori ui‑ debiť & placebit cū ſcriptura uel ſine & diffiniri & terminari debeat per iudicē quā citius de cā liquerit. Ita tñ ꝙ terminatio & deciſio ꝓdicta unius mēſis ſpaciū nō excedat.

Quod in cauſis pupilloꝝ uiduaꝝ & miſerabiliū ꝑſonaꝝ poſſit ꝓcedi ſine ſtrepitu & figura iudicii ueritate inſpecta. Et quæ ſint miſerabiles ꝑſonæ. rub. 2.

ITem ſtatuerunt ꝙ in cauſis ciuilibus cuiuſcūqꝫ quātitatis exiſtāt pupilloꝝ/uiduaꝝ & miſerabiliū ꝑſonaꝝ/ac pauperū procedať ſumarie & de plano ſine ſtrepitu & fi gura iudicii ſola facti ueritate īſpecta ꝓut in ꝓdictis utilius fore uidebiť. Et miſerabiles & pauperes itelliganť oēs & ſinguli ciues uel habitatores cōtinuo habitātes in ciuitate uel comitatu Piſauri. Qui nō habuerint in bonis ualorē ducētoꝝ florenoꝝ monete ue teris ad rōnē boñ.xl. pro quolibet floreno. Et idē obſerueť ꝙ ſine ſtrepitu/& figura iu dicii & ſola facti ueritate inſpecta procedatur ubi quis peteret dotem ſibi promiſſam quantūcunqꝫ quantitatis fuerit talis dos uel ubi pro repetitione dotis ageretur.

Qualiter Iudices Poteſtatis debeant ſtare ad ius reddendum in die horis congruis. rub. 3.

ITē ſtatuerūt ꝙ Poteſtas & oēs Iudices ciuitatis Piſauri debeāt uenire ad tribunal ubi ius reddiť horis debitis & cōſuetis poſt pulſationē cāpane ꝗ pulſať ad ius red‑ dendum: & ibi ſedere debeant ad ius reddendū & benigne audire uenientes corā ipſis & eoꝝ qōnes expediāt iuxta ſtatuta cōis Piſauri cōſuetudines & iura uinculo iuramēti.

Quod quæſtio finiatur per iudicē corā quo incepta eſt. rub. 4.

SI aliqua quæſtio cauſa ſiue litigiū incepta fuerit per partes coram uno iudice per eundem finiri debeat & terminari/ne cauſe continentia diuidatur: pœna uiginti ſol. ꝝ. cōtrafacienti applicanda camere. Et nihilominus tractetur cauſa prædicta coram eo Iudice a quo incepta fuerit: & proceſſus aliter factus ſit ipſo iure nullus.

Quod oẽs cauſe in foro Piſauri tractari debeát & cognoſci. rub. 5.

OMnes cauſe in ciuitate Piſauri tractari debeát & finiri & alibi facte ſint ipſo iure nulle una cũ ſentẽtiis in dictis cauſis ſubſequtis & nemo de dicta ciuitate extrahat. Qui uero ꝯtrariũ atẽptauerit ſiue fecerit puniat in cẽtũ duc. auri applicãdis camere & ad ipſius partis itereſſe teneatur extimãdũ ſcro euocati ꝑdicti & poſſit uocãs impune offendi in ere & in ꝑſona nec ei in aliquo ius reddatur ſtatuto uel iure aliquo nõ obſtante & ſit exemptus a protectione cõmunis.

De interpoſitione appellationis fienda & interponenda infra certũ tẽpus. Et a quibus appellari poſſit & in quibus caſibus nõ. Et infra quantũ tẽpus appellatio debeat terminari. rub. 6.

SI aliquis uoluerit appellare ab aliqua ſnia diffinitiua debeat infra decẽ dies a die latæ ſniæ numerãdos ſuã appellationẽ ſecũdũ iuris ordinẽ interponere: & ab ipſo decimo die uſq; ad alios.xv.dies cõtinuos ipſam appellationẽ introducere corã Iudice, ad quẽ: & corã eo produxiſſe & ſeu deduxiſſe dictã appellationẽ & grauamina a quibus appellauit: alioquin ſi ꝑdicta nõ fecerit & adimpleuerit tũc & eo caſu appellãs ãplius nõ audiat ſed prima ſnia firma ꝑmaneat & exequtioni mãdetur ac ſi appellatũ nõ eẽt, & teneãt iudices dictas cãs appellationũ ꝑ ſniã expediri ptibus iſtãtibus: uł altera pte tñ iſtãte infra.lx.dies ꝯtinuos a die appellationis numerãdos ſub pœna cẽtũ duc. camere applicãdoꝶ pro q̃libet uice & in q̃libet cã niſi ſteterit ꝑ ptẽ appellatã uel iudicẽ qui de appellatione cognoſcit hñtẽ iuſtũ & euidẽs ĩpedimẽtũ de quibus ꝯſtiterit: & declaratũ fuerit infradicta tpa per aſſertionẽ & declarationẽ iudicis antedicti: quo caſu declarationis ĩpedimẽti exiſtẽtis reſtituat per ipm iudicẽ ac ẽt reſtitutũ intelligat ipſo iure tãtũdẽ tpis & nõ ultra quãtũ fuerit declaratũ ĩpedimẽtũ extitiſſe. Et hoc ĩtelligat in ciuilibus cauſis tñ. In criminalibus uero teneat appellare ĩfra qnq; dies a tpe ſniæ ſeu cõdẽnationis cõtinue numerãdos & ab ipſo quinto die ĩfra.xxx.dies ipſam appellationẽ ꝓſequi: ĩfra qđ tps debeat ipſa cã appellationis ꝯimodo terminari. Alioquin ſi ꝓſequutus nõ fuerit uel ſup ipſa appellatione cognitũ & terminatũ nõ fuerit ut dictũ eſt ĩfra dicta tpa: prima ſnia ſeu cõdẽnatio firma ꝑmaneat & exequtiõi mãdet: niſi iuſtũ & euidẽs ĩpedimẽtũ iudicis intercederet & ꝯſtaret ĩfra.xxx.dies de eo put & ſicut ſupra in ciuilibus eſt expreſſum & tũc tãtũdẽ tpis ſolũmodo reſtituat & reſtitutũ ĩtelligat ut ſuperius in ciuilibus dictũ eſt. Et dictã cõdẽnationẽ ĩfra tertiã diẽ poſt ꝑdictos.xxx.dies & tpa reſtituta qñ reſtitutioni locũ eẽ cõtigeret ſoluere debeat: alioquin qñ pecuniaria eſſe cõtingeret principalr uel ſecũdario uel in ꝯditionis defectũ uel aliter quoquomodo cũ q̃rto pluri ipſam cõdẽnationẽ ſoluere cõpellat oĩ exceptione & appellatione remota. Statuẽtes & ordinãtes ꝙ ante tps diffinitiue ſnię uel ẽt poſt a nulla ĩterlocutoria mera appellet in ciuilibus uel criminalibus: niſi in caſibus in quibus a iure ciuili appellari ꝯcedit. Quibus caſibus ſentiẽs ſe grauatũ poſſit appellare die late ĩterlocutorie uel illati grauaminis uel ſequẽti tñ. Quæ appellatio ĩfra decẽ dies cõtinuos a die ĩterlocutorie uel illati grauaminis numerãdos per iudicẽ debeat cognoſci & terminari ubi nõ ſit neceſſe de ipſa appellatione fieri cõmiſſionẽ ſpecialẽ: ut quia in illa ſit appellationis iudex ordinarie deputatus: ſed ubi neceſſe ſit & requirat cõmiſſionẽ fieri debeat cognoſci & terminari ꝑ iudicẽ ad quẽ cõmiſſa fuerit ĩfra.xv. dies cõtinuos a die ĩterlocutorie uel illati grauaminis cõputãdos. Et ſi appellatio facta nõ fuerit ĩfra dictũ tps uel ſi fuerit infra dictũ tps facta & nõ fuerit terminata infra decẽ dies uel.xv. ut ſupradictũ eſt in

oībus caſibus ſupradictis appellatio ipſa ſit nulla ipſo iure. Et iudex pricipalis cauſe co
gnoſcere & ꝓcedere poſſit:ac ſi nō fuiſſet appellatū. Et an ſit de caſibus a quibus de iure
ciuili uel nō cōcedit᷑ appellare ſtetur oīno adeo ꝙ appellari nō poſſit: declarationi iudi
cis ad quē ſeu eius qui de appellatione cogniturus eſt: qui teneat᷑ declarare infra duos
dies a die appellationis interpoſite/ ubi cōmiſſio nō requirit᷑: uel ubi cōmiſſio requirat᷑
infra quatuor dies a die cōmiſſionis facte numerādos parte citata uel nō ꝓut eidē iu
dici declarare debēti uidebit᷑ & ēt libere placuerit. Quæ declaratio ſi nō facta fuerit in
fra dicta tpa/ ꝓcedat᷑ in principali cā ac ſi appellatū nō eſſet. Et uictus uictori in quo
libet caſuū ꝑdictoꝝ anteq̄ audiat᷑ uel ad aliqđ admittat᷑ per iudicē corā quo cā princi
palis agitabit᷑ oēs legitimas expēſas reſarcire cōpellat᷑. Et ſuccūbēs in appellatione qua
libet ab interloqutoria per ſniam uel deſertionē alicuius fataliū ꝑdictoꝝ ſoluere cōpel
lat᷑ unū ducatū ꝑ iudicē a quo appellatū fuerit de facto & abſq; ſolēnitate aliqua per
cohertionē realē uel ꝑſonalē oī exceptione & appellatione remota cuius pœnę in cau
ſis ciuilibus medietas applicet᷑ parti appellate: & alia medietas deueniat camere Illuſ. dñi
Piſauri. In cauſis uero criminalibus tota dicta pœna deueniat in camera ꝑdicta ſub pœ
na quadrupli ꝯtrafaciēti iudici ꝑdicti a quo & dictā pœnā nō exigenti: & ſoluere nō fa
cienti de ſuo ſoluendā/ & ut facilius dicta exequtio unius ducati fieri poſſit. Statuerūt
ꝙ in criminalibus ciuilibus ſiuē miſtis appellās ab aliqua interloqutoria ex iterloquuto
riis ſupradictis: in quibus ꝑmittit᷑ appellare illa die qua appellationē interpoſuerit te
neatur & debeat penes idoneā perſonā uel notarium penes quem appellauit depoſitū
dicti ducati facere uel idoneū fideiuſſorē ꝑſtare de ſoluendo dictū ducatū in caſibus
& caſu quolibet ſupradictis alias habeat ꝓinde/ ac ſi appellatū nō eēt & appellatio ipſa
deſerta habeat᷑ & nulla ſit ipſo iure. Et iudex a quo in cā ꝓcedere poſſit libere/ ac ſi ap
pellatū nō eſſet/ nec ſuperſedere uel deferre dicte appellationi teneat᷑ donec dicta fide
iuſſio ꝑſtita uel dictū depoſitū ut ꝑmittit᷑ factū fuerit: & iſto caſu noīe pœnę .x. ſol. tm̄
ſoluere cōpellat᷑ appellans per iudicē antedictū. Addiciētes ꝙ a nulla interloqutoria de
ꝑdictis poſſit appellari niſi ſemel tm̄: nec poſſit appellari ab aliquo actu qui fieret in cā
talis iterloqutorie ꝑdicte. Præterq̄ latę ſup legitimatione ꝑſonaꝝ pro aliis in iudicio in
teruenientiū & appellatio aliter facta ꝑſumat᷑ friuola & cā morāde litis facta & ei nulla
acteris deferat᷑ & ꝓcedat in cā ac ſi iterpoſita nō eēt. Saluo ꝙ ꝑdicta locū nō habeāt
uim interloqutoriis hntibus in diffinitiue. In quibus quo ad ordinē & tēpus iterponēdi
itroducēdi ac ꝓſequēdi cās ipſaꝝ appellationū. In oībus & per oīa ſeruet᷑ ꝓut ſuperius.
In diffinitiuis ordinatū ē/ excepto qđ a ꝑdcis nō liceat unicuiq; niſi ſemel tm̄ appellare.

Quod ſimul & ſemel nullitates & iniquitates deduci debeāt. rub. 7.

Item ſtatuerunt ꝙ quilibet appellās uel reclamās uel recurrēs cām nullitatis uel ini
quitatis in appellatione ſua ſeu reclamatione uel recurſu ſiue a diffinitiua ſiue iterlo
qutoria interpoſita ſimul & ſemel deducere & intētare poſſit ac etiā teneatur: & ſimul
agitari debeat utriuſq; iudiciū & per iudicē terminari & ꝙ ſinguli termini: qui per pñs
ſtatutū uel alia ſtatuta in appellationū cauſis exiſtunt ordinati qrū ad eoꝝ initiū pro
greſſum & finē: ſiue quo ad modū & ordinē ꝓcedendi. In cauſis nullitatū ſint & eſſe
intelligant᷑ ſic coniuncti ita ꝙ ultra agēdi de nullitate aditus ſit: & eſſe debeat oīno ꝓclu
ſus & appellationis cā deſerta per lapſum alicuius fataliū ꝑdictoꝝ uel per ſniam Iudicis
terminata ſit nullitas & nullitatis cā deſerta & terminata intelligat᷑ adeo ꝙ ipſo iure
amplius de nullitate agendi facultas & aditus ſit penitus interdictus. Excepto tñ ꝙ in

ciuilibus

ciuilibus quo ad principiū & ſeu initiū & tēpus proponendi de nullitate in caſibus ubi appellatio interpoſita nō fuerit per præſens ſtatutū p̄iudiciū generari debeat quo minus quādocunqꝫ poſſit dici de nullitate & principaliter uel incidenter.

Infra quantum tempus poteſt peti reductio ad bonū uirum & reclamatio a ſententiis arbitrorum & arbitratorum. rub. 8.

STatutum eſt ēt ꝙ a diffinitionibus laudis arbitramētis laudi declarationibus ſeu decisionibus quibuſcūqꝫ arbitroꝝ ſeu arbitraroꝝ uel amicabiliū cōpoſitoꝝ: ſiquis potuerit & uoluerit. v3. in cauſis p̄miſſis appellare redutionē ad arbitriū boni uiri petere de nullitate dicere uel dolo arguere uel alio quolibet modo reclamare poſſit & debeat facere infra decē dies a die ipſius late ſnie / laudi arbitramēti / declarationis ſeu decisionis numerādos. Et ultra decē dies minime ad p̄dictoꝝ aliquod audiat̄ / & ab ipſo decimo die uſqꝫ ad alios. xv. dies ipſam reductionē introducere & proſequi ꝓut ſupra in ſtatuto de interpoſitione apellationis fiēda & interponēda ordinatū eſt ꝙ ſi nō fecerit: tūc & eo caſu ſilr̄ amplius nō audiat̄: ſed prima ſnia laudū arbitramētū / declaratio ſeu decisio rata maneat & oio exequtioni mādet realr̄ & ꝑſonalr̄ per iudicē ordinariū oi exceptione & appellatione quacūqꝫ remotis. Si uero infra dicta tp̄a per diffinitiuā ſniam terminata ſeu terminate fuerint ab ipſa ſnia diffinitiua & terminatione appellari de nullitate uel aliter querelari nō poſſit: ſed illi ſtet̄ & ſtari debeat penitus & oino & oi facti & iure exceptione oppoſitione & appellatione remotis & exequtioni mādari poſſit & debeat per ipſum iudicē ꝓferentē & quēlibet aliū: ad quē de iure talis exequtio ꝑtineret ſi & quatenus dicta ſnia fuerit cōformis cū laudo ſeu declarationi late / ſeu facti primo loco. Declarātes nolle per hoc ſtatutū in aliquo derogari aliquibus ſtatutis: quæ in caſibus appellationē / petitionē / reductionē ad arbitriū boni uiri uel alias reclamationes p̄dictas ab arbitris arbitratoribus uel amicabilibus perſonis ſeu cōmiſſariis uel coꝝ ſententiis laudis arbitramentis dictis declarationibus ſeu decisionibus prohiberent / quinimo ipſa in ſuo robore permanere uolumus.

De modo & forma ꝓcedēdi tā per Iudices q̄ per p̄tes in cauſis appellationū & nullitatū reclamationū & petitionū ad arbitriū boni uiri. rub. 9.

ITē ſtatuerunt ꝙ in oibus cauſis appellationū nullitatū petitionū grauatoꝝ petitionū reductionis ad arbitriū boni uiri: & reclamationū ꝓcedi poſſit abſqꝫ libello litis cōteſtatione iuramēto de calūnia & aliis ſolēnitatibus & ordinibus iudicioꝝ etiā ſubſtātialibus ſed solū corā Iudice cognituro facta p̄ntatione uel legitimatione ꝑſonaꝝ ubi opus eſt & det̄ terminus qnqꝫ uel octo dieꝝ: & maior uel minor arbitrio Iudicis ſemel tm̄ utriqꝫ parti ad iuſtificandū & ipugnandū & ꝓbādū tā per teſtes q̄ per inſtr̄a & per quēcūqꝫ aliū modū qui eis cōpeteret de iure & hn̄dū ꝓbatū: & elapſo dicto termino / det̄ terminus unicus arbitrio Iudicis: & ſemel tm̄ ad accipiēdū copiā de ꝓductis & ꝓbatis: ſi qua ꝓducta & ꝓbata ſunt: & opponendū & ꝓbandū & ꝓbatū hn̄dū cōtra ea utriqꝫ parti. Quo termino elapſo Iudex quāto citius poterit infra ſupradicta fatalia per ſniam debeat cām terminare. Hoc ēt addito pro expeditione & breuiatione litium ꝙ in oibus cauſis appellationū nullitatū petitionū reductionis ad arbitriū boni uiri & aliaꝝ reclamationū p̄dictaꝝ ꝓcedi poſſit ad requiſitionē & inſtātiā alterius partis tm̄ altera parte cōparēte uel nō. Cauſe aūt appellationū & nullitatū petitionū reductionis ad arbitriū boni uiri & aliaꝝ reclamationū quolibet tp̄e ēt feriato: dū tn̄ in honoīē dei & ſanctoꝝ itroductū nō fuerit / ēt diebus quadrageſimalibus ualeāt agitari.

Infra quantũ tẽpus arbitri & arbitratores lites terminare debeãt. rub. 10.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi in cõpromiſſis tam in arbitros ꝗ̃ in arbitratores tpe facti cõpromiſſi fuerit appoſitũ certũ tp̃s infra qd̃ qõ cõpromiſſa debeat terminari/ id ſeruet̃ qd̃ ĩter ptes ꝯuẽtũ & firmatũ fuerit. Si ãt nihil p ptes expreſſum eẽt de tpe quo debeat cõpromiſſum finiri: & cõpromiſſum fiat in aliquẽ uel in aliquos/ ut arbitros & arbitratores electos cũ arbitria ſint adinſtar iudicioꝝ redacta illa tpa dictis arbitris a die acceptationis facti cõpromiſſi numerãda uideant̃ & intelligant̃ ſtatuta quæ in iudicioꝝ inſtãtia ſunt ordinata. Sin autẽ cõpromiſſum fiat in aliquẽ uel in aliquos ut arbitros & arbitratores uel ut in arbitratores tm̃/ electi teneãt̃ & debeãt cãm de qua fuerit cõpromiſſum infra duoꝝ mẽſiũ ſpaciũ a die acceptationis facti cõpromiſſi numerãdoꝝ decidere & terminare/ ꝙ ſi dictus uel dicti ut arbitri & arbitratores uel ut arbitratores tm̃ electi infra tpa ſupradicta nõ terminauerint cãm in eis cõpromiſſam ipſi & quilibet ipſoꝝ pro uice qualibet incurrãt pœnã.xxv.lib.ꝝ. de facto exigẽdã & camere applicandã ſi quãtitas uel rei extimatio in cõpromiſſo deducta excedat quãtitatẽ centũ lib. Abinde uero infra uſq; ad quãtitẽ.xxv.lib. idũ ſiue incurrant pœnã decẽ lib. a quãtitate.xxv. lib. infra incurrãt pœna centũ ſol.ꝝ. de facto ut ſupra exigendã & camere applicãdã. Et nihilominus cõpromiſſum duret & incurrãt prædicti ſimiles pœnas de menſe in mẽſem ſucceſſiue cõmittendas & exigendas ut ſupra donec cauſa compromiſſa per eum uel eos fuerit terminata.

Quo tẽpore poſſit peti cõpromiſſum fieri. rub. 11.

STatutũ eſt ẽt ꝙ ſi aliquis litigãtiũ peteret cõpromiſſum fieri de lite & cã inter eos uertente ꝙ Iudex cõpellat dictas ptes ad petitionẽ alterius/ ad dictũ cõpromiſſum faciendum ſi hoc petitũ fuerit per alterã partiũ ante litis cõteſtationẽ. Poſt uero litẽ cõteſtatã cogi nõ poſſit alter litigantiũ ad inſtãriã alterius ad dictũ cõpromiſſum faciẽdũ: niſi litigãtes eſſent cõſanguinei propinqui uel affines quo caſu qñcũq; ante publicationẽ ꝓceſſus petat̃ cõpromiſſum per alterũ eoꝝ debeat alter cogi ad cõpromittendũ: imo Iudex ex officio ſuo nullo ipſoꝝ petẽte poſſit ipſos cogere ad cõpromittendũ qñcũq; ante dictã publicationẽ proceſſus. Et cũ ad inſtantiã alterius litigãtiũ alter cogit̃ ad cõpromittẽdũ ꝙ dictũ cõpromiſſum debeat fieri de iure & de facto in ꝓcedẽdo & ſentẽtiãdo de iure tm̃ niſi aliud procederet de partium uoluntate: quo caſu cõſenſus partium in idem tendentium ſeruari debeat per eum modum per quem compromittendum duxerint.

Quod ſuper alimentis ſummarie procedatur. rub. 12.

ITem ſtatuerunt ꝙ quæſtio ſeu cauſa alimentoꝝ ẽt ꝑteritoꝝ debeat ſũmarie & de plano ſine ſtrepitu & figura Iudicii terminari in & ea poſſit ꝓcedi quibuſcũq; diebus feriatis & nõ feriatis oĩ ſolẽnitate & iuris ordine ꝑtermiſſis ẽt ſine porreectione libelli.

Quod uictus uictori in expenſis debeat cõdẽnari. rub. 13.

STatuerũt ẽt ꝙ uictus uictori expẽſas legitimas reficiat in cã ciuili & criminali ẽt ſi p̃ſtitum fuerit calũnie ſcdm lege aliqua nõ obſtãte niſi iuxta cauſam litigãdi habuerit.

De quibus cauſis poſſit cognoſci tpe feriaꝝ neceſſitate hominũ. rub. 14.

HAc municipali lege ſtatutũ eſt ꝙ Poteſtas & alii iudices & officiales ciuitatis Piſauri & alii iudices teneant̃ & debeãt ius reddere oĩbus petẽtibus de mercationibus reꝝ mobiliũ & mercedibus pſonaꝝ nõ obſtãtibus feriis ſtatuto uel iure cõi introductis ob utilitatẽ hoĩum & ẽt tpe uindemiaꝝ & de oĩbus rebus ꝑtinẽtibus ad uindemias/ & etiã de merchatis & cõtractibus: quę fierẽt tpe feriarũ poſſint & debeãt cognoſcere & ſniam ꝓferre & exequtioni mãdare dicto tpe feriaꝝ ob neceſſitates hoĩum nõ obſtãte.

De feriis eſtatis & uindemiarum. rub. 15.

HAc municipali lege ſancitū eſt ꝙ ferie ꝑ eſtatē principiū ſemper habeāt in feſto ſancti Ioānis Baptiſte de mēſe Iunii & durēt cōtinuo uſqꝫ ad kals. Auguſti: & ferie uindemiaꝝ principiū ſemꝑ habeāt in kals Septē. & durēt ꝑ totū dictū mēſem & ante feſtū Natiuit. Dñi cuiuſlibet anni ſint .v. dies feriati. Ita ꝙ ius nō redat in eis.

De feriis propter conſilium. rub. 16.

STatutū eſt ēt ꝙ quociēſcūqꝫ cōſiliū aliquod ordinabit̃ ſiue cōhadunabit̃ illa dies intelligatur & ſit feriata & tali die ius reddi nō poſſit. Et nō itelligat̃ in cōſilus ſiendis pro ratione per maſſarium reddenda: nec ratione alicuius ſyndici/ uel pro condēnationibus faciendis uel pro inſinuandis donationibus uel emancipationibus.

Quo die & termino poſſit cōparere citatus. rub. 17.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis habitator ciuitatis Piſauri requiſitus fuerit per plazariū cōis ꝗ corā Poteſtate uel officialibus cōis Piſauri uel per lr̃as eorūdē debeat cōparere ſi citatus fuerit die ꝓcedēti: ut ſequēti die debeat cōparere/ tūc debet termino ſtatuto corā ipſo ſe p̄ñtare. Si uero eadē die fuerit requiſitus ante tertias/ ut eadē die debeat cōparere debeat eadē die hora iuris cōparere. Si uero hītauerit extra ciuitatē & in curte eiuſdē ciuitatis idē itelligat̃ qđ in habitatore ciuitatis. Si uero habitauerit extra dictā curtē & citatus fuerit ꝑſonalr̃ uel ad domū ſolite hītationis poſſit ſequēti die hora iuris cōparere. Et ſi ante dictū tp̄s ꝓceſſum fuerit cōtra eos ꝓceſſus ipſo iure ſit nullus.

De pœna contumacis & de modo & forma citationis/ & relationis. Et ꝙ ciues uel habitatores qui de ciuitate receſſerint poſſint citari domi eoꝝ habitationis & ꝙ heredes incerti domi defuncti citari poſſint: & de modo & forma citationum forenſium. rub. 18.

FIrmiter ſtatuerūt ꝙ ſemel citatus inuētus per plazariū uel bis domi citatus licet nō inuētus in termino ſibi aſſignato/ uenire debeat/ aduerſario reſponſurus/ & ſi nō uenerit/ ꝓnunciet̃ cōtra eū ad cōtumaciā & poſſit in cā de iure ꝓcedi. Si ab eo qui fecerit citari fuerit poſtulatum: uel ſi citatus qui nō uenerit in termino ſtatuto det duos ſol. actori & ſit in electione actoris. Et idē ſeruet̃ & intelligat̃ pro reo ſi actor nō uenerit in terminis ſupradictis. Et Iudex poſſit deinde in cā ꝓcedere ſcđm ꝙ ſibi de iure licuerit & fiat citatio p̄ñte uno teſte ultra ualorē .xx. ſol. Et citatio modo ꝑdicto facta debeat fieri uno teſte p̄ñte in re uel in ſūma excedēte .xx. ſol ꝝ. de noie/ cuius teſtis teneat̃ plazarius facere mētionē & nomē ipſius ſcribi facere per notariū: cui fecerit relationē cōmiſſionis ipſius/ pœna .xx. ſol. ꝝ. plazario/ & notario relationē aliter ſcribēti/ ꝙ ſi ꝑdicta ſeruata nō fuerit citatio ſit ipſo iure nulla. Addiciētes ꝙ quicūqꝫ ciuis habitator Piſauri uel eius comitatus ſe ad habitādū cū ſua familia ad aliū locū extra ciuitatē ꝑdictā & cōmitatū trāſtulerit poſſint domi citari in qua primo habitabat/ uigore: cuius citationis bis factæ de tali ad domū dicte eius ſolite habitationis ut ſupra/ poſſit ꝓcedi ad diffinitiuā ſniam cōtra eū. Ac ēt cōtra eū procedi poſſit tāq̄ cōtra cōtumacē ſcđm formā ſtatutoꝝ loquētiū de modo & forma ꝓcedēdi cōtra cōtumaces. Et ꝙ defuncto aliquo: nō extātibus heredibus certis/ poſſint heredes in genere citari domi: olim ſolite habitationis defuncti: cuius citationis uigore ſi bis facta fuerit poſſit procedi ad ſniam diffinitiuā & ad dationē inſolutū ſcđm formā ſtatutoꝝ loquētium de modo & forma ꝓcedendi cōtra cōtumaces. Si uero certi heredes defuncti fuerint/ tūc citari debeāt pſonaliter uel domi eoꝝ ſolite habitationis & nō domi defuncti ut in principio dictū eſt.

Forenſes uero qui de iure aliquo modo in ciuitate uel eius comitatu conueniri poſſent citari debeāt ſi fuerint pn̄tes pſonalr̄ ſi pſonalr̄ inueniri poterint. Si autē nō poterint pſonalr̄ haberi & ſeu fuerint abſentes: tunc citent̄ & ſeu citari poſſint & debeant per edictū publicū in ualuis palatii dn̄i Poteſtatis affigēdū per quēlibet iuratū nunciū cū inſertione libelli in dicto edicto & termini pfixione arbitrio iudicis moderādi infra quē cōparere debeat reſponſurus & in quo edicto fiat & fieri poſſit & debeat de dictis forenſibus citatio ad oēs & ſingulos actus oportune fiēdos uſq; ad ſentētiā incluſiue quę ſnia demū poſſit & debeat per ſimile edictū ut ſupra affigēdū notificari ac intimari.

De Proclamatione. rub. 19.

HAc municipali lege ſtatutū eſt ꝙ Poteſtas & eius Iudex & officiales quicunq; cōis Piſauri de cætero teneat̄ & debeat ante oēm interloqutoriā pnunciationem uel ſentētiā ad petitionē alicuius per eos uel aliquē eoꝝ faciendā in ciuilibus cauſis cōtra aliquē reū citatū proclamari facere publice & alta uoce in palatio ad bāchū per bānitorē uel plazariū cōis ꝙ quicunq; talē cōtumacē uult defendere termino per eū ſtatuēdo cōpareat citatione ſeu citationibus de tali reo factis nō obſtātibus. Et pronunciatio interloqutio: ſiue ſentētia aliter facta ſit ipſo iure nulla. Et ſi aliquis officialis fuerit qui locū certū nō habeat tpe ſnie ferēde per eum debeat eſſe & ſtare in palatio cōis & ibi publice proclamari facere prout de iudicibus ſupra dicit̄. Prædicta autē de proclamatione nō habeāt locū in cauſis nō aſcendentibus ad ſummā.xx. lib. & in cauſis merchationum uſq; ad quantitatē uigintiquinq; librarum incluſiue.

Quo modo procedatur contra citatum quando apparet publicum inſtrumentum uel præceptum contra ipſum. rub. 20.

AD cōmunem utilitatem ſtatutum eſt etiā ꝙ ſi aliquis fuerit debitor alicuius ex quacūq; cauſa unde apparuerit inſtr̄m publicum uel pceptum: & fuerit citatus ut ueniat oppoſiturus tali inſtr̄o uel pcepto debiti & infra terminum nō uenerit Iudex ad petitionē creditoꝝ teneat̄/ & debeat abſq; alia pclamatione & noua citatione pronunciare cōtra dictū debitorē pnūciatione ſcripta manu ipſius Iudicis pœna decē lib. & exequi dictum inſtrumentum uel præceptum in bonis debitoris/ pro menſura debiti petiti & cōtēti in inſtr̄o & pro expēſis iuſte taxādis ſm̄ extimationē fieri demū faciēdā/ per duos extimatores de buſſulo cōis extrahēdos ſm̄ formā ſtatuti de modo & forma pcedēdi cōtra cōtumaces: quibus exequtione/ taxatione/ extimatione factis habeat̄ ac ſi bona pdicta eſſent adiudicata ex ſecundo decreto. Ita taliter ꝙ nulla alia adiudicatio ſiue ſm̄ decretū requirat̄/ uel dictū debitorē poni facere in bāno pro debito petito data electione dicto creditori put ſibi placuerit/ una tn̄ uia electa poſſit ſemel ad aliā redire/ & nō plus. Et ſi debitor poſitus in bāno nō cōcordauerit ſe cū dicto creditore infra terminū bānimēti: ꝙ termino elapſo Iudex Poteſtatis & ſua curia teneat̄ & debeat ipſum ſic exbānitū capi facere & detineri pſonalr̄ ad uoluntarē creditoris/ ſi fuerit petitū per creditorē: de quo bāno extrahi nō poſſit/ niſi primo creditori fuerit legitime ſatiſfactū. Et nullū caſtrū ſeu uniuerſitas uel uilla debeat talē exbānitū pro debito modo aliquo acceptare poſtq̄ dicte uniuerſitati fuerit denūciatū lr̄is Poteſtatis uel ſue curie. Et ſi receptauerit poſt dictā denunciationē factā teneat̄ uniuerſitas ſoluere illud quod tenet̄ ſoluere debitor exbānitus: liceat tn̄ tali exbānito uel cōtra quē pronūciatū uel proceſſum fuerit modo pdicto/ poſt oia pdicta opponere oēs ſuas exceptiones legitimas

timas & ꝓbare infra octo dies ille de ciuitate. Et quindecim dies ille de comitatu/ niſi iuſto ipedimẽto ei cõtingente in dicto termino octo uel quindecim dieꝝ: de quo impedimẽto ꝓbari poſſit per iuramẽtũ/ quo caſu ſecũdã dilationẽ ſex dieꝝ hr̃e debeat perẽptorie ad ꝓbandũ/ & ꝓbatũ hñdum oẽs ſuas exceptiones & per omne genus ꝓbationis: ad quas exceptiones opponẽdas & probãdas admittat/ & audiatur nõ obſtantibus ꝑdictis pronunciatione uel bãno/ & aliis cõtra ipſum factis ut ſupra. Et ſi talis captus fuerit dato fideiuſſore de ſoluendo debitũ & expẽſas/ uel aſſignatione facta de ſuis bonis pro quãtitatibus ꝑdictis/ & fideiuſſore dato ꝙ eſſẽt libera & expedita tp̃e dationis inſolutũ debeat incõtinenti relaxari. Et ſi exceptiones ſuas probauerit remaneat abſolutus. Si uero infra dictũ terminũ nõ probauerit oppoſita per eundẽ: fideiuſſor datus ſũmarie cogat per Iudicẽ ad ſolutionẽ debiti & expenſaꝝ/ uel ipſe debitor cõpellat ad faciendũ inſtr̃m dationis inſolutũ de rebus aſſignatis ut ſupra/ ſi per eum aliqua bona aſſignata fuiſſent. Si uero citatus in primo termino cõparuerit. Et ſic cõtumax nõ fuerit ſi inſtr̃m publicũ uel ꝑceptum apparuerit cõtra eum ſupradicti termini/ & dilationes dentur ſibi eo modo & forma/ de quibus ſupradictũ eſt: facta prius per eũ aſſignationẽ bonoꝝ ſcdm formã ſtatuti poſita ſub Rubrica de aſſignatione bonoꝝ. Quibus elapſis ſi ſuas exceptiones nõ ꝓbauerit ut ſupra/ fiat cõtra eũ exequtio talis inſtr̃i ſiue ꝑcepti ut ſupra in cõtumacia dictũ eſt: data electione creditori ſlr̃ ut ſupra in ꝯtumacia dictũ eſt.

Quod renunciatio ſtatutoꝝ obſit renuncianti. rub. 21.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis cõtraxerit cũ aliquo & cõtrahente adinuicẽ renunciauerit alicui ſtatuto ciuitatis Piſauri talis renunciatio ualeat & teneat/ & Poteſtas & alii Iudices nõ poſſint cõtra ipſos cõtrahẽtes renunciantes ſtatuto in aliquo procedere: nec in aliquo cõdẽnare ex forma ſtatuti cui renunciatũ eſt. Si bãnũ uel pœna in ꝑdicto ſtatuto alicui imponeretẽ cõtrahentiũ. Et hoc ſtatutũ nõ uẽdicet ſibi locũ in ꝑceptis & inſtr̃is factis occaſione ludi in tabernis/ ſed in his potius ſeruetur illud ſtatutum de hoc ſpecifice ſcriptum/ & non uendicet ſibi locum hoc ſtatutum ubi prohibetur renunciatio a ſtatuto uel eſſet data certa forma renunciandi a ſtatuto cui renunciaretur.

De copia proceſſus danda contumaci deponenti expenſas. rub. 22.

STatutum eſt etiã ꝙ ſi lata fuerit aliqua interloqutoria cõtra aliquẽ ꝑꝑ contumaciã/ & reus cõtumax uenerit & uoluerit dicere proceſſum nullũ poſſit dicere depoſitis expenſis & detur ſibi copia totius proceſſus & ſniæ. Et ſi nulla fuerit reſtituant ſibi expenſe depoſite & reficiant ſibi expenſe quas fecerit in litigando/ & ſi aliqua fuerit talis ſnia teneatur cõtumax reficere expenſas actori legitimas ſecundũ iudicis taxationẽ: teneat tñ actor ꝑſiſtere ſuꝑ petitione ꝑ eũ ꝓducta in ꝓceſſu ꝯtumacie ſi reus uoluerit.

Quod inſtrumenta ſententię arbitria & arbitramenta habeant exequutionem paratam. rub. 23.

HAc municipali lege ſancitum eſt etiã ꝙ Poteſtas uel cæteri officiales cõmunis Piſauri teneantur & debeant exequi ad petitionẽ creditoꝝ publica inſtrumẽta ſententias arbitria: & arbitramenta ſeruato tamen ordine prout ſupra in ſtatuto qualiter proceditur quando apparet publicum inſtrumentum continetur.

De aſſignatione bonoꝝ & termino ſemeſtrali. rub. 24.

STatutum eſt ẽt ꝙ nullus ciuis comitatinus diſtrictualis uel forenſis poſſit detineri ꝑſonalr̃: ſi aſſignauerit creditori ſuo de bonis ſuis liberis & expeditis uſqꝫ ad ſuffi

ciētē quātitatē debiti ad qđ teneret & obligatus eſſet: qui debitor ut tale beneficiū cō ſequat teneat aſſignare oia ſua bona mobilia & imobilia dicto ſuo creditori excepta domo ꝓprie habitationis & maſſaritiis. Ex quibus bonis aſſignatis teneat creditor accipere inſolutum / quæ magis ſibi placebunt ſcđm ipſius creditoris electionē pro quātitate ſibi debita: quæ bona ſi nō ſufficerēt ad quātitatē ſibi debitā eo caſu poſſit & teneat accipere creditor pro reſſiduo de maſſaritiis dicti debitoris. Si uero talis debitor oia ſua bona nō aſſignauerit tali ſuo creditori. Infra terminū ſibi per Iudicē ad hoc ſtatuēdū & ꝓbatū fuerit per ipſum creditorē ipm debitorē hr̄e alia bona ſibi nō aſſignata perdat talis debitor beneficiū pn̄tis ſtatuti & teneat creditori ſuo ſoluere oino in pecunia numerata. Qui debitor tpe dicte cōſignationis teneat idonee ſatiſdare ꝙ bona: tunc per eū aſſignata ſint libera & expedita; ac ēt pro tpe exequtionis fiēde ac dationis inſolutū erunt libera & expedita. Itē ꝙ quilibet creditor qui nō uellet accipere inſolutū de bonis ipſius debitoris ut ſuperius dictū eſt teneat facere terminū debitori ſuo a die quo talis debitor aſſignauerit talia bona uſq; ad ſex mēſes: tūc ꝓxime ſecuturos / quo termino ſex menſiū durāte talē ſuū debitorē inquietare nō poſſit nec incurrat in aliquā uſuram uel intereſſe dicto ſuo creditori: dicto termino elapſo dictus debitor illico dicto ſuo creditori cōpellat ſoluere in pecunia numerata / ac in carceribus mancipet donec dicto ſuo creditori in dicta pecunia numerata ſatiſfecerit. Qui debitor poſt dictū terminū ſex mēſiū elapſum petere nō poſſit induţias quinquēnales a dicto ſuo creditore / ſiue aduerſus eum: poſſit tn̄ talis debitor bonis cedere eo caſu quo ſibi per ſtatutū loquēs deceſſione bonoꝝ ꝑmitteret. Addiciētes ꝙ creditor qui legitime citari fecerit ſuū debitorē ipſo debitore in cōtumacia exiſtēte ſi uoluerit dictū terminū ſex mēſiū dicto ſuo debitori facere a die quo cōtumaciā dicti ſui debitoris incuſauerit poſſit & ualeat talē terminū ſex mēſiū facere quo terio elapſo dictus debitor teneat & debeat ſoluere dicto ſuo creditori in pecunia numerata ut ſupra / teneat tn̄ dictus creditor tpe quo dixerit ſe uelle facere dictū terminū dictoꝝ ſex mēſiū dcō ſuo debitori cōtumaci ꝑſonalr uel bis domi notificari facere dicto ſuo debitori dictū terminū ꝑ publicū plazariū cōis Piſauri & in actis redigi: de qua notificatione teneat fidē facere poſtea tpe ꝑdicte exequtionis ꝑſonalis. Volentes & ſtatuētes ꝙ dictus debitor ſibi ut ſupra ꝑmittit dicto termino ſex menſiū facto a dicto ſuo creditore nō poſſit neq; debeat alienare: interim eius bona imobilia niſi de ꝑcio ipſaꝝ reꝝ per eū alienādaꝝ ſatiſfactū fuerit dicto ſuo creditori alias alienatio ifra terminū facta ſit ipſo iure nulla: quo ad ꝑiudiciū ipſius creditoris: qui terminū ꝑdictum fecerit. Itē ꝙ ꝑdicta de aſſignatione bonoꝝ nō habeat locū in aliquo debito merchationū uſq; ad quātitatē.xxv.lib. nec in aliquo debito cōtracto uel contrahendo occaſione alicuius datii uel gabellæ. Itē ꝙ ſupradicta de aſſignatione bonoꝝ intelligāt pro illis debitoribus qui nō hr̄erēt ad ſoluendū in pecunia & ſi dubitat de poſſibilitate remaneat declarationi & dicto iudicis qui de cauſa cognoſcit / aut illius uel illoꝝ cui uel quibus ꝑ dn̄m foret cōmiſſum. Itē ꝙ huic ſtatuto renunciari nō poſſit in aliquo cōtractu uel obligatione & ſi renūciaret talis renūciatio ſit nullius efficatie uel ualoris qua renūciatione nō obſtāte qlibet officialis cōis Piſauri ad inſtātiā debitoris uolētis de bonis ſuis aſſignare teneat hoc ſtatutū obſeruare: ſub pœna dupli q̄titatis de qua foret ꝯtractus. Itē hoc ſtatutū nō habeat locū in illis debitoribus: qui tenerent alicui uel aliquibus in quātitate.xx.lib. uel abinde infra: quā quātitatē debitores teneant ſoluere creditoribus ſuis in pecunia / ſiue dicti debitores fuerint cōtumaces ſiue citati in iudicio cōparuerint.

Item ꝙ

Itē ꝙ nullus creditor audiat̃ ſi peteret.xx.lib. uel abinde īfra a ſuo debitore uigore/alicuius īſtrī uel obligationis facte de maiori q̄titate: niſi primo & ante oīa fecerit finē/quietationē/ & pactū de ulterius nō petēdo de oī eo & toto qđ dictus creditor ſuo debitori uel a ſuo debitore poſſet/ tā in pecunia q̄ in re uſq; in diē petitionis facte uel fiēde de dicta q̄titate xx.lib. uel minori ut dictū eſt uigore maioris obligationis uel maioris quantitatis.

De ceſſione bonorum. rub. 25.

ITem ſtatuerunt ꝙ de cætero nulla pſona terrigena uel forēſis cuiuſcūq; cōditionis exiſtat exiſtēs in carceribus cōis Piſauri uel extra poſſit ſuis bonis cedere pro debito ſiue cōdēnatione dicti cōis aut occaſione alicuius datii uel alicuius debiti & rei originē uel depēdētiā trahētis ab aliquo datio. Si uero aliquis cedere uellet ſuis bonis pro debito alicuius priuate pſone uel ſingulariū perſonaꝝ/uel collegii/ uel uniuerſitatis qđ nō ſpectaret ad dictū cōe Piſauri & originē uel dependētiā nō traheret ab ullo datio dicti cōis ad dictā ceſſionē nō aliter admittat̃ niſi ipſe cedere uolēs prio ſteterit tribus mēſibus ꝯtinuis in carceribus dicti cōis q̄bus trāſactis ille talis cedere poſſit eius bonis ſolo uerbo/tribus uicibus diuerſis diebus & corā p̄tore ad bāchū iuris ſedēte pro tribunali ſonitu tubaꝝ & cāpanaꝝ dicti cōis illo tunc intercedēte. Et ꝙ his factis ille talis cedēs a dictis carceribus relaxet̃ & a debito cuius occaſione ceſſerit liberet̃ ſcđm formā iuris cōis.ſ.ut de cętero nō teneat̃ niſi quatenus facere poſſit deducto ne egeat. Si uero aliqua mulier in caſibus ſibi a iure cōi cōceſſis cedere uellet ſuis bonis poſſit cedere ſolo uerbo ad banchū iuris officialis corā quo cōuenta eſſet quæ ceſſio fiat una uice tm̄ abſq; aliquo ſono campane.

Quod Poteſtes & ſui officiales ad petitionem cuiuſlibet creditoris debitorem ſuſpectum & fugitiuum teneantur capi facere. rub. 26.

STatuerunt etiā ꝙ Poteſtas & alii Iudices cōis Piſauri teneant̃ capi facere ad petitionē cuiuſlibet creditoris eius debitorē ſi eū dibitorē ſuſpectū & fugitiuū iurauerit: quo caſu ad ipſum debitorē capiendū ſolū iuramētū creditoris ſufficiat. Si aūt in proceſſu apparuerit nō eſſe ſuſpectū condēnetur cōmuni Piſauri iurans in quinquaginta libris ꝗ. & parti ad dannum & intereſſe & iniuriam reſarciendum.

Quod nullus poſſit pſonaliter detineri occaſione cibi uel potus. rub. 27.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus poſſit pſonalr̃ detineri occaſione alicuius debiti tabernarioꝝ ſi eſt debitū cā cibi uel potus exhibiti in taberna uel ludo/ & taberna intelligat̃ ubi uinū uendit̃ ad menutū nō obſtāte ꝙ tabernarius uel alius noīe ipſius habuerit ex dicto debito inſtr̄m uel p̄ceptum cōtinens aliā cauſam dūmodo debitor paratus ſit iurare/ & iurauerit dictū debitū fuiſſe occaſione cibi uel potus exhibiti in taberna uel ludo. Et liceat p̄bentibus talibus cibum & potum res ipſorum retinere.

Quod forenſes uenientes de nouo ad habitandū in ciuitate Piſauri & eius territorio pſonalr̃ detineri nō poſſint ad inſtantiā nō habitātis. rub. 28.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ aliquis ciuis uel forēſis cōtinuus habitator ciuitatis uel comitatus Piſauri nō poſſit neq; debeat occaſione alicuius debiti per ipm̄ cōtractū uel p ipm̄ in futurū modo aliquo ꝯtrahēdi ex quacūq; rōne uel cā pſonalr̃ capi: & detineri ad iſtātiā alicuius nō habitātis cōtinue in ciuitate/uel comitatu uel eius qui noīe ipſius nō hītātis peteret/uel ab eo nō hītāte cām hr̃et/ nō obſtāte q̄ ēt in iſtr̄o obligatiōis renūciauerit fori priuilegio ſtatutis & bn̄ficiis terraꝝ aut legibus & cōſtitutionibus q̄buſcūq;. Et in caſibus p̄dcis & quolibet eoꝝ hītare itelligāt̃ illi tm̄ qui cū eoꝝ familiis uel maiori p̄te familiaꝝ ſuaꝝ ſtarēt in aliquo loco p̄dictoꝝ ſi familiā hērēt uel fuerit familia alicuius ſui aſcen

dentis uel deſcẽdẽtis uel collecteralis uſq; ad tertiũ gradũ: & ſi familiã nõ habuit alicubi & ſteterit in aliquo locoꝝ ꝑdictoꝝ ad faciendũ artẽ uel laboreriũ cõtinuũ ſimilr̃ nõ poſſit detineri uel ꝑſonalr̃ areſtari: ut ſupra. Et ꝑdicta locũ habeãt ẽt ſi ille talis nõ habitator iurauerit uel iurare paratus fuerit ꝙ ille talis habitator eſſet ſuſpectus & fugitiuus. In ciuibus aũt forẽſibuſq; habitãtibus cõtinue cũ eoꝝ familiis in ciuitate uel comitatu Piſauri ſeruet̃ & locũ habeãt, ꝙ habitãtes ut ſupra poſſint detineri & areſtari ꝑſonalr̃ ad inſtãtiã eoꝝ ſi tales iurauerint ipſum cõtra quẽ petierint eſſe ſuũ uerũ debitorẽ ex iuſta cã & eẽ ſuſpectũ & fugitiuũ & aliter nõ. Saluo tñ & reſeruato ꝙ tales forenſes qui cõi ſuæ ciuitatis unde receſſerint fuerint debitores ex cã collectaꝝ & gabellaꝝ aut alia quacũq; ex ciuili dũtaxat negocio ꝓcedẽtis detineri poſſit uel niſi cũ ciuitate unde receſſerit hr̃etur per Illuſ. dñm Piſauri aliqua ꝯuẽtio ſup his uel niſi dicto dño Illuſ. uideret̃ talẽ forenſem ꝑſonaliter detinẽdum. Quibus caſibus quãtũ ad hoc nõ patrocinet̃ hoc ſtatutũ. Adiiciẽtes ꝙ creditoribus taliũ forẽſiũ miniſtret̃ plena iuſticia in exequtione bonoꝝ ſi qua bona tales habere ꝯtigerit ĩ ciuitate uł comitatu Piſauri: ſeruata tñ iuris forma.

De debitore forenſe ꝑſonaliter capiendo licentia iudicis. rub. 29.

STatutum eſt etiã ꝙ ſi aliquis forenſis fuerit debitor alicuius ciuis habitatoris cõtinui uel diſtrictualis Piſauri abſq; citatione aliqua ꝑſonalr̃ capi poſſit & debeat ad petitionẽ creditoris petita licẽtia & obtenta a Iudice ſiue a iudicibus cõis Piſauri: quã licẽtiã iudex petẽtibus cõcedere teneat̃ ſub uinculo ꝓſtiti iuramẽti: nõ excuſſo ſi debitor ſit uel nõ, ſed ſolũmodo credat̃ uerbo petentis licẽtiã ſupradictã ſcͣo uallato. Et forenſis intelligat̃ qui nõ ſit continuus habitator ciuitatis & diſtrictus Piſauri. Et ſi talis captus & detẽtus in ꝓceſſu nõ apparuerit debitor eius qui ipm̃ capi fecerit iudex teneat̃ & debeat tali detẽto ſũmarie & de plano ſine aliqua ſcriptura uel petitione expenſas per eum taſſandas refici facere per illũ qui capi fecerit detẽtũ, nulla exceptione obſtãte. Et nihilominus cõdẽnet̃ cõi .x. ſol. ꝑ. pro libra eius in quo dicebat illũ ſibi obligatũ. Et idẽ ſeruet̃ in forẽſe ꝑdicto detẽto negãte debitũ ut cõdẽnari debeat cõi in .x. ſol. pro lib. ſi in ꝓceſſu debitor apparuerit uel de mẽdatio cõuictus fuerit: & habeat locũ etiã ſi rõne cõtractus delicti uel quaſi uel aliqua quacũq; cã forenſis uel alius nõ eſſet iuriſditionis cõis Piſauri.

Quod nulla mulier detineri poſſit. rub. 30.

ITem ſtatuerunt ꝙ nulla mulier poſſit ꝑſonalr̃ detineri occaſione alicuius debiti ciuilis & huic ſtatuto renunciari nõ poſſit & ſi renunciatũ fuerit renũciatio ſit nulla etiã ſi fuerit uinculo ſacramẽti uallata. Et hoc in mulieribus honeſtis. Mulieres autẽ uitam inhoneſtam ducentes uel meretrices poſſint capi & carcerari eo caſu quo maſculi capi & carcerari poſſint de iure ſtatutario uel ciuili.

Quẽ terminum facere poteſt Iudex debitoribus cõfitentibus. rub. 31.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ Poteſtas & alii rectores & officiales ciuitatis Piſauri iuriſdi tionẽ hñtes teneant̃ cõfitẽtibus debitum nõ oppoſita aliqua exceptione ꝓcipere ſolui debitũ .xx. ſol. ꝑ. ſuo creditori uel creditoribus ad .xv. dies certa pœna iponẽda maius uero debitũ ad unũ mẽſem & ſcribat̃ in ꝓcepto cã qua debitor tenet̃ creditori: & fiat in ipſo ꝓcepto mẽtio de inſtr̃o debiti ſi inſtr̃m aliqd̃ factũ eſt de ipſo. Et miles Prãtis poſſit facere ꝓceptũ de debitis cõfeſſatis in merchato quolibet & ipſa ꝓcepta ualeãt & teneãt & habeãt dicti Iudices & officiales arbitriũ moderãdi tp̃s ſolutionis debitoꝝ uſq; ad .xx. ſol. ꝑ. nec poſſit in dubio reuocari ꝙ ille qui ꝓcepit nõ fuerit officialis nec auctoritatẽ ꝓcipiẽdi hũerit, ſi tabellio ſcripſerit talẽ officialẽ fuiſſe uel auctoritatẽ talẽ ꝓcipiẽdi habuiſſet

cuius

cuius ſcripture ſtetur & credat ad plenũ/ p̃dicta tñ nõ uendicẽt ſibi locũ in merchãtiis
& in debitis cõfeſſatis ex cauſa merchationũ. Sed iudices & alii officiales habeãt arbi-
trium moderãdi & ſtatuendi tp̃s & terminũ ad ſoluendũ ꝓut eis uidebitur cõuenire.

Quo termino ſolui debeat debitũ cõuẽtũ iter pres de re mobili & imobili. ru. 32.

ITẽ ſtatuerunt ꝙ quicũq; in ciuitate uel comitatu Piſauri cõtractũ ſeu merchatũ
fecerit de aliqua re mobili ſeu imobili ſi dictũ fuerit iter partes de termino & cõ
ditionibus & modo ſeruet qđ dictũ eſt. Sin aũt dictũ nõ fuerit inter partes in re mo-
bili incõtinẽti cogat ad p̃cii ſolutionẽ. Super re autẽ imobili ſi dictum nõ fuerit & pre-
cium fuerit uſq; ad.xx.ſol. incõtinenti cogatur ad ſoluendum ſecundũ arbitrium iudicis.
Sin autẽ de maiori precio fuerit quæſtio menſis terminus ſtatuatur.

De inſtr̃is fiẽdis de debitis ſolutis a crediroribus ad petitionẽ debitoris. ru. 33.

STatutũ eſt etiã ꝙ oẽs & ſinguli de ciuitate Piſauri & eius diſtrictu qui habuerint
uel hẽrẽt aliquid recipere ab aliquo alio de ciuitate uel diſtrictu Piſauri & q̃titatẽ
uel quãtitates ipſas reciperint teneant & debeãt dictis ſoluẽtibus & eoꝝ heredibus cõ-
feſſionẽ & quietationẽ de quãtitatibus p̄ceptis ſibi facere ad ſenſum ſapiẽtis eoꝝ/ ẽt ſi
neceſſe fuerit cũ iuramẽto p̃dicta facere/ oſtẽſo quã quãtitatẽ receperit creditor qui talẽ
pecuniã credidit/ ꝙ ſi recuſauerit creditor facere in decẽ lib. ꝶ. pro qualibet uice cõdẽ-
net. Et nihilominus dictus creditor a Ptãte & iudicibus dictã cõfeſſionẽ ſecũdum ius
ad ſenſum ſapiẽtis facere cõpellatur ex officio iudicis cognitione ſummaria & ſine ſcri-
ptura: realiter & perſonaliter ad uoluntatẽ dicti debitoris ſoluẽtis uel ſucceſſoꝝ ipſius.

Quod inſtrumenta reddantur debitoribus facta ſolutione. rub. 34.

ITem ſtatuerunt ꝙ oẽs creditores de debitis ſolutis teneant reſtituere cautiones de
bitoribus debitoꝝ ſolutoꝝ qđ ſi facere noluerint uel nõ potuerint faciãt ſuis debi
toribus cartã renunciationis finis & quietationis/ debitoꝝ expenſis/ & ſi nõ fecerint ſol
uant nomine bãni cõmuni uiginti ſol. ꝶ. Et nihilominus facere teneantur.

De debitore qui petierit debitũ ſibi ſolutũ in totũ uel in partẽ. rub: 35.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis creditor petierit debitũ ſibi ſolutũ in totũ uel in
parte/ & cõſtiterit in aliqua parte litis teſtibus uel alio modo de calũnia plus pe-
tentis/ remaneat debitor a toto qđ petit abſolutus. Et nihilominus ꝯdẽnet in ducẽtũ ſol.
ꝶ. applicãdis cõi pro dimidia & pro alia dimidia cõuento: & idẽ itelligat in debitore
infitiãte debitũ uel rẽ aliquã ab eo petitã corã iudice. ſ. ꝙ cõdẽnet in ducẽtũ ſol. ut ſu
pra pro medietate dicte pœnæ applicãda creditori/ & alia dimidia cõi & expẽſas refi-
ciat. Quod ſtatutũ nõ uendicet ſibi locũ in heredibus & ſucceſſoribus creditoꝝ ſi fue-
rint bone & integre fame heredes & ſucceſſores p̃dicti: nec liceat tali neganti pœnite
re poſtq̃ aduerſa pars fuerit grauata in onere probandi propter talem negationem.

De nõ accipiendo tenutam de bonis obligatis auctoritate propria. Et in uen-
ditione non uendicet ſibi locum. rub. 36.

STatutũ eſt ẽt ꝙ nullus deinceps quãtũcũq; in inſtr̃o p̃ſonalis obligationis uel ypo
thecarie habeat cõceſſam licẽtiã ingrediẽdi uel aprehẽdi poſſeſſionẽ bonoꝝ alicu
ius/ occaſione obligationis ſiue cuiuſcũq; cõtractus/ poſſit uel audeat/ dictoꝝ bonoꝝ au
ctoritate ꝓpria poſſeſſionẽ igredi uel itrare: niſi hoc fecerit cũ licẽtia Ptãtis ſeu alioꝝ
iudicũ. Qui Ptãs uel Iudex debeat citari facere poſſeſſorẽ anteq̃ licẽtiã cõcedat & qui
cõtrafecerit in.xxv. lib. cõi p̃dicto ꝯdẽnet. & nullã poſſeſſionẽ amittat qui p̃mo poſſi
debat. Et ꝙ p̃dicta nõ uẽdicẽt ſibi locũ in emẽtibus & pmutãtibus & accipiẽtibus ita in

dotē/uel inſolutū. Qui libere poſſint intrare in tenutā rerꝫ emptarꝫ & permutatarum per eoſdem emptores nel permutantes: & rerum ſibi datarum in dotem & inſolutum pro ſe uel filiis eorum ſine iudicis auctoritate & metu pœnæ.

De creditore qui intrauerit poſſeſſionem ſiue inſolutū acceperit rem cōmunem debitoris uel alterius. rub. 37.

ITem ſtatuerūt ꝙ ſi duo nel plures aliquā rē pro indiuiſo poſſiderēt uel poſſederūt & aliqua pſona pro debito cōſotii intraret tenutā pro debito in quo cōſotius nō eēt obligatus & ipſam rē in ſolutū receperit ꝙ talis creditor nullū ius acquirat quo ad dñium: nec quo ad poſſeſſionē in parte cōſotii qui nō eſſet obligatus pro debito: nec pſcribat nec uſucapiat: ac ſi ipſam rem in tenutam nō haberet/nec etiā inſolutum.

Quod rectores dent inſolutum de bonis cōmittentis maleficium ei qui inſolidum ſe obligauerit cum eo. rub. 38.

FIrmiter ſtatuerūt ꝙ ſi duo pmitterēt inſolidū alicui de aliqua re uel pecunia ſoluenda & aliquis ipſorꝫ pmittētiū fecerit aliqđ maleficiū pro quo eius bona debeāt publicari uel deſtrui. Et ille alius qui cū eo pmiſerit iſolidū ſoluerit uel teneret̄ ſoluere creditori Ptās & alii Iudices teneant̄ dare ſeu facere dari iſolutū tot de bonis maleficiū cōmittētis ei qui ſe cū eo inſolidū obligauerit: q̄ ualeāt quātitatē quā ſoluit pro eo qui cōmiſerit maleficiū uel ſoluere teneret̄ qñcūq; petitū fuerit ſiue ante publicationē proceſſus & deuaſtationē ſiue poſtea dūmodo ipſe petēs probauerit obligationem factam fuiſſe pro illo qui maleficium cōmiſerit. Quod intelligatur probatum etiā per inſtrumentū indēnitatis factum ſibi a maleficiū cōmittente.

De eo qui ſoluerit cōdēnationem pro aliquo. rub. 39.

STatuerunt ēt ꝙ ſi aliquis ſoluerit aliquā cōdēnationē pro aliquo ꝯdēnato qui nō hēt aliqđ recipere a cōi ꝙ Ptās & eius iudices ad petitionē ſoluētis teneat̄ dictū cōdēnatū cogere in pſona & rebus ad uoluntatē ſoluētis ad ſolutionē faciendā pdicto ſoluēti de oi eo qđ ſoluit p dcō ꝯdēnato: & intelligat̄ ſi ſoluēs ꝯdēnationē coactus fuerit per Ptātē uel eius officiales: nō aūt ſi ſpōte ſoluerit: & in dubio pſūmat̄ coactus ſoluiſſe.

De bonis principalibus conſignandis fideiuſſori ſoluenti pro eo anteq̄ bona publicentur & incorporarentur cōmuni. rub. 40.

ITē ſtatuerunt ꝙ ubicūq; aliquis fuerit fideiuſſor cōi/pro aliquo: & pro eo cōi ſoluerit/ꝙ officiales teneant̄ de bonis illius pro quo fideiuſſio facta eſt dare tot inſolutū fideiuſſori: qui pro eo fideiuſſit & ſoluit ꝙ bene ualeat q̄titatē quā fideiuſſor pro eo ſoluit anteq̄ Ptās publicet bona illius pro quo fideiuſſio facta fuerit cōi. Et hoc fideiuſſore cōparēte ad petēdū ſibi ſatiſfieri ante dictā publicationē bonorꝫ. Si uero poſt publicationē iā factā cōparuerit: tunc etiā tot de dictis bonis publicatis incorporatis in cōi teneantur & debeant dare inſolutū fideiuſſori pdicto quo ad quātitatē ſibi debitā & eidem teneatur facere in reſtituendis dotibus uxorum condēnatorum & in illis: qui deberent legitime recipere ab ipſis condemnatis.

De fideiuſſoribus nō cogendis pro cōmuni donec de bonis principalis reperiret̄ niſi per eum fuerit renunciatum huic ſtatuto. rub. 41.

ITem ſtatuerunt ꝙ Poteſtas & Iudices nō debeāt cogere fideiuſſores licet ſe obligauerint ad ſoluendū aliquā cōdēnationē cōi donec de bonis principalium reperiuntur niſi inter ipſos fideiuſſores renunciatū fuerit huic ſtatuto. Si uero de bonis principaliū nō reperiret̄ uel huic ſtatuto renunciatū eſſet fideiuſſores cōdēnationē cōmuni

ſoluant & ꝑdicti iudices teneantur ipſos cōdēnatos cogere in ꝑſonā ad hoc ut ſatiſfaciant eoꝝ fideiuſſoribus ad uoluntatē ipſorum fideiuſſoꝝ: ꝙ ſi Poteſtas uel alius iudex cōmunis Piſauri cōtrafecerit in ꝑdictis pro uice qualibet in decem libris ſꝫ cōi cōdemnetur & nihilominus de ſuo debeant conſeruare fideiuſſores indēnes.

De debito infra quinquennium nō petito. rub. 42.

STatuerunt etiā ꝙ ſi creditor ſteterit per quinquēniū cōtinuū ꝙ nō petierit pecuniā ſibi debitā a ſuo debitore: & debitor uel heredes eius ſeu tutores uel curatores eoꝝ heredū iurare uoluerint ſuo creditori pecuniā petitā ſoluiſſe: tunc debitor uel eius heredes ſint abſoluti a petitione creditoris & dicto caſu uera ſolutio interueniſſe ꝑſumat̃ & ualeat hoc ſtatutū inter ciues comitatinos & habitatores in ciuitate & comitatu Piſauri: & habeat locū hoc ſtatutū in pecunia/ blaua/ uino/ & oleo tātū. Saluo tñ beneficio ſiue priuilegio minoris ætatis in qua nō currat ꝑdictū quinquēniū. In aliis uero currat ſine reſtitutione ſeu remedio alicuius iuris niſi ex capite iuſte & probabilis ignorantie & ſimiliter nō habeat locū in rebus datis in dote uel pro dote uel augumēto dotis uel contra dotem/ aut ex eis cauſis/ nec in relictis factis in ultimis uoluntatibus. Et intelligat̃ debitum petitū ſi creditor per ſe uel ſuū procuratorē denunciauit ſuo debitori & de hoc per legitimas probationes conſtiterit: & huic ſtatuto renunciari non poſſit. Et ſi renunciatum fuerit ꝙ renunciatio non teneat. Et habeat locum hoc ſtatutum tam in forenſi ꝙ̃ non forenſi.

Si creditor uſurarius ſteterit per biennium continuum ꝙ nō petierit debitum a iure ſuo cadat. rub. 43.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi creditor uſurarius ſteterit per cōtinuū bieniū ꝙ nō petierit pecuniā ſibi debitā a ſuo debitore uel eū nō admonuerit ſeu requiſiuerit ſuper ſolutione fienda de qua admonitione ſeu requiſitione facta apparere debeat per publicum inſtrm̄ uel p teſtes idoneos ꝙ debitor dicto biēnio elapſo remaneat ipſo iure a tali debito abſolutus & auctoritate p̄ntis ſtatuti ſolutū ꝑſumat̃ dicto creditori ꝑſumptione iuris & de iure & huic ſtatuto renūciari nō poſſit etiā ſi talis renūciatio fuerit iuramēto uallata. Quo caſu dolo & fraude inductus per aduerſariū ꝑſumatur talis renuncians. Creditores aūt uſurarii intelligant̃ quo ad ꝑdicta cōtra quos probatū fuerit per duos teſtes bone opinionis eē uſurarios. Et ſi aliquis mutuauerit cōmuni ad uſuras pro ipſo debito nō habeatur ut uſurarius quo ad prædicta.

De ſorte tantum petenda & non de uſura. rub. 44.

STatutū eſt etiā ꝙ ſi aliquis petierit aliquod debitū corā quocūq; iudice quod fuerit uſurariū poſſit tantūmodo ſortem exigere: & qui ſoluere debuerit nō cogatur ſoluere ultra ſortē: & ꝙ nullus hebreus fenerator poſſit accipere pro uſura alicuius rei uel pecunie mutuate ultra illud: quod ſibi ꝑmittit̃ ex forma cōſtitutionū ꝓuincie ſeu capſoꝝ eidē cōceſſoꝝ: p Illuſ. dñm ſub pœna cētū lib. applicāda cōi Piſauri. Itē ꝙ nullus hebreus fenerator audeat de cętero uēdere aliqua pignora pignorata/ ſeu pignorāda ante elapſū annū & mēſem a die pignorationis facte & tūc dicto tp̄e elapſo/ nō liceat niſi prius uocato debitore pſonalr̄ uel ad domū/ ſi uoluerit adeſſe & in p̄ntia duoꝝ ciuiū ciuitatis huius: & ꝙ p̄ciū reddactū ex dicta re pignorata uēdita: ſi reperiat̃ excedere ſummā debitā ipſi hebreo teneat̃ ipſe hebreus reſtituere & dare illud plus dicto debitori ſub iā dicta pœna niſi aliter per dicta capitula fuerit ut ſupra ſibi conceſſum.

Quod feneratores res domini eis ſubſtractas reſtituere teneantur. Et ꝙ eis ſicut cæteria obſtet præſcriptio quinquennalis. rub. 45.

ITem ꝙ ſi Iudei uel alii cuiuſcūq; cōditionis exiſtant res alienas ſine dñoꝝ licentia ſibi furto ablatas uel quoquomodo ſubtractas pignori acciperēt teneāt & debeāt ſuper talibus quocūq; caſu litis & quæſtionis emergente repetentibus reſpondere/ac reſtitutionē ipſaꝝ reꝝ facere ſecundū iuris diſpoſitionē nō obſtātibus quibuſcūq; priuilegiis ipſis iudeis aut quibuſcūq; aliis ꝑſonis cōceſſis uel in futurū cōcedendis & ꝙ iudei uel alii feneratores priuilegiū habētes ne poſſint eis obici uel opponi ſtatutum ſupradictum de debito infra quinquenniū nō petito. De cætero nō poſſint tali priuilegio uti & omnia dicta priuilegia eis cōceſſa uel in futurū cōcedenda quantū ad hoc ſint caſſa & irrita & nullius ualoris & efficatie auctoritate præſentis ſtatuti.

De actione nō exprimenda uel proponenda. rub. 46.

ITem ſtatuerūt ꝙ nullus cogatur actionē proponere: ſed cām quare edere teneat.

Quod teſtes nō examinent ſine interrogatoriis partis aduerſe. rub. 47.

STatuerunt etiā ꝙ teſtes producendi in qualibet cā nō debeāt examinari ſine interrogatoriis partis aduerſe ſi aperte fuerit petitū corrigēdis per Iudicē uel per iuris aliquē cōſultū: cui Iudex cōmittere uoluerit extra numerū ſuſpectoꝝ dato termino per Iudicem ad faciēdum interrogatoria prædicta elapſo uero termino examinari poſſint ſine interrogatoriis ab aduerſa parte dādis. Et ſi examinati fuerint ſine interrogatoriis productis in termino examinatio ſit ipſo iure nulla: & eo caſu examinatores teneantur ad intereſſe parti læſæ.

Quod examinatio teſtium debeat fieri per notarios eligēdos. rub. 48.

FIrmiter ſtatuerūt ꝙ Poteſtas uel aliquis notarius ipſius Poteſtatis uel aliquis alius officialis ſeu rector ciuitatis Piſauri nō poſſit nec debeat examinare aliquos teſtes in cauſis ciuilibus uel de ipſa examinatione rogatū eſſe pœna & bāno centum ſol. ꝺ. cuilibet & pro qualibet uice: qua per eos cōtrafactū fuerit iponenda: ſed duo notarii a partibus eligant pro dicta examinatione fienda de teſtibus in cauſa productis: quoꝝ unus de dictis & atteſtationibus ipſoꝝ teſtiū ſit rogatus: alter uero examinator. Et hoc locū habeat ubi quantitas litis ſuper qua recipient teſtes excederet ſummā uiginti lib.

De Procuratore nō admittēdo in iudicio niſi primo mādato cōpleto & producto & dimiſſo penes notarium cauſe uel actorum. rub. 49.

STatutū eſt ēt ꝙ quicūq; ꝓcurator/tutor/curator/actor/uel ſyndicus uoluerit procuratorio tutorio/curatorio/actorio/uel ſyndicario noīe in Iudicio cōparere corā quocūq; iudice uel officiali cōis Piſauri pro parte actoris uel rei debeat corā Iudice & notario qōnis uel ſocio ad bancū inſtrm eius mandati per cōpletū exhibere & ipſum ipſi notario dimittere uſq; ad finē litis/ſi ipſum inſtrm non regiſtrauerit in libro uel ſi de ipſo idem notarius quæſtionis uel ſocius non fuerit rogatus & ipſum inſtrumentum ut præſcribitur exhibere teneatur/etiam ſi nō fuerit ab aduerſa parte petitum.

De Procuratore & ſuis heredibus cogendis reſtituere id quod ad eius manus peruenerit. rub. 50.

ORdinatum eſt etiā ꝙ ſi Procurator ad negocia alicuius ſeu aliqua alia ꝑſona noīe alterius receperit aliquid: & hoc cōfeſſus fuerit per publicū inſtrm aut coram teſtibus & id qđ cōfeſſus fuit uel fuerit recepiſſe nō ſatiſfecerit aut ſatiſfacere recuſauerit

cuſauerit teneaẽ Poteſtas & eius Iudices cõpellere ipm & ſuos heredes incõtinẽti oĩ exceptione remota eidẽ/cuius noie receptũ fuerit uel fuit uel ſuis heredibus iregre ſatiſſacere nulla pſcriptione obſtate niſi de ſolutione facta uel falſo inſtro uel cõtra teſtes probare uoluerit. Et hoc habeat locũ in pteritis pẽdentibus & futuris/& nõ habeat locũ in pcuratore/actore curatore ad cauſas uel ſyndico agẽti noie alicuius quãtũcunq; habeat ſpeale mãdatũ ad recipiendũ & finiendũ/ſed debeat ſolui pecunia uel alia res debita uni merchatori uel alii perſone idoneę/ſi principalis pſona tpe ſolutionis & traditionis haberi nõ poſſit: & ille cui talis ſolutio noie principalis facta fuerit id quod ſuo nomine receperit reſtituere teneatur habito fine & quietatione. Et qui cõtra pſens ſtatutum fecerit condẽnetur in decẽ libris ſine remedio compenſationis: & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

De Aduocatis nõ dẽribus itereſſe tpe reſpõſionũ fiẽdaꝶ poſitionibus. ru. 51.

ITem ſtatuerunt ꝙ aduocati & procuratores nõ debeãt intereſſe tpe reſpõſionũ & ſi aliquis aduocatus uel procurator cõtrafecerit & reſponſum dederit poſitionibus uel docuerit cliẽtulũ/reſpõdere/ſoluat pro bãno quinq; lib. ꝑ. Et Iudex teneaẽ & faciat legi poſitiones aduocato ptis debẽtis reſpõdere ut uideaẽ utrũ ſint admittẽde uel nõ.

De Aduocatis dandis petentibus. rub. 52.

HAc municipali lege ſtatutũ eſt ꝙ Iudex teneaẽ dare aduocatũ petẽtibus & cogere eum qui petitus fuerit per partẽ ad pſtandũ ſibi aduocationẽ recepta cõpetenti mercede: niſi dederit parti aduerſe cõſiliũ ſuũ ſiue pmiſerit pſtare/ſuper quaſtione in qua petitur patrociniũ/uel diffidat de iure illius/qui petit/cũ uiſis primo iuribus ſuis/de quibus credatur ſacramẽto aduocati/& nõ contra patrẽ/matrẽ/fratrẽ/ſororem/& filium/uxorem/ſocerum/& ſoceram/generum/& nurum: & nõ ualeat proceſſus contra eum factus/donec aduocatum nõ habuerit cum effectu.

De Aduocatis cogẽdis cliẽtulis patrociniũ pſtare & aduocationẽ ſuſcipere. ru. 53.

ITem ad hoc ut in cauſa qualibet quilibet/qui uoluerit poſſit aduocatũ hr̃e/ſtatuerunt & ordinauerunt ꝙ ſi aliquis potẽtia/amicitia/ſeu fauore aduerſarii ſui aduocatum inuenire nõ poterit/ꝙ iudex eũdẽ quẽ petierit aduocatũ dare/ſcři uinculo teneaẽ & ipm cõpellere cũ effectu ipſius aduocationẽ ſuſcipere/ niſi ille qui eum petierit malã cauſam foueret. Et quicũq; petierit aduocatũ/ quouſq; quo nõ habuerit eũ cũ effectu nõ poſſit pcedi contra eum in aliquo/ & ſi aliquis factus fuerit proceſſus ſit ipſo iure nullus. Et idẽ intelligatur in eo/cuius aduocatus uel procurator eſſet in ſeruitio cõis/ſi aperte fuerit allegatum. Et ꝙ fiat diſtributio aduocatorum/ſi aliqua pars meliores aduocatos adduxerit & aduocatus qui aduocationem recuſauerit teneatur iurare ꝙ malam cauſam habet clientulus petens aduocatum.

De Aduocatis nõ cogẽdis cõſiliũ dare ſuper aliquo maleficio. rub. 54.

STatutum eſt etiã ꝙ nullus aduocatus cõmunis Piſauri ſuper aliquo maleficio/pro quo aliquis detentus deberet perſonaliter cõdẽnari per Poteſtatem uel iudices/ ſeu Vicarios ſuper prædictis conſulere compellatur.

De non paciſcendo de parte litis. rub. 55.

AD cõmunẽ utilitatẽ ſtatutũ eſt ꝙ nullus Aduocatus arbiter uel arbitrator/ſeu amicabilis cõpoſitor/pcurator/ſeu ſyndicus/& quouis alio noie cenſeaẽ de extero debeat de parte litis paciſci uel de ipſius quota/ubi ſit qõ uel ſpereẽ: aut ab aliquo

alio acquirere per ſe uel per aliã perſonã ſubmittendã pœna & bãno.xxv.lib.ꝝ.& ois cõtractus qui fieret ſuper his nullius ualoris exiſtat. Et ꝙ de ꝓdictis Poteſtas & ſui Iudices teneanť inquirere ad petitionẽ cuiuſlibet. Et ꝙ oẽs ſupradicti qui reperirenť ſuũ officiũ male exercere teneanť parti læſæ/& nihilominus arbitrio Iudicis puniantur.

Quod pupillus uel adultus nõ habear tutorem uel curatorẽ qui nõ ſit cõtinuus habitator ciuitatis uel comitatus Piſauri. rub. 56.

STatutum eſt ẽt ꝙ nullus Pupillus uel pupilla adultus uel adulta poſſit habere tutorẽ legitimũ uel etiã curatorẽ qui nõ ſit ciuis/uel cõtinuus habitator ciuitatis uel diſtrictus Piſauri. Et ſi aliũ habuerit uetitũ & cõtra formã ꝓſentis ſtatuti/geſta per eũ ſint ipſo iure nulla. Et nihilominus qui petierit talẽ tutorẽ uel curatorẽ dari cõdẽneť cõmuni in decem lib.ꝝ. Et cuilibet competat accuſatio: & habeat medietatem banni. Prædicta tamen nõ uendicent ſibi locum in tutore teſtamentario. Sed poſſit teſtator pro libito uoluntatis/quem uoluerit tutorem relinquere.

De inuentariis confitiendis per tutores & curatores minorum & furioſorum & de ipſis regiſtrandis. rub. 57.

ITem ſtatuerunt ꝙ tutores pupilloꝝ & curatores adultorũ & furioſoꝝ teneanť facere inuentariũ de bonis eoꝝ & ipſum factũ infra octo dies regiſtrari facere per notariũ ſuper regiſtro deputatũ/ſub pœna quinquaginta lib.ꝝ. ipſis tutoribus uel curatoribus contrafacientibus auferenda & cõmuni applicanda/ & dicta inuentaria reneantur facere/etiã ſi per teſtatorem fuiſſent liberati.

De ratione reddẽda officialibus cõis per tutores & curatores. rub. 58.

HAe municipali lege ſancitum eſt etiã/ꝙ oẽs & ſinguli tutores & curatores minoꝝ cuiuſcũqꝫ modi exiſtant teneãtur & debeãt ſingulis annis eoꝝ adminiſtrationis reddere rõnẽ/de geſtis per eos circha bona pupilloꝝ adultoꝝ prodigoꝝ furioſorum/etiã ſi abſoluti fuerint a teſtatore uel ab alio a rõne reddenda officialibus cõis: qui ſint & eſſe debeãt tres bone cõditionis uitæ famæ/& qui bene gerãt negocia. Qui eligantur ſingulis annis de menſe Ianuarii per Illuſtriſ. Dñm uel per alium cui cõmiſſum erit: ſeu per cõſiliũ ciuitatis. Sallariũ aũt dictoꝝ officialiũ cõſtitui debeat per dñm Poteſtatẽ ſecundũ laborẽ ipſoꝝ/expenſis ꝓdictoꝝ pupilloꝝ adultoꝝ & alioꝝ ſupradictorum: & inter eos adultos pupillos & alios ſupradictos diuidi per librã eorum extimi. Qui officiales eodẽ menſe quo electi fuerunt bãniri facere debeãt per ciuitatẽ & procurare ꝙ in comitatu ſcribať per dñm Poteſtatẽ ꝙ oẽs tutores & curatores ꝓdicti infra eundẽ menſem ſe debeãt corã dictis officialibus ꝓſentare cũ oĩbus rõnibus tutelæ: ſeu curæ adminiſtrate per ipſos/& dictis officialibus rõnẽ reddere prout eis uidebiť expedire. Qui officiales debeãt ꝓdictos examinare de geſtis & neglectis & ante aliquã cõdẽnationẽ/de repertis/eũ Poteſtate cõferre. Et ſi negligẽtes fuerint ꝓdicta facere: ut dictum eſt & rationẽ nõ exigerent ꝗ citius poterũt pro quolibet & qualibet uice cõdẽnetur in quadraginta ſol.ꝝ. Et ſimili pœna ꝓdicti tutores & curatores ſi nõ cõparuerint in terminis ſupradictis/uel ſi nõ reddiderint rõnẽ ad petitionẽ & terminũ ꝓdictũ. Et ꝓdictis ſeruatis/repertũ culpabilẽ/poſſint parti læſæ/cõdẽnare ad dãnũ & intereſſe & culpabilẽ remouere/notificando Poteſtati ꝙ aliũ ſubſtituat loco remoti. Et ſemper cũ dictis officialibus intereſſe debeant ad dictas rationes recipiendas cõſules pro tẽpore exiſtentes/& duo fratres minores ſeu prædicatores/quos eligerit dñs Poteſtas prædictus

dictus. Et pro ꝙ Poteſtas p̄dictus teneatur pœna quinquaginta lib. ꝶ. ſibi de ſuo salario auferenda facere obſeruari toto tẽpore ſui regiminis. Et de hoc ſyndicetur & ſyndicari debeat tẽpore ſui ſyndicatus: de quo etiã poſſit accuſari dicto tẽpore a quocũq; de ciuitate & comitatu Piſauri: & qui accuſauerit & dictam accuſam probauerit habeat & habere debeat medietatem dictæ pœnæ.

Qui nõ ſubeſt iuriſdictioni cõis Piſauri nõ gaudeat bñficio ſtatutoꝝ. ru. 59.

ITem ſtatuerunt ꝙ aliqua perſona quæ nõ ſubeſt iuriſdictioni cõmunis Piſauri nõ gaudeat beneficio dictorum ſtatutorum.

Quod illud ius ſeruetur oĩbus alterius iuriſdictionis in ciuitate Piſauri. Quod Piſaurenſibus ſeruatum eſt in ciuitate talium forenſium. rub. 60.

STatuerũt ẽt ꝙ illud ius ſeruet̃ & reddat̃ hoĩbus alterius ciuitatis/ſeu iuriſditionis in ciuitate Piſauri: quod Piſaurẽſibus obſeruaret̃ in ciuitatibus p̄dictoꝝ forenſiũ.

Quod cõmune ad petitionẽ cuiuſlibet Piſaurẽſis capiat quẽlibet de terra illa: ubi capti eſſent Piſaurenſes. rub. 61.

HAc municipali lege ſtatuerunt etiã ꝙ ſi cõmune aliquod nõ permiſerit ire Piſaurenſem per eoꝝ fortiã & diſtrictũ libere/& ſtare cũ perſonis & rebus eoꝝ aliqua occaſione/cõmune Piſauri faciat illud idẽ/& facere teneatur ad petitionẽ cuiuſlibet de ciuitate & diſtrictu Piſauri. ſ. reprehendere in pſonis & rebus illos quos fuerint de comitatibus & ciuitatibus: quæ reprehenderẽt hoĩes ciuitatis Piſauri & eius diſtrictus.

De eo qui manu propria ſcripſerit ſe debitorẽ alicuius. rub 62.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis manu propria ſcripturã fecerit/in qua cõfiteat̃ ſe debitorẽ eẽ/ex quacunq; cã/ꝙ talis ſcriptura ualeat & pleniſſimã fidẽ faciat/& ſi ſubſcripta erit manu duoꝝ teſtiũ/quẽadmodum inſtr̃a publica & regiſtrata/& poſſit & debeat cogi pſonalr̃ talis/qui talẽ ſcripturã fecerit manu ꝓpria per iudices uel officiales cõis Piſauri/ad ſatiſfactionẽ oĩum in dicta ſcriptura cõtẽtoꝝ/producenti ſcripturã p̄dictam/ſiue principalis creditor fuerit/ſiue procurator ipſius. Et ꝙ iudex ad petitionẽ creditoris ſiue ſui procuratoris/dictã ſcripturã producẽtis in iudicio/teneat̃ facere reſpondere per ipſum debitorẽ/ſuo ſacramẽto/an talis ſcriptura ſcripta fuerit manu ipſius debitoris uel nõ/quã ſi cõfeſſus fuerit ſua manu ſcriptã/paratã habeat & promptã exequtionẽ cõtra talẽ cõfitẽtẽ ut ſupra. Si uero negauerit ſua manu ſcriptã/ſi dato termino probetur per cõparationẽ lr̃aꝝ uel per teſtes uel alio modo legitimo eius manu cõſcriptam/talis negans cõdẽnetur cõmuni in uigintiquinq; lib. ꝶ. Et nihilominus exequtioni mandet̃ cõtra eũ ut ſupra. Si uero ille qui ſcripſit fuerit mortuus & negatũ fuerit per herẽdes uel alios habẽtes intereſſe ſcripturã fuiſſe manu illius ſcriptã ſi dato termino: ſimiliter probatur per cõparationẽ litteraꝝ uel alio modo legitimo/eius manu cõſcriptã/exequtioni mandetur ut ſupra. Et hoc ſtatutum locum habeat in ciuibus & forenſibus nõ obſtantibus aliquibus aliis in contrarium facientibus.

De modo & forma procedendi cõtra contumaces & de interpoſitione ſecundi decreti: & de extimatione extimatoꝝ extrahendoꝝ de buſſulo. rub. 63.

AD cõmunẽ utilitatẽ ſtatutũ eſt etiã ꝙ citatis debitoribus legitime ſecũdũ formam ſtatutoꝝ cõis Piſauri/ipſis nõ cõparentibus/detur cõtra ipſos cõtumaces poſſeſſio ex primo Decreto/ſiue fiat imiſſio in bonis ipſius pro mẽſura debiti declarati & in petitione deducti & expenſis legitime factis & fiẽdis in cauſa p̄dicta/qua imiſſio

ne facta fiat notificatio reo perſonaliter unica requiſitione uel bis ad domū ſue ſolite habitationis/ac etiā ſimul cū notificatione ꝑceptū de tenuta reluenda ad terminū Iudicis arbitrio ſtatuendū: cū qua notificatione & ꝑcepto ſimul fiat etiā de eo citatio: ut ad uidendū & audiendū oēs actus in cauſa fiendos uſq; ad ſniam excluſiue qđ cōpareat ſingulis diebus & horis: nec ſit neceſſe eum citari ad alios actus fiēdos/neq; ad uidendū produci capitula & alia inſtrā uel iura uel ad uidēndū iurare teſtes uel ad publicandū ꝓceſſum uel ad uidēdū extrahi extimatores de buſſulo: uel ad uidēdū ꝓduci & taxari expenſas niſi ad audiendū ſententiā ut infra dicet̃ poſt lapſum/cuius termini ad reluendū dati probetur actor. de ſuo iure legitime & in abſentia partis nullo dato curatore liti ꝑdicte. Quibus probationibus factis extrahat Iudex de buſſulo duos extimatores quos ad extimandū iuſte/ & legitime cogat' prius ab eis de iuſta extimatione faciēda ꝑſtito ſacramēto & extimatione relata citetur reus pſonaliter ſemel/uel bis domi ad ſententiā ſecūdi Decreti & adiudicet̃ res actori ex ſecūdo Decreto pro quātitate debiti expenſis tam factis q̃ uſq; in finē faciēdis. Iuſte tñ & legitime taxatis/reſeruato tñ iure hypotece/& prioritatis dictis creditoribus/quibus adiudicatio facta eēt/ſi talia bona nō eſſent facta ipſoꝝ creditoꝝ irreuocabiliter. Et ꝙ etiā liceat ipſi reo & debitori talē tenutā adiudicationis ex ſecūdo Decreto recuperare infra mēſem a die dationis īnſolutū/ſoluta tñ debiti & expenſaꝝ quātitate ꝑdicta. Supradicta etiā de extimatoribus uendicent ſibi locū ubi aliquis debitor etiā nō cōtumax uellet aſſignare de ſuis bonis creditori ſuo ſecundū formā ſtatutoꝝ loquētiū de aſſignatione bonoꝝ. Et ſi accideret ꝙ aliquis extractus de buſſulo extimatoꝝ per iudicē eſſet attinens uel ſuſpectus partiū: tunc extrahat̃ unus uel plures loco talium qui ſuſpecti partibus nō ſint. Tales tamen attinentes uel ſuſpecti extracti de dicto buſſulo reponant̃ in eodē buſſulo unde extracti fuerūt. Qua extimatione facta/debeat talis debitor facere plenariū ius de ipſis bonis extimatis creditori ſuo pro quātitate debiti & expenſis legitime factis per ipſum creditorē cū oibus clauſulis & capitulis opportunis ad ſenſum ſapiētis ipſius creditoris.

Vbi & in quibus caſibus & cauſis credatur libro merchatorum: & quando talis liber habeat exequtionem paratam. rub. 64.

ITem ſtatuerunt & ordinauerunt ꝙ ſi in libro alicuius merchatoris manu alicuius notarii apparuerit aliquē eſſe debitorē dicti crediroris ex cāuſa merchātie ab ipſo merchatore habite in aliqua pecuniæ quātitate/ꝙ talis ſcriptura habeat exequtionem paratā & eidē plenarie credatur/ac ſi publicum eſſet inſtrumentū dūmodo dictus notarius dictā ſcripturā in ꝑſentia duoꝝ teſtiū confecerit modo & forma inſcriptis milleſimo.cccxiiii. die.x. Iauuarii uel alio modo/ uel die quo debitū eſſet cōtractū Antonio de Corado de dare a Matthiolo de Vico p braccia ſei de azorino tolſe dal dicto per ſol.xl.el braccio lib.xii. Ego Petrus talis publicus notarius fui ꝑſens & ſcripſi in ꝑſentia Franciſci & Samperini prout cōtigerit: tunc eſſe ꝑſentes teſtes etiā mutatis uerbis ſupradictis ꝓut cōtigerit eſſe cōtrahētes uel res de quibus in ſcriptura deberet fieri mētio in libro. Qui notarius pro ſuo labore hr̃e debeat ipſo debirote ſex deñ. & nō ultra. Si uero talis ſcriptura eſſet ſcripta manu ipſius debitoris & ipſius debitoris manu ſubſcripta in qua ſubſcriptione atteſtetur ut ſupra de ꝑſentia duoꝝ teſtiū: tūc ut ſupra/ſi per eum debitorē/poſtea fuerit recognita habeat exequtionē paratā. Si uero nō recognoſceret̃ per debitorē: ſed negaret eius manu ſcriptā/ſi per cōparationē litteraꝝ pro

bari

bari poterit eius manu ſcriptã: quo caſu & priuata ſcriptura ſufficiat ad dictam cõparationem faciendã/ & per unum ex teſtibus in dicta ſubſcriptione deſcriptis eius manu fuiſſe cõſcriptã probetur/ habeat exequtionẽ paratã ut ſupra: & ultra p̃dicta condẽnetur in uigintiquinq; lib. ꝑ. in pœna dicte ſue negationis. Si uero per duos teſtes deſcriptos in dicta ſubſcriptione probaret̃ eius manu ſcriptã fuiſſe: etiã ſine probatione cõparationis litteraꝝ habeat exequtionẽ paratã. Et condẽnetur in uigintiquinq; libris ut ſupra: in quibus oĩbus procedi debeat corã iudice ſine figura iudicii & oĩbus ſolẽnitatibus omiſſis ſine ſcriptura aliqua. Et prædicta locũ habeant uſq; ad quantitatem cẽtum librarum. Abinde uero ſupra obſeruetur ius cõmune / & prædicta etiam locum habeant contra heredes ipſius debitoris/ ſi contra eos probatum fuerit ut ſupra.

Quod in cauſis merchantiaꝝ procedat̃ ſine figura iudicii. rub. 65.

STatutum eſt etiã ꝙ in oĩbus cauſis merchationũ quantũcunq; quantitatis fuerint procedat̃ ſũmarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii ueritate ſolũ inſpecta ſine ſcriptura & productione libelli/ tã in agendo q̃ in defendẽdo. Et ſiquis aduocatus procurator/ ſeu aliquis alius aliã q̃ ſtatutum eſt uiã temptaret ut hę in longum detraherentur cauſæ/ uice qualibet/ pœna. xxv. lib. puniat̃: ad quã pœnã ſoluendã cogat̃ per iudicẽ/ corã quo dictę cauſæ uerterent̃ de facto & ſine mora: aliter idẽ iudex incidat in dictam pœnã de eius ſallario irremiſibiliter defalcandã. Quin inſuper eadẽ puniatur pœna dictus iudex ſi in acceptando libellum/ ſeu alias ſcripturas / ſeu alio quouiſmodo uel quæſito colore dicto ſtatuto contrafaceret. Poſſint tamen dictæ partes/ ſeu earum procurator pro eorum iure cõſeruando producere inſtrumẽta & pacta inter dictas partes inita quantũcunq; fuerint ſcriptura uallata aliquo non obſtante.

Quod quis teneatur referre uel iurare ubi de eius proprio facto agitur: & de pœna deierantis. rub. 66.

HAc municipali lege ſtatutũ eſt etiã/ ꝙ quicũq; uoluerit deferre ſacramentũ alicui de ꝓprio facto ſuper aliqua re cauſa uel lite cuiuſcũq; ualoris & quãtitatis fuerit ꝙ ille cui delatũ fuerit corã officialibus ſcm̃ ſi de facto ſuo ꝓprio factũ fuerit iurare cõpellat̃ oĩno. Et ꝙ ſi ille cui delatũ uel relatũ eſſet iurauerit. Poſſit aduerſarius probare illũ mentitũ eſſe. Quo probato cõdẽnet̃ talis deierans in uigintiquinq; lib. ꝑ. cuius medietas ſit cõis & alia ꝓbantis illũ deieraſſe: & nihilominus ſoluat eius aduerſario/ id in quo appareret eũ teneri. Et officialis corã quo tale ſcm̃ deferret̃ uel referret̃ teneat̃ & debeat dicere tali iurare debẽti/ pœnã in qua incurrere debet ſi deierauerit.

De cõuẽtione facta de ducatis uel florenis itelligat̃ de ducatis Venetis. Et qui ꝓmittit duc. habeat electionẽ ſoluẽdi monetã uel aurũ. rub. 67.

FIrmiter ẽt ſtatuerũt ꝙ ſi inter aliquos fuerit aliqus cõtractus cellebratus uel cõuẽtio & aliquid dictũ uel cõuentũ/ ſeu ꝓmiſſum fuerit de ducatis intelligatur dictũ uel promiſſum de ducatis Venetis. Si uero dictũ ꝓmiſſum uel cõuentũ eſſet: ſiue facta mentio eſſet de florenis/ intelligat̃ dicta cõuentio uel ꝓmiſſio facta de ducatis Venetis niſi expreſſe & ſpecifice actũ eſſet inter partes/ ꝙ de florenis uel aliis: & nõ de ducatis Venetis intelligeret̃. Et ꝙ ſi aliquis promitteret alicui uel cõueniret in aliquo cõtractu uel merchato dare ducatos uel florenos/ ꝙ tẽpore ſolutionis fiẽde talis debitor/ uel promittens habeat electionẽ ſoluendi debitũ uel promiſſum in auro uel moneta/ dũmodo tantã monetã p̃ſtet pro quolibet ducato/ ſiue tot boñ. quot tũc eſſet curſus ducati/ ſiue

quot ualeret ducarus tpe ſolutionis fiende/ nó obſtáte ꝙ tpe cótractus ducatus ualeret plus uel minus reſpectu monete argenteæ. Et hoc habeat locum etiá nó obſtáte mora.

In qua moneta debitor poſſit ſoluere creditori ſuo.. rub. 68.

AD cóem utilitaté facitú eſt ét/ꝙ quilibet debitor uſqꝫ ad q̄titaté.xx.ſol. poſſit ſoluere creditori ſuo in quatrenis dictá quátitaté. Si uero debitor a.xx. ſol. ſupra uſqꝫ ad quátitaté centú ſol. poſſit ſoluere.xx.ſol. iu quatrenis & a dictis.xx.ſol. ſupra ſol. q̄tuor quatrenoꝶ pro lib. A centú ſol. ſupra uſqꝫ ad quautitaté.x. lib. poſſit ſoluere ſol. tres q̄trenoꝶ pro q̄libet lib. Remanéte tñ ſemp firma ſolutione de qua ſupra. A decé uero lib. ſupra teneat́ ſoluere in moneta argẽtea tñ. Et p̄dicta locú habeát ubi cóuẽtio & obligatio ſimplr̄ ↄtracta eẽt. Si uero iter ptes expſſe actú eẽt ſolutioné fieri in moneta argẽtea: túc qđ de hoc ſpecifice cóuẽtú eſt obſeruet́ iter eos: & ꝙ uullus teneat́ recuſare denarios paruulos uſqꝫ ad q̄titaté duoꝶ ſol. & ꝙ in quolibet cótractu in quo noiaret́ ſol. itelligat́ de boñ. argéreo bono/ & cóſueto expẽdi iu ciuirate Piſauri. Et ꝙ quilibet recuſans ſolutiones p̄dictas dictaꝶ monetaꝶ ſupius taxatas recipree ſoluat noie báni cõi Piſauri.x.ſol.ꝶ. pro qualibet uice. Prædicta tñ nó uẽdicẽt ſibi locú in gabellis collectis/ & pœnis fiſcalibus/ in quibus exactores nó teneant́ niſi moneras argẽteas recipere pro utilirate & bono publico ciuitatis & comitatus Piſauri &c̄. Et ꝙ nullus creditor uel uéditor cuiuſcúqꝫ rei uel quátitatis poſſit uel debeat quocúqꝫ modo tacite uel expreſſe directe uel indirecte renuere uel recuſare quartá ptẽ p̄cii uel ſolutionis in quatrenis uel denariis paruis ueteribus: imo ipſam quartá ptẽ in quatrenis uel denariis paruis recipere teneat́ debirore uel emptore ſoluere uolẽte. Er reſſiduú in auro & i argẽto. Et p̄dicta locú habeár iu quacúqꝫ re uel q̄tirare: ſiue ſit publica/ ſiue priuata/ ſiue ſit depoſitarius exactor collectaꝶ uel alius officialis/ uel alia priuata pſona. Qui quocúqꝫ & qualitercúqꝫ aliquid recipere debeat de p̄terito uel in futuꝶ. Cótrafaciẽs uero in renuẽdo uel in nolẽdo recipere ipſo facto cogat́ ad ſoluendú noie pœuæ.xx. ſol. pro qualibet uice. Tricoli tricole & alie pſone uendéres res ad minutú uſqꝫ ad rres ſol. teneant́ recipere quatrenos uel denarios paruos. Abinde ſupra quartá ptẽ in quatrenis uel denariis paruis: pœna p̄dictis/ & cuilibet cõpetar accuſatio/ & teneat́ in ſecreto & habear quartam parté/ & ſibi credat́ cú iuraméro/ & huic ſtatuto renúciari nó poſſint/ etiá cú iuramento qđ iuramentú & renuuciatio ſint nulla ipſo iure táq̄ facta cótra utiliraté & bonos mores ciuiratis. Prædicta aút nó habeat locú in p̄cio uini: & debiro ex eo cú emitur & uenditur in groſſum. Et idem in datio quod ſoluitur quando extrahitur: ſed iſtis caſibus habeat locum id quod eſt hactenus conſuetum.

De poſſeſſiouibus terminandis. rub. 69.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis corá Poteſtate uel iudice querimoniá ꝓpoſuerit de aliqua ſua poſſeſſione ſupra p̄henſa teneat́ & debeat Poteſtas uel Iudex facere/ ꝙ q̄libet pars eligat unú hoiem ad diffiniendú poſſeſſioné. Et ſi hoies qui electi fuerint ad determinandú nó cócordauerint ſe ad terminandú iufra rermiuum datum per Poteſtatem uel eius Iudicem: Poteſtas uel eius Iudex tertium hoiem aſſúmat non ſuſpectum & ipſum iurare faciat p̄dictá terminationé facere ſine fraude. Et quod terminatú fuerit per ipſos uel duos ipſoꝶ pro firmo & rato habeat́. Et Poteſtas faciat obſeruari: & hoies qui electi eſſent ad terminandú ſint & eſſe debẽát ſi poſſibile fuerit de uniuerſitate/ iu cuius curia terminatio fieri debet & nó aliunde/ & ſint de antiquioribus & melioribus

lioribus qui habeāt uel habuerint poſſeſſionē uel podere in cōtrata illa/in qua termina tio fieri petit. Et facta terminatione per tales amicos ſic electos/ſi aliquis reptus fuerit ſu pra phendidiſſe de poſſeſſione cōuicini ſui supraphēſum reſtituat tātūdē de poſſeſſione ſua. Et ſi ille cōtra quē petit terminatio talis fieri/uoluerit pbare ſe pſcripſiſſe ante q̄ termina tio p amicos fiat poſſit pbare ſine libelli porrectione & litis cōteſtatione oi ſolēnitate iuris omiſſa: & ſi probauerit legitime pſcripſiſſe nō procedatur ad aliquā terminationē.

De poſſeſſione concedenda poſſidenti a tribus lateribus. rub. 70.

ITem ſtatuerūt ꝙ ſi aliquis poſſederit rē aliquā ad quā aliquis tenet circūcirca uel a tribus lateribus/ſeu a duobus/& a tertio ſit uia & res talr circūdata ſit ualoris.50.lib. ꝶ. ſeu minoris ille cuius eſt res teneat poſſidēti pro cābio uel denariis in arbitrio duoꝝ exti matoꝝ eligēdoꝝ a partibus.ſ.a qualibet pte unū dare: & talis poſſidēs accipere aſtringat modo ſimili ut dictū eſt: abſq; libelli porrectione/alioquin ſi illi duo nō eſſent cōcordes ter tius det per Poteſtatē. Et hoc fiat & pcedat ſūmarie/& ſine porrectione libelli/& ſine ſcri pturis: dūmodo res poſſidētis a pdictis lateribus ualeat triplū poſſeſſionis alterius. Itē ſi aliquis poſſederit alicui poſſeſſioni a duobus lateribus: & res fuerit ualoris.xl.lib. ꝶ. uel mi noris quātitatis/qđ habēs poſſeſſionē tāti ualoris/cogat ēt dare poſſidēti a duobus lateri bus ſm formā pdicti ſtatuti: dūmodo res poſſidētis ualeat & ualeāt quadruplū alterius poſſeſſionis. Itē quicūq; poſſederit iuxta aliquā poſſeſſionē ab uno latere tm̄: & ab alio ſit uia: & res ſic laterata ualeat.xx.lib.ꝶ. uel minus pciū qđ talr poſſidēs rē pdictā cogat uen dere ſm formā & modū pñtis ſtatuti: & hoc fieri debeat ſūmarie & oi iuris ſolēnitate ob miſſa/& poſtq̄ citatus fuerit nō poſſit facere aliquā nouitatē in ipſa re uel de ea/pp quā pe tēs priuaret dicta poſſeſſiōe uel nō poſſet eū cōpellere ſm formā dicti ſtatuti: dūmodo res poſſidētis ab illius latere ualeat ſexcuplū alterius poſſeſſionis. Et pdicta etiā uendicent ſibi locum in domibus & caſſalinis poſitis in ciuitate Piſauri & caſtris cōmitatus: niſi tales domus eſſent proprie habitationis eoꝝ/qui eas uendere nollēt cōuicinis eoꝝ: ut ſupra: quo caſu uendere nō cōpellantur/niſi pro libito uoluntatis eoꝝ.

De arboribꝰ uēdēdis illi ſi cuius poſſeſſiōe ē p pcio p cōes amicos eligēdos. ru. 71

STatuerunt ēt ꝙ oēs habētes arbores fructiferas uel nō fructiferas in poſſeſſione ſeu poſſeſſionibus alicui teneat dictas arbores dño ſoli poſſeſſori uendere pro eo pcio quo cōuenerint. Et ſi de pcio nō eſſent cōcordes: tūc per partes duo boni uiri eligant de cō trata ubi petit extimatio pdictaꝝ arboꝝ fieri: qui iurare debeāt pdictas arbores extimare bona fide ſine fraude: & ꝙ extimatio facta per eos pro firma & rata habeatur. Et ſi illi duo amici cōcordes nō eſſent: tunc Iudex tertiū hoiem aſſumat nō ſuſpectū: & id qđ duo ex iſtis hoibus cōcordes eſſent pro firmo habeatur/ſub poena decem libraꝝ.

Quod Poteſtas ad petitionē cōſortis cogat cōſortē actare rē cōem. ru. 72.

ITem ſtatuerūt ꝙ ſi aliquis habuerint aliquā poſſeſſionē cōem uel aliquā aliā rē: quæ cōmode ſortiri nō poſſit ſine deterioramēto unius ptiū/ꝙ ad petitionē illius uel illoꝝ qui uoluerint dictā rē actare uel laborare uel inculcū retinere Poteſtas teneat cogere cōſortē ad dictā rē ſeu dictas res laborādas & incultu tenendas/ac eſſe reaptandas.

De cōmuni muro/& ſerratura fienda. rub. 73.

FIrmiter ſtatuerūt ꝙ ſi aliquis habuerit domū cōem diuiſam cū uno & eodē tecto fiat ſerratura inter eos hoc modo.ſ.ſi domus fuerit murata debeat fieri ſerratura murara expēſis ambaꝝ partiū/ſi altera pars hoc petierit: & ambe ptes ſufficiētes fuerint ad dictā expēſam faciendā & hoc quatenus ptēdat dicta domus olim cōis. Abinde uero ſupra fiat

expēſis eius qui uellet ultra domū ſuā eleuaret: dū tñ ſup dicto muro ſic facto cōiter/ ſiue cōi licitū ſit murare: & edificare/ ſine leſione alterius partis. Et hoc ſi pars nō edificās uoluerit: poſtea in dicto muro ultra ꝗ primo extēdebat̃ domus ſua hr̄e partē/ uel in eo edificare/ uel aliquid imittere poſſit: dūmodo ſatiſſaciat parti edificāti expēſas pro ſua pte. Si uero pauper eſſet altera partiū pdictaꝝ: & recuſaret talis pauper dictā ſerraturā de muro facere/ tūc ab altera parte compelli nō poſſit ad contributionem dicti muri ſi altera pars de muro dictam ſerraturā facere uoluerit. Si uero poſt talē ſerraturā factam per alterā partium. Altera pars quæ a principio: tunc inſuficiēs & nō cōtuliſſet in dicta ſerratura uellet habere partē in ea uel edificare/ uel aliquid imittere in ea poſſit/ dūmodo ſatiſſaciat ei qui edificauerit pro pte ſibi cōtingēte. Et idē qđ ſupradictū eſt: obſeruet̃ in muro cōi/ qui minaret̃ ruinā uel iā minatus eēt. Et in oībus aliis muris cōibus factis & fiēdis. Et ſi domus nō fuerit murata debeat fieri ſerratura de eo/ de quo ſunt ſerrature exteriores/ & qui cōtrafecerit in pdictis uel aliquo pdictoꝝ ſoluat noīe bāni .xxv. lib. ꝶ. & nihilominus pdicta ſeruent̃

De eo qui edificauerit in ſolo alieno. rub. 74.

STatuerūt ꝙ qcūq; edificauerit i ſolo alieno uel aliqđ edificiū fecerit ſi ſciēter/ pdat edificiū & cedat ſolo: ſi ignorāter teneat̃ remouere edificiū icertū & cōpetētē terminū a iudice ſtatuēdū: qđ ſi nō fecerit pdat edificiū & cedat ſolo/ niſi ſe ɔcordauerit cū dño ſoli

De eo qui denunciauerit nouū opus alicui edificanti. rub. 75.

STatutū eſt ēt ꝙ ſi aliquis denūciauerit nouū opus alicui edificāti/ ꝙ denunciator teneat̃ & debeat ꝓbare de iure ſuo infra decē dies a tpe denūciationis cōnumerādos: alioquin elapſo termino ſupradicto & legitima ꝓbatione nō facta de iure ſuo/ nō obſtante denūciatione facta poſſit ꝓcedi ad operis pfectionē: dūmodo pſtet fideiuſſores idoneos de ope molliēdo ſi appuerit iniuſte edificaſſe; ꝙ ſi pdictus denūciator nō obtinuerit nō obſtante iuramēto calūnie pſtito in cā cogat̃ ſūmarie in ipſa ſnia abſolutoria reficere dāna & expēſas taxatione a iudice prius facta. Et illud idē dicimus obſeruari in refectiōe expēſaꝝ etiā in actore niſi pdicti uel alter ipſoꝝ ſe euidenter docuerit a tali calūnia innocentes. Et ſuper hoc poſſit & debeat procedere in iudicio ſummarie ſine libelli porrectione & petitione aliqua receptis probationibus & confeſſionibus/ ſeu negationibus.

De rē in publico foro empta. rub. 76.

FIrmiter ſtatuerūt ꝙ quicūq; Piſaurēſis uel comitatinus eiuſdē/ emerit rē aliquā mobilē in foro publico .ſ. in plateola paduli/ in triuio porte curine: & in platea palatii cōis Piſauri & foro mōtis abbatis die quo ibi fit forū/ ꝙ nō teneatur ad reſtitutionē dicte rei: quātūcūq; ꝓbatū fuerit rē eſſe alterius: niſi pciū/ & expēſe facte ſibi ad integrū reſtituant̃ Et hoc habeat ēt locū in rebus emptis & pmutatis tpe nūdinaꝝ. Si uero alio tpe emptio/ ſiue pmutatio facta fuerit in platea ſupradicta idē ſeruet̃: dū tñ uēditio & pmutatio eo caſu fiat ſono tube. Et ꝙ iudex forēſem audire nō debeat/ niſi pciū uel rē pmutatā reſtituerit: ſic & taliter ꝙ ciuis habitator & comitatinus in nullo dāno remaneat.

De lapidibus ſolee accipiendis. rub. 77.

AD cōem utilitatē ſtatuerūt/ ꝙ liceat unicuiq; accipere de lapidibus ſolee occaſione calcine faciēde/ & nemini liceat ɔtradicere ſub pœna .x. lib. ꝶ. cuius medietas ſit cōis & alia accuſatoris. Et unicuiq; cōpetat accuſatio/ & hēat dimidiā ptē bāni ſupradicti

Quod qñ fit mentio de pede intelligat̃ de pede & paſſu aliprandi. rub. 78.

ITem ſtatuerunt ꝙ quotiens fiat mētio de pede & paſſu ſemper intelligatur de pede/ & paſſu aliprandi, exceptis paſſibus merchatorum.

De emancipationibus in conſilio inſinuandis. rub. 79.

STatuerunt ēt ꝙ ſi emācipationes a Piſaurenſibus eoꝝ filiis faciēde/ & coꝝ bonoꝝ cō ceſſiones/ ſeu donationes nō fuerint in cōſilio gñali publicate infra unū menſem a tpe emācipationis facte/ uel cōceſſionis/ nullū ꝑiudiciū tales emācipationes/ aut donationes & cōceſſiones in eis poſite faciant legitime cōtrahentibus cū parentibus aut filiis: & dicte do nationes & conceſſiones & emancipationes debeant regiſtrari infra tēpus prædictū.

De donationibus in conſilio inſinuandis. rub. 80.

FIrmiter ſtatuerūt ꝙ donationes reꝝ imobiliū / uel mobiliū a ualore quinquaginta lib. ſupra facte inter uiuos a maioribus.xxv.annis nō ualeant ipſo iure/ niſi fuerint inſinuate in publico cōſilio generali cōis infra mēſem a die facte donationis. Donationes uero facte a minoribus cū inſinuatione/ uel ſine nullo modo ualeāt/ niſi ſeruata fuerit ſolē nitas/ quæ ſeruari debet in uenditionibus reꝝ minoꝝ: adhibita ſup inſinuatione ꝑdicta. Et huic ſtatuto renūciari nō poſſit/ etiā ſi iuramēto fuerit uallata talis renūciatio: quo caſu talis iurans dolo & fraude ꝑſumat inductus auctoritate præſentis ſtatuti.

Qualiter probetur ꝙ quis ſit notarius. rub. 81.

STatuerūt ꝙ ſi aliq̄ ꝑſona negauerit aliquē eē uel fuiſſe notariū & poterint aduci plu ra inſtrā fcā p ipm notariū negatū/ tūc dcā iſtra fcā plenā ꝓbationē faciāt ꝑdictū no tariū negatū notariū fuiſſe & eē notariū. Q d ſtatutū locū hēat i notario ciuitatis & co mitatus Piſauri & in ꝯtinuis hitatoribꝰ eorūdē uel ēt ſi ꝓduxerit priuilegiū ſui notariatus

Quod habeat pro offāle cōis qui in inſtro reperiť pro officiale. rub. 82.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi in aliquo publico inſtro ſeu documento fieret mentio ꝙ ali quā ꝑſona fuiſſet uel eſſet Poteſtas Piſauri/ ſeu Iudex uel alius officialis ꝙ habeať pro Poteſtate Iudice & alio officiali & præſumatur eſſe uel fuiſſe.

Quod quælibet ꝑſona cuius noīe ſtipulatū fuerit uel pro aliquo aliquē cōtra ctum fecerit poſſit agere ex eo cōtractu nulla ceſſione facta. rub. 83.

STatutū eſt ēt ꝙ q̄libet ꝑſona cuius noīe aliquis ſtipulatus fuerit uel aliquā ꝓmiſſionē emptionē/ uel alio modo quicunq; aliquid receperit noīe alicuius de dādo uel ſoluēdo uel faciendo uel alio quocunq; modo ꝙ illa ꝑſona cuius noīe talis promiſſio ſeu ſtipulatio fuerit facta uel heredes eius poſſint agere excipere in iudicio uel extra ſine aliqua ceſſione fa cienda ſi uult/ quēadmodū ſi ipſa ꝑſona cuius noīe talis ꝓmiſſio fuerit facta principalr pepi giſſet: & ſibi facta fuiſſet. Et habeat locum in ꝑteritis pendentibus & futuris.

Quod filius familias poſſit teſtari prout infra. rub. 84.

FIrmiter ſtatuerūt ꝙ filius familias libere teſtari ualeat quo ad reſtitutionē male abla toꝝ de bonis ad eū ꝓuentis ex ſucceſſione materna/ & de aliis bonis aduēticiis/ & pa ter de ipſis bonis ſoluere teneatur male ablata ꝑdicta de ꝓprietate/ ſi penes eū reperirenť. nō tamen ſibi ꝑiudicando in aliquo in uſufructu ſibi a iure cōceſſo.

Quod minores uigintiquinq; annis nō poſſint cōtrahere ſine cōſenſu tutoris uel curatoris & duorum propinquorum. rub. 85.

STatutū eſt ēt ꝙ cōtractus uēditionū / ſeu alienationū /facti per minores.xxv.annis de & ſup rebus eoꝝ:/ abſq; iudicis auctoritate & ꝯſenſu tutoꝝ uel curatoꝝ ad bona ad ipm actū ſpālr cōſtitutoꝝ: & duoꝝ ꝓpinquoꝝ: cōſanguineoꝝ ipſoꝝ. Si tutores uel curatores ha buerint: & ſi tutores uel curatores nō habuerint/ abſq; cōſenſu & licentia duoꝝ: ꝓpinquoꝝ & cōſanguineoꝝ ipſoꝝ minoꝝ/ q̄ tūcunq; hmōi cōtractus fuerint uinculo iuramēti uallati ſint ipſo iure nulli: & eo caſu ipſi minores auctoritate pñtis ſtatuti ꝑſummantur dolo

ab aduerſariis inducti. Et idẽ in obligatione ꝑſonali & in omni alia obligatione facta a minoribus ꝑdictis ſi minores fuerint uiginti annis & cõtractus alr facti quãuis fuerint uinculo iuramẽti uallati debeãt de iure & de facto ꝓ nullis hñi & dolo iducti eo caſu ꝑſumãť ut ſupra. Si uero maiores.xx.ãnis fuerint: minores tñ.xxv.ſi ꝑdicte ſolẽnitates in ꝑdictis obligationibus ꝑſonalibus & alienationibus obſeruate fuerint ꝑciſe & efficaciter teneanť. Si uero obſeruate nõ fuerint: tũc in arbitrio Iudicis remaneat. An talis minor teneať & obligatus ſit tali obligationi uel alienationi. Et iudex uinculo ſacramenti teneať & debeat in interpoſitione decreti/& ante interpoſitionẽ/prædicta diligẽter inquirere/an utile ſit dicto minori talẽ cõtractũ uel obligationẽ: ſeu alienationẽ cõtrahere. Prædicta tñ nõ uendicent ſibi locũ in renunciationis mulieꝝ adultaꝝ fiẽdis iposterũ per eas cõſanguineis ſuis: uſq; ad quartũ gradũ de iure ciuili: in quibus renunciationibus/ſi interueniãt: quæ de iure ciuili uel canonico in talibus renũciationibus ſufficiũt/& eas uallidãt/plenã obtineãt roboris firmitatẽ: ſi tñ talibus renũciationibus duo ex ꝓximioribus ꝯſanguineis dictaꝝ adultarũ ꝯſenſerint: & idẽ in filio familias minore qđ ſupradictũ eſt de minore ſui iuris obſerueť.

Qđ nõ accipiať aliquid alicui pro cõi niſi primo ſibi fuerit ſatiſfactũ. rub. 86.

ITẽ ſtatuerũt ꝙ aliquid alicui nõ accipiať pro cõi niſi prius ſit ſatiſfactũ a cõi. Qđ eaꝑſum remitti nõ poſſit ꝯſilio. Et ꝙ Ptãs uel ei⁹ offiãles ꝯtrafaciẽtes ꝯdẽneť in.xx.lib.ꝝ.

De arris dandis ſuper aliquo inſtrumento. rub. 87.

FIrmiter ſtatuerũt ꝙ ſi aliquis ꝯtrahẽs uel cõtrahere uolẽs ſuꝑ quacũq; re dederit arras parti cũ qua cõtraxerit uel cõtrahere uoluerit ille arras acceperit ſine ꝯditione aliqua ꝙ talis accipiẽs & dans teneãť cõtractũ ꝑficere.ſ.dans arras ſoluere ꝑciũ & recipiẽs rẽ tradere/ſuꝑ qua arre date fuerint/recepte modo ꝑdicto. Et ſi arre date fuerint uel accepte ſub aliqua cõdictione/ꝙ cõdictio ſit cõis oium cõtrahẽtiũ ſine expreſſione partis alterius.ſ.ꝙ liceat nõ exprimẽti/id quod liceret cõdictionẽ exprimẽti infra idẽ tempus.

Quod mulieres nõ intrent palatium ut infra ſequitur. rub. 88.

STatuerunt ẽt ꝙ nulla mulier audeat uel ꝑſũmat ire in palatiũ cõis/ſi nõ fuerit citata uel requiſita ad petitionẽ alicuius uel niſi iret de ſe excuſandũ uel ad accuſandũ uel ad teſtimoniũ ꝑhibendũ uel niſi iret pro ſe pr̃e/mr̃e/fratribus/& filiis/& ſi qua mulier in ꝑdictis caſibus in palatiũ ire teneretť: quæ cõſiderata ipſius cõdictione/nõ eſſet cõueniẽs/ꝙ ire deberet in palatiũ Vicarius Iudex/& quilibet alius officialis teneať ire/& debeat ad locũ ſancti Dñici uel ſancti Stephani/uel ſancti Leonardi ad exercẽdũ ea/pro quibus dicte mulieres citare fuiſſent. Et ſi quę mulier cõtrafecerit ſoluat cõi noie bãni pro qualibet uice decẽ ſol.ꝝ.Et ꝑdicta nõ uẽdicẽt ſibi locũ in meretricibus & aliis uitã inhoneſtã ducẽtibus.

Quod nullus intret infra ſtangam officialium cõis Piſauri. rub. 89.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus intret infra ſtangã bãchaꝝ officialiũ cõis Piſauri/& qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni.xii.deñ.ꝝ. exceptis aduocatis ꝓcuratoribus & plazariis.

De fructibus perceptis ex rebus uxoris. rub. 90.

STatuerũt ꝙ qcũq; ciuis Piſaurẽſis uel comitatinus ꝑceperit aliquos fructus ex rebus: q̃s eius uxor hũerit extra dotẽ nõ teneať reſtituere ipſos fructus ipſi mulieri/nec eius hr̃dibus/nec alicui ꝑſone noie ipſius mulieris/nec alieni/ad quẽ res ꝑdicte mulieris poſſent pertinere/niſi mulier expreſſe ꝯtradixerit uiro/ut maritus nõ ꝑcipiat fructus dictaꝝ reꝝ.

Qđ uxor reſtituat expẽſas uiro: quas fecerit in litigãdo pro re uxoris ru. 91.

ITẽ ſtatuerunt ꝙ quilibet homo hñs poſſeſſionẽ aliquã uel rẽ in dotẽ ab eius uxore & pro defendẽdo eã cũ aliquo litigauerit/& expẽſas fecerit eius uxor teneatur

ſuo uiro

ſuo uiro expenſas reficere: quas probare poterit feciſſe: & pto ipſis expenſis ſoluendis: poſſit uir uel eius heredes retinere rot de bonis ſue uxoris ꝙ integre ſit ſatiſfactum: & hoc habeat locum tam in præteritis q̃ in futuris.

Quod foréſes hñtes uxores piſauréſes nõ poſſint uẽdere res uxoris. ru. 92.

STatutũ eſt etiã ꝙ quicũq; foréſis alibi habitãs acceperit aliquã fœminã de ciuitate comitatu uel diſtrictu Piſauri in uxorem nõ debeat nec poſſit uendere poſſeſſiones ſue uxoris nec diſtrahere uel alienare: & qui emerit uel per alienationem receperit amittat ꝑcium & poſſeſſioné: nec eam cogere poſſit ad uenditioné huiuſmodi faciendã: & idem dicuntur in his qui acceperint uxores ut ſupra: etiã ſi in ciuitate uel comitatu habitauerint: niſi ꝑpetualẽ habitationé promiſerint facere in ciuitate Piſauri uel eius comitatu: quo caſu poſſint licẽtia Poteſtatis uel rectoꝝ habita.

Quod mulieres Piſauenſes ſe maritare nõ poſſint forenſibus niſi per fideiuſſorem idoneum promiſerint de continuo habitando. rub. 93.

FIrmiter ſtatuerũt ꝙ q̃libet mulier tã ciuitatis q̃ comitatus Piſauri quę aliquẽ uiꝝ forẽſem acceperit anteq̃ per uerba de pñti in eo conſentiat faciat talr ꝙ ille qui uult eã uxoré hře ꝓmittat & ſe obliget cũ fideiuſſoribus ad ſenſum/ & uoluntaté cõis Piſauri de habitãdo continue in ciuitate uel comitatu Piſauri/ & collectas & factiones alias faciẽdo cõi prout erit alibratũ q̃d habuerit ab uxore ſi cõtigerit faciẽdas. Quod ſi aliqua mulier nõ fecerit ut dictũ eſt in pœna ipſius mulieris medietas oium ſuoꝝ bonorum/ ac etiã dotis per eam dicto marito tradite uel promiſſe deueniat in cõmune.

Qualr dotis reſtitutio locũ hẽat. Et qualr inſtrã doralia fieri debeãt. ru. 94.

ITẽ ſtatuerunt quia intereſt reipublice ne hoies in infinitũ remaneãt obligati: ꝙ ſi mrĩmoniũ iter aliquos cõtractũ fuerit & ex pte mulieris diſſolutũ extãribus filiis cõibus ex eodẽ matrimonio/ ꝙ reſtitutio doris nullo modo locũ hẽat/ ẽt ſi cões & ſupſtites in quacũq; ætate deceſſerint ſine filiis uel ſine liberis/ nõ obſtãte aliquo pacto ſup reſtituẽda dote inter ipſos/ qui reſtituere debẽr in oppoſito. Et ꝙ nullus notarius cõtrariũ inſtrm ſcribere audeat/ pœna quinquaginta lib. ꝛ. & priuationis ꝑpetui notariatus officii & inſtrm in hac parte per ipſum cõfectũ nullius ſit ualoris uel momenti & dicto ſtaturo renunciari non poſſit. Et ſi renunciatum fuerit ipſa renunciatio ſit ipſo iure nulla.

Quod maritus lucreẽ dimidiã dotis uxore ꝑdefuncta ſine liberis matrimonio iã cõſumato. Ante uero matrimoniũ cõſumatũ quartã parté rub. 95.

STatuerunt ẽt ꝙ muliere mortua cõſtãte matrimonio ſine filiis cõibus & ſuperſtitibus ꝙ maritus lucreẽ dimidiã dotis/ ſi matrimoniũ erat cõſumatũ per copulã carnalé. Si uero matrimoniũ cõtractũ erat per uerba de pñti/ nõ aũt cõſumatũ per copulã carnalẽ tũc maritus lucreẽ quartã parté dotis tm̃. Et Poteſtas teneaẽ facere obſeruari/ ſeu quilibet alius officialis ſine ſtrepitu & figura iudicii & porrectione libelli. Et huic ſtatuto nõ poſſit renunciari/ & ſi renunciatũ foret/ nõ ualeat talis renunciatio: imo ſit ipſo iure nulla. Et ꝙ nullus notarius talẽ renũciationé ſcribat uel ſcribere debeat: nec aliq̃s debeat eẽ teſtis iſtro in quo fieret renũciatio/ pœna & bãno notario & teſtibus cẽtũ lib. ꝛ. q̃d tñ ſupradictũ eſt de lucro dotis nõ hẽat locũ in aliis/ qui uxores nõ renẽt affectione maritali: ſicut decet & deber. Hoc addito pro declaratione pñtis ſtatuti/ ꝙ ꝑdicta nõ uẽdicẽt ſibi locũ in muliere moriente in ſecũdo matrimonio per copulã cõſumato ſine filiis: relictis tñ filiis ex primo matrimonio/ quo caſu maritus equaliter cõcurrere debeat in dote cũ ꝑdictis filiis ex

primo matrimonio: detracta tñ prius ꝑ ipſos filios: legitima ſi aũt matrimoniũ ꝯtraxerit ꝑ uerba de pñti & filĳ ex primo matrimonio fuerint tres uel plures: ſeruet̃ idẽ ꝙ ſupra ꝓxime dictũ eſt. Si uero pauciores: tũc lucret̃ dictus maritus dictã q̃rtã ptẽ: ut ſupra.

Quod ducentes uxorem nõ poſſint expendere in nuptiis & ornamẽtis uxoris ultra quartam partem dotis. rub. 96.

HAc municipali lege ſancitũ eſt/ ꝙ nullus cuiuſcũq; cõditionis exiſtat de cætero poſſit uel debeat pro ſuis nuptiis uel nuptiis filioꝝ uel nepotũ & feſtiuitatibus ipſaꝝ: ac etiã in ueſtimẽtis ſponſe & aliis ornamẽtis eiuſdẽ ſponſe/ uel circa eius perſonam expendere ultra quartã partẽ dotis: ſub pœna dupli eius qđ expenderet̃ ultra quãtitatẽ ꝑmiſſam a p̃ſenti ſtatuto: quã pœnã maritus pro dimidia de ſuo: & pro alia dimidia de dote uxoris de facto oĩ iuris ſolẽnitate p̃termiſſa ſoluere cõpellat̃: quæ portio dimidia deduci debeat de dicta dote dicte mulieris: & in feſtiuitatibus & ornamẽtis quantũ ad ꝓhibitionẽ p̃ſentis ſtatuti dicatur oĩa: quæ fierent ſponſe uel circa eius ꝑſonã a die ꝓmiſſionis ſponſalitioꝝ uſq; ad domũ mariti ducta fuerit. Et carnalis copula ſubſequta. Et poſt ꝑ.x. dies & cuilibet cõpetat accuſatio & hẽat quartã ptẽ bãni.

Qđ mulieres nõ poſſint hr̃e ueſtimẽa cũ cauda nec brocata portare. rub. 97.

ITem ſtatuerunt ꝙ de cætero aliqua mulier nõ audeat uel præſummat ueſtimenta ſibi fieri facere ita longa: quæ excedant in cauda unum palmitem nec brocata portare: ſub pœna amiſſionis dictorum ueſtimentorum.

Quod ſi aliquis nõ ſoluerit collectã nõ reddat̃ ſibi ius in aliquo. rub. 98.

STatutũ eſt ẽt ꝙ quicũq; habitaret in ciuitate uel comitatu Piſauri per ſe cũ familia: & nõ ſubſtineret factiones cõis Piſauri/ & maxime non ſoluerit collectã ꝙ eidẽ nõ fiat ius in aliquo: dũmodo nõ uulneretur uel occidatur/ exceptis illis: qui meruerunt uel obtinuerũt priuilegia de oneribus nõ ſubſtinendis & collectis nõ ſoluendis cõmuni Piſauri. Et ꝙ talis nõ ſoluens nullum habeat officium in ciuitate Piſauri.

Quod omnes habentes poſſeſſiones & poderia in ciuitate Piſauri/ uel eius comitatu collectas & factiones pro ipſis ſoluere cõpellatur. rub. 99.

FIrmiter ſtatuerũt ꝙ oẽs habẽtes podere uel poſſeſſiones in ciuitate Piſauri/ & comitatu uel eius diſtrictu/ undecunq; ſint collectas & fationes faciant & præſtent cõi Piſauri pro poſſeſſionibus illis: quas uel quæ habẽt uel fuerint habituri ſcđm ꝙ eis per eoꝝ librã & allibratũ cõtigerit ꝓut alii ciues/ comitatini & habitatores ciuitatis Piſauri faciẽt & p̃ſtabũt oĩ occaſione & exceptione remotis. Et ſiquis factiones: ut ſupra dictũ eſt/ facere & p̃ſtare pro podere ſuo uel poſſeſſionibus ſuis in toto/ uel in parte cõtempſerit p̃dicte poſſeſſiones & poderia a nemine debeãt laborari: & nemo cõductus: uel alio quoquomodo p̃ſũmat in dictis poſſeſſionibus/ uel poderibus laborare. Et ſiquis poſſeſſiones uel poderia hmõi ingreſſus fuerit uel iuerit ad laborandũ/ uel laborare atẽptauerit in decẽ lib. cõi per Ptãtẽ/ Vicarium uel iudicẽ debeat cõdẽnari: ẽt ſi ad quale tẽpus fuerit cõductus. Si uero ad diẽ uel alio modo laborauerit pro uice qualibet in uiginti ſol. ꝶ. cõdẽnet̃ cõi/ de quibus pœnis medietas ſit cõis/ & alia denũciãtis uel accuſantis. Et accuſator uel denunciator in credẽtia teneat̃ habẽdo/ quẽlibet licẽtiã accuſandi uel denunciãdi: in defectũ aũt hmõi collectas nõ ſoluentiũ cogant̃ & cogi poſſint laboratores poſſeſſionũ hmõi ad collectas ſoluẽdas: qui redẽptionẽ habeãt & hr̃e poſſint de fructibus ꝑcipiendis pro omni eo/ qđ ſoluerẽt de qua ſolutione ſacramẽto credatur.

Quod

Quod omnes & ſingule poſſeſſiones & bona poſita in diſtrictu Piſauri cẽ ſeantur tributaria cenſuaria Piſauri. rub. 100.

AD cõem utilitatẽ ſtatuimus ordinamus & firmamus ꝙ oẽs & ſingule poſſeſſiones & bona quæcũq; imobilia cuiuſcũq; cõditionis exiſtant poſita in ciuitate: caſtris diſtrictu uel comitatu Piſauri infra quæcũq; latera uel cõfines ſint & eſſe intelligantur cenſuaria & tributaria cõmuni dicte ciuitatis Piſauri & effecte & obligate oĩmode dicto cõmuni onere tributorum pro omnibus datiis gradibus & collectis de cætero imponendis non obſtante aliquo incontrarium faciente.

Quod quicũq; habuerit poſſeſſionem uel domos nõ poſſit alienare in aliquem a quo collecta faciliter exigere nõ poſſit. rub. 101.

STatuerunt etiã ꝙ quicũq; habens poſſeſſionẽ uel poſſeſſiones: de quibus cõmune Piſauri cõſueuerit hr̃e collectã & ꝓdictã poſſeſſionẽ uel poſſeſſiones inter uiuos uel in ultima uoluntate alienauerit uel trãſtulerit quoquomodo in aliquẽ a quo cõmune Piſauri collectam exigere non poſſit tam ipſe q̃ ſui heredes pro ipſis poſſeſſionibus collectas ſoluant & alia onera ſubſtineant ſicut ſi tẽpore collectaꝝ uel alterius grauaminis poſſiderent nec de ſuo alibratu ꝑpetuo extrahant̃ & cõtrafaciẽs inter uiuos uel in ultima uolũtate ſoluat noĩe bãni decẽ lib. cõmuni Piſauri: & plus ad arbitrium Poteſtatis. Et hoc ſtatutũ nõ habeat locũ in his qui relinquerent eccleſiis ad perpetuũ uſum mẽſam & ſeruitium ipſarum eccleſiaꝝ / dum uere ipſe eccleſiæ perpetuo teneant res ipſas: & in eoꝝ perpetuo ſeruitio remaneant & permanere poſſint res prædictæ.

Quod bona immobilia nõ poſſint alienari uel in ultima uolũtate relinqui per ciues forenſibus. rub. 102.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus de ciuitate uel comitatu Piſauri poſſit uel ualeat alienare: uel in aliũ quoquo titulo transferre / etiã in ultima uoluntate aliquã rem imobilem: quã hr̃et in ciuitate uel comitatu Piſauri alicui foreſi nõ habitãti / & nõ ſubiecto dicte ciuitati: ſub pœna cõfiſcationis reꝝ / quæ ſic alienarent̃ uel in alio quoquo titulo transferrerent̃: quæ ipſo facto eo caſu in cõe Piſauri deueniant. Et talis contractus uel ultima uolũtas quoad dictas res ſic collatas ſint ipſo iure nulli / auctoritate p̃ntis ſtatuti.

Quod habentes unam uel plures domos eas alienare non poſſint / niſi prout in ſtatuto continetur. rub. 103.

HAc municipali lege ſancitum eſt etiã ꝙ nulla perſona cuiuſcunq; ſtatus & conditionis exiſtat / quæ nõ haberet niſi unã domũ in ciuitate Piſauri uel eius comitatu poſſit / uel debeat illam uendere / uel alio modo / uel titulo inter uiuos in alium transferre uel obligare / pignorare uel alienare ſiue ius aliquod alicui cõſtituere: excepto q̃ pro dote / ſine expreſſa licentia uicarii gabellaꝝ: qui pro tẽpore fuerit / quã idẽ uicarius nequaquã poſſit dare uel cõcedere / niſi prius talis poſtulãs: ſolẽniter ꝓmiſerit & ſe obligauerit ad pœnã uigintiquinq; libraꝝ ꝗ. de facto ſine diminutione ſoluẽda de ſtãdo & habitando continue in dicta ciuitate Piſauri uel comitatu & diſtrictu / & pro his idoneę ſatiſdederit & fideiuſſorẽ ſiue fideiuſſores ꝑſtiterit: cuius uel quoꝝ facultates ualeant adminus ducẽtas libras ꝗ. de quibus idẽ fideiuſſores approbati fuerint per duos idoneos uiros per ſacramentũ: qui tamen approbationes nõ remaneant in aliquo obligati. Quicunq; uero ꝑſona plures domos habuerit in dicta ciuitate uel eius comitatu

nequaquã poſſit uel debeat domũ meliorẽ & p̃ſtantiorẽ aliis ſuis domibus alicui uẽdere uel alienare ſiue quomodolibet obligare/aut quoquomodo uel titulo in aliũ inter uiuos trãſferre/excepto q̃ ex cauſa dotis/ut p̃fertur/niſi prius de habitãdo in ipſa ciuitate uel comitatu promiſerit & ſe obligauerit ut p̃dicit: Primo tñ obtenta licẽtia ac ſolẽnitate ſupra deſcripta in oibus/& per oĩa penitus obſeruata/uel niſi forſan loco illius domus infra quindecim dies a die celebrati cõtractus uẽditionis ſiue alienationis talis melioris domus cõtinuo cõputandos aliã domũ emerit/equalẽ uel meliorẽ: de cuius domus ſic emende equalitate uel melioramento/ſtetur declarationi uel iudicio Vicarii antedicti. Ita ꝙ talis pſona habens ut p̃mittitur plures domos penes ſe retineat domũ cæteris aliis ſuis domibus meliorẽ/in caſu quo promiſſio & ſatiſdatio nõ fierent ſupradictẽ/& nulla pſona cuiuſcũq; cõditionis exiſtat/audeat uel p̃ſumat aliquã ex domibus hmõi ab aliquo emere: neq; ſuper ea quocũq; modo uel titulo aliquod ſibi ius quærere nec aliquẽ cõtractũ celebrare p̃ter uel cõtra formã p̃ſentis prouiſionis. Et obmiſſis ſolẽnitatibus ſiue cõditionibus ſupra expreſſis & declaratis ſingula ſingulis referendo. Contrafaciens uero in aliquo caſuũ p̃dictoꝝ rã uenditor q̃ emptor ſiue aliter cõtrahens ſtipulator ſub obligatione talis domus quocũq; iure uel titulo excepto q̃ pro dote ut p̃mittitur in pœna.xxv.libr.ꝟ. pro quolibet & uice qualibet de facto/& ſine diminutione ſoluenda incurrat ipſo facto: & nihilominus talis cõtractus ſit nullus & nullã obtineat roboris firmitatẽ. Et ꝙ nulla pſona pro aliquo debito etiã per cõtumaciã ſui debitoris poſſit uel debeat domũ hmõi referẽdo ſingula ſingulis in tenutã in ſecundo Decreto uel inſolutũ accipere ſeu capere/excepta cauſa dotis: ut ſupra/niſi forſan talis debitor idoneę ſatiſdaret/& ſe obligaret de nõ relinquendo habitationẽ dictę ciuitatis uel comitatus Piſauri/ut ſupra/ſub dicta pœna.xxv.libr.ꝟ. de facto & ſine diminutione ut p̃mittitur exigenda. Et nihilominus talis tenute acceptio reuocet̃ & nõ ualeat ullo modo: declarantes & excipientes expreſſe ꝙ dicta pœna locũ nõ habeat neq; in illã incurrat aliquis/qui ſua bona generaliter obligauerit in aliquo cõtractu uel ſtipulatione nõ facta mentione/talis domus. Et in ea obligatione ſic generaliter facta uel faciẽda nõ intelligatur uel includat̃ uel incluſa habeat̃ domus hmõi/ſaluo q̃ in cauſa dotis ut ſuperius eſt expreſſum. Declarantes etiã ꝙ p̃dicta nõ uendicent ſibi locũ. In alienationibus & ſeu obligationibus quæ emanarent per uiã cuiuſlibet ultime uoluntatis.

De teſtibus cogendis teſtimoniũ perhibere rub. 104.

STatuerunt ꝙ quilibet pſonaliter ſemel uel bis domi mãdato Poteſtatis uel ſue curie ad teſtimoniũ perhibendũ termino ſibi ſtatuto uenire debeat. Et qui cõtrafecerit cõdẽnetur in.xl.ſol.ꝟ. & plus & minus cõſiderata qualitate maleficii uel delicti ſiue cauſæ ciuilis uel criminalis/ſuper qua requiritur ad teſtimonium perhibendum.

Quod filius familias nõ poſſit contrahere in ſui præiudiciũ ſine patris cõſenſu niſi præpoſitus fuerit alicui negotiationi. rub. 105.

AD cõmunẽ utilitatẽ ſtatuerunt etiã ꝙ nullus qui ſit in alterius poteſtate poſſit aliquẽ cõtractũ facere uel inire in ſui p̃iudiciũ/quacũq; de cauſa/niſi ſit cũ uoluntate eius: in cuius poteſtate eſt: & ſi cõtrafactũ fuerit cõtractus ſit ipſo iure nullus: & qui cũ eo cõtraxerit/cõdẽnet̃ in uigintiquinq; lib.ꝟ. pro quolibet & qualibet uice: ſaluo ꝙ ſi prædicti in Poteſtate exiſtentes fuerint præpoſiti per eos habentes in poteſtate alicui negociationi/ꝙ tunc tale ſtatutũ nõ habeat locum. Sed præponẽtes eos teneantur

neantur

neantur de cõtractibus initis per eos circha negociationẽ in qua impoſiti ſunt/nõ obſtante/ꝙ ſi tales præpoſiti fuerint minores. Et quod dictũ de filiis minoribus ꝑpoſitis ſtationibus. Idem intelligatur in aliis minoribus artẽ aliquã exercentibus. Et ꝙ illi habeantur pro ꝑpoſitis negociationibus & ſtationibus: qui palã parentibus ſcientibus negociationem exerceant uel exercuerint: niſi per bannum publicum a parentibus eorum expreſſe fuerit contradictum. Et idem intelligatur de illis qui contraxerint cũ illis: qui fuerint tanq̃ prodigi in iudicio poſtulati & proclamati: ut ſupra.

Quod nulla uxor poſſit contrahere ſine conſenſu uiri. rub. 106.

HAe municipali lege ſancitũ eſt etiã/ꝙ nulla uxor alicuius/ poſſit uel debeat/alicui perſone/dare uel uendere uel donare/aliquid de ſuis bonis uel iuribus/abſq; ꝑſentia & cõſenſu uiri ſui ꝑdicti. Et intelligat̃ in alienationibus tantũ & nõ in acquirendo uel diſoluendo obligationes/ſed bene poſſit quælibet uxor de bonis parafrenalibus & aliunde aduenietibus ꝑterq̃ de dote donare/uendere/uel quoquo titulo ad ſui libitũ uoluntatẽ transferre in filios/diuidẽdo inter ipſos ipſa bona pro uirili tam quoad proprietatẽ q̃ quoad uſumfructũ & nõ aliter. Et habeat locũ in ꝑſentibus & ꝑteritis & futuris & nullus cõtrahat cũ uxore aliena modo aliquo abſq; licentia dicti uiri: niſi ut ſupradictũ eſt. Et qui cõtrafecerit cõtrahens in.xxv.lib.ꝶ.cõmuni cõdẽnetur notarius qui ſcripſerit: & teſtes qui interfuerint in centũ ſol ꝶ.cõmuni cõdẽnetur pro quolibet & qualibet uice. Et contractus exinde factus ſit ipſo iure nullus/& pro nullo & inutili habeat̃. Nõ tamen habeat locũ hoc ſtatutum in teſtamẽtis codicillis & aliis ultimis uoluntatibus/quæ ab uxoribus fierent. Non etiam habeat locum in mulieribus habentibus maritos ciues alterius ciuitatis: qui non ſint præſentes. Sed ſi ꝑſentes ſint mariti requirantur. Et hoc habeat locum in præteritis præſentibus & futuris.

Quod nulla uxor poſſit ſe maritare ſine conſenſu parentũ. rub. 107.

ITem ſtatuerunt ꝙ mulieres uolẽtes ſe maritare ſi habuerint parentes requirere teneantur eoſdẽ & cũ cõſenſu ipſorum ſe maritare. Et ſi cõtrafactũ fuerit ab ipſis mulieribus in ꝑdictis accipiens eam ſoluat nomine bãni ducẽtas libras ꝶ. cõmuni/& ipſa mulier in ducentis lib.ꝶ.etiã debeat condemnari pro qua poſſit exequtio fieri in dote ipſius mulieris. Et liceat parentibus liberos/tam maſculos q̃ fœminas in eorum poteſtate exiſtentes cõtra eorum uoluntatẽ matrimonium contrahentes exheredare.

De affictu & cottimo & naulis ſoluendis. rub. 108.

AD cõmunem utilitatẽ ſtatuerunt ad euitandũ quæſtiones/ꝙ nauli domorum/ortorum/uegetũ/& granariorum qñ cõuentio inter partes nõ eſt expreſſa/ſoluat̃ hoc modo/ꝙ naulũ domus ſoluat̃ ſemper pro dimidia in medio anno/ & reliqua medietas in fine anni. Et naulũ uegetũ & granariorum/ſemper ſoluat̃ in kal's Ianuarii. Et ante ſi uegetes & granaria ante uacuarent̃: Liceat tñ cõducẽtibus granũ in granario retinere uſq; ad kal'as Iulii. Et uinũ in uegetibus uſq; ad feſtũ ſancte Marie de Auguſto ſi ſoluerit. Et ꝙ a fictus cottimus terræ & poſſeſſionũ & bouum/& aliorum aialium de grano ſolui ſemper debeat in feſto oium Sanctorum. Et ſemper fructus in poſſeſſionibus & uineis exiſtẽtes & res uinum & granum & in omnibus granariis & uegetibus exiſtentes uel exiſtentia pro prædictis dominis ſint obligata. Et hoc locum habeat quãdo aliqua conuentio/ſeu aliud pactum nõ interuenerit inter partes. Si uero pactum & conuentio inter partes interuenerint pacta debeant obſeruari.

Quod mater & auia excludantur ab hereditate filiorum decedentium abinteſtato ſtantibus fratribus/ſeu eorum filiis maſculis. rub. 109.

HAc municipali lege ſtatuimus ꝙ decedentibus ab inteſtato filiis/ſeu nepotibus ex filiis ſupſtitibus matre/ſeu auia/fratre/ſeu ſorore/fratribus/ſeu ſororibus carnalibus/ſeu eoꝝ fratrū ſeu ſoroꝝ filio ſeu filiis: ꝙ tunc & eo caſu fratres/ſeu eoꝝ filii maſculi iuxta iuris cōis diſpoſitionē ſuccedāt in hereditate defuncti. Excluſis penitus & totalr̄ matre auia & ſorore/ſeu ſororibus ſeu eaꝝ filiis/ēt quo ad legitimā/niſi ſolū & dūtaxat quādo mater ſeu auia uellēt pſiſtere in ſtatu uiduitatis: nam eo caſu equaliter una cū pdictis iuxta diſpoſitionē: ſimilr̄ iuris cōis ſuccedere habeant & debeāt/quo ad uſufructū ſolūmodo & dūtaxat. Et hoc ſtatutū ut ſupra locū habeat in expræſſis tantūmodo in pſenti ſtatuto in cæteris ſeruetur ius cōmune/& ſimilr̄ in futuris ſucceſſionibus per mortē in futurū obueniēdā & nō aliter & non habeat locū in præteritum & ſi in hereditatibus prædefunctorum ante impreſſionem ſtatutorum.

Quod ſtantibus filiis maſculis in hereditate patris ſeu matris ab inteſtato decedentium filie femine nō ſuccedant. rub. 110.

AD cōem utilitatē ſtatutū eſt ēt ꝙ decedētibus ab īteſtato patre ſeu matre auo ſeu auia ſuperſtitibus poſt ſe filiis maſculis/ſeu nepotibus maſculis ex dictis filiis maſculis/& filiabus feminis ſeu eaꝝ filiis: ꝙ tūc & eo caſu filii maſculi/ſeu nepotes maſculi ex dictis maſculis in hereditate defuncti integre & in totū ſuccedere debeant excluſis penitus filiabus feminis & eaꝝ filiis aliqua lege nō obſtāte. Teneanť tñ dicti filii maſculi/ſeu eoꝝ filii maſculi dictas filias ſi & quatenus alias ab eoꝝ patre ſeu auo nō fuerint dotate ipſas cōdecenter dotare/inſpecta tñ qualitate pſonaꝝ: & cōſuetudine antiqua caſate circa dotādas feminas & quātitate patrimonii cū iudicio & cōſenſu duoꝝ propinquoꝝ cōſanguineoꝝ nō habētiū tñ intereſſe in hereditate: quibus dotibus teneanť ſtare cōtēte & ultra petere nō poſſint de bonis maternis & paternis/ſeu auitis. Immo dicti filii maſculi ut ſupra ſeu eoꝝ filii ſimiliter maſculi integre heredes exiſtāt. Hoc tñ addito & intellecto ꝙ adueniēte caſu uiduitatis poſſint redire dicte filie in domum paternā: & ibi cōfeředo dotes ſuas habere debeāt/ac habeāt oportuna alimenta ſecundū facultatē paterne ac materne hereditatis: donec uidue exiſterint. Declarātes tñ pſens ſtatutū habere locū in caſibus tantūmodo in pſenti ſtatuto expræſſis in cæteris ſeruari debere ius cōmune & ſimilimodo debeat habere locum in futuris ſucceſſionibus per mortem in futurum obueniendā: & ſic poſt impreſſionem uoluminis præſentium ſtatutorum & non autem in præteritum tempus.

De conſilio ſapientis in cauſis petendo & de ordine tenendo pro habendo dicto conſilio. rub. III.

QVoniā nil pernitioſius eſt: q̄ pati lites per ſuſpectos iudices decidi/ſeu terminari ſiue per diffinitiuā ſiue per interloquutoriā diffinitiue uim hñtē: quæ multo tiēs nō minus piudiciū inferre ſolet ac ſi eēt diffinitiua ipſa: ſtatuimus & ordinamus ꝙ in oībus & ſingulis cauſis ciuilibus: & ēt mercātilibus q̄ quōlibet infutuꝝ cognoſci/& ſeu agitari cōtingerit in ciuitate Piſauri inter ciues comitatinos incolas ac habitatores ciuitatis & diſtrictus ciuitatis pdicte ſiue inter quaſcūq; alias perſonas quomodolibet in dicta ciuitate cōmorātes ſeu uenieētes etiā foreēſes corā quibuſcunq; iudicibus & ſeu rectoribus dicte ciuitatis tā ordinariis q̄ delegatis poſſit per partes ſeu alterā partiū corā dictis

dictis iudicibus peti quãdocũq; ante diem ferende ſentẽtie ꝙ ipſa ſententia diffinitiua ſeu iterloquutoria diffinitiue uim habẽs decidat: & decidi debeat ad cõſiliũ/ſeu ſecũdũ cõſiliũ alicuius ſapiẽtis uiri. Qua petitione & ſeu inſtãtia facta: teneat ac obligatus ſit iudex in cauſa ſupraſedere & ad ulteriora aliter ad ſententiã nõ procedere nec pati ꝙ procedat/niſi modo & forma prout infra. Quod ſi aliter & ſeu ſecus factũ fuerit pro ceſſus/& ſeu ſentẽtia & omnia alia inde facta ſint/& eſſe intelligant ex forma pſentis ſtatuti nulla ipſo iure & nullius toboris ac momenti. Et primo teneatur pars petẽs cõ ſilium actualiter in eadẽ die qua petiit cõſiliũ uel ſequenti depoſitare penes notarium cauſe mercedẽ integrã ſapientis: quæ merces ſit prout infra: v3. pro diffinitiua/ſeu habente uim diffinitiue: in quibus quantitas ſeu extimatio rei: de qua ageretur nõ excederet ſummã ſexcẽtaꝝ libraꝝ ducati duo auri. A ſexcẽtis uero libris ſupra quantũcũq; fuerit ſumma ducati quatuor auri: ſi uero in cauſis de quibus ageretur nõ eſſet deducta aliqua certa quãtitas/ſeu eſſet deducta res uel factum/quæ extimationẽ aliquã recipere nõ poſſent: tunc merces dicti ſapiẽtis deponenda ſit & eſſe debeat arbitrio Iudicis. Et dicta depoſitione facta: quæ oĩo fieri debeat per dictã partẽ inſtantẽ infra dictũ tẽpus/alias iudex in cauſa ꝓcedere poſſit/ac ſi dictũ cõſiliũ petitũ nõ fuiſſet detur unicus terminus duoꝝ dieꝝ ad plus per iudicẽ partibus ad dandũ in manibus cancellarii cõis qui pro tẽpore fuerit cõfidatos ſapiẽtes/ac ad quos cõfidatos dãdos oĩo per iudicẽ partes cõpellant/ſeu cõpelli debeant: & ſi ex cõfidatis datis per dictas ambas partes inuentus fuerit unus ſapiens utriq; parti cõfidatus: tunc totus & integer proceſſus in cauſa per ambas partes factus in una pera/ſeu ſacculo apponat: & ligato dicto ſacculo imponat ſigillus cõmunitatis Piſauri: & demũ facta per cancellariũ oportuna lrã circa requiſitionẽ cõſilii directiua dicto dño ſapiẽti: quæ partibus oſtendatur: excepto noĩe ſapiẽtis in ſuſcriptione appoſito/ſeu apponẽdo per ipſum cancellariũ per fidelem & ſecretũ nunciũ eligere in ſecreto per dictũ cancellariũ cõis: qui pro tempore fuerit totus dictus proceſſus ut ſupra in dicto ſacculo ligatus & ſigillatus cũ dicta littera ad dictum dñm ſapientem per eundẽ met cancellarium trãſmittatur ſi & quatenus dictus ſapiens fuerit abſens a ciuitate Piſauri. Si uero fuerit pſens/ tunc omiſſa littera per eũ dẽmet cancellariũ dictus proceſſus ut ſupra ligatus detur: & ſeu feratur recepto prius ſacramẽto prout infra. Et ne oriri poſſit aliqua quæſtio ſuper proceſſu integro miſſo: ſeu dato uel quod nõ totus & integer datus uel miſſus fuerit: teneatur & debeat iudex poſtq̃ fuerit requiſitus de mittẽdo ad cõſilium aſſignare partibus terminum decẽ dieꝝ & plus arbitrio ſuo moderandũ habito reſpectu ad quãtitatẽ actoꝝ & ſcripturaꝝ cauſæ ad extrahendũ & extraxiſſe faciendũ & ſimiliter dandũ & pſentandũ totũ & integrum proceſſum ex utraq; parte factũ in manibus dicti cãcellarii: qua pſentatione facta per ambas partes uel per partẽ petentẽ cõſiliũ tñ ꝙ fiat auſcultatio de unoquoq; proceſſu: & iudex dictã auſcultationẽ teneat fieri facere infra dictũ terminũ uel aliũ per eum dandũ ſi ſibi dari uidebit: & facta dicta auſcultatione ſi quid nimium ineſſe uel aliquid deeſſe repertũ fuerit illud omne & totũ corrigi & emẽdari faciat: quo termino/ſeu quibus terminis elapſis & auſcultatione facta inſtanti parti uel aliter nõ facta parti nõ inſtante: & ſimilr correctione facta uel nõ facta: quia nõ recuſauerit amplius dici nõ poſſit aut elegari ſeu aliter quoquomodo diſputari ſuper miſſione/ uel nõ miſſione ſeu integritate uel nõ integritate dicti pceſſus. Si uero ex cõfidatis datis/ut ſu

pra per ambas partes inuẽti fuerint duo/tres/uel quatuor uel plures ſapiẽtes utriq; parti cõſidati: tũc unus ex ipſis cõſidatis uno birretto per bulletas poſitis ſorte extrahat per dictũ cãcellariũ/ad quẽ ſapientẽ extractũ dictus proceſſus modo & forma quo ſupra. Per dictũ cancellariũ tranſmittatur/ſeu feratur. Si uero ex cõſidatis per ambas partes ut ſupra nõ inueniret unus ſeu plures cõſidati. Tunc & eo caſu teneant & debeant di cte partes infra alios duos dies imediate ſequentes dare ſingulariter & nõ in genere oĩa noĩa ſuſpectoꝝ ſapientũ in manibus dicti cancellarii cõis: qui pro tẽpore fuerit in una cedula manu partiũ uel procuratoꝝ partiũ ſcripta: quas cedulas dictus cancellarius re tinere & ſaluare teneat: & quãdocũq; poſt latã ſentẽtiã oſtẽdere & propalare/ſi requi ſitus fuerit: & habitis dictis ſuſpectis per partes uel alterã partiũ uel aliter nõ habitis: quia date neglexerint: tunc teneat dictus cancellarius accepto/a/iudice prius corporali ſacramẽto ſuper imagine Crucifixi de nemini pandendo uel propalãdo dicto facto nu tu uerbo ſeu alio quouis modo quis futurus erit ſapiens dictũ proceſſum ut ſupra liga tum & ſigillatũ modo & forma quo ſupra tranſmittere/& ſeu ferre. Ad unũ ſapientẽ cui magis ſibi placuerit dũmodo nõ ſit de ſuſpectis ut ſupra per partes/ſeu alterã par tium datis. Et caſu quo cancellarius ꝑdictus eſſet partibus uel alteri parti aliqua affini tate ſeu parentela coniunctus uel alio quouis modo/ſeu quauis cauſa ſuſpectus: de qua ſuſpictione per iuramentũ probari poſſit: & eo caſu onus dicti cancellarii ſubire tenea tur unus per partes eligendus: quæ electio fieri debeat infra duos dies a die allegate ſu ſpitionis de dicto cãcellario: & caſu quo in dicta electione partes nõ poſſent eſſe cõcor des: tunc & eo caſu locumtenens Piſauri: qui pro tẽpore fuerit dũmodo iudex ipſe in cauſa: qua peteretur cõſiliũ nõ extiterit datis hincinde ſuſpectis per partes ſingulari ter & nõ in genere in una cedula: ut ſupraſcripta manu partiũ ſeu procuratoꝝ ipſaꝝ partiũ retinenda ut ſupradictum eſt in cancellario eligere unũ teneat & debeat de nõ ſuſpectis: ut ſupra ꝑ partes uel alterã partiũ datis ꝙ onus & officiũ dicti cãcellarii in omnibus & per oĩa aſſumere debeat: & proceſſum ligatũ & ſigillatũ modo & forma: quo ſupra dictũ eſt/trãſmittere/ſeu ferre debeat pro cõſilio habendo: Si uero ipſe locũ tenens iudex fuiſſet: tunc & eo caſu Poteſtas: qui pro tẽpore fuerit: illud idẽ facere de beat ꝙ tenetur & debet facere locũtenẽs ꝑdictus: ipſe Poteſtas iudex eſſet uel alius qui uis iudex. Et poſſit & ualeat dictus cancellarius uel alius dicti cancellarii onus: ut ſupra ſubiturus eligere in ſecreto pro tranſmittẽdo dictũ proceſſum nunciũ ſibi fidelẽ & ei dem promittere/ſeu exborſare de ſuo proprio ſi opus. Erit mercedẽ cõuentã: dũmodo in cõuentione dictus cancellarius uel alius loco ſui ponẽdus nõ excedat boñ. duodecim pro qualibet die ſumptibus ipſius nuntii: quã mercedẽ ſi ſoluerit/ſeu ut ſupra promiſe rit poſſit dictus cãcellarius uel dictus alius loco ipſius ſurogãdus ſibi ſolui facere ab illo: qui petit cauſam mitti ad cõſiliũ anteq̃ ſcripturas & cõſiliũ habitum reſtituat & det dño iudicare debenti: & ſimiliter dictus cancellarius uel dictus alius loco ipſius aſſumẽ dus pro mercede laboris in ſimilibus ſuportãdi ſibi ſolui facere: ſimiliter anteq̃ ſcriptu ras & cõſiliũ reſtituat/ſeu det iudici boñ. quindecim in qualibet cauſa: quas mercedes ſi ſoluere recuſauerit/ſeu negligens fuerit: tunc per iudicem procedat/ac ſi cõſiliũ peti tum nõ eſſet: & nihilominus per iudicẽ cogi poſſit ad ſolutionẽ ꝑdictam/& pro eui tandis fraudibus & calũniis: quæ in huiuſmodi obuenire forſitan poſſent: Declaramus & ordinamus ꝙ ſi modo aliquo repertũ fuerit/ꝙ per dictũ cancellarium uel aliũ loco

ſui ut

ſui ut ſupra ponendū/ſeu per dictū nunciū per ipſos tranſmittendū aliquod reuelatū fuerit partibus uel alteri partiū: & ſeu aliquo modo data notitia ante ſentētiā latā de ſapiente: ꝙ tunc & eo caſu contra ipſos/& quēlibet ipſoꝝ reuelātes/ſeu reuelantē ꝓcedat/ac ſi in crimine uere falſitatis reperti fuiſſent: & ſic in pœnā falſi cōdēnari debeāt. Iudex autē habito dicto cōſilio teneatur & debeat ſequi omnino tale cōſiliū ſapientis in omnibus & per omnia & in aliquo nō recedere ab ipſo cōſilio & ꝓnunciare/ac ſententiare ſub his formalibus uerbis uel eundē effectū efficaciter importātibus:v3. Quia dicimus & ſententiamus & declaramus prout & ſicut in conſilio lato de facto in præſenti cauſa per dñm talē: & ponere nomen ſapientis: & per ipſum iudicē legatur conſilium ipſum: & omnis ſentētia/ſeu pronuncia aliter ferēda per dictos iudices ſit & intelligatur eſſe nulla ipſo iure & nullius ualoris & momenti. Declarantes demum dictas ſentētias/ſeu pronuncias ferēdas per dictos iudices ſecundū cōſiliū dicti ſapiētis poſſe & debere facere tranſitum in rem iudicatam/niſi fuerit infra legitima tēpora appellatum ut alie ſentētiæ latæ per ipſos indices abſq; cōſilio/aliqua lege in contrariū nō obſtante. Si uero ſapiens recuſauerit conſiliū præſtare pro mercede/eidē miſſa & ut ſupra depoſitata per petentē conſiliū propter arduitatē caſus uel magnitudinē proceſſus uel per excellentiā ipſius ſapientis: ꝙ tunc & eo caſu dictus cancellarius uel alius loco ſui ſurrogādus ut ſupra teneat̄ & debeat parti quæ petit cōſiliū intimare dictā recuſationē factā per dictū ſapientē: (nō facta tamen reuelatione nominis ſapientis) & quantitatē requiſitā per dictū ſapientē. Vltra illud quod miſſum fuit pro dicto cōſilio faciendo: qua intimatione facta teneatur/dicta pars/quæ petit dictā cauſam mitti ad dictū cōſilium etiā depoſitare quantitatē ꝑdictā intimatā infra duos dies/a/die intimationis numerandos: quā ſi nō depoſitauerit teneatur: & poſſit iudex cauſæ ut ſupra in cauſa procedere/ac ſi dictū cōſiliū petitū fuiſſet. Declarantes etiā ꝙ expenſe ꝑdicte facte/ſeu faciende pro dicto cōſilio habendo in cauſis fieri debeant per dictū petentē mitti ad cōſilium ipſius: expenſis etiā ſi fuerit ſententiatū in fauorē petētis & in taxatione fienda nō poſſit nec debeat haberi aliqua cōſideratio: cōtra partē cōtra quā lata fuerit ſententia/& ab ipſis oīno dicta pars ſit & debeat eſſe exempta tanq̄ ab expenſis uoluntariis & minime neceſſariis. Declarātes etiā ſupraſcriptū ſtatutū habere locū/ne dum in cauſis in futuꝝ incipiendis & agitandis: ſed etiā inceptis/ & tam in primis q̄ in ſecundis & tertiis inſtātiis & quibuſcūq; aliis cauſis & inſtantiis.

De auctoritate ac poteſtate dñi Locūtenentis exiſtentis pro tēpore in ciuitate Piſauri: & in quibus cauſis ſe intromittere poſſit. rub. 112.

ITem ſancitum & ordinatum eſt/ꝙ Locūtenens Piſauri ſit & eſſe debeat iudex ordinarius cauſaꝝ ſecundaꝝ appellationū tam ciuiliū q̄ criminaliū/ ac mixtarum ciuitatis Piſauri eiuſq; comitatus & diſtrictus interpoſitaꝝ/ſeu factaꝝ/a/ſentētiis ſeu pronuntiis/ſeu grauaminibus latis/ſeu factis per Vicarium generalē primaꝝ appellationum dicte ciuitatis: & ipſaꝝ ſecūdaꝝ cauſaꝝ cognitio & deciſio ad ipm D. Locūtenētē ipſo iure & abſq; aliqua cōmiſſione ſpectet & pertineat. Quas ipſe cognoſcere & diffinire teneatur: & ꝙ idē Locūtenens nō poſſit nec debeat in cognoſcēdo uel impediendo ſe intromittere in primis cauſis/ſeu inſtantiis: quæ ordinarie cognoſci deberent per dñm Poteſtatē uel alios officiales ordinariā iuriſdictionē habentes. Et ſimiliter ſecundis inſtātiis: quaꝝ cognitio ſpectaret ordinarie ad Vicariū primaꝝ appellationū dicte ciuitatis:

etiã de conſenſu partiũ tacito ſeu expreſſo niſi fuiſſet arbiter & ſeu arbitrator/a/partibus deputatus. Qui quidẽ Locũtenens in & pro cauſis ꝑdictis per ipſum cognoſcẽdis nõ poſſit nec ualeat aliquas ſportulas/ſeu ſalariũ nec aliquid aliud pro ſententiis ferẽdis ſeu aliis declarationibus faciendis accipere nec aliquo queſito colore petere uel conſequi ſub Illuſtriſ. dñi indignationis pœna: In cauſis uero in quibus dictus Locũtenẽs eſſet mere delegatus: non tamen in dicta ſecunda cauſa appellationis poſſit & ualeat pro deciſione cauſæ ſibi delegate ſportulas accipere iuxta ordinamenta dicte ciuitatis. Item hoc præſenti ſtatuto/ac lege ſancitum eſt etiã ꝙ idẽ Locumtenens deinceps non poſſit nec ualeat quoquomodo in criminalibus ciuilibus uel mixtis reſcribere niſi in cõmittendo ciuiles cauſas quãdo caſus euenerit: quas ſolũ & dũtaxat cõmittere poſſit & ualeat ut ſummarie & de plano cognoſcãt: nec poſſit aut debeat quoquomodo de bonis rebus iuribus ſeu creditis camere tangẽtibus uel quomodocũqȝ. Et qualitercũqȝ ſpectantibus aliquid in ꝑiudiciũ dicte camere diſponere abſqȝ expreſſa licẽtia & cõmiſſione Illuſtriſ. Dñi præfati. Item nõ poſſit nec ualeat aliquã gratiã facere de pœnis capitalibus ſeu corporalibus uel corporia afflictiuia principaliter uel in deffectũ nec de pœnis excedentibus ſummã & quantitatẽ ſex ducatoꝝ auri. Item quod ꝑfatus Locũtenẽs nõ poſſit nec debeat quoquomodo licentiã ĩpartiri de gerendis armis niſi aliquo emergente caſu/quo periculũ aliquod immineret: quo caſu ualeat ipſam cõcedere/duraturã tantũ ad octo dies infra quos ipſe Locũtenens poſſit ſi uoluerit dñm cõſulere: ſeu uolentes arma defferre ad illum recurrere pro dicta licentia obtinenda: decernentes ac declarantes irritum & inane omne id & totũ quod factũ ſeu attenratũ fuerit per ꝑfatum Locũtenentẽ contra formã & ſeriẽ ꝑſentis legis & Decreti: & omniũ ac ſinguloꝝ ꝑcedentibus oĩbus & ſingulis capitulis cõtẽtoꝝ. Quod mãdatur in ꝑpetuũ ac inuiolabiliter obſeruari ſub dicta indignationis pœna: decretis ſtatutis legibus & cõſuetudinibus hucuſqȝ factis & aliis quibuſcũqȝ in cõtrariũ faciẽtibus nõ obſtãtibus quibuſcũqȝ.

De officio & Ptãte Vicarii generalis appellationũ ciuitatis Piſauri. ru. 113.

ITem ſancitum ſimiliterqȝ ordinatũ eſt quod Vicarius cõſulum merchantiæ ciuitatis Piſauri & gabellaꝝ dicte ciuitatis: ſit & eſſe debeat etiã generalis iudex & ordinarius cauſaꝝ omniũ & ſingulaꝝ primaꝝ appellationũ tam ciuilium ꝙ criminaliũ: ac mixtaꝝ dicte ciuitatis Piſauri eiuſqȝ comitatus & diſtrictus interpoſitaꝝ ſeu factarum/a/quibuſcũqȝ ſententiis ſeu pronunciis ſeu grauaminibus datis ſeu factis per Poteſtatem dicte ciuitatis/ſeu eius uice gerentẽ & ſeu per officiales bulletaꝝ, eſtimoꝝ/dãnorum datoꝝ/& ſeu per capitaneũ portus Piſauri/& ſeu per quoſcunqȝ alios Capitaneos/& ſeu officiales caſtroꝝ dicte ciuitatis: excepto ꝙ dñm Locũtenẽtẽ dicte ciuitatis & ſi dicti Poteſtas/uicegerẽs/officiales/capitanei/ſuꝑ hmõi cauſis per ipſos ſeu quẽlibet eoꝝ cognitis & ſeu deciſis/habuiſſent ſeu habuiſſet/ſpecialẽ cõmiſſionẽ ab Illuſtriſ. dñis uigore cuius cõmiſſionis et alterata foret iuriſdictio eorũdẽ/& ipſaꝝ appellationũ cognitio ac deciſio ad ipm dñm Vicariũ ſpectet & ꝑtineat ipſo iure abſqȝ aliqua cõmiſſione Illuſtriſſimoꝝ. Et quaſquidẽ oẽs & ſingulas cãs appellationũ ꝑdictaꝝ ipſe dñs Vicarius cognoſcere & diffinire teneat: iuxta formã ſtatutoꝝ & ordinamẽtoꝝ dicte ciuitatis: quiquidẽ dñs Vicarius in & pro cauſis per ipm cognoſcẽdis ſeu decidẽdis nõ poſſit nec ualeat aliquas ſportulas nec aliquid accipere petere uel cõſequi ſub Illuſ. dñi idignationis pœna & refectionis dupli illius quod receperit applicanda parti/a/qua recepit.

De officio & Poteſtate emolumentis & obligationibus officialium cuſtodie & bullectarum ciuitatis Piſauri. rub. 114.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt: ꝙ officiales cuſtodie & bullectarum ciuitatis Piſauri teneantur & debeãt obſeruare omnia & ſingulla infraſcripta capitula in lingua materna pro clariori intelligentia inferius expreſſa & quorum quidem capitulorũ tenor talis fuit & eſt uidelicet.

ET Primo ordinamo & ſtatuimo che li officiali de ditti officii ſiano tenuti & debbano mettere ogni ſera due guardie per poſta/ lequale ſono poſte ſete & cinq; in piazza, adeo che in tutto ſiano guarde decenoue & piu & meno ſecondo il biſogno al arbitrio dela Magnifica Cõmunita noſtra, & trouandoſi per alcun modo che nõ faceſſero fare/o/non meteſſero ditte guarde ali lochi & poſte deputate caſchino in pena per ciaſcuna uolta del arbitrio dela prefata Cõmunita. ¶ Item che ditti officiali ſiano tenuti & debbano ouer uno de loro ogni ſera reuedere le guardie intorno ala terra & nõ facẽdo ſiano puniti in doi bolognini per uolta. ¶ Item che ditti officiali ſiano tenuti recercare la notte la terra & maſſime uicino ale mura trouando alcuno ſenza lume contra li ordini & ſtatuti de queſta citta li poſſino & debbano punire & caſtigare ſecondo il tenore de ditti ſtatuti. ¶ Item che li Cõteſtabili & guardie dele porte/ ouer loro ſubſtituti che ſaranno approbati per idonei dal conſeglio nõ debbano ne poſſano abſentarſi da le porte & lochi loro deputati quoquomodo ſenza expreſſa licentia de ditti officiali: & ogni uolta che loro/o/alcun d'eſſi ſe partiſſeno & contrafaceſſero caſchino ala pena de bolognini cinq; per ciaſcuna uolta d'aplicarſe ala camera dela prefata Cõmunita/con queſto che li officiali preditti ſiano tenuti & obligati reuedere una uolta il di le guarde & conteſtabili de ditte porte trouando alcuno d'eſſi contrafacienti lo debbano punire & condennare ſecondo e ditto de ſopra & li conteſtabili de porta del ponte & porta cullina ſiano obligati tenere ogni notte una guarda per uno ſopra le ditte porte a loro proprie ſpeſe ſecondo il conſueto. ¶ Item che ditti officiali ſiano tenuti ſtare & di continuo dimorare al ditto officio, ſiche adminus uno de loro gli ſia continuamente ad fare tutte le coſe ſpectante & pertinente al ditto officio cõ ogni debita ſolicitudine ne ſi poſſi alcuno de loro abſentarſe da la citta de Peſaro ſenza expreſſa licentia de li Magnifici ſignori conſoli che ſarãno pro tempore & ogni uolta che contrafaceſſero ale preditte coſe contente nel preſente capitulo caſchino in pena de dieci ſoldi per cadauna uolta de aplicarſe ut ſupra. ¶ Item che ditti officiali accadendo in fectione alcuna de peſte grande/o/ pichola che ſia quod Deus auertat: ſiano tenuti & obligati inſieme cõ li ſopraſtãti dela peſte ſe occorrerãno eſſere pro tẽpore inueſtigare cõ ogni diligẽtia tãto li apeſtati & infetti de tale infirmita q̄to li cõuerſanti & fare ſtare ſerrati in caſa loro: Et deinde ꝑche nõ habbiano hauere cõuerſatione cõ altri mandargli/o/fargli andare fora dela citta: & qualunq; fuſſe retinente ali comãdamenti de ditti officiali caſchino ogni uolta ala pena de libre.xxv.remettendo perho ala diſcretione & prudentia de ditti officiali del mandare/ouer fare reſerrare in caſa li preditti attenta qualitate perſonarum ac qualitate facti & ogni uolta che ditti officiali manchaſſeno ale preditte coſe/o/ad alcuna de eſſe caſchino in pena del arbittio de li ſuperiori: & poſſano & debbano ditti officiali participare con ditti ſopraſtanti de ogni

etiã de conſenſu partiũ tacito ſeu expreſſo niſi fuiſſet arbiter & ſeu arbitrator/a/parti
bus deputatus. Qui quidẽ Locũtenens in & pro cauſis ꝑdictis per ipſum cognoſcẽdis
nõ poſſit nec ualeat aliquas ſportulas/ſeu ſalariũ nec aliquid aliud pro ſententiis ferẽ
dis ſeu aliis declarationibus faciendis accipere nec aliquo quęſito colore petere uel con
ſequi ſub Illuſtriſ. dñi indignationis pœna: In cauſis uero in quibus dictus Locũtenẽs
eſſet mere delegatus: non tamen in dicta ſecunda cauſa appellationis poſſit & ualeat
pro deciſione cauſæ ſibi delegatę ſportulas accipere iuxta ordinamenta dictę ciuitatis.
Item hoc præſenti ſtatuto/ac lege ſancitum eſt etiã ꝙ idẽ Locumtenens deinceps non
poſſit nec ualeat quoquomodo in criminalibus ciuilibus uel mixtis reſcribere niſi in cõ
mittendo ciuiles cauſas quãdo caſus euenerit: quas ſolũ & dũtaxat cõmittere poſſit &
ualeat ut ſummarie & de plano cognoſcãt: nec poſſit aut debeat quoquomodo de bo
nis rebus iuribus ſeu creditis camere tangẽtibus uel quomodocũqꝫ. Et qualitercũqꝫ ſpe
ctantibus aliquid in ꝑiudiciũ dictę camere diſponere abſqꝫ expreſſa licẽtia & cõmiſſio
ne Illuſtriſ. Dñi præfati. Item nõ poſſit nec ualeat aliquã gratiã facere de pœnis capi
talibus ſeu corporalibus uel corporis afflictiuis principaliter uel in defectũ nec de pœ
nis excedentibus ſummã & quantitatẽ ſex ducatoꝝ auri. Item quod ꝑfatus Locũtenẽs
nõ poſſit nec debeat quoquomodo licentiã ipartiri de gerendis armis niſi aliquo emer
gente caſu/quo periculũ aliquod immineret: quo caſu ualeat ipſam cõcedere/ duraturã
tantũ ad octo dies infra quos ipſe Locũtenens poſſit ſi uoluerit dñm cõſulere: ſeu uo
lentes arma defferre ad illum recurrere pro dicta licentia obtinenda: decernentes ac de
clarantes irritum & inane omne id & totũ quod factũ ſeu attentatũ fuerit per ꝑfa
tum Locũtenentẽ contra formã & ſeriẽ ꝑſentis legis & Decreti: & omniũ ac ſinguloꝝ
ꝑcedentibus oĩbus & ſingulis capitulis cõcẽtoꝝ. Quod mãdatur in ꝑpetuũ ac inuiola
biliter obſeruari ſub dicta indignationis pœna: decretis ſtatutis legibus & cõſuetudini
bus huculqꝫ factis & aliis quibuſcũqꝫ in cõtrariũ faciẽtibus nõ obſtãtibus quibuſcũqꝫ.

De officio & Ptãte Vicarii generalis appellationũ ciuitatis Piſauri. ru. 113.

ITem ſancitum ſimiliterqꝫ ordinatũ eſt quod Vicarius cõſulum merchantiæ ciuita
tis Piſauri & gabellaꝝ dicte ciuitatis: ſit & eſſe debeat etiã generalis iudex & or
dinarius cauſaꝝ omniũ & ſingulaꝝ primaꝝ appellationũ tam ciuilium ꝙ criminaliũ:
ac mixtaꝝ dictę ciuitatis Piſauri eiuſqꝫ comitatus & diſtrictus interpoſitaꝝ ſeu facta
rum/a/quibuſcũqꝫ ſententiis ſeu pronunciis ſeu grauaminibus datis ſeu factis per Pote
ſtatem dicte ciuitatis/ſeu eius uice gerentẽ & ſeu per officiales bulletaꝝ, eſtimoꝝ/dã
norum datoꝝ/& ſeu per capitaneũ portus Piſauri/& ſeu per quoſcunqꝫ alios Capita
neos/& ſeu officiales caſtroꝝ dicte ciuitatis: excepto ꝙ dñm Locũtenẽtẽ dicte ciuitatis
& ſi dicti Poteſtas/uicegerẽs/officiales/capitanei/ſuꝑ hmõi cauſis per ipſos ſeu quẽlibet
eoꝝ cognitis & ſeu deciſis/habuiſſent ſeu habuiſſet/ſpecialẽ cõmiſſionẽ ab Illuſtriſ. dñis
uigore cuius cõmiſſionis et alterata foret iuriſdictio eorũdẽ/& ipſaꝝ appellationũ co
gnitio ac deciſio ad ipm dñm Vicariũ ſpectet & ptineat ipſo iure abſqꝫ aliqua cõmiſſio
ne Illuſtriſſimoꝝ. Et quaſquidẽ oẽs & ſingulas eas appellationũ ꝑdictaꝝ ipſe dñs Vica
rius cognoſcere & diffinire teneat: iuxta formã ſtatutoꝝ & ordinamẽtoꝝ dicte ciuita
tis: quiquidẽ dñs Vicarius in & pro cauſis per ipm cognoſcẽdis ſeu decidẽdis nõ poſſit
nec ualeat aliquas ſportulas nec aliquid accipere petere uel cõſequi ſub Illuſ. dñi idigna
tionis pœna & refectionis dupli illius quod receperit applicanda parti/a/qua recepit.

De officio

De officio & Poteſtate emolumentis & obligationibus officialium cuſtodie & bullectarum ciuitatis Piſauri. rub. 114.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt: ꝙ officiales cuſtodie & bullectarum ciuitatis Piſauri teneantur & debeãt obſeruare omnia & ſingulla infraſcripta capitula in lingua materna pro clariori intelligentia inferius expreſſa & quorum quidem capitulorũ tenor talis fuit & eſt uidelicet.

ET Primo ordinamo & ſtatuimo che li officiali de ditti officii ſiano tenuti & debbano mettere ogni ſera due guardie per poſta/lequale ſono poſte ſete & cinꝗ in piazza, adeo che in tutto ſiano guarde decenoue & piu & meno ſecondo il biſogno al arbitrio dela Magnifica Cõmunita noſtra, & trouandoſi per alcun modo che nõ faceſſero fare/o/non meteſſero ditte guarde ali lochi & poſte deputate caſchino in pena per ciaſcuna uolta del arbitrio dela prefata Cõmunita. ¶ Item che ditti officiali ſiano tenuti & debbano ouer uno de loro ogni ſera reuedere le guardie intorno ala terra & nõ facẽdo ſiano puniti in doi bolognini per uolta. ¶ Item che ditti officiali ſiano tenuti recercare la notte la terra & maſſime uicino ale mura trouando alcuno ſenza lume contra li ordini & ſtatuti de queſta citta li poſſino & debbano punire & caſtigare ſecondo il tenore de ditti ſtatuti. ¶ Item che li Cõteſtabili & guardie dele porte/ ouer loro ſubſtituti che ſaranno approbati per idonei dal conſeglio nõ debbano ne poſſano abſentarſi da le porte & lochi loro deputati quoquomodo ſenza expreſſa licentia de ditti officiali: & ogni uolta che loro/o/alcun d'eſſi ſe partiſſeno & contrafaceſſero caſchino ala pena de bolognini cinꝗ per ciaſcuna uolta d'aplicarſe ala camera de la prefata Cõmunita/con queſto che li officiali preditti ſiano tenuti & obligati reuedere una uolta il di le guarde & conteſtabili de ditte porte trouando alcuno d'eſſi contrafacienti lo debbano punire & condennare ſecondo e ditto de ſopra & li conteſtabili de porta del ponte & porta cullina ſiano obligati tenere ogni notte una guarda per uno ſopra le ditte porte a loro proprie ſpeſe ſecondo il conſueto. ¶ Item che ditti officiali ſiano tenuti ſtare & di continuo dimorare al ditto officio, ſiche ad minus uno de loro gli ſia continuamente ad fare tutte le coſe ſpectante & pertinente al ditto officio cõ ogni debita ſolicitudine ne ſi poſſi alcuno de loro abſentarſe da la citta de Peſaro ſenza expreſſa licentia de li Magnifici ſignori conſoli che ſarãno pro tempore & ogni uolta che contrafaceſſero ale preditte coſe contente nel preſente capitulo caſchino in pena de dieci ſoldi per cadauna uolta de aplicarſe ut ſupra. ¶ Item che ditti officiali accadendo in fectione alcuna de peſte grande/o/ pichola che ſia quod Deus auertat: ſiano tenuti & obligati inſieme cõ li ſopraſtãti de la peſte ſe occorrerãno eſſere pro tẽpore inueſtigare cõ ogni diligẽtia tãto li apeſtati & inferti de tale infirmita ꝗto li cõuerſanti & fare ſtare ſerrati in caſa loro: Et deinde ꝑche nõ habbiano hauere cõuerſatione cõ altri mandargli/o/fargli andare fora de la citta: & qualunꝗ fuſſe retinente ali cõmandamenti de ditti officiali caſchino ogni uolta ala pena de libre.xxv.remettendo perho ala diſcretione & prudentia de ditti officiali del mandare/ ouer fare teſerrare in caſa li preditti attenta qualitate perſonarum ac qualitate facti & ogni uolta che ditti officiali manchaſſeno ale preditte coſe/o/ad alcuna de eſſe caſchino in pena del arbitrio de li ſuperiori: & poſſano & debbano ditti officiali participare con ditti ſopraſtanti de ogni

emolumento dele fede dela Sanita & d'ogni altra coſa occorreſſe. ℂ Itē che nō ſia alchuno terrero/contadino/ouero foraſtiero habitante in ditta citta che preſumma ne ardiſca quoquomodo alogiare ne acettare foraſtiero ne perſona alcuna de qual grado qualita o cōditione ſi uoglia ſenza expreſſa licentia/o/bolletini de ditti officiali/ ſecōdo l'ordine de ditta citta: & ogni uolta che hoſtiero/tauernaro/ cittadino/o/ habitante de ditta citta cōtrafaceſſe al ditto ordine/ caſchi in la pena de.xxv.libre de bolognini d'ap plicarſe ut ſupra/& che ditti officiali ſiano tenuti & obligati curare diligentemente in ueſtigare de di & de notte hoſtarie/tauerne/& lochi oue foreſtieri allogiaſſero trouādo alcuno che contrafaceſſe caſchi in la pena preditta/d'aplicarſe ut ſupra/ in laqual pena ſe intenda incurrere tanto lo alogiante quanto quello fuſſe allogiato.

ℂ Item che qualunque foraſtiero ueniſſe in ditta citta/o/paſſaſſe per quella ſia tenuto & obligato preſentarſe ale bollete & pigliare il debito ordinario bolletino & pagare el paſſagio ordinario ſecondo l'ordine dela tauola infine deli preſenti capituli annotata: & contrafacendo al ditto ordine caſchino ala pena de un ducato per ciaſchuna uolta d'aplicarſe ut ſupra. Et che il portanaro ſia obligato dirgli ſe debba preſentare ale bol lette & torre ditto bolletino/& nō li dicendo/cada il portanaro in la medeſima pena. ℂ Itē chel capitaneo del porto & li cōteſtabili dele porte nō debbano laſſare uſcire de le porte foraſtiero/o mandanre alcuno ſenza il bolletino preditto/ſotto pena de li‑ bre tre de bolognini per cadauna uolta che alcuno d'eſſi capitaneo/o cōteſtabile cōtra faceſſe/d'aplicarſe ut ſupra: & chi conduceſſe fora dela citta alcuna perſona foraſtiera/ o qualunque ſorte ſe ſia meretrice/ſenza il ditto bolletino/caſchi in la pena & arbitrio de ditti officiali aplicanda ut ſupra. ℂ Item che ciaſchaduna meretrice che ueneſſe/o quomodocūꝗ capitaſſe/a/Peſaro ſia obligata imediate preſentarſe ale bollete & pagare bolognini quatro al ditto officio applicandi ſecondo/e/conſueto: & contrafacendo ca ſchino in la pena de libre uinticinque applicanda ut ſupra. ℂ Item che ditte mere trice/o/alcuna de eſſe che uoleſſe exercitate loro exercitio: ſia tenuta & obligata hauere continua manſione al loco loro deputato & li fare ditto exercitio & nō in altro loco & etiā nō poſſino dormire altroue che in ditto loco ſenza licentia de ditti officiali/& ogni uolta che contrafaceſſero caſchino in la pena de libre tre de bolognini d'appli‑ carſe ut ſupra. ℂ Item acioche li ditti officiali intendano perfettamēte la loro iuriſdi tione ordinamo & ſtatuimo che eſſi officiali poſſino & ſiano obligati tenere/ rēdere & adminiſtrare ragione/a/tutti ruffiani/meretrice/barri/hoſti/tauernari/ ouer ſimile pſone & cognoſcere ogni differentia/queſtione & controuerſia accadeſſe quoquomodo tra li preditti & che li altri officiali dela citta de Peſaro ne il capitaneo del porto poſſano ne debbano perſumere ipazarſe ne intrometterſe loro in ſimil caſi de ruffiani & mere‑ trice/barri/hoſtieri/tauernari de che qualita eſſere ſi uoglia/ouero con ſimile/ſaluo ſe la pena nō fuſſe perſonal ala cognitione/ de laquale reſeruamo el Podeſta cioe quando la pena principalmente fuſſe perſonale de morti/ouero de abſciſione de membro/o/altra pena perſonale/ ma in ogni caſo che la pena ſia pecuniaria principalmente/ouero ſub conditione/la cognitione ſpecti ali ditti officiali: con conſulta del Podeſta ma ſe dit ta pena hauuti li beneficii del ſtatuto/il delinquente tutta nō potra pagare/allhora ſpe cti la punitione al Podeſta. ℂ Item accioche li foraſtieri nō habbiano per piccola co ſa ciuile ad eſſere deducti con litigio & cauillatione in longo diſpendio ſe ſtatuiſſe che

ditti

ditti officiali poſſano & debbeno tenere & adminiſtrare ragione ad cadauna pſona ter
tera come foraſtiera/ ouero foraſtiera come terrera/ adimandandola/ ſina ala ſumma de
diece libre & ad foraſtiere inſina ala ſumma de uinticinq; libre de bolognini ſimiliter
adimãdãdola/excepto in cauſe marchãtile ſecondo la forma de li capituli de la merchã
tia: & queſto poſſano ogni di & ogni hora alcuna coſa incontrario nõ obſtante. Cũ
hoc che ditti officiali nelli caſi contingenti dubioſi/al terminate poſſano & debbiano
hauer recorſo al Podeſta quale in quel tempo ſara/& cõ ſuo conſeglio debbano termi-
nare & finire ditti dubii. ℭ Item ſe ordina ſtatuiſſe che ditti officiali ſiano obligati
adminiſtrare bene & diligentiſſimamente il loro officio & ogni intrata tanto ordinaria
quãto extraordinaria & come de guarde morte/ & guarde uiue/ che fuſſeno/ ale loro ma
no/ puntature/ paſſo/ meretrice/ condẽnatione/ de ogni qualita che perueniſſeno al ditto
officio ſiano tenuti & obligati tenerne bono cõto in uno libro ordinario diſtintamẽte
& parimẽte de ogni coſa/ ordinãdo/ & che al zoccho doue ditte intrate ſe deueno met-
tere/ ſiano fatte due chiaue de diuerſi ingegni/ l'una & l'altra/ de quale toccha una al dit
to officiale & l'altra in mano del teſauriero de la Cõmunita & li denari ſe cauarãno de
eſſo zoccho/ a/ uolta per uolta/ eſſi officiali ſiano tenuti farne fare creditore ditto offi-
cio al libro ordinario de ditto theſauriero. ℭ Item accioche ditti officiali poſſeno cõ
modamente ad hauere exercitare ditto officio/ ſe ordina ſtatuiſſe poſſano & debbano
tenere uno piazaro /e/ quello pagare de l'intrate de ditto officio/ ſina ala ſumma de fio
rini decedotto l'anno a bolognini quarãta per fiorino: ilqual piazaro ſia tenuto & ob
ligato ſtare di & notte al ditto officio/ & comandare le guardie/ & fare tutti li altri co
mandamenti che per qualunque altra cagione fuſſeno impoſti tanto per ditti offi-
ciali quanto per la Cõmunita de la citta. Et ogni uolta che ditto piazaro mãchaſſe in
una de le preditte coſe incorra defatto ala pena de bolognini tri per ciaſchaduna uol-
ta che manchaſſe/ laqual pena ne tengano bon conto. ℭ Item che ditti officiali hab
biano ogni meſe una libra de candele de cera/ dui quatrini de cartha/ & bol.x. per lõlio
per bruſciare la notte in ditto officio ſecondo /e/ conſueto /e/ biſogno de ditto officio.
ℭ Item che li ditti officiali ſiano integramente pagati de la loro prouiſione /a/ tempo
a/ tempo de l'intrate de ditto officio. ℭ Item che ſe ditti officiali trouaſſeno foraſtie
ro de che qualita & conditione eſſer ſi uoglia la notte cõ alcuna generatione de arme
li poſſano punire in ducati cinq; d'oro/ & nõ hauendo il modo de pagare gli poſſano
dare cinq; tratti de corda/ de laqual pena pecuniaria. Il terzo ne habbiano ditti offi-
ciali: il reſto ala camera.

ℭ Tauola de li pagamenti de li paſſagieri che pagano a piede & a ca-
uallo: perche fano pagare ali homini de Peſaro.

Reggio de Lombardia	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.
Parma	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.
Piaſenza	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.
Pauia	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.
Mantua	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.
Cremona	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.

Crema cõ tutti qlli che ſono ſotto el ſuo ueſcouado paga a piede boſ. 1. a caual boſ. 3

Lode	paga	a piede	boſ. uno	a cauallo bolognini tri.
Nouara	paga	a piede	boſ. uno	a cauallo bolognini tri.
Commo		a piede & a cauallo paga boſ. mezo.		
Bergamo	paga	a piede	boſ. uno	a cauallo boſ. un e mezo
Breſſa	paga	a piede	boſ. uno	a cauallo bolognini tri.
Verona	paga	a piede	boſ. uno	a cauallo bolognini tri.
Vicentia	paga	a piede	boſ. uno	a cauallo bolognini tri.
Padua	paga	a piede	boſ. uno	a cauallo bolognini tri.
Treuiſio	paga	a piede	boſ. uno	a cauallo bolognini tri.
Cologna	paga	a piede	boſ. uno	a cauallo bolognini tri.

De officio & poteſtate capitanei portus ciuitatis Piſauri. rub. 115.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt ꝙ capitaneus portus Piſauri qui pro tẽpore fuerit poſſit & debeat in dicto portu ſummarie & de plano omnibus & ſingulis cõmorantibus in dicto portu piſauri ac omnibus & ſingulis nautis & ſeu forenſibus prouenientibus in dicto portu ius reddere & facere & illã eandem iuriſdictionem in dicto portu Piſauri habere intelligaẗ tam quo ad cauſas ciuiles/ ꝗ criminales ꝗ mixtas quã habet Poteſtas Piſauri & quilibet alius ordinarius de dicta ciuitate Piſauri: excepto ꝙ in cauſis criminalibus/in quibus ueniret ĩponenda pœna mortis uel corporis afflictiua principaliter & ſeu in deffectum. In quibus cognitio & deciſio ad ipſum/cum conſilio tamen domini Poteſtatis/qui pro tempore fuerit ſpectet.

De officio & poteſtate capitaneorum caſtrorum ciuitatis Piſauri. rub. 116.

SAncitum & ordinatũ eſt etiã ꝙ omnes & ſinguli capitanei caſtrorum ciuitatis Piſauri in ingreſſu officii teneantur ac debeant in manibus cancellarii cõmunis iuramentum fidelitatis præſtare de bene & legaliter ac fideliter exercẽdo officiũ & de his quæ ad manus ipſoꝝ peruenerit rationem reddere cũ reliquoꝝ reſtitutione illis quibus de iure & ex forma ordinamẽtoꝝ dicte ciuitatis tenentur. Et ſucceſſiue poſſint & debeant in dictis caſtris ius petentibus reddere ſummarie & de plano & uiſa ueritate & extraiudicialiter uſq; ad ſummã decẽ librarũ & nõ ultra: quo ad cauſas ciuiles tantum: quo uero ad cauſas criminales & ſimiliter ciuiles excedentes dictã ſummã decẽ libraꝝ: nõ poſſint nec ualeant quoquomodo ſe intromittere/ & ſi quid per ipſos uel quẽlibet ipſoꝝ attentatũ fuerit/ultra formã ſupradictã. Illud omne & totũ pro nullo irrito & inane ex forma præſentis ſtatuti habeatur: etiã ſi partes tacite uel expreſſe conſentirẽt niſi fuiſſent arbitri ſeu arbitratores/a/partibus per publicũ inſtrumentũ deputati. Et poſſint & debeant dicti capitanei pro ſcripturis ſeu aliis quomodolibet corã eis producendis ſeu faciendis ſibi ſolui facere iuxta ordinem & taxam mercedum notarioꝝ ciuitatis & alioꝝ officialiũ Poteſtatis ciuitatis Piſauri: & nõ ultra pœna quinq; lib. ꝝ. pro qualibet uice pro dimidia aplicanda camere & pro alia accuſatori. Et hoc ſtatutũ ne dum locum habeat: quo ad dictos capitaneos ſed etiam quoad capitaneum portus Piſauri & officiales bulletaꝝ & oẽs alios officiales dicte ciuitatis & eius diſtrictus.

De iure

De iure nõ reddendo niſi per officiales cõmunis Piſauri. rub. 117.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus præſũmat uel atentet tenere ius uel inter aliquos iuridice in ciuitate uel cõitatu Piſauri ſedere: niſi ſint officiales cõmunis Piſauri; uidelicet Poteſtas eius Vicarius & Vicarius gabellarum officialis dãnoꝝ datoꝝ & alii officiales cõis ciuitatis Piſauri iuriſdictionẽ habentes/ ſecundũ tamẽ ſtatuta: & ordinamẽta eorũ officii uel niſi ille uel illi cui uel quibus mandaretur ſiue cõmitteretur per aliquẽ ſupradictorum officialium/ poſito ꝙ talis cui mãdaretur nõ eſſet officialis cõmunis. Et ſiquis coram aliquo qui ius teneret in ciuitate Piſauri uel comitatu/ niſi coram dictis officialibus iret ius omne quod haberet contra eum: quem citari fecit amittat. Et qui citatus fuerit coram ipſo de ciuitate uel de comitatu Piſauri defendi debeat per cõmune Piſauri ſi ab eo qui eum citari fecerit uel a ſuis heredibus uel ab eis pro eo fuerit moleſtatus. Et quicũq; ius teneret exceptis ꝑdictis officialibus ſine pœna poſſit offendi in perſona uel in rebus/ & quicunq; contrafecerit in tenendo uel alicui ius reddendo uice qualibet cõmuni condẽnetur in quinquaginta libris ℞. & iudicium ipſius non ualeat. Et hoc ſtatutum nõ habeat locum in uolentibus litigare coram arbitris/ & amicis comunibus uno uel pluribus. Qui poſſint a partibus eligi corã quibus partes poſſint cõparere & ipſi inter eos ius reddere & quæſtiones terminare nõ obſtante præſente ſtatuto. Et ſiquis iuerit coram aliquo qui non ſit officialis cõmunis ut ſupra dictum eſt ad petendum ius contra aliquem uel querimoniam propoſuerit de aliquo uel aliquem citari fecerit ſoluat nomine bãni pro quolibet & qualibet uice decem libras ℞. Et ꝙ quælibet uniuerſitas caſtrorum & uillarum comitatus Piſauri: quæ conſenſa fuerit ſeu paſſa fuerit ius reddi per aliquem in ipſo caſtro uel uilla/ ſeu eorum curte uice qualibet in centum libris ℞. cõmuni condẽnetur. Saluo ꝙ capitanei caſtrorum comitatus poſſint in caſtris ſibi cõmiſſis ius reddere uſq; ad quantitatẽ in eoꝝ capitulis contentã. Et ſaluo ꝙ capitanei/ ſiue conſules caſtrorum & uillarum poſſint pro cuſtodia caſtroꝝ & laboreriis uiarum fontium caſtrorum & uillarum pignorari facere & condẽnare nõ obedientes in duodecim denã. pro quolibet & qualibet uice. Et hoc ſtatutum non habeat locũ in præceptis & mãdatis eiſdem factis a cõmune Piſauri uel ab officialibus eiuſdẽ. Et Poteſtas teneatur hoc ſtatutũ bãniri facere bis in anno. Et ſuper prædictis inquiſitionem fieri facere & repertos culpabiles punire & condemnare pœnis ſupradictis: & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatẽ banni. Et ꝙ nullus notarius ſeu ſcriba audeat uel præſummat ſcribere aliquid ad petitionẽ aliquorum reddentium ius in comitatu Piſauri. Exceptis officialibus cõmunis prædictis. Et qui contrafecerit ſoluat pro banno centũ lib. ℞. Et ſcriptura ab eo facta ſit nullius ualoris & perpetuo ſit infamis. Et ꝙ plazarius uel nuncius: qui aliquem citaret ad ius audiendum coram aliquo niſi coram officialibus cõmunis prædicti uice qualibet condemnetur in decem libris ℞. exceptis arbitratoribus.

Qđ in cauſis a.xx.libris īfra poſſit ꝓcedi ad ſubhaſtationẽ pignoꝝ ru. 118.

ITẽ ſtatuerũt ꝙ in oĩbus & ſingulis cauſis nõ excedentibus ſummã uiginti lib. bon. poſſit per iudices facta exequtione parte inſtante ꝓcedi ad ſubhaſtationes pignorũ acceptorum factis vʒ. tribus ſubhaſtationibus diuerſis diebus & demũ ad uẽditionem ipſorum pignorum pro illo pluri precio: quo in dictis tribus ſubhaſtationibus inuentũ

fuerit qua uenditione facta teneantur iudices de dicto precio fieri ſatiſfacere creditori bus. Et ſiquid ſuperetit illud omne & totum reſtituere faciat illi a quo pignus acceptũ fuerit ſi præſens erit: & ſi inueniri nõ poterit depoſitare faciat in manibus depoſitarii cõmunis Piſauri/ qui depoſitarius teneatur illud omne & totum tenere & ſaluare ad inſtantiam illius a quo pignus acceptum fuerit/ & in reuerſu ſuo reſtituere illi uel ſuis heredibus & ſucceſſoribus. Si uero nõ reddierit & heredes non habuerit: tunc & eo caſu depoſitarius ad creditum & utile cõmunis illud omne & totum ponere debeat.

Quod uniuerſitas comitatus nõ poſſit cõdere ſtatuta. rub. 119.

Firmiter ſtatuerunt ꝙ nulla uniuerſitas comitatus piſauri audeat uel præſummat modo aliquo reformationes uel ſtatuta aliqua condere facere uel ordinare in eorum uniuerſitate contra aliquos uel aliquem uel etiam generaliter: ſed ſint contenti ſtatutis & reformationibus communis Piſauri. Et ſi aliqua fecerint ſint uana & caſſa/ & nullius ualoris & momenti.

Quod forenſes ſatiſdent de iudicio ſixti & iudicatum ſoluendo de & expenſis reficiendis. rub. 120.

Statuerunt etiã ꝙ nullus forenſis ſiue nõ habitator piſauri audiatur per poteſtatẽ/ ſeu per aliquem officialem dicte ciuitatis & comitatus agendo uel petẽdo aliquid contra terrigenam uel habitatorem continuum dicte ciuitatis/ ſeu eius comitatus niſi dederit fideiuſſorem idoneum de expenſis reficiendis in caſu ſucumbentię & in caſu reconuentionis de iudicio ſixti: & iudicatum ſoluendo ſi ſatiſdatio huiuſmodi petita fuerit per cõuentum: nec ſit locus iuratorie cautioni niſi in eo caſu quod forenſis ſit pauper & inops. & cauſa nõ aſcendat ad ſummam decem librarum: tunc & eo caſu cautio iuratoria admittatur: & ſi dicta fideiuſſio per conuentum petita fuerit calũnioſe in expenſis & intereſſe condẽnetur/ & ſi forenſis per procuratorem comparuerit: idem obſeruetur nec ſufficiat quod in mandato fuerit promiſſum quod releuaret procuratorem ab omni onere ſatiſdandi prædicta locum habeant in præſentibus & futuris.

¶ Explicit Liber Secundus.

De modo & forma ꝓcedēdi cōtra accuſatos uel denūciatos & inquiſitos. rub. I.

FIRMITER Statuerunt etiā ꝙ quicunqꝫ denunciatus uel accuſatus fuerit uel cōtra quē per inquiſitionē ꝓcederet̃ de aliquo crimine uel maleficio ꝓcedi debeat cōtra eū hoc modo: vȝ. ꝙ citetur ꝑſonaliter ſemel uel bis domi diuerſis diebus ut ueniat ad excuſandū ſe: & ſi terminis ſibi cōſtitutis nō uenerit. ſ. infra tertiā diē/a/tēpore citationis ponat̃ in bāno/ſi tale fuerit delictū ꝙ cōdēnatio excedat ſūmā cētū ſol. ꝝ. Si uero nō excederet ſūmā centū ſol. poſſit Poteſtas & ſua curia elapſo termino triū dieꝝ cōtra hmōi cōtumacē procedere/ quibus terminis bāni uel citationū elapſis habeat̃ dictus accuſatus denūciatus uel inquiſitus pro cōfeſſo & contra eū ꝓcedi poſſit ad cōdēnationē ſaluo ꝙ quilibet poſſit quādocūqꝫ ante ſniam ſeu cōdēnationē corā Poteſtate & eius officialibus cōparere ad ſe excuſandū & defendendū de his de quibus eſſet accuſatus uel denunciatus ſeu cōtra eū per inquiſitionē ꝓcederet̃. Ita tñ ꝙ ſi talis ueniens ante ſniam latā fuerit in bāno poſitus nō audiat̃ ad ſe excuſandū uel defendendū niſi primo ſoluerit depoſitario cōis quinqꝫ ſol. ꝝ. ꝑꝑ cōtumatiā ipſius & ſex denarios pro bānitore qui eū poſuit in bāno pro ſuo labore. Nō habitātes aūt in ciuitate uel comitatu Piſauri poſſint & debeāt citari ad feneſtras palatii cōis & talis citatio ualeat & teneat/ac ſi citatus eſſet ꝑſonalr. Si uero citatus legitime cōparuerit & uel alias detētus copiā indicioꝝ petierit: tūc Poteſtas & eius iudex copiā petitā dare teneat̃: cū termino ad purgādū/uel inocētiā oſtēdēdū ꝓut ipſi petēti expediēs erit poena & bāno iudici/qui cōtrafecerit cētū lib. ſine remiſſione aliqua.

Quod Poteſtas & ſui officiales teneantur inquirere & procedere contra maleſactores. rub. 2.

STatuerunt etiā ꝙ Poteſtas & ſua curia procedere teneatur & inquirere cōtra oēs & ſingulos homicidas/incendiarios publicos famoſos latrones prædatores & alios quoſlibet maleſactores & eos inuentos culpabiles punire & condēnare ſecundū formā ſtatutorum cōmunis Piſauri/etiā legitimo accuſatore ceſſante.

Infra quantum tempus quis accuſari poſſit uel de maleficio inquiri & debeat declarare diem maleficii. rub. 3.

ITem ſtatuerunt ꝙ in iniuriis aut maleficiis tam realibus q̄ perſonalibus tā in ciuitate q̄ in comitatu perpetratis accuſatores & denunciatores habeant terminum quatuor menſium a die perpetrati delicti ad denunciandum uel accuſandū. Iudex uero ad inquirendū ſex menſiū: quibus terminis elapſis ſint Poteſtate accuſandi denunciandi & inquirēdi priuati: nec proſit ſi dixerit ignoraſſe. Et ſi perſona accuſata denunciata uel inquiſita peteret declarationē diei dicti cōmiſſi maleficii compellat̃ accuſans denuntiās uel inquirēs diē declarare delato prius in petito per iudicē ſacramēto calūnie. Et hoc ſtatutum nō intelligat̃ in furtis/incendiis/maleficiis/homicidiis/falſariis/crimine hereſis. Et in his qui blaſſemauerint Deum & ſanctos & in ſuprehenſionibus: & inuaſionibus tenute & poſſeſſionis alicuius: de quibus ſemper competat accuſatio & nō habeat locum in his qui ſunt abſentes.

Q ꝺ diebus feriatis & nō feriatis in maleficiis ꝓcedi poſſit & inquiri. ru. 4.

ITem ſtatuerūt ꝙ in omnibus maleficiis Poteſtas & ſua curia poſſit inquirere pro cedere & cognoſcere diebus feriatis & non feriatis & contra talem proceſſum tali tempore factum nō poſſit opponi exceptio feriarum.

De pœna blaſſemātis Deū & ſanctos uel alias iniurias cōmittētes. rub. 5.

STatuerunt & ordinauerunt ꝙ nullus ꝑſummat blaſſemare uel iniuriari Deum Bea tiſſimā Virginē Mariā uel aliquem ſanctum uel ſanctam in ciuitate comitatu & diſtrictu Piſauri: & qui cōtrafecerit ſoluat noīe bāni.xxv.lib.℔. Si uero quis auſu teme rario ꝑcuſſerit/ ſeu aliquā iniuriā intulerit in picturis uel figuris in cētū lib.℔. cōdēnet & ſi nō habuerit unde ſoluat lingua & manus dextera eidē penitus amputet. Et hoc ſta tutū Poteſtas & ſui iudices teneant legi facere in cōſilio gn̄ali ciuitatis Piſauri in quo libet anno ſemel & in quolibet caſtro/ ſeu uilla comitatus Piſauri. Et ꝗlibet poſſit accu ſare & denūciare/ & hēat medietatē bāni: & denūciator & accuſator teneat in credētia & incōtinēti Ptās & eius iudices iuxta denūciationē teneat inquirere de dicto exceſſu.

De pœna accuſantis aliquē extra ciuitatem Piſauri. rub. 6.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ nullus ciuis uel comitatinus uel habitator ciuitatis Piſauri audeat uel ꝑſūmat accuſare uel denunciare publice uel oculte modo aliquo aliquē ciuē comitatinū uel habitatorē ciuitatis uel comitatus Piſauri de aliquo delicto uel quaſi extra ciuitatē uel comitatū ꝑdictū abſq; licētia Illuſtriſſimi Dn̄i noſtri pœna & bāno centū lib.℔. pro quolibet cōtrafaciēte & uice qualibet/ & ſtādi ſex mēſibus in carceribus: & ultra hoc cogat de facto ad reſtituēdū oē dānū & intereſſe ꝑtis accuſate uel denūciate.

De pœna inferentium iniuriam parentibus. rub. 7.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicūq; parētibus ſuis iniuriā fecerit uel offenſam dūmodo eos nō ꝑcuſſerit uel ipſis parentibus nō obediuerit arbitrio Poteſtatis puniatur. Si ue ro quis aliquem ex parētibus percuſſerit ſeu uerberauerit pro tali exceſſu/ & delicto de beat carcerari & in carceribus detineri per annum uel maiori tēpore arbitrio Poteſta tis. Conſiderata qualitate delicti. Prædicta tamen non uendicent ſibi locum in parici dio: ſed eo caſu tale delictum perpetrans pœnis legalibus puniatur.

De eo qui iurauerit per corpus Chriſti in iudicio. rub. 8.

STatutum eſt etiā ꝙ quicūq; coram dn̄o Poteſtate uel eius Vicario uel quibuſcūq; iudicibus ad ſanguinē Dei uel Virginis Marie uel quocunq; alio modo inordina to iurauerit de facto cogatur ſoluere quinq; ſoldos pro qualibet uice: & cuilibet cōpe tat accuſatio: niſi fuerit a dictis officialibus delatū ſacramentum ſuper aliqua cauſa.

De pœna perpetrantiū homicidiū uel mandantiū illud fieri. rub. 9.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ ſiquis aliquē ꝑcuſſerit & ex ipſa ꝑcuſſione ſeu ꝑcuſſionibus mors fuerit ſubſequta uel alio modo quēquā occiderit/ & in fortiā cōis peruenerit homicida ultimo ſupplicio afficiat. Quod Poteſtas facere teneat īfra tertiā diē poſtq̄ maleficiū fuerit liquidatū. Qui uero homicidiū fieri mādauerit/ & legitime fuerit ꝓba tū mādaſſe fieri homicidium ſimili modo ultimo ſupplicio puniat/ ſaluis ſemper oībus eorum legitimis defenſionibus/ ſiquas habebūt/ ipſis uero ſic ultimo ſupplicio afflictis bona eorum non applicentur communi. Si uero homicide uel homicidium fieri man dans in fortiam cōmunis nō uenerit ita ut capite puniatur: ſed contumaciter ſe abſen tauerit: tunc ipſe qui homicidium fecerit/ ſiue mandauerit perpetrari in contumaciam exiſtendo

exiſtendo in duabus milibus libris ꝶ. cõmuni condẽnetur: & ſi aliquo tempore in fortiam cõmunis peruenerit & dictam condemnationem infra tertiam diem non ſoluerit capite puniatur/ ita ꝙ moriat. Bona ipſius quoq; homicide cõtumacis mobilia & imobilia iura & actiones deueniãt in cõmune Piſauri: de quibus debeãt deduci dotes uxorum & debita creditoꝶ. Et hoc ſtatutum locũ habeat in ciuibus & habitatoribus ciuitatis & comitatus Piſauri occiſis. In forẽſibus aũt occiſis per ciues & comitatinos Piſauri ſeruetur illud ius: quod obſeruaretur in terris eoꝶ occiſoꝶ in forenſibus occiſis.

De pœna nõ capiẽtiũ ꝑpetrãtes homicidia & de rumore leuãdo. rub. 10.

STatuerunt etiã ꝙ ſi contigerit aliquod maleficiũ fieri ex quo ſequatur homicidiũ in ciuitate Piſauri quod abſit/ ꝙ hoĩes illius contrare ubi maleficiũ fuerit ꝑpetratum ſi ꝑſentes fuerint teneant & debeant eleuare rumorẽ poſt dictũ malefactorẽ uel malefactores cũ armis & ſine: & quod tunc portare arma poſſint licite/ & impune & teneant capere & cõducere malefactores in fortiã Poteſtatis & ſue curie & eidẽ eundẽ & eiſdẽ malefactores cõſignare & dare libere ſuper palatiũ uel in domo dñi Poteſtatis & intelligatur de cõtrata quilibet habitans prope locũ ubi cõmiſſum fuerit maleficiũ a qualibet parte uie uerſus quãcunq; partem uſq; ad. xxv. domos quod ſi nõ fecerit ex tũc bãno & pœna uiginti ſol. ꝶ. pro qualibet domo habitata exigatur. Et hoc ſi præſentes fuerint tempore dicti cõmiſſi maleficii perpetrati habitãtes in domo ſiue aliquis eoꝶ habitantiũ. Et ꝑſentes ꝑſumant fuiſſe tẽpore maleficii perpetrati: niſi clare ꝓbauerint ſe fuiſſe abſentes: teneantur etiã oẽs qui intereſſent tẽpore dicti homicidii poſito ꝙ nõ eſſent habitatores dicte cõtrate ubi maleficiũ eſſet perpetratũ proſequi & capere malefactores ſub iam dicta pœna: & nihilominus quilibet ante domũ uel prope domũ: cuius malefactores irent uel fugerent teneant proſequi; & capere malefactores: & cõſignare Poteſtati modo ꝑdicto ſub dicta pœna: & ad dictã pœnã nõ teneantur mulieres/ pupilli/ maiores ſeptuaginta annis & miſerabiles ꝑſone/ ſaluo ꝙ ad exclamandum quilibet teneat: & quilibet Piſaurenſis qui fuerit in contratis uel locis: in quibus maleficiũ aliquod fuerit cõmiſſum uel aliis cõtratis uel locis/ per quas uel quæ malefactor uel malefactores fugã facerẽt ſimili modo ipſos malefactores & capere; & in fortiã Poteſtatis cõducere teneantur: ſi ſciuerint eos malefactores. Et quod ſi obmiſerint pœna uiginti ſoldoꝶ puniantur. Quod ſtatutũ nõ uẽdicet ſibi locũ in homicidiis clã uel de nocte cõmiſſis. Ita ꝙ difficiliter poſſit ſciri de perpetratione eius.

De ꝓmio eius qui homicidã interfecerit uel in fortiã cõis ꝑñtauerit. ru. 11.

ITem ꝙ quicũq; de cætero interfecerit aliquẽ: qui homicidiũ cõmiſerit in ciuitate uel comitatu Piſauri uel in fortiã cõmunis Piſauri conduxerit uel eius officialibus ꝑſentauerit. Si talis homicidã interficiens ſiue ꝑſentatus fuerit capitali cõdẽnatione ex bãnitus ſiue pro homicidio/ ſiue pro quauis alia pœna perſonali. Excepto ꝗ pro prodictione: & pacẽ habuerit facta fide de homicida per ipſum iterfecto uel Poteſtati ꝑſentato ſit ipſo facto ab eius capitali pœna ſiue perſonali excepto dũtaxat de prodictione abſolute/ & ex nunc ꝓtout: ex tunc auctoritate ꝑſentis ſtatuti pro abſoluto habeat. Si uero talis perhimens homicidam uel ut dictũ eſt Poteſtati ꝑſentãs cõdẽnatus eſſet in quacũq; pecunie quantite uel amiſſione alicuius membri/ ſiue membroꝶ: ut ꝓmittit/ & nõ ſit pœna mortis: tũc & eo caſu quociẽſcũq; homicidã interfecerit uel Ptãti ꝑñtauerit ut ſupra & de eius cõdẽnatione pacẽ habuerit uel nõ talis homicidã ꝑhimens ſit

ipſo iure a tali ꝯdēnatione abſolutus facta primo fide ut ſupra narraṫ de homicida per eum interfecto uel Poteſtati p̄ſentato. Si uero talis homicidā interficiens uel Poteſtati Piſauri p̄ſentans nullā haberet cōdēnationē perſonalē uel pecuniariā poſſit quē uoluerit & ſibi placuerit cōdēnatā ꝑſonā: qui pacē habuerit dūmodo nō ſit pro proditione condēnatus: uel quē uoluerit cōdēnatū in pecunia uel in amputatione alicuius mēbris ſiue pacē habuerit uel nō abſoluere & ab eius cōdēnatione liberare auctoritate p̄ſentis ſtatuti ſicut ſi plenariā gratiā haberet de dicta cōdēnatione/ facta tñ primo fide ut pręmittitur de homicida perempto uel uiuo in fortiā cōmunis p̄ſentato. Si uero nullā cōdēnationē haberet & aliquē aliū eximere nō uellet ab aliqua cōdēnatione: tunc habere debeat de pecunia cōmunis quinquaginta lib. ꝶ. de quolibet homicida interfecto uel Poteſtati Piſauri p̄ſentato. Quicūq; uero ceperit aliquē malefactorē/ ſeu exbānitū pro aliquo maleficio pro quo ꝑſonaliter puniri debeat uel ad mēbri amiſſionē/ & in fortiā Poteſtatis cōis Piſauri cōduxerit habeat & habere debeat de pecuniis cōis. xxv. lib. ꝶ. pro quolibet malefactore/ quē p̄ſentauerit. Et Poteſtas dictā pecuniæ quantitatem infra tertiam diem eidem homicidā interficienti uel præſentanti ſacramenti uinculo dari facere teneatur per depoſitarium cōmunis Piſauri.

De pœna impedientiū officiales executionē facientes & præſtantium exbānitis in aufugiēdo a manibus dictoꝝ officialium auxilium. rub. r. 21

STatuerunt etiā ꝙ nulla perſona cuiuſcunq; cōditionis & ſtatus exiſtat audeat uel p̄ſummat impedire officiales uel familiares Poteſtatis Piſauri aut alios quoſcunq; officiales dicti cōis plazariis dūtaxat exceptis uel aliquē eoꝝ facientes uel facere uolētes aliquā exequtionē realē uel perſonalē contra aliquē exulē uel bānitum cōmunis/ ſeu quoquomodo cōdēnatū pro aliquo delicto uel exceſſu capiendo ſeu capere uolēdo talem bānitū uel condēnatū/ ſiue de bonis tam mobilibus ꝗ imobilibus talis bāniti uel condēnati accipiendo quoquomodo: nec eiſdē officialibus uel familiaribus aut alicui eoꝝ talem exequtionē facienti uel facere uolenti ſe opponere: nec tali bānito uel condēnato tēpore dicte exequtionis p̄bere auxiliū/ cōſiliū uel fauorē: uerbo aut opere uel clamore. Ita ꝙ ex his uel eoꝝ occaſione talis bānitus uel condēnatus euadat uel aufugiat/ quoquomodo/ ſiue exequtio hmōi quomodolibet ipediatur uel tardeṫ. Et intelligatur talē bānitū opere talis auxilii uel fauoris aufugiſſe uel euaſiſſe eo ipſo/ ꝙ quis tēpore talis exequtionis aliquid dixerit uel fecerit uel dici aut fieri poſſit quōlibet uel dignoſci: de quibus ſteṫ & credaṫ relationi officialiū/ ſiue officialis ipſam exequtionē facientiū uel faciētis ſine aliqua alia ꝓbatione uel relatione familiariū ſiue familiaris facientis exequtionē huiuſmodi ſtetur & credaṫ/ ſi unum teſtē idoneū adiderit: qui illud impedimentū probet & nō aliter. Cōtrafaciētes uero ſi talis bānitus fuerit cōdēnatus ad pœnā mortis & aufugerit uel euaſerit/ ut p̄fertur cōdēnētur in quingentis libris ꝶ. Si uero ad alicuius mēbri amputationē uel ad linguā uel aliā pœnā ꝑſonalē in centū lib. ꝶ. debeat cōdēnari. Si uero talis pœna bāniti fuerit pecuniaria eadē pœna multeṫ: quā talis bānitus ſoluere tenebatur/ dūmodo nō excedat pœnā centū lib. Si uero talis bannitus nō aufugerit uel euaſerit/ nihilominus cōtrafaciens pro atentatione hmōi impedimēti in dimidia dictaꝝ condēnati debeat ſingulis caſibus p̄dictis. Si uero exequtio prædicta fuerit realis & in aliquibus bonis mobilibus fieret/ ut puta animalibus uel rebus aliquibus quibuſcūq; bona ipſa uel animalia oculcando uel a conſpectu dictorum

officialium

officialium uel familiariũ uel alicuius eoꝝ ſurripiendo uel auferendo quoquomodo/ ita ꝙ pro tunc exequtio ꝑdicta impediatur uel nõ fiat condẽnetur delinquens ut ꝑdicitur in duplo ualoris reꝝ ſiue animalium ſureptoꝝ & oculratorum : & nihilominus eadem reſtituere & cõſignare teneatur : ad quoꝝ probationẽ ſufficiat unus teſtis idoneus. Supradicta uero nõ uendicent ſibi locũ ſi tale impedimentũ uel oppoſitio ſeu auxilii ꝑſtatio fieret per aliquẽ: dum officiales cõmunis aliquem ducerent ad ſupplicium / quo caſu tales impedientes uel impugnantes ne talis exequtio ultimi ſupplicii fieret ſecundum pœnam iuris communis puniatur.

De pœna ꝑſtantis impedimentũ ꝓſequẽtibus malefactorẽ. rub. 13.

SAncitum eſt etiã ꝙ nulla perſona audeat uel præſummat uerbis uel facto aliquod impedimentum facere/ ſeu præſtare alicui nõ officiali cõmunis proſequenti malefactorẽ uel aliquos malefactores: & qui cõtrafecerit in centum libris ℞. cõmuni condemnetur : ſi ex dicto maleficio ſecutum fuerit homicidium. Si uero membri amiſſio ſecuta fuerit in quinquaginta libris cõi cõdẽnetur. Et ſi nõ ſequeret̃ homicidium inde uel mẽbri amiſſio in.xxv.lib.℞. cõi ꝯdẽnet̃: & in ꝑdictis caſibus in maiori uel minori pœna puniat̃ talis ĩpedimẽtũ ꝑſtãs inſpecta q̃litate maleficii & ĩpedimẽti & q̃litate pſonaꝝ. Si uero officiales cõis ĩpediuerint puniant̃ ut ſupra in ꝓximo ꝑcedẽti ſtatuto.

De pœna ꝑſtantiũ auxiliũ uel conſiliũ malefactori ad aufugiẽdũ. rub. 14.

ITem ſtatuerunt ꝙ nulla perſona audeat uel præſummat præſtare auxilium conſilium uel fauorẽ alicui malefactori ad aufugiendũ uel ſcampandũ : & qui cõtrafecerit in centũ lib.℞. cõmuni condẽnetur & in maiori uel minori quantitate conſiderata maleficii grauitate & condictione perſonarum. Si uero maleficium non fuerit graue in centum ſoldis rauen. cõmuni condemnetur.

De pœna receptãtiũ exbãnitos dãtiũ eis uictũ uel eos aſſociãtiũ. rub. 15.

STatuerunt etiã ꝙ nulla perſona audeat uel ꝑſummat aliquẽ malefactorẽ / uel aliquẽ bãnitum uel condẽnatũ in aliqua ſua domo uel tegia propria uel cõducta recipere receptare uel ocultare ſcienter/ nec ei dare uictũ/ ſiue uictualia quoquomodo palam uel ocultẽ: nec ip̃m malefactorẽ poſt maleficiũ per eũ ꝑpetratũ uel talẽ bãnitũ uel cõdẽnatũ aſociare per ciuitatẽ Piſauri uel eius comitatũ. Et qui cõtrafecerit in aliquo ꝑdictoꝝ cõdẽnetur in quingentis libris ℞. ſi dictus malefactor fuerit cõdẽnatus pœna mortis uel ueniret cõdẽnandus in dicta pœna mortis. Si uero cõdẽnatus eſſet uel cõdẽnandus ueniret talis malefactor ad dictã pœnã mortis pro homicidio uel ꝓditione: tũc ultra pœnã ſupra deſcriptã domus ipſius cõtrafaciẽtis de facto ſine aliqua remiſſione demoliatur. Si uero condẽnatus fuerit uel cõdẽnandus ueniret talis malefactor ad mẽbri amiſſionẽ uel ad aliã pœnã perſonalẽ/ uel ad pœnã pecuniariã a centũ libris ſupra: tunc condẽnet̃ cõmuni talis cõtrauentor in aliquo ꝑdictoꝝ in centũ lib.℞. Si uero a quinquaginta libris ſupra cõdẽnet̃ in.xxv.lib.℞. Si uero furtiue uel abſcõſe inſcio dño uel habitatore domus intrauerit dictus malefactor uel condẽnatus domũ alicuius teneat̃ ille qui habitauerit in dicta domo ip̃m malefactorẽ uel cõdẽnatũ capere & deſignare Poteſtati ſtatim cum ſciuerit: ſub iam dicta pœna ſingula ſingulis caſibus referendo. Et quilibet poſſit accuſare uel denunciare & habeat tertiã partem eius ꝙ occaſione dictarum pœnaꝝ poterit exigi a delinquentibus & eius nomẽ teneatur in ſecretum: dũmodo accuſationem ſiue denunciationem probetur.

Quod quælibet uniuerſitas caſtrorum & uillarum diligenter cuſtodiant ſuam curiam. rub. 16.

AD cõmunẽ utilitatẽ ſtatuerũt ẽt ꝙ quælibet uniuerſitas caſtroꝝ & uillaꝝ comitatus Piſauri bene & diligẽter cuſtodiãt ſuũ caſtrũ curiã/& territorium: ad hoc ut maleficia nõ cõmittant̃ in eis: quæ ſi cõmitti contigerit & malefactores Poteſtati ciuitatis Piſauri & ſue curie nõ p̃ſentauerint cõdẽnet̃ uniuerſitas pro quolibet graui maleficio in quinquaginta lib. ꝶ. & nihilominus leſis & dãnũ paſſis ſatiſfactionẽ & emendationẽ facere teneant̃ ſummarie cognitione p̃termiſſa ſine ſtrepitu & figura iudicii & maleficia intelligant̃ grauia: quoꝝ cõdẽnatio ſumma aſcenderet. xxv. lib. ꝶ. uel ultra/ſaluo ꝙ ſi aliqua maleficia cõmitti cõtingant in futurũ clã uel de nocte adeo ꝙ ſciri nõ poterit remaneat in ꝓuiſione Poteſtatis & ſue curie. Et idẽ dixerunt ubi eſſet uniuerſitas in numerũ. xx. fumantium ꝙ Poteſtas dictas pœnas ſuo arbitrio minorari poſſit: ad quas cõdẽnationes ſoluẽdas nõ teneant̃ ſeptuagenarii/minores. xiiii. orphani/mulieres & miſerabiles perſonæ & abſentes/præſentes tamẽ p̃ſumantur fuiſſe niſi clare probauerint ſe abſentes fuiſſe a caſtro & curia tẽpore maleficii perpetrati: quæ condẽnatio fienda ſolui debeat per capita & non per libram.

De pœna receptãtiũ exbãnitos uel cõdẽnatos & eos nõ capiẽtiũ. rub. 17.

ITem ſtatuerũt ꝙ aliqua uniuerſitas caſtroꝝ uel uillaꝝ ciuitatis uel comitatus Piſauri nõ audeat tenere uel recipere in caſtro uel uilla ſcienter aliquẽ exbãnitum uel aliquẽ cõdẽnatũ cõis Piſauri ſed eum capere & p̃ſentare debeat cõi Piſauri & uniuerſitas quę cõtrafecerit cõdẽnet̃ in quingẽtis lib. ꝶ. Si talis exbãnitus eſſet cõdẽnatus ad pœnã mortis. Si uero cõdẽnatus fuerit ad mẽbri amiſſionẽ uel ad aliã pœnã pſonaliter condẽnet̃ talis uniuerſitas in centũ lib. ꝶ. Si uero ad pœnã pecuniariã talis exbãnitus fuerit cõdẽnatus a quinquaginta lib. ſupra tũc cõdẽnet̃ talis uniuerſitas in quinquaginta lib. ꝶ. & nihilominus cõpellat̃ ad ſolutionẽ cõdẽnationis facte de dicto condẽnato & nihilominus in oĩbus caſibus ſupradictis teneatur talis uniuerſitas ad omne intereſſe ad quod alicui pſone teneretur talis condẽnatus occaſione delicti per eum perpetrati. Si uero cõdẽnatus eſſet a quinquaginta libris infra. xxv. tñ ſupra pro iniuriis/ſiue delictis pſonalibus cõdẽnet̃ pro uice qualibet & quolibet exbãnito in decẽ lib. ꝶ. Et nihilominus cõdẽnationẽ cõdẽnati ſoluere cõpellatur & cuilibet de p̃dictis competat ius accuſandi & habeat medietatem bãni. Et ſi contigerit uniuerſitatem condẽnari ad ipſam condẽnationem ſoluendam non teneantur ſeptuagenarii minores annis. xiiii. mulieres & miſerabiles perſone & abſentes.

De rumore eleuãdo & malefactores capiẽdo: & Poteſtati p̃ſentãdo. rub. 18.

STatuerunt etiã ꝙ ſi contingat in futurum aliqua maleficia fieri uel cõmitti per curias ciuitatis caſtroꝝ uillaꝝ propter quæ malefactor condẽnandus eſſet in uiginti quinq; libris uel ultra teneantur oẽs qui fuerint ꝓpe locũ cõmiſſi maleficii uel qui uiderint malefactorem uel malefactores maleficia cõmittentes uel iuxta quos malefactor tranſitum faceret rumorem & clamorem contra eum uel eos eleuare & ipſos proſequi & capere & Poteſtati Piſauri & ſue curie p̃ſentare & conſignare pœna & banno centum ſol. ꝶ. A quolibet contrafaciente exigenda pro cõmuni. Si malefactor cõmiſerit homicidium uel aliud delictum ex quo pœna perſonalis ueniret imponenda. Si uero aliud maleficium cõmiſerit in quadraginta ſol. ꝶ.

Qđ quilibet habẽs rẽ aliquã alicuius exbãniti: eã debeat manifeſtare. rub. 19

ITem ſtatuerunt ꝙ quælibet pſona maſculus uel fœmina qui uel quæ reperientur habere in domo ſua propria uel conducta tenere aliquã rem mobilẽ alicuius exbãniti uel malefactoris ipſam rem ſyndico & depoſitario Piſauri infra duos dies poſt cõdẽnationem & publicationem bonorum malefactoris debeat aportare & deſignare quod ſi nõ fecerit in quadruplum ualimenti rei nõ aſſignate cõmuni Piſauri condemnetur & plus arbitrio Poteſtatis inſpecta conditione rei & perſonæ celantis dictã rem & quilibet poſſit accuſare & habeat medietatem banni.

De debẽtibus manifeſtare bona homicide Poteſtati & officialibus. rub. 20.

STatuerũt etiã ꝙ ſi aliquod maleficiũ fuerit ppetratũ in ciuitate Piſauri curte caſtro & uilla comitatus Piſauri uel eoꝶ curtibus uel in quocũqꝫ alio loco comitatus Piſauri habitãtes & poſſidẽtes iuxta homicidã teneanẽ & debeãt denunciare Poteſtati & eius officialibus bona ipſius homicide: ita tñ ſi fuerit ꝓclamatũ ꝙ ipſi tales teneãẽ denunciare uel ad teſtimoniũ fuerit euocatus: & idẽ locũ habeat in capitaneis & cõſulibus caſtroꝶ & uillaꝶ comitatus Piſauri ſi fuerint citati uel per proclamationẽ eis notum fuerit ꝙ prædicta facere teneanẽ infra tẽpus in proclamatione uel citatione expreſſum: ꝙ ſi negligentes fuerint poſt citationẽ ſeu proclamationem condẽnentur pro quolibet in quadraginta ſol. ꝶ. Et ſi reperti fuerint fraudem feciſſe circa prædicta condemnetur in decem lib. ꝶ. pro quolibet.

De cuſtodibus portaꝶ debẽtibus portas claudere rumore elleuato. rub. 21.

ITem ſtatuerunt ꝙ cuſtodes portaꝶ ciuitatis & caſtroꝶ teneantur & debeant incõtinenti rumore elleuato de aliquo maleficio uel exclamatione aliqua portas ciuitatis & caſtroꝶ claudere & neminẽ exire permittere & malefactores ſi ad portas uenerint capere & in fortiam Poteſtatis & ſue curie deducere & cõſignare: quod ſi nõ fecerint puniantur in uigintiquinqꝫ lib. ꝶ. pro quolibet & qualibet uice & plus & minus arbitrio Poteſtatis conſiderata qualitate facti & perſonarum.

Quod exbãniti pro homicidio poſſint impune interfici. rub. 22.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ cuilibet cõpetat in ciuitate Piſauri uel eius comitatu / ac ẽt extra in quocunqꝫ loco & territorio impune offendere & interficere quẽlibet qui eſſet exbãnitus pro homicidio & proditione. Et Poteſtas Piſauri qui nunc eſt uel qui pro tẽpore fuerit nõ poſſit nec debeat procedere cõtra talẽ qui interfecerit uel offenderet talẽ cõdẽnatũ & bãnitũ: nec ipſum pro tali homicidio uel offenſa punire.

Quod contractus factus per homicidã uel malefactores intelligatur ſimulatus ſi nõ ſteterit per tres menſes in poſſeſſione. rub. 23.

STatutũ eſt etiã ꝙ ꝗcũqꝫ pſona emerit uel emet uel aliũ cõtractũ iniuerit cũ aliquo malefactore qui ex maleficio cõmiſſo cõdẽnaretẽ ꝙ talis cõtractus pſumatẽ fictus & ſimulatus & uenditio ſimulata niſi per tres menſes ante maleficiũ cõmiſſum talis uẽditio uel cõtractus factus uel facta eſſet / ſaluo ꝙ ſi emens uel cõtractũ iniens cũ ꝑdicto malefactore iurare uoluerit ꝙ talis uenditio & cõtractus uera & uerus fuerit / ꝙ ꝑdicta pſumptio nõ uẽdicet ſibi locũ: & ſi deinde ad decẽ annos futuros apparere pq tuerit uenditionẽ & cõtractũ in fraudẽ cõis factũ & factã fuiſſe / ꝙ talis emens uel cõtrahens puniatẽ ad reſtitutionẽ rei empte uel aquiſite cõi Piſauri faciendã. Si in tantã aſcendetur condẽnatio & in pœnam ſui periurii ad tantũdem cõmuni condẽnetur.

Quod pater teneatur dare partem filio uel nepoti maleficiũ cõmittenti ubi bona ueniant confiſcanda. rub. 24.

STatuerunt etiã ꝙ ſi aliquis filius familias uel etiã emãcipatus cõmiſerit de cætero aliquod maleficiũ ꝑꝑ qđ bona delinquẽtis cõi Piſauri deberẽt cõfiſcari & cõfiſcata fuerint ꝙ pater teneat̃ oia ſua bona mobilia & imobilia detractis primo dotibus & ęre alieno per capita diuidere inter ſe & filios ſuos legitimos & dare electionẽ Poteſtati uel alii per ipſum cõſtituto ad partẽ accipiendã. Et ſi pater uoluerit partẽ contingentẽ cõi redimere ꝙ Poteſtas poſſit hoc cũ cõſilio credẽtie ꝑmittere & idẽ obſeruet̃ & itelligat̃ in nepotibus delinquẽtibus ex filio maſculo deſcẽdẽtibus. Ita tñ ꝙ ſi fuerint plures nepotes ex uno filio ꝑdefuncto uel unus habeant̃ pro uno capite in aſſignatiõne bonoꝝ ſibi facienda/quæ portio dicto ſtipiti obueniẽs diuidat̃ in capita & cõputata pſona patris dicti nepotis ſi eius pater ſuperuiueret. Ita ꝙ portio talis delinquẽtis ſolũ publicet̃. Et ꝑdicta uendicent ſibi locũ etiã ſi ꝑdicti fuerint cõdẽnati per contumatiam ſecundũ formã ſtatutoꝝ cõmunis Piſauri de aliquo maleficio ex quo bona deberent publicari: ita ꝙ poſſit etiã aliter de maleficio nõ probato niſi per cõtumaciã talis pater uel auus compelli ad contenta in dicto præſenti ſtatuto.

Quod condẽnato principali inquiſito de maleficio ob cõtumaciã poſſit de maleficio fieri exequtio in ipſius fideiuſſores: ẽt nõ ꝓbato aliter de delicto. ru. 25.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis fuerit fideiuſſor alicuius & ꝓmiſerit de nõ offendẽdo aliquẽ & talis pro quo fideiuſſerit fuerit cõdẽnatus ob cõtumaciã dictus fideiuſſor teneat̃ & cõtra eũ poſſit fieri exequtio/ac ſi deliquens pro quo fideiuſſit eſſet cõdẽnatus ex aliis iuridicis/ & legitimis ꝓbationibus: nec allegare poſſit dictus fideiuſſor quo ad ipſum fideiuſſorem contumaciam ipſius impetiti de maleficio/ſed dicta contumacia impetiti habeatur pro ueritate dicti maleficii: etiam quo ad fideiuſſorem: nec opus ſit alio proceſſu contra ipſum fideiuſſorem.

De eo qui percuſſerit aliquẽ & membrum admiſerit. rub. 26.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ quicũq; percuſſerit aliquẽ & percuſſus ex dicta percuſſione membrũ amiſerit/ ſeu cicatrix uel merchium ſeu guardum ex dicta percuſſione in uultu uel facie remanſerit det pro bãno cõmuni centũ lib. ꝝ. ſine remedio cõpenſationis remiſſionis uel beneficii & plus arbitrio Poteſtatis: conſiderata qualitate perſonarũ & ſi nõ habuerit unde ſoluat ſimile membrum amittat & maiorem pœnam corporalem ſuſtineat arbitrio Poteſtatis.

De eo qui ꝑcuſſerit aliquẽ ferro ligno claua lapide uel alio genere armoꝝ. ru. 27.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicũq; percuſſerit aliquẽ ferro/ligno/claua/lapide/uel alio quo eũq; genere armoꝝ & ſanguinẽ fecerit ſi in palatio uel in platea magna uel infra cõfines eiuſdẽ: uꝫ. per cãnas octo ab angulis plateę ꝑdicte/ & alia loca uerſus plateam infra dictos cõfines condẽnet̃ in centũ libris ꝝ. Si uero in alia parte ciuitatis & burgoꝝ cõdẽnet̃ in quinquaginta lib. ꝝ. Si uero extra ciuitatẽ in. xxv. lib. ꝝ. Si uero quis ſine armis ſanguinẽ fecerit in locis ꝑdictis uel aliquo ꝑdictoꝝ ſoluat dimidiã minus ſu pradictis pœnis. Si uero rancigauerit uel raſpauerit manu uel aliquo genere armoꝝ ſu pradictoꝝ & ſanguinẽ fecerit condẽnetur ſi fuerit infra confines plateę in lib. xxx. ꝝ. in alia uero parte ciuitatis in lib. quindecim ꝝ. Si uero extra ciuitatẽ in libris decẽ ꝝ. Si uero ex dictis percuſſionibus ſanguinem nõ fecerit & fuerit in palatio uel in platea

magna

magna cõmunis uel infra confines ſupradictos condemnetur in uigintiquinq; libr. ꝶ. Si uero in alia parte ciuitatis condẽnetur in decẽ libris ꝶ. Si uero extra ciuitatẽ condẽnetur in centũ ſoldis ꝶ. Et nihilominus percutiens percuſſum ſeu uulneratũ de ſuo proprio mederi faciat & expenſas faciat uictus ipſi percuſſo/ac tali percuſſo reficiat oẽ dãnũ & intereſſe ſibi percuſſo cõtingẽs propter operas deperditas uel ex alia cauſa ſũmarie omni ſolẽnitate & iuris ordine ꝑtermiſſis. Si uero aliquis ad ſui defenſionem aliquẽ percuſſerit & hoc legitime probare poterit a ſupradictis pœnis & bãnis remaneat abſolutus: & probatio ſit legitima/ſi probare poterit aliũ primo eum inſultaſſe uel rixam iniuriã uel offenſam inchoaſſe/ dum tñ in omnibus habeat locũ defenſio cũ moderamine inculpatæ tutele ſecundũ offenſam & iniuriã factã: dum tamen hoc nõ fiant ex interuallo temporis. Si uero mulieres talia delicta & maleficia cõmiſerint in dimidia minus condẽnentur. Si uero delinquens maſculus fuerit quindecim annorum uel infra condẽnetur minus dictis pœnis in arbitrio Poteſtatis.

De eo qui ceperit aliquẽ per capillos & offendẽtes illos de cõſilio. rub. 28.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicũq; ceperit aliquẽ per capillos ſi fuerit in platea magna cõmunis uel infra cõfines ſoluat nomine bãni .xxv. lib. ꝶ. & plus & minus cõſiderata cõditione perſone offendentis & offenſe. Si uero in alia parte ciuitatis & burgoꝝ decẽ libras ꝶ. Si uero extra ciuitatẽ & burgos centũ ſol. ꝶ. & plus & minus cõſiderata conditione perſonaꝝ ut ſupra: in his uero excipiunt̃ dñi qui poſſint cũ moderatione corrigere famulos ſuos & ſeruientes ſine pœna & omnes qui ſunt in eadẽ familia. Si uero capilantes fuerint .xiiii. annoꝝ uel infra puniantur mitius arbitrio Poteſtatis. Si uero offenſus fuerit de cõſilio ciuitatis Piſauri uel de ſua familia ſoluat offendens duplũ eius quod ſoluere deberet ſi offenſus nõ eſſet de cõſilio uel familia cõſiliarii: & idẽ obſeruet̃ in oĩbus maleficiis & delictis cõmiſſis in dictos conſiliarios uel eoꝝ familias per alios: qui nõ ſint de cõſilio prædicto: ut talis delinquẽs condẽnetur in duplo eius in quo cõdẽnari deberet: ſi aliũ qui nõ eſſet de cõſilio offendiſſet. Si uero offendens & offenſus fuerit de conſilio: tunc puniatur ſimplici pœna & nõ pœna dupli.

De eo qui dederit allapam alicui: vel aliquẽ ſpadaſiauerit uel calce percuſſerit manus in gulam miſerit uel per pannos cœperit. rub. 29.

STatuerunt etiã ꝙ quicunq; dederit alapam alicui ſi fuerit in palatio uel in platea magna cõmunis uel infra cõfines in ſtatuto contentos det pro bãno uice qualibet uigintiquinq; lib. ꝶ. in aliis uero locis ciuitatis & burgorum det pro bãno decẽ lib. ꝶ. & plus & minus conſiderata cõditione ꝑſonaꝝ. Si uero fuerit extra ciuitatẽ & burgos det pro bãno uice qualibet centũ ſol. ꝶ. Et hoc intelligatur quocũq; modo aliquis manu percuſſerit faciẽ alicuius. Si cum pugno aliquẽ percuſſerit in alia parte corporis ſi fuerit in palatio cõmunis uel in platea magna cõmunis uel ĩfra cõfines ſtatuti det pro bãno decẽ lib. ꝶ. Si uero in alia parte ciuitatis & burgoꝝ ſoluat nomine banni ſexaginta ſol. ꝶ. & plus & minus cõſiderata cõditione perſonaꝝ arbitrio Poteſtatis. Si uero ſpadaſiauerit aliquẽ in palatio cõmunis/uel in platea magna cõmunis/uel infra cõfines ſtatuti & ceciderit in terrã ſoluat nomine bãni decẽ lib. ꝶ. Et ſi nõ ceciderit centum ſol. ꝶ. Si uero fuerit in alia parte ciuitatis & burgoꝝ & ceciderit in terram ſoluat nomine bãni centũ ſol. ꝶ. Si nõ ceciderit in terra ſoluat quadraginta ſol. ꝶ. & plus & minus arbitrio Poteſtatis/cõſiderata cõditione ꝑſonarum. Si uero fuerit extra ciuitatẽ

& burgos & ceciderit in terra ſoluat nomine banni ſexaginta ſol. ꝶ. Et ſi nõ ceciderit ſoluat uiginti ſol. ꝶ. Si uero miſerit manus in gulá ſi fuerit in palatio cõmunis uel in platea magna cõmunis uel infra cõfines ſtatuti ſoluat nomine bãni decẽ lib. ꝶ. Si uero fuerit alibi in ciuitate uel burgis ſoluat nomine bãni centũ ſol. ꝶ. Si uero extra ciuitatem & burgos ſoluat nomine banni ſexaginta ſolidos rauẽ. Si uero quis calce percuſſerit aliquẽ in palatio cõmunis uel in platea magna cõmunis uel infra confines ſtatuti ſoluat nomine bãni centũ ſol. ꝶ. Si uero in alia parte ciuitatis & burgoꝝ ſexaginta ſol. ꝶ. Si uero extra ciuitatẽ & burgos ſoluat quadraginta ſol. ꝶ. Si uero aliquis aliquẽ per pãnos ceperit ſoluat noie bãni quadraginta ſol. ꝶ. Et ad emendã dãni teneaᵗ. Et quod dictũ eſt in delinquentibus in ciuitate & burgis extra cõfines idẽ dixerũt obſeruari in delinquentibus circa portũ Piſauri. Et ꝙ oẽs ꝓdicte pœnæ duplicenᵗ ſi fuerint cõmiſſe in bonis hoibus & popularibus ciuitatis & comitatus Piſauri. Et in grauibus & honeſtis ꝑſonis per uiles ꝑſonas & populares: in uilibus aũt ꝑſonis remaneãt firme prædicte pœnæ ſtatuti. Mulieres aũt cõdẽnenᵗ minus arbitrio Poteſtatis.

De maleficiis inter familiã perpetratis. rub. 30.

STatuerunt etiã ꝙ ſi qua quod abſit maleficia contigerit inter aliquos de eadẽ familia perpetrati quæ cõſiſtant in uerbis ſeu facto ſi in uerbis in nihilo puniatur. Si uero in facto ex quo ſanguinis effuſio uel carnis eliſio ſubſequaᵗ: tunc puniaᵗ delinquens arbitrio Poteſtatis/ alia aũt facta in nihilo puniãᵗ. De familia aũt intelliganᵗ paterfamilias uxores/ fratres/ filii/ nepotes/ nurus/ famuli/ famulæ/ generi/ uitricus/ priuignus in eadẽ domo ſimul habitantes & oẽs ſub eodẽ regimine cõmorantes. Et hoc in magiſtris & diſcipulis etiã uendicet ſibi locum. Si uero pater filios/ nepotes uel alios ex deſcendentibus uel uxorẽ ipſorum/ etiã ſecũ nõ cõmorantes in eadem domo percuteret uel in eos maleficium perpetraret in nihilo puniatur: niſi pro enormi delicto: quo caſu puniatur ut ſupra arbitrio Poteſtatis.

De eo qui inſultum fecerit ad domum alicuius. rub. 31.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicũqꝫ inſultauerit aliquẽ ad domum eius ſolite habitationis uel ante ipſam cũ armis eam domũ nõ intrando ſoluat nomine bãni quadraginta libras ꝶ. Si uero ſine armis ſoluat nomine bãni .xxv. lib. ꝶ. Et intelligatur inſultaſſe ad domum habitationis ſiue ante qui in ſtrata publica ſiue uicinali a medio dicte uie uerſus domũ inſultati talẽ inſultũ fecerit. Si uero fuerit domus in platea magna cõmunis tunc intelligaᵗ inſultũ ad domũ habitationis feciſſe. Si talẽ inſultũ fecerit ante domũ habitationis per quinqꝫ pedes. Si uero ad dictã domũ/ uel ante ipſam inſultauerit cum armis ſoluat noie bãni centũ lib. ꝶ. Si uero ſine armis in quinquaginta lib. ꝶ. Si uero dictũ inſultũ fecerit in domo habitationis inſultati cũ armis. Et ex ꝓpoſito iuerit dicta pœna cẽtũ lib. ꝶ. puniaᵗ. Si ſine armis in quinquaginta lib. ꝶ. Si uero alia de cã primo fuiſſet in dicta domo & poſtea ex ſuperueniẽti cã inſultauerit habitatorẽ dicte domus cũ armis puniaᵗ in .xxv. lib. ꝶ. ſi ſine dimidia dicte pœnæ. Si uero percuſſerit uel alias iniurias fecerit ultra pœnã dicti inſultus: quæ nõ cõfundaᵗ puniatur ſecundũ formã alioꝝ ſtatutoꝝ de percuſſionibus loquentiũ. Si uero domũ nõ intrauerit & alias iniurias fecerit alicui ad domũ eius ſolite habitationis/ dũ in domo eẽt uel ante domũ talis habitationis. ſ. lapides/ ſagittas/ lanceas & aliud genus armoꝝ/ ſeu brutturas aut fe

ces proiiciēdo uel imittēdo puniat̄ in lib. quinquaginta ꝟ. Si uero alibi inſultauerit cū armis in centum ſol. puniatur: ſi uero ſine armis in quadraginta ſol. ꝟ. puniatur.

De pœna eius qui uerba iniurioſa alicui dixerit. rub. 32.

STatutum eſt etiā ꝙ quicunq; alicui uerbū iniurioſum dixerit in palatio cōmunis corā Poteſtate uel iudicibus tēpore quo ius redditur ſoluat noīe bāni cētū ſol. ꝟ. Si uero non ius redderet̄ ſoluat ſexaginta ſol. ꝟ. Si uero in platea magna cōmunis uel infra cōfines ſtatuti ſoluat noīe bāni quadraginta ſol. ꝟ. Si uero alibi ſoluat.xx. ſol. ꝟ. Si uero plura uerba iniurioſa dixerit uno eodemq; inſtanti & fuerit in palatio cōmunis & corā Poteſtate uel ſuis iudicibus uel in platea cōmunis uel infra confines ſtatuti nō poſſit condēnari ultra decem lib. ꝟ. quotcūq; fuerint uerba. Si uero fuerit alibi nō poſſit condemnari ultra ſexaginta ſol. ꝟ.

De pœna infamantis aliquem. rub. 33.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ quicūq; infamauerit aliquē coram Poteſtate uel ſuis iudicibus ſoluat pro banno decem lib. ꝟ. Etiā ſi probauerit uera eſſe per eum prolata & dicta/ niſi eſſet expediens reipublice talē infamiā detegi/ & niſi per uiā accuſationis/ denunciationis/ exceptionis/ uel replicationis hoc impingeret aduerſario. Si uero alibi centū ſol. ꝟ. Et intelligatur ſi dixerit uel improperauerit aliquod alicui ꝓpter quod ſi uerum eſſet iuridice poſſet ad mortē uel ad membri amiſſionē condēnari excepto ꝙ ſi diffamauerit uel reproperauerit alicui proditionē ciuitatis uel comitatus Piſauri per eū uel alios ſuos antceſſores cōmiſſum: tunc debeat condemnari in uigintiquinq; lib. ꝟ. Saluo ſi dictā proditionē legitime probauerit: tūc ꝓbata nō poſſit condēnari. Et ꝑdicta locū habeant ſiquis calore iracundie motus aliquē diffamauerit. Si uero apenſate doloſe & artificioſe diffamauerit puniat̄ in quinquaginta libris ꝟ. & plus arbitrio Poteſtatis conſiderata qualitate perſonarum & delicti.

De Pœna furtū cōmittētis uel rē illius qui alicui ꝑ uim acceperit. ru. 34.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicunq; furatus fuerit equm equā uel bouē puniat̄ in oculo quē redimere poſſit quinquaginta lib. ꝟ. Et quicūq; dederit adiutoriū uel opē eis ſcienter ad ꝑdicta perpetranda & cōmittenda ſimilē pœnā patiat̄: quā redimere poſſit quinquaginta lib. ꝟ. ut ſupra. Si uero furatus fuerit aſinū uel aſinā/ porcū/ pecudē/ capram uel arnas apū condēnetur in.xxv.lib.ꝟ. Et ſi nō habuerit unde ſoluere poſſit fuſtigetur per totā ciuitatē & loca cōſueta & dānū emēdet prius q̄ cōmuni ſatiſfecerit. Et quęcunq; perſona intrauerit fregerit ruperit uel aperuerit domū uel domos alicuius in ciuitate uel comitatu Piſauri. Et ex ipſis domibus aliquā rē ſeu res aliquas exportauerit diſtraxerit uel extraxerit uel extrahi fecerit. Et res ſit ualoris.xx.ſol. ꝟ. aut infra cōdēnet̄ in uigintiquinq; lib. ꝟ. & a uiginti ſol. ſupra uſq; ad quinquaginta libras condēnet̄ in quinquaginta lib. ꝟ. Si uero fuerit ualoris a quinquaginta libris ſupra uſq; ad centū cōdēnetur in centū libris. Si fuerit maioris ualoris ſoluat ducētas libras ꝟ. & in quolibet caſu dānū emendet: quā pœnā ſi nō ſoluerit fuſtiget̄ per totā ciuitatē. Et idē intelligatur in his qui furtū cōmiſerint uel cōmitti mandauerint in foueis a grano bladis & aliis rebus in eis exiſtentibus. Si uero furatus fuerit rem aliquam ualentē minus decē ſol. rauen. exceptis rebus ſupradictis & excepto furto de domo & fouea ſoluat pro bāno decē libras ꝟ. & dānū emendet. Si uero furatus fuerit rem aliquam ualentem ultra decem ſoldos ꝟ. exceptis rebus ſupradictis & alibi q̄ de domo/ & foueis

ſoluat noie banni uigintiquinq; lib. ꝗ. Et hoc ſi res fuerit extimationis a decẽ ſol. uſq; ad uigintiquinq; lib. a uigintiquinq; lib. ſupra uſq; ad centũ ſoluat quinquaginta lib. a centũ lib. uero ſupra ſoluat cẽtũ libras & dãnũ emendet: qđ ſi nõ ſoluerit luat in cor pore arbitrio Poteſtatis: & in omnibus pdictis caſibus pœnę dupliceͭ ſi fuerit de nocte uel in platea & eius confinibus. Si uero furatus fuerit cannas uel uincos de aliqua poſſeſſione ſoluat nomine banni pro uno faſce ſexaginta ſol. ꝗ. & ab uno faſce ſupra pro qualibet ſoluat nomine bãni uiginti ſol. ꝗ. ab uno faſce infra ſoluat arbitrio Poteſtatis & ſtetur & credatͬ ſacramẽto accuſatoris de furto cãnaꝶ uel uincoꝶ uſq; ad quãtitatem quadraginta ſol. ꝗ. ſi dixerit ſe perſonaliter inueniſſe furtum facientẽ. Et uſq; ad centũ ſol. ꝗ. ſi per unũ teſtẽ probauerit conſiderata cõditione pſonæ accuſantis & accuſati. Si uero nõ reperiretͬ furtũ faciens. Et aliqua pſona utereͭ in cõtrata in qua tales res eſſent acepte/ & eſſet pſona: quæ eſſet cõſueta furari cõdẽnetur in dictis quãtitatibus habita fide ut ſupra/ ac ſi inuenta fuiſſet furari res pdictas: ſi probauerit per publicã uocẽ & famã ipſam perſonã eſſe cõſuetã furari nõ obſtante aliquo ſtatuto in cõtrariũ loquente. Si uero furatus fuerit fenũ/ paleã/ olera/ ligna/ cãnas ſiccas/ ficus/ pira uel alia poma ſtatuta de dãnis datis in pdictis uendicent ſibi locũ. & nõ furti accuſatio uel punitio. Si uero talis fur fuerit publicus latro/ uel qui alias cõſueuerit furari fur cis ſuſpendatur taliter ꝙ moriatͬ. Si uero aliquis aliquẽ pdauerit in ſtratis uel aliis locis cũ armis/ ſi fuerit publicus pdator uel qui cõſueuerit pdari furcis ſuſpendatur. Si uero nõ fuerit publicus pdator uel ſolitus prædari perdat oculos. Si uero ſine armis prædauerit in dictis locis ſoluat nomine bãni quinquaginta lib. ꝗ. & ablata reſtituat in duplum cõſideratis cõditionibus perſonaꝶ tẽporis loci. Quã pœnam ſi nõ ſoluerit infra octo dies uel nõ poterit ſoluere fuſtigeͭ. Si uero aliquis hoſpitator in ſuo hoſpitio furatus fuerit hoſpiti aliquid in ſuo hoſpicio hoſpitãti ſoluat nomine bãni centũ lib. ꝗ. nullo ſibi hoſpitatori beneficio ſtatutoꝶ admiſſo excepto beneficio cõfeſſionis. Si uero aliquis nõ tenẽs hoſpitiũ in domo ſue habitationis furatus fuerit aliquid alicui quẽ duxerit ſecum ad hoſpitandũ in ſua domo condẽnetur in ea pœna qua condẽnari deberet ſecundũ formã præſentis ſtatuti: ſi furatus eſſet talem rem uel res in domo eius quẽ ſecũ duxerint ad hoſpitandũ. Si quis per uim caputeum uel aliquã aliã rẽ de manibus uel dorſo acceperit uel rapuerit condẽnetur in decẽ lib. ꝗ. Et rapta reſtituant.

Quod Iudex teneatur condẽnare furẽ ad emendationẽ dãni prius dãno paſſo ꝗ̃ cõmuni de pœna ſatiſfaciat. rub. 35.

STatuerunt etiã ꝙ ſi aliquis fuerit condẽnatus pro furto teneatur Iudex tẽpore ſententie ferende eum furem condẽnare ad reſtitutionem dãni: etiã ſi aperte petitum non fuerit & condẽnatus cogere primitus emendare domino/ cui furtum factum fuerit dãnum: quam condẽnationem ab ipſo extorquere.

Quod nullus cõuenticulas faciat uel in eis ſiue in eas eſſe debeat. rub. 36.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus in ciuitate uel comitatu Piſauri audeat uel præſummat conuenticulas illicite facere contra ſtatutum ciuitatis Piſauri uel dominoꝶ de Malateſtis uel in ipſis conuenticulis ſiue coniurationibus eſſe. Et qui cõtrafecerit ſi auctor conuenticule fuerit ſoluat nomine banni ducentas libras ꝗ. Si uero auctor nõ fuerit in centum lib. ꝗ. cõmuni Piſauri condemnetur & in maiori pœna ſupradicta conſiderata qualitate

qualitate conuenticule uel coniurationis: & cauſa eius/ac conditione perſonarum arbi- trio Poteſtatis. Et cuilibet competat accuſatio. Et ſi nõ habuerit auctor dicte conuen- ticule unde ſoluat condẽnationem ſupradictam capite puniatur.

De pœna rebelliũ: & pœna proditionẽ cõmittentiũ. rub. 37.

STatuerunt etiã ꝙ nullus cuiuſcũqꝫ conditionis exiſtat audeat uel præſũmat per ſe uel alium proditionẽ facere ciuitatis uel alicuius caſtri comitatus Piſauri: & qui cõtrafecerit furcis ſuſpendatur. Et ꝙ nullus præſũmat eſſe in tractatu conſiliũ uel opẽ ram pſtare qđ caſtrũ & uilla comitatus Piſauri a ſeruitio ciuitatis expugnet uel in alte rius fortiã perueniat ſub iam dicta pœna furcarum. Et ꝙ nullus ciuis uel comitatinus præſũmat eſſe rebellis ciuitatis uel comitatus Piſauri uel guerrã facere ciuitati uel co- mitatui Piſauri. Et qui contrafecerit furcis ſuſpendatur. Et ꝙ quilibet qui ad eius no- titiã uel ſcientiã peruenerit proditionẽ uel tractatũ fieri contra ciuitatẽ uel comitatũ Piſauri: & eam uel eum illico cõmuni Piſauri nõ reuellauerit ſimili pœna condẽnetur. Et ꝙ ſi dãnũ aliquod ſiue maleficiũ factũ fuerit alicui perſone ciui uel diſtrictuali ci- uitatis Piſauri propter talẽ rebellationẽ proditionẽ uel guerrã teneantur tales rebelles & uniuerſitas dicti caſtri uel uille. Et quælibet ſpecialis pſona dicte uniuerſitatis in per petuum dãna & intereſſe in integrũ emendare oĩbus dãna recipientibus nulla remiſſio ne obſtante. Et ſi de prædictis aliquis accuſatus fuerit uel denunciatus uel a Poteſtate ſuſpectus habitus poſſit & debeat Poteſtas inquirere & tormentare/ac punire ad ſuam uoluntatẽ ſi apparuerit ſibi unũ teſtem uel per famã publicã uel plenam pſumptionẽ nõ obſtante aliquo ſtatuto incõtrarium loquente: & punire plus & minus ſuo arbitrio cõſiderata qlitate delicti: & pſone/caſſis oĩbus aliis ſtatutis cõtra pſens ſtatũ loquẽtibus.

Quod amiſſionẽ comitatus Piſauri tractare aliquis nõ pſũmat. rub. 38.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis Piſaurẽſis uel comitatinus eiuſdẽ uel alicuius quicũqꝫ palam uel clam tractauerit aut ordinauerit ſeu opem aut cõſiliũ dederit ꝙ cõmu ne Piſauri deſinat habere ſuũ comitatũ ſeu iuriſditionẽ eius uel partẽ de tanto exceſſu ſi conuictus fuerit illud facinus perpetraſſe uel atentaſſe: ita ꝙ per ipſum non ſtetiſſet & in fortiã cõmunis uenerit bona ſua oĩa publicentur cõmuni & in cõmune pueniãt. Et hoc ſine remedio cõſilii obſeruetur: & cuilibet competat accuſatio.

Quod cuſtodes decinarum & portarum teneantur capere uolentes tranſire uel uolentes uenire per ſtechatum uel murum ciuitatis. rub. 39.

STatuerunt etiã ꝙ omnes cuſtodes decinaꝝ & alii qui morantur de nocte ad cuſto diam portaꝝ: & alii cuſtodes: qui cuſtodiunt ſuperpoſtis circa muros ciuitatis & burgorum teneantur/& debeant uolẽtes intrare uel exire in ciuitatẽ & burgos ciuitatis Piſauri per muros ciuitatis detinere & capere & in fortiã Poteſtatis cõducere & ſue cu rie rumore aliquo elleuato/uel nõ elleuato pœna.xxv.lib. pro quolibet & qualibet uice.

De pœna intrantium in ciuitatem uel caſtra aliunde ꝗ per portas. rub. 40.

ITem ſtatuerunt ꝙ nulla perſona cuiuſcũqꝫ gradus & cõditionis exiſtat audeat uel præſũmat exire uel intrare ciuitatẽ Piſauri aut aliquod caſtrum de comitatu ipſius ciuitatis aliunde ꝗ per portas ipſius ciuitatis & caſtroꝝ patentes & apertas ſub pœ- na cuilibet contrafacienti: & uice qualibet ſi de die centũ lib. ꝗ. ſi de nocte ducentaꝝ

librarū raueñ. ſine diminutione uel remiſſione aliqua auferenda. Quā pœnam ſi delinquens nō ſoluerit ſeu ſoluere nō poterit infra decem dies poſtꝗ̄ fuerit cōdēnatus a die latæ ſententiæ cōputandos/ & in fortiā cōmunis eo tēpore fuerit amputeť ſibi pes dexter & nihilominus in carceribus dicti cōmunis per unū menſem continuū poſt dictā exequtionē perſonalē in eum factā debeat detineri. Si uero poſtꝗ̄ talis delinquēs cōdēnatus fuerit & in fortiā dicti cōmunis deuenerit quādocūq; & eius cōdēnationē infra decem dies poſtꝗ̄ captus & in fortiā dicti cōmunis ductus fuerit a die ſuę captionis huiuſmodi computandos nō ſoluerit ſeu ſoluere nō poterit pes dexter ſibi ſimiliter amputetur & in carceribus prædictis per dictum tempus unius menſis nihilominus remanere debeat: ut præfertur.

De pœna tranſeuntiū portum Piſauri noctis tēpore. rub. 41.

STatutum eſt etiā ꝙ nulla perſona audeat uel præſūmat noctis tēpore intrare uel exire portū ciuitatis Piſauri per flumē ſoleꝫ illud quomodolibet tranſeundo a pōte infra uſq; ad mare ſub pœna cuilibet contrafacienti & uice qualibet uigintiquinq; lib. ℞. ſine diminutione uel remiſſione aliqua perſoluenda. Quā pœnā ſi delinquens nō ſoluerit/ ſeu ſoluere nō poterit infra decē dies a die condēnationis latæ numerandos: & ullo tēpore in fortiā cōmunis prædicti deuenerit ſeu haberi poterit per totā dictā ciuitatē Piſauri debeat fuſtigari/ & fuſtibus loco dictę pecuniarię pœnæ modo debito cruciari/ ſaluo ꝙ liceat patronis nauigiorum & barcaꝝ in dicto portu exiſtentium ſeu nenietium/ ac ipſorum nautis ſiue marinariis necnō omnibus & ſingulis piſcatoribus qui actu piſcandi tranſire uoluerint tranſeundo per ipſum tam eundo ꝗ̄ redeundo intrando & exeundo prout eis circa ipſorum miniſteria oportunitas ſuadebit ſine pœna & banno ſiugula ſingulis referendo.

De pœna offendentiū officiales/ & de præmio eos capientiū. rub. 42.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſiquis fuerit tante temeritatis & audatię ꝙ cū aliquo genere armorum poteſtatē ciuitatis Piſauri ſiue eius Vicariū ſiue aliquē aliorū officialē aliquod officiū in dicta ciuitate & comitatu particulariter in capite percuſſerit & ex tali percuſſione ſanguis exiuerit ſiue liuor ſiue tumefacio apparuerit: ſi uulnus non fuerit enorme ſiue magnum in tercentis libris ſoluendis ſine remiſſione aliqua pro percuſſione qualibet condēnetur. Si uero uulnus fuerit magnum ſiue enorme uel periculoſum: morte tamen nō ſequta condemnetur in quingentis libris raueñ ſine remiſſiōne aliqua ut ſupra. Si uero militē uel aliquē ex notariis dicti Poteſtatis uel aliquē notarium uel ſubſtitutum alicuius alterius officialis iā dicti quis percuſſerit cū aliquo genere armorū ut præmittitur/ ſi ſanguis exiuerit & uulnus enorme nō fuerit in centū lib. ℞. pro qualibet percuſſione ſine remiſſione aliqua debeat condēnari. Si uero ſanguis exiuerit & uulnus enorme uel periculoſum fuerit: morte tamen nō ſequuta condēnetur in ducentis libris ℞. ſine remiſſione/ ut ſupra. Si autē tales percuſſiones fuerint ſine ſanguine liuore aut tumefatione condēnari debeat delinquēs in ſingulis capitulis ſupradictis in dimidia dictaꝝ pœnarum: quibus condēnari deberet ſi ſanguis exiret uel tumefatio facta eſſet eo caſu quo uulnus nō eſſet mortale uel periculoſum: & ꝙ in quolibet dictorum caſuum ſi talis delinquens condēnatus cōdēnationē ipſam infra quindecim dies a die ſententiæ latæ cōnumerandos integre & cū effectu nō ſoluerit & in fortiā cōmunis dictę ciuitatis

cte ciuitatis Piſauri deuenerit ſibi manus dextra debeat amputari & exinde facta contra talem dicta exequtione perſonali a dicta condēnatione pecuniaria remaneat abſolutus. Si uero aliquis Poteſtatē uel aliquem ex officialibus iam dictis manibus uacuis percuſſerit uel ipſoꝝ aliquē inſultauerit ſiue per perſonā cœperit ſeu manu uel pede percuſſerit impinſerit ſeu ſpadaſiauerit in dimidiā dictaꝝ primaꝝ pœnaꝝ immediate ſoluenda ſine remiſſione aliqua ut prædicitur referendo ſingula ſingulis pro unaquaqꝫ dictarum offenſionum uice qualibet debeat condēnari: quā pœnā ſi talis condēnatus infra dictū terminū octo dieꝝ poſt ſententiā latam nō ſoluerit & in fortiā cōmunis fuerit uel aliquo tempore deuenerit per totam dictam ciuitatē cum mitra in capite ut infamis debeat fuſtigari: & ea perſonali exequtione facta a dicte condēnationis ſolutione remaneat liberatus: declarantes expreſſe ꝙ officiales pro quoꝝ offenſionibus ſupra dicte pœnæ imponi debent ſint & intelligantur hii: uidelicet. Poteſtas prædictus/ eius Vicarius/ miles/ & notarii eiuſdem/ Vicarius gabellaꝝ/ officialis dānorū datorum/ cancellarius cōmunis/ officialis cuſtodie/ officialis exactionis collectarum/ capitanei caſtrorum comitatus & eoꝝ cuiuſcunqꝫ ipſoꝝ notarii uel ſubſtituti ſi quos notarios ex commiſſione/ uel conceſſione dñi uel eoꝝ electione habuerint/ etiam quilibet alius officialis: qui de cætero ad aliquod officiū in dicta ciuitate de nouo inſtitueretur & ordinate eligeretur. Sin autem ex talibus percuſſionibus aliquis ex dictis officialibus moriretur: ex quibus ſine dubio ex forma ſtatutoꝝ cōmunis Piſauri debeat capitali pœna puniri cuilibet liceat dictū delinquentē ubicunqꝫ & quandocūqꝫ ante uel poſt ſuā condēnationē capitalē capere & offendere & uulnerare/ ac morte afficere ſine pœna hoc addito ꝙ ſi quis dictū delinquentē tali pœna capitali dānatū uel condēnandum cœperit & in fortiam curie Poteſtatis duxerit & illum in manibus Poteſtatis prædicti uel ſuoꝝ officialium ligatū & uiuum conſignauerit centum ducatos auri a cōmune dicte ciuitatis ſibi illico per depoſitariū perſoluendos habere debeat. Si uero talē delinquentē interfecerit & de tali interfectione manifeſte docuerit quinquaginta ducatos auri a dicto cōi ſibi illico per depoſitariū prædictum perſoluenda habere debeat. Si uero quis cœperit aliquē qui dictos officiales uel eoꝝ alterū offendiderit ſiue percuſſerit citra mortem ut ſupra & illū captū in fortiā dicti cōmunis dicte ciuitatis & Poteſtati cōſignauerit uigintiquinqꝫ ducatos auri a dicto cōmuni habere debeat ut ſupra. Et pdicta locum habeant in pteritis & futuris. Et ꝙ pro habenda dicta pecunia quādocūqꝫ & quociēſcūqꝫ caſus euenerit & expediens fuerit imponat & exigat collecta tam in ciuitate q̄ in comitatu pro expenſis ſiue ſolutione huiuſmodi oportuna: quā collectā/ tam ex nunc q̄ ex tunc pro impoſita habeatur. Ita ꝙ de cætero aliqua alia deliberatione per conſiliarios nō ſit opus. Si uero aliquis iniuriaretur Poteſtati/ Iudici/ Militi/ Notario uel alicui de dicti Poteſtatis familia uel quomodocūqꝫ infamauerit eoſdem/ niſi probare poſſet: qd per eū improperaret uel impingeret eſſe uerū talis iniurians in triplum/ ꝙ condēnaret qui aliū iniuriatus eēt cōdēnet. Si uero tale delictū in ipm Poteſtatē ppetratū uel ſupradictos de ſua familia/ nō cōprehenderet expreſſe ſupra in pſenti ſtatuto cōdēnetur & condēnari debeat in duplū eius ꝙ cōdēnarent ſecūdū formā ſtatutoꝝ ſi alios offendiſſet. Quicūqꝫ aūt percuſſerit aliquē ex plazariis cōmunis uel comitatus Piſauri cū armis cū ſanguine cū iret uel eſſet ex cōmiſſione ad officiū exercendum condēnet in duplo eius quod condēnari deberet percutiens alium priuatum ciuem Piſauri.

De pœna fabricantis falſam monetam & fabricari facentium & eius qui ſcieter expendiderit. rub. 43.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſiquis monetam falſam fabricauerit uel cuderit propriis manibus aut fabricari uel cudi fecerit igne cōburatur. Si uero expendiderit monetam falſam per ſe uel alium ſcienter & conſuetus fuerit alias talia perpetrare & facere eadem pœna puniatur. Si uero quis ſcienter expendiderit/& nō conſuetus fuerit. Si expendiderit in quinquaginta lib. ꝶ. cōmuni cōdēnetur & abinde infra arbitrio Poteſtatis. Tonſor uero monetaꝝ & ſtoleator condēnetur in decem lib. ꝶ. ſi ſolutus nō fuerit talia facere. Si uero ſolitus fuerit condēnetur in quinquaginta libris taucū.

De pœna facientis falſum inſtrumentū: & eius qui fieri fecerit. Et qui carthā falſam dixerit & nō ꝓbauerit: & de pœna falſi inſtri. rub. 44.

STatuerunt etiā ꝙ ſiquis cartham falſam fecerit notarius ob tam graue ſcelus unā manum amittat: quā redimere poſſit quinquaginta lib. ꝶ. & officio notariatus to taliter ſit priuatus/& mitritur/& mitrā per totam ciuitatem portet: quā mitram redi mere non poſſit. Qui uero ſcribi fecerit vel mandauerit/auctor talis ſcripture in quinquaginta lib. ꝶ. condēnetur cōmuni ſine pacis remedio: & ultra prædictā pœnam mitritur per totam ciuitatē: quā redimere nō poſſit. Et ex tali ſcriptura nō poſſit ꝑpertuo excipi/neqꝫ agi. Et qui cartham falſam dixerit/& legitime probare non poterit cartham prædictā falſam eſſe/uel fuiſſe in decē lib. ꝶ. cōmuni condēnetur. Teſtis uero qui falſum teſtimoniū perhibuerit in uigintiquinqꝫ lib. ꝶ. cōmuni condēnetur ſine remedio pacis. Et nihilominus per totam ciuitatē fuſtibus fuſtigetur cum mitra in capi te. Si uero falſo inſtrumento uſus fuerit ſcienter in uigintiquinqꝫ lib. ꝶ. cōmuni condē netur/ſine remedio pacis: & cuilibet cōpetat accuſatio de prædictis illinc ad decem an nos a die ſcientiæ. Et ꝙ in falſitatibus pax nō admittatur. Et contrafaciens ad damna & intereſſe eoꝝ contra quos falſitas producta eſſet uel facta condēnetur.

De pœna falſificantis candelas ſpecies vel alia arromata. rub. 45.

ITem ſtatuerunt ꝙ quilibet artē cere & candelaꝝ exercens in ciuitate & comitatu Piſauri teneatur & debeat facere candelas & cereos de cera tantū ſine aliqua miſtura pœna & banno cuilibet contrafacienti centū ſol. ꝶ. pro qualibet libra ponderis. Et quilibet dictā artē exercens teneatur facere candelas & cereos quæ & qui habeant papiros de bombice tantū: & ꝙ ipſos papiros in aliquo nō debeant infundere. Et ꝙ teneantur/& debeant facere dictas candelas & cereos totos de eadē cera tam in parte interiori ꝗ exteriori: ita ꝙ nullā copertam facere poſſint. Et qui cōtrafecerit in aliquo ſupradictoꝝ a dicto uerſiculo. Et ꝙ quilibet dictā artē citra condēnetur cōmuni in cē tum ſol. ꝶ. pro quolibet contrafaciente & qualibet uice. Et ꝙ ipſos papiros teneantur facere adeo lōgos ꝙ nō ſuperſit aliquid in capite papiri pœna & bāno quinqꝫ ſol. pro quolibet & qualibet uice. Et cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni ſi eum uno teſte probauerit.

De falſificante arromata. rub. 46.

STatutum eſt etiā ꝙ nullus arromatarius uel qualibet alia ꝑſona ſpecies uel arromata uendens audeat uel præſummat falſificare dictas ſpecies uel arromata pœna

& banno

& banno centum ſoldorum raueñ. pro qualibet libra falſificata & miles Poteſtatis teneatur & debeat diligenter inquirere de p̄dictis quolibet menſe ſui officii ſaltē ſemel.

De pœna corrumpentis aut corrumpere uolentis officiales. rub. 47.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus præſūmat corrumpere aut tēptare de corrumpendo aliquem officialē cōmunis Piſauri dando aut promittendo eidem aliquid & qui contrafecerit condēnetᷣ cōmuni in uigintiquinqꝫ lib. ꝝ. ſine remedio pacis & officialis qui receperit per ſe uel alium ſoluat nomine banni centum lib. raueñ. Et nihilominus ſi aliquid iniuſtum fecerit hoc prætextu teneatur ad damnum & intereſſe parti læſæ: & ſi ille qui corrumperit aut tentauerit de corrumpendo ſponte Poteſtati uel ſuis iudicibus manifeſtauerit uel detulerit anteq̄ ab aliquo fuerit accuſatus uel denunciatus a pœna prædicta ſit abſolutus & intelligatur etiā officialis corruptus quādo de eo quod de ſuo officio gratis facere debet preciū aliquod receperit. Et ꝙ Poteſtas & eius Vicarius/ ac gabellaꝝ Vicarius teneantur punire tales uolētes eos corrumpere pœna uigintiquinqꝫ libraꝝ ꝝ. Alii uero officiales teneantur manifeſtare Poteſtati tales uolentes eos corrūpere & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

De pœna cōmittētis adulteriū uel ſtuprū cū muliere uolēte uel inuita. ru. 48

STatutum eſt etiā ꝙ ſi aliquis conuictus fuerit adulterium cōmiſiſſe cū aliqua muliere uolente in uigintiquinqꝫ lib. Si ſtuprum cū uidua in quinquaginta lib. raueñ. condēnetur. Si uero ſtuprum cū uirgine uolente in centum libris condēnetur/ niſi hoc parentes conſenſerint. Qui uero uirginem uel nuptā uel uiduam uel quālibet aliā mulierem per uim hoc eſt contra ipſius mulieris uoluntatē carnaliter cognouerit in amputatione capitis puniatᷣ: ſaluo niſi talem mulierē cognouerit cum qua poſſit matrimonium contrahere. Quo caſu ſi talem mulierē per ipſum uiolatā ſponſauerit per uerba de p̄ſenti & cū ea uolente matrimoniū contraxerit a ſupradicta pœna penitus abſoluatur. Et prædicta pœna ſibi locū nō uendicet ſi talis mulier tunc temporis uiolentiē eſſet publica meretrix uel palā quæſtū ſui corporis faceret & de hoc eſſet publica uox & fama in ciuitate uel comitatu Piſauri. Quæ quantū ad probandū ipſam meretricē uel quæſtū ſui corporis facere palā habeatur pro plena probatione: ſed ſolum hoc caſu condēnetur in centū lib. ꝝ. abſqꝫ alia diminutione. Si uero quis atentauerit aliquā mulierē per uim uel carnaliter cognoſcere/ & ad actum proximum uiolentie peruenerit licet eam carnaliter nō cognouerit puniatᷣ in centū libris ꝝ. nullo eidem beneficio ſtatutorum admiſſo. Excepto q̄ beneficio confeſſionis. Si uero pœna in qua cōdēnaretur uigore dicti maleficii attentati ſoluere nō poterit fuſtigari debeat per loca conſueta ciuitatis. Si uero mulier nupta conuicta fuerit adulterium cū aliquo cōmiſiſſe ſiue accuſata & condēnata fuerit de adulterio ſiue nō, perdat dotes ſuas: q̄ dotes applicentur filiis ſi filios habet: & ſi filios nō habet dotes applicentur marito ſuo. Si maritus tractauerit eam affectione maritali ſicut uir debet uxorem tractare alias cōmuni. Si quis deinceps inceſtum cōmiſerit cum matre uel filia ſorore carnali nepte ex filio uel filia uel cum auia quicunqꝫ tam maſculus q̄ fœmina capite puniantur/ ſi in fortiam cōmunis peruenerint. Si autē contumaces fuerint dicta pœna bāniantur & cōdēnentur & bona omnia publicentur. Si uero inceſtus cōmiſſus fuerit cum aliqua alia conſanguinea uſqꝫ ad tertiū gradū incluſiue tam maſculus q̄ fœmina cōdēnetᷣ in mile lib. ꝝ. Quas ſi nō ſoluerint īfra. xv. dies ſtent duobus annis in carceribus & bona ipſoꝝ publicentᷣ. Et eo•

dem modo puniatur inceſtus cõmiſſus cum comatre uel leuata de ſacro fonte. Si uero cum cõſanguinea cõmiſſus fuerit inceſtus in quarto gradu puniatur cõmittens in dimidia proxime dictæ pœnæ. Cõmittentes aũt inceſtũ in primo uel ſecũdo gradu primi generis affinitatis puniatur ad perpetuo ſtandum in carceribus cõmunis Piſauri & in publicatione omniũ bonorũ. Cõmittentes autẽ inceſtũ in tertio gradu uel quarto gradu affinitatis uel cũ nouerca in trecentũ libris, Q uã pœnã ſi nõ ſoluerint infra quindecim dies per totã ciuitatẽ fuſtigent. Et pdicta locũ habeant ſi cõmittentes ſciuerint ius uel factũ. Si uero ignorauerint utrũ probabiliter: tunc minus puniatur Iudicis arbitrio. Et in omnibus ſupradictis caſibus gradus cõputari debeant ſecundũ iura canonica. Cõmittentes autẽ crimen ſodomiticũ pœnis legalibus puniantur.

De eo qui duxerit uxorẽ alienã extra ciuitatẽ & comitatũ Piſauri. rub. 49.

Item ſtatuerunt ꝙ quicũq; acceperit & duxerit uxorẽ alienam extra ciuitatẽ & diſtrictum Piſauri inſcio marito malo modo nõ poſſit uiuente marito redire in ciuitatem & diſtrictũ Piſauri: niſi prius pacem habuerit ab eius marito: & nihilominus in quinquaginta libris ꝟ. cõmuni condẽnetur & plus arbitrio Poteſtatis: dũmodo tale arbitrium nõ excedat triplum dictæ quantitatis.

Quod maritus debeat uxorẽ affectione maritali tractare. rub. 50.

Statuerunt etiã ꝙ ſiquis iurauerit ſeu deſponſauerit aliquã mulierem per uerba de præſenti eam tractare teneatur pro uxore ſicut uir uxorem ſuã legitime tenere debet & qui cõntrafecerit puniatur arbitrio Poteſtatis & econuerſo.

Quod nullus accipiat uxorem ſcienter uiuente ea cum qua matrimonium contraxerit uel econuerſo. rub. 51.

Firmiter ſtatuerũt ꝙ nemo de cætero præſummat accipere uxorẽ ſi primo cũ aliqua alia matrimoniũ contraxerit: niſi prius diuortiũ inter eos iuridice fuerit celebratum: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni cõmuni Piſauri tercẽtas libras ꝟ. Et perpetuo ſit infamia & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni & alia medietas ſit communis. Mulier uero quæ paſſa fuerit hoc ſcienter extra ciuitatẽ & diſtrictum Piſauri expellatur. Et ſi fuerit uilis perſona ſcopetur. Quod ſtatutum obſeruet in ciuibus & comitatinis & habitantibus in ciuitate & comitatu Piſauri: & mulieribus contrafacientibus & ſemper competat accuſatio.

Quod nullus ludat ad azardũ uel ad alios ludos uetitos. rub. 52.

Statutum eſt etiã ꝙ nullus in ciuitate uel eius comitatu audeat uel pſummat modo aliquo uel ingenio ludere ad ludum azardi tabulaꝝ uel carthaꝝ uel ad uergettã uel ad aliquẽ ludum uetitũ a iure cõmuni: ad quẽ pecunia amittatur pterꝗ ad alios ludos nõ uetitos procedentes ex induſtria & nõ ad fortunam pœna centũ ſoldorum ꝟ. Ille uero qui in domo ppria uel cõducta paſſus fuerit prædictos ludos fieri pœna prædicta puniatur. Q ui uero in feſtiuitatibus Natiuitatis & Paſquatis luſerit ad prædicta luda prohibita puniatur in duplo pœnæ ſupradictæ. Et ſi prędicti ludentes in feſtiuitatibus prædictis uel alio tẽpore ut ſupra nõ habuerint unde ſoluãt fuſtigentur: & ꝙ prædicti ludi de cætero nõ uendantur. Et quilibet teneatur uinculo ſacramenti tales contentores præſentis ſtatuti denunciare & habeant medietatem banni & eius nomen teneatur in ſecretum. Inſpectores uero luſorum cõſueti ludere uel mutuare ad ludum uel dare taſillos uel tabulerios & ſit prouidentia officialis: qui conſueti ſint mutuare taſillos &

los &

los & tabulerios dare & domini domorum ſi præſentes fuerint & non contradixerint a die qua uiderint ludum fieri & luſores non denunciauerint/ ſeu accuſauerint pœna prædicta centum ſoldorum puniatur. Vendentes uel ementes uel retinentes in domo uel ſtatione ꝓpria uel cōducta aliquid de ꝓdictis: uȝ. taſillos tabulerios tabulas uel carthas ſimili pœna puniātur pro qualibet uice. Foreņſes de nouo uenientes teneant̃ ad dictas pœnas poſtq̃ fuerint moniti uel notitiā habuerint de prædictis uel habere debuerint. In Eccleſiis autē cimiterio uel loco ſacro nō liceat ullo tēpore ludere ad aliquē ludum dimicari tripudiare/aut cantilenas mundanas canere ſub pœna decem librarum pro quo libet & uice qualibet/nec prope dictas eccleſias cimiteriū uel locū ſacrū per ſpaciū uigînti pedū tēpore quo celebrant̃ officia diuina ſub pœna centum ſoldorum ꝶ. Et ſiquis perdiderit pecuniā uel pignorauerit uel aliquod pignus ſeu rem ad ludū aliquē uetitum per ꝓſens ſtatutū liceat dominis patribus patruis & cōſanguineis repetere pecuniam & res perditas uel pignoratas/hoc modo ſcilicet ꝙ credatur ſacramento petentis uſq; ad quantitatem ſexaginta ſoldorum & cum uno teſte credatur uſq; ad quantitatem librarum decem ꝶ. & cum duobus teſtibus credatur ſibi ad quantūcunq; quantitas aſcendat. Et ꝙ teneatur petens locum declarare in quo luſerit & prædictum ſtatutum locū habeat infra tres menſes a tempore ludi facti. Et hoc locum habeat in eo qui primo petiit in recōueniendo aūt nō habeat locum niſi iuridice probet. Et ꝙ Poteſtas cogat eum qui uicit anteq̃ diſcedat de palatio reſtituere parentibus dñis/familiaribus & amicis rē uel pecuniā amiſſam ſine libelli porrectione. Et ꝙ nullus ludens ad aliquod ludū pręſūmat uel atentet iniuriari uerbis patri uel matri pœna uiginti ſol. ꝶ. pro quolibet & qualibet uice & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatem banni.

De pœna mutuantium ludentibus & de pœna contrahentis cum male utentibus ſubſtantia ſua. rub. 53.

ITem ſtatuerunt ꝙ nemo audeat alicui de ciuitate uel comitatu Piſauri ludenti uel ludere uolenti ad tabulas uel ad azardum uel ad alios ludos pecuniā mutuare publice uel oculte tēpore dicti ludi uel ante ob cauſam ꝓdictam uel alias res eidē ludenti uel ludere uolenti comodare ut pignorare poſſit & exinde pecuniā cauſa ludēdi habere. Et quicunq; contrafecerit mutuando uel comodando: ut ſupra ludenti uel ludere uolenti ad ludos uetitos per formā ſtatutorum cōmunis Piſauri ſoluat nomine bāni uigintiquinq; libras ꝶ. & mutuatū comodatū uel creditum amittat & talis recipiēs nullatenus teneatur ad reſtitutionē mutuati comodati uel crediti publice uel oculte. Si uero ludenti uel ludere uolenti ad ludos nō uetitos per formā ſtatuti: tunc ſolū amittat mutuatū comodatū uel creditū ob cauſas ꝓdictas. Et talis recipiens nullatenus ad reſtitutionē teneat̃. Et ꝓdicta locū habeant ſi talis cui mutuatū comodatum uel creditum fuerit ſit talis qui conſuetus nō ſit facere male facta ſua/ſiue male uti ſubſtantia ſua & cuilibet competat accuſatio/ & habeat medietatē ſupradictę pœnæ uigintiquinq; librarum ꝶ. Si uero aliquis mutuauerit uel crediderit alicui male utenti ſubſtantia ſua/ſiue conſumenti bona ſua negligentia uel ad ludum azardi & tabulatium uel per alios modos illicitos in tabernis brigatis uel poſtribulis uel alibi uel alias cōtractum dictis occaſionibus fecerit cum eo condemnetur in uigintiquinq; lib. ꝶ. & contractus ſic habitus uel initus cum ſcriptura uel ſine ſit nullius ualoris uel momenti & talis male utens ſubſtantia ſua: nullatenus teneatur ad reſtitutionem eius: quod ad eum perueniſſet

ex tali contractu niſi probaretur in euidentē utilitatē eius conuerſum uel niſi tempore quo cōueniretur appareret illud quod ad eum perueniſſet ex tali cōtractu penes ſe haberet & ille intelligatur male facta ſua facere: de quo ſit publica uox & fama ꝙ male utatꝰ ſubſtantia ſua & dictis occaſionibus fieri intelligatꝰ ſi talis creditor nō ꝓbauerit dictum contractum ad utilitatem talis debitoris ex alia cauſa factū. Et ꝙ Poteſtas uel eius Vicarius ad petitionē cuiuſlibet cōſanguinei/ amici/ cōiuncti uel alterius humanitatis fide per duos teſtes nulla iuris ſolēnitate ſeruata ꝙ talis male ſubſtantia ſua utatur teneatur facere proclamari per publicū bānitorē per totā ciuitatē Piſauri in locis cōſuetis ꝙ nullus cū illo male utente ſubſtantia ſua poſſit uel debeat merchari uel cōtrahere modo aliquo uel ingenio niſi iuſta & euidenti cauſa & corā Iudice cōis Piſauri primitus ꝓbata & nullus tabernarius uel alia ꝑſona ipſi tali male utenti ſubſtantia ſua debeat dare potū uel cibū modo aliquo pœna decē lib. ꝗ. pro uice qualibet & perdat datum: & cuilibet cōpetat accuſatio in p̃ſenti ſtatuto & habeat medietatem bāni.

De pœna portantium arma: & qui ea licite portare poſſint. rub. 54.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus de ciuitate uel comitatu Piſauri/ ſiue habitator eorūdem audeat uel p̃ſūmat aliquod genus armoꝝ offenſibiliū palā uel oculte ꝑ dictā ciuitatē aut caſtra uel ꝑ territoriū dicte ciuitatis portare. Cōtrafaciēs uero ſiquidē arma palā portauerit in ciuitate uel caſtris aut ipſoꝝ aliquo pœnā centū ſol. ꝗ. incurrat Si uero in territorio uel diſtrictu p̃dictis dicta arma palā portauerit ut p̃dicitꝰ dimidiā dcē pœnæ. Si aūt oculte portauerit duplū ipſaꝝ pœnaꝝ in oibus ſupradictis caſibꝰ ſingula ſingulis referēdo pro ſingulis armis uice qualibet de facto: & ſine diminutione aliqua excepto beneficio cōfeſſionis ubi per militē nō repereretꝰ ſoluere compellatur. Si uero arma de nocte huiuſmodi portauerit duplū dictaꝝ pœnaꝝ tam ſimpliciū q̃ duplicaꝝ in quolibet caſuū de facto & ſine diminutione aliqua/ excepta ea parte quæ ſibi per beneficium cōfeſſionis admitteretur ubi per militē nō inueniretur pro armis ſingulis ſoluere teneatꝰ. Saluo tamen ꝙ cuilibet liceat portare cultellos ad uſum menſe aptos: nō tamen uno cōmuni palmo uel ſpanna longiores. Et etiā liceat portare aſtas iaculoꝝ: lanceaꝝ ſiue baculos: dūmodo nō ſint in aliqua ipſaꝝ ꝑte cū pūta ferrata & haſtis decētibus groſſiores: quarum omniū menſure & qualitates diſcretioni Poteſtatis uel ſuoꝝ officialiū declarande remaneant. Attenta ſemper mature cōditione deferentiū. Liceat etiā quibuſcūq; diebus debitis & horis cōgruis ſecures/ ronchas/ falcaſtra/ ſeghettos & ſingula alia inſtr̃a ferrea ſiue lignea ad aliquas artes mechanicas ſiue laboreria ruralia expediētia portare dū incedūt ad dicta laboreria ſiue artes: & ēt pro aliqua alia incidēti neceſſitate: ut puta ſiquis portauerit dicta inſtr̃a uel illoꝝ aliquod ad faciendū acuere uel arotare/ ſeu mutuo ab aliquo fuerint/ tunc accepta/ uel ab aliquo fabro ſiue ab aliquo alio quocunq; nomine ꝯſtanter ſint empta uel redēpta: aut aliqua alia neceſſaria cauſa portari ſeu reportari cōtingat: quæ diſcretioni Poteſtatis uel ſui Vicarii ſiue militis inſpecta q̃litate & cōditione portantis uidebitur conuenire baliſtas autē ſiue arcus cum uirettis a berſagliādo & polzonis liceat unicuiq; portare impune pro libito uoluntatis congruis tamen horis & decentibus. Liceat etiam becariis portare cultellos aptos ad ingulandum: & etiam magiſtris lignaminum cultellos aptos ad deſignandum pro eorum miniſteriis oportunis. Item liceat quibuſcunq; perſonis portare arma offenſibilia/ dum trahunt ſiue uadunt tempore ignis incenſi in aliqua domo: uel in aliquo alio quocunq; loco pro igne

huiuſmodi extinguēdo maxime cū pulſat̃ cāpana ad arma ſiue fieri cōtigerit bānimētū
& eadē ipunitas/ ſit & etiā licitū arma portantibus tēpore guerre ſiue diſcurſus hoſtiū
quoquomodo. Equitibus ēt itinerātibus ſeu itineratiis de loco ad locū enſem uel gladiū
portare ipune liceat pro libito uolūtatis. Eximētes ēt a pœnis p̄dictis oēs & ſingulos
infraſcriptos quibus liceat q̄cūq; arma portare pro libito uolūtatis. v3. Vicariū gabel
laꝝ officialē dānoꝝ datoꝝ: cācellariū cōis/ officialē exactionis collectaꝝ: capitaneos co
mitatus & oēs ſingulos ſupradictoꝝ & cuiuſcūq; ipſoꝝ notarios ſubſtitutos familiares
& domeſticos caſtellanos rochaꝝ/ & eoꝝ famulos/ cōreſtabiles/ & cuſtodes portaꝝ & cu
ſtodes nocturnos & diurnos tā ciuitatis q̄ comitatus officiales ad cuſtodiā portus deputa
tos & quoſcūq; etiā in futurū deputādos ad aliquod officiū & eoꝝ notarios & fami
liares/ ſtipendiarios etiā dñi uel tubatores cōis/ atq; ſingulos plazarios. Itē oēs & ſingu
los factores/ caſtaldos/ depoſitarios/ cancellarios/ prouiſionatos quoſcūq; & eoꝝ familia
res/ & domeſticos Illuſtriſſimi Dñi & quoſcunq; & eoꝝ familiares. Item omnes & ſin
gulos cōſiliarios ciuitatis piſauri & eoꝝ filios qui fuerint ætatis .xv. annorum & ultra.
Item datiarios & exactores datiorum gualdarios & cuſtodes comitatus ſuper deuetū.
Et ꝙ quilibet uolens extra diſtrictum & comitatū piſauri ire ſiue ex aliqua cauſa pro
ficiſci poſſit impune portare arma offenſibilia in eundo/ & redeundo tam per ciuitatē
q̄ caſtra q̄ per comitatū p̄dictū. Et oēs denunciatores uillaꝝ & caſtroꝝ comitatus pi
ſauri p̄ñtes & qui pro t̄pe fuerint teneant̃ & debeant ſingulis ſeptimanis in die quoad
denunciandū uenire ſunt ſoliti denunciare oēs & ſingulos quos ſciuerint uel audiuerint
arma portare cōtra formā p̄dictā ſub pœna centū ſol. ꝶ. cuilibet denūciatori qui cō
tra p̄dicta negligens fuerit: & nihilominus quilibet poſſit accuſare denunciare & eius
nomen teneatur in ſecretū. Et habeat pro p̄mio quartā partē bāni. Et ꝙ Poteſtas ha
beat ſiue hr̄e debeat quartā partē pœnæ ſiue pœnaꝝ ſoluendarū per illos: qui ab offi
cialibus ſiue familiaribus ipſius Poteſtatis reperti fuerint huiuſmodi arma ferentes con
tra formam præſentis ſtatuti in ſingulis capitulis ſupradictis.

Quod nullus uadat per ciuitatē poſt ſonū cāpane. rub. 55.

ITem ſtatuerunt ꝙ nulla pſona poſt pulſationē cāpane cōis quæ pulſat̃ de ſero ad
bathocos audeat ire per ciuitatē ſine lumine uſq; ad pulſationē cāpane eiuſdē: quæ
pulſat̃ pro ſigno diei pœna & bāno .xl. ſol. ꝶ. pro quolibet & qualibet uice auferenda
de facto cuilibet cōtrafaciēti cui beneficia ſtatutoꝝ eo caſu nō patrocinent̃ & cuilibet
cōpetat accuſatio: & habeat medietatem banni ſi ſuā accuſationē probare poterit per
unū teſtē/ exceptis cuſtodibus nocturnis qui ex debito officii ad hoc tenentur. Et ſi eā
nocte cōtingeret furtū fieri uel dānū dari in ciuitate teneant̃ inuēti ire ſine lumine ad
emēdationē furti dānoꝝ/ ſi nō reperirent̃ malefactores. Et inuēti de mane ꝓclament̃
ad feneſtras/ ſiquis uellet cōqueri de furto uel dāno ſibi dato. Et idē itelligat̃ in portu.

Quod nullus uadat per ciuitatem & burgos in habitu inconſueto poſt ſo
num campane. rub. 56.

STatuerunt etiā ꝙ quicūq; repertus fuerit ire per ciuitatē uel burgos poſt pulſatio
nē cāpane groſſe cōis quæ pulſatur in ſero uſq; ad pulſationē ipſius cāpane: quæ
pulſatur in mane in ſigno diei coopertus capite uel corpore ab inſueto in cētū ſol. ꝶ.
pro quolibet & qualibet uice puniat̃ & plus & minus arbitrio Poteſtatis: cōſiderata cō
ditione perſone & qualitate negocii. In forenſibus aūt pœnæ p̄dicte duplicentur.

De campana pulſanda de mane & de ſero. rub. 57.

ITem ſtatuerunt ꝙ Poteſtas & ſua curia qui pro tpe fuerit trinā pulſationē groſſe campane quæ pulſatur de ſero pulſari facere teneatur/ad bathocos & per magnā horā cāpanā groſſam ad hoc ut aliquis a dicto ſono in antea nō audeat per ciuitatem ſine lumine nec ignorantiā poſſet prætendere & a dicto ſono retro uſqȝ ad ſonū dicte campane: quæ de mane pulſatur in ſigno diei pro nocte habeatur.

Quod nox intelligatur modo infraſcripto. rub. 58.

STatuerunt etiā ꝙ Poteſtas qui pro tēpore fuerit teneat̃: & debeat uinculo ſacramēti facere pulſari ſingulis noctibus iuxta diē cāpanā cōis ad bathocos anteq̃ pulſet cāpana magna pro licentiādis cuſtodibus ad hoc ut laboratores & cōducētes eoſdē poſſint ad dictū ſonū cōuenire & per ciuitatē ire ſine pœna & uſqȝ ad dictū ſonū cāpane a pulſatione eiuſdem: quæ pulſatur de ſero nox intelligatur.

De eo qui ſtudioſe inuaſerit poſſeſſionem alterius. rub. 59.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ ſiquis inuaſerit ſtudioſe poſſeſſionē alicuius ſua propria auctoritate cōdēnet̃ cōi in decē lib. ꝟ. & poſſeſſionē non īmutet ab eo qui primo poſſidebat/& hoc ſi ſine ui poſſeſſionē ꝑdictā inuaſerit. Si uero ui puniat̃ in triplo dicte quantitatis. Et Poteſtas teneatur poſſidentē in poſſeſſione defendere eū accuſatione: & ſine & ante accuſationē & poſt & ſine ſcriptura denunciato hoc Poteſtati & ſue curie a poſſeſſore & ꝙ ſuper tali poſſeſſorio teſtes poſſint recipi lite nō cōteſtata dato termino a Iudice ſuper tali poſſeſſorio probando.

De eo qui uim fecerit in poſſeſſionem datam per Poteſtatē rub. 60.

ITem ſtatuerūt ꝙ ſiquis uim fecerit in poſſeſſione data iuridice a Poteſtate uel eius officialibus puniat̃ uice q̄libet in duobus ſol. ꝟ. pro libra extimationis rei in qua uim fecerit cōi Piſauri applicāda. Et inſuper iuret ꝙ nō inquietabit nec inquietari faciet dictā poſſeſſionē/niſi per libelli porrectionē. Et nihilominus teneatur Poteſtas ipm cui uis fuit illata defendere in tenuta & poſſeſſione dicte rei ſine libelli porrectione.

Quod licitum ſit poſſidenti conuocare amicos conſanguineos etiam ex interuallo pro uiolentia propulſanda. rub. 61.

STatutum eſt etiā ꝙ ſi in futurū cōtigerit ꝙ aliqua perſona faceret aliquā uim in poſſeſſione alicuius rei: quā aliquis poſſideret uel in ea poſſeſſione cōtra uoluntatē poſſidētis ſtaret ꝙ tunc liceat tali poſſidēti incōtineti & ex interuallo tēporis inuenire amicos & cōſanguineos ad reſiſtendum tali perſone uiolentiā inferre uolenti. Etiā ſine licentia rectoris uel Poteſtatis nullo iure obſtante.

Quod nullus eques uel pedes uadat in auxilium alicuius rub. 62.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ nullus eques uel pedes per terrā uel per aquā manu armata in auxiliū alicuius contra aliquē in ciuitate Piſauri uel comitatu piſauri uel alibi ad dānū uel iniuriā faciendā uadat uel mittat ſine licentia Poteſtatis uel ſuoꝝ officialium: & qui cōtrafecerit eques in centū libris ꝟ. pedes uero in quinquaginta cōmuni condēnetur & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod nullus expugnet naues alicuius. rub. 63.

ITem ſtatuerunt quod infra diſtrictū piſauri aliquis nauē alicuius nō expugnet uel deprehendat/niſi eſſet inimicorum cōmunis piſauri nec alicui patiēti naufragium aliquid auferat uel iniuriā faciat. Et qui cōtrafecerit in.xxv. lib. ꝟ. cōmuni condēnetur

& ablata

& ablata reſtituat duplicata/ & ſi nõ habuerit unde ſoluat arbitrio Poteſtatis in pſona puniatur: & ſi de naue fuerit aliquod proiectum uel deiectum & inuentum per aliquẽ: reſtituatur: & ſi ille qui inuenerit/ & requiſitus inuenta non reſtituerit in centum ſol. ꝑ. cõmuni condẽnetur & inuenta reſtituat duplicata. Et pro ſuo labore fiat ſatiſfactio arbitrio Iudicis: & cuilibet competat accuſatio.

De iniuriis a mulieribus factis. rub. 64.

STatuerunt etiam ꝙ deinceps ubi alique iniurie/ percuſſiones/ uel offenſe interuenerint facte & cõmiſſe /a/ mulieribus banna & condẽnationes & capita ſoldorum ab eis pro dimidia auferantur: & non intelligatur in adulteriis/ homicidiis & latrociniis: de quibus condemnetur tanquam mares.

De pœna euntium ad ſorores. rub. 65.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus homo maſculus terrigena uel forenſis audeat uel pſũmat ire ad monaſteria monialium ſancte Claræ & ſancte Marie Magdalene & ſancte Catherine de Piſauro & ad ipſa loca ſe approximare & muros/ hoſtia/ uel feneſtras dictoꝝ locoꝝ quoquo modo frangere palã uel oculte in eorũq; loca intrare aut praticare ſine licentia ſuoꝝ ſuperiorum: & qui cõtrafecerit uice qualibet in .xxv. lib. ꝑ. cõi Piſauri cõdẽnet: cuius medietas ſit accuſatoris & alia cõis. Et etiã de pdictis rimari debeat per militẽ dum per ciuitatẽ eũ rimari cõtigerit de aliis extraordinariis & infragrãti delicto reperti per eum de facto cõpellantur ad ſolutionẽ dicte pœnæ. Excipiẽtes tñ uilicos & familiares dictaꝝ monialiũ: qui uere uilici ſint & famuli habẽtes curã de eoꝝ poſſeſſionibus & cũ eoꝝ animalibus afferentes ligna aliaq; eis neceſſaria ad quotidianum uſum ipſaꝝ: quibus licitũ ſit honeſte ire & in dictis monaſteriis libere & impune praticare: dũmodo aliqua inhoneſta pro huiuſmodi cõuerſatione minime faciãt uel cõmittant.

De pœna prohicientis aliquid de turri uel domo. rub. 66.

STatutum eſt ẽt ꝙ ſi de aliqua turri aliquid proiectũ fuerit ille cuius turris fuerit condẽnet in .xxv. lib. ꝑ. ſi de eius uoluntate proiectũ fuerit: quas ſi nõ ſoluerit dicta turris uſq; ad fundamentũ in terrã eiiciatur: & ſi de domo alicuius fuerit proiectũ aliquid ille cuius domus fuerit in .xxv. lib. ꝑ. cõi condẽnetur ſi de uoluntate eius cuius fuerit domus ꝓiectum fuerit animo nocendi alicui uel faciẽdi rixã: & hoc intelligatur in ciuitate & caſtris comitatus Piſauri. Verũ ſi de aliis turribus uel domibus poſitis in poſſeſſionibus aliquoꝝ aliquis lapis proieceret ſoluat ille qui ꝓiecit noie bãni .x. lib. ꝑ. Et hoc niſi proiecerit eis qui uellent iniuriã uel offenſam facere. Si uero de turri uel domo aliquid proiectũ fuerit: nõ tñ doloſe & animo nocẽdi: tũc ſoluat noie bãni .xx. ſol. niſi ex tali proitione aliquis percuſſus fuerit quo caſu nõ obſtãte ꝙ animo ꝓiciẽdi nõ proiecerit: nihilominus cõdẽnet pœnã cõtenta in ſtatutis loquẽtibus de ꝑcuſſionibus.

Quod nullus pallotet uel baliſtet uel aliquo alio modo prohiciat ad domos uel palumbarios ciuitatis uel comitatus Piſauri. rub. 67.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt ꝙ nulla perſona cuiuſcunq; conditionis exiſtat audeat ſeu præſumat pallotare/ baliſtare/ ſclopetare/ ſeu aliquo alio modo & ſeu forma prohicere aliquod genus lapidum ſeu armorum ad domos ſeu palumbarios ciuitatis uel comitatus Piſauri pro columbis tam domeſticis q̃ ſaluaticis occidendis: pœna & banno quinquaginta ſol. pro qualibet uice occidendo uel nõ occidendo dictos columbos: & cuilibet competat accuſatio.

De eo qui baliſtrauerit uel ſagittauerit alicui animo nocendi/ & animalia alicuius percuſſerit uel uaſtauerit. rub. 68.

STatuerūt etiā ꝙ nullus in ciuitate & diſtrictu Piſauri audeat uel pſūmat baliſtrare uel ſagittare animo nocendi alicui in pſona pœna & bāno.xxv.lib.ꝟ.ſi eū nō percuſſerit: ſi uero eum percuſſerit in quinquaginta lib. ꝟ. & ſi non habuerit unde ſoluat manum amittat. Si uero baliſtando ſagittando uel prohiciēdo aliquod animal percuſſerit extimatū centum ſol. ꝟ. uel abinde ſupra uel aliquo alio modo percuſſerit & ex tali percuſſione mortuum fuerit tale animal/ tunc cōtrafaciens in centum ſol. ꝟ. cōmuni cōdemnetur & dānum emēdet ſemper. Si uero animal fuit extimationis a centum ſol. ꝟ. infra: tunc contrafaciens uiginti ſol. ꝟ. cōmuni perſoluat & dānum emendet & plus & minus arbitrio Poteſtatis inſpecta qualitate animalium mortuorum uel auium.

De negatione/ & mutatione nois: & cōuictis in mēdatio. rub. 69.

ITem ſtatutum eſt ut/a/quolibet ueritas habeatur ꝙ quicunq; interrogatus fuerit /a/ Poteſtate iudicibus milite uel notario Poteſtatis/ ſeu alio officiali cōis Piſauri ꝙ dicat nomen ſuū: & ipſe negauerit nomen ſuū/ uel nō dixerit/ ſeu aliud nomen dixerit: pro qualibet uice in centū ſol. ꝟ. cōmuni cōdēnet & plus & minus ſecundū perſonaꝝ & negocii qualitatē. Et ſimili modo quicūq; fuerit interrogatus ab aliquo officiali cōmunis Piſauri ſuper aliquo facto ꝙ dicat ueritatē: & inuētus fuerit nō dicere ueritatē & cōuictus fuerit de mendatio iuridice in decē ſol. ꝟ. uice qualibet cōmuni cōdēnet & plus & minus arbitrio officialis ſecundum negocii qualitatē. Et idē in poſitionibus in iudicio productis & hoc habeat locū in proprio facto ſuo tantū. Et pdicta nō uendicent ſibi locū quando aliquis ſe excuſando ab aliqua accuſatione inquiſitione uel denūciatione negaret cōtenta in dictis accuſatione/ denunciatione/ uel inquiſitione quo caſu in nihilo puniat pro tali negatione: etiā ſi de mendatio & piurio cōuictus fuerit.

De eo qui uendiderit rem duobus. rub. 70.

STatutum & ordinatū eſt ꝙ quicunq; uendiderit ſeu aliquo alio titulo alienauerit rem imobilē aliquam duobus: ꝙ ſemper primus emptor ſeu qui primo huiuſmodi alienationē receperit/ pferatur ſecundo emptori & ſeu ſecundario loco alienationē recipienti/ tā in dominio ꝗ in poſſeſſione: etiā ꝙ ſecundus emptor ſeu ſecundario loco alienationē recipiēs/ prius poſſeſſionē & tenutam rei uendite & ſeu alienate/ nactus & ſeu adeptus fuerit. Adeo ꝙ tali caſu/ ſecūda alienatio nulla ſit & eſſe intelligat: & pinde ac ſi facta nō fuiſſet habeatur uigore pſentis ſtatuti: & nihilominus talis uenditor in huiuſmodi caſu: teneat dupplicatū pcium reſtituere/ & ſeu exburſare/ ſecundo emptori. Et hoc quo ad bona ſtabilia prout ſupra expreſſum eſt. Et ultra pdicta qualibet uice talis uenditor cōdēnet cōmuni in decē libris: quo uero ad bona mobilia ſeruari debeat ius cōmune: hoc tñ intellecto/ ꝙ dictū pcium duplicatū/ refundere teneatur uenditor pdictus primo emptori ſi rem uendiram eidem dare nō potuerit. Et inſuper pœnam prædictam incurrat prout ſupra. Et hoc ſtatutum habeat locum in futurum: & ſic poſt impreſſionem uoluminis præſentium ſtatutorum.

De eo qui imiſerit ignē in domo uel rebus alicuius. rub. 71.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicunq; miſerit ignē ſcienter & doloſe in domo uel rebus alicuius & ex ipſa ignis miſſione mors alicuius ſubſequeret uel aliquis homo cōburetur incendiū faciens uel ignē mittēs igne cōburatur. Si uero aliquis nō moriatur ex

tali

tali incendio: tunc ille qui incendium fecerit ſi fuerit in ciuitate uel burgis ſoluat nomine bãni ducentas lib. ꝑ. Si fuerit extra ciuitatẽ & burgos ſoluat nomine bãni centum lib. ꝑ. & dãnum & intereſſe/ & credatur ſacramẽto dãnum paſſi. Et ſi nõ habuerit unde ſoluat manus & pes amputetur ſibi: & idem intelligatur in incendiis barcharum & cumulatum grani cuiuſcũq; bladi ſicut in incendio extra ciuitatem uel burgos facto: & quicunq; ignẽ imiſerit in paleariis/ & aliis ſimilibus cõdẽnet̃ in uigintiquinq; lib. ꝑ. Et dãnum ſemper emendet: & ꝙ in prædictis pax nõ admittatur: & cuilibet competat accuſatio. Si uero quis doloſe ignẽ nõ miſerit: ſed eius culpa leui & leuiſſima incendiũ exortum fuerit ſolum teneatur ad emendationem dãni.

De nõ portando de loco ad locum ignem: niſi in pignattis. rub. 72.

ITem ſtatuerunt ꝙ nemo audeat uel præſummat portare ignem ab una domo in aliã domũ niſi cũ candela in lanterna uel prunas in pignatta uel paraſide coperta. Et ſiquis contrafecerit in decem ſol. ꝑ. cõmuni condẽnetur pro qualibet uice: & cuilibet competat accuſatio/ & habeat medietatem banni.

Quod in platea magna cõmunis nõ poſſint morari tricoli. rub. 73.

VT platea magna Piſauri ſit ab omni fœtore ac putredine prout eſſe decet cõtinue mundificata. Statuerunt & ordinauerunt ꝙ de cætero in dicta platea cõiter ac ẽt in appothecis & ſtazonibus habẽtibus exitũ in platea nõ poſſint nec debeãt morari aut habitare tricoli nec pſone alique artẽ tricolarie exercẽtes: aut aliquã alia artẽ ſeu magiſteriũ pp quã ſeu pp ꝙ fetor ſeu putredo aliqua olofaceret ſeu afficeret dictã plateã ſeu perſonas in dicta platea cõuerſantes: & qui cõtrafecerit ſoluat qualibet uice lib. x. ꝑ. & poſſit & debeat expelli. Excipiẽtes tñ tricolos portantes bancos ad uendendum in platea tẽpore quo ſit mercatũ: uidelicet in diebus mercurii & ſabbati.

De fornariis & panuendulis debentibus facere panẽ ad ſufficientiã & ad pondus declarandum in prouiſionibus panis. rub. 74.

STatuerunt ꝙ fornarii & panuẽduli teneant̃ & debeãt oĩ tpe facere panẽ affioratũ & groſſettũ bonitatis & põderis ꝑut in ꝓuiſionibus panis declarabit̃: ſub pœna & ad pœnã quinq; ſol. ꝑ. pro qualibet piza panis quæ inueniret̃ eſſe minoris ponderis: & amiſſione panis: nõ habito tñ reſpectu in media uncia uel ſimili minima quantitate in una piza panis quãtũ ad incurſionẽ pœnæ ꝑdictę: applicãda pro dimidia camere & ꝑ alia denũciatori & officiali faciẽti executionẽ. Adiciẽtes inſup ꝙ dicti fornarii & pannenduli poſſint ſi uoluerint facere panẽ boſſettũ & ferariẽſem: dũmodo reſpõdeat ſeu reſpondeant ad pondus: ſexte partis minus quo reſpõdere debet panis affioratus: & ſi ſecus inuentũ fuerit incidãt in pœnã ſupraſcriptã applicandã ut ſupra.

Q᷑ nullus tricolus ſeu reuẽditor poſſit emere uiſchiũ nec comeſtibilia. ru. 75

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus tricolus ſeu reuenditor poſſit aut ualeat emere ſeu aliquo alio modo & titulo aquirere aliquã q̃titatẽ uiſchii pro inuiſcãdis uineis nec aliqua comeſtibilia ueniẽtia in portu ſeu ciuitate Piſauri. Niſi primo dicte res ſteterint in dicto portu ſeu ciuitate per tres dies ad minus: ſub pœna decẽ lib. ꝑ. & amiſſionis rei empte pro medietate applicãda camere & pro quarta parte accuſatori & pro alia quarta parte officiali qui fecerit executionẽ: & caſu quo cõductor taliũ reꝝ nollet exonerare dictas res in portu ſeu ipſas cõducere in ciuitate: ſed uellet eadẽ die diſcedere: tũc & eo caſu dicti tricoli ac reuenderoli poſſint ac ualeãt dictas res emere cũ liceẽtia tñ Dñoꝝ re-

gulatorũ: ꝗ ſi ſecus factum fuerit incidant in dictam pœnam ut ſupra applicandam.

De pœna medicantium ſine licentia. rub. 76.

Quia ex imperitia medicoꝝ humana corpora ſæpe infliguntur. Ideo ſtatutũ & ordinatũ eſt ꝗ nulli liceat in ciuitate Piſauri ac toto eius territorio arté medicine & phiſices exercere: & ſe pro medico/phiſico gerere/niſi in dicta arte fuerit doctoratus/uel /a/ conſilio dicte ciuitatis licentiam obtinuerit: ſub pœna quinquaginta lib. ꝶ. pro quolibet contrafaciente: & cuilibet competat accuſatio.

Qđ nullus habeat hoſtiũ in muro ciuitatis per qđ poſſit intrari. rub. 77.

Item ſtatuerunt ꝗ oẽs habentes hoſtia in muro ciuitatis Piſauri per quæ poſſit intrari uel exiri ciuitaté debeant & teneantur ipſa claudere & murare de bono muro prætæ & calcine infra unũ mẽſem /a/ die publicationis ꝑſentis ſtatuti: & hoc etiã intelligatur in feneſtris. Et Poteſtas teneatur de ꝑdictis quolibet menſe inquiri facere: & qui cõtrafecerit ſoluat noĩe bãni centum lib. ꝶ. & cuilibet competat accuſatio.

De ortis & edificiis nõ habendis iuxta muros ciuitatis. rub. 78.

Statuerunt etiã ꝗ nullus de cætero audeat uel præſũmat ortũ facere edificare uel murare prope muros ciuitatis Piſauri per quindecim pedes ad hoc ut circumcirca prope dictos muros ſit liber aditus & ſtrata pro defenſione murorum: & qui contrafecerit puniatur de facto in quadraginta lib. rauẽ. omni iuris ſolẽnitate obmiſſa. Et nihilominus tale edificium & ortus penitus deſtruatur & eadẽ pœna modis & forma cõpellantur omnes qui haberent ad præſens muros ortos & edificia prope muros dicte ciuitatis intra ſpacium decem pedum ꝗ ſpacium libere remaneat pro cõmodo & defenſione dicte ciuitatis. Ita tamen ꝗ ſi dicte ſtrate ad præſens ſunt maiores decem pedũ latitudinis nõ reducantur ad minus ut ſupra in principio. Et ſi Poteſtas fuerit negligens in inquirendo de cõtrafacientibus & eoſdem puniendo ipſo facto incidat in pœnam uigintiquinq; lib. rauẽ. ſibi de ſuo ſalario retinendam.

Quod quilibet debeat ſuã turrim reſarcire & domum. rub. 79.

Item ſtatuerunt ꝗ ſiquis habuerit aliquã turrim uel domum aliquã in ciuitate Piſauri & eius burgis: quæ minaretur ruinam debeat talis reſarciri facere & aptare. Ita ꝗ homines poſſint ſub ipſis ſine metu & leſione tranſire & ſtare & habeat locũ in oĩbus turribus palatiis & domibus in ciuitate & burgis exiſtentibus ita & taliter ꝗ nõ ualeant in domibus alioꝝ: nec in perſonis & rebus leſionẽ facere ullo modo: & qui cõtrafecerit in decẽ lib. cõmuni cõdẽnet᷑. Et ꝗ oẽs habẽtes domos ſeu terrena in ciuitate & burgis Piſauri iuxta ſtratas & uias publicas teneant᷑ facere murari faciẽ anteriorem iuxta ſtratas infra annũ /a/ die publicationis ꝑſentis ſtatuti in antea eũ muro alto adminus. xii. pedibus. Quod tñ nõ intelligatur in burgo ſancti Erachiani quia ſunt pauperes: ſed remaneat arbitrio Poteſtatis qui prouideat paupertati. Et ꝗ Poteſtas teneat᷑ uinculo ſacramenti obſeruari facere ꝑſens ſtatutum tẽpore ſui regiminis.

Quod nullus teneat aquarium ſuper uia nec aquam de feneſtra uel hoſtio prohiciat. rub. 80.

Statutũ eſt etiã ꝗ nullus teneat aquariũ ſupra uias publicas uel uicinales per quas hoĩes frequẽter uadunt: & qui cõtrafecerit ſoluat noĩe bãni. xl. ſol. ꝶ. & claudere teneatur ita ꝗ nullo modo aqua fluat & ſemper tenere debeat aquariũ taliter ordinatũ in domo ſua: ita ꝗ nemini eunti per uiam nec conuicinis iniuriam faciat. Et ꝗ nulla

perſonā debeat ullo modo aquā nec aliquam aliam bruttură de ſpalto extrā uel hoſtio proicere in plateas publicas uel uicinales: nec aquā fetidā in andronibus uicinoꝝ: ita ꝙ iniuriā faciat conuicinis uel euntibus per uias: & qui cōtrafecerit ſoluat nomine bāni quadraginta ſoldos ꝑ. & ſuper aquis fetidis & brutturis proiectis in andronibus cū uicinoꝝ teneatur Poteſtas & ſua curia mittere plazarios cōmunis ad uidendum ad petitionē cuiuſlibet petentis. Et ſi inuenerint aliquē contrafacientem: tunc Poteſtas procedat ad dictam pœnā exigendam & ſtetur dicto præconis ſui plazarii.

De neceſſariis ſuper ſtratis nō tenēdis nec iuxta muros ciuitatis. rub. 81.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus infra ciuitatē Piſauri audeat facere ſediū uel neceſſariū aliquod ſuper terrā quod inferat alicui iniuriā de cōtrata uel putredo ipſius reſpondeat ad ſtratas publicas: & idem intelligatur in burgis & ſuburgis ciuitatis Piſauri. Et qui contrafecerit ſoluat noīe bāni centū ſoldos ꝑ. & facta deſtruanť. Et ꝙ nullus audeat facere neceſſariū uel ſedile in aliqua parte muri ciuitatis Piſauri. Et qui contrafecerit ſoluat nomine bāni centum ſoldos rauen. Et ſi quod factum reperiretur teneatur ille cuius eſt claudere & clauſum tenere uſ ad terram ita ꝙ ex ipſo aliquis nō poſſint iniuriam ſubſtinere: & qui contrafecerit pœna annotata puniatur.

Quod nullus claudat ſchalas in muro cōmunis. rub. 82.

STatutum eſt etiam ꝙ nullus ſchalas ſeruiētes muro ciuitatis claudere debeat nec impedire & ſiquis poſitum eſſet pro claudendo dictas ſchalas infra octo dies a die publicationis huius ſtatuti debeat amouere & tolli ab eo quod poſuerit: & qui contra fecerit ſoluat nomine banni centum ſoldos rauen.

De actione nulli forenſi uendenda. rub. 83.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus de ciuitate Piſauri uel eius diſtrictu alicui forenſi nec alii qui nō ſubſit iuriſdictioni Poteſtatis & cōmunis Piſauri nulla habita diſtinctione cuiuſcū coditionis & ſtatus exiſtat recipiēs ceſſionē audeat uel præſūmat aliquod ius uel actionē ſibi cōpetens aut cōpetentē ex quacū cauſa uendere cedere ſeu mandare: & qui cōtrafecerit in uigintiquin lib. ꝑ. cōmuni condēnetur & cadat iure ſuo & ipſa uenditio actio & ius ceſſum ſit ipſo iure nulla & ex ipſis nō poſſit agi / ne excipi & nullus ciuis uel diſtrictualis Piſauri talē forenſem uel aliū: qui ius uel actionē in ſe ſuſceperit in domo ſua ſciēter recipiat: nec aliqua uictualia ſibi præſtet: & cuilibet liceat tale ius uel actionē recipientem offendere ubi ſine metu pœnæ in rebus & perſonis: & quicū ſcienter receperit ipſum uice qualibet in decē lib. ꝑ. cōi cōdēneť & cedens actionē teneatur eum in quē ius / uel actio ceſſa fuerit indēnē conſeruare & de ꝑdictis ſemper cōpetat accuſatio: & hoc locum habeat inter ciues & comitatinos Piſauri.

Quod nullus actionē inueniat cōtra aliquē poſſidentē. rub. 84.

STatuerunt etiā ꝙ nullus nobilis ſeu maior exiſtens potentia / ſcientia uel diuitiis & cōtra quē ius uel actionē inuenerit præſūmat cōtra aliquē iuſto titulo poſſidētem ius uel actionē inuenire in reali uel perſonali uel aliis iuribus quibuſcun: & qui cōtrafecerit a iure quæſito cadat ipſo facto ſeu ſit ipſo iure nullus. Et nihilominus huiuſmodi ius uel actionē aquirens in decē libris ꝑ. cōmuni Piſauri condēneť: & cedens eidem ius & actionē eadem pœna puniatur: & cuilibet competat accuſatio.

De donis & cõuitis propter nuptias & de modo nuptiaꝝ. rub. 85.

ITem ſtatuerunt ꝙ tẽpore nuptiaꝝ & ſponſalitioꝝ fiendaꝝ in ciuitate & comitatu Piſauri nulla pſona cuiuſcũq; cõditionis exiſtat poſſit uel debeat palã uel oculte aliquid donare per ſe uel interpoſitã pſonã quocũq; colore quæſito uel dare alicui ſpõſæ uel alicui alteri de domo ſponſæ uel ſponſi: & cõtrafaciens uice qualibet & quolibet dono donantis: & recipientis in centũ ſol. ꝝ. cõmuni condẽnet. Et ꝙ dicta ſponſa ad domũ ſpõſi cũ honore & leticia traducatur: & nullus homo nec aliqua mulier debeat ſtare uel morari ad comedendũ ad nuptias in domo ſponſi/ niſi quatuor de proximioribus eoꝝ cõſanguineis ex utraq; parte ſi uoluerint. Et nuptie intelligant a die ductionis ſponſæ ad domũ ſponſi uſq; ad decẽ dies. Et qui cõtrafecerit tam maſculus ꝗ fœmina in centũ ſol. ꝝ. cõmuni cõdẽnet: & ſponſus ſeu pater ſponſi qui cõtrafecerit uel aliquẽ ſiue aliquã ultra dictũ numerũ cõuitauerit ad donandũ ſibi uel ad comedendũ in decẽ lib. ꝝ. cõmuni condẽnet & pro quolibet dono recepto & hoie & muliere cõuitata uel nõ. Quæ cõdẽnatio exigi poſſit per Poteſtatẽ & eius officiales a cõtrafacientibus nulla iuris ſolẽnitate ſeruata. Et ꝙ de pdictis Poteſtas inquiri facere teneatur per ſuos officiales tẽpore nuptiaꝝ: & nihilominus cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni/ ſi hoc probauerit per unũ teſtẽ. Et ꝙ dictum eſt de ſponſo & domo eius & patre eius idẽ intelligat de patre ſponſæ & eius domo. Et Poteſtas teneat quolibet anno in kal. Ianuarii in cõſilio generali iurari facere oẽs cõſiliarios dicti cõſilii ꝙ dictum ſtatutũ ſeruabunt & nõ cõtrauenient in aliquo. Itẽ quia cõueniens eſt ꝙ tpe triſtitie hoies nõ letentur ſtatuerũt ꝙ tẽpore quo aliquis uel aliqua morietur in ciuitate uel comitatu Piſauri in domo alicuius nulla perſona poſſit nec debeat ire ad comedendum ad domũ ubi eſt luctus deinde ad octo dies exceptis quatuor de ſuis proximioribus maſculis & fœminis ab utraq; parte ſub pœna prædicta: & cuilibet cõpetat accuſatio. Et ꝙ omnes pœnæ quæ a facientibus contra præſens ſtatutum exigerentur conuerti debeant in murando muro ciuitatis.

De modo & forma ſepeliendi mortuos. rub. 86.

STatutum eſt etiã ꝙ de cætero nulla perſona cuiuſcũq; cõditionis exiſtat audeat uel pſũmat in funere cuiuſcũq; defunti tenere uel portare ſeu teneri uel portari facere ultra quatuor duplerios ſiue cereos ponderis libraꝝ quatuor pro quolibet duplerio ſiue cereo / nec audeat uel pſũmat expendere uel diſtribuere inter clericos & fratres qui interfuerint dicte ſepulture ultra. xxv. libras cere ultra pdictos cereos ſub pœna quinquaginta lib. ꝝ. ſibi de facto auferenda: & cõmuni applicandas quæ quãtitas. xxv. librarũ cere modo infraſcripto diſtribui debeat inter eos clericos & religioſos: Miniſtro cuilibẽt uel puinciali Abbati ſancti Rachiani ſiue fabalis/ Abbati ſancti Decentii & Germani unũ doplerium ponderis ſex unciaꝝ pro quolibet/ priori ſancti Erachiani/ ſancti Spiritus/ ſancte Marie in portu/ maiori fratrũ minoꝝ/ fratrũ pdicatoꝝ & fratrũ heremitaꝝ/ canonicis epiſcopatus unũ doplerĩu ponderis quatuor unciarum pro quolibet: Aliis uero habentibus officiũ in cõuentibus cuiuſlibet ordinis due candele pro quolibet ponderis medie uncie pro qualibet candela: oibus aliis uero dari debeat una cãdela pro quolibet ponderis medie uncie pro qualibet candela. Si uero cõtigerit Reuerendũ patrẽ dñm Epiſcopũ Piſauri: qui nunc eſt uel qui pro tpe fuerit intereſſe tali ſepulture: tunc ultra pdictã quãtitatẽ licitũ ſit dare dicto dño Epiſcopo unũ dopleriũ quatuor

libraꝝ

libra℞. Si uero cõtigerit Vicariũ dñi Epiſcopi intereſſe licitum ſit etiã pro dicto funere dare unũ dopleriũ ſiue cereũ unius libre ponderis. Addicientes ꝙ ſpeciarius qui dictam cerã uendet debeat ponderare dictã cerã deputato ad dictũ officiũ. Et ꝙ ſpeciarius nõ debeat uendere dictã ceram ultra pondus ſuperius annotatũ: nec ſuperſtes uel deputatus uel alius recipere ſub pœna decẽ libraꝝ ℞. cuilibet eoꝝ cõtrafacienti auferẽda & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni & teneatur in ſecretũ. Et ꝙ ſi ſpeciarius ſcripſerit maiorẽ quantitatẽ in eius libro ꝙ emens nõ teneatur ſoluere niſi pro quãtitate ſupra deſcripta/ & taxata/ & quilibet ſpeciarius habere debeat copiã huius ſtatuti in eoꝝ ſtatione ne ꝑtendere poſſit ignorantiã quoquomodo. Teneatur etiã Poteſtas uinculo iuramenti quolibet anno dicto ſuperſtiti mortuoꝝ ſepeliendoꝝ uel alteri in locũ ei ſubrogato ſacramentũ deferre de obſeruãdo ſupradicta cõtenta in hoc ſtatuto. Addicientes inſuper ꝙ ſub pœna ꝑdicta quinquaginta lib. ℞. heredes defuncti nõ audeãt uel præſũmãt de nouo ueſtire ueſtibus lugubribus pro honore mortui uel ad triſtitiã oſtendendã ultra quatuor cõputatis in dictis quatuor heredibus ꝑdictis ſi cõtigerit dictos heredes ſe ueſtire dictis ueſtibus ob mortẽ: & noluerũt licitũ eſſe quotcũq; fuerint ſe poſſe ueſtire ultra dictos quatuor ueſtibus lugubribus ob morte parentũ eius & ꝙ aliquis alius etiã attinens defuncti nõ poſſit ex dicta cauſa ſe ueſtire etiã ſi uellet expenſam facere de ſuo proprio ſub pœna. xxv. lib. ℞. Et ꝙ in brachio pãni eo caſu nõ poſſet expendi unũ ducatũ: & ꝑdicta locũ habeant niſi per teſtatorẽ in eius teſtamento uel alia uoluntate relictũ eſſet ꝙ ueſtirentur plures perſone: quo caſu quod per eum diſpoſitum fuerit: liceat heredibus exequtioni mandare ſine pœna. Et ꝙ in ſeptimis & aniuerſariis de cętero fiẽdis in cõmemorationẽ defunctoꝝ illi qui tales ſeptimas & aniuerſaria fieri fecerint expendere poſſint in cera medietatẽ eius quod ſupra taxatum eſt & nõ ultra pœna & banno uigintiquinq; librarum rauẽn. pro quolibet contrafaciente & qualibet uice de facto ut ſupra auferenda.

Q đ nulla mulier debeat extra domũ & ad eccleſiã ire poſt mortuũ. ru. 87.

ITem ſtatuerunt ꝙ nulla mulier cuiuſcũq; cõdictionis exiſtat debeat exire domum lugens uel ſequi cadauer per plateas: nec ire poſt cadauer ad eccleſiã quãdo portaẽ ad ſepelliendũ pœna & bãno centũ ſol. ℞. Liceat tamen exclamare & cõdolere compe tenter ſiue moderate in domo: & cuilibet de prædictis cõpetat accuſatio bãni.

Quod nullus audeat rumpere fugam molendinoꝝ. rub. 88.

STatuerunt ꝙ nullus audeat uel præſũmat fugã molendinoꝝ cõis rũpere uel rumpi facere/ & ꝙ nullus cauſa extrahendi aquã aliquã claucã ſiue aliquod aliud edificiũ pro aqua trahẽda/ facere tenere uel cõſtruere debeat: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni. xxv. lib. ℞. & ꝙ Poteſtas teneaẽ facere citari oẽs panterales corã eo: & eos oẽs pãterales iurari facere ꝙ ꝑdictũ ſtatutũ obſeruabũt ſub pœna ꝑdicta & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni: & ꝙ nullus habẽs poſſeſſionẽ iuxta fugã molẽdinoꝝ audeat uel ꝑſũmat appropinquare uallatui cõmunis cũ foſſato uel alio laborerio ꝙ aqua uallati exeat uel tranſeat grippã ſub pœna centũ ſol. ℞. & ſuis expẽſis reaptet.

Quod nullus fodiat ad ſpondas foſſatoꝝ. rub. 89.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus fodiat uel cauet a ſpõdis foſſatoꝝ cõis uel uiaꝝ publicarũ cõis uel intra muros ciuitatis Piſauri: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni. xx. ſol. ℞. & pro quolibet & q̃libet uice: & cuilibet cõpetat accuſatio & hẽat medietatẽ bãni.

Quod omnes poſſidentes iuxta foſſata paduli teneant remoliꝛe. rub. 90.

ITem ꝙ omnes poſſidentes iuxta foſſata per quæ aqua pluuialis ueniens de ciuitate uel eius burgis labitur in padule teneantur & debeant ipſa foſſata ſcargare / & ſcargata tenere: ita ꝙ ſemper ſint amplitudine quinq; pedum & quicunq; habuerit domum in qua habeat claucam factam ſupra dictis foſſatis ſcargatam tenere debeat ita ꝙ nõ præſtet impedimentũ aquæ currenti per dicta foſſata. Et idẽ intelligat in poſſidentibus iuxta foſſatum factũ iuxta forũ paduli per directum ab hoſpitale olim dñi Ioãnis ſancti Iacobi uſq; ad hoſpitale domini Zonghi quod eſt prope dictũ ſaquatorium molendinoꝝ ſancti Caxiani. Ita ꝙ aqua per ipſa foſſata ſolita currere & fluere poſſit libere: & ſi aliqua perſona poſſideret iuxta dicta foſſata quæ non eſſet ſubiecta iuriſdictioni cõmunis Piſauri: tunc eius laborator compellatur ad prædicta ſeruanda: & qui contrafecerit ſoluat nomine bãni uice qualibet quadraginta ſoldos rauẽ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

De pœna extrahentiũ cannã uincũ & carbonem. rub. 91.

STatutum eſt etiã ꝙ nullus audeat uel præſummat cannas uincum / & carbonẽ de ciuitate uel comitatu Piſauri extrahere portare uel extrahi facere per mare uel per terrã pœna & bãno centũ ſol. ꝶ. pro quolibet & qualibet uice & perditionis uinci cãnarum & carbonis: & de ꝑdictis cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni.

De pãno nõ portando extra comitatũ ad ingualchandũ. rub. 92.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus de ciuitate uel comitatu Piſauri audeat uel præſummat portare uel portari facere pannum ad gualcandum extra ciuitatem uel diſtrictum Piſauri quando gualcherie eſſent ad ingualcandũ in ciuitate uel diſtrictu Piſauri & qui contrafecerit ſoluat nomine banni centum ſoldos rauẽ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

De pœna extrahentium blaua ſine licentia: & quod ſoluere debeat licentia obtenta: & de premio deprendentium euntes contra deuetum in ꝑdictis & de aliis uictuariis comprehenſis nõ extrahendis. rub. 93.

STatuerunt ꝙ nullus cuiuſcunq; condictionis & ſtatus exiſtat de cætero poſſit uel ualeat ſub pœna centũ ſol. ꝶ. pro quolibet quarto / & amiſſionis bladi & animalis ſuper quo portaret dictũ bladum uel farinã de dicta ciuitate Piſauri uel eius territorio quomodolibet per ſe uel aliũ extrahere uel extrahi facere granũ uel farinã / uel alterius generis bladi ſine expreſſa licentia tracta uel mãdato Illuſtriſ. Dñi qua ab ipſo obtenta & habita nihilominus talis gratiam impetrans ſoluere teneatur & debeat pro qualibet ſalma: quã extraſerit nouẽ bononenos & tres denarios rauẽ. cõmuni Piſauri nõ obſtãte ꝙ in ea gratia uel licẽtia dicat uel diceretur ꝙ libere ſine aliqua ſolutione extrahere poſſit niſi in ꝑfata gratia licentia uel mandato expreſſe dicat & adiecta fuerit clauſula non obſtante ꝑſente ſtatuto & ꝙ gratia tracta uel licentia expirare intelligat & caſſa & irrita ſit & cenſeat ſi uigore ꝑdicte gratiæ nõ extraxerit granũ bladũ uel farinã infra quatuor mẽſes a die date gratiæ uel licẽtie. Et ꝙ ſalma grani uel farinæ uel alterius bladi qđ cũ licentia & modis ſupra extraheret intelligat ad pondus quadringentarũ quadraginta libraꝝ & nõ ultra & ſi maioris fuerit ſoluat cõmuni pro rata de illo plu

ri quod fuerit ad rationē nouē ſoldoꝝ & triū deñ.ꝝ. ut ſupra expreſſum eſt. Hoc ad-
dito ꝙ ſi & in quantū p̄fatus Illuſtriſ. Dñs faceret gratiā uel licentiā liberā concederet
alicui extrahendi granū uel farinā uel aliquod genus bladi ut ſupra præmittit᷑ uſq; ad
quantitatē & ſummā quinq; ſalmaꝝ & nō ultra ille talis licentiā uel gratiā liberā ha-
bens poſſit & ualeat uſq; ad dictā quantitatē quinq; ſalmaꝝ extrahere ſine aliqua ſolu-
tione datii uel gabellæ nō obſtante ꝙ in tali gratia uel licentia adiecta fuerit clauſula:
ut ſupra fit mentio. Et capitanei comitatus & alii officiales ſuper deueto teneant᷑ dili-
genter & ſollicite perquirere de cōtrafacientibus in p̄dictis. Et Vicario gabellæ repor
tare: qui ut diligentiores in prædictis exiſtant ſi aliquē in p̄dictis cōtrafacere deprehen
derint habeant quartā partem dicte pœnæ. Et ꝙ nullus poſſit uel debeat portare/uel
extrahi uel portari facere pullos uiuos columbos/anates nec etiā mortuos ultra duo pa-
ria nec oua/uelcaſeū per ſe uel alios & ſiquis cōtrafecerit cōdēnet᷑ pro quolibet & qua-
libet uice in decē libris raueñ. & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni.
Exceptis nauibus quæ a portu & riua Piſauri recederēt. Quibus vicarius gabellę poſſit
dare licentiā extrahendi duos quartos fabæ pro qualibet naue magna & portādi panē
ad ſufficientiā marinariorum pro uiagio: quod facturi eſſent: & exceptis euntibus ad
macinandum extra comitatū Piſauri tēpore neceſſitatis qui ire impune poſſunt: dūmo-
do cum licentia ſeu bulla Vicarii gabellarum uadant uel capitaneorum comitatus iux-
ta morem conſuetum.

De blado reducendo ad fortilitia: & de pœna nō aſſignantiū. rub. 94.

ITem ſtatuerunt ꝙ omnes habitantes in ciuitate & comitatu Piſauri uel in ipſo co-
mitatu bladum recolligentes ſingulis annis a tēpore recollectionum cuiuſcūq; bla-
di uſq; & per totum menſem ſeptembris debeāt reduxiſſe & reduci feciſſe omnia quæ-
cunq; bladat quæ recollegerint ad ciuitatem & caſtra: nihil de ipſis bladis extra ciui-
tatem & caſtra dimittendo. Et ſiquis contrafecerit puniatur pro qualibet ſalma in ui-
ginti ſoldis raueñ. Et nihilominus perdat bladum: in qua pœna incurrat ipſo facto niſi
licentiā habuerit a domino ea extra fortilicia retinendi: quā quolibet anno habere de-
beant a domino alias cadant in ſupradictam pœnam & ſi dicta blada nō repoſuerint
& reduxerint ad fortilicia ut ſupra. Et colligentes ſiue habentes dicta blada in condu-
ctione ipſorum uel ante debeant pœna & banno prædictis dicere ueritatem de quanti
tate qualitate & ſpecie bladi officialibus qui pro tempore fuerint ad ſcribendum depu
tatis. Addiciētes ꝙ cuilibet licitū ſit tēpore recollectionis reſeruare & retinere ſibi ex-
tra ciuitatem & fortilicia ciuitatis Piſauri in uilla uel domo: in qua habitaret tantum
granum quod ſibi & ſuæ familiæ ſufficiat per uictū duoꝝ menſium alio tunc periculo
nō iminente gentium armigerarum uel guerræ: dūmodo tale granum ſic retinendum
aſſignauerit officialibus deputatis ſuper recollectum grani dicti anni.

De cuſtodibus eligendis in quolibet caſtro & uilla comitatus Piſauri ne uictua-
lia extrahant᷑: & ꝙ nullus extrahāt poma/ligna uinum. rub. 95.

ITem ſtatuerunt ꝙ in quocunq; caſtro & uilla diſtrictus & comitatus Piſauri exi-
ſtente iuxta confines diſtrictus Piſauri eligi debeant ſex homines qui iurent bona
fide ſine fraude die noctuq; cuſtodire ne uictualia extra comitatum & diſtrictū Piſauri

aliqua extrahantur ſine licentia Poteſtatis. Et teneantur accuſare denunciare omnes cõtrafacientes & habeāt medietatē bāni de eo℞ denunciationibus. Item ꝙ nemo debeat extrahere extra ciuitatē & diſtrictū Piſauri nec portare alio ad uendendum poma/ligna/ & uinū & qui cõtrafecerit ſoluat noīe bāni.xl.ſol.℞. Nec aliquis debeat ire ad macinandū extra diſtrictū Piſauri donec molendina cõmunis macinare poſſunt: ſub pœna pdicta: & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatē banni.

Quod uxores molendinariorum nõ faciant panem ad uendendum: & de pane uendulis: & camangiarolis. rub. 96.

STatuerunt etiā ꝙ aliqua uxor molendinarii per ſe uel aliquā aliā perſonā nõ faciat panē uenalē: & quæ cõtrafecerit ſoluat noīe bāni.xx.ſol.℞. pro qualibet uice Et quælibet paneuendula debeat habere & tenere tobaleā albā ſuper panē & baculum in manibus & impune poſſit percutere tangentē panem eū manu & quæ cõtrafecerit ſoluat noīe bāni quinq; ſol.℞. & nulla panuēdula debeat filare douanare nec torquere ſtando in platea ad uendendū panē: & quæ cõtrafecerit ſoluat noīe bāni quinq; ſol.℞. Et ꝙ nulla panuendula tricola uel camāgiarola audeat uocare aliquam perſonam euntem ad caniſtra alterius ut uadat emptura ad ſuū aliquid: & quæ contrafecerit ſoluat nomine banni quinq; ſoldos raueñ. & idem intelligatur in omnibus aliis artificibus. Et ꝙ omnes panuendule debeant facere panem ad pondus ſibi taxatum uel taxādum per extraordinariū Poteſtatis: & qui debeat uidere quid ualeat cõmuni foro ſiue mercato Piſauri granū. Et ſecundū cõmune preciū dicti grani debeat imponere põdus dicto pani: hoc eſt ad quod pondus debeant facere dicte paneuendule dictū panē taxādo dictū pondus dicti panis iuxta taxationē deſcriptam in fine ſtatutorum. Et ſiqua panuendula reperta fuerit panē feciſſe minus penſa debita ſiue ſtatuta ſoluat nomine bāni pro qualibet uice quinq; ſoldos raueñ. & amittat panē qui repertus fuerit minus penſa debita: & teneatur bis extraordinarius in edomoda uidere/ & ponderare panem, & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatem bāni. Excepto quod bracciadellos biſcottos & panem boſettum facere poſſint ſine penſa libere.

De eo qui furtum fecerit in molendinis. rub. 97.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicunq; aliquid in molendinis ciuitatis & comitatus Piſauri furatus fuerit perdat auriculam: quam redimere poſſit decem libris raueñ. & inſuper emendet furtum in quadruplum.

Quod molendinarii preciū aliquod nõ recipiāt pro macinatura. rub. 98.

STatutum eſt etiā ꝙ molendinarii molendino℞ ciuitatis & comitatus Piſauri non recipiant aliquod preciū pro macinatura ab aliqua perſona excepta moltura ordinata per formā ſtatuti: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni quadraginta ſol.℞. pro quolibet & uice qualibet & cuilibet cõpetat accuſatio/ & habeat medietatē bāni. Et ꝙ Poteſtas quolibet anno teneaᷣ in kal'is Ianuarii citari facere oēs molendinarios ciuitatis & comitatus Piſauri corā eo & eos & quēlibet eo℞ iurari facere ꝙ nullū ꝑciū ſeu donū aliquod recipient ab aliquo pro macinando bladum. Et ſiquis iurare cõtempſerit uel negligens fuerit in iurando condēnetur uice qualibet in quadraginta ſol.℞. Et ſi contigerit molendinarios mutari in molendinis aliqua cauſa: tunc molēdinarii de nouo ſeruientes iurare teneantur ut ſupra/ ſub pœna prædicta.

Quod

Quod nullus accipiat de lapidibus pōtis ſoleꝫ uel de alio edificio. ru. 99.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus audeat uel ꝓſūmat aliquē lapidē de lapidibus pontis ſoleꝫ uel de muris cōis uel aliquid de aliquo edificio cōis Piſauri accipere uel accipi facere. Et qui cōtrafecerit ſoluat nomine bāni decē lib. ꝶ. & ablata reſtituat. Et cuilibet cōpetat accuſatiō/ & habeat medietatē bāni & dānū intereſſe cōis reſarciat.

De pœna portantiū de præta focarie uel lapides coctas rub. 100.

STatutum eſt etiā ꝙ nullus undecūqꝫ & cuiuſcūqꝫ cōditionis exiſtat audeat uel ꝓſūmat extrahere uel portare extra comitatū Piſauri de ꝑta focarie/uel catigliani pœna & bāno quinquaginta lib. ꝶ. pro quolibet cōtrafaciente & qualibet uice/ nec ēt quadrellos de terra cocta pœna. xxv. lib. ꝶ. ſine expſſa licētia Illuſ. Dñi uel ſui locūtenētis.

Quod nullus ſocius debeat uel audeat tenere boues de nocte extra ciuitatem ſine licentia. rub. 101.

ITem ſtatuerūt ꝙ nullus ſocius de ciuitate & comitatu Piſauri tenere debeat de nocte extra ciuitatē & burgos nec extra caſtros & uillas boues & aſinos & aīalia ſine expreſſa licētia dñi cuius ſunt/ & ſi tenuerit/ & dicta aīalia uel aliqđ eoꝝ amiſerit bona uel mala cuſtodia teneat ſocius ipſos boues & alia aīalia oī exceptiōe remota dño emēdare.

De pœna ſocii defraudātis opera bouū quos tenet ad ſocidā. rub. 102.

STatuerunt ēt ꝙ ſi aliquis ſocius defraudauerit dño a quo habuerit boues iure ſocide de operibus bouū credat ſacramēto dñi de fraude ipſaꝝ operū cū probatione unius teſtis taſſatione prius a Iudice moderate facta: & ille qui repertus fuerit dño ſuo ſic defraudaſſe teneat ipſi dño tales operas defraudatas emendare: & nihilominus cōdēnet cōmuni in. xl. ſol. ꝶ. Et ꝙ nullus audeat accipere boues ab aliquo bubulco ad laborandū uel ad carrizandū aliquid ſine uolūtate dñoꝝ quoꝝ fuerint boues & qui cōtrafecerit ſoluat cōmuni decē ſol. ꝶ. Et ꝙ oīa iuga bouū ciuitatis & comitatus Piſauri ſint & eſſe debeāt ferrata. Et ſiquis bubulcus laborauerit cū iugo nō ferrato ſoluat pro bāno uice qualibet quinqꝫ ſol. ꝶ. Et quilibet laborator qui iuuauerit aliquē portare ſecū tot roccia teneāt qđ eidē debeāt ſufficere tota die qua debeat laborare. Et qui cōtrafecerit ſoluat noīe bāni decē ſol. ꝶ. & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatem bāni. Et ꝙ Poteſtas teneat oēs bubulcos ciuitatis & burgoꝝ Piſauri corā eo quolibet anno citari facere: & ab eis & quolibet ipſoꝝ ſacramentū recipere ꝙ dānum alicui nō dabunt cū bobus uel ſine bobus de die uel de nocte: & qui cōtrafecerit & tale ſacramentum præſtare recuſauerit cōmuni condēnetur in uiginti ſol. ꝶ.

De pœna uendentis aīalia quæ habet ad ſocidā uel ad cuſtodiā. rub. 103.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus præſummat uel audeat uendere uel donare obligare uel alienare aliquas beſtias: quas acceperit ab aliquo ad guardiam uel ad ſocitā uel permutare ullo modo ſine licentia dñi locantis: nec aliquis a conducentibus dicto modo emere/ uel accipere aliquam beſtiam ſine licentia domini cuius ſunt. Et qui contrafecerit ſoluat nomine bāni tam dans ꝗ accipiens decem libras rauēn. uice qualibet & plus arbitrio Poteſtatis & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatē banni: & ſi nō habuerit unde ſoluat arbitrio Poteſtatis pœna perſonali puniatur.

De bubulcis & carretariis debentibus ire ante currum. rub. 104.

STatuerunt etiā ꝙ bubulci currium & carrettaꝝ per ciuitatē & eius burgia in futurū ire pedes debeant ante boues/ & equū/ uel iumentū/ uel aſinos cū trahiť car

tetta: & nō aliter ire debeāt: & qui cōtrafecerit ſoluat noīe bāni uice ꝗlibet quinꝗ ſol. ℟. & dānū ſemꝑ emēdet & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni & ipſas carrettas uel currus ī uiis publicis pœna p̄dcā nō dimittāt ſine remedio pacis & cōpēſatiōis.

De pœna ſubleuantium faſces. rub. 105.

ITem ſtatuerunt ꝙ a tēpore quo faſces pro gābaris callanē in mari uſꝗ ad paſca reſurrectionis dñi nullus audeat faſces alicuius leuare ſine licentia illiꝰ cuius ſunt: & qui cōtrafecerit ſoluat pro quolibet & qualibet uice decem ſol. ℟. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod cœnam dare laboratoribus nemo audeat. rub. 106.

STatutum eſt etiā ꝙ nemo debeat in ciuitate & comitatu Piſauri dare alicui laboratori cœnā de ſero, duo tamen panes in ſero licite dari poſſint & bibere in ſero laboratori: & qui cōtrafecerit tam dans ꝗ recipiens aliquid ultra ſupradicta ſoluat nomine bāni quinꝗ ſol. ℟. pro quolibet. Et hinc excipiuntur laboratores qui gratis iuuāt alios quibus dare poſſint patroni pro libito & uoluntatis.

De barcha alicuius nō diſoluenda. rub. 107.

ITem ſtatuerunt ꝙ nulla perſona propria auctoritate audeat uel præſūmat barchā alicuius ad palum ligatam in fuga molēdinoꝝ in portu Piſauri uel in mari uel in quocunꝗ alio loco ligatam diſoluere nec ducere uel amouere abſꝗ licētia cuius fuerit Et qui contrafecerit ſoluat nomine banni uiginti ſol. raueñ. & dānum emendet: & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

De tegetibus/& paleariis nō faciendis. rub. 108.

STatuerunt etiā ꝙ nullus audeat de cætero facere nec factam tenere aliquā tegetem ſtipula uel aliquod paleare paleis uel feno iuxta murum ciuitatis & īfra uias: quæ uadunt ſiue pergunt a porta gattoli per dirrectū uſꝗ ad fugam molendinoꝝ cōmunis uſꝗ ad cantonem ſancte Clare/niſi de licentia domini Poteſtatis pœna uiginti ſoldoꝝ raueñ. & facta moueant.

De pœna tenentium ſtramen in ciuitate. rub. 109.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus audeat uel præſūmat tenere ſtramen in domo aliqua uel iuxta aliquā domū in ciuitate Piſauri ſine licētia Poteſtatis niſi pro una nocte tātum: & qui contrafecerit puniatur in uiginti ſol. ℟. pro qualibet uice: & ſtramen amoueat & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod nullus teneat canē mordacē uel aliū canē ſine uncino. rub. 110.

STatuerunt etiā ꝙ nemo de ciuitate audeat uel debeat tenere canē mordacē qui ſit ſolitus mordere hoībus & perſonis. Et quicunꝗ talē canē habuerit & tenuerit debeat tenere dictū canē ligatū de die & nocte. Ita ꝙ aliquē non poſſit mordere poſtꝗ fuerit ſibi ab aliquo denunciatū ꝙ talis canis mordeat & ſi eum ligatum nō tenuerit uel eum nō mactauerit & morſu ipſius canis aliqua ꝑſona moreretur: tunc ille cuius canis fuerit ſoluat cōmuni noīe bāni centū lib. ℟. Et ſi ex tali morſu aliqua perſona mēbrum amiſerit ille cuius canis fuerit in quinquaginta lib. ℟. cōmuni condēnetur. Si uero ex dicto morſu aliquis nō moreretur: nec membrum amiſerit teneatur dominus cuius canis fuerit canis ſemper quomodo momorderit alicui medico ſoluere pro medicatura morſus quomodocūꝗ momorderit: & nihilominus duos ſoldos pro quolibet die quo laborare non poterit recipiens morſum & donec liberabitur dare & ſoluere te-

neatur

neatur dn̄s canis. Et ꝙ liceat unicuiq; interficere canem aduerſus uenientē ad morden dum: & ꝙ oēs porcarii ciuitatis & comitatus Piſauri tenean͛ in kal̄is auguſti uſq; ad feſtū oīum ſanctoꝝ eoꝝ canes tenere ligatos in die: adeo ꝙ in uineis dānum dare non poſſint. Et tenean͛ ligare eoꝝ canibus unū uncinū ad collū pro quolibet tēpore ꝑdicto de die & de nocte: pœna & banno.xx.ſol.ꝶ. pro quolibet cane & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni & ſtetur ſacramento accuſatoris.

Vbi feces cōburi debeant: & de pœna cōtrafacientium. rub. 111.

ITem ſtatuerūt ꝙ nullus audeat uel præſūmat feces in ciuitate Piſauri colligere & retinere: ſed poſtq̄ in ciuitate burgis uel comitatu Piſauri recollegerint eas tenean͛ tenere in locis remotis extra ciuitatē: ita ꝙ fetor nō reddatur: & idem intelligatur in guato & aliis rebus fetorē reddentibus uel facientibus. Et cōtrafaciens ſoluat cōmuni Piſauri nomine bāni centum ſol.ꝶ. pro qualibet uice: & ꝙ deinceps nō comburantur nec comburi poſſint per aliquem iuxta ſtratas publicas ſiue habitationes aliquas prope ciuitatem. Et qui contrafecerit ſoluat nomine banni quadraginta ſol.ꝶ. & feces remouere teneantur uel ſequenti die uel poſtq̄ ſibi denunciatum fuerit.

De foueis a blado reaptandis & de pœna cōtrafacientiū. rub. 112.

STatuerunt etiā ꝙ quicūq; habet foueā uel foueas in ciuitate uel eius burgia: quæ ſint ſcoperte uel ſfondate uel alamaticie teneantur eam/uel eas reaptare uel recoperire uel reimplere infra tertiā diē /a/ die ſcoperitionis uel alamaticie: & qui cōtrafecerit ſoluat cōi noīe banni.xx.ſol.ꝶ.& foueas aptate teneat͛. Et ſi nō reperirentur illi uel ille cuius eſſet fouea: homines de conuicinia teneantur eas uel eam reaptare recoperire uel reimplere. Et quicūq; habet foueas ad retinendū bladū quocūq; tēpore quo ipſas ſcoperire uoluerit propter blada reponenda uel extrahenda pro taſo ſemper copertas tenere debeat cū una grate lignaminis ad hoc: ut pueri uel homines uel animalia nō cadant in eis nec alii leſionē recipiant: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni quinq; ſol.ꝶ. & idem intelligatur in caſtris uel uillis comitatus & diſtrictus Piſauri: & habentes ſic foueas teneantur emendare dānum omnibus aliquod dānum recipientibus pro dictis foueis diſcopertis: & hoc habeat locūm in præſentibus & futuris.

Vbi & in quo loco foue a grano fieri debeant. rub. 113.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus foueam uel foueas aliquas faciat per ſtratas publicas ciuitatis Piſauri ad retinendum blada. Excepto ꝙ foueę fieri poſſint in triuio porte pontis /a/ dicta porta recto tramite per uiā & burgū uſq; ad molēdinū ſancti Caxiani incluſiue & /a/ dicta porta pontis per uiā quæ uadit uerſus triuiū porte colline uſq; ad dictū triuiū incluſiue: & qui cōtrafecerit ſoluat nomine bāni quadraginta ſol.ꝶ. & foueam deſtruat. Foueæ tamē quæ ad præſens ſunt in uiis publicis licite retineri poſſint: & ſi aliqua fouea facta eſt uel in futurū fieret ille cuius eſt uel erit eam uel eas debeat retinere ſic aptas ꝙ facere nō poſſint leſionem alicui: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni uiginti ſol. rauen̄. & damnum emendet.

De ſtabulis & aliis in ſtatuto comprehenſis nō tenendis iuxta plateas nec banchum/nec ingombramentum aliquod. rub. 114.

STatuerunt etiā ꝙ nulla perſona habitans circū circa plateam magnā cōmunis Piſauri uel per alias plateas publicas poſſit uel debeat tenere in dicta platea ſiue alia loca prædicta porcos/pullos/anſeres/anatas/ligna banchos nec uelum nec aliquod aliud

ingombramentum facere ipſis in locis cū aliqua te: nec etiā aliquā aliam bruttură/ ſeu immunditiam prohicere in eis. Et quicunq; uult tenere uelum ante ſtationē teneat dictū uelum rectum uerſus coelum: & ꝙ nō protendat uerſus plateas prædictas: & ꝙ dictum uelum diſtet a bancha ultra per duos pedes ultra bancham & nō plus. Et qui contrafecerit in prædictis ſoluat pro una quaq; te & pro qualibet uice quadraginta ſol. raueñ. Et hoc tam de pullis q̄ de aliis in ſtatuto contentis: & ꝙ nemini liceat in banchis aliquid tenere in diebus dominicalibus & feſtiuis: nec ſtabulā tenere in aliqua domo permanente circū circa plateam cōmunis. Et ꝙ nullam rem fetidam cuiuſcūq; conditionis exiſtat tenere debeat in ſtatione uel iuxta ſtationes infra confines plateę in ſtatuto terminatos poena & bāno quadraginta ſol. raueñ. pro quolibet cōtrafaciente: & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

De equis porcis & aſinis nō tenēdis ſtratis publicis. rub. 115.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus audeat uel præſūmat tenere equos/aſinos/porcos uel alia animalia in ciuitate & burgis Piſauri in ſtratis publicis ad comedendū: & qui cōtrafecerit ſoluat nomine banni quinq; ſoldos denariorum raueñ. pro qualibet uice.

Quod nullus ludat ad pettam in uiis publicis. rub. 116.

STatutum eſt etiam ꝙ nullus in uiis publicis uel uicinalibus & triuiis ſeu unde publice itur præſūmat ludere ad petrellā: & qui contrafecerit ſoluat nomine bāni cōmuni uiginti ſol. ꝶ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatē banni: & idem intelligatur de palo ferreo uel ligneo & lapide groſſo & pallottis.

De pannis nō abluendis iuxta puteos. rub. 117.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus abluat pannos uel aliquā aliam bruttură faciat iuxta puteos: neq; abluat/ neq; curamen aptet: & qui contrafecerit ſoluat nomine bāni uiginti ſol. nec in ipſis puteis aliquid prohicere/ſub poena prædicta audeat.

De beſtiis nō tenendis ad uendendum in platea. rub. 118.

STatuerunt etiā ꝙ nullus debeat tenere in platea magna communis Piſauri aliqua animalia groſſa ad uendendum: ſed eas teneat in foro padulis porte curine/ſeu platela piſcarię. Et qui contrafecerit ſoluat cōmuni Piſauri uiginti ſol. raueñ. & cuilibet competat accuſatio.

De lino nō tenēdo nec macerādo uel macellādo in uiis publicis. rub. 119.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus audeat mittere linum ad macerandum in foſſatis cōmunis Piſauri/ & in fuga molendinorum: nec in tota genica uel padule: nec in aliis foſſatis habentibus exitum in uiis publicis: & qui contrafecerit ſoluat nomine bāni uiginti ſol. raueñ. & linum amittat: & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni. Et nullus præſūmat infra ciuitatem & ante portas ciuitatis gramolare ſiue incigliare linum: nec linum in ciuitate conducere ſeu tenere antequam fuerit gramolatum nec gramolare nec incigliare linum in ſtratis & uiis publicis ciuitatis Piſauri: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni uiginti ſol. raueñ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni. Liceat tamen cuilibet piſaurenſi linum gramolare incigliare uel incigliari facere in ſuis ortis poſitis extra ciuitatem Piſauri. Et ꝙ nemini liceat linum gramolare uel incigliare nec etiam blada battere uel auentare in uiis publicis uel uicinalibus nec iuxta puteos ciuitatis Piſauri. Et qui contrafecerit ſoluat

nomine

nomine bãni.xxv. ſol. ꝑ. & cuilibet compeṫat accuſatio: & habeat medietatem banni: & ſtetur ſacramẽto accuſatoris. Et quilibet qui cœperit linũ amollũ per plenariam ſeu pro aliqua plenaria adinuenerit in ſolea uel in portu uel in mari teneatur ipſum linum ponere in littore maris & inde nõ auferre q̃ diu dictũ linũ uiſum fuerit. Et ſi apparuerit aliquis cuius linũ fuerit teneaẗ reddere: dũmodo ille qui linum cœperit habeat pro ſuo labore tertiã partẽ lini. Et ſiquis acceperit uel portauerit ſine licẽtia illius cuius eſt: ſoluat cõmuni pro bãno quadraginta ſol. ꝑ. & linũ reſtituat: & cuilibet cõpetat accuſatio: & habeat medietatem banni & ſtetur ſacramento accuſatoris.

De lapidibus & brutturis nõ mittendis in eccleſiis. rub. 120.

STatuerunt ẽt ꝙ nullus homo a.xiiii. annis ſupra ꝓiciat lapides uel aliquid aliud ſtudioſe in eccleſia maioris & in aliis eccleſiis ciuitatis & burgorum Piſauri. Et ꝙ nullus audeat uel præſummat de cætero infra muros eccleſiæ maioris: & aliarum eccleſiarum ciuitatis Piſauri & burgorũ facere aliquã iniuriã in mingendo uel egerendo cineratã uel alias imunditias uel brutturas ibi prohicere in locis prędictis uel ad alios ludos etiã permiſſos ludere: & qui contrafecerit ſoluat nomine bãni quinq; ſol.ꝑ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni. Et credatur ſacramento accuſatoris. Et ꝙ nemini liceat in triuiis epiſcopatus nec in aliis triuiis eccleſiaꝝ dicte ciuitatis ponere uel mittere colũnas uel alia edificia cauſa edificandi: nec letamen nec alia ingombramenta ponere debeat ſub pœna uiginti ſol. ꝑ. & poſita debeat elleuare: & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatẽ bãni. Et idem intelligatur in eccleſiis & cimiteriis eccleſiarum ciuitatis/ & comitatus Piſauri.

Q ꝺ̃ nulla domus ꝑ maleficio de cętero debeat deſtrui uel demoliri. ru. 121.

ITem ſtatuerunt ꝙ deinceps nulla domus ciuitatis & burgorum Piſauri ſeu eius comitatus pro aliquo maleficio deſtruatur: ſed ſi maleficium fuerit tale ꝓpter quod bona publicentur uel ꝙ eſſet opus ꝙ procederetur ad uenditionẽ de bonis condẽnati maleficium cõmittentis uendãtur ad defenſionẽ cõmunis. Et hoc inuiolabiliter obſeruetur. Et idem intelligatur ꝙ nulla domus deſtruatur occaſione alicuius collecte uel cõdẽnationis uel exactionis alicuius oneris: & ſi opus fuerit cõmuni publicetur: & pro cõmune uendatur. Et ꝙ ſi Poteſtas uel aliquis eius officialis cõtra hoc ſtatutum fecerit ſit ipſo iure a/ iuriſdictione ſibi data priuatus & eorum ſallarium perdant.

De bonis confiſcatis nõ deſtruendis. rob. 122.

STatutum eſt etiã ꝙ de cætero bona quorũcunq; condẽnatorum uigore cuiuſcunq; maleficii nõ deſtruantur uel deuaſtentur: ſed ipſa bona integra & illeſa cõmuni Piſauri referuentur: ſaluo tñ quod in.xiiii.ſtatuto huius tertii libri diſpoſitum eſt.

De pœna occupantis bona cõmunis Piſauri. rub. 123.

ITem ſtatuerunt ꝙ de cætero nulla perſona audeat uel præſũmat occupare ingredi tenere uel detinere bona cõmunis Piſauri uel quæ per ipſum cõmune/ ſiue per officiales eiuſdem eſſet uel erunt impoſterum publicata abſq; conſenſu & licentia Illuſ. Domini ſiue eius officialium pœna & banno uigintiquinq; libraꝝ rauen. cuilibet contrafacienti. Et nihilominus occupans/ingrediens/ tenens/ uel detinens per officiales illa uel illas remediis opportunis compellatur libere relaſſare: ſub pœna prædicta quotiens in aliquo prædictorum fuerit contrafactum.

De barilibus bullandis ſingulo anno. rub. 124.

STatuerunt q̃ oēs hoies ciuitatis & comitatus Piſauri bullare teneanť & debeant oia eoꝝ barilia per officiales eligendos & deputandos quolibet anno de mēſe Augusti. Et q̃ barilia bullata & non bullata debeant eſſe coequata cū menſura cōmunis. Et q̃ debeant quolibet anno oia barilia coequari: pœna & bāno quinq; ſol. ꝟ.

De uino nō uendendo tempore uindemiarum in riua maris & de piciolo non uendendo forenſibus. rub. 125.

ITem ſtatuerunt q̃ nullus tēpore uindemiaꝝ uadat ad riuā: cauſa uendendi uinum: & qui contrafecerit uice qualibet ſoluat cōmuni. xl. ſol. ꝟ. Et uēditio ſit nulla & irrita/ & quicunq; ſprocanus fuerit & cōſenſerit alicui uēdere ad riuā & quotienſcunq; cōtrafecerit totiens cōi pſoluat pro bāno. xl. ſol. ꝟ. & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni. Et q̃ nemini liceat de cætero piciolū uel aquaticiū alicui forenſi dare tēpore uindemiaꝝ ad riuā/ & qui cōtrafecerit tā dans q̃ accipiens ſoluat noie bāni uice qualibet. xx. ſol. ꝟ. & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni.

De uino nato extra territoriū Piſauri nō cōducēdo in territorio Piſauri ru. 126.

STatutum eſt etiā q̃ nullus ciuis comitatinus ſeu forēſis ciuitatis/ & comitatus Piſauri audeat uel p̃ſumat uinū natū extra diſtrictū/ & comitatum Piſauri apportare uel cōducere per terrā uel per mare in ciuitate uel comitatu Piſauri cā uendendi uel per mare extrahendi: uel aliqua alia cauſa/ niſi in botaciis uel barlettis cauſa bibēdi uel p̃ſentandi: & qui cōtrafecerit ſoluat cōmuni pro bāno. xl. ſol. ꝟ. Et nihilominus uinum & aialia ſuper quibus apportauerit & uaſa in quibus duxerit ſint ipſo facto cōi publicata: & cuilibet cōpetat accuſatio: & habeat medietatē bāni: exceptis ciuibus & comitatinis Piſauri & habitātibus in ciuitate & comitatu Piſauri habentibus uineas extra ciuitatē & diſtrictū Piſauri: de quibus uineis liceat dñis & eoꝝ laboratoribus de ciuitate & comitatu Piſauri cōducere/ & cōduci facere & aportari uinū dictaꝝ uineaꝝ nulla fraude adhibita: & qui cōtrafecerit inducendo uel aliud uinū in illo imiſcēdo: pœna ſuperius annotata puniať/ & cuilibet cōpetat accuſatio/ & habeat medietatē bāni ſi legitime probauerit. Et q̃ datiarius uini quod extrahitur nullatenus dare poſſit licētiam p̃dictā ſub pœna p̃dicta. Addiciētes q̃ p̃dicta locū nō habeāt ſiquis per mare cōducere uellet in dicta ciuitate & comitatu maluagiā/ romaniā/ uinū de greco & de tiro/ quo casu teneanť ſoluere. xl. ſol. ꝟ. pro ſalma q̄libet dicto/ datiario. Si uero cōduceréť ſupradicta uina p̃ mare cā extrahēdi p̃ terrā ſoluere teneať talis cōducēs pro q̄libet ſalma. x. ſol. ꝟ.

Quod nullus mittat aquā in uino. rub. 127.

ITem ſtatuerunt q̃ quicunq; aquam miſerit uel mitti fecerit uel procurauerit mitti in uino quod uenderetur de cætero ad minutū uel ingroſſum condēnetur uice qualibet in decem lib. rauen. & accuſari ualeat deinde ad annum/ & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni & teneatur in credentia: & nulla ſuper hoc conuentio pax ſiue concordia admittatur.

De tabernariis & menſuris tabernarium. rub. 128.

STatuerunt etiā q̃ nullus tabernarius ſeu tabernaria uel alia perſona quæ uinū uēderet ad minutū poſſit creſcere p̃ciū uini quod uendat ultra p̃ciū uini: qđ incepit uendere in principio. Si aūt uoluerit p̃ciū minuere poſſit: & qui cōtrafecerit ſoluat nomine bāni. xl. ſol. ꝟ. uice q̄libet: & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni

& ſtetur

& ſtetur ſacro accuſatoris cũ uno teſte: & oẽs uolẽtes de cætero uinũ uẽdere ad minu tũ debeãt hẽe & tenere quartã mediã quartã/terzarolã/fogliettã & oẽs alias menſuras: cũ quibus uoluerit uinũ uendere bullatas de bulla datiarii bullæ. Et qui repertus fue rit tales mẽſuras ſine bulla tenere ſoluat cõi pro bãno uice qualibet & qualibet mẽſura nõ bullata ſol. quinq; ꝶ. cuius medietas ſit cõis & alia medietas datiarii bullæ. Et miles Poteſtatis teneatur uinculo ſacramenti ſcrutari bis in ebdomoda ſi dicti tabernarii di ctas menſuras ſic bullatas habẽt & tenẽt: & quos inuenerit habere & tenere mẽſuras nõ bullatas punire & cõdẽnare debeat in quinq; ſol. ꝶ. ut ſupra: & cuilibet cõpetat ac cuſatio: & habeat medietatẽ bãni ſi cũ uno teſte probauerit. Et ꝙ nullus tabernarius de cætero debeat uendere uinũ ad ciatos: ſed ad menſuras ordinatas niſi /a/ bibentibus fuerit poſtulatum: & qui contrafecerit ſoluat quinq; ſol. ꝶ. uice qualibet.

Quod nullus præſummat dare uaſa fetida & de pœna carrigiantis in uaſo feti do uel uitioſo. rub. 129.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus præſũmat dare uaſa ad carrizandũ ſeu admittendum ui num atq; carrizare uinũ ſuũ uel alienũ: quæ ſint infecta muffa uel mucore uel ta lia uaſa ad naulũ locare: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni .xl. ſol. ꝶ. & dãnum emen det: & idem intelligatur in quolibet uaſe locato ad uinũ tenendũ/uel cõmodato.

Quod nullus ſeruiens ſeu famulus uendat aliquid ſuper ſalmã. rub. 130.

STatuerũt ẽt ꝙ nullus famulus ſeruiẽs alicui audeat uel ꝓſũmat uẽdere ſupra ſalmas ut poſſit alicui quoquomodo dare uel donare ſine expreſſa licẽtia dñi: & qui cõtra fecerit tã uẽdẽs ꝗ emẽs uel in donũ recipiẽs ſoluat noie bãni uice qualibet ſol. v. ꝶ.

Quod nullus recipiat aliquid ab aliquo famulo uel famula. rub. 131.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus præſũmat recipere quouis titulo aliquid ab aliquo famu lo uel famula alicuius de bonis domini ſine licẽtia dominoꝝ: & qui cõtrafecerit ſol uat noie bãni uiginti ſol. ꝶ. & rẽ acceptã in quadruplum dño reſtituat: cui accepta fue rit & famulus & famula ſoluat nomine banni decem ſol. ꝶ. & plus arbitrio poteſtatis.

De ſeruiẽtibus & famulis retinẽtibus extra domũ maſſaritias dñi. rub. 132.

STatuerunt ẽt ꝙ nullus ſeruiens teneat ſuam maſſaritiã extra domum dñi ſui abſq; licentia dñi ſui/cũ quo morabitur: & ſiquas res poſuerit ſoluat cõmuni noie bãni uiginti ſol. ꝶ. & liceat dominis capere ſuos ſeruientes fugitiuos ubicunq; eos inuenerit durante pacto & eos reducere ad eorum ſeruitium ſine pœna.

Quod nullus ꝓſũmat corrũpere uel deuiare famulũ uel famulã. rub. 133.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſiquis corrũperit uel deuiauerit ſeruientẽ uel ſeruitricẽ alicuius palã uel clam ſoluat noie bãni uice qualibet .xx. ſol. ꝶ. & ſiquas res acceperit dño re ſtituat: & quilibet ſit accuſator & habeat medietatẽ bãni. Et ſi dñs ꝓdictus defecerit in ꝓbatione ſtet ſacro ſeruiẽtis corrupti uel deuiati: & nullus recipiat pactuatũ ſeruientẽ uel ſeruitricẽ alterius licet de pacto nõ appareat in ſuũ ſeruiẽtẽ niſi ſteterit per mẽſem deſinere ſeruire tali primo domino: & nihilominus ad ſeruiẽdum primo domino redu catur uſq;quo pactum conuentum cõpleuerit: & qui contrafecerit tam retinẽdo talem ſeruientem ꝗ ſeruiens contrafaciens condẽnetur in quadraginta ſol. ꝶ.

De foro die ſabbati faciendo. rub. 134.

STatutum eſt etiã ꝙ quolibet die ſabbati fiat & fieri debeat generale forum in ci uitate Piſauri in platea magna dicte ciuitatis per ciues diſtrictuales & per comita

tinos dicte ciuitatis & quoſcunq; alios foreſes accedere uolentes ad dictum forum. In quibus diebus ſabbati liceat omnibus uolentibus mercari uel cōducere aliquid pro uendendo ſiue emendo uel permutando uel aliter tranſferendo in dicta ciuitate Piſauri conducere merchari & trafficari pro libito uoluntatis.

Quod caſtellani habitent eoꝝ caſtra: & de pœna cōtrafacientium: & ꝙ nullus poſſit habere domum de ſtipula in caſtris. rub. 135.

ITem ſtatuerunt ꝙ oēs homines: qui ſunt caſtellani alicuius caſtri comitatus Piſauri cōtinue habitēt in dictis caſtris cū tota ſua familia: nullus uero in uillis audeat habitare ſine licentia Poteſtatis & ſue curie. Excepto ꝙ tēpore pacis quo tēpore homines caſtroꝝ ſine licentia poſſint habitare in uillis: dūmodo caſtrū die noctuq; ſemper bene cuſtoditum remaneat. Et hoc poſſint niſi ex aliqua cauſa eſſet eis præceptū ꝙ ſe reducerēt ad caſtra: & qui cōtrafecerit ſoluat nomine bāni quadraginta ſol. ꝝ. Et etiā ſi dānum datum fuerit in curia alicuius caſtri: tunc ille uel illi qui reperti fuerint habitare extra caſtrum in uillis uel aliquis de eoꝝ familia ſine dicta licentia ad emendationem dāni ipſi ſoli teneantur ſi malefactorē nō repræſentauerint in fortiā cōmunis Piſauri ut ſupra in ſtatutis cōtinetur: & alii habitantes in caſtris ad emendationem dicti dāni remaneant abſoluti omnimode & nullus habeat in aliquo caſtro domum de ſtipula: pœna & banno decem libraꝝ raueñ. & factā deſtruant: & cuilibet competat accuſatio: & habeat medietatē bāni. Et Poteſtas teneatur facere ꝙ quodlibet caſtrum habeat exemplum dicti ſtatuti poſtꝙ Poteſtati uel ſue curie fuerit nunciatum.

Quod cuſtodes portaꝝ nō auferant ligna /a/ portantibus. rub. 136.

STatuerunt etiā ꝙ nemini cuſtodum portaꝝ tam ciuitatis ꝙ caſtrorum piſauri de cætero liceat redeuntibus ſeu uenientibus cum ſalmis lignoꝝ de foris ligna ſeu cānas auferre ſeu accipere: & qui cōtrafecerit ſoluat nomine banni. xl. ſol. ꝝ. pro qualibet uice & ſtetur ſacramento accuſatoris & habeat medietatem bāni.

De forēſibus nō debētibus retinere mādriā in territorio Piſauri. rub. 137.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus qui nō ſit cōtinuus habitator ciuitatis & comitatus Piſauri cū tota ſua familia poſſit uel debeat tenere in territorio Piſauri mandriam beſtiarum uel aliorum animalium nec etiā paſculare. Et nullus faciat contractum cum aliquo foreſe cauſa retinendi prædictas beſtias in territorio Piſauri: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni uigintiquinq; libras raueñ.

Quam pœnam patiatur negans conſortem habere partem in re cōmuni. Et nota de diuiſione. rub. 138.

STatuerunt etiā ꝙ ſiquis habuerit rem aliquā mobilem uel imobilem cōmunē cū aliquo & ſocius petierit ad diuiſionē uenire cum eo de tali re cōmuni: & ille contra quē petita fuerit diuiſio negabit ipſam rem cōmunē eſſe: tunc inueſtigata prius ueritate /a/ Iudice. Si inuenerit talem negantē in mēdatio: Iudex teneatur punire talē negantem: & in mēdacio deprehenſum in quinq; ſol. ꝝ. ratione cuiuſlibet libræ ualoris dicte rei & eum condēnare: cuius condēnatio medietas ſit petentis diuiſionem ſibi fieri. Et inſuper ſi aliquis conſortē citari fecerit ſiue cū aliquo habentē rem cōmunē ut ad diuiſionem ueniat requiri fecerit. Et ſi talis cōſors ſiue ſocius cōparuerit: & ꝙ cōfeſſus fuerit rem eſſe cōmunē: tunc eligatur homo unus ab una quaq; parte ad talem diuiſionem faciendam: & ſi tales homines nō fuerint cōcordes: tunc Poteſtas & ſua curia ter

tium

tium eligere debeant cuius mandato pareatur. Si uero cōſors citatus nō uenerit & cōtumax fuerit in ueniendo idem officialis corā quo fuerit quæſtio teneat eligere unum uel duos: qui diuiſionē faciant de re p̄dicta cōmuni de qua eſt quæſtio & electio capiē di detur p̄ſenti & petenti diuiſionem fieri & ſuper p̄dictis procedat ſūmariæ de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii: & tali proceſſui de nullitate opponi nō poſſit.

Quod aſigliato nō detur ultra uiginti ſol. rub. 139.

STatuerunt etiā ꝙ quicunq; aſigliatū fecerit de cætero poſſit expendere in eo uſq; ad quantitatem .xxx. ſol. ꝶ. & non ultra. Et nullus donum aliud ſiue manciam aliquā facere de aliquibus rebus alicui cōpatri uel comatri uel alicui de domibus eoꝝ tp̄e quo aſigliatū faciūt poſſit: & qui cōtrafecerit ſoluat noie bāni donās & mandans atq; recipiens centū ſol. ꝶ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem bāni.

Quod nemini liceat hr̄e diſcos ante ſtationē in ſtratis publicis. rub. 140.

ITem ſtatuerunt ꝙ aliquis habēs ſtationē in ciuitate Piſauri uel burgis nō audeat retinere diſcum in platea cōmunis ſiue ſtratis publicis cum aliquibus rebus uel ſine & qui contrafecerit ſoluat nomine banni quinq; ſoldos rauen̄. & credatur ſacramento accuſatoris & habeat medietatem banni: & non intelligatur in calzolaris qui uenerint quolibet die ſabbati in platea ad forum & in diebus kalendarum.

De piſcibus & carnibus fetidis nō tenēdis in platea cōis nec alibi ad uēdēdū. rub. 141.

STatutum eſt etiam ꝙ nullus terrigena comitatinus uel forenſis debeat uel poſſit mittere nec mitti facere ſeu tenere aliquem piſcē fetidum in platea magna cōmunis nec in aliqua parte ciuitatis: nec aliquas carnes fetidas ad uēdendū. Et qui cōtrafecerit ſoluat nomine bāni uice qualibet .xl. ſol. ꝶ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni. Et proiciantur in mari carnes & piſces.

De nō equitando in ſomerio alicuius tēpore uindemiaꝝ. rub. 142.

ITem ſtatuerunt ꝙ nulla perſona tēpore uindemiaꝝ præſūmat equitare in ſomerio alieno ſine licentia illius cuius eſt: pœna & bāno uiginti ſol. ꝶ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni: nec aliquis aliquo tēpore uadat equitando ſuper aliquo ſomerio per plateam magnam communis nec eum currendo ducat: pœna quinq; ſol. ꝶ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

De tricolis nō ualentibus emere ante nonā: & auibus uenalibus nō reportandis: & de beccariis nō debentibus emere in curte. rub. 143.

STatutum eſt etiam ꝙ nullus tricolus uel tricola uel hoſpes uel alius audeat uel præſūmat de cætero emere uel permutare uel emi facere cauſa reuendendi aliqua uictualia cuiuſcūq; cōditionis exiſtāt extra ciuitatē /a/ fonte capriliæ citra /a/ ponte morelloꝝ citra & /a/ molēdino inualcherie citra: uel in ciuitate ante nonā: pœna & bāno .xx. ſol. ꝶ. ꝓ quolibet & q̄libet uice: & cuilibet cōpetat accuſatio. Et ꝙ nullus tricolus uel tricola ſtet ad uēdendū uel emendū poma uel alias res ante ſtationē alicuius dū eſt bonū tēpus ita ꝙ in platea poſſit ſtare: pœna & bāno uiginti ſol. ꝶ. & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni: & ꝙ nulla tricola debeat filare/depanare uel torquere in platea cōmunis: & dum moratur ad uendendū poma & alias res pœna & bāno quinq; ſoldos rauen̄. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni. Et quicunq; portauerit uel habuerit cauſa uendendi in platea magna cōmunis uel alibi per ciuitatem aues infraſciptas ſcilicet pernices / fagianos / turtures / turdos / merlas / qua-

leas/anates aut quaſlibet alias aues nõ debeat nec poſſit eas reportare: imo ipſas uẽdere teneatur. Et qui cõtrafecerit ipſa inreportãdo cõdẽnetur uice qualibet in decẽ ſol. ꝝ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni: & credatur ſacramẽto accuſatoris: & Poteſtas teneatur de ꝑdictis inquirere ad petitionẽ cuiuſlibet nunciãtis: & idẽ ſtatutũ eſt in beccariis & eoꝝ famulis & ſociis: qui nõ debeãt nec poſſint ullo tẽpore emere hedos/ & agnos nec in ciuitate nec extra: in tota eius curte: ſub pœna .xx. ſol. ꝝ. cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni.

Quod nullus uendat amigdolas tecentes in platea. rub. 144.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus præſũmat amigdolas recẽtes & nõ plenas uendere in platea cõmunis uel alibi de menſibus Aprilis & Maii: pœna & banno uiginti ſol. ꝝ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

Q đ nullus mareſcalchus debeat maſcalzare in ſtratis publicis. rub. 145.

STatuerũt ẽt ꝙ nullus mareſchalcus debeãt maſcalzare uel ſanguinare aliquã beſtiã in ſtratis maioribus cõis Piſauri: & qui contrafecerit ſoluat nomine bãni .xx. ſol. ꝝ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni & ſtetur ſacro denunciantis.

Quod animalia mortua prohiciantur in littore maris. rub. 146.

ITem ſtatuerunt ꝙ animalia & beſtiæ mortuæ debeant de cætero poni & prohici in littore maris ultra portum & ultra genicã & nõ alibi: & qui cõtrafecerit ſoluat nomine bãni uiginti ſol. ꝝ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni.

Quod nulla mulier portet rocham per plateam. rub. 147.

STatutum eſt etiam ꝙ nulla mulier portet uel teneat colum ſiue rochã per plateã magnã cõmunis extra domũ ſuam: & qui cõtrafecerit ſoluat nomine bãni quinq; ſol. ꝝ. uice qualibet. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatem bãni.

De laycis habentibus poteſtatem eligendi clericos. rub. 148.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis laycus de ciuitate uel diſtrictu Piſauri habuerit poteſtatẽ/ facultatẽ/ licentiã/ & electionẽ eligendi ſeu poſtulandi aliquẽ ad aliquod officium uel ad aliquam dignitatem clericoꝝ ſiue clericatus eligere & nominare debeat de hominibus & perſonis qui continue in ciuitate & diſtrictu Piſauri habitauerint /a/ decẽ annis citra: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni centum libras ꝝ.

De ſpaltis domorum & de domibus deſtruendis. rub. 149.

STatutũ eſt ẽt ꝙ /a/ porta ciuitatis porte curine uſq; ad portã maris per uiã tectã & /a/ põte ſancti Caxiani uſq; ad portã feneſtrã ciuitatis/ dñi domoꝝ ex utraq; parte ſtratę publicę domos eoꝝ ex parte anteriori debeãt hr̃e muratas muro de lapidibus & calce alto ſaltẽ .xv. pedibus. Et ꝙ nullus poſſit uel debeat hr̃e ſpaltũ traſannã ſeu porticũ quæ nõ ſit alta /a/ terra decẽ pedibus adminus. Et ſpaltus nõ pertendat uerſus plateã ultra quinq; pedes. Et ꝙ illi qui habẽt domũ uel domos circa plateã magnã teneãtur & debeãt eoꝝ porticus & traſannas eleuare & eleuatas tenere duodecim pedibus a terra. Et ꝙ oẽs porticus ſiue traſanne dictaꝝ domoꝝ nõ debeãt ꝓtendi uerſus plateã ultra quinq; pedes ut ſupra. Et ꝙ oẽs uolentes habere porticus ſiue ſpaltos debeant hr̃e ſpaltos muratos & nõ de aſſibus .ſ. de calce uel de geſſo muratos. Et ad ꝑdicta faciẽda habeãt terminũ unius anni /a/ die publicationis pñtis ſtatuti: & quicũq; cõtrafecerit ſoluat cõi noĩe banni quinquaginta lib. ꝝ. Et ꝙ oẽs hñtes domos in ciuitate in burgis & in futurũ habebunt teneantur & debeant eoꝝ domos tenere edificatas & bene cõſtru

ctas ne ruinas minarent: & reficere ſi reficere indigent. Et ꝙ nullus in ciuitate uel bur gis Piſauri audeat uel pſũmat deſtruere ſeu deſtrui facere domos aliquas cuiuſcũq; cõdi tionis exiſtãt niſi eas uellẽt reficere uel de nouo in melius edificare ſub pœna. 50. lib. ꝶ. cõi ſoluẽda/a/quolibet cõtrafaciẽte & nihilominus ad refectionẽ domus ꝑciſe cõpellat.

De rebellione caſtroꝝ uel uillaꝝ comitatus Piſauri. rub. 150.

STatuerũt: ne de cætero hoĩes caſtroꝝ ſeu uillaꝝ comitatus Piſauri ſeu quiuis alius ſpecialis: de ſua rebellatione & cõtumacia uel malitia: quã cõmiſerit uel cõmittent impoſterũ cõtra cõe Piſauri: ꝓmiũ debeãt reportare: decreuerũt ꝙ quecũq; uniuerſitas de ꝑdictis ſeu quilibet alius ſingularis in rebellatione uel bãnimẽto eſt uel fuerit impo ſterũ deprehenſus: cõtra cõe piſauri: exnunc ſit ipſo facto priuatus oĩ priuilegio benefi cio cõmodo: quibus gaudent cæteri ciues & comitatini Piſauri. Præterea ꝙ oẽs colle ctas impoſitas & ĩponẽdas pro cõe Piſauri toto tꝑe rebellationis eoꝝ & alias factiones reales & pſonales dicto cõi Piſauri debeãt integre pſoluere duplicatas oĩ cõpoſitione & abſolutione remota a quibus abſolui nõ ualeãt ullo modo. Et ſi abſolui de facto cõtin geret per cõſiliũ uel alio quocunq; modo: nihilominus ꝑpetuo ſup oĩbus ꝑdictis poſſit cogi & cõpelli ad denunciationẽ cuiuſlibet poſtulãtis. Et ſuper abſolutione taliũ Pote ſtas nõ poſſit proponere nec etiã reformare: & nullus etiã cõſulere ualeat ſuper his pœ na centũ lib. ꝶ. cuilibet cõtrafaciẽti de quo deinde ad decẽniũ ualeat a quolibet accu ſari. Et Poteſtas talis ꝓponẽs uel reformãs ſit a ſuo officio ipſo facto priuatus: & hoc ſit ꝑciſum & truncũ: & ſi aliqđ caſtrũ/ſeu uilla ſe rebellauerit cõi Piſauri funditus de beat deſtrui & aliquo tꝑe in futurũ in illo loco redificari nõ ualeat nec poſſit.

De pœna tenentium res quas alienauerint in ſuo alibratu & pœna permitẽtiũ rem quã aquiſiuerint in alieno alibratu eſſe. rub. 151.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus de ciuitate uel eius comitatu Piſauri/& diſtrictu ſiue ha bitator eorũdẽ teneat in ſuo alibratu rẽ aliquã: quã uendiderit uel in aliã trãſtule rit quocũq; modo uel titulo per ſe uel aliũ tã ipſe q̃ aliquis ſuus ꝑdeceſſor. Siue cuius rei fructus tãq̃ uerus dñs nõ pcipit/ſiquidẽ in ciuitate fuerit ultra duos mẽſes. Si uero in comitatu ultra tres menſes a die uenditionis ſeu cuiuſcũq; ceſſionis cõtinue cõputã dos. Et eodẽ modo nullus rem aliquã quocũq; modo uel titulo aquiſitã ſiue cuius fru ctus pcipit ꝑmittat eſſe in alterius alibratu ultra terminos ꝑdictos ſingula ſingulis re ferendo ſub pœna decẽ lib. ꝶ. cuilibet cõtrafacienti ſũmarie de plano ſine aliqua dimi nutione auferenda totiens quotiens fuerit per aliquẽ cõtrafactũ. Forenſes uero qui in ꝑdictis deliquerint & ĩfra terminũ ſuperius comitatinis aſignatum ꝑdicta nõ fecerint ſingula ut ꝑmittit ſingulis referendo pœna ſimili ipſo facto ſubiaceant. Declarãtes ex preſſe ꝙ ipſi forenſes pœna huiuſmodi mulctari debeant/ſi & inquantũ exinde cõmu ne ꝑdictũ in aliquo lederetur ſiue quomodolibet aliter dãnum pati poſſit alioquin ne quaquã. Et cuilibet liceat delinquẽtes accuſare & denunciare & habeat medietatẽ bã ni & nomen eius teneatur in ſecretum. Quoꝝ quidẽ exceſſuum cognitio ad officium Vicarii gabellæ qui pro tempore fuerit: & ſue curie ſpectare debeat.

Quod nullus ſcalus fiat in littore maris niſi in littore ligabiciarum & caſtri medii. rub. 152.

STatuerunt ꝙ nulla nauis in aliquo loco diſtrictus Piſauri in mari uel in terra one rari uino/blado/carnibus/cepis/caſeo/oleo/ſeu aliis uictualibus poſſit niſi in portu

ſiue in riua Piſauri poſita ꝓpe ciuitatē Piſauri vȝ. agenica uſqꝫ ad pontā ſubriue. Et ꝙ in dicto loco prohibito nō poſſit aliquā nauim aliquis de lapidibus lignis uel calce ali quatenus incarcare nec ad ciuitatē Piſauri portare & ibi diſcarcare eadē. Et qui cōtra fecerit nauim & caricū amittat & cōi Piſauri applicet / & nihilominus in ducētis libris cōi Piſauri cōdēnet cuius bānū & pœnæ tertia pars ſit accuſatoris. Et ꝙ Poteſtas nec aliquis alius debeat uel poſſit ꝓponere / nec ꝓponi facere in cōſilio ꝙ p̄ſens ſtatutū rū patur. Et ſi ꝓpoſitū fuerit ꝑ aliquē nō patiat. Qui uero ꝓpoſuerit uel cōſulerit: offendi poſſit ſine pœna in perſona / & in rebus in regimine & poſt regiminis complementum. Et nihilominus tā ꝓponēs q̄ cōſulēs in ducētis lib. ꝶ. pro uice qualibet cōi cōdēnet & nulla comunātia caſtrū ſeu q̄uis alia pſona. Audeat uel p̄ſūmat riuā aliquā ſeu portū ubi naues trahi poſſent uel ſtare / facere uel fieri facere aut faciētibus dare: ſeu p̄ſtare au xiliū cōſiliū uel fauorē: a flumine taulli uſqꝫ ad riuā ſubriue. Et qui ſecus fecerit uniuer ſitas ſeu cōmunātia in mille lib. ꝶ. cōi Piſauri pſoluēdis ſine remedio cōdēnet. Et ꝙ ipſi & eoꝝ heredes ad ciuitatē ſeu riuā ipſius: uinū portare uel portari facere nō ualeāt ſub pœnis annotatis. Et pro exbānitis cōis Piſauri ꝑpetuo habeant. Et ꝙ nullus de cętero audeat uel p̄ſūmat uinū ſuū uel alienū uēdere ꝑmutari facere uel quocunqꝫ alio titulo tranſferre qui carcaret alibi q̄ ad ſolitā riuā maris ciuitatis Piſauri ſeu portaret. Et qui cōtrafecerit ſoluat noīe bāni cōi libras cētū deñ. ꝶ. & cuilibet cōpetat accuſatio & ha beat medietatē bāni. Addiciētes ꝙ portus caſtri medii & ligabiciaꝝ ſtent ꝓut ad p̄ns ſtant / & in ipſis caricari poſſint licite naues & nauigia more ſolito & hoīes dictoꝝ ca ſtroꝝ duoꝝ licite poſſint manutenere & reparare adueniente caſu reparationis.

Quod condēnati ad mortem poſſint teſtari. rub. 153.

ITem ſtatuerunt ꝙ cōdēnādus & cōdēnāda ad mortē pro quocūqꝫ maleficio pctō crimine ſeu quouis alio noīe: poſſit teſtari & teſtamentū facere & alias ultimas uo luntates & teſtamentū: & alie ultime uoluntates ualeāt ac ſi nō eſſent cōdēnati uel cō dēnandi nullo iure ſiue ſtatuto obſtante.

Quā pœnam patiatur nō probans accuſationem: & quod uictus uictori in ex penſis condēnetur. rub. 154.

STatuerunt etiā ꝙ ſiquis accuſauerit aliquē in curia cōis Piſauri & ſuā accuſationē nō ꝓbauerit per cōfeſſionē aduerſarii uel per legitimā ꝓbationē uel ſaltē ꝑ plenā p̄ſumptionē uel per unū teſtē idoneū ſi quātitas qua accuſatus uel cōdēnandus eſſet ſi ꝓbaret accuſa aſcēdere uſqꝫ ad ſūmā .x. lib. uel infra cōdēnetur accuſans uice q̄libet in quinqꝫ ſol. Declarātes in cauſis ciuilibus a .x. lib. infra unū teſte oī exceptione maiorem ſufficere ad plenā ꝓbationē cū iuramēto ꝓducentis. Si uero dicta quātitas aſcenderet ultra quātitatē .x. lib. ꝶ. uſqꝫ ad quātitatē .xxv. lib. cōdēnetur accuſans uice q̄libet in .xx. ſol. ꝶ. Si uero dicta quātitas aſcēderet ultra dictā quātitē uſqꝫ ad quātitatē .50. lib. cō dēnetur in cētū ſol. ꝶ. accuſans. Si uero quātitas aſcēderet ad ſūmā cētū lib. ꝶ. uel ab inde īfra .ſ.a. 50. lib. ſupra cōdēnetur in .x. lib. ꝶ. uice qualibet. Si uero accuſatio eſſet de homicidio falſitate uel latrocinio / ꝓdictione / īcēdio / ſiue de aliquo alio maleficio de quo īmineret periculū mortis cōdēnetur accuſans ſuā accuſam nō probans in centū lib. ꝶ. Si uero dictā accuſationē ꝓbauerit ꝑ ꝯfeſſionē aduerſarii ꝑ legitimā ꝓbationē uel ꝑ plenā p̄ſūptionē uel ꝑ unū teſtē idoneū in nullo cōdēnet. Et ſemꝑ in oībus accuſationibus uel q̄re lis cuiuſcūqꝫ cōditionis exiſtat Iudex teneat uinculo ſacri uictū uictori in expēſis cōdēnari.

Quæ

Quæ beneficia conſequatur inquiſitus de aliquo maleficio propter confeſſionē pacem & ſolutionē ante condēnationem. rub. 155.

ITē ſtatuerunt ꝙ quilibet inquiſitus uel irrepetitus de aliquo delicto / qui in ſua prima excuſatione / inquiſitione / denunciatione / uel accuſatione corā Iudice nulla tortura ꝓcedēte / delictū de quo cōtra eum proceditur fuerit cōfeſſus: in ꝓmium dicte ſue cōfeſſionis auctoritate ꝑſentis ſtatuti cōſequatur ipſo iure remiſſionē quarte partis pœnæ: in qua condēnandus ueniret / ſi de delicto cōſtaret in iudicio / aliter ꝗ per cōfeſſionē eius. Si uero maleficiū ſponte cōfitebitur ut ſupra & pacē de delicto obtinuerit inſtrumentum ipſius pacis produxerit ante ipſius cōdēnationē in caſibus in quibus pax fieri nō prohibetur per ſtatuta quod inſtrm̄ pacis ante ſniam quādocunq; producere poſſit: tūc a dimidia cōdēnationis ordinarie ſibi remittatur. Si uero cōfeſſus fuerit & ſoluere uoluerit ac actualiter ſoluerit ante cōdēnationē licet pax nō habuerit: tunc dimidia tātum cōdēnatis ordinarie ſoluere teneat̃. Si uero maleficiū cōfeſſus fuerit & pacē ut ſupra ꝓduxerit & ante cōdēnationē ſoluere uoluerit: capita ſoldoꝝ tm̄ cōdēnationis ordinarie ſoluere teneat̃: & eo caſu nullatenus cōdēnari poſſit: ſed ꝓceſſus per Iudicē circundari & ꝙ capita ſoldoꝝ debeant per malefactores eo caſu ſolui: hoc modo vz. in offenſionibus ꝑſonalibus ubi ꝑcutit̃ ꝑſona ferro / ligno / claua / lapide / pede / manu uel alio genere armoꝝ irate & ſanguis exiuerit ſoluat cōi pro qualibet libra: qua cōdēnādus eēt offenſor qnq; ſol. ꝑ. pro aliis uero iniuriis & ꝑcuſſionibus ſol. tres pro ꝗlibet libra qua cōdēnādus eſſet malefactor admiſſis bñfitiis pacis & cōfeſſionis ſeu altero tm̄ / & ſi pax facta fuerit de oi eo: quod cōtinet̃ in accuſatione denunciatione ſiue inquiſitione ſemꝑ intelligat̃ & referat̃ talis pax generalis ad probata & cōfeſſata & nō obſtāte tali pace generali ſiue in genere facta talis malefactor puniatur uel puniri debeat ſolūmodo de probatis uel cōfeſſatis. Si uero talis malefactor pro parte eius de quo cōtra eū proceditur ꝓdicta ſcilicet: cōfeſſionē inſtrm̄ pacis uel ſolutionē uel aliqḋ ꝓdictoꝝ fecerit admittat̃ ad bñficia ſupradicta reſpectiue. Et ꝓdicta nō uendicēt ſibi locū in dānis datis & in officio gabellaꝝ uel in his quæ ꝑ officialē gabellæ cognoſcunt̃ ꝓdicta ēt nō uēdicent ſibi locū ubi cōtra aliquē ꝓcederet̃ de ꝓhibita portatione armoꝝ ſiue de aliquo ludo uetito per formā ſtatuti. Quibus caſibus bñficiū aliquod ꝓdictoꝝ ꝓter beneficiū confeſſionis modo aliquo nō ſuffragetur. Addicientes tñ ꝙ ſi per aliquē ex officialibus uel familiaribus Poteſtatis repertus fuerit aliquis arma portare huiuſmodi ꝓhibita: uel ad aliquem ludum uetitum ut præmittitur luderet dictum beneficium cōfeſſionis nō cōpetat quoquomodo. Sed pœnam integram ſoluere teneatur.

Quod quilibet poſſit pacē facere de exceſſibus cōmiſſis in perſonis illorū qui nō reperiuntur in ciuitate uel comitatu Piſauri. rub. 156.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi procederet̃ cōtra aliquē de ciuitate & diſtrictu uel alias habitatorē & diſtrictus Piſauri de & ſuper aliquo maleficio aliquo modo & ille in quē tale maleficiū eſſet cōmiſſum de quo ꝓcederet̃ nō reperiretur in ciuitate uel comitatu Piſauri nec in locis propinquis dicte ciuitati Piſauri ꝙ quilibet de cōſilio generali ciuitatis Piſauri poſſit pacē facere illi cōtra quē procederetur. Et ualeat ac ſi per ipſum iniuriā paſſum facta eſſet talis pax & idē in oībus delictis maleficiis & iniuriis ex quibus nō uideret̃ alicui iniuriari niſi cōmune: ꝓdicta tñ ſibi nō uēdicēt locū in iniuriis alicui ciui uel habitatori cōtinuo ciuitatis uel comitatus factis de quibus cōtra aliquē proce

deretur de quibus nõ debeat nec fieri poſſit pax nec facta admitti niſi facta eſſet per eum in quẽ delictũ eſſet ꝑpetratum uel alium qui de iure cõmuni illa facere poſſet.

Quod nullus faciat oliuas in ciuitate nec morchiam prohiciat in foſſatis: & de ordine tenendo ſuper oliuis macinandis. rub. 157.

STatuerunt ẽt ꝙ nullus homo qui oliuã fecerit debeat mãdare ꝓhicere ſiue ꝓhici facere morchiã in foſſatis cõis nec in uiis publicis. Et qui contrafecerit ſoluat pro bano uice qualibet.xl.ſol.ꝝ.nec aquã exeuntẽ de ordegno in foſſatis retinere ſeu foueis iuxta ſtratã publicã cõis: & qui cõtrafecerit ſoluat noĩe bãni cõi.xl.ſol.ꝝ. & cuilibet cõ petat accuſatio & habeat medietatẽ bãni. Et ꝙ oẽs exercẽtes ſeu exerceri faciẽtes artẽ oliuæ in molẽdinis uel ordignis teneãtᷣ ſtatim qñ morchia facta fuerit portare ſeu por tari facere extra ciuitatẽ & burgos uel ad claucam molendinoꝝ portæ curinæ in aquis currẽtibus: & nõ poſſint ipſam morchiã in foueis retinere nec prohicere nec prohici fa cere in ciuitate & burgis: & qui cõtrafecerit ſoluat noĩe bãni centum ſol.ꝝ.

Prouiſio fienda per pretorẽ circa dños molendinoꝝ oliuæ. rub. 158.

ITem ſtatuerũt quia utilitas publica ꝓferẽda eſt priuatæ ꝙ in principio mẽſis Iulii cuiuſlibet anni: Poteſtas qui pro tpe fuerit teneatur & debeat corã eo citari facere oẽs dños molẽdinoꝝ ab oleo in ciuitate & comitatu Piſauri. Et ſi citati & proclamati nõ eſſent debeãt per ſe cõparere ad reſpondendũ ſup cõtentis in ſtatuto: & eis corã ſe cõuocatis & coadunatis: interroget dictus Poteſtas ſeparatim & generalr̃: ꝓdictos dños exercere uolẽtes artẽ molẽdinoꝝ: ſi in eodẽ anno uoluerint exercere artẽ oliuæ & mo lendinoꝝ: accipiendo ſex quartos raſos oliuæ ad quartum cõis Piſauri & reddere oleum unius medri: & ſi dixerint ſic: ſcribatur per cãcellariũ cõis. Si uero dixerint nõ oẽs uel aliqui ꝓdictoꝝ ꝙ facere teneantur ſine mora aliqua uel cõditione aliqua / Poteſtas ſine mora cõſiliũ generale teneatur cõuocari facere: & in eodẽ cõſilio proponere quid agen dum ſit de oliuis recipiendis cũ dñi molendinoꝝ interrogati reſpõdiderint ꝙ noluerint pro ſex quartis raſis reddere medriũ olei. Et quod firmatũ fuerit in eodẽ cõſilio de oli uis recipiendis ſeu de molẽdinis cõducẽdis: & de oĩbus utilibus & neceſſariis circa præ dicta habeat pleniſſimã firmitatẽ. Et Poteſtas teneatur uinculo ſacramenti exequutioni mandare deliberata in cõſilio & ita & taliter ꝙ in kal'is oĩum Sanctoꝝ molẽdina ab oleo ſint parata ad recipiẽdũ oliuas hoĩum ciuitatis Piſauri ac eius comitatus. Et ꝙ dñi molendinoꝝ interrogati dicentes nolle exercere illo anno artẽ molendini & oliuæ modo ſupraſcripto nullatenus eodẽ anno poſſint uel debeant per ſe uel aliũ directe uel indirecte exercere artẽ molendinorũ ab oleo: & dicto caſu domini molendinoꝝ teneantᷣ dare ad affictum eorũ molendina cõi uel aperire molendinos fulciros ad molẽdũ: acci piendo de quolibet octo libris olei: unã librã totũ nochiũ iuxta ſolitũ & cõſuetum.

De his ad quæ tenentur dñi molendinoꝝ oliuæ. rub. 159.

vide L° VI° 121

STatutum eſt etiã ꝙ domini molendinoꝝ ciuitatis & comitatus Piſauri: & quæli bet alia pſona: quæ artem oliuæ exerceret uel exerceri faceret teneatur & debeat quolibet anno de menſe Octobris quoequari facere & ẽt apomodari bullari duos quar tos & duos medios quartos & unam bernardã tenendo: & ligando ad quãlibet dictarũ menſurarum unam raſoram rotundam & groſſam unam ſpanam in circuitu & cathe nellam de ferro ligatã: & nullã aliã menſurã in molendinis eoꝝ habere nec tenere pœ na & bãno centũ ſol.ꝝ. pro quolibet & qualibet uice: & cuilibet cõpetat accuſatio &

habeat

habeat medietatē bāni. Et ꝙ extraordinarius Poteſtatis teneať uinculo ſacramēti qua libet ebdomoda qua ſit oleū ire ad molendina & ſcruptari ſi tales quarti & menſure ſunt in dictis molendinis & ſi inueneric aliquos cōtrafaciētes procedere ad exequtionē dictę pœnæ. Et ꝙ dñi molendinoꝝ uel alie perſonæ quæ artē oliuæ exercerent uel exerceri facerent non accipiant oliuas aliter ꝗ ad quartū raſum: nec patiať ꝙ aliter oliuæ dentur pœna & bāno decē lib. ꝟ. Et ꝙ extraordinarius Poteſtatis qualibet ebdomoda qua oleum fit teneať inquirere de ꝓdictis. Et ꝙ in quolibet molēdino debeat unus bonus legalis homo litteratus & ſciens ſcribere qui ſemper debeat eſſe ad ſcribēdū oliuas portantium ad molendinum & cuius ſit & nō patiatur aliter oliuā dari niſi ad quartū & medium quartū & cū raſura & quartarola ſiue bernarda raſa: & ꝙ idem officialis radere teneať pœna quadraginta ſol. ꝟ. & credatur teſti de ſuo facto dicenti & ſingulari: & ꝙ domini molendinoꝝ teneantur reddere oleum cuilibet danti infra uiginti dies bonum ſine aliquo uitio uel fetore / poſtꝗ dans oliuas cōpleuerit totas oliuas dare abſq; libelli oblatione & figura iudicii & ad exequtionem ipſius ſacramento partis probanda nulla taxatione /a/ iudice fienda: & nihilominus cōtrafaciens condēnetur cōmuni in quadraginta ſol. ꝟ. nō obſtante aliquo pacto facto uel fiendo inter dantes oliuas & recipientes: & ꝙ nullus debeat dare oliuas collectas per terram ante feſtum omnium ſanctorum: ſub pœna uiginti ſol. raueñ. pro quolibet quarto.

Qđ nō liceat capitaneis caſtroꝝ ꝑnotare extra caſtra ſine licētia. ru. 160.

ITem ſancitum eſt ut de cætero nō liceat capitaneis caſtrorum ciuitatis Piſauri tā electis ꝗ eligendis uel eoꝝ ſubſtitutis extra loca eis cōmiſſa recedere ſeu pernotare ſine licētia Illuſ. Dñi ſeu locūtenētis eiuſdē qui pro tēpore in dicta ciuitate fuerit: ſub pęna lib. decē boñ. pro qualibet uice. Iniungenteſq; & mādantes maſſariis caſtroꝝ quatenus die ſequenti poſt receſſum & pernotationē eoꝝ capitanei ſeu eius de cōſenſu domini ſubſtituti extra loca dicte eoꝝ iuriſdictionis debeāt & teneanť receſſum & pernotationem huiuſmodi præfato locumtenenti inſinuaſſe: ſub pœna iam dicta utroq; caſu ſibi de facto ſine diminutione auferenda pro dimidia in dictis caſibus applicanda denunciatori ſeu accuſatori qui dictos capitaneos uel eorum ſubſtitutos aut maſſarios in prædictis culpabiles denunciauerit ſeu accuſauerit cui fidē adhiberi ſancitum eſt cum uno teſte oī exceptione maiore & pro reliquo camere fiſcali.

Quod officiales teneantur delinquentes quos ſciuerint denunciare in ſcriptis ſyndico fiſcali. rub. 161.

VOlentes opportune prouidere ne maleficia remaneant impunita: & etiam ne officiales pœnas quas multotiens exigunt in proprios uſus conuertant ne eorum culpa aut negligentia delicta ocultentur præſenti ſtatuto imperpetuum ualituro. Sancitum & ordinatum eſt ꝙ ſocius miles Poteſtatis noſtri Piſauri officialis extraordinarioꝝ necnō etiā officialis cuſtodie qui in dicta ciuitate noſtra pro tēpore fuerint perquirentes rimantes inuenientes blaſſemantes & arma defferentes ludentes ad ludos prohibitos euntes de nocte ſine lumine & oēs & ſingulos alia delicta perpetrantes contra formā iuris & ſtatutoꝝ dicte ciuitatis Piſauri / ſeu bannimentoꝝ ex parte Illuſtriſ. Domini emanatoꝝ ſeu impoſterum emanandorum de his qui pertinent ad eorum officiū reſpectiue dictos repertos culpabiles teneantur deſcribere in ſua uachetta incontinenti eadem die uel ſequenti poſtꝗ ſciuerint eos delictū perpetraſſe & denunciaſſe in ſcriptis

procuratori camere fiſcalis in dicta ciuitate ſub pœna decem librarum per quemlibet officialem: qui contrafecerit & qualibet uice irremiſſibiliter perſoluenda.

Quod Notarius maleficiorum nõ debeat circundare proceſſus irrequiſito procuratore & ſyndico fiſcali. rub. 162.

STatutum eſt etiã ꝙ Notarius maleficioꝝ nõ debeat circũdare aliquẽ ꝓceſſum criminalẽ etiã ꝑtextu gratiæ alicuius etiã libere niſi prius requiſito dicto ꝓcuratore: & ſibi oſtenſa cauſa cuius uirtute ꝓceſſus ꝑtenderet circũdari: quã tñ cauſam uolumus in ſcriptis apparere: ſub pœna decẽ lib. in qua cõtrafaciẽs defacto incurrere intelligaẽ.

Quod officiales Piſauri habere debeant uachettas & libros bullatos & carthulatos pro deſcribendis maleficiis & inuentionibus. rub. 163.

ITem ſtatuerunt ꝙ omnes officiales prædicti & quilibet alii officiales Piſauri teneantur & debeant oẽs ſuos libros & uachettas tenere ſignatas ſigillatas/ſeu ſignatos & ſigillatos ſigillo & ſigno retento per ſyndicum fiſcalẽ. Et quod Cancellarius cõis Piſauri teneatur & debeat dictos libros & uachettas intitulare & numerũ carthaꝝ deſignare ut fraudibus obuieẽ. In quibus libris uachettis dũtaxat & nõ in aliis dicti officiales reſpectiue deſcribere debeant querellas/inquiſitiones/accuſationes/denunciationes & inuentiones & alios proceſſus deſuper oportunos/ſub pœna decem librarum boñ. a/quolibet eorum de facto pro qualibet uice auferenda.

Quod pœnæ nõ poſſint per officiales retineri. rub. 164.

STatutum eſt etiã ꝙ capitanei comitatus dicte ciuitatis Piſauri & alii officiales nõ poſſint nec debeãt penes ſe retinere aliquã pecuniaꝝ quãtitatẽ ſpectãtẽ ad camerã rõne alicuius inobediẽtiæ cõmittẽdæ ꝑ ſubditos uel alia quauis de cauſa ſed eas ꝑ eoꝝ chirographũ ſeu bollettinũ trãſmittere teneantur cũ effectu in manibus depoſitarii in ciuitate prædicta Piſauri infra terminũ triũ dierũ /a/die qua dictas pecunias exigerint cõputandorũ ſub pœna decẽ lib. boñ. pro qualibet cõtrafaciẽte fiſco noſtro pſoluẽda.

De mercede ſocii militis & aliorum officialium ciuitatis Piſauri facientium exequtiones in dicta ciuitate Piſauri: & etiã extra. rub. 165.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt pro maiori declaratione ſtatuti poſiti ſub rubrica decima quarta in primo libro quod ſi contigerit per ſocium militem Poteſtatis Piſauri uel quẽlibet alium officialẽ dicte ciuitatis in cauſis ciuilibus fieri aliqua exequtio realis ſeu perſonalis ſiquidẽ in ciuitate/ & fuerit pro ſumma uiginti lib. uel infra: tunc habere debeat pro ſua mercede boñ. quatuor: & abinde ſupra quantũcunqꝫ fuerit quãtitas boñ. ſex & nõ ultra. Si uero in uillis dicte ciuitatis: tunc quantũcunqꝫ fuerit quãtitas boñ. ſeptem pro qualibet cauſa & uilla: dũmodo fuerit pro unica tantũ cauſa ſeu perſona/ ſinautẽ pro pluribus perſonis: tunc tantũdẽ ſalarii & mercedis habere debeãt: ſolũmodo pro rata inter perſonas pro quibus iuerint: ſinautẽ in caſtris/ tũc habere debeat boñ. quindecim: ſi pro uno tantũ iuerit. Sinautẽ pro pluribus perſonis tunc dicti boñ. quindecim ſoluantur pro rata ut ſupra proxime dictum eſt: & nõ ultra/ ſi iuerit ad unũ caſtrum. Si uero ad diuerſa caſtra & pro diuerſis perſonis ſoluatur arbitrio Poteſtatis dũmodo nõ excedat boñ. triginta ſoluẽdos pro rata inter perſonas pro quibus iuerit ſub pœna decem librarum pro qualibet uice camere applicãda & reſtitutionis in duplum illius quod extorſerit contra formam præſentis ſtatuti ſoluendum & reſtituendum illis /a/ quibus extorſerit.

De matricula

De matricula notariorum ciuitatis & comitatus & diſtrictus Piſauri: & pœna notariorum nõ matriculatorum exercẽtium officium notariatus in dicta ciuitate ſeu eiuſdem comitatu & diſtrictu. rub. 166.

STatutum & ordinatũ eſt ꝙ in cõmune Piſauri de cætero eſſe & fieri debeat liber ſuper matricula notarioꝝ dicte ciuitatis comitatus atq; diſtrictus eiuſdem. Qui quidem liber cuſtodiri & teneri in cuſtodiã debeat: per cãcellariũ cõmunis Piſauri. In qua quidẽ matricula ſcribi manu eiuſdẽ cancellarii debeant: nomina oium & ſinguloꝝ notariorũ dicte ciuitatis ac eiuſdẽ comitatus ac diſtrictus: notarie & tabelionatus officium exercentiũ. In qua quidẽ matricula nemo deſcribi inter notarios ꝑdictos poſſit aut patiatur: ꝙ nõ ſit ciuis comitatinus uel diſtrictualis origine propria paterna ſeu auita uel ꝙ domiciliũ in dicta ciuitate uel eiuſdẽ comitatu ſeu diſtrictu nõ haberet: ac extimum in cõmune Piſauri & onera ac factiones dicto communi pro dicto eſtimo nõ ſubiret: ac etiã nemo notarius de cætero deſcribi poſſit & ualeat qui ſit minor annoꝝ.xviii. & qui nõ adiuerit artẽ notarie ad bãchũ iuris ciuilis ad minus per unũ annũ. Ac etiã niſi primo per dñm Locũtenentẽ dicte ciuitatis Piſauri: & unum ex doctoribus.ll.ciuitatis prædicte: ac unũ expertũ notariũ dicte ciuitatis (quoꝝ cõſciẽtiæ in hoc intelligantur eſſe grauate) eligendos per cõſilium dicte ciuitatis: diligẽter examinatus fuerit: in & ſuper materia cõtractuum & ultimaꝝ uoluntatũ in duabus ſeu tribus formis cõtractuũ ſeu ultimaꝝ uoluntatũ tam in uulgarizando q̃ etiã in legendo ſeu notãdo litteraliter: Qua quidẽ examinatione facta: & examinato reperto idoneo: & relatione facta per dictos examinatores dicto conſilio: de qua quidem relatione cõſtare debeat per publicum inſtrumentũ manu dicti cancellarii/ſeu alterius publici notarii: ex nunc prout ex tunc in matricula ꝑdicta per dictũ cancellariũ: ꝑſtito tamen prius iuramẽto per dictũ cancellarium dicto notario de fideliter exercẽdo officiũ tabellionatus prout moris eſt: ſcribi debeat: & ſic pro ſcripto habeatˀ: & aliter ac alio modo nullus ad dictã matriculam admittatˀ ſeu recipiatˀ neq; infra notarios matriculatos deſcribatur quoquo modo: & ſi deſcriptus fuerit ſeu receptus cõtra ſeu ꝑter formã pñtis ſtatuti pro nõ recepto habeatˀ: & receptio & admiſſio nõ ualeat ipſo iure. Et nihilominus qui cõtrafecerit tã cãcellarius qui ſcripſerit: q̃ etiã notarius qui ſic ſcribi paſſus fuerit: puniatur uice qualibet pœna.xv.lib.ꝶ. Nulluſq; notarius qui nõ ſit matriculatus in matricula prædicta modo & forma quibus ſupra: poſſit ſeu audeat in ciuitate ꝑdicta ſeu eius comitatu aut diſtrictu inter ciues homines incolas & ſeu habitatores dicte ciuitatis & comitatus & diſtrictus ſeu etiã forẽſes ſeu etiã inter forẽſem ac ciuẽ: & econtra in dicta ciuitate comitatu ſeu diſtrictu cõtrahẽtes: cõficere publica inſtrã ſeu ſcripturas ꝑter quã acta & ſcripturas in cauſis ciuilibus: neq; ad aliquod officiũ tabellionatus in dicta ciuitate comitatu ſeu diſtrictu admitti poſſit: ſub pœna & bãno cõtrafacienti auferenda quinquaginta lib.ꝶ. pro quolibet inſtrumento ac qualibet ſcriptura quod ſeu quã repertũ fuerit feciſſe pro dimidia applicanda camere & pro alia dimidia applicanda accuſatori qui in hoc tenẽdus ſit in credentia: & nihilominus geſta ſeu inſtrumẽta uel ſcriptura talis & ſeu per tales facta ſeu facti nõ opitulenˀ in aliquo utentibus & ſeu producentibus & nõ ualeant ipſo iure. Et hoc ſtatutũ habeat locũ in futurũ & ſic poſt impreſſionẽ ꝑſentiũ ſtatutorum. Declarantes tñ ꝙ notarii qui ad ꝑſens uiuũt teneanˀ & debeãt per totũ pñtẽ annũ.1531. facere ſe approbari & matriculari modo & forma ꝑdicta & in euentũ ꝙ

nõ fuerint matriculati: quia nõ fuerunt inuenti idonei: tunc & eo caſu nõ audeant de cætero ac in futurum amplius in exercitio & arte tabellionatus ſe intromittere prout & ſicut ſupra expreſſum ac ſtatutum extitit: ſub pœnis & anullationibus ſimiliter ſupra expreſſis: facta tamen & geſta ac gerenda per omnes & quoſcũq; notarios ꝑdictos uiuos per totum præſentem annum. 1531. ualeant & teneant prout iuris eſt non obſtante ordine ſupradictæ matriculæ.

De fideiuſſionibus dandis ab his /a/ quibus offenſa timeť. rub. 167.

VIre ac ſaluti hominũ prouidere uolẽtes & maleficioꝝ materiã amputare cupiẽtes: cũ plerũq; diuitiaꝝ ac bonoꝝ apetitus hominis animũ ad ſe abſtinendũ /a/ male mutet ac refrenet. Ideo ſtatuerũt ac ordinauerũt/ ultra ſtatuta ac ordinata in primo libro ſub rub.xxxii.ꝙ ſi aliquis dubitauerit ab aliqua perſona poſſe offendi. Poſſit ab eo de quo dubitauerit ſatiſdationẽ petere: & Poteſtas ciuitatis Piſauri/ ſeu eius Iudex teneať & debeat facta fide tñ eidẽ ad minus per unũ teſtẽ omni exceptione maiorẽ de cauſa timoris ſi iuſta & legitima cauſa timoris fuerit: inſpecta cauſe qualitate & cõditione perſonaꝝ eũ /a/ quo ſatiſdatio petita fuerit: cũ effectu cogere & cõpellere ad idonee ſatiſdandũ ꝑdicto petenti de ipſum nõ offendendo per ſe nec per alium: nec ꝙ etiã aliquis de ſua familia ipſum offendet: ſub pœna ad arbitrium dicti dñi ꝑtoris & ſeu iudicis ſui taxanda & arbitranda inſpecta qualitate facti & cõditione perſonarũ dũmodo nõ excedat ducatos quingentros ab eodẽ offendente totiens auferenda: & pro dimidia petenti ſi cõtingerit offendi & pro alia camere quotiens fuerit cõtrafactũ: & qui dictã ſatiſdationẽ dare denegauerit/ſeu nõ potuerit ponať in bãno ciuitatis & comitatus & diſtrictus Piſauri de quantitate ꝑdicta taxanda & moderanda per dictũ dñm Poteſtatẽ: de quo bãno exire nõ poſſit niſi ꝑdictã ſatiſdationẽ cũ effectu ꝑſtiterit: & ſi pendente bãno in dicta ciuitate ſeu comitatu & ſeu diſtrictu eiſdẽ repertus fuerit detineatur ac in carceribus detẽtus teneať donec idonee ſatiſdederit. Et nihilominus uice qualibet qua pendẽte bãno territoriũ ꝑdictũ intrauerit ſeu uenerit puniať in lib.x.ꝗ. Et ſi pendente bãno aliquã offenſam intulerit in ꝑſona illius cui debuerit ſatiſdari puniatur pœna delicti ordinata per ſtatutũ. Et nihilominus quãtitatẽ bãni pro dimidia offenſo: & pro alia dimidia camere ſoluere cõpellať: & Poteſtas ac eius Iudex teneať ꝑdicta facere adimplere & obſeruare: ſub pœna in dicto ſtatuto ſub dicto primo libro cõtenta: & nõ poſſit aliter aliquos grauare ad ſatiſdandũ: ſub pœna prædicta niſi aliter ſibi impoſitum fuiſſet per Illuſ. dominos.

¶Explicit Liber Tertius.

OB PVBLICAM Vtilitatem & cõmodum uniuerſoꝝ ciuiũ & oppidanoꝝ ciuitatis comitatuſq; Piſauri tẽpeſtiuũ admodũ uidetur aggredi partẽ ultimã noſtre cõpilationis harꝝ municipalium ſanctionum. Quã partẽ de dãnis datis & officio dãnoꝝ datoꝝ intitulamus. Nouimus enim relatu multoꝝ & quaſi publico rumore quodã: qđ tã ciues q̃ incole & oppidani p̄dicti in eoꝝ agris itollerabilia dãna ſuſtinuerũt. Et qđ deterius eſt de p̄ſenti ſuſtinẽt in dies: ſiue quia ad plenũ antiquæ leges ſup inde minime edite ſunt: ſiue quia negligẽtia aut incuria officialiũ p̄dictoꝝ minus debite eoꝝ officiũ exercetium hoc eueniat. Multi enim ſũt: qui auſu quodã temerario die noctuq; per poſſeſſiones & agros p̄dictos pſonalr & cũ beſtiis pcurrũt inuadũtq;. Fructuſq; inibi exiſtẽtes depopulare & deuaſtare p̄ſũmũt. Qđ ciuibus icolis & oppidanis p̄dictis grauiſſimũ eſt uetiti fuerũt & ſunt. Et pp̄ ad coercendũ hos iniuſtos hoies ne maloꝝ ipunitas aliis peccandi licentiã tribuat ad materiã ipſam nos cõuertimus.

De officio & auctoritate ac iuramẽto notarii dãnoꝝ datoꝝ. rub. 1.

OFficiales ſuper dãnis datis: qui pro tẽpore fuerint ſint bonæ cõdictionis & famæ. Et iurare debeant eoꝝ officiũ: & habeãt iuriſdictionẽ ſuper eis & cohertionẽ cõuenientẽ: & ad petitionẽ cuiuſlibet petentis teneant̃ inquirere de quibuſcũq; dãnis datis & factis in ciuitate & comitatu Piſauri cõtra quoſcunq; dãnum dantes & repertos culpabiles punire tam perſonas q̃ animalia ſecundũ formã p̄ſentiũ ſtatutoꝝ de dãnis datis loquẽtiũ. Teneantur etiã præfati officiales in quaterno ſcribere omnes accuſas & denunciationes corã eis productas & factas infra octo dies a die porrectionis accuſæ ſub pœna quadraginta ſoldorum uice qualibet.

De modo & forma procedendi per officiales dãnoꝝ datoꝝ. rub. 2.

STatutum & ordinatũ eſt hac ſaluberrima lege: ꝙ officiales ſuper dãnis datis deputati poſſint ꝓcedere in oĩbus eoꝝ proceſſibus ſũmarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii omni ſolẽnitate iuris obmiſſa diebus feriatis & nõ feriatis: hoc eſt ꝙ libellũ nõ exigant/ nec litis cõteſtationẽ: ſed terminos & dilationes abbreuient inquãtũ cõmode poſſunt: nec exceptiones friuolas: nec cõtentiones aduocatoꝝ audiant: & ꝙ de nullitate proceſſuũ dictoꝝ officialiũ opponi nõ poſſit occaſione iuris ſolẽnitatis obmiſſe. Dum tamen citari & requiri faciant per plazariũ cõmunis inquiſitum per eos: ſeu corã eis accuſatũ uel denunciatũ pſonaliter: ſi eos inuenerit ſemel tantũ: alias domi & apud domũ eoꝝ ſolite habitationis bis diuerſis diebus & horis in p̄ſentia tamẽ unius teſtis utroq; caſu p̄dictis: quatenus infra terminũ octo dieꝝ: tunc proxime futuroꝝ ueniant & cõpareant corã ſuprafcriptis officialibus & eoꝝ curia ad ſeipſos excuſandos & defendendos a ſupradictis inquiſitionibus: denunciationibus & accuſationibus/ quibus/ ut ſupra citatis in dicto termino nõ cõparentibus procedatur cõtra eos in eoꝝ cõtumatiã: ut iuris fuerit. Ipſis uero in dicto termino cõparentibus/ eoꝝ legitimas defenſiones benigne audiant & admittant. Quas quidẽ citationes & relationes deſcribere teneantur & debeant in libro ſeu quinterno actorum pœna quadraginta ſoldorũ tam officiali/ q̃ plazario in prædictis contrafacientibus uice qualibet.

Infra quantum tempus officiales ſuper damnis datis debeant expedire eorum proceſſus & de abſolutionibus & condemnationibus per ipſos regiſtrandis & exequendis. rub. 3.

OPtima conſideratione ſancitum eſt: ne diutius iura partium ſtent in ſuſpenſo & ut officiales in reddenda iuſticia ſolertiores reddantur: ꝙ officiales prænominati ſuper dãnis datis deputati teneanť & debeant omnes proceſſus corã eis iniciatos & inchoatos tẽpore eoꝝ officii infra duos menſes a die inchoati & iniciati proceſſus a die productionis/accuſationis/denunciationis uel querele cõputandos: expedire/finire/& terminare cõdẽnãdo uel abſoluẽdo pœna quadraginta ſol. rauẽ. pro quolibet proceſſu nõ expedito. Et oẽs abſolutiones & condẽnationes teneantur prænominati officiales ſcribere ſeu ſcribi facere in eoꝝ libris & quinternis actoꝝ iuxta inquiſitiones denũciationes atq; accuſationes taliũ cõdẽnatoꝝ & abſolutoꝝ ſub ſimili ſupradicta pœna quadraginta ſoldoꝝ pro qualibet condẽnatione & abſolutione nõ deſcriptis & regiſtratis ut ſupra. Et inſuper teneantur officiales prænominati oẽs cõdẽnationes: quas fecerint cũ effectu exequi ſeu exequi facere cõtra cõdẽnatos ĩfra quindecim dies a die cõdẽnationis facte cõputandos pœna & bãno dicto officiali dictorum.xl. ſoldoꝝ pro qualibet condẽnatione infra dictum terminum effectualiter nõ exacta.

De electione Gualdariorum ſeu Bariſellorum curie ciuitatis Piſauri & eorum ſalario. rub. 4.

AD hanc legem condendã Piſaurenſium omnium cõmunis utilitas nos induxit: ut de Gualdariis ſeu Bariſellis fieret prouiſio: qui die noctuq; diſcurrentes per curtem Piſauri ſint uigiles & intenti ad cuſtodiendum ne dãna fiant & dãnum dantes accuſentur. Ea propter ſtatutum & ordinatũ eſt: ꝙ quandocunq; fuerit neceſſarium & oportunũ eligere Gualdarios ſeu Bariſellos prædictos per Vicarium gabellaꝝ cohadunetur cõſilium credentie dicte ciuitatis & proponatur in dicto cõſilio quid fieri & obſeruari debeat ſuper Gualdariis ſeu Bariſellis eligendis per dictum conſiliũ ad cuſtodiẽdum curiam ciuitatis Piſauri: & quod deliberatum in dicto cõſilio fuerit & cõfirmatũ per Illuſtrem Dñm noſtrum ſeu per eius locũtenentem pro tempore exiſtentem tam de numero ipſoꝝ Gualdarioꝝ ſeu bariſelloꝝ ꝗ eoꝝ ſalario & aliis concernentibus eorum officium debeat inuiolabiliter obſeruari/auctoritate præſentis legis.

De electione Gualdarioꝝ ſeu bariſelloꝝ caſtroꝝ & uillarum comitatus Piſauri & quanto tempore eoꝝ officium durare debeat. rub. 5.

STatutum & ordinatum eſt: ꝙ in quolibet caſtro & uilla comitatus Piſauri quolibet anno eligantur tot gualdarii ſeu bariſelli per uniuerſitates dictorum caſtroꝝ & uillarum: qui ſufficiant ad cuſtodiendum curtes dictorum caſtrorum & uillarum prout dictis uniuerſitatibus cõuenire uidebitur ad dictam cuſtodiam faciendã. Quorum officium duret illo tẽpore: quod placuerit & uidebitur dictis uniuerſitatibus.

De iuramento Gualdarioꝝ ſeu Bariſelloꝝ ciuitatis & comitatus Piſauri & de eorum cautione præſtanda & exemptione eis conceſſa. rub. 6.

ITem ſtatutum & ordinatũ eſt: ꝙ omnes Gualdarii ſeu Bariſelli tã ciuitatis ꝗ comitatus Piſauri teneantur in principio eoꝝ officii: hoc eſt ĩfra dies octo a die quo cœperint eoꝝ officium iurare in cãcellaria cõmunis Piſauri & in manibus cãcellarii dicti cõmunis eoꝝ officium bene & legaliter exercere omni dolo & fraude remotis ſuper

omnibus ſtatutis & capitulis eorum officii. Et teneantur & debeant præfati Gualdarii ſeu Bariſelli & quilibet ipſoꝝ dare idoneam & ſufficientem ſecuritatem/ ſeu fideiuſſorem de faciendo attendendo & obſeruando omnia ea/ ad quæ ipſi tenentur ſecundum formã ſtatutoꝝ dicti cõmunis. Qui Gualdarii ſeu Bariſelli omnes ſint & eſſe debeãt toto tempore eoꝝ officii ab omnibus factionibus perſonalibus per cõmune Piſauri: uel uniuerſitates eiuſdem imponendis penitus abſoluti: & de iuramentis ac fideiuſſionibus & ſecuritatibus p̃dictis cancellarius p̃dictus dicte cãcellarie teneanẗ cõficere ſcripturã.

De officio gualdarioꝝ ſeu bariſelloꝝ ciuitatis & comitatus Piſauri. rub. 7.

GVaIdarii ſeu Bariſelli ciuitatis & comitatus Piſauri teneantur & debeant bene cuſtodire & guardare de die & de nocte res & bona poſſeſſionum & fructus omniũ poſſeſſionũ exiſtentiũ in curte & in contrata eis deſignata/ ne deuaſtentur & tollanẗ per perſonas & animalia. Et ſi contigerit dãnum aliquod dari uel fieri teneanẗ dantes tale damnum inuenire & dño poſſeſſionis & ei cuius intereſt notificare & aſſignare infra quintã diẽ/a/die dãni dati: quã diẽ dãni dati quã diẽ nõ teneanẗ apponere in eoꝝ accuſationibus mẽſem aũt ſic cũ mẽſe in eoꝝ accuſationibus apponere debeãt. Et ſi dñs ſeu ille: cuius intereſt de tali dãno nollet illũ ſeu illos ſibi dãnũ dantes accuſari: Gualdarii ſeu bariſelli nõ teneanẗ talẽ dãnũ dãtẽ accuſare. Et teneaẗ dñs ſeu ille: cuius intereſt incõtinenti ſine mora poſt dictã aſſignationẽ & notificationẽ ſibi factã per Gualdariũ ſeu Bariſellũ de tali malefactore reſpõdere Gualdario ſeu bariſello ſi uult ꝙ ipſe gualdarius/ ſeu bariſellus accuſet talem malefactorem de ſuo dãno uel non: & ſi talis dñs tacuerit nõ reſpõdendo uel uoluerit ipſum malefactorẽ accuſari. Tunc Gualdarii/ ſeu bariſelli teneantur talẽ malefactorẽ accuſare: & in ſua accuſatione apponere poſſeſſionẽ/in qua dãnum datum fuerit & latera poſſeſſionis & curiam: in quibus poſita eſt: & ſtetur ſacramento gualdarioꝝ/ ſeu bariſelloꝝ de tali notificatione & aſſignatione malefectorum dominis facta. Si uero dãnum datum fuerit & prædicti gualdarii ſeu bariſelli malefactorẽ nõ aſſignauerint: ut dictũ eſt/ uel eum uel eos aſſignare nõ poterunt. Tunc dicti gualdarii/ ſeu bariſelli dãnum in eoꝝ curia datum emendare teneanẗ Hoc modo: uidelicet. Si damnum datum eſſet a uiginti ſoldis infra: tunc credatur ſacramento damnum paſſi/ uſqꝫ ad quantitatem decem ſoldoꝝ raueñ. Si uero damnum datũ aſcenderet ultra quantitatẽ uiginti ſoldoꝝ: tunc dictũ dãnũ debeat extimari per extimatores emendaꝝ dãnoꝝ datoꝝ adhoc ſpecialiter ordinatos & in contrata dicti dãni: & ſtetur dicto dictoꝝ extimatorũ uel alterius eorũ de extimatione & emenda dictorum dãnoꝝ. Et gualdarii ſeu bariſelli ad emendationẽ dictorũ dãnorũ per officiales cõmunis ſũmarie cõpellantur ſine ſtrepitu & figura iudicii. Et ſemper credaẗ ſacramento gualdarioꝝ ſiue bariſelloꝝ: quo ad pœnam cõmunis applicandã: uſqꝫ ad quantitatẽ uiginti ſoldoꝝ raueñ. in accuſis per eos factis ſine aliquo teſte: ſi dixerint ſe perſonaliter inueniſſe. Sed cum uno teſte credatur ſacramẽto eius uſqꝫ ad quantitatẽ quadraginta ſoldoꝝ raueñ. ſi dixerit ſe p̃ſonaliter inueniſſe. Cum duobus uero teſtibus credatur uſqꝫ ad quantitatem: qua malefactor eſſet condẽnandus. Et idem intelligatur in quolibet alio accuſatore: qui dixerit ſe perſonaliter inueniſſe dãnum datum cum ſacramento præſtito/ uel ſi eius accuſationem legitime probauerit: ut ſupra,

De extimatoribus eligendis ſuper emendatione dānorum datorum & de eo
rum officio & ſalario. rub. 8.

STatutum & ordinatum eſt/ ꝙ tēpore quo eliguntur Gualdarii ſeu Bariſelli in ci-
uitate & comitatu Piſauri: eodem modo eligantur extimatores ſuper emendatio-
nibus damnoꝝ datoꝝ a Gualdariis ſeu Bariſellis faciendis: uidelicet/ ꝙ in ciuitate Pi-
ſauri & in qualibet uniuerſitate comitatus Piſauri: eligantur duo extimatores: qui ſint
boni homines & bone fame/ bonecꝫ opinionis & qui ſe cognoſcant de his: qui extima
tores iurare debeant in principio eoꝝ officii & in manibus cancellarii cōmunis eorum
officium bene & legaliter exercere omni dolo & fraude remotis & quandocūcꝫ de ex-
timatione alicuius dāni contentio eſſet inter dānum paſſos & gualdarios ſeu bariſellos:
debeant dicti extimatores talia dāna uidere & extimare fidelr & ſtet dicto dictoꝝ ex
timatoꝝ: uel alterius eoꝝ. Et prædicti extimatores pro eoꝝ ſalario recipere nō debeāt
pro qualibet extimatione per eos facta a gualdariis ſeu bariſellis ultra unum ſoldum
raueñ. pro quolibet: quorum officium duret anno.

De denunciis datis bariſellis & uſcꝫ ad quam ſummam iurari poſſint: ſi ex-
timate non fuerint. rub. 9.

QVilibet poſſit denunciam dare ſeu inferre cuilibet bariſello abſcꝫ eo ꝙ illam
extimari faciat: & dans dictam denunciam ſi illam nō fecerit congruo tēpore
extimare & extimationem referre teneatur & poſſit iurare dānum dicte denuncie uſcꝫ
ad quantitatem quincꝫ ſoldoꝝ raueñ. & nō ultra. Et caſu quo iurare negauerit ſi dicta
denuncia nō fuerit extimata condēnetur/ cōmuni uice qualibet in ſoldis uiginti raueñ.
Saluis tamen denunciis in quibus per alia capitula præſentium ſtatutorum prouiſum
& conceſſum eſt damna poſſe iurari in maiori quantitate q̄ prædicta uidelicet in dā-
nis datis in fructibus arborum & uinea plena.

De denuncia data gualdariis ſeu bariſellis de pluribus dānis & de dānū dante
per ipſos reperto & denuncia eis data anullanda. rub. 10.

SI Gualdariis aut Bariſellis daretur aliqua denūcia de aliquo dāno facto in poſſeſ-
ſione ſeu poſſeſſionibus alicuius pſonæ ciuitatis Piſauri & eſſet de pluribus & di-
uerſis dānis in dictis poſſeſſionibus illatis ſimul uel pluries in diuerſis diebus & horis.
Quod ſi inuenerint aliquem dānum dantem in dicta poſſeſſione ſeu poſſeſſionibus: de
quibus una uel pluries denuncie eſſent date coram officiali dānoꝝ datorum. Ipſumcꝫ
dānum dantem accuſarent/ ꝙ omnes denuncie hactenus date ſint & eſſe debeant caſſe
& annullate. Et hoc intelligatur de denunciis datis & damnis factis cum animalibus.
Et oēs denuncie date pro illo genere: animalium ſint caſſe: & non intelligantur de illis
generibus animalium: de quibus dicti officiales nō inuenerint in dicto dāno: utpote:
ſi eſſet data aliqua denuncia de porcis: alia de capris/ alia de bobus/ alia de pecudibus
in una poſſeſſione: & dicte denuncie eſſent date diuerſis diebus & horis/ ꝙ ſi dicti offi
ciales inuenirent aliquem cū porcis poſt dictas denuncias datas dānum dantem in di-
cta poſſeſſione/ ꝙ omnes denuncie date de porcis caſſentur: & relique firme remaneāt
dictis officialis & ſic de ſingulis. Si uero denuncia ſiue denuncie date de aliquo damno
quod fieri nō poſſet/ niſi cum perſona: uidelicet incidere ligna: ſportare uuas/ fructus:

& his

& his ſimilibus: & plures denuncie eſſent date: ꝙ ſi perſonaliter inuenerint talem dā-
num dantem & accuſauerint: ꝙ omnes denuncie date ſint & eſſe debeant caſſe & an-
nullate. Et officiales dānorum datorum cogere debeant talem accuſatum ad ſatiſſacien
dum omne dānum illatum & factum in dicta poſſeſſione dn̄o dicte poſſeſſionis.

De lucro gualdariorum: ſeu bariſellorum. rub. 11.

VT ſub ſpe premii Gualdarii ſeu Bariſelli in inueniendo dānum dantes ſolertio-
res reddantur. Statutum & ordinatum eſt/ ꝙ pro qualibet accuſatione: quam
prænominati gualdarii ſeu bariſelli uel ipſoꝝ alter fecerint ſeu fecerit cum uno uel plu
ribus teſtibus & nō de aliis habeāt ſeu habeat unum bon̄. pro qualibet libra qua eſſet
condēnandus dānum dans etiā ſi dominus noſter gratum faceret: & ultra hoc etiā ha-
beant & habere debeant gualdarii & bariſelli prædicti pro qualibet beſtia bouina/ bu-
falina/ cauallina/ ſeu porcina/ quas conducerent ad hoſpicium/ ſeu ad officium dāni dati
& quas repererint dare dānum unum bon̄. pro eorum labore. Quod ſi nō duxerint ad
hoſpicium: ſed uſqꝫ uel prope portas habeant dimidium dicti ſalarii: & pro qualibet be
ſtia aſinina/ caprina den̄. ſex & pro qualibet beſtia pecudina unum den̄. Cum hoc ta-
men ꝙ prædicti gualdarii & bariſelli nō teneantur ducere dictas beſtias ad loca præ-
dicta/ nec aliqua ipſaꝝ ſi patronus illarū ſiue alter pro eo/ eiſdem Gualdariis ſeu Bari-
ſellis daret bonam & ſufficientem ſecuritatem de ſoluendo pœnam & emendare dam-
num quod intuliſſent beſtie prædicte in præſentia unius uel duoꝝ teſtium. Et officialis
dānoꝝ datorū teneat̄ & debeat dictis Gualdariis ſeu Bariſellis unū librū facere: in quo
ſcribant̄ omnes accuſe: quas dicti gualdarii ſeu bariſelli fecerint: adhoc ut poſſint ſem
per uidere eoꝝ rationē pœna decē librarum: qui liber penes dictos gualdarios ſeu ba-
riſellos debeat remanere. Si uero contigerit gualdarios ſeu officiales prædictos reperi-
re de nocte aliquem facientem damnum uel animalia: quæ damnum facerent: ut ſupra
in poſſeſſionibus alicuius: ꝙ præfati Gualdarii ſeu Bariſelli: tunc & eo caſu habeant
eorum inuentionem duplicatam.

Quod officialis dānorum datorum teneatur exigere denunciationes & accu
ſas bariſellorum ſeu gualdariorum. rub. 12.

OFficialis dānorum datorum teneatur & debeat exequi & exigere ſeu exequi uel
exigi facere omnes & ſingulas denuncias & accuſationes gualdariorum/ & ba-
riſellorum infra terminum unius menſis a die condēnationis facte de accuſato uel de-
nunciato: quod ſi nō fecerit incidat in pœnā quinqꝫ libraꝝ rauen̄. uice qualibet: & ul-
tra hoc etiā de ſuo proprio teneatur ſoluere dictis gualdariis & bariſellis bononenum
eis debitum ex forma ſupra proxime præcedentis capituli. Teneatur etiā ꝑfatus offi-
cialis de dictis inuentionibus/ ſeu accuſationibus cum dictis Gualdariis ſeu Bariſellis te
nere bonam rationē & cōputum. Et quia labor nō debet eſſe uacuus a mercede. Offi-
cialis prædictus habeat & habere debeat pro ſuo labore bon̄. tres pro qualibet libra:
de toto eo: quod exigeret de dictis accuſationibs/ denunciis & inuentionibus.

Quod gualdarii ſeu bariſelli poſt finitum eorum officium non poſſint cogi
ad extrahendum eorum denuncias niſi elapſo menſe. rub. 13.

NOn poſſint cogi moleſtari uel compelli gualdarii ſeu bariſelli prædicti per offi
cialem dānorum datorum ad extrahendum denuncias contra ipſos datas/ niſi
poſt unum menſem a die depoſiti eoꝝ officii infra quē menſem dicti gualdarii ſeu ba-

riſelli poſſint dictas denuncias contra ipſos datas cancellari facere per dictum officia/ lem oſtenſa aliqua iuſta cauſa: propter quã durante tẽpore eorum officii dictas denun cias contra ipſos: ut ſupra datas nõ extraxerint. Et elapſo dicto menſe poſt finitum di ctum eorum officium poſſint cogi & compelli per dictum officialem ad cancellandũ/ ſiue extrahendum dictas denuncias.

De gualdariis ſeu bariſellis: qui fraudem aut barattariam cõmiſerint in eorum officio uel damnum dederint. rub. 14.

SI gualdarii ſeu bariſelli negligentes fuerint in eoꝶ officio in accuſando & eorum curias ſcrutando: prout tenentur/ uice qualibet cõmuni condẽnentur in uiginti ſol dis ꝑ. pro quolibet. Si uero in eoꝶ officio dolũ fraudẽ & barattariã fecerint uel cõmi ſerint/ uice qualibet in uigintiquinqꝫ libris ꝑ. & maiori pœna prout Illuſtri Domino no ſtro uidebitur condẽnentur. Et quilibet poſſit denunciare & accuſare & habeat quartã partem pœnæ: & nomen ſuum teneatur ſecretum. Si uero prædicti gualdarii ſeu bari/ ſelli dãnum dederint alicui eis & cuilibet eoꝶ pœna in ſtatuto contenta duplicetur. Et nõ itelligať dãnũ dare eũdo uel ſcrutãdo ꝑ poſſeſſiones uel malefactores ꝓſequẽdo.

Quod gualdarii ſeu bariſellii repertos in ſtrata cum fructibus & lignis poſſint cogere: ut oſtendant eis locum unde prædicta habuerint: & ꝙ officialis dã/ norum datorum ad requiſitionem dictorum gualdariorum: & bariſellorum teneatur examinare uicinos. rub. 15.

ORdinatum & ſancitum eſt/ ꝙ ſi contigerit gualdarios ſeu bariſellos exercendo eoꝶ officium reperire aliquem in ſtrata publica cum lignis/ ſiue fructibus/ ꝙ poſſint cogere & ducere illum ad faciendum ſibi oſtendere. Vbi inciderit ligna & ubi collegerit fructus: & ſi nõ erit in poſſeſſione ipſoꝶ poſſit tales ſic repertos accuſare & denunciare officiali dãnorum datoꝶ: qui etiã ad requiſitionem dictorum gualdariorum ſeu bariſelloꝶ & cuiuſqꝫ ipſorum inquantũ nõ pòſſent reperire aliquem: qui dediſſent damnum in aliqua poſſeſſione teneatur abſtringere uicinos & ipſos diligenter exami/ nare cum ſacramento/ ſi ſciunt quis fecerit prædictum damnum.

Quod officialis damnorum datoꝶ teneatur recipere accuſas & denuncias gual/ dariorum ſeu bariſellorum & quilibet ipſorum poſſit accuſare dãnum dantẽ in guardia ſeu cuſtodia cuiuſlibet ipſorum. rub. 16.

STatutum & ordinatum eſt/ ꝙ officialis dãnoꝶ datoꝶ teneatur & debeat recipere & acceptare oẽs accuſationes & denũcias: quas eis fecerint omni die gualdarii ſeu bariſelli prædicti: dũmodo talis officialis ea die: qua darenť dicte accuſe nõ ſit occupa tus circa res alias ſui officii: quo caſu teneatur qualibet edomoda ſaltẽ diebus martis: & mercurii attendere & uacare circa receptiones accuſationũ & denunciationũ prædi ctarum ſub pœna centũ ſoldoꝶ ꝑ. uice qualibet & quilibet ex dictis gualdariis ſeu ba riſellis poſſit accuſare quẽlibet repertum dare dãnum in cuſtodia & guardia cuiuſlibet ipſoꝶ: dũmodo accuſationes & denunciationes faciãt cũ teſtibus & de eiuſdem hmõi accuſationibus habeant lucrũ inuentionis eis debitũ ex forma ꝓſentiũ ordinamẽtoꝶ.

Quod depoſitarius nõ ſoluat ſalariũ bariſellis ſeu gualdariis niſi eoꝶ bulletta ſit ſubſcripta manu officialis dãnoꝶ datoꝶ aut ſui locũtenẽtis. rub. 17.

ADhoc ut gualdarii ſeu bariſelli: qui male meruerint in eoꝶ officio ſtipendiũ & ſalarium ipſorum indebite nõ recipiant. Statutum & ordinatum eſt/ ꝙ depoſi/ tarius:

tatius: qui ſalatiũ huiuſmodi ſoluere debebit/ nõ ſoluat/ nec ſoluere faciat aliquã bullettam dictoꝵ gualdarioꝵ ſeu bariſelloꝵ nõ ſubſcriptam manu officialis dãnorum datoꝵ ſeu ſui locũtenentis pœna uigintiquinq; libraꝵ ꝟ. uice qualibet: & officialis prædictus dãnorũ datoꝵ/ ſeu eius locũtenẽs pœna decẽ libraꝵ uice qualibet qua ꝯtrafecerint nõ debeant ſe ſubſcribere alicui ex dictis bullettis: niſi illis bullettis gualdariorum ſeu bariſellorum: qui ante per duos menſes extraxerint/ ſeu cancellauerint denuncias eis datas.

Quod quælibet cõmunitas & uilla ciuitatis & comitatus Piſauri teneantur mittere eorum gualdarios & bariſellos coram officiali dãnorum datorum ad iurandum eoꝵ officium. rub. 18.

QVælibet cõmunitas & uilla ciuitatis & comitatus Piſauri teneat & debeat mittere congruo tẽpore eoꝵ gualdarios/ ſeu bariſellos coram officiali dãnorum datorum ad iurandũ & ſcribi faciendum eorum officium/ pœna decem libraꝵ ꝟ. pro quolibet & qualibet uice: & ſimili pœna puniantur gualdarii ſeu bariſelli electi/ uel deputati: ſi moniti fuerint a dictis eorum cõmunitatibus & ſe nõ præſentauerint coram dicto officiali ad iurandum dictum eorum officium. Et congruũ tempus uniuerſitati eligendi ſint adminus quattuor dies ante initium officii bariſellis & gualdariis ad iurandum ſit octo dierum poſt electionem & notificationem eis factam.

De his ad quæ emendanda tenentur gualdarii ſeu bariſelli: ſeu uniuerſitates in curiis quoꝵ dãna data fuerint & qualiter. rub. 19.

SI contigerit furtum/ incendiũ/ derobatio/ depredatio/ effuſio uini inciſio uineaꝵ fieri in curiis ciuitatis & comitatus Piſauri gualdarii/ ſeu bariſelli ad emendationem prædictoꝵ nõ teneantur. Teneantur tamen malefactorẽ denunciare & aſſignare officiali dãnoꝵ datorum. Quod ſi malefactorem nõ inuenerint & dicto officiali dãnorum datoꝵ non aſſignauerint puniantur in quadraginta ſoldos ꝟ. Poteſtas tamen ſiue eius Vicarius teneatur ad petitionem dãnum paſſi cõmittere preconi/ ſiue nuncio: ut uadat ad uidendum tale dãnum & relatione ſibi facta: ꝙ dãnum ſit datum. Teneatur dictus Iudex mãdare ſyndicis uel capitaneis dictaꝵ uniuerſitatum. Vbi dãnũ fuerit datũ: ut malefactorẽ/ uel malefactores dicti dãni debeãt aſſignare & denunciare infra octo dies coram dño Iudice. Et ſi hoc non fecerint tale dãnum debeat extimari per extimatores illius uniuerſitatis in cuius curiam dãnũ fuerit datum & ſoluere dãnum paſſo infra decem dies poſt extimationem factam. Et in prædictis procedatur ſummarie ſine ſtrepitu & figura iudicii nullo ordine iuris ſeruato.

De emendatione damnoꝵ datorũ in curiis: quæ nõ habitantur & ſolite erant habitari. rub. 20.

SAncitum/ eſt ꝙ ſi aliquod dãnum datum fuerit in curia alicuius uillæ/ ſeu uniuerſitatis: quæ non habitetur/ uel ſi ſolum habitaretur: habitaretur pro parte hominũ: qui cõſueti nõ erant habitare: ita ꝙ in ea nõ eſſet Gualdarius/ ſiue Bariſellus emẽdatio dicti dãni fiat per homines: qui utuntur in dicta uilla & cuite uba cum illis: qui habitarent: ſi aliqui eſſent habitatores: & ſi nõ eſſent aliqui habitatores: fiat emẽdatio per homines: qui utuntur in contrata: extimatione prius de damno facta per extimatores mittendos per officialem damnorum datorum.

Quod morantes de nocte extra ciuitatem caſtra & villas emendent damna data & de bubulcis. rub. 21.

Item ſtatutum & ordinatum eſt; ꝙ ſi aliquod damnũ datum fuerit in poſſeſſione alicuius noctis tẽpore & malefactores reperiri nõ poterunt. Tunc omnes illi: qui in ea nocte in qua damnũ datum fuerit ſteterint extra ciuitatem & caſtrum/uel extra uillam cũ animalibus uel ſine/ad emendationem ipſius dãni ſummarie cogantur & ſtetur ſacramento dãnum paſſi uſq; in quãtitatem uiginti ſoldoꝝ raueñ. uiſo prius a præcone ſeu plazario: damno dato prædicto. Et idem intelligatur ſi aliquod furtum factũ fuerit in aliqua poſſeſſione alicuius de aliqua re & ſtetur ſacramento domini poſſeſſionis uel laboratoris/uſq; ad quantitatem decem ſoldoꝝ ꝶ. Et ꝙ bubulci morantes cum bobus nocturno tempore extra in contratis. Vbi dãna aliqua reperiantur data: teneãtur talia dãna emendare ſine extimatione extimatoꝝ: uiſo prius per præconem ſeu plazarium cõmunis dãno dato. Saluo ꝙ ſi bubulci poterunt malefactorem aſſignare: et ꝗ a tali emendatione ſint abſoluti & ſemper ſtetur ſacramento damnũ paſſi: uſq; ad quantitatem decem ſoldorum raueñ.

De præſumptione habenda contra facientes domos extra ciuitatem & caſtra de lignamine alieno. rub. 22.

Ad obuiandum malitiis depopulantium ſecrete/ uel de nocte bona hominũ ciuitatis & comitatus Piſauri/& tales depopulatores cõmode inueniri non poſſunt propter eoꝝ malitiam. Statutum & ordinatum eſt/ꝙ ſi aliquis fecerit aliquã domum/ſiue capãnã extra ciuitatẽ Piſauri per totũ eius diſtrictũ de lignamine noſtrano/ſeu de alieno lignamine: qđ eleuaꝰ in comitatu Piſauri & nõ potuerit docere poſſeſſionem ſuã: de qua habuerit dictũ lignamen: uel a quo habuerit: & tunc tẽporis dãnũ aliquod datũ fuerit in lignamine ſimili alicui perſone: quæ conqueratur de tali dãno: uiſo prius per præconem ſiue plazariũ cõmunis: ſi tale damnũ datum fuerit intelligatur & præſũmatur talẽ perſonã: quæ talem domũ / uel hedificiũ fecit tale lignamen incidiſſe & damnũ dediſſe & accuſari poſſit/ac ſi repertus incidere fuiſſet. Et Poteſtas/ſiue etiã officialis dãnoꝝ datoꝝ ad petitionẽ cuiuſcunq; petentis & conquerentis ſibi lignamen eſſe acceptũ teneatur & debeat præconẽ cõmunis mittere ad uidendũ lignamen poſitũ in tali domo/uel hedificio & ſacramento & relationi ꝑconis dicentis/lignamen poſitum in tali domo uel hedificio eſſe ſimile/uel de eodẽ lignamine credatur: & idem intelligaꝰ de oibus expẽdentibus uineã & cãnã in uineis/& nõ poterunt docere/a/quibus emerint: uel eos: qui eis dederint: ꝙ poſſint cõdẽnari/ac ſi inuẽti forẽt dictas res accipere. Et idẽ itelligaꝰ in paleis/lignaminibus/feno/cãna/olere/pomis & aliis fructibus.

De eo qui dãnum dederit in uinea plena uel uacua. rub. 23.

Si aliquis dãnũ dederit in uinea plena alicuius: ſi fuerit de nocte: ſoluat uice qualibet cõmuni pro banno centum ſoldos raueñ. Si fuerit de die ſoluat pro banno cõmuni tres libras raueñ. Si uero uinea nõ fuerit plena & dãnum dederit/tam de die: ꝗ de nocte ſoluat cõmuni pro bãno dimidiã minus prædictis pœnis. Et hoc ſi dederit damnũ frangendo uel ſpalãdo & fructus accipiẽdo uel deuaſtãdo. Si uero ſolum iuerit per uineam plenam ſoluat quadraginta ſoldos raueñ. & per uineam uacuam ſoluat decem ſoldos raueñ. Si uero animalia damnũ dederint in uinea plena bos/equs uel equa. ſoluat nomine banni uiginti ſoldos raueñ. porcus uiginti ſoldos ꝶ. & poſſit interfici &

vulnerari: capra uiginti ſoldos ꝑ. Aſinus decem ſoldos ꝑ. Pecus duos ſoldos ꝑ. Et intelligat̃ uinea plena a kalendis Aprilis uſqꝫquo vue pendent in illa. Et ſi prædicta animalia dānū dederint in uinea uacua ſoluat dimidiā minus prædictis pœnis: & de nocte dictæ pœnæ duplicent̃: & ſemper domino rei dānum emendendent. Et credat̃ domino rei de extimatione dāni uſqꝫ ad quantitatem uiginti ſoldos ꝑ. cum ſacramēto non uo præſtito. Si uero pars accuſata uel denunciata probaret per teſtes uel aliter legitime nullum dānū eſſe. Tunc nullatenus ſtari debeat ſacramento domini/ ſiue ad aliquod damnum condēnari nō debeat talis accuſatus uel denunciatus uigore dicti ſacramenti. Niſi eſſet tale dānum quod potuiſſet eſſe datū & per teſtes uel inſpectionē probari nō poſſet: quo caſu ſtetur ſacro dñi uſqꝫ ad ſūmā quinqꝫ bononenoꝝ.

De pœna frangentis ſepes poſſeſſionis alicuius. rub. 24.

STatutum & ordinatum eſt/ ꝙ ſi aliquis fregerit deſpalauerit ſepes poſſeſſionis alicuius uel inciſerit ſoluat nomine banni uiginti ſoldos raueñ. & damnū emendet. Et de nocte bannum duplicetur. Si uero per animalia tam groſſa q̄ minuta dāna data fuerint in dictis ſepibus modo ſupradicto puniantur domini animalium prædictorum in dimidia pœna ſupraſcriptarum pœnarum.

De eo qui dānum dederit in ortho alieno. rub. 25.

ITem ſtatutum eſt/ ꝙ ſiquis dānum dederit in ortho alieno ſpalādo frangendo olera & alias res exiſtentes in eo accipiendo ſoluat cōmuni uice qualibet pro bāno uiginti ſoldos raueñ. Si uero tantum eundo per orthum ſoluat cōmuni decem ſoldos ꝑ. Bos/ equs/ equa/ & capra decem ſoldos raueñ. pro quolibet & qualibet uice. Porcus uiginti ſoldos raueñ. & poſſit vulnerari & interfici: aſinus quinqꝫ ſoldos ꝑ. Pecus duodecim denarios ꝑ. & ſemper dānū emendent domino rei. Omnes pœnæ prędictę noctis tēpore duplicent̃: & de dāno dato in ortho nō poſſit cōtra aliquē procedi: niſi orthus rationabiliter cenſeatur: & hoc remaneat in decleratione officialis dānoꝝ datoꝝ.

De dāno dato in uincareto & canneto alieno. rub. 26.

ORdinatum eſt/ ꝙ ſiquis iuerit tantum per uincaretū & cannetum alicuius ſoluat nomine banni quinqꝫ ſoldos ꝑ. Si autem dānū dederit ſpalādo incidendo frangēdo herbā accipiēdo/ uel alio modo dānū dando ſoluat cōmuni uice qualibet pro bāno uiginti ſoldos ꝑ. Bos/ equs/ equa/ capra. xx. ſol. ꝑ. pro quolibet: porcus decē ſoldos ꝑ. & poſſit interfici & vulnerari. Aſinus decē ſoldos ꝑ. Et hoc locū habeat in cānetis per totum menſem Aprilis & Maii. In aliis uero tēporibus ſoluant ꝓdicta animalia & perſone dimidiā minus & ſemper dānū emendent. Et de nocte ꝓdictę pœnæ duplicent̃.

De dānis datis in blauis & leguminibus. rub. 27.

SI quis iuerit tantum per campum ſeminatū ſoluat cōmuni pro bāno uice qualibet quinqꝫ ſoldos ꝑ. Si uero dānū dederit metendo euellendo exportādo uel alio modo dando. Soluat cōmuni pro bāno uice qualibet. xl. ſoldos ꝑ. Bos/ equs/ & equa decem ſoldos ꝑ. pro quolibet. Porcus decē ſoldos ꝑ. & poſſit interfici & uulnerari. Aſinus quinqꝫ ſoldos ꝑ. capra/ quinqꝫ ſoldos ꝑ. pecus duodecim denarios ꝑ. Et idem ſeruetur in lino/ faba/ & aliis leguminibus & blauis. Si uero aliquis dānū in barchariis/ uel couatis blauarum uel in blauis in area trituratis accipiendo uel exportādo ſoluat pro banno uice qualibet decem libras raueñ. Equs/ equa/ decem ſoldos raueñ. Bos uiginti ſoldos raueñ. Aſinus quinqꝫ ſoldos raueñ. Porcus decem ſoldos raueñ. & poſſit interfici

& uulnerari. Capra ſoluat quinq; ſoldos raueñ. Pecus duodecim denarios raueñ. & dã-num emendent & de nocte: ut ſupra pœnæ prædictæ duplicentur.

De dãno dato in ſilua & remorta aliena alleuata. rub. 28.

ORdinatum & ſtatutũ eſt/ q; ſiquis iuerit tantũ per ſiluam ſeu remortã alicuius, aleuatam nõ ſoluat aliquid. Si uero dãnum dederit in incidendo ligna a palos, uel a palo infra faciendo ſalmam uel faſcem/ ſoluat cõmuni nomine banni uice qualibet quadraginta ſoldorum raueñ. Si uero inciſerit unũ lignum a palo uel a palo ſupra, uſq; ad perticã ſoluat nomine bãni decem ſoldos ꝛ. Et ſi inciſerit ab uno ſupra ſoluat, quinq; ſoldos ꝛ. pro quolibet ligno inciſo. Si uero inciſerit ligna a pertica uel a pertica ſupra uſq; ad trabem ſoluat nomine banni uiginti ſoldos raueñ. Et ſi inciſerit plura ligna a pertica uel a pertica ſupra uſq; ad trabem ultra primũ/ ſoluat cõmuni a pertica uel ſupra pro quolibet ligno quinq; ſoldos ꝛ. Si uero trabem uel colũnam inciſerit ſoluat cõmuni pro banno pro qualibet trabe ſeu colũna quattuor libras ꝛ. Et palum intelligatur groſſitudinis adinſtar brachii cõmunis uſq; ad groſſitiam pertice & pertica intelligatur groſſitudinis cõmunis cruris uſq; ad trabem: trabes uero & colũna intelligatur groſſitudinis cõmunis coſſe & abinde ſupra. Et de menſura ſeu lõgitudine pertice pali & trabis quomodocunq; in dubium reuocaretur: ſtetur declarationi & determinationi officialis dãnorum datoꝝ: cuius arbitrio relinquuntur prædicta. Prædictę autẽ beſtie: de quibus in præcedenti ſtatuto ſoluant quinq; ſoldos raueñ. pro qualibet: exce-pta pecude: quæ nihil ſoluat: niſi pro paſcuo duodecim denarios/ ſi dominus uoluerit pecudes de paſcuo accuſare & ſemper domino dãnum emendent: & de nocte prædictæ pœnæ duplicentur. Si uero aliquis inciſerit aliquam arborem ſiluestrem exiſtentem in ſepalibus alicuius poſſeſſionis ſoluat uice qualibet ut ſupra habita diſtinctione lignorum & damnum emendet.

De dãno dato in ſilua & remorta retundata. rub. 29.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt: q; ſiquis iuerit tantum per ſiluam uel remortam retundatam nõ ſoluat aliquid. Si uero dãnum dederit incidendo ligna faciendo ſalmam uel a ſalma infra ſoluat cõmuni pro banno uice qualibet quadraginta ſoldos ꝛ. Et intelligatur ſilua rotundata a tẽpore inciſionis uſq; ad duos annos. Bos/ equs/ equa ſoluat decem ſoldos ꝛ. pro quolibet/ porcus nõ ſoluat aliquid: aſinus quinq; ſoldos ꝛ. capra quinq; ſoldos ꝛ. pecus de lignis nõ ſoluat aliquid/ ſed de paſcuo poſſit accuſari & ſoluat.xii.deñ. pro qualibet & dãnũ ſemp emẽdẽt & de nocte dicte pœnæ duplicenť.

De eo qui extraxerit ligna inciſa de ſilua uel poſſeſſione alicuius. rub. 30.

SI quis extraxerit uel acceperit ligna per alium inciſa de ſilua uel de poſſeſſione alicuius ſoluat cõmuni nomine banni quadraginta ſoldos ꝛ. & damnum emendet: & de nocte dicte pœnæ duplicentur.

De damno dato in geneſtretis limatis fluminum cannigetis/ gioncaretis & ſtrepetis alicuius. rub. 31.

ORdinatum eſt/ q; ſiquis tantum iuerit per geneſtretum limatã canigetum/ gioncaretum/ uel ſtrepetum alicuius nõ ſoluat aliquid. Si uero dãnũ dederit incidendo uel deſtruendo ſoluat nomine banni decem ſoldos ꝛ. uice qualibet: Bos/ equs/ equa: & capra ſoluat quinq; ſoldos ꝛ. pro quolibet. alie uero beſtie nihil ſoluant & damnum emendent: & de nocte dicte pœnæ duplicentur.

De damno

De damno dato in paleariis & paleis & feno in campis uel ad aream poſitis. rub. 32.

SI quis dãnum dederit in paleariis palee uel feno frangendo illa de nouo ſoluat cõmuni nomine banni uice qualibet quadraginta ſol. ꝶ. Si uero de paleis palearii facti/uel muchiis a feno in campo uel fenatis uel in areis exiſtentibus: ſoluat nomine banni uiginti ſoldos raueñ. Si autem dãnum dederint/bos/equs/equa/uel porcus ſoluat nomine banni quinq; ſoldos pro quolibet. Alie autem beſtie ſoluant duos ſoldos raueñ. pro qualibet: Pecus uero ſex denarios & damnum emẽdent: & de nocte pœnæ prædicte duplicentur.

De damnis in arboribus domeſticis. rub. 33.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt/ꝙ ſiquis dãnum dederit in arboribus domeſticis: uel in uitibus eas a pede incidendo: ubicunq; ſint ſituate ſoluat cõmuni uice qualibet quindecim libras raueñ. Si uero de ramis dictaꝝ arborum ſiue uitium inciſerit: uel deramauerit malo modo: non autem neceſſario potando ſoluat nomine banni tres libras raueñ. & ſi nõ habuerit unde ſoluat fuſtibus fuſtigetur per totam ciuitatẽ & burgos Piſauri & dãnum emendet. Et de nocte dicte pœne duplicentur. Prædicte autem beſtie corrodendo cõdẽnetur bos/equs/equa/capra quinq; ſoldos raueñ. pro qualibet. Aſinus duos ſoldos ſoluat: pecus duodecim denarios raueñ. & dãnum emendent & de nocte dicte pœnæ duplicentur. Capra uero in oliuis damnum dans/ſoluat uice qualibet uiginti ſoldos raueñ. ut ſupra.

De damno dato in fructibus arborum. rub. 34.

SI aliquis damnum dederit in fructibus arborum dictos fructus accipiendo uel deſtruendo ſoluat uice qualibet nomine banni uiginti ſoldos raueñ. Et ſi dãnũ dederit conquaſſando uel allamando fructus ſoluat boñ. quadraginta. Dicte autẽ beſtie ſoluant pro qualibet ſoldos quinq;/excepta pecude: quæ ſoluat duodecim denarios & dãnum emendent & de nocte dicte pœnæ duplicentur.

De damno dato ad oliuas & ad glandes. rub. 35.

SI contigerit ꝙ animalia alicuius uidelicet porcus/bos/equs/uel equa dãnum dederint ad oliuas exiſtentes in terris iuxta eaꝝ arbores porcus & bos condẽnetur in ſoldis decem pro quolibet/capra/equs/uel equa/aſinus/uel aſina in ſoldis quinq; denariorũ ꝶ. pro quolibet: pecus in denaris duodecim ꝶ. Si dãnum dederint ad glandes cõdẽnentur/porcus/bos/equs/capra/& aſinus in ſoldis quinq; ꝶ. pro quolibet: pecus uero in denariis duodecim. Si uero perſonaliter aliquis dãnum dederit ad dictas oliuas & glandes condemnentur in ſoldis uiginti ꝶ. & de nocte dicte pœnæ duplicentur.

De damno dato in fenatis a perſona & animalibus. rub. 36.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt/ꝙ ſiquis iuerit per aliquod fenatum: in quo non ſit herba nõ ſoluat aliquid. Si uero herba fuerit in eo/ſoluat uice qualibet quinq; ſoldos ꝶ. Si uero herbam acceperit uel exportauerit ſoluat nomine banni uiginti ſoldos ꝶ. bos/equs & equa ſi dãnum dederint in fenatis in quibus ſit herba ſoluant pro qualibet uice quinq; ſoldos ꝶ. porcus ſoluat uiginti ſoldos ꝶ. ſiue ſit herba/ſiue non & poſſit interfici & uulnerari ſine pœna: aſinus quinq; ſoldos: capra duos ſol. pecus duodecim den. Et itelligat̃ eſſe in fenatis a kal's Martii: uſq; ad kal'as Septẽbris. ſ. in fena

tis: quæ ſecantur bis in anno & in iſtis: quæ ſecantur ſemel in anno intelligatur herba a kalendis Martii uſq; ad kalendas Auguſti: ſi ſecata non fuerint.

De beſtiis paſculantibus in foueis ciuitatis Piſauri. rub. 37.

SI aliqua alia animalia reperirentur paſcere in foueis ciuitatis Piſauri uel in aliquo ipſorum ſine licẽtia Magnifici Domini noſtri ſoluat cõmuni ſoldos uiginti raueñ. pro quolibet: Pecus uero ſoldum unum pro qualibet.

De parte danda damnum paſſis. rub. 38.

OMnium condẽnationum fiendaꝝ de dãnis datis per officiales cõmunis Piſauri medietas ſit cõmunis & alia medietas ſit dãnum paſſi: & hoc præciſe obſeruetur/& ſemper ſtetur dicto cuiuſlibet accuſatoris cum ſacramento uſq; ad quantitatẽ uiginti ſoldoꝝ raueñ. quoad pœnam cõmuni applicandam: ſi iurauerit perſonaliter ſe inueniſſe & cum uno teſte uſq; ad quantitatẽ ſexaginta ſoldoꝝ. Et ꝙ in omnibus dãnis datis liceat domino poſſeſſionis/laboratoribus: familiaribus & gualdariis ſeu bariſellis auferre & accipere malefactoribus/manariam/cultellum/clamidem & ſecurim ad ſui probationem/quando inueniunt eos dãnum dare. Et ſi nõ permitteret a ſe pignus accipere eidem malefactori pœna duplicetur. Ita tamen ꝙ accipiens dictas res/uel aliquam earum teneatur repreſentare & aſſignare maſſario cõmunis Piſauri/uel officiali dãnorum datorum infra ſecundam diem a die acceptionis pœna uiginti ſoldoꝝ raueñ. Et cum duobus teſtibus credatur: uſq; ad quantitatem: qua malefactor eſſet condẽnandus: & idẽ intelligatur in aialibus inuentis dãnum dare in poſſeſſione alicuius/ꝙ liceat domino laboratori: & ſue familie ducere ea & præſentare coram officialibus cõmunis Piſauri & pro tali ductione poſſit inuentus condẽnari uſq; ad quantitatem quadraginta ſoldorum raueñ. ſi ad tantum aſcenderet condẽnatio & nõ ultra.

Quod in omnibus dãnis datis dominus teneatur pro famulo & famula uſq; ad centum ſoldos raueñ. rub. 39.

IN omnibus damnis datis dominus pro famulo & famula teneatur uſq; ad quantitatem centum ſoldorum raueñ. & poſſit accuſari famulus & famula inde ad decem annos & illud quod dominus pro famulo & famula ſoluerit famulus & famula teneatur eidem reficere: & dominus etiã teneatur pro famulo & famula retentis ſine ſalario. Et hoc ſi apud dominum ſic aliquid de bonis famuli uel famule: uel ſi cõſtiterit damnum datum per famulum uel famulam datum fuiſſe de conſcientia domini cuius ſacramento credatˀ ſuper utroq;: & idẽ intelligatˀ in dña: quæ famulũ uel famulã habuerit.

Quod nullus debeat aliqua animalia ducere uel tenere in poſſeſſione alicuius ſi per dominum rei ſibi inhibetur. rub. 40.

NOn liceat alicui ire cum perſona uel eius animalia ducere ſeu duci facere in aliquam poſſeſſionem prædictarum: in quam per formam præſentium ſtatutorum ire ſeu animalia ducere permitteretur: ſi ſibi per dominum rei ſit inhibitum uel cõtradictũ uel per ſuã familiã uel per generale proclama factũ in publicis locis: ꝙ in dictã rẽ nemo uadat: uel aialia ducat. Et ſi poſt inhibitionẽ & ꝓclama ibit/uel aialia ducet/poſſit pro ꝑſona & aialibus accuſari & pœnã ſoluãt ifraſcriptã.ſ.pro ꝑſona ſol. v. ꝶ.

bos/equs

bos/equs & equa/aſinus/capra/porcus/duodecim denarios. Pecus uero ſex denarios & dãnum emendent. Et de nocte dicte pœnæ duplicent. Si uero per dominũ & eius familiam aut per proclama prædictum prohibitum non fuerit. Tunc licitum ſit cuilibet ſua animalia paſcere & ad paſcendum ducere in locis: ubi per formam præſentium ſtatutoꝝ nõ ſit prohibitum: uel ubi dãnum fieri nõ poteſt. Et ſimiliter ſit licitum aucupatoribus cum cane a rete in poſſeſſionibus alienis nõ prohibitis: ut ſupra: acuparit alias qui contrafecerit poſſit accuſari & condẽnari in pœnis hoꝝ ſtatutorum.

Quod laboratores uineaꝝ animalia teneant ligata. rub. 41.

LAboratores uinearum dum in his ſtant ad laborãdum eoꝝ aſinos & omnium eorum animalia: quæ ſecum ducerint: debeãt tenere ligatos: & ita ligata ꝙ aliquod dãnum dare nõ poſſint pœna decẽ ſoldoꝝ raueñ. pro quolibet & qualibet uice: & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod pax nõ admittatur gualdario ſeu bariſello dolum uel falſitatem committenti. rub. 42.

PAx neq; concordia admittatur gualdariis ſeu bariſellis ciuitatis & comitatus Piſauri: qui in eoꝝ officio & accuſis/uel teſtimonio dolum uel falſitatẽ cõmiſerint.

Quod bubulci tenentes de nocte beſtias bouinas uel buffalinas extra ſtabulum debeant ipſa tenere cũ campano ad collum ligato. rub. 43.

OMnes bubulci habentes beſtias bouinas/buffalinas/uel equinas/ ſi ipſas beſtias de nocte tenuerint extra ſtabulum teneantur & debeant portari facere dictis eoꝝ animalibus uel alteri eoꝝ: ſaltem unum campanũ ligatum ad collum ipſorum: uel alterius ipſaꝝ cum martello pœna decem ſoldoꝝ raueñ. pro quolibet & qualibet uice. Et ꝙ dictum campanũ nõ poſſint ſerrare: uel aliquo alio modo impedire: quo minus ſonare poſſit: pœna uiginti ſoldoꝝ raueñ. pro quolibet cõtrafaciente & qualibet uice. Et ꝙ ſemper intelligatur & præſũmatur campanũ impeditum uel ſerratũ fuiſſe a domino beſtiaꝝ uel ab habentibus illas in cuſtodiã quotienſcunq; repertũ fuerit cãpanũ ſerratum: niſi talis dñs uel habentes dictas beſtias in cuſtodiã probauerit cõtrariũ.

Quod nullus poſſit tenere animalia ad paſculandum iuxta panteram ab anatibus. rub. 44.

NVllus poſſit tenere ad paſcuandũ aliqua animalia iuxta panteras ab anatibus per decem perticas a kalendis Nouembris cuiuſlibet anni per totum menſem februarii: pœna quinq; ſoldoꝝ raueñ. pro qualibet beſtia groſſa & ſex denarios raueñ. pro qualibet beſtia minuta.

De animalibus tenendis in ſaudis ad paſcendum. rub. 45.

VT omnes de ciuitate & comitatu Piſauri animalia cuiuſcunq; generis poſſint habere & tenere: ne præteſtu talis officii: aliqui a benefaciendo amoueantur. Statutum & ordinatum eſt: ꝙ unicuiq; ſit licitũ tenere & ſua animalia ducere & duci facere ad paſcẽdum in ſaudis/ſtopolis & magiaticis ciuitatis & comitatus Piſauri: quæ nõ ſint cõnexa & contigua uineis/oliuetis/uincaretis/cãnetis/& orthis: ſed ſeperate ſepe/uel foſſato/a/rebus prædictis: & niſi eis inhibitum ſit a domino rei altero ex modis ſupra in aliis capitulis deſcriptis. Et hoc idem itelligatur in limatis fluminum: quibus

nõ ſit uincaretum: canigetum/uel zuncarettum. Et prædicta locum nõ habent in grege
porcorum: qui ad paſcuãdum inſupradictis magiaticis retineri non poſſit impune.

Quod præſummatur delictum cõmiſiſſe qui fuerit uiſus uel inuentus ferre
ligna uel animalia in ſtatuto contenta. rub. 46.

QVicunq; uiſus fuerit/uel inuentus per aliquem portari ligna/cannas/paleas/ſę-
num/uincum/olera fructus/uel poma & talis delator nõ poterit docere poſſeſ-
ſionem aliquã ſe habere in contrata: ubi inuentus fuerit/ de qua ſit ueriſimilę cum di-
ctas res/uel fructus detuliſſe/uel ꝙ a uero domino alicuius poſſeſſoris tales res recepe-
rit/tunc præſumatur & pro plena probatione habeatur: ꝙ res huiuſmodi/ fructus/ uel
poma cum quibus inuentus fuerit/ uel uiſus deferre detuliſſe de poſſeſſione cuiuſlibet
dicere uolentis dictas res/ fructus uel poma a ſua poſſeſſione fuiſſe delatas: dum tamen
conſtet dãnum/de quo conqueritur datum fore & habeatur pro accuſato & denuncia-
to & debeat condẽnari ſecundum formam ſtatutorum.

De pœna accuſati per ſacramentum & de pœna iurantis ſe dãnum paſſum: cũ
nullum dãnum paſſus fuerit. rub. 47.

STatutum & ordinatum eſt: ꝙ quicunq; accuſatus fuerit per ſacramentum ab ali-
quo de aliquo dãno dato condẽnari nõ poſſit: quo ad pœnam ultra uiginti ſol.ꝝ.
poſito: ꝙ in diuerſis accuſationibus locis/temporibus & damnis datis/ſeu diuerſis poſ-
ſeſionibus accuſetur uno contextu. Et deinde ad ſex menſes nõ credatur ſacramẽto ta-
lis accuſatoris uolentis iterum accuſare. Et ſi accuſatus uel denunciatus per Gualdariũ
uel Bariſellum: uel dñm poſſeſſionis ſacramento eoꝝ dicat dãnum nullum eſſe datum
teneatur officiales dãnoꝝ datorum mittere ad uidendũ. Si dãnum datum eſt: & ſi re-
pertum fuerit nullum dãnum eſſe datum talis accuſans uel denuncians per ſacramentũ
puniatur in centum ſoldos raueñ. Niſi eſſet dãnum quod potuiſſet eſſe datum & per
teſtes uel inſpectionem probari nõ poſſet quo caſu ſtetur ſacramento domini uſq; ad
ſummam quinq; bononenorum.

De cane: qui dãnum dederit in uinea plena alicuius. rub. 48.

SI aliquis canis alicuius dederit dãnum in uinea plena alicuius ſoluat pro banno cõ-
muni uice qualibet quinq; ſoldos raueñ. dominus ipſius. Et intelligatur uinea ple-
na pro cane a kalendis Auguſti uſq; quo uue pendent in illa: & poſſit dictus canis in-
terfici & uulnerari impune a domino rei: uel a ſua familia uel laboratore & credatur
ſacramento dãnum paſſi/ & cuiuſlibet de ſua familia dicentis ſe inueniſſe tam de dam-
no dato/ q̃ etiam ꝙ canis ſit accuſati/ & ꝙ non poſſit dictum canem aſſignare uel da-
re pro noxa & de nocte pœnę duplicentur.

De damno dato a pullis. rub. 49.

ORdinatum & ſtatutum eſt/ꝙ ſi pullus alicuius: ſcilicet capo/gallus/ gallina/ uel
pulcini/anſeres/ & anates dãnum dederint in ortho/uel paleareo/ uel in campo
bladato ubi bladum penderet iam maturum uel quaſi/uel in cãpo ſeminato nundũ na-
tum alicuius: ſoluat dñs: cuius ſunt pulli/ & anſeres & anates: pro quolibet pullo ſex de-
narios raueñ. & pro qualibet anate & anſere duodecim denarios raueñ. & poſſit inter-
fici ſine pœna: & credatur ſacramẽto accuſatoris uel alterius de ſua familia tam de dã-
no: q̃ etiam ꝙ pulli ſint accuſati. Et idem intelligatur: quo ad ſupraſcriptas pœnas
de pullis: anſeribus & anatibus tam laboratoris: q̃ alterius perſonæ & tam damnum

dantibus in ſuprafcriptis locis & rebus q̄ & iam in uineis plenis & in area: ubi eſſet granum/blad.i/ſemen & quodcunq; aliud legumen. Et nullus laborator poſſit in poſſeſſione: quā tenet ad laborerium retinere pullos/capras/porcos: neq; quęcunq; alia animalia contra uoluntatē domini poſſeſſionis & abſq; ipſius licentia: pœna uiginti ſoldorum raueñ. pro qualibet uice.

De præſumptione damni dati: ſi aliquis repertus fuerit in poſſeſſione alicuius uel iuxta poſſeſſionem perſonaliter uel cum beſtiis. rub. 50.

SI aliquis fuerit repertus in poſſeſſione alicuius/licet non probetur dānum dediſſe: tamen intelligatur dānum dediſſe: & illud idē ſeruetur in animalibus & poſſit accuſari & cōdēnari/ac ſi dānū dediſſet. Et p̄dicta locū habeāt ſi ſic repertus ipſe uel aīalia in poſſeſſione ubi ſint fructus uel res dānificatę: in quibus dānū de quo fiat accuſatio potuit eſſe datū. Si uero aliquæ beſtiæ repte fuerint in poſſeſſione alicuius: uel iuxta poſſeſſionē: in qua dānum datum fuerit: ſi de dāno conſtiterit p̄ſumantur tale damnum dediſſe: & de his credatur ſacramento accuſatoris uſq; ad quātitatē uiginti ſol.ꝶ. ſi dixit ſe p̄ſonaliter inueniſſe in poſſeſſione/uel iuxta poſſeſſionē & dānū ſemper emēdent & cōdēnēt̃ ſecundū formā ſtatutoꝝ. Et hoc ſi dānum fuerit recēs & cōdecens.

De pœna accuſati negantis rem eſſe accuſatoris. rub. 51.

PRæſenti lege ordinatum eſt: ꝙ ſiquis accuſatus fuerit ab aliquo de aliquo dāno dato & in ſua excuſatione negauerit poſſeſſionem accuſatoris: & accuſator rem ſuam eſſe probauerit: uel ſe quiete & pacifice poſſidere tēpore dāni dati ſoluat accuſatus uice qualibet decem libras raueñ. de quibus medietas ſit accuſatoris & reliqua ſit cōmunis Piſauri & teneatur accuſatus nihilominus reficere accuſatori omnes expenſas: quas fecerit in probādo in aduocatis procuratoribus & ſcripturis. Et per hoc nō præiudicetur uero poſſeſſori ſi de poſſeſſione uerteret̃ quæſtio corā Poteſtate uel eius Vicario deturbata poſſeſſione quæ quæſtio principaliter coram officiali damnorum datorum uentilari non poſſit.

De impetitis de dāno ſi ſimpliciter ſe excuſando negauerint intelligantur negaſſe: quo ad damnum ſolum. rub. 52.

QVicunq; accuſatus uel denunciatus fuerit de aliquo damno dato & in ſua excuſatione in totum negauerit: negaſſe ſolum dānum dediſſe intellligatur & nō negaſſe rem eſſe accuſatoris/niſi expreſſe negauerit rem eſſe accuſatoris/ſeu domini: de qua accuſa facta fuerit.

Quod liceat unicuiq; animalia in ſua poſſeſſione inuenta ducere ſine pœna: & cuſtodi pignus auferre. rub. 53.

SI quis aliquem inuenerit in ſua poſſeſſione cum perſona uel animalibus damnum dantem: teneatur talis inuentus dicere nomen ſuum & pronomen/& nomen: cuius ſunt talia animalia ſtatim requiſitus ab inuentore: quod ſi non dixerit: ut ſi inuentus fuerit condēnetur uice qualibet in centum ſoldos raueñ. & liceat ei: qui talia animalia inuenerit ſua auctoritate ducere & colligere & ſocios ad prædicta facienda inuenire ſine pœna: dūmodo dicta animalia eodem die uel ſequenti coram officialibus cōmunis/uel maſſario cōmunis præſentet: a quibus officialibus uel maſſario redimi non poſſint: niſi prius dominus dictarum beſtiarum ſe concordauerit cum damnum paſſo

uel niſi fideiuſſores idoneos de ſoluendo condemnationem & emendam damni præſtiterit. Et ſimili modo poſſit cuſtodi dictaꝝ beſtiaꝝ: ſi noluerit dicere nomen ſuum: & cuilibet alteri dãnum danti talis inuẽtor accipere pignus ſine pœna & maſſario cõmunis uel officialibus cõis aſſignare: ut ſupra. Et ſi nõ pateretur ſibi pignus auferri/ uel accipi/ uel animalia ducere cõdẽnetur pro tali cõtumacia & reſiſtentia in centũ ſol. ꝑ. de qua reſiſtentia/ cõtumacia & negatione credatur ſacramento inuentoris uſq; ad quãtitatem.xx.ſol.ꝑ. & cũ uno teſte uſq; ad quantitatẽ.xl.ſol. De inuentione uero ſacramento domini inuentoris/ uel alterius de ſua familia credatur: ut ſupra.

Quomodo & qualiter quis de dãnis datis debeat condemnari & de quibus ſacramento credatur. rub. 54.

IN omnibus dãnis datis/ tã a perſonis q̃ ab animalibus in quibuſcunq; locis uel rebus fuerint data credat̃ ſacramẽto accuſatoris uel cuiuſlibet accuſatoris de ſua familia ſeu laboratoris/ cum conſcientia domini uſq; ad quantitatem uiginti ſol. rauẽn. Si dixerit ſe inueniſſe: & ſi cũ uno teſte probauerit: credatur uſq; ad quãtitatem quadraginta ſol.ꝑ. Si per plures teſtes credatur uſq; ad quãtitatẽ de qua accuſatus eſſet cõdẽnandus. Si uero aliquis aliquẽ accuſauerit & nõ dixerit ſe accuſatũ inueniſſe dãnũ dare. Sed tñ cũ uno teſte probauerit: tunc cõdẽnetur accuſatus ex tali probatione in uiginti ſol.ꝑ. Si uero per duos uel plures teſtes ꝓbauerit: tunc cõdẽnet̃ accuſatus uſq; ad quantitatẽ qua cõdẽnandus eſt: ex tali cauſa. Et ſemper accuſatus dãnum emendet: & dãnũ paſſus ſemper habeat medietatẽ bãni/ ſeu cõdẽnationis: & credatur ſacramẽto dãnum paſſi de datione dãni uſq; ad quantitatem uiginti ſol. pro quolibet dãno dato diuerſis diebus & locis: in quo quidẽ iuramẽto deferendo. Officialis dãnorum datorũ habeat arbitrium illud deferendi & nõ deferendi/ prout ſibi uidebitur fore iuſtum qualitate facti & conditione perſonarum inſpectis.

Quod litigantes adinuicem nõ poſſint ſe accuſare. rub. 55.

LItigantes adinuicẽ in quacũq; cauſa ciuili uel criminali uel alia non poſſint ſe nec unus alterũ de aliquo dãno dato/ uel de aliqua alia re accuſare ſolum ſacr̃m: nec aliquã aliã perſonã de eoꝝ familiis durante cauſa ꝑdicta: nec per ſex mẽſes poſt finitã cauſam niſi accuſam legitime ꝓbauerit: nõ obſtãte aliquo ſtatuto in cõtrariũ loquẽte. Et idẽ q; aliquis ex ꝑdictis nõ poſſit animalia alterius per ſacr̃m accuſare: niſi ea pſonaliter inuenerit dare dãnũ: & ea duxerit uel ꝑſentauerit corã officiali dãnoꝝ datoꝝ: uel niſi per teſtẽ probaret dicta aialia dãnum dediſſe: & ſi accuſaret unus alteꝝ uel aliquem de ſua familia per ſacramentum de tali accuſatione nõ poſſit cõdẽnari.

Quod nullus poſſit accuſare illũ qui primo eũ accuſauit. rub. 56.

QVicunq; accuſatus fuerit ab aliquo de aliquo dãno maleficio: ſeu de aliquo dãno dato nõ poſſit talis accuſatus: nec aliquis de ſua familia illũ: qui primo eũ accuſauit/ nec aliquẽ de ſua familia/ uel eius animalia inde ad ſex menſes accuſare/ de aliqua accuſa in qua ſuo ſacramento credatur niſi ꝑ teſtes legitimos uel per cõfeſſionem aduerſarii legitime ꝓbauerit vel niſi ipſe pſonaliter inuenerit dicta animalia: & ea ꝑſentauerit corã officiali dãnoꝝ datoꝝ. Et ſi accuſatus eum: qui primo accuſauit ipſum uoluerit accuſare: & accuſam probare nõ poterit accuſator eum: qui primo accuſauit accuſare non poſſit per ſacramentum. Sed alias eius accuſationes: quas fecerit legitime probare teneatur & debeat.

Quod

Quod menſis damni dati & annus poni debeat in accuſatione & infra quantum tempus accuſatio de damno dato fieri poſſit. rub. 57.

IN omnibus accuſationibus uel denunciationibus de dãnis datis in futurũ faciẽdis per dãnũ paſſos / uel eoꝝ familiã: annus menſis tantũ in quo dãnũ fuit factũ in accuſationibus ponant̃. Et poſſit quilibet de ſuo dãno infra quattuor mẽſes: poſtq̄ dixerit dãnũ fuiſſe datũ accuſare. Cõtra gualdarios uero ſeu bariſellos tam de ciuitate q̄ de comitatu Piſauri de aliquibus dãnis datis/uel dandis a quocunqꝫ ꝑſonaliter/uel cum beſtiis in quiquſcũqꝫ poſſeſſionibus ſiue bonis poſt cõpletũ tẽpus officii ſinguloꝝ gualdarioꝝ/ſeu bariſelloꝝ nõ poſſit dari uel exhiberi denuncia aliqua cotã officiali dãnoꝝ datorum: niſi infra menſem a die finiti officii continue cõputandum.

Quod Notarius dãnorum datorum alicui accuſato/ uel denunciato nõ debeat nominare teſtes. rub. 58.

VT euitetur ois ſubornatio teſtiũ: quæ ſæpiſſime per denunciatos/ſeu accuſatos fieri ſolet: ut eoꝝ dãna data remaneant impunita. Statutum & ordinatũ eſt/ ꝙ officialis dãnoꝝ datoꝝ nõ teneat̃ nec debeat pœna uiginti ſol. ꝝ. pro qualibet uice nominare alicui accuſato uel denunciato teſtes noiatos in quibuſcunqꝫ accuſis uel denunciis cotã officiali p̄dicto dãnoꝝ datoꝝ factis: niſi quãdo teſtes citati ſe p̄ſentauerint coram ipſo ad iurandũ & deponendũ eoꝝ atteſtationes uel niſi poſtq̄ depoſuerint ſi partes tẽpore iuramenti nõ interfuerint. Et quilibet de hoc poſſit dare petitiones: & habeat quartam partẽ dicte pœnæ: caſu quo dictus officialis ſuccubuerit.

Quod cõtra dãnũ dantes perſonaliter duplicent̃ pœnæ. rub. 59.

ADhoc/ut pœna temerarios & quoſcunqꝫ perſonaliter dãnũ dantes cohibeat a crimine/hac imperpetuũ ualitura lege ſancimus: ut oẽs pœnæ p̄ſentiũ ſtatutorum: quæ cõtra: perſonalitet dãnũ dantes impoſite & ſtatute ſunt: intelligant̃ & ſint auctoritate p̄ſentis legis duplicate. Ita ꝙ quilibet: qui dãnũ perſonaliter dederit in rebus & locis ex forma præſentium ſtatutorum prohibitis in quocunqꝫ ſuo contingenti caſu duplicata pœna afficiatur.

Quod quilibet poſſit conſtituere gualdarios ſeu bariſellos in ſuis poſſeſſionibus. rub. 60.

QVilibet/qui habet potere in ciuitate & diſtrictu Piſauri poſſit cõſtituere gualdariũ/bariſellũ & ꝓcuratorẽ unũ & plures: qui poſſint accuſare oẽs dãnũ dãtes in ſuis poſſeſſionibus/ſicut ipſe dñs facere poſſet: & poſſit quẽlibet de ſua familia mittere ad accuſandũ de dãnis ſibi factis: & familiaris poſſit cũ licẽtia dñi ſui accuſare oẽs dãnũ dãtes in tebus dñi ſui abſqꝫ aliquo inſtr̃o procurationis/ ſeu gualdarie: quẽadmodũ ipſe dñs poſſet. Quibus etiã credat̃ ſuper emendatione dãnoꝝ prout dño rei credatur. Et idẽ intelligatur in laboratoribus quarũlibet poſſeſſionũ: qui poſſint cũ licentia dominoꝝ accuſate oẽs dãnũ dantes: quoꝝ ſacr̃o credatur: ſicut ſacr̃o dominoꝝ & partẽ cõdẽnationis & emendã dãni cũ licẽtia dominoꝝ cõſequatur. Et laboratores & coloni affictuarii & partiarii poſſint ratione fructuũ etiã accuſare & pacem facere nõ tamen poſſint accuſare dominos poſſeſſionũ: & ſi cõtigerit per dominos dãnũ dari poſſit affictuarius cogere dominũ ad eligendũ unũ uel plures extimatores: qua extimatione facta/ liceat eidẽ affictuario uti retẽtione in affictu per eum aſſignãdo. Caſtaldiones/ procuratores & familiares dominoꝝ poſſint remiſſionẽ & pacẽ facere: ſi mandata habue-

rint/uel de domini uoluntate. Caſtaldiones tamen/ eo ipſo ꝙ caſtaldiones cōſtituti fue rint a dominis intelligatur habere mandata ad prædicta.

Quod condēnati uel exbāniti occaſione alicuius dāni dati nō poſſint de banno exire/niſi primo cōpoſuerint cum dānum paſſo. rub. 61.

SI quis fuerit accuſatus/uel in bāno poſitus occaſione alicuius dāni pro perſona uel ſuis beſtiis quocūq; modo/ ꝙ de ipſo dāno uel cōdēnatione extrahi nō debeat nec poſſit: niſi prius de ea cōdēnatione cū dānū paſſo cōpoſuerit. Et Poteſtas & officialis dānoꝝ datoꝝ & quilibet ipſoꝝ teneatur hoc ſtatutum præciſe facere obſeruari ſine re medio conſilii: & qui contrafecerit ſoluat de ſuo ſalario communi centum libras raueñ. & damnum paſſum indemnem conſeruet.

De capitibus ſolidoꝝ ſoluendis in cauſis dānoꝝ datoꝝ. rub. 62.

OMnes & ſinguli accuſati uel denunciati ex cauſa dānoꝝ datoꝝ cōtra quos pro ceſſum fuerit: ſi pacē habuerint ante ꝙ condēnent̄ ex cauſa ꝓdicta ſoluere te neantur & debeant unū ſoldū pro qualibet libra: eius in quo uenirēt cōdēnādi & eo rum proceſſus dicta ſolutione facta cancellari debeat per officialē dānoꝝ datoꝝ. Si ue ro cōdēnati fuerint ſoluāt & ſoluere debeāt pace habita/ duos ſoldos eius in quo cōdē nati eſſent. Et eo caſu talis ꝓceſſus & cōdēnatio cancellet̄ & cancellari debeant.

De foueis lupariis & de tribolis nō fiendis & deſtruēdis. rub. 63.

NVlla perſona in ciuitate & comitatu Piſauri in locis publicis uel priuatis au deat uel ꝓſūmat facere/habere ſeu tenere foueas lupariàs / uel tribulos ferri / uel ligni in ſuis poſſeſſionibus nec aliquod aliud facere uel ponere nec tenere ꝓpter quod hoīes ſeu aīalia ledi poſſint. Et quicunq; eos habuerit teneat̄ & debeat dictas foueas re pleri facere: & dicta[illegible]ſſes cū agutis uel tribolis eleuare ſeu eleuari facere infra quin decim dies poſt bānū ſeu ꝓceptū factū ex parte officialis dānoꝝ datoꝝ. Et qui cōtra fecerit ſoluat noīe bāni uice qualibet.xxv.lib.ꝟ. & dānū emēdet & cuilibet cōpetat ac cuſatio & habeat medietatē bāni. Et gualdarii ſeu bariſelli: elapſo termino prædicto de nunciare teneantur omnes contrafacientes ſub pœna uiginti ſoldoꝝ raueñ. infra unū menſem a tempore principii eorum officii.

De nō aucellādo ad cogollū & pānū rubeū uel laqueū ad ꝑnices. rub. 64.

STatutum eſt ꝙ nullus audeat aucupare ſeu aucellare ad pānū rubeū ſeu cogollū uel laqueū ad pernices capiendas: & ꝙ nullus audeat aucupare cū cane a kalēdis Februarii uſq; ad kalendas Aprilis ad pernices. Et ſiquis pernices uiuas acceperit dicto tēpore debeat eas relaxare incōtinenti. Et qui cōtrafecerit ſoluat noīe bāni.xl.ſol.ꝟ. & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni. Et quicunq; repertus fuerit dicto tēpore uendere pernices in platea cōis uel alibi ſoluat noīe bāni.xl.ſol.ꝟ. & cuilibet cō petat accuſatio & habeat medietatē bāni: & cuilibet liceat talia retia & cogolla & pā num rubeum & laquea accipere/incidere/& frangere/& exportare libere ſine pœna.

De formello & laqueis nō faciēdis & de pœna cōtrafaciētiū. rub. 65.

NVllus audeat uel ꝓſūmat facere formellū in caccia Illuſtriſſimi Dñi noſtri pœ na & bāno.xxv.lib.ꝟ. pro quolibet & qualibet uice. Extra uero deſignata di cte caccie nullus audeat uel ꝓſūmat facere dictū formellū: niſi primo fideiuſſione ꝓſtita officiali dānoꝝ datoꝝ de.xxv.lib.ꝟ. & promiſſione facta de nō capiendo colūbos pœ na.xl.ſol. ſi dictā fideiuſſionē nō ꝓſtiterit: qua etiā facta & ꝓſtita nō liceat alicui dictū formellum

formellum uel laqueum aut caniciarum facere in poſſeſſione alterius: niſi eam haberet ad laboreriũ/uel ad guardiam/uel de licentia domini poſſeſſionis pœna & banno quadraginta ſoldoꝝ rauẽ. in ſua autẽ/caſu ſupradicto liceat impune ꝑſtitã dicta fideiuſſione: ſi cœperit colũbos puniatur ſtatuto loquẽte de columbis nõ capiendis: & nõ pœna fideiuſſionis. Et ſingulo anno capi debeant dicte licentie a dicto officiali pœna ſupradicta quadraginta ſoldoꝝ rauẽ.

De grippis nõ ſappandis. rub. 66.

ILle qui hẽt poſſeſſionẽ ex parte iferiori nõ ſappet: nec explanet grippũ illius: qui habet poſſeſſionem ex parte ſuperiori & non ſplanet nec ſappet ab uno pede uerſus grippum: & qui cõtrafecerit ſoluat nomine banni centũ ſol. ꝟ. & ſplanatũ & ſappatum reaptet: cuius bãni medietas ſit cõmunis & alia medietas ſit accuſatoris: & ſtet ſacramento illius: qui habet poſſeſſionẽ ex parte ſuperiori/ inſpectione prius facta per iudicem: uel miſſum ab eo/ uel ſi per teſtem probaretur. Nec ille qui habet poſſeſſionem iuxta grippũ alicuius/ nec aliquis alius ſplanet uel ſappet poſſeſſiones alicuius/ nec propinquet ſe ſappando uel fodendo/uel ſplanando ab uno pede: & qui contrafecerit condẽnetur pœna ꝑdicta. Et ſemper intelligat dñm poſſeſſionis: qui erit ex parte inferiori feciſſe ſappaſſe uel ſplanaſſe: uel eius laboratorẽ ſi factũ apparuerit: & laboratores cõtrafacientes poſſint accuſari inde ad decẽ annos a die ſplanationis & ſappationis facte. Et ꝑdicta locũ habeãt in ꝑteritis ꝑñtibus & futuris. Et ſi ille/qui habet poſſeſſionẽ ex parte inferiori: uel ille qui habet ex parte ſuperiori petierit/ ꝙ termini mittant inter ipſas poſſeſſiones tales termini mitti debeãt per unũ amicũ ab utraq; parte eligendũ: uel per plures: & qui in his cõtrafecerit ſoluat noĩe bãni. xx. ſol. ꝟ. Et ſemper ꝑſũmat eſſe grippus poſſidentis ex parte ſuperiori niſi cõtrariũ apparuerit. Et habens poſſeſſionẽ a latere ſuperiori nõ poſſit ꝓhicere terrã glebas/uel zuppas in poſſeſſione uicini ex parte inferiori: quouſq; termini in dicta poſſeſſione appoſiti & immiſſi fuerint: ſecũdum quod ſuperius declaratur ſub dicta pœna uiginti ſoldorum pro quolibet contrafaciente uice qualibet.

De uno pede ſaudo dimittendo circa terminos. rub. 67.

IN quocunq; loco in terris & poſſeſſionibus per totũ diſtrictũ ciuitatis & comitatus Piſauri: ſi ſint termini qñ terre laborantur debeãt dimitti circũcirca dictos terminos unus pes terre ſaude adminus. Ita ꝙ termini nõ ualeãt pro laborerio remoueri. Et ſiquis cõtrafecerit ſoluat noĩe bãni uice qualibet & pro quolibet termino. xl. ſol. ꝟ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni. Et qñ ſit denunciatio mittatur preco uel plazarius ab officiali ad uidendũ ſi laboratũ eſt iuxta terminos cõtra formã praeſentis ſtatuti & ſtetur relationi ꝑconis uel plazarii

Quod nullus palottet ad palatiũ neq; ad alias turres. rub. 68.

NEmo ſit auſus ſagittare/baliſtrare/palottare/neq; proiicere auibus morantibus in palatio cõmunis/uel ſupra palatiũ cõis/neq; ad aliã aliquã turrim/uel domũ alicuius pro dictis auibus capiẽdis: & qui cõtrafecerit ſoluat noĩe bãni. xx. ſol. ꝟ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni ſi ꝓbauerit/ſteturq; ſacrõ accuſatoris uſq; ad quãtitatẽ decẽ ſol. ꝟ. & accuſator in credentia teneatur: ſi poſtulatũ fuerit & dãnũ iniuriato emẽdet ad cuius domũ uel turrim baliſtratũ palottatũ uel proiectum fuerit/ uſq; ad quantitatẽ quadraginta ſoldorum rauẽ. Et ꝙ nemo terrigena uel fo

renſis debeat aſcendere ſuper palatium cõmunis niſi cauſa aptandi pœna decem libra rum raueñ. pro quolibet & qualibet uice: & cuilibet competat accuſatio.

De pœna capientis columbos. rub. 69.

STatutũ eſt/ꝙ nemo audeat uel ꝓſũmat capere colũbos ſaluaticos uel domeſticos ullo modo/niſi ille/uel illi: cuius ſunt & hoc in colũbario ſuo tãtũ uel iuxta dictũ columbariũ & in loco ubi ſunt cõſueti morari. Exceptis pippionibus turriũ: ꝙ liceat dñis & eoꝝ familiis capere & accipere. Et qui cõtrafecerit cõdẽnet̃ cõi Piſauri in cẽtũ ſol. ꝶ. pro quolibet colũbo & dãnũ dñis emẽdet: & quilibet dñs poſſit accuſare & habeat medietatẽ bãni & ſtetur ſacr̃o dñi uſq; ad quãtitatẽ ſexaginta ſol. ꝶ. in condẽnatione fienda. Et quilibet poſſit cõtrafacientes accuſare & habeat medietatẽ bãni ſi probauerit cũ uno teſte. Si uero aliquis repertus fuerit uendere uel habere tales colũbos captos cõdẽnet̃ uice qualibet in centũ ſol. ꝶ. niſi doceat unde habuerit tales colũbos uel dantes ſibi ad uendendũ: & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ banni & in credentia teneat̃ ſi fuerit poſtulatum: & cuilibet dño poſſeſſionis liceat expellere colũbos de ſua poſſeſſione: dũmodo eis nõ proiciat uel eos capiat. Et ſi contigerit dum eos expellit de dicta poſſeſſione aliquem interficere ſoluat nomine banni cõmuni Piſauri quadraginta ſoldos raueñ. & nõ ultra: & damnum domino emendet & in ſupradictis caſibus nõ habeat locum beneficium pacis.

De negatione & mutatione nominis. rub. 70.

VT a quolibet ueritas habeatur: ꝙ quicunq; interrogatus fuerit a Poteſtate: iudicibus/milite ſocio: notario poteſtatis/officiale dãnoꝝ datoꝝ/ſeu gualdariis/aut bariſelli/ꝙ dicat nomen ſuũ & ſi ipſe negauerit dictũ nomen ſuũ/uel non dixerit pro qualibet uice in centum ſoldis raueñ. cõmuni condẽnetur: & plus & minus ſecundum perſonarum & negocii qualitatem.

De conuictis in mendacio. rub. 71.

QVicunq; interrogatus fuerit ab aliquo officiale cõmunis Piſauri ſup aliquo facto/ꝙ dicat ueritatẽ & inuentus fuerit nõ dicere ueritatẽ & cõuictus fuerit de mendacio iuridice in decẽ ſol. ꝶ. uice qualibet cõi cõdẽnetur & plus & minus arbitrio officialis ſecũdum negocii qualitatẽ. Et idẽ in poſitionibus in iudicio productis. Et habeat locũ/in proprio facto ſuo tantũ. Et ꝓdicta nõ uendicet ſibi locũ/quando aliquis ſe excuſando ab aliqua accuſatione/ inquiſitione/ uel denunciatione negaret contenta in dictis accuſatione/inquiſitione/ uel denunciatione: quo caſu in nihilo puniatur pro tali negatione: etiam ſi de mendacio conuictus fuerit.

De eo qui imiſerit ignẽ ſine licentia. rub. 72.

NVllus auſu temerario ꝓſũmat mittere ignẽ in ſiluã uel in aliquẽ aliũ locũ ſuũ uel alienũ in curte ciuitatis Piſauri & diſtrictu ſine expreſſa licẽtia Poteſtatis uel eius officialiũ: aut officialis dãnoꝝ datoꝝ. Qui officiales teneant̃ recipere a poſtulantibus licentiã bonã & idoneã cautionẽ de emendando omne dãnũ: quod cõtigerit alicui occaſione prædicta & arbitrio triũ cõmunaliũ hominũ amicoꝝ abſq; porrectione libelli uel alia iuriũ ſolẽnitate: & qui cõtrafecerit ſoluat noie pœnæ. x. lib. ꝶ. & dãnũ emendet. Et nõ intelligat̃ auſu temerario ignis imiſſio ubi ex ĩminenti neceſſitate fuerit factus ignis & in loco ubi fieri dãnũ nõ põt & nõ principaliter cauſa infocandi ut puta ex cauſa calefaciendi coquinandi uel cauſa cõburendi in aliquo loco aliquis ani

mal putridũ uel aſpidẽ: & his ſimilia. Si uero habita licentia dãnũ dederit alicui: ſolum dãnũ emendet. Et ſi nõ habuerit unde ſoluat fuſtibus caſtiget᷑ per totã ciuitatẽ & burgos. Si uero incendiarius qui ignem imiſerit in aliquibus rebus & poſſeſſionibus & ex ipſo incendio dãnum fuerit illatum alicui & malefactor reperiri nõ poſſet: tũc ille qui utunt᷑ in contrata: ubi imiſſio ignis facta fuerit/uel ꝓximiores utentes in cõtrata illa: ubi fuerit incẽdiũ factũ ad emẽdã dãni teneãt᷑ uſq; ad quãtitatẽ decẽ lib.℞. Recepto prius a dño poſſeſſionis/ſiue a dãnũ paſſo ſup his ſacro: & hoc fiat ſũmarie & ſine ſcriptis.

De pœna aucellantis noctis tẽpore cũ igne. rub. 73.

ORdinatum & ſancitũ eſt/ꝙ nullus de cætero audeat uel ꝓſũmat noctis tẽpore aucellare cũ igne: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni.xxv.lib.℞. pro qualibet uice & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni: & ſi in illa cõtrata dãnũ datum fuerit illa nocte: qua aucellauerit/aliter nõ apparente de dãnũ dãte talis aucellãs ꝓſũmat᷑ dãnũ dediſſe & dãnũ emendet: & ſtetur de ꝑdictis ſacramẽto accuſatoris.

De eo qui muros & foſſata ciuitatis Piſauri & caſtrorum ipſius deuaſtauerit. rub. 74.

QVicunq; muros ciuitatis & caſtroꝝ ipſius deuaſtauerit in aliquo det cõi pro bãno.xxv.lib.℞. & muros deſtructos reaptet: & qui foſſata ciuitatis & caſtrorum deuaſtauerit in centũ ſol.℞. cõmuni condẽnetur uice qualibet & deſtructũ reaptet ſuis propriis expenſis: & ꝙ nullus habens domũ cõiunctã muro ciuitatis Piſauri & caſtroꝝ ipſius de ipſa domo/turri/uel palatio lapides trahere nec murũ ſuũ: nec murũ cõmunis rũpere ꝓſũmat modo aliquo uel attentet ſine expreſſa licentia Poteſtatis: quã licentiã dñs Poteſtas cõcedere nõ poſſit ullo modo ſine expreſſa licentia cõſilii credentie: & niſi primo uiderit uel a ſuis officialibus uideri fecerit murũ: quẽ rũpere uoluerit/uel lapides trahere cum occaſione muroꝝ ſpecialium muri ciuitatis & comitatus quottidie deuaſtent᷑: & qui cõtrafecerit nomine bãni.xxv.lib.℞. ſoluat. Et Poteſtas teneatur quolibet anno facere inquiſitionem ſuper prædictis: & hoc locũ habeat in præteritis præſentibus & futuris: & cuilibet competat accuſatio.

Quod nullus cauet uel fodiat a ſpondis foſſatoꝝ. rub. 75.

NVllus fodiat uel cauet a ſpõdis foſſatoꝝ cõmunis uel uiaꝝ publicaꝝ cõmunis intra muros ciuitatis Piſauri: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni.xx.ſol.℞. pro quolibet/& qualibet uice/& cuilibet cõpetat accuſatio: & habeat medietatẽ bãni.

Quod nullus accipiat de lapidibus pontis ſoleę uel de aliquo alio hedificio communis. rub. 76.

ITem ſtatutũ eſt/ꝙ nullus audeat uel ꝓſũmat aliquẽ lapidẽ de lapidibus põtis ſoleæ/ uel de muris cõis/uel aliquid de alio hedificio cõis Piſauri accipere/ uel accipi facere: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni decẽ lib.℞. & ablata reſtituat: & cuilibet cõpetat accuſatio: & habeat medietatẽ bãni & dãnum intereſſe cõmunis reſartiat.

De arboribus indomeſticis & aliis ẽt domeſticis nõ deramãdis. ru. 77.

OMnes arbores indomeſtice & etiã domeſtice exiſtẽtes iuxta uias/ uel poſſeſſiones aliquoꝝ debeant deramari uſq; ad cimã per illos: quoꝝ ſunt dicte arbores: quod ſi facere nollent. Quilibet poſſint ipune arbores tales deramare. Et ſiqua arbor ſupra poſſeſſionẽ alicuius pependerit ſubcidi debeat per illũ: cuius ipſa arbor exiſterit. Si uero facere recuſauerit: per aliũ iuxta ipſum poſſidentẽ ipune decreuerunt ſubcidẽ

dum: etiã intelligatur de arboribus pendentibus ſuper uias publicas uel uicinales prote
ſtatione inſcripris præmiſſa in p̄dictis/uel corã iudice citatione facta. Et ꝙ unuſquiſqꝫ
habens poſſeſſionẽ iuxta uias publicas uel uicinales debeat incidere toncare & affracta
re fraſcas/ſpinos/& rogos pendentes ſuper tales uias & affractatos tenere quantũ poſ-
ſeſſio ſua protendit: ut per tales uias haberi poſſit cõmode oĩs acceſſus: & qui cõtraſe
cerit in uiginti ſol. ℞. puniatur: & cuilibet ſit licitum affractare & roncare.

De panteris factis & fiendis & de aquis earum. rub. 78.

OMnes uolenres panreras facere poſſint illas libere facere in ſuis poſſeſſionibus:
dũmodo eas panteras nõ faciãt iuxta panterã alterius iã factã per centũ quin
quaginta perticas: quo caſu eis licitũ nõ ſit infra dictũ ſpaciũ dictã panteram facere.
Nec etiã licear alicui facere uel tenere aliquã coptimã iuxta dictas panteras ad centũ
perticas p̄dictas abſqꝫ licẽtia cuius fuerit panteria niſi coptima foret antiquior ipſa pã
teria/ nec etiã liceat coptimã iuxta coptimã facere ad centũ perticas p̄dictas abſqꝫ li-
centia p̄dicta & faciens coptimas p̄dictas iuxta pãteras p̄dictas nõ poſſit aucupari ad
coptimã uel in ipſa coptima retinere tarpones pœna.xxv. lib. boñ. Er eis faciẽtibus di
ctas panteras: uel ad p̄ſens eas habẽtibus licirũ ſit lacũ pantere tenere in ſua poſſeſſio
ne. Attamen ꝙ ad aquã habendã pro dicta pantera debeat ducere aquã per loca recta
& cõſueta: ſi fieri poreſt/ quod ſi nõ poteſt per recta foſſata aquã ducere & oportetet
clauſam facere aliquã & ex utraqꝫ parte ubi clauſa faciẽda eſſet haberet terrenũ liceat
ipſi clauſam facere: dum tñ ex reſtagnatione/uel ductu dicte aque occaſione dicte clau
ſe nullũ fiat p̄iudiciũ poſſeſſioni alicuius circũſtantis/uel cõmuni Piſauri: & aliter nõ
liceat alicui facere clauſam uel reſtagnationem aquaꝝ. Quod ſi aliquis faceret: liceat
unicuiqꝫ talẽ clauſam facere tollere & amouere ſine pœna. Et ſiquis habuerit panteram
uel poſſeſſionẽ ex p̄te ſuperiori nõ poſſit/nec debeat aquã deuiare uel tollere pãrere in
feriori quin habeat aque ſolirũ curſum ſine dãno circũcolẽriũ. Item/ ꝙ nullus p̄ſũmat
iniuriari dictis panreris clamando/uel aliquid faciendo ſtudioſe propter quod impedire
poſſet aucupatio ipſaꝝ panteraꝝ/uel alicuius eaꝝ. Ira tamẽ ꝙ liceat oĩbus habẽtibus
poſſeſſionẽ uicinã ipſis panteris/uel alicui eaꝝ laborare uel laborari facere & ligna in-
cidere in ſua poſſeſſione & alia facere: quo ſibi fuerint utilia. Et qui cõtrafecerit iniu-
riando dictis panteris ſoluat nomine banni uice qualibet centum ſol. ℞.

Quod pœnam patiatur non probans accuſam: & ꝙ uictus uictori in expenſis
condemnari debeat. rub. 79.

SI quis accuſauerit aliquẽ in curia cõmunis Piſauri & ſuã accuſationẽ nõ probaue
rit per cõfeſſionẽ aduerſarii uel per legitimã probationẽ/uel ſaltẽ per plenã p̄ſum
ptionẽ/uel per unũ teſtẽ idoneũ: ſi quãritas: qua accuſatus cõdẽnandus eſſet: ſi proba
retur accuſa aſcenderet uſqꝫ ad ſũmã decẽ libraꝝ/uel infra cõdẽnet accuſans uice qua-
libet in quinqꝫ ſol. ℞. Si uero dicta quãtitas aſcẽderet ultra dictã quãtitatẽ decẽ lib. ℞.
uſqꝫ ad quãtitarẽ.xxv. lib. ℞. cõdẽnetur accuſans uice qualibet in uiginti ſol. ℞. Si uero
dicta quantitas aſcenderet ultra dictã quãtitatẽ/uſqꝫ ad quãtitarẽ quinquaginta lib. ℞.
cõdẽnetur in centũ ſol. ℞. accuſans. Si uero quantiras aſcenderet ad ſũmã centũ lib. ℞.
uel abinde infra ſcilicet a quinquaginta libris ſupra cõdẽnetur in decẽ lib. ℞. uice qua
libet. Si uero accuſatio eſſet de homicidio/falſitate/latrocinio/proditione/incẽdio/ſiue
de aliquo alio maleficio: de quo imineret periculum mortis condẽnetur accuſans/ſuam

accuſam

accuſam nõ probans in centum lib.ꝝ. Si uero dictam accuſationẽ probauerit per confeſſionem aduerſarii: uel per legitimã probationẽ uel per plenã præſumptionẽ / uel per unum teſtem idoneum in nullo condẽnetur. Et ſemper in omnibus accuſationibus cuiuſcunq; condẽnationis exiſtant. Iudex teneatur uinculo ſacramenti uictum uictori in expenſis legitimis condemnare.

De pace nõ admittenda in infraſcriptis delictis & exceſſibus rub. 80

PAx nõ admittatur pro infraſcriptis exceſſibus: ſcilicet pro blaſſemia facta cõtra Deum / Beatam uirginẽ Mariã & ſuos ſanctos pro iniuria facta contra picturas: & res ſacras. Item pro exceſſibus beccariorum: ubi de falſo ageretur: pro exceſſibus tricolarum / camangiatoliaꝝ / calzolanorum / piſcatorum / pro bannis porcorum per ciuitatem euntiũ: pro exceſſibus dominoꝝ molẽdinoꝝ ab olio: ubi de falſo agereť. Et pro exceſſibus factis contra plazarios cõmunis in uetando pignus / ſiue pignora & tenutas.

De ſimilibus ad ſimilia procedatur. rub. 81.

IN omnibus maleficiis delictis exceſſibus & dãnis datis: de quibus pœna in ſtatutis non exprimitur: Poteſtas & officiales cõmunis Piſauri poſſint de ſimilibus ad ſimilia procedere / puniendo / condemnando & abſoluendo.

De terminis nõ extrahendis. rub. 82.

SI quis præſumpſerit terminos poſitos per partes / uel poſſeſſores / uel per amicos a partibus electos: uel per Poteſtatẽ & ſuam curiam poſitos / uel alios terminos antiquos pro diffinitione aliquaꝝ poſſeſſionũ de loco illo cauare uel amouere aliqua cauſa uel modo / uel amoueri facere. Si legitimis teſtibus conſtabit: uel per confeſſionẽ delinquentis pœnam uigintiquinq; libraꝝ incurrat delinquens: quã Poteſtas eundem ſoluere cõpellat. Si uero de amotione terminoꝝ conſtabit: nec de amotore conſtare poterit: Poteſtas & ſua curia ad petitionem cuiuſlibet conſortis teneatur terminos in primo loco reponi facere: & alium conſortẽ iurari facere: qđ perpetuo ſine cõſenſu & uoluntate ſui conſortis & uicini terminos nõ amouebit de ipſo loco / nec mãdabit / nec cõſentiet ipſos terminos de ipſo primo loco amoueri ꝑpetuo. Et totiens hoc fieri faciet dictis dñs Poteſtas / quotiẽs de remotione ipſoꝝ terminoꝝ conſtabit eidẽ. Et ſi de amotione cõuictus fuerit per cõſortẽ uel uicinũ talis amotor totiens quotiẽs cõuictus fuerit pœna ꝑdicta puniatur. Et quicũq; de nouo ſine cõſenſu cõſortis uel uicini terminos miſerit uel ipoſuerit in.xxv.lib.ꝝ. cõmuni cõdẽneť: cuius medietas ſit cõmunis & alia medietas ſit uicini & cõſortis iniuriã & dãnũ paſſi. Et de nouo intelliganť termini immiſſi: ſi probauerit ipſos terminos ab antiquo uel alio modo / imiſſos fore. Et ſi ꝑdicta nõ apparerẽt de nouo facta: tũc cõmuniter termini imittanť per ueros dños poſſeſſionum uel ius habẽtes in eis / uel per amicos electos ab eis. Et hoc ſtatutũ locum habeat in præteritis / præſentibus & futuris. Quod ſtatutum nõ intelligatur in nõ habentibus ius in poſſeſſionibus terminandis uel terminatis: & cuilibet competat accuſatio: uſq; ad decem annos / non obſtante aliquo ſtatuto in contrarium loquente.

Quod laboratores cõgruis tẽporibus laborare dñoꝝ poſſeſſiones: & quæ dicantur congrua tempora. rub. 83.

LAboratores terraꝝ / uineaꝝ & aliaꝝ poſſeſſionũ teneanť & debeant poſſeſſiones ipſas: quas ad laboreriũ habuerint cõgruis tẽporibus laborare: & ſi nõ fecerint: ſoluant noie bãni.xl.ſoľ.ꝝ. & dño cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni & cre-

datur ſacramēto accuſatoris. Et nihilominus teneatur ad dānū & intereſſe dñi: extimā da per duos cōmunes amicos per ipſos eligēdos. Saluis tñ pactis factis iter dños & la boratores. Cōgrua autē tēpora intelligant in terris: quæ rūpi debeant de mēſe Martii & Aprilis: & refrangi de menſe Iunii: remenari autē de menſe Auguſti: uſq; ad mediū menſis Septēbris. Seminari autē debeant: uſq; ad quindecim dies menſis Nouēbris in cluſiue in terris plani territorii Piſauri. In terris uero caſtroꝝ & montiū cōgrua tēpora intelligant/quo ad ſeminandū per totū menſem Nouēbris. Cōgrua autē tēpora: quo ad mundandū granū/ordeū/ſpeltā/& farrū intelligat per totū menſem Aprilis. Con grua autē tēpora ad potandū & inuiſcandū/ficandū/leuandū/& palmandū uineas in telligantur per totū menſem Martii. In ſappando uero & uangando per totū menſem Maii. Quod nō intelligat in uineis & cānetis: quæ debeant remenari: ſed in eis locū habeāt cōgrua tēpora: quo caſu intelligant cōgrua tēpora: quo ad ſappādū & uāgādū uſq; ad medium menſem Aprilis & remenādo: uſq; ad medium menſem Iunii.

De laboratoribus debentibus reddere dñis partē eoꝝ. rub. 84.

OMnes laboratores terraꝝ debeant dare dñis eoꝝ partē canterii a cigliature ſo lamine & retrouene: & totū illud: qđ reperiri poterit abſconditū uel aſſignatū extra canteriū: & retrouena ad dñm & nō ad laboratorē debeat ptinere. Et laborator cōtrafaciēs pro qualibet uice in centū ſol. ꝺ. cōdēnetur: cuius medietas ſit cōis & alia medietas ſit accuſatoris & credatur ſacro dñi poſſeſſionis/ſiue caſtaldi ipſius cū proba tione unius de trituratoribus uel alterius perſone. Et idē intelligatur in uineis.

Quod laboratores non porrent bladum alibi ad battendū & de cauaglio nibus barcariis & paleariis faciendis. rub. 85.

NVllus: qui recipit terrā aliquā ad laboreriū ab aliquo debeat bladū ſeminatū in ipſa terra de ea extrahere ſine licētia domini: cuius terra fuerit. Sed bladū debeat in ea triturare & portionē ſuā dño: cuius terra fuerit in eadē reddere ei uel ſuo nūcio anteq̄ de terra cū extrahat. Et qui cōtrafecerit ſoluat pro bāno .xx. ſol. ꝺ. & pulā de ipſa terra nō trahat: nec trahi faciat ullo modo: ſed areā bona fide debeat acigliare & partē acigliature domino cāpi/ſiue terre reddere atq; dare: ſicut ſibi reddidit de alio blado: nec ſolū in dicta area relinquere: ſed domino dicti ſoli partē: ut de alio blado reddere teneat. Et poſtq̄ laborator cōpleuerit aſſignare canteriū & partē ſuā receperit & exportauerit & ſuā dño aſſignauerit: nihil habeat poſtea facere in area per modum acigliandi dictā areā uel alio modo niſi portando paleas ſi remanerent. Et qui cōtrafece rit in centū ſol. ꝺ. cōdēnetur: & quilibet poſſit accuſare & habeat medietatē bāni: & teneant laboratores terraꝝ & trituratores bladū: una cū eis facere paleareū de paleis contingentibus domino poſſeſſionis iuxta dictam aream: ſi domino placuerit dando ei dominus metile pro dicto paleare faciēdo. Et nihilominus teneantur facere dicti la boratores cauaglionos de treſdecim couibus/nec plus/nec minus eadē die: qua metue rint: & ipſis finitis/teneantur domino denunciare numerum eoꝝ: & q̄ cum totum cā pum bladum dicti campi fuerit ſecatum/ factis cauiglionibus debeāt facere barcam in campo domini iuxta aream dicti campi ſub pœna ꝑdicta. Et conducentes res ad affi ctum teneantur locatori anteq̄ fructus exportent de poſſeſſione cōducta: locatori ſol uere affictum: ſaluis pactis inter conductorem & locatorem pœna prædicta.

Quod

Quod laboratores non ſeminent in uineis uel uacuamentis exiſtentibus in uineis. rub. 86.

LAboratores uineaꝝ nõ poſſint: nec debeant aliquid ſeminare in uineis uel in uacuamentis exiſtẽtibus inter uineas ſine licẽtia domini poſſeſſionum ſub pœna uiginti ſoldoꝝ pro quolibet & qđ ſeminatum eſſet/ſine licentia domini/dño applicetur uinearum: & credatur ſacramẽto domini de ſeminatione: licentia uero habita: nihil teneatur dare domino de fructibus: niſi aliud inter eos conuentum eſſet.

De cortinis uineaꝝ per laboratores laborandis. rub. 87.

TEneantur laboratores & debeant laborare omnes & ſingulas cortinas exiſtentes circa uineas: quas laborant & omnia alia uacuamẽta exiſtẽtia in ipſis uineis pœna & bãno.xl.ſol.ꝝ. cõi applicãda & emendationis dãni dñi uineæ. Quod dãnũ extimari debeat per duos cões amicos a dño & laboratore eligẽdos. Qua extimatione facta/ſine figura iudicii illico cõpellatur laborator ꝑdictus ad emendationem ſiue ſolutionem dicte extimationis. Et hoc qñ inter dñm & laboratorẽ: ita eſſet actum.

De parte cannarum ſiccarum & ſermentorum aſſignanda dominis per laboratores. rub. 88.

OMnes laboratores cannas ſiccas & uites uineæ: quã laborant uinea completa in unum recolligere debeant & medietatem domino reddere & aſſignare pœna uiginti ſol.ꝝ. Et nihilominus cannas & uites domino dare & aſſignare: niſi alıud actũ eſſet inter partes. Non tamen poſſint dicti laboratores: nec eis licitum ſit faſcinas dictarum cannarũ & uitium ligare cũ uincis dñi & patroni ſui & poſſeſſionis ſeu uineæ: quã laborant pœna & bãno decẽ ſol.ꝝ. pro qualibet uice: qua cõtrafecerint in ꝑmiſſis.

De cannis ſiccis nõ apportandis. rub. 89.

VSque ad initium quadrageſime nullus & nulla audeat uel præſũmat apportare cãnas ſiccas in ciuitate Piſauri uel extra uineas/niſi fuerit dominus poſſeſſionis uel eius familia: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni.xx.ſol.ꝝ. cuius medietas ſit dñi poſſeſſionis altera medietas ſit cõis & accuſatoris: & cuilibet cõpetat accuſatio. Cuſtodes uero portaꝝ pro uice qualibet: qua denunciauerint portantẽ haberi debeant ab apportatore duos ſol.ꝝ. & ſi nõ denunciauerint cõdẽnentur cuſtodes in uiginti ſol.ꝝ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni. Euntes uero ad laborerium ſiue ad precium cannas uel uites apportare non debeant de ſero pœna duodecim denariorum ꝝ. quos duodecim denarios dominus poſſeſſionis retinere ſibi poſſit ipune de precio ipſius apportantis: ſaluis pactis habitis inter laboratorem & dominum. Et nõ habeat locum dictum ſtatutum ſi contrafactum fuerit de uoluntate domini. Supradicta tamen in præſenti ſtatuto non uendicet ſibi locum facta diuiſione cannarum & uitium per laboratorem cum patrono: quo caſu licitum ſit dicto laboratori portare portionẽ ſuam pro libito uoluntatis & quocunq; tempore.

De poſſeſſione a domino laboratori nõ tollenda & per laboratores nõ relinquenda & de parte fructuum domino reddenda. rub. 90.

NOn poſſint uineæ locate laboratoribus eis accipi a locantibus infra tẽpus locationis: nec ipſi laboratores relinquere niſi cautum eſſet inter eos ꝙ infra tẽpus poſſint accipi & relinqui: & qui contrafecerit ſoluat pro qualibet uice quadraginta ſol.ꝝ. nec dicti laboratores poſſeſſionis dare poſſint ad laborerium ſine conſenſu dñi

pœna prædicta: & nihilominus dictus laborator teneatur de parte fructuũ reſpõdere: ut inter eos conuentum extitit. Conducens uero a dicto laboratore ſine cõſenſu domini: condẽnetur in centum ſol. ꝶ. & credatur ſacramento domini de dãno ipſius.

Quod laboratores teneantur dominos requirere: quando fructus uoluerint recoligere. rub. 91.

OMnes qui laborant agros uineas alienas teneantur & debeant requirere dominos: ſeu dñm cuius ager fuerit / ſeu uinea quando uoluerit mettere granum & vuas colligere & piſtare. Et ſi dominus uoluerit ei dare nunciũ ſuũ: laborator ipſe donec bladum metetur / ſuis expenſis debeat retinere: & idem cum battere uoluerit facere teneatur: & qui contrafecerit uiginti ſol. ꝶ. perſoluat uice qualibet.

Quod laboratores teneantur dominos requirere: quando partem uini uendere uoluerint. rub. 92.

LAboratores uineaꝝ tempore uendemiaꝝ & ante: uolentes uendere uinũ exiſtens in uineis: quas laborant / teneantur & debeant requirere dños poſſeſſionũ: quas laborant: ſi dominus / ſiue domini dictũ uinũ emere uoluerint. Et ſi domini dixerint dictum uinum emere uelle teneantur dicti laboratores dñs dare dictum uinũ pro eo precio: quo fuerint concordes. Et ſi cõcordari nõ poterunt. Teneant̃ dicti laboratores dictis dñis dare dictũ uinũ pro eo qđ uendit̃: tunc tẽporis dicta cõtrata in qua erat dicta uinea ſecundum qualitatem dicti uini & uenditio aliter facta dicti uini nõ ualeat: & uenditor condẽnetur in quadraginta ſol. ꝶ. pro qualibet uice.

Quod laborator teneat̃ laborare laboreriũ anteq̃ ſuũ laboret. rub. 93.

QVicunqꝫ laborator habuerit aliquid ad laborandum teneat̃ deinceps ipſum laborerium anteq̃ ſuũ propriũ laborare & fructus ex eo recolligere tempore recollecture / niſi ſtaret uerbo & licentia domini locatoris ipſius laborerii: & qui contra fecerit ſoluat nomine banni centum ſoldos rauẽn. de quo banno medietas ſit cõmunis & alia locatoris / & rem domini laboret.

Quod truncatores & corbulatores non debeant de ſero portare vuas: quãdo diſcedunt a laboreriis uinearum. rub. 94.

TRuncatores uuaꝝ & curbulatores nõ debeãt cum diſcedunt a laboreriis uineaꝝ apportare vuas ullo modo: & dñs qui eos cõducit eis dare nec permittere ꝙ apportent ultra tres grappos: & qui cõtrafecerit tam dñs q̃ corbulator / ſiue truncator ſoluat cõi noie bãni quinqꝫ ſol. ꝶ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni & ſtetur ſacr̃o accuſatoris & teneatur in credẽtia. Et cuſtodes portaꝝ teneant̃ ſacr̃o ſimiliter rimari & ſcrutari laboratores / corbulatores / ſeu trũcatores quolibet ſero / ſine metu pœnæ & vuas eis accipere ultra tres grappos: & ille ſeu illa: qui uel quæ inuentus uel inuenta fuerit culpabilis teneatur ſoluere dictis cuſtodibus ſex denarios. Et Poteſtas & officialis dãnoꝝ datoꝝ teneantur tales inuentos vuas apportare / cogere ad ꝑdictos ſex deñ. ſoluẽdos. Et dictũ ſtatutũ in kalendis Septẽbris & aliis diebus bãniat̃: & idẽ intelligatur in comitatinis / ꝙ aliqua ratione aliquis nõ poſſit de ſero vuas portare.

De modo & forma renunciationis fiende per laboratores. rub. 95.

QVicunqꝫ laborator alicuius uineæ & terræ alicuius: ſi ipſas uineas & terras ſequẽti anno laborare noluerit: ſed potius renuere ꝙ teneatur ipſam dño rerum renuere de menſe Maii: uel ante. Et ſi præfatus laborator pecuniam: granum / uinum

uel aliquid

uel aliquid aliud mutuo/uel cōmodo habuerit a domino poſſeſſionis itegraliter teneaꝫ & debeat dicto tépore renunciationis fiende dño poſſeſſionis reſtituere. Alias ipſa renunciatio ſit ipſo iure nulla & perinde habeatur: ac ſi modo aliquo facta nō eſſet. Dominus uero poſſeſſionis teneatur laboratori dicere facta recollectione fructuū uſq; ad menſem: ſi eam uult cōductori dimittere uel nō: alias intelligaꝫ eam relocaſſe. Conducentes uero domū uel domos ad naulū debeāt eas renunciare dño per menſem ante finem cōductionis: alias intelligatur eam uel eas reconduxiſſe ad tempus ad quod prius habebat: & dñs domus teneaꝫ dicere cōductori per vnū mēſem ante: ſi eā uel eas uult cōductori dimittere uel nō alias itelligaꝫ ipſam domū uel domos: ut ſupra tacite relocaſſe.

Quod laboratores habitantes in poſſeſſionibus dominorum ſint exempti ab omnibus oneribus perſonalibus. rub. 96.

LAboratores omnes ciuium & aliorꝝ diſtrictualiū & comitatinorꝝ ciuitatis Piſauri habitauerint in & ſuper poſſeſſionibus dñorꝝ: quorum poſſeſſiones laborauerint. Si domus in quibus hitauerint fuerint in dictis poſſeſſionibus & laborauerint quinq; tornaturas uineæ/uel quindecim tornaturas terræ: & cōtinuo hoc eſt per totum tēpus anni habitauerint ſint exēpti ab oibus oneribus perſonalibus ſiue in iſtis. Et hoc ſi dictus laborator habuerit extimū duodecim librarꝝ cū dimidia: uel abinde infra. Si uero abinde ſupra: nullatenus ſit exēptus: ſed ad oēs factiones teneanꝫ. Si dānū tamen datum eſſet in curia / ubi talis laborator moraretur & malefactor reperiri non poſſet teneatur ad contribuendum emendationi dicti damni cum hominibus dicte curie iuxta formam ſtatutorum de materia loquentium.

De officialibus deputatis ſuper uiis publicis cōis. rub. 97.

CVm publicis uſibus cōtinuiſue neceſſariis uie publice collate exiſtant ſæpius a uicinis & circūcolentibus corrūpunꝫ/occupanꝫ & ſuper aprehendunꝫ in perniciem & dānū cōmunis. Cōuenit igitur publica utilitate officialiū uiarꝝ officiū cōſtituere: per quod/ quæ oium uſu & utilitate poſita ſunt rite manuteneanꝫ & cōſeruentur: ut oibus tute earꝝ pateat uſus. Hoc igitur cōſultiſſima lege ſtatutū & ordinatum eſt ꝙ officiales eliganꝫ ſuper uiis publicis cōmunis occupatis & occupandis & ſuper uiis terminandis: qui eorꝝ ſacro teneantur inſpicere & uidere diligēter: ne aliquid de uiis publicis uel uicinalibus: ſeu etiā de aliis locis publicis occupentur uel ſupraprehendantur in ciuitate uel curte Piſauri: & quod inuenerint de occupato: uel ſuper aprehenſo Poteſtati denunciari infra octo dies poſtq̃ ſciuerint: & ſi aliquid inuenerint occupatum/ uel ſuper aprehenſum eſſe uel fuiſſe aliquo tp̄e ſoluat ille: qui occupauit uel ſuper aprehendidit ſol.xl.ꝝ. & ſaper aprehenſum reſtituat & in priſtinū ſtatū reducat/ ſuis expēſis infra decē dies poſt p̄ceptū ſibi a Rectoribus/uel Poteſtate factū. Si uero poſſeſſor nō ſuper aprehenderit/uel occupauerit teneatur ſuper aprehēſum tm̄: uel occupatū reſtituere: & ille a quo cauſam habuerit teneatur ſūmarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii & porrectione libelli reſtituere dāna & intereſſe poſſeſſori: qui occupatū ſeu ſuper aprehenſum reſtituet. Itē teneanꝫ dicti officiales deſignare & terminare oibus uolētibus hedificare iuxta uias publicas per ciuitatē Piſauri: uel eius burgia nō accipiēdo aliquid a ſpecialibus perſonis: ſed habere debeant a commune Piſauri decem ſoldos pro uno quoq; ipſorum pro eorum ſalario in ſex menſibus: & cuilibet cōpetat accuſatio de prædictis habeat medietatem banni.

De laborando ad uias diebus ueneris Aprilis & Maii. rub. 98.

QVolibet anno de mẽſe Martii per Poteſtatem pro tẽpore exiſtentẽ eligantur duo boni officiales: unus quoq; ſit de notariis pro quolibet quarterio: qui ſuperſint & intereſſe debeant ad reaptandũ & reaptari faciendum uias publicas uiis ciuitatis Piſauri ſecundũ q eis pro meliori uidebitur: ad quod aptamen fieri faciendum teneant̃ & debeant accedere oẽs de ciuitate & burgis habentes ſomerios: cũ ſomeriis nõ habẽtes ſomerios cũ pſonis ſingulis diebus ueneris Aprilis & Maii dicti anni. Et a pdicto laborerio nullus imunitatẽ habeat: ſed ad ipſum ire teneantur oẽs pœna & bãno quinq; ſol. ꝶ. pro qualibet die exigenda a quolibet contrafaciẽte & cõmuni applicanda: & habeat quilibet eoꝝ officialiũ pro ſuo ſalario decem ſol. ꝶ. Et idẽ fiat & obſeruetur in curtibus caſtrorum & uillarum ciuitatis Piſauri per homines ipſaꝝ.

Quod uie publice & uicinales ſupra aprehenſe aperiant̃. rub. 99.

OMnes uie publice uel uicinales: quæ ſunt clauſe uel ſuper aprehenſe ab aliquo uel aliquibus uel in futurũ ſuper aprehendentur aperiant̃ & reſtituant̃ libere: ut illis ſeruire cõſuete ſunt/ſiue cõmuni/ſiue ſpeciali/uel ſpecialibus pſonis per ipſas cũ eoꝝ neceſſariis ire & redire poſſint libere. Et Poteſtas ad petitionẽ cuiuſlibet teneatur aperiri facere tales uias abſq; libelli porrectione & ſtrepitu iudiciorum receptis tãtum probationibus a petente aperiri uiam: q illa olim fuit uia ſiue publica ſiue uicinalis.

Quod uie publice ſint ample octo pedibus. rub. 100.

VIe publice: ubi ſunt minus octo pedibus ample: uſq; ad octo pedes amplientur: & ubi ſunt maioris amplitudinis: hoc ſtatuto nõ anguſtent̃. Et oſtenſa uia minus octo pedibus ampla officialibus: qui fuerint ſuper uiis cõmunis deputatis. Ipſi officiales eam uſq; ad latitudinem octo pedum debeant terminare & ampliare: ut eis cõmodius uidebitur expedire & q ipſa per officiales ipſos terminata homines de cõtrata: qui magis illa utuntur: & alii etiã uolentes ipſam aptare & remolire omne: id quod impedimentũ ipſi uie præſtare poſſet tranſeuntibus: per eandẽ poſſint ſine metu pœnæ libere facere: uſq; ad terminos: qui miſſi fuerint per officiales: ut eis melius & utilius pro uia uidebitur conueniri. Et ipſi officiales/ pro aptandis uiis nõ audeant ſappare/ uel ſappari facere grippum alicuius poſſidentis iuxta uias: dũmodo aliter uiam facere poſſint latitudinis octo pedum: & qui cõtrafecerit/ tam officialis: qui aſſignauerit q̃ etiã qui ſappauerit in. xx. ſol. ꝶ. cõdẽnentur: & hoc ſeruetur in uiis publicis.

Quod nihil in uiis publicis apponatur. rub. 101.

IN uiis publicis infra ciuitatem uel burgia/ uel circa dictas uias in terram uel ſupra terram apenſum/ uel nõ apenſum nihil habeatur: nec liceat tenere diſcos: & maxime pelles crudas/ nec madrare/ nec tingere pelles: uel q iter uel uſum alicuius impediat. Excipiuntur inde calces/ lapides/ lignamen pro domo hedificanda: uel rehedificanda iuxta uias prædictas: & q a tempore poſitionis lapidum uel calcis/ lapides deinde ad annum unũ: calcẽ deinde ad ſex menſes tenere poſſint & nõ plus: & qui cõtrafecerit ſoluat nomine banni uiginti ſol. ꝶ. pro qualibet uice: cuius medietas ſit cõmunis & alia ſit accuſantis uel denunciantis & cuilibet competat accuſatio & denunciatio & teneatur in credentia: & ad petitionem cuiuſlibet: Notarius maleficiorum uinculo ſacramenti

menti incontinenti cũ ei dictum uel officialis ſuper uiis fuerit ire debeat ad inquirendum de prædis: & appoſitum amoueat: & ꝙ nullus apponat uel apponi faciat letamen in uiis publicis uel aliis locis ciuitatis uel burgorum. Et ſi appoſuerit uel apponi fecerit teneatur ipſum tollere eadem die. Et nullus apponi faciat iuxta portas uel extra a latere porte curine a riuaglino citra a porta porte fineſtre a ponticello: ſupra quo eſt figura ſanctę Marie citra. Et a porta porte pontis a banco porte petre citra. Extra uero portas marinas nõ poſſit poni: niſi in rebus propriis cuiuſlibet ſub pœna uiginti ſoldorum rauẽſ. & impune quilibet poſſit auferre.

De uia concedenda nõ habenti uiam. rub. 102.

QVicũq; nõ habuerit uiã/per quã ire poſſit ad ſuã poſſeſſionẽ: ille qui habuerit poſſeſſionẽ iuxta poſſeſſionẽ non habentis uiã teneaẽ illi dare uiã & uendere: & per ſuã poſſeſſionẽ adminus dãnum quod eſſe poterit. Et ſi plures fuerint habentes poſſeſſionẽ iuxta poſſeſſionẽ nõ habẽtes uiã: ꝙ unus eoꝝ adminus dãnũ: qđ eſſe poterit uſus eoꝝ uiã uendat nõ habenti uiã: ſupra quo procedaẽ hoc modo: uidelicet: ꝙ duo boni hoies eligaẽ per Poteſtatẽ uel eius Vicariũ neutre parti ſuſpecti: qui facto ab eis pſtito uidere debeãt locũ: per quẽ uia uendi debeat & pciũ per ipſos extimari. Et qđ per ipſum factũ fuerit plenã hẽat firmitatẽ & locũ hẽat in pdiis urbanis & ruſticis. Et ſi uia ſit infra poſſeſſionẽ alicuius: infra cuius poſſeſſionẽ uia eſt ex quocũq; latere ſue poſſeſſionis & uoluerit poſſit ei dare dictã uiã: & ſiſr poſſit ei dare uiã ex uno latere: ſi plures ſunt: qui per eam ire debeant infra poſſeſſionẽ alicuius. Et hoc ſtatutũ uendicet ſibi locũ in uiis priuatoꝝ & nõ in uicinalibus ſeu publicis.

Quod nullus utatur uia priuata per poſſeſſionem alicuius: ſi aliam uiam habuerit. rub. 103.

ORdinatum eſt/ꝙ quicunq; habuerit aliquã uiã/dũmodo nõ ſit cõmunis/uel uicinalis: uel de cõmuni terreno cõſtituta/ & habuerit aliã uiã per quã poſſit ire & redire ad poſſeſſionẽ ſuã/per uiã ipſam quã habet nõ uadat uel eat: & ipſa amplius nõ utatur: & ſi ille per cuius poſſeſſionẽ ſiue poſſeſſiones uia uadit probare poterit illũ habere aliã uiã/per quã poſſit ire & redire ad ſuã poſſeſſionẽ: ſilẽtiũ per Poteſtatẽ uel Rectorẽ cõmunis Piſauri: ipſi uolenti uti prædicta uia iponaẽ/ꝙ amplius nõ utatur. & ille qui infra cuius poſſeſſionẽ uia eſt claudere poſſit ſine metu pœnæ: ſatiſfacto de cõpetenti precio: cui ius eundi competebat taxando per duos amicos cõmunes.

Qđ in capite cuiuſlibet uie ſeruiẽtis ſex hoibus poſſit fieri porta. ru. 104.

SI quæ ſint uie uicinales/ſeu priuate/ſiue infra ciuitatem/uel extra: quę ſeruiant ſex hominibus tantum uel infra: liceat unicuiq; uicinorũ portam facere in capite talis uie: & eam factam tenere: & idem intelligatur: ſi ſunt plures ſex: & ꝙ porte fieri & teneri debeant cõmunibus ſumptibus uicinoꝝ dando cæteris exemplum clauis: & uicini nõ poſſint ipſum impedire: quo minus facientem portam poſſint uiam clauſam tenere: & qui contrafecerit ſoluat pro banno quadraginta ſoldos rauẽſ. & ꝙ ipſi uicini teneantur & debeant facere portam in capite uie: & quilibet eorum poſſit habere clauim pro ipſa porta aperienda & claudenda/ & ꝙ aliquis nõ faciat in dicta uia aliquã iniuriam uel brutturam pœna & banno uiginti ſoldorum rauẽſ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod quilibet aptet uiam ante domum ſuam. rub. 105.

QVicunq; habeat domũ iuxta uiã: teneat ſic aptare dictã uiã ante ſuã domũ ꝗ aqua pluuialis uadat ad ſtratas publicas: quæ uadunt ad portas: & hoc obſeruari faciat extraordinarius poteſtatis: qui pro tẽpore fuerit: ſub pœna & bãno cuilibet contrafacienti & nõ obedienti dicto officiali decem ſoldis rauẽn. pro qualibet uice: cuius medietas ſit extraordinarii.

De uia nõ cõcedenda aliis: ſi aliã habuerit. rub. 106.

SI quis per poſſeſſionẽ alicuius uiã poſtulauerit ſibi dari & ille per cuius poſſeſſionem petitur uia poterit probare/ ꝙ ille qui talẽ uiã petit eundi ad ſuã poſſeſſionẽ habeat uel habuerit aliunde: ſed eam uel cõſors eius uendidit: uel ab aliquo oſtenderit occupatã nõ cõpellatur inuitus dare uiã per ſuã poſſeſſionẽ: ſed poſſit auctoritate propria claudere locum per quã uia peteretur ab habente aliã uiã/ uel ab aliquo: quĩ uiam habuerit aliunde quã uendidit uel alienauerit cõſors eius: & hoc debeat obſeruari.

Q đ quilibet aptet uiã ante domũ ſuã de glera ubi nõ eſt ſiligata. ru. 107.

QVilibet Piſaurenſis ante domũ ſuã: ubi uia nõ eſt ſiligata debeat aptare uiam cũ glera & ſabione & planã tenere ſine appoſitione lapidũ uel terre. Et ꝙ hoc quilibet capitaneus calzoli teneat facere fieri hominibus ſui calzoli. Et qui cõtrafecerit ſoluat nomine bãni quinq; ſol. ꝶ. Et quicunq; uoluerit ſiligare ante domũ ſuã per cõmune Piſauri dari debeant lapides ad ſiligandum.

Quod quilibet poſſit eſſe capitaneus ad faciẽdũ aptari uias. rub. 108.

QVicunq; de ciuitate Piſauri uoluerit ſe intromittere ad faciendũ fieri: aptamẽ alicuius uie poſite in curte ciuitatis ꝑdicte oẽs homines: qui ea utuntur eundo ad eoꝝ poſſeſſiones teneãt obedire illi: qui ſe intromiſerit in aptamine illius uie. Qui ſi facere recuſauerint teneant Rectores ipſos cogere ad ipſum laboreriũ faciendũ ad petitionẽ talis ſe intromittẽtis: & pœnæ impoſite per eũdẽ exigant per officiales cõis cõuertẽdo in aptamine dicte uie: dũmodo pœna nõ excedat pro uice ꝗlibet. v. ſol. ꝶ.

Quod nemo audeat affoſſatare iuxta uias: niſi prius fuerit terminatus. rub. 109.

NOn poſſit aliquis iuxta uiam publicam uel uicinalem de nouo foſſatum conſtruere uel affoſſatare: niſi prius fuerit terminata uia prædicta per officiales cõmunis Piſauri. Et qui contrafecerit ſoluat pro banno uiginti ſoldos rauẽn. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni: & nihilominus: quod iniuſte occupauit in priſtinum ſtatum reducat.

De uiis uicinalibus debẽtibus eſſe ample ſex pedibus. rub. 110.

OMnes uie uicinales ſint & eſſe debeant ample ſex pedibus ad pedem unius hominis cõmunis: nõ tamen ꝙ propter præſens ſtatutum ampliores poſſint/ nec debeant anguſtari. Et prædicta Poteſtas ſeu Iudices ipſius facere debeant obſeruari ad petitionem cuiuſlibet coram ipſis conquerentibus.

De uia quæ uadit poſt beccariã porte rauẽnatis. rub. 111.

VIa quæ uadit poſt beccariam porte Rauennatis debeat eſſe & ſtare deinceps aperta libere: ut per eam iri poſſit ad palude & ubicunq; clauſa eſt: ꝙ incontinenti debeat aperiri.

De duobus

De duobus hominibus eligendis ſuper facto uiaꝝ. rub. 112.

IN qualibet Villa & caſtro ciuitatis Piſauri & in quolibet quarterio dicte ciuitatis duo boni homines pro qualibet uilla & caſtro & pro quolibet quarterio de menſe Ianuarii per cōſilium generale eligantur qui corporaliter iurare teneanť per totū annum ſemper adeſſe: quando quæſtio eſſet de occupatione & ſupraprehenſione alicuius uie diligenter inquirere: ſi uia cōſueuit eſſe per locū: unde petitur: & inquiſitione facta inuenerint uiā fuiſſe ſolitā inde ire: ipſam ſicut eis uidebiť per longitudinē & latitudinem debeāt determinare: & ipſa terminata: quā fecerint ſemper debeat ꝑmanere: & ſi uia iuerit infra poſſeſſionē alicuius: terminatores ꝑdicti: ſi de ipſa uia cōtenderetur terminatio ab altera partiū peteretur dicti duo electi teneantur terminare ab una parte poſſeſſionis illius infra quā iret uia adminus dānū: quod poterint illius: cuius poſſeſſio fuerit. Et Poteſtas ꝑdicta faciat obſeruari ad petitionē cuiuſlibet ſine ſtrepitu & figura iudicii & porrectione libelli. Et idem obſeruetur in uiis publicis & uicinalibus: & dicti officiales in ciuitate electi habere debeant uiginti ſoldos quolibet anno: officiales uero in comitatu habeant dictum ſalarium in caſtris & uillis.

De brutturis in uiis publicis nō ꝓhiciēdis & de letamine per plateā nō portādo & de uiis ſpazzādis & officialibus ſup hoc deputatis. rub. 113.

NVllus mundiciā/ brutturā/ fecem/ letamen/ cineratā/ aquā fetidā/ animalia mortua: nec animalia cuiuſlibet generis faciat/ uel prohiciat in uiis publicis/ uel uicinalibus: triuiis/ uel andronibus totius ciuitatis/ uel burgorum. Et qui cōtrafecerit ſoluat noie banni uiginti. ſoľ. ꝝ. pro quolibet & qualibet uice: & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni: & eius nomen teneať in credentia: & ſtetur eius ſacro. Balnea uero infirmoꝝ nō prohicianť in uiis publicis & uicinalibus ſeu triuiis ciuitatis Piſauri. Et qui contrafecerit ſoluat noie bāni & pœnæ pro qualibet uice uiginti ſoľ. ꝝ. & cuilibet cōpetat accuſatio / ſine remedio pacis & ſemper poſſit accuſari & medietas ſit accuſatoris. Et ſi aliquis paruus uel magnus de alicuius familia aliquid fecerit de ꝑdictis dñs familiæ ad ꝑdictā pœnā ſoluendā teneatur. Excipientes tñ hoies mittentes letamen in eoꝝ orthis poſitis iuxta muros ciuitatis uel burgorum: qđ letamen poſſint mittere ſine pœna: & ꝙ nullus carriget ſeu deferat letamē in ſomeriis & carrettis per plateā magnā cōmunis pœna & bāno quinqꝫ ſoľ. ꝝ. & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni & credať ſacramēto accuſatoris. Excepto letamine: qđ de platea & circunſtantiis plateę portabiť & ꝙ oēs teneanť ſpazzare uiā omni ſabbato ante domum quā inhabitāt pœna duoꝝ ſoľ. ꝝ. pro qualibet uice. Super quibus oibus ꝑdictis eligatur unus officialis in cōſilio generali ad breuia tēpore: quo alii officiales eliguntur qui ſupereſſe debeat & diligēter attendere de ꝑdictis: cuius officiū duret ſex menſibus & non ultra: & habeat quolibet menſe pro ſuo ſalario decē ſoldos rauēñ. Saluo ſemper ſtatuto de letamine poſito ſupra capitulo. Cui ſub rubrica ꝙ in uiis publicis nihil apponatur. Teneatur etiā miles Poteſtatis: qui pro tempore fuerit diligenter ſcrutari perquirere & rimari de contrafacientibus in prædictis & culpabiles: ſiue delinquentes punire/ omni ſolēnitate iuris prætermiſſa.

Quod ſiligate reaptenť per illos ante quoꝝ domos deuaſtabūť. rub. 114.

SIligata ciuitatis uel burgoꝝ Piſauri: ſi deuaſtarentur in aliquo loco: ꝙ ille ante cuius domū deuaſtaretur ipſam ſiligatā ſuis ſumptibus reficere & reaptare teneatur:

& cõmune debeat dare quadrellos pro ipſa reaptanda: & Poteſtas quolibet menſe per ſuos officiales rimari faciat per ciuitaтẽ ſi dicta ſiligata deuaſtata eſſent prædicto modo faciat reaptari. Et qui nõ fecerit & nõ reaptauerit ipſam infra tertiam diem: poſtꝗ ei denunciatum fuerit ſoluat pro banno centum ſoldos raueñ.

De nõ purgando plateas cõmunis/ neq; alias ſtratas per aliquos nec per maſſarium cõmunis eſtiuo tẽpore: niſi poſt primũ ſonũ cãpane. rub. 115.

NVllus die ſabbati debeat ſpazzare/ uel mundare uias ante domũ ſuã: uel alibi niſi poſt primũ ſonũ cãpane: & hoc debeat obſeruari eſtiuo tẽpore: ſcilicet a feſto Paſce uſq; ad feſtum omnium ſanctoꝝ. Et idem intelligatur in maſſariis cõmunis. Et qui contrafecerit ſoluat uice qualibet duos ſoldos ꝝ.

Quod unicuiq; liceat intrare & ſcarcare andrones. rub. 116.

LIceat unicuiq; Piſaurenſi habẽti domũ in qua ſit androna cõis poſſit dictã andronã itroire libere/ ac ẽt aperire purgare & mũdare: nõ obſtãte aliqua ſerratura facta in ea. Et qcũq; uoluerit reſiſtere hoc facere/ q̄libet uice cõi pro bãno ſoluat cẽtũ ſol. ꝝ.

Quod quilibet poſſit claudere andronas. rub. 117.

OMnes & ſinguli habẽtes andronas iuxta ſtratas/ ſeu iuxta aliquẽ ſuũ cõuicinũ illas a capite: dũmodo aqua libere labatur claudere poſſit alias huiuſmodi clauſio cõuicino cõpetat hoc ualenti auctoritate p̄ſentis ſtatuti & faciendi libera ſit facultas. Si quis autẽ clauſionẽ p̄fatã deuaſtauerit ſeu aperuerit ſoluat cõi pro bãno. xl. ſol. ꝝ. niſi ipſam aperiret cauſa purgandi & ſtatim ipſa die uel ſecunda clauſerit.

De aquariis nõ faciendis in andronibus cõmunibus. rub. 118.

IN androna cõmuni nemo audeat uel p̄ſũmat habere uel tenere aquariũ / uel in muro cõmuni/ uel aliquã bruturã in ea prohicere uel facere cõtradicẽte cõſorte: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni pro qualibet uice quadraginta ſol. ꝝ. & credatur ſacramẽto accuſatoris: & proiectũ & factũ aquariũ ſuis expẽſis auferat ꝓteſtatione facta a cõſorte. Et hoc habeat locũ in p̄ſentibus pẽdentibus & futuris nulla p̄ſcriptione obſtãte.

De officialibus eligendis ad reducendũ aquã per locũ ſolitũ. rub. 119.

ADhoc ut Piſaurenſes poſſint euitare dãna: quæ eis eueniunt in poſſeſſionibus eoꝝ propter aquas pluuiales/ ꝗ Poteſtas & eius familia ad petitionẽ cuiuſlibet habentibus facere in cõtrata in qua diceretˀ dãnũ dari ab aquis eligat duos bonos uiros: qui poſſideãt in cõtrata p̄dicta: qui ſacro teneantˀ dicere per quas partes uel locũ talis aqua cõſueuit reduci uel deuiari pro utilitate oium cõtrate p̄dicte. Et ſecundũ qđ p̄dicti dixerint unuſquiſq; aquã recipere teneatˀ. Et p̄dicta Poteſtas obſeruari facere teneatur ad petitionẽ cuiuſlibet cõquerentis. Et qui cõtrafecerit uice qualibet cõdẽnetˀ in centũ ſoldos raueñ. Et nihilominus ad omnium prædictorum obſeruantiam teneatur: & habeat locum in præteritis præſentibus & futuris.

De eo qui cõſueuerit recipere aquã per poſſeſſionẽ alicuius. rub. 120.

SI poſſeſſio alicuius debeat recipere aquã: quæ ſolita eſſet fluere per poſſeſſionem ipſam. Ille per cuius poſſeſſionem talis aqua ſolita eſſet fluere poſſit impune reducere & mittere ipſam aquam ex uno latere: ſiue ex quacunq; parte dicte poſſeſſionis cũ minore leſione & dãno/ quod eſſe poterit dicte poſſeſſioni: aliquo ſtatuto iure nõ obſtantibus/ quotcũcunq; uerborum conceptionibus loquentibus: dummodo curſus aquæ non impediatur & uicinis non noceat.

De foſſatis

De foſſatis & uiis ſcarcandis. rub. 121.

OMnes poſſidentes iuxta ſtratas & uias publicas ſiue riuos teneantur & debeāt affoſſatare: ſi foſſatum fuerit neceſſariū/ſeu utile ad reparationē uie: & foſſata & riuos ſcarcare inquantū eoꝝ poſſeſſiones protendunt: ita ꝙ aqua libere labat̃ & terram/e/foſſatis prohicere in ſuā poſſeſſionē: niſi aliud diſponatur per officiales cōmunis pœna & banno uiginti ſol.ꝟ. Et Poteſtas & eius Iudices teneant̃ inquirere bis in anno ad petitionē cuiuſlibet: ſi pſens ſtatutū fuerit/uel nō fuerit obſeruatū: & ſi obſeruatū nō fuerit: pcipiat obſeruari ſub pœna pdicta exigenda a cōtrafaciēte. Teneatur etiā & debeat officialis uiaꝝ diligenter inquirere de contentis in pſenti ſtatuto & operari: ut exequtioni mandentur: & ad eius officium/ uel eius iuriſdictionē prædicta in præſenti ſtatuto contenta pertineant & ſpectent: nō tamen per hoc intelligatur derogatum in prædictis iuriſdictioni Poteſtatis & eius Vicarii.

Quod omnes habētes poſſeſſiones per planū affoſſatent. rub. 122.

QVicunq; habuerint aliquam poſſeſſionē per aliquē planum uel alibi poſſit facere foſſatū in ſua poſſeſſione uel circa cā extrahendi aquā de dictis poſſeſſionibus reducendo aquā in priſtinū locum: unde ſolita eſt ire currere & fluere. Et ille qui habuerit terrā in inferiori parte teneatur facere foſſatū & dare uiā aque ut congruentius & cum minori leſione inferioris fieri poterit nō obſtante ſi aliquis locus publicus fuerit in medio ipſoꝝ certo termino a Rectore ſtatuēdo adeo/ꝙ bene aqua poſſit inde fluere & currere optime/ſine libelli porrectione & ſcriptura. Et ſi cōtētio eſſet inter ſuperiorē & inferiorē: ꝙ Rector uinculo ſacramenti teneatur mittere unum de officialibus cōmunis: qui oculis inſpicere debeat loca prædicta & quod per ipſum dictum fuerit illud debeat obſeruari pœna centum ſoldorum ꝟ.

De foſſato faciendo a riuo caroſi. rub. 123.

OMnes habentes poſſeſſiones in loco riui de caroſi iuxta prædictum riuum teneantur facere & ſcarcare foſſatum per locum unde aqua diſcurrere cōſueuit ita ꝙ aqua prædicta riui libere fluat uſq; ad foleam.

De foſſatis cōmunibus ſcarcandis. rub. 124.

POſſidentes foſſata cōmuniāt teneant̃ illa foſſata tenere ſcarcata ac ſpazata & ſgōbrata lignis & obſtaculis. Ita ꝙ p ea aqua pueniēs labere/& fluere poſſit. Et Ptās & Iudex uel vicarius mādare teneant̃ ſub certo bāno cuilibet nolenti pdicta facere ad petitionē ꝯſortis ſui/ꝙ pdicta faciat & obſeruet & oīo cogat quēlibet ad pdicta faciēdā.

Quod habentes poſſeſſiones iuxta foſſata caſtroꝝ uendere teneantur de eorum terreno pro ampliandis dictis foſſatis. rub. 125.

PRo foſſorum & retro foſſoꝝ amplitudine uel utilitate ciuitatis uel cuiuſlibet caſtri comitatus Piſauri poſſint homines ciuitatis & caſtroꝝ accipere de terrenis & poſſeſſionibus iuxta dictos foſſos poſitis: dūmodo terrenū / ſiue poſſeſſiones prædicte extimentur per duos amicos eligendos: ſcilicet per illum uel illos: cuius uel quoꝝ terre num uel poſſeſſiones fuerint & aliū per cōmune & hoīes caſtri: ubi neceſſe fuerit foſſatum reaptare. Et quicquid extimatū fuerit per duos amicos id ſatiſfacere & ſoluere cōpellatur & anteq̄ accipiatur ei uel eis poſſeſſio uel pars ipſius ſoluatur illi uel eis: quorum terrenū uel poſſeſſiones fuerint: & quilibet poſſit oēs arbores in ripis ipſoꝝ foſſatoꝝ ciuitatis uel caſtroꝝ quæ poſſent ipſi ciuitati & caſtris detrimentū gnare incidere

De pœna iplẽtis foſſata alicuius iuxta uias & ſtratas publicas poſita. ru. 126

QVicunq; ipleuerit in totú uel in parte foſſatú alicuius cũ ſappa/uãga/uel alio artificio/uel pſonalr trãſeundo ſine licẽtia dñi ipſius foſſati: cõdẽnet̃ cõi in.xl. ſol. ꝶ. pro qualibet uice: cuius medietas ſit cõis & alia medietas dñi foſſati. Et ſimili pœna puniat̃ quicunq; ſplanauerit partẽ aliquã alicuius grippi/cauſa tranſeundi deſup uel aliquid cõducendi uel exportãdi ſuper dicta explanatione: nõ tñ derogãdo per pdicta: capitulo de grippis nõ ſappandis. Et ſi ſupraſcripta foſſata alicuius repleta & deuaſtata fuerint per trãſitú aialiú alicuius trãſeuntiú ſupradicta foſſata uel in eis intrãtium contra domini foſſati uoluntatẽ puniat̃ dñs aialiú pdictoꝝ in ſoldis quinq; uice qualibet & ad emendã dãni illati omnino domino foſſati effectualiter cõpellatur.

Ne pontes deſtruantur. rub. 127.

OMnes Rectores: qui pro tẽpore fuerint in ciuitate Piſauri teneant̃ curare/ne pons foleç nec alii põtes lapidei: qui ſunt uel erunt in curia uel diſtrictu Piſauri deſtruant̃ uel deuaſtent̃/& eos facere reaptari qñcunq; opus fuerit & neceſſe: & oẽs alios põtes: qui ſunt de lignamine ſiue petra teneant̃ facere reaptari: qñ opus fuerit p hoĩes uillaꝝ & caſtroꝝ eoꝝ expẽſis: in quoꝝ caſtroꝝ uel uillaꝝ curtibus ſunt: & p alios qui habẽt trãſitú cõſuetú ut iudicatú fuerit per Rectores: qui pro tẽpore fuerint.

De petra & calcina danda uolentibus facere pontes. rub. 128.

QVicunq; uoluerit facere aliquẽ pontẽ in uiis publicis per totam curiã ciuitatis Piſauri: Poteſtas faciat ei dare a cõmune Piſauri petrã & calcem pro ipſo põte faciendo. Et hoc obſeruetur ſine remedio conſilii uel arenghi.

De pontibus aptandis & ordinandis per uniuerſitates caſtrorum & uillarú & eorum capitaneis. rub. 129.

QVælibet uniuerſitas uille uel caſtri comitatus Piſauri ante introitum cuiuſlibet hyemis ſuis expenſis põticellos lignaminis ubicũq; per ſuã curiã expedierit debeat taliter ordinare/ꝙ oẽs & ſinguli per ipſos cú aialibus & quibuſlibet rebus libere ualeãt ire & redire: & quotiẽſcunq; ipſi pontes diminutionẽ uel defectú in aliquo patient̃ ipſos reaptare & reaptatos tenere debeãt in modú ſuperius enarratú: & quilibet capitaneus uille uel caſtri pontes in ſua curia oportunos toto tpe ſue capitanãtie aptatos teneri facere & paratos ad trãſitú cõgruú faciẽdú cú curtibus & animalibus dicto modo: & quotieſcunq; contrafecerit uniuerſitas uille uel caſtri in quadraginta ſoldos ꝶ. & capitaneus in uiginti ſol. ꝶ. ſi negligentes fuerint debeant condẽnari: & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatem banni.

De uno ponte faciendo & manutenendo in arzilla. rub. 130.

HOmines caſtri Montiſbarocii teneantur & debeãt in flumine arzille in fundo cauulis unú pontẽ de lapidibus & calce facere: uel quẽ pontẽ faciẽdú cogunt̃ prædicti per Poteſtatẽ Piſauri infra terminum ſibi ſtatuendum & dictum pontem factum manutenere eorum expenſis.

De ponte faciendo in riuo montis alti & riuo ſanguineti & in aliis locis: de quibus ſtatuta loquuntur. rub. 131.

PEr hoĩes Montis alti fiat unus pons bonus & cõdecens in riuo Montis alti iuxta paſſum Caſtellaris Gualferdutii. Itẽ per hoĩes caſtri Montis ſancte Marie: ſimiliter fiat unus pons bonus in riuo ſanguineti in uia: quæ uadit uerſus Monticellum

quæ

quæ uniuerſitates ipſos põtes ſemp bene aptatos tenere teneanẽ & debeãt: ita ꝙ hoies cum bobus: & aliis animalibus ire libere poſſint & redire: Et hoc ſi nõ fecerint. Quælibet vniuerſitas in centũ ſol. ꝑ. cõi Piſauri cõdẽnetur: & ſi dãnũ aliqd euenerit emendet: & idẽ dicunt obſeruari in uniuerſitatibus Montis lauri Mõtis peloſi & uille uallis/ & caſtri putei in riuo di Scargaglioni/uel alibi in eoꝝ curtibus.ſubicũqꝫ ꝯueniẽs fuerit.

De pontibus fiendis & manutenendis per cõmune Piſauri: caſtra & uillas in eorum curiis. rub. 132.

COmune Piſauri teneaẽ & debeat ſumptibus ipſius cõis facere oẽs põtes neceſſarios in ciuitate & curia dictẽ ciuitatis & põtes factos manutenere. Caſtra uero & uille comitatus teneantur & debeãt facere & factos manutenere pontes neceſſarios in eoꝝ uillis & curiis ſuis propriis ſumptibus & expenſis & maxime in omnibus locis ubi fuerit uiſum expedire officialibus cõmunis: ſiue in curia ciuitatis: ſiue in curia caſtrorum & uillarum eiuſdem ciuitatis pœna centum ſoldorum.

Quod quodlibet caſtrum & uilla: teneantur manutenere fontes in eoꝝ curiis poſitas: eorum ſumptibus & expenſis. rub. 133.

QVodlibet caſtrũ & uilla ſuis ſũptibus facere & reaptare debeãt fõtes ſeruiẽtes di ctis caſtris & uillis pœna centũ ſol. ꝑ. Et ꝙ oẽs fontes exiſtẽtes in curiis ciuitatis caſtroꝝ & uillaꝝ comitatus Piſauri/per hñtes poſſeſſiones in dicta cõtrata: ubi fons fuerit aptari reaptariqꝫ & in aptamine tenere ſi expenſa eſſet modica. Si uero eſſet magna: & tales fontes fuerint in curte piſauri reaptentur expẽſis cõis. Si uero extra curiã dicte ciuitatis: tunc aptentur per caſtra uel uillas in quorum curiis eſſent: & an expenſa ſit magna uel parua ſtetur arbitrio poteſtatis.

Ad quid teneantur hi: qui per eoꝝ poſſeſſiones uadunt cõductus fontiũ: & de pœna dantis dãnum in aliquo conductu aque. rub. 134.

PEr quãcunqꝫ poſſeſſionẽ aliquis aque cõductus fontium uenerit. Ille cuius fuerit poſſeſſio ſiue laborator teneaẽ foſſatũ bene plene tenere. Et ſi cõductus ipſi deſtruetur in aliquo loco per totã ſuã poſſeſſionẽ infra tertiã diẽ teneatur in ſcriptis dare & denunciare poteſtati/poſtꝗ ſciuerit uel ei denunciatũ fuerit: & nullus pſũmat dãnũ dare in cõductu aliquo & aquã extrahere: niſi de fonte. Et qui cõtrafecerit cõdẽneẽ in pſona & rebus arbitrio poteſtatis. Nec ſuper aliquẽ cõductũ ſappet uel ſplanet uel laboret ullo modo: ſed ſaudũ tñ dimittat quãta eſt latitudo dictus cõductus per mediũ pedum ultra a qualibet latere: & quod iuxta dictos conductus ab utraqꝫ parte ipſoꝝ: nulla arbor/uitis/cãna/uel quid aliud ponatur uel alleuari pmittatur ab uno paſſu uer ſus cõductum ſed oino ſuccidatur. Et ſiquis cõtrafecerit ſoluat noie bãni pœnã ſupradictam: & de omnibus contentis in dicto ſtatuto præſenti: poteſtas inquirat & inquirere faciat toto tempore ſui regiminis ſemel in menſe: ne aliquis contrafaciat.

De puteis purgandis & ſiligandis. rub. 135.

OFficialis dãnoꝝ datoꝝ: qui pro tẽpore fuerit teneatur & debeat in principio cuiuſlibet mẽſis Maii: uel ꝗ citius fieri poterit eligi facere per cõſiliũ credẽtie duos hoies pro qualibet cõtrata ubi putei ſunt: qui teneanẽ & debeãt ſemel in principio dicti menſis bene & diligenter purgare ſeu purgari facere puteũ eoꝝ cõtrate & eis ad purgãdum cõmiſſe: & unã uel duas ſalmas glere in fundo cuiuſlibet dictoꝝ puteoꝝ ponere. Quæ purgatio fiat expenſis oĩum illoꝝ: qui aquam de tali puteo trahunt ſeu trahere ſoliti ſunt: uel per alium hauriri ſeu trahi facere. Et ſi tales electi prædicti ad

implere neglexerint ſoluāt cōi.x. ſol.ꝟ. ꝓ quolibet. Et pdicta fiāt ad petitionē cuiuſlibet.

De domibus non deſtruendis. rub. 136.

NVllus: qui haberet domū in ciuitate Piſauri audeat uel pſūmat domū deuaſtare in totū uel in parte ſine expreſſa licentia Vicarii gabellaꝝ ſub pœna ualoris & extimationis domus: quæ deuaſtata ſeu incepta deuaſtari eſſet: quam pœnam de facto dictus Vicarius exigere poſſit.

Q ꝺ nulla domus deputata ad habitādū poſſit deputari ad canipā. ru. 137.

NVlla domus poſita in ciuitate Piſauri: quæ pſentialr habitaꝫ per ꝓprios dños uel cōductores: poſſit uel debeat per aliquē de cætero conuerti uel diſponi ad uſum canipe: uel pro canipa quoquo modo ſub pœna decem lib. ꝟ. pro quolibet contrafaciente & uice qualibet de facto & ſine aliqua remiſſione perſoluenda. Et nihilominus ſtatim ipſa domus reduci debeat & diſponi ad uſum priſtinū habitandi ſub dicta pœna a domino dicte domus totiens exigenda: quotiens deliquerit in pdictis.

De ſyndicatu officialium dānorum datorum & gualdariorum ſeu bariſellorum ciuitatis Piſauri. rub. 138.

QVoniā ius dictat & boni mores ſuadēt: ꝙ unuſquiſqꝫ ꝗ officia adminiſtrauerit quæcūqꝫ ſue uillicationis finito officio rōnē reddat. Ideo ſtatutū eſt ēt ꝙ officialis dānoꝝ datoꝝ cū ſua familia: & gualdarii ſeu bariſelli ciuitatis Piſauri finito eoꝝ & cuiuſqꝫ ipſoꝝ officio de geſtis cōmiſſis/ obmiſſis/ neglectis & adminiſtratis p eos ſub ſyndicatoribus deinceps deputādis/ ſeu eligēdis ad eos ſyndicādos ſtare debeāt ad ſyndicatum: & per dictos ſyndicatores pro tēpore eligendos & deputandos debeant prænominati de iam dictis diligenter & legitime ſyndicari prout & ſicut ſyndicantur cæteri officiales dicte ciuitatis & ſecundum formam ſtatutorum de materia loquentium.

De arbitrio officialis dānorum datoꝝ in puniendo depopulatores fructuū & damnum dantes in eiſdem. rub. 139.

POſtremo uero ad obuiādū inquātū nobis poſſibile eſt dānis: quæ inferunꝫ quotidie in fructibus uineaꝝ & arboꝝ poſſeſſionum ciuitatis & diſtrictus Piſauri; & ut pœna illoꝝ cæteris trāſeat in exēplū: hac iperpetuū ualitura lege ſancimus. Quod ſiquis repertus fuerit dare/ uel dediſſe dānū in uineis vua plenis/ uel in aliis poſſeſſionibus & ortis alienis exportādo/ depopulādo/ corrūpendo & deuaſtādo fructus cuiuſcūqꝫ generis uel maneriei exiſtant in eiſdē & ductus fuerit ſeu alias quōcunqꝫ puenerit in & ad fortiā officialis dānoꝝ datoꝝ. Quod tunc in arbitrio ſit & eſſe debeat dicti officialis inſpecta qualitate facti & cōdictione pſone cū cōſilio & aſſenſu Vicarii gabellarū pro tpe exiſtētis hmōi ſic dānū dantē: ultra pœnā pecuniariā per eū ſoluendā: uel etiā ſi talē pecuniariā pœnā ſoluere nō poſſet: ipſum poni facere ad cathenā/ ſeu ad berlinā in platea publica cōis Piſauri uel alibi exiſtentes & ibidē ipm ſtare & mitrari facere debeat pro eo tempore: quo ſibi officiali cū cōſilio & aſſenſu prædicto uidebitur & placebit. Ita & taliter ꝙ ab omnibus talis ſic ad cathenam: uel ad berlinam poſitus uideri & aſpici ualeat in ſui uerecundiam & infamiam.

Quod officiales dānoꝝ datoꝝ nō poſſint recipere a condēnatis aliquā pecuniā pro cōdēnationibus nec cācellationibus dictaꝝ cōdēnationū niſi prius produxerit pacem dāni paſſi. rub. 140.

PRo obuiando abuſione in ꝑteritū inducta. Satutū & ordinatū eſt ꝙ officiales dānoꝝ datoꝝ nō poſſint nec debeant aliquo modo directe/ ſeu indirecte recipere

& ſeu in

& ſeu in zoccho deponi facere aliquã pecuniaꝝ quãtitatẽ pro condẽnationibus dãnorũ datoꝝ ſeu cãcellationibus dictaꝝ cõdẽnationũ niſi prius per cõdẽnatũ ꝓducta fuerit pax dãni paſſi pœna.xxv.lib.ꝑ.in quolibet caſu & pro q̃libet uice auferẽda dictis officialibus.

De damnis datis perſonaliter. rub. 141.

STatuimus ꝙ nulla ꝑſona cuiuſcũq; cõditionis/& ſtatus exſtat/audeat uel p̃ſũmat dare dãnũ: pſonalr̃ in ꝑdiis poſſeſſionibus/uineis/ortis/cãnetis/uincaretis/frumẽtis/leguminibus/ſyluis/remortis/arboribus/fructibus arboꝝ: & aliis rebus quibuſcũq; in ciuitate & territorio Piſauri exiſtẽtibus: ſub pœna ſtatutoꝝ cõis Piſauri camere dicti cõis applicãda ipſo facto & iure ſine aliqua diminutione & pacis admiſſione pſoluẽda ifra terminũ triũ dieꝝ/ poſtq̃ in fortiã cõis Piſauri deuenerit: nõ obſtãte ſtatuto de capitibus ſoldoꝝ cũ emendatione dãni dãnũ paſſo in duplo extimationis dicti dãni: quã pœnã ſi in dicto termino nõ ſoluerit delinquens & dãnũ nõ emendauerit & dãnũ paſſo ſatiſfecerit ut p̃mittit̃. Ponat̃ & poni debeat ad cathenã ferreã poſitã in muro palatii cõis Piſauri iuxta officiũ dãnoꝝ datoꝝ per dies tres cõtinuos: & plus & minus arbitrio dicti officialis dãnoꝝ datoꝝ/ qualitate facti ac cõditione pſonaꝝ inſpectis. Qui officialis teneat̃ & debeat de ꝑdictis inquirere/ procedere & punire & actualẽ executionẽ facere. Et ſi fuerit negligẽs in ꝑdictis exequẽdis incidat uice qualibet qua cõtrafecerit in pœnã in qua delinquens ueniebat cõdẽnãdus ſeu cõdẽnatus eſſet/applicãdã eo caſu pro medietate dicte camere & ꝑ alia medietate dãnũ paſſo: & nihilominus eius ſucceſſor teneat̃ exequtionẽ facere cõtra condẽnatos ꝑdictos. Et de hoc dictus officialis ſyndicari debeat per eius ſyndicatores ad petitionẽ cuiuſcunq; querelãtis dãnũ paſſi ꝑdicti.

De pignoribus acceptis per officiales dãnorum datorum ob pignorandis ad banchum hebreorum. rub. 142

SAncitũ & ordinatũ eſt q͞d ipoſterũ pignora oia tollẽda ad inſtãtiã offitii dãnoꝝ datoꝝ ciuitatis Piſauri poſtq̃ fuerint cõſignata maſſariis pignorũ caſtroꝝ ſeu uillaꝝ & penes ipſos ſteterint ꝑ decẽ dies: & ſucceſſiue Maſſario cõis Piſauri & penes eũ ſteterint ꝑ alios decẽ dies ſi fuerint pignora caſtroꝝ: ſi aũt uillaꝝ uel ciuitatis ꝑ.xx.dies pignorent̃ ad bãchum hebreoꝝ ſine fraude & dolo & ꝑ officiales deſcribant̃ in libro ad hoc ſpecialr̃ deputato particulariter & diſtincte annotãdo q̃tũ fuerint pignorata ac diẽ & annũ pœna.x.lib.qualibet uice fuerit cõtrafactũ aliq̃ alia lege ſtatuto aut cõſuetudine incõtrariũ diſponẽte nõ obſtãte.

De modo & forma exequendi extimationes accuſationum denunciationũ ac proceſſuum dãnorum datorum extimatas. rub. 143.

ANimaduertentes parũ eſſe formare proceſſus & accuſationes per officiales dãnorum datoꝝ ciuitatis Piſauri. Et extimare damna illata & inferenda in prædiis & poſſeſſionibus dicte ciuitatis niſi de ipſis extimationibus & dãnis extimatis & ipoſterum extimandis debita fieret executio: quæ ut plurimũ negligi ſolet aut retardari culpa & negligentia officialiũ: & ob multitudinẽ accuſationũ dicti officii. Volentes propterea dñorum dictaꝝ poſſeſſionum laudabili deſiderio fauorabiliter annuere: ut dicte extimationes dãnoꝝ datoꝝ facilius & celerius exequantur & exequi ualeant hoc noſtro ſalubri: & imperpetuũ ualituro Decreto decernimus. Statuimus & ordinamus ꝙ officialis dãnoꝝ datorum ciuitatis Piſauri ſeu notarius dicti officii p̃ſentes & futuri: poſtq̃ facta & relata ipſis fuerit dicta extimatio per extimatores ciuitatis & comitatus Piſauri ſeu ſcripta tempore ſuoꝝ p̃ceſſoꝝ in dicto officio reperiatur ipſe officialis uel notarius ad requiſitionẽ cuiuſlibet dãnum paſſi teneantur & debeant ſibi facere & dare fidẽ manibus ipſoꝝ ſeu alterius eoꝝ ſcriptã de dicta extimatione iã facta ut p̃mittitur cũ anno die & menſe & cũ

ſubſcriptione ſui nominis & officii ut ipſi dãnum paſſi fieri facere ualeant executionẽ di
ctarum eſtimationũ. Et habeant & habere debeant dicti officiales pro qualibet fide ut
ſupra fienda boñ. unũ etiã ſi fuerint plures & diuerſe eſtimationes diuerſarum accuſationũ
& diuerſorum delinquentium de ciuitate & uillis Piſauri & eius curte/ ſeu de uno caſtro &
eius curte. Sed ſi fuerint dicti dãnum dantes ſeu accuſati de diuerſis locis & caſtris ſeu ha
bitatores diuerſorum locorum & caſtrorum dicti officiales accipere poſſint boñ. unum pro di-
cta fide cuiuſlibet loci ubi habitarent dicti accuſati. Et quod Poteſtas ciuitatis Piſauri &
eius officiales: officiales cuſtodie miles conſulũ. Executores & bariſelli dãnorum datorum capi
tanei generales caſtrorum camitatus Piſauri ſeu eorum ſubſtituti qui pro tẽpore fuerint: poſtq̃
ipſi requiſiti fuerint debeant & teneantur infra terminũ triũ dierum: tunc proxime fu-
turorum perſonalem executionem facere contra dictos accuſatos & denunciatos pro di-
cta eſtimatione contenta & cõtinenda in dicta fide. Et ipſos accuſatos nõ ſoluẽtes per di
ctos officiales determinare donec ſatiſfecerint accuſatoribus & dãnũ paſſi integraliter di
ctam eſtimationẽ. Et ſi in ſupplementum & defectum perſonalis executionis contingeret
fieri talem executionẽ in bonis mobilibus accuſati dicta bona uẽdant̃ in dicto termino:
& ad incantum ſubaſtent̃ & plus offerenti tradant̃. Et ꝑcium ſoluatur dãnum paſſo pro
concurrenti extimatione ſui dãni: & ſi bona in executione accepta uenderentur ultra eſti
mationẽ dicti dãni illud plus reſtituatur accuſato integraliter/ ſub pœna quinq; lib. boñ.
cuilibet officiali negligẽti in præmiſſis cõtrafacienti & recuſanti facere talẽ executionem
pro qualibet uice de facto per Poteſtatẽ noſtrum exigenda & depoſitario noſtro camere
noſtre perſoluenda per bulletinos notarii maleficiorum regiſtrandos per cancellarium no-
ſtrum & cõmunis Piſauri. Qui ſi negligens fuerit ſoluat tẽpore ſui ſyndicatus dictã pœ-
nam ipſe Poteſtas de ſuo ꝓprio. Et credat̃ in ꝓmiſſis cõtra dictos officiales querelanti cũ
eius iuramento. Qui executores habeant pro eorum labore & accipere poſſint pro quali-
bet executione uſq; ad boñ. uiginti dictę eſtimationis boñ. unũ. Abinde ſupra uſq; ad. xl.
boñ. dicti dãni eſtimati boñ. duos. Et abinde ſupra uſq; ad centum ſol. dictę eſtimationis
boñ. tres. Et abinde ſupra quantũcunq; fuerit boñ. quatuor. Et prædicta mandamus ob
ſeruari a dictis officialibus & executoribus ꝓdictis ſub pœna iam dicta: uolumus habere
locum in eſtimatis pendendibus iam factis & nõ exactis & in futurum fiendis.

Additiones ad ſtatuta dãnorum datorum. rub. 144.

IN primis animaduertentes ad ſecundũ ſtatutũ dãnorum datorum ſub Rubrica de modo
& forma procedẽdi ꝙ plazatii ſæpiſſime obmittunt citationes factę ſecundũ formã
dicti ſtatuti & ꝙ multi cõdẽnati cõquerunt̃ nunq̃ habuiſſe notitiã accuſationũ pro qui-
bus fuerunt cõdẽnati uolẽtes ꝓdictis ſalubriter ꝓuidere. Statuerunt ꝙ citationes fieri de
beant ſeruata forma dicti ueteris ſtatuti pœna ipſius ſtatuti plazario cõtrafaciẽti: & in-
ſuper ſtatuerũt ad oẽm malitiã ſuperandã accuſatorum qui negarẽt ſe fuiſſe citatos ꝙ quã-
docũq; dictus plazarius iret ad citandũ accuſatos uel denũciatos alicuius uniuerſitatis ca
ſtrorum uel uillarum ꝙ dictus plazatius teneat̃ ſecũ portare unum foliũ in quo deſcripti ſint
oẽs citandi cuiuſlibet curie caſtrorum uel uillarũ & deinde citationes facere ſingularum perſo
narum ſecundũ formã dicti ſtatuti/ quibus citationibus factis dictus plazarius debeant fo
lium citatorum relinquere capitaneo caſtri: unde fuerint citati uel capitaneo maſſatiorum dicti
caſtri ſi capitaneus ibi non fuerit repertus. Et ſi in aliqua uilla ciuitatis non fuerit capita
neus debeat dictus plazarius affigere folium citatorum ad eccleſiã dicte uille ꝓſente uno te-
ſte & hoc fiat eadẽ die qua facte fuerint dicte citationes uel ſequenti: & ſiquis ex citandis
deſcriptus

deſcriptus in folio fuerit citatus caſſetur per ipſum plazarium de dicto folio cum ipſius
aſſignationem uel affixionẽ fecerit: & capitanei caſtroꝝ infra tertiam diem octo dierũ in
citatione aſſignatorũ debeãt facere ꝓconizari in dicto caſtro ꝙ oẽs cõtenti in folio ſunt
citati & ꝙ uadant ad ſe excuſandũ & in dicta ꝓconizatione debeãt exprimi nomina ſin
guloꝝ citatoꝝ: & ꝑdicta locũ habeãt in prima citatione tantũ cuiuſlibet accuſationis ꝙ
ueniãt ad ſe excuſandũ & nõ in aliis citationibus quæ requirerent̃ in ꝓceſſu ipſaꝝ accu
ſationum uel denunciationũ qua forma obmiſſa dicti folei quilibet proceſſus ſeu condẽ
nationes irritentur. ¶ Item cõſiderantes ſecundũ ſtatutũ ſub Rubrica infra quantũ tẽ
pus &c. ꝙ propter multitudinẽ accuſarionũ & denunciarionũ officiales dãnoꝝ datorum
nõ ualent proceſſus corã eis factos terminare: & etiã cõdẽnationes exequi infra tẽpus in
ſtatuto cõprehenſum. Statuerunt & ordinauerunt ꝙ terminus ad expediendũ dictos pro
ceſſus corã eis initiatos ſint & eſſe debeãt quatuor menſiũ & ad exequendum & exigen
dum unius menſis poſt cõdẽnationẽ factã: & poſt quatuor mẽſes ꝑdictos: ita ꝙ quilibet
proceſſus quo ad expeditionẽ & exactionẽ ſpacio quinq; menſiũ terminetur ne obſtante
ꝙ in dicto ſtatuto minor terminus ſit appoſitus. Et inſuper corrigentes dictum ſtaturum
in ea parte dum dicit ꝙ officiales debeant ſcribi facere condẽnationes & abſolutiones in
eoꝝ libris iuxta denunciationes/ inquiſitiones uel accuſationes &c. Suplentes dictum ſta-
tutum propter dubietatẽ dictaꝝ cõdẽnationum. Statuerunt ꝙ de cętero condẽnationes
& abſolutiones nõ fiant/ & facte nõ teneant in libro ꝓceſſuũ: ſed fieri debeãt in duobus
quaternis deſcriptis & de perſe/ cõtinẽtibus ſolum cõdẽnationes & abſolutiones ſinguloꝝ
cõdẽnatoꝝ uel abſolutoꝝ: & cõdẽnati deſcribant̃ in dictos libros breuiter & incertis ſũ
mis prout cõdẽnari debẽt ſecũdũ formã ſtatutoꝝ/ & hac forma: v3. Petrum Antonii de
mõte Barotio accuſatũ uel denũciatũ/ ꝑut patet in libris noſtris ad carthas. xxx. in libris
tribus & ſoldis decem cõdẽnamus lib. 3. ſ. 10. deñ. 0. & ubi ueniret abſoluendus dicatur
abſoluimus: & fieri debeãt dicte abſolutiones & cõdẽnationes ꝑſentibus teſtibus & ſono
cãpane ꝑmiſſo abſq; aliqua citatione fienda ꝙ ueniant ad audiendum ipſas condẽnatio-
nes uel abſolutiones: qui quaterni debent eſſe ſtãpati ſtãpa cõmunis: & ipſoꝝ alter tema
nere debeat penes cancellarium cõis: & ipſo cancellario tradi eadẽ die qua facte fuerint:
& ſimiliter alii libri proceſſuum dãnoꝝ datoꝝ debeant ſtãpati dicta ſtampa cõmunis.
¶ Item attendentes ad. vii. ſtatutũ/ & ꝙ nullus labor uacuus eſſe debet a mercede/ cũ ſæ
pius bariſelli laborent circa explorationẽ & inueſtigationẽ dãnum dantium: & cũ ſecun
dum formã ueteris ſtatuti bariſellus teneatur notificare domino dãnum paſſo repertum
pro dãno dato/ & ſi dñs noluerit ipſum dãnum dantem accuſari ipſe bariſellus damnum
dantem accuſare nõ poteſt: & conſequenter dicto caſu ipſe bariſellus nihil habet ex di-
cto ſuo labore: uolentes ipſos in dicto ſuo exercitio reddere ſolertiores. Statuerunt & or
dinauerunt ꝙ quandocunq; cõtigerit ipſos bariſellos reperire dãnum dantes: & facta no
tificatione domino/ dominus nollet de dãno accuſationem fieri/ ꝙ tunc/ & eo caſu bariſel
lus poſſit & ſibi licitum ſit recipere unum bononenum pro qualibet libra qua ueniret re-
pertus condemnandus/ & hoc uſq; ad ſummam quindecim boñ. ab ipſo damnum dante.
Abinde uero ſupra plus exigere non poſſit quantumcunq; foret quantitas.
¶ Item intuentes. viii. ſtatutum ſub Rubrica de eſtimatoribus eligendis/ & quantũ utile
ſit officium eſtimatoriũ/ ampliantes dictũ ſtatutum. Statuerunt & ordinauerunt ꝙ dicti
eſtimatores ne dum eſtimare debeant ubi eſſet contentio inter dãnum paſſum & bariſel-
los: ſed etiã ubi eſſet contentio inter dãnum dantes & dãnum paſſos ubi dãnum deberet

emendati: ad quod etiã uolumus eoꝝ officiũ ſe extendi & eoꝝ dicto ſtari/ſuperaddentes etiã ꝙ ipſi extimatores: intelligantur etiã eſſe terminatores in ciuitate & comitatu Piſauri: & hoc niſi partes uel aliqua eaꝝ contradixerint/dicentes ſe uelle alios terminatores apponere/quo caſu terminare nõ poſſint propter rationabiles cauſas: quæ poſſent in perſona illorũ emergere & terminandi ꝑiudiciũ inferre. Et ꝙ ubicunq; cõtigerit ipſos extimatores fungi officio terminatoꝝ nõ poſſint accipere niſi unũ bon. pro quolibet ipſoꝝ pro qualibet facie nõ habito reſpectu ad quantitates terminorum/niſi terminatores propriis manibus affigerent terminos/quo caſu accipere poſſint prout determinatũ fuerit per officiales dãnoꝝ datoꝝ/habita conſideratione ad difficultatem & facilitatẽ locoꝝ/ſecundũ illorum ſtatum: & hoc ubi de ꝑdictis eſſet cõtentio inter ipſos & dominos poſſeſſionum.

¶Item animaduertentes ad decimũ capitulũ ſub Rubrica de denuncia gualdariis data indignum uiſum fuit/ut ſiquis repertus ſit vuas uel ficus comedere uel exportare de poſſeſſione alterius/ut ex eo ꝑſumamus ligna incidiſſe uel aliud dãnum dediſſe: quod ꝑſonaliter dari potuiſſet/limitantes dictũ ſtatutũ. Statuerũt & ordinauerũt ꝙ de denuntiis datis pro dãnis datis ꝑſonaliter: ita demũ inuẽtus ꝑſonalr dare dãnũ/teneať ad alias denũtias datas ſi denuntie eſſent date de ſimilibus rebus: utputa pro dãnis datis pro comeſtibilibus quo caſu denuntie date circa comeſtibilia oẽs itelligať caſſe: relique uero diuerſi generis firme remaneant: & hoc niſi eſſet aliud dãnũ qď uerisimiliter potuiſſet in illis cõtigiſſe/utputa truncatio uel abſciſſio arboris/qď poteſt in collectione fructuũ contingere & ſic in ſimilibus/firmis ſtatibus reliquis circa bariſellos maxime circa ſalaria & emolumẽta ipſoꝝ bariſelloꝝ ſecũdũ tenorẽ ꝑſentiũ additionũ: & qď dictũ eſt de lucro bariſelloꝝ nõ intelligatur de bariſellis comitatus/qui nihil percipere poſſint pro eoꝝ inuẽtionibus.

¶Item intuentes.xiii. ſtatutum ſub Rubrica ꝙ gualdarii ſeu bariſelli: & cõſiderantes ꝙ ſæpiſſime euenit quod bariſelli ſeu gualdarii perſiſtunt in officiũ per integrum annum/& quod abſurdum & iniquũ eſt ꝙ ipſi gualdarii & bariſelli differant reperire dãnum dantes per menſes.xiii. quod nõ ſine malignatione poteſt accedere. Idcirco ſtatuerunt & ordinauerunt ꝙ ꝑfati bariſelli ſeu gualdarii habeant & habere intelligantur terminũ ad extrahendum denuncias quatuor menſium & ultra illos quatuor menſes etiam habeant unum aliũ menſem ſecundũ formã præfati ſtatuti/ſi tanto tẽpore durauerint in officio: ſed ſi minori tẽpore durauerint uel pro denuntiis datis prope finem eoꝝ officii habeãt illud tẽpus minus quatuor menſium quod eis ſupereſt de officio/& ultra dictum tempus terminum unius menſis: poſt quæ tempora ipſi bariſelli ſeu gualdarii cogantur ad extrahendũ ipſas denuncias ſecundum ꝙ tenentur ex tenore ſtatuti.

De puntaturis fiendis. rub. 145.

ITem perſpicientes aliud ſtatutũ ſub Rubrica de foſſatis & uiis ſcaricandis: itẽ aliud ſtatutũ ſub Rubrica de pontibus fiẽdis & manutenẽdis. Itẽ aliud ſtatutũ ꝙ quodlibet caſtrũ & uilla teneatur manutenere fontes & cõſiderãtes quantum ſit expediens/utile & neceſſarium manutenere foſſata/pontes/& fontes/ſupplentes prædicta tria ſtatuta maxime circa modũ quẽ debeat obſeruare officialis dãnoꝝ datoꝝ circa faciendo ea manuteneri. Statuerunt etiã ꝙ foſſata de cætero fieri debeant iuxta publicas uias & riuos/ubi fuerit neceſſariũ & utile: uidelicet per totũ menſem Septẽbris: & ꝙ officialis dãnoꝝ datorum de mẽſe Auguſti ꝑcedente dictũ menſem Septẽbris/debeat in ciuitate Piſauri facere ꝑconizari publice ſaltẽ bis diuerſis diebus & in diebus ſabbati ꝙ oẽs teneanť ſcaricare & aptare foſſata/põtes/& fontes pœna in ſtatutis cõprehẽſa. Et idẽ dictus officialis

ſignificet per ſuas patentes lr̃as ſemel tm̃ capitaneis caſtroꝝ dicto menſe p̄cedenti: quo menſe Septēbris elapſo dictus officialis dānoꝝ datoꝝ poſſit & debeat facere inquiſitionē & puntaturas ſequenti menſe tm̃: vȝ. de menſe Octobris & ꝙ dū dictus officialis uadit ad faciēdū dictas punctaturas in curiis caſtroꝝ/debeat ſecū ducere capitaneū caſtri aut capitaneū maſſarioꝝ: & ſaltē unum ex maſſariis dicti caſtri: qui capitaneus una cū dicto officiali ſcribat/ & ſcribere teneat̃ oēs punctaturas factas in dictis eorū curiis pœna decē lib. cuilibet capitaneo recuſanti ſcribere dictas punctaturas & accedere cū dicto officiali in uillis & curte ciuitatis & dictus offālis dānoꝝ datoꝝ ad faciēdū dictas punctaturas/ teneat̃ ſecū ducere officialē extraordinarioꝝ Poteſtatis Piſauri: qui ſimilr̃ ſcribere una cū officiali dānoꝝ datoꝝ dictas punctaturas & officialis extraordinarioꝝ teneat̃ accedere pœna decē lib. de ſuo ſalario retinēdaꝝ. Et habeat dictus officialis ab officiali dānoꝝ datoꝝ pro ſuo labore & mercede octo ſol. p̄to qualibet die/ & ultra accipere nō poſſit/ qui officiales & capitanei debeant dictas pūctaturas ſeu foliū ipſaꝝ tradere & cōſignare cancellario cōis & pūctature alr̃ facte uel alio tp̃e nō ualeāt nec teneāt p̄terq̃ puncturae pontiū: quæ fieri poſſint qñcunq; pontes reperirent̃ deſtructi in totū uel in partē abſq; aliqua ſolēnitate: & ad p̄dicta foſſata faciēda ſeu ſcaricanda iuxta uias teneantur & cogi poſſint laboratores & cultores poſſeſſionum.

¶ Itē uidentes aliud ſtatutū ſub Rub. de arboribus indomeſticis/ circa finē: ſtatuerūt & ordinauerunt ſupplentes dictū ſtatutū ꝙ habentes poſſeſſiones iuxta uias publicas uel uicinales debeāt ipſas uias incidere/ toneare & affractare ꝑut dictat dictū ſtatutū de mēſe Maii cuiuſlibet anni: & pūctature dictaꝝ uiaꝝ fieri poſſint ſemel in anno: vȝ. de mēſe Iunii & officialis de mēſe aprilis debeat p̄conizari facere. Et circa punctaturas fiendas teneat̃ obſeruare eundē modū & ordinē/ ꝑut ſupra ꝓxime p̄cedenti capitulo reformatū eſt/ circa foſſata/ pontes & fontes: etiā circa modū notificandi & bāniendi: & ad aptationē dictaꝝ uiaꝝ teneant̃ & obligati ſint laboratores poſſeſſionū exiſtētiū iuxta dictas uias. ¶ Itē qm̃ nobis cōueniens uiſum eſt: ꝙ officialis dānoꝝ datoꝝ pro dicto eius officio exercēdo habeat libertatē & arbitriū mulctandi inobediētes & cōtumaces. Statuerūt & ordinauerunt ꝙ dictus officialis dānoꝝ datoꝝ & habeat auctoritatē & arbitriū mulctandi & puniēdi de facto abſq; aliquo ꝓceſſu quoſcūq; inobediētes ſibi circa dictū eius officium & cōtumaciter recuſantes parere iuſſionibus & mandatis dicti officialis: declarātes ꝙ oīa ſtatuta dānoꝝ datoꝝ & de dāno dato loquētia in perſona Ptātis Piſauri itelligant̃ & locū ſibi datū ſibi uēdicēt in officiali dānorū datoꝝ p̄terq̃ ſtatutis loquētis de arbitrio & auctoritate Poteſtatis circa iponēdas pœnas ſeu mulctas: in quo nolumus ipſum officialē dānoꝝ datoꝝ hr̃e maiorē/ amplierē auctoritatē circa mulctā iponendā q̃ in p̄nti capitulo ſit expreſſum. ¶ Itē ad multorū querelas ac lamētationes mentē dirigentes qui lamērant̃ qd̄ aliarū dāna cogunt̃ emēdare & eoꝝ quæ nō fecerint multiplicatas pœnas pati/ cū accuſant̃ cū adiuncto onere ſociorū/ & ꝑpea uolētes iuſtis lamētationibus remedia adhibere. Statuerunt ꝙ accuſari quis nō poſſit cū ſociis/ niſi qñ ſocii una cū accuſato ſimul dānū dederint/ uel cū beſtie pluriū ſimul dānū dare cōtigerit: quibus caſibus: ſiquidē dānum datum fuerit pſonalr̃/ & unus dans dānū fuerit accuſatus cū quo ſocii cōuenerint/ credat̃ accuſato in noiatione ſocioꝝ una ſecū dānū dātiū: ſi uero dānū datū fuerit cū beſtiis pluriū ſil̃. Credat̃ ſilr̃ accuſato ſuper noiatione beſtiaꝝ ſocioꝝ: & hoc ſi dictus accuſatus non habuerit tot beſtias quot accuſate extiterint: et ſi ſocius accuſatus negauerit ſuas beſtias dānū dediſſe/ alias

ſi accuſatus habuerit tot beſtias quot ſunt accuſate nō credatur accuſato ſuꝑ noiatione
ſocioꝝ niſi aliter ꝓbatū ſit: & aliter facte accuſationes cū ſociis nō ualeāt/nec teneāt
& accuſatus cū ſociis nō poſſit ꝯdēnari/niſi pro ſeipſo tm̄: & ſiquis fuerit noiatus ab
accuſato/ & legitime ꝓbare potuerit ſe uel ſuas beſtias nō dediſſe dānū infra terminū
ꝑ officialē ſtatuēdū ſilr nō ꝯdēnet: & noians teneat̃ reficere noiato dānū & intereſſe:
& ultra hoc condēnet̃ cōi in.x.lib. Et noiationes ꝑdicte fieri debeāt cum iuramēto de
quo apud acta appareat. ⸿Itē ut cuncta in dānis datis rite ꝓcedāt/ne ꝑtextu igno
rantie officialis/quiſpiā cōtra iuſticiā dānet̃ pro eo qđ forte nō fecerit. Statuerūt ꝙ ad
officiū dānoꝝ datoꝝ nō poſſint examinari teſtes per uerbū uera eſſe cōtenta in accuſa
uel denuncia/uel capitulis ſiue poſitionibus uel modo cōſimili/ſed examinent̃ de facto
eius qđ uiderint uel audiuerint uel alio ſenſu ꝑceperint: & interrogent̃ de cauſa ſcien-
tie/loco tpe & cōteſtibus: etiā examinatio alr facta nō teneat/& nihilominus officialis
examinās aliter puniatur in.xl.ſol. pro qualibet uice. ⸿Item ne ꝑtextu timoris eris ali
cui uel alicuius cōdēnationis ꝙ teſtibus imineat ꝓceſſus dānoꝝ datoꝝ retardētur. Sta-
tuerunt ēt ꝙ ſiquis fuerit citatus ꝙ certa die ueniat ad iurandū/& deponendū coram
officio dānoꝝ datoꝝ & ea die cōpareat & cedulā citationes penes ſe hēat manu offi-
cialis/pro dicta die nō poſſit ueniēdo ad ciuitatē Piſauri uel inde redeundo detineri ꝓ
aliquo debito ciuili uel criminali per aliquē officialē ciuitatis ꝑdicte/etiā occaſione dā
ni dati/nec capi occaſione ſuſpitionis fuge/nec poſſit illi aliquod ꝑceptū fieri de redeū
do dicta die: & quicquid cōtra ꝑdicta factū fuerit/nō ualeat aut teneat. Et ꝑdicta nō
uendicēt ſibi locū/ubi quis eſſet cōdēnatus in ꝑſona/uel mēbris/uel ueniret cōdēnan-
dus pro crimine in ꝑſona uel mēbri uel eſſet relegatus/uel ad cōfinia miſſus. Et in his
uolumus officiales dānoꝝ datoꝝ abſq; doloſitate uel malignitate uerſari: ut neminē ci
tent/& appodiſſam mittāt/qui nō ſit receptus & traditus pro teſte & deſcriptus in eo
rum libris abſq; dolo uel fraude pœna officiali cōtrafacienti quinquaginta lib. boñ.
⸿Item adhoc ut forū qđ die ſabbati in ciuitate Piſauri abundātius fiat ad cōem ha
bitantiū: & ēt hoies comitatus poſſint ſuoꝝ bonoꝝ & reꝝ ipm cōmodū ſecurius ſen-
tire. Statuerūt ēt ꝙ beſtie onerate uenīētes ad forū ad ciuitatē Piſauri die ſabbati nō
poſſint ueniendo ſtando uel redeundo dicta die per officialē dānoꝝ datoꝝ capi/ detine
ri/uel areſtari/nō intelligēdo ꝓpea ꝙ res ipſe onerate & portate nō poſſint capi uel ſe-
queſtrari per dictū officialē poſtq̄ fuerint exonerate. Itē ſtatuerūt ꝙ dicte beſtie one-
rate uino uel aquatitio a kal's Septēbris uſq; per totū menſem Octobris ſingulis die-
bus dictoꝝ duoꝝ menſiū ſimilē imunitatē habeāt: nō ꝓpea intelligendum ꝙ uinū ſeu
aquatitiū portatū nō poſſit capi uel ſequeſtrari poſtq̄ fuerit exoneratum uel in penu
poſitū/nec etiā intelligēdo ꝙ cōducens ſilr nō poſſit capi ex cauſa dāni dati utroq; ca
ſu. Boues uero aratorii & iugū portare ſoliti nullo tpe uel loco tā in ueniēdo ad ciuitatē
Piſauri uel exiſtēdo & redeundo uel etiā cōmorando in caſtris uillis uel territorio Piſau
ri capi/detineri/uel ſequeſtrari poſſint occaſione dāni dati pœna centū boñ. dicto offi
ciali uel eius exactori ſiue plazario uel batiſellis īponēdo & de eoꝝ ſalariis retinendo.
⸿Item ad frenandū ꝑteritoꝝ officialiū auaritiā qui nōnunq̄ nariis coloribus & cau
ſis extorxiones cōmittunt aſſerētes ſibi deberi ꝑtextu eoꝝ iā finiti officii. Statuerunt
& ordinauerunt ꝙ officiales dānoꝝ datoꝝ uel eius notarii aut exactores finito eorum
officio nō ſe intromittant de pertinentibus ad ipſum officium nec portiones exigant
quaſi dicant ſibi non fuiſſe ſolutas aut aliquos ſibi reſtare debitores: nec etiam exami-

nationum

nationũ teſtiũ mercedẽ uel litterarꝝ extimationũ denunciarꝝ cõcordiarꝝ ſupplicationum
cancellaturarꝝ neqꝫ aliquid aliud quod ſibi dari peterent ꝓtextu eoꝝ iam finiti officii.
¶Item qm̃ cõiter accidit ꝙ bariſelli ciuitatis poſt eoꝝ finitũ officiũ diſcedũt a ciuita
te & comitatu Piſauri nõdũ exactis integralr̃ eoꝝ inuẽtionibus de quibus curãt uẽdi
tiones facere: & ſæpiſſime ſimulãt donationes/nõnũq̃ uero diſcedũt & redeunt ad tp̃a
& inuentiones eoꝝ petũt: ꝓpea pro bariſellis ſtatuerunt ꝙ bariſelli p̃dicti poſſint petere
& exigi facere eoꝝ inuẽtiones ẽt poſt eoꝝ finitũ officiũ donec ſteterint in ciuitate Pi
ſauri. Poſtq̃ uero diſceſſerint de dicta ciuitate & diſtrictu/ſi inde ad certũ tp̃s redierint
nõ poſſint dictas inuentiones petere/nec exigere nec ante diſceſſum illas uẽdere/uel do
nare trãſigere uel aliquẽ cõtractũ facere pœna centũ ſoldoꝝ tã ipſis bariſellis/q̃ con
trahentibus cũ illis cõtrafaciẽtibus/& dicto caſu abſentie officialis dãnoꝝ datoꝝ: qui
pro tp̃e fuerit/teneat̃ illas exigere & in zocco cõis ponere & ad baſtardellũ: ꝑut facit
alias pœnas in zocco ponẽdas. ¶Item cũ ſæpe cõtingat ꝙ hoies cõmitatus Piſauri
metu officialiũ per inſtr̃a adinuicẽ faciũt ꝓmiſſiones de nõ accuſando unus alterũ &
pœnas apponũt/& ob id multa dãna patiunt̃: & illo ut plurimũ peniteat p̃dictas pro
miſſiones celebraſſe. Attẽdẽtes ꝙ iuri contrariũ eſt futurũ dolũ pacto remittere: & ꝙ
bonis moribus nõ cõgruit ut quiſpiã ipune dãnũ inferat in rebus alterius. Statuerunt
& ordinauerũt ꝙ hmõi ꝓmiſſiones fieri nõ ualeat etiã ſi per inſtr̃a ſolẽnia celebrentur
& facta nullius ſit roboris firmamẽtis uel momẽti & pœnę appoſite uel apponẽde nõ
ligent cõtrahentes quoquo modo quod intelligatur in ꝓteritis p̃ſentibus & futuris.
¶Item ſæpius audiuimus ꝙ uniuerſitates aliq̃ adinuicẽ gñales paces & cõcordias cõ
trahũt ſup dãnis datis in quibus admodũ pauci cõueniũt: & deinceps cõcordias ipſas
ꝓbare nitunt̃ per ſeipſos & officiales dãnoꝝ datoꝝ tales cõcordias admittũt in ꝑnicię
& dãnũ nõnullarꝝ ſingularꝝ: pſonarꝝ quæ dãna enormia ſunt ꝑpeſſe: & ꝓpea uolentes
remediũ ſalubre p̃dictis adhibere. Statuerũt & ordinauerũt ꝙ de cætero ſi cõtingat fie
ri cõcordias per uniuerſitates ſup dãnis datis. Ille fiãt per publica inſtr̃a manu publici
notarii & ad illarꝝ celebrationẽ uocent̃ maſſarii dicti loci/ & oẽs primi cuiuſlibet fami
lie quoꝝ noĩa in inſtr̃is ſcribant̃/& ſi cõtingat aliq̃ primũ ſue famile nõ intereſſe di
cto inſtr̃o: tunc illi tali abſenti nõ obſit cõcordia ſiue pax celebrata: ẽt ſi fuerit requiſi
tus ut ueniat ad faciendũ dictã cõcordiã: niſi expreſſe cõſenſerit/de quo cõſenſu appa
rere debeat manu publici notarii/ & dans dãnũ tali uel talibus in eius beneficium nõ
poſſit uti tali inſtr̃o cõcordia cõiter celebrato. ¶Itẽ ad fugandũ & extirpandũ fero
citatẽ uoraciũ lupoꝝ: qui in comitatu Piſauri exercuerũt nõ mediocri cũ iactura aialiũ
& beſtiarꝝ oĩum ciuitatis & comitatus Piſauri. Statuerũt etiã ꝙ ſingulo anno duabus
uicibus fiant in comitatu Piſauri publicę uenationes: quibus adminus interſit unus pro
quolibet fumãte dicti comitatus/& etiã uillarꝝ & fiant dicte uenationes/una de menſe
Maii: vꝫ. tertia die penthecoſtes: & alia de mẽſe Nouẽbris: vꝫ. in die feſtiuitatis ſancti
Andreę apoſtoli: & ꝙ pro p̃dictis exequẽdis officialis dãnoꝝ datoꝝ per ſuas patentes
litteras faciat ſignificari & bãniri ꝙ quilibet comitatus & uillarꝝ & diſtrictus piſauri:
vꝫ. unus pro quolibet fumãte dictis diebus cõuenire debeat ubi per ipſum fuerit ordi
natũ ad uenandũ/perquirendũ & inſequendũ dictos lupos ſeu lupacinos per eum mo
dum qui melius uidebit̃ cũ canibus qui canes habet: & reliqui cũ armis pœna quinqꝫ
ſoldoꝝ pro quolibet & qualibet uice qua nõ ꝑuenerit uel inobediens extiterit.

Salario del Maſſaro de la citta & conta de Peſaro de quello che lui puo torre per le beſtie che lui teneſſe in lalbergo. rub. 146.

PRima per ciaſchuna beſtia groſſa de ogni ragione deue hauere per lo di: & per la notte ſe nõ li data biada bol. uno Ma de di ſolamẽte deue hauer dinari ſei nõ piu. Item per ogni beſtia minima Pecore/capre/tra di e notte denari quatro. Per lo di ſolamente/o/parte de quello la mita de ditte denari. Itẽ per ogni porco tra di & notte denari ſei per uno. Ma de di ſolamente denari quatro.

De la exequtione da farſe perſonalmẽte per ciaſchuno official cõtra li cõdẽnati ꝑ li dãni dati pſonalmẽte fatti & mercede de ditte exequtioni. rub. 147.

ITem ſtatuimo che al caualliero del Podeſta & a qualunche altro officiale exequtore & parimẽte a tutti li capitanei del conta de Peſaro ſia licito exequire & far exequtione perſonalmente cõtra qualunche cõdẽnato per dãno pſonalmente fatto inſino ala debita ſatiſfactione de la pena incurſa/o/che ſia cõdẽnato: pure che tal dãno foſſe cõprobato per il dãno paſſo cõ il ſuo iuramẽto de ueduta: & con uno teſtimonio/etiã de ueduta quale ſii de ogni exceptione magiore: ouero chel dãno fuſſe cõprobato per uno teſtimonio: ſimiliter magiore de ogni exceptione: ouero tal dãno fuſſe cõprobato per dui teſtimonii de ueduta: & ditta condẽnatione in li ditti caſi fatta / ſia exequita/ quãto ala pena ſecõdo la diſpoſitione ſtatutaria parlãte de tale materia. Et pariter ala ſatiſfactione del dãno al dãno paſſo: & coſi tale cõdẽnatione ſe debba exequire ſina al integra ſatiſfactione de le coſe preditte. Et ſe laccadeſſe che tale cõdẽnato fuſſe de alcuna famiglia che in comuni & inſieme habitaſſe ad uno pane & ad uno uino. Alhora la condẽnatione fatta contra uno de tale famiglia per dãno perſonale ſe poſſe exequire cõtra qualunche altro de tale fameglia inſino ala integra ſatiſfactione del dãno & de la pena pecuniaria: accio nõ acaſchi li comuni beni eſſere tolti per ꝯdẽnatione de unaltro de tale fameglia. Et ſe laccadeſſe ditta exequtione farſe cõtra il dãno dante per dãno ut ſupra. Quello tale per la pena pecuniaria & reſtitutione del dãno: ſia retenuto per uno giorno nella berlina: ouer in la cathena: qñ ꝑ il dãno pſonalmente fatto foſſe legitimamẽte ꝓuato ꝑ dui teſtimonii & nõ haueſſe potuto pagar: & ſe laccadeſſe che alcuno de li ꝑditti exequtori officiali & capitanei fuſſe remeſſo & negligẽte ad exequire le uie preditte incurrano in la medeſima pena del dãno dante cõdẽnato foſſe tanto circa la pena de applicarſi ala camera. Q uanto etiã circa la reſtitutione del dãno/al dãno paſſo. Adiungendo che ciaſchuno officiale che faceſſe tale exequtione guadagni groſſi dui per qualunche exequtione perſonalmente fatta per qualunche cõdẽnatione perſonale: laquale mercede incontinente li debbe eſſere pagata per lofficiale del dãno dato. Al quale debba eſſere conſignato tale pregione per ditti exequtori.

Explicit Liber Quartus.

De electione officialis bechariorum. rub. 1.

FIRMITER STATVERVNT ꝙ unus officialis/qui nõ ſit becharius ſuper becharijs proponať/pro cõmuni eligendus/qui eligi debeat per conſiliarios pro duobus menſibus: excepto tẽpore quadrageſimali in fine uero dictoꝝ duoꝝ menſium eligi debeat unus alius pro duobus alijs menſibus qui electus debeat uidere omnes & ſingulas beſtias ante eoꝝ occiſionẽ & occiſis ponat eis unã bullam ad hoc ſpecialiter ordinandã per dictos cõſiliarios propter quod carnes unius beſtie cognoſcanť a carnibus alterius beſtie. Et ꝙ habeat unã ſtationẽ in qualibet becharia uel alibi prope: in qua totũ reſſiduũ carniũ: quæ nõ uenduntur in die in ſero reponanť & mane becharijs uendendis reddatur. Similiter & libras teneat cũ quibus dicte carnes uẽduntur & quilibet becharius debeat ſingulas beſtias aſſignare & oſtendere eidẽ officiali & eo pñte liceat occidere & nõ alr & ea occiſa uel eis occiſis ab eo bullam recipere nominatam: & quicunqꝫ bechariorũ contrafecerit ſoluat nomine banni quadraginta ſol. ꝶ. pro qualibet uice/& beſtia aliter occiſa/in becharia nõ uendať/& officialis teneať denunciare cõtrafaciẽtes & ſtetur ſuo ſacramento. Et ſemꝑ bis in menſe libras & bellantias debeat præuidere. Et hr̃e debeat dictus officialis pro cõi bellantias atqꝫ libras. Et ſiqua minus debito penſare inuẽta fuerit becharius in cẽtum ſol. ꝶ. pro quolibet & qualibet uice cõdẽnetur. Qui officialis iurare teneať & debeat ſine aliqua cõditione uel reſaluo ꝑdicta oia fideliter exercere: & ea ſtatuta loquentia ſuper becharijs facere obſeruari: & ſi inuentus fuerit negligens in aliquo in centum ſol. ꝶ. cõdẽnetur: & ab eo officio priuetur: & debeat ipſe officialis ſtatim cũ dictũ ſibi fuerit a bechario carnes bouinas/uacinas/uitelinas uidere & eas eſtimare cũ eſtimatoribus & extraordinario Ptãtis: & becharii ſcđm ipſoꝝ eſtimationẽ uendere teneanť: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni pro quolibet cõtrafaciẽte.xl.ſol. ꝶ. & cuilibet cõpetat accuſatio: & lana q̃ eſt iuxta teſticulos caſtroꝝ/& pedes anteriores/becharii ꝑdicti ibidem relinquant/nec dictus officialis poſſit cũ aliquo bechario durãte dicto ſuo officio bibere & comedere nec aliquid enſeniũ recipere/ & qui cõtrafecerit ſoluat pœnã ſupra dictã: & habeat dictus officialis quolibet menſe pro ſuo ſalario libras tres boñ. Et teneantur becharii ſingulis diebus: quibus carnes comeduntur facere carnes ad ſufficientiam mandato dicti officialis pœna & bãno.xx.ſol. ꝶ. pro quolibet & qualibet uice & ſtetur ſacro officialis denunciantis becharium uel becharios. Et ſi aliquis becharius intulerit dicto officiali durante officio aliquã iniuriã dicto uel facto duplicetur pœna eius q̃ alias in ſtatuto continetur q̃ iniuria facta uel illata alteri.

Vbi & in quo loco uendi poſſint carnes legitime/ & nõ legitime: & quilibet uẽdens debeat habere libram & mediam libram. rub. 2.

ITem ſtatuerunt ꝙ cuilibet liceat uendere carnes recentes legitimas in becharijs cõſuetis & becharie cõſuete intelliganť in porta Rauẽnata quo ad uendendũ legitimas carnes. Alie uero carnes nõ legitime uendanť ubi ſolitũ eſt uendi/ſi alius locus nõ dabitur. In becharijs uero porte cotine uendanť bone carnes in bãchis quæ ſunt pe-

nes uiam per quã itur ad portã curinã. Alie uero carnes ubi ſolitũ eſt ut ſupra pœna & bãno.xx.ſol. pro quolibet & qualibet uice: qua cõtrafactũ fuerit & carnes ſiccas graſſas lardũ & ſepũ cuilibet licitũ ſit uendere ubicũq; per ciuitatẽ Piſauri ad librã.xviii. unciaꝝ & quilibet becharius uendens carnes habere debeat quãlibet librã ſeparatã: & mediã librã pſe pœna.xx.ſol. ꝑ. pro quolibet & qualibet uice: quæ libra media debeat eſſe bullata bulla per cõe Piſauri deputata ſub ꝑdicta pœna: & nõ uendant ad ſtaderiã niſi a.xx.libris ſupra pœna ꝑdicta/ Vendentes uero caſeũ ad menutũ uendant ad librã duodecim unciarum & habere debeant libram & mediam libram ferream bullatam & ſeparatam ut ſupradictum eſt in libra bechariorum pœna prædicta.

Quomodo & quando carnes occidi & decoriari debeant: & ubi. rub. 3.

ITem ſtatuerũt ꝙ a feſto oĩum ſanctoꝝ uſq; ad initiũ quadrageſime becharii carnes legitimas boues/caſtrones & porcos interficere & decoriare debeãt in die ante quã uendant pœna uiginti ſol. ꝑ. pro qualibet beſtia. Et officialis teneatur uinculo ſacramenti ſtatutum prædictum obſeruare pœna decem ſol. ꝑ. dicto officiali imponenda ſi dictum ſtatutum nõ faceret obſeruare pro qualibet beſtia niſi neceſſitas emergat: & tunc cum licentia domini Poteſtatis.

Vbi beſtie per becharios porte rauẽnatis occidi debeant. rub. 4.

STatutum eſt etiã ꝙ becharii porte rauẽnatis beſtie interficere debeant in conciatorio Becarie porte curine & nõ alibi pœna uiginti ſol. ꝑ. pro qualibet beſtia: quod ſtatutum nõ uendicet ſibi locum in caſtronis edis & porcis.

De ſanguine in uiis publicis nõ prohiciẽdo & de interioribus. rub. 5.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus becharius ire faciat ſanguinẽ beſtiaꝝ in uiis publicis uel bechariis & qui cõtrafecerit ſoluat noĩe bãni pro qualibet uice quinq; ſol. ꝑ. & plena ꝓbatio ſit cõtra becharios pro ſe eius bancũ ubi dictus ſanguis reptus fuerit: & ꝙ nullus audeat uel ꝓ̃ſumat tenere interiora beſtiaꝝ cũ ſtercore: ſed ipſa interiora mũda tenere debeãt. Ventres uero caſtronũ aliaꝝ beſtiaꝝ: excepto uentre bouis/porci/ſuellarum/edoꝝ/& agnoꝝ plenos debeãt tenere. Et qui cõtrafecerit ſoluat pro bãno uice qualibet duos ſol. ꝑ. Et officialis teneať uinculo ſacramenti cõtrafaciẽtes denunciare.

Vbi carnes infirme & mortacine uendi debeant. rub. 6.

STatutum eſt etiã ꝙ nullus becharius carnes infirmas mortacinas ſeu fetidas in bechariis uendat: ſed eas uendat extra portas ciuitatis & burgoꝝ: & qui contrafecerit ſoluat noĩe bãni pro qualibet uice centum ſol. ꝑ. ſine remedio cõpenſationis & pacis: & cuilibet competat accuſatio/& habeat medietatem banni: habita licẽtia a Vicario gabellarum ut in prouiſionibus apparet.

Quod carnes unius beſtie nõ uẽdanť pro alterius beſtie carnibus. ru. 7.

ITem ſtatutũ eſt ẽt ꝙ nullus becharius audeat uendere carnes unius bouis cũ carnibus alterius bouis uel carnes ſcroffocinas pro porcinis: nec carnes pecudũ uel mõtonoꝝ pro carnibus caſtratinis: & idẽ obſeruet in aliis carnibus: & ſi cõtrafecerit cõdẽ neť in decẽ lib. ꝑ. Et ꝙ ſup eadẽ bãcha aliquis nõ poſſit retinere ad uẽdẽdũ de carnibus diuerſaꝝ beſtiaꝝ eiuſdẽ tñ ſpẽi: utputa de duobus bobus pœna cẽtũ ſol. pro q̃libet uice. Et quilibet poſſit eẽ accuſator de ꝑdictis oibus & hẽat medietatẽ bãni. Et ſtetur ſacro accuſatoris cum uno teſte bone opinionis. Et quicunq; uoluerit facere carnes libere poſſit facere iurando eas facere ſecundum formam ſtatuti.

uid. L°. vj. [illegible] 119

De ſignis

Quod becharii & eoꝝ famuli & ſocii nõ [illegible] emere ullo tempore hedos nec agnos in ciuitate nec extra in [illegible] [illegible] ſub pena xx ſol. [illegible] uide L° tertio [illegible] ſub rubrica 143

De ſignis caſtronorum dimittendis. rub. 8.

STatuerunt etiã ꝙ dñi becharii occidẽtes ſiue ſcorĩãnt caſtronos teneant & debeant
relinquere cuilibet caſtrono occiſo cornũ/& pilũ in loco ubi ſũt/ſeu eſſe debẽt teſti
culi & caput dicti caſtroni. Et qui cõtrafecerit ſoluat noĩe bãni.xx.ſol.ß. pro qualibet
uice & cuilibet competat accuſatio/& habeat medietatem banni.

De ſocietate becariorum nõ faciendæ. rub. 9.

ITem ſtatuerunt ꝙ Ptãs teneãt facere iurare oẽs becarios de ſocietate non faciẽda
a duobus becariis ultra/& obſeruet ꝑdictũ ſtatutũ, Quod.qdẽ iuramentũ in ca
pite quorũlibet triũ mẽſiũ ab eis inouari iubeat. Et quicũꝗ repertus fuerit cõtra dictũ
ſtatutũ ſocietatẽ facere ſoluat pro bãno uice qualibet.xl.ſol.ß. ſine remedio cõpẽſatio
nis & pacis. Et ꝙ nullus faciẽs bonas & legitimas carnes poſſit facere ſocietatẽ cũ ali
quo becario faciente uiles carnes pœna.x.lib.ß. cuilibet ipſorũ ſociorũ iferẽda cuius me
dietas ſit accuſantis & quilibet poſſit accuſare & denũciare & teneatur in ſecreto.

Quod Poteſtas & ſui officiales non poſſint dare licentiam alicui becario uen
dendi carnes ultra ꝗ fuerint extimate. rub. 10.

FIrmiter ſtatuerũt ꝙ poſtꝗ ciues cũ extraordinario ſuꝑ becariis eſtimauerint carnes
Poteſtas uel eius officialis nõ poſſit:nec debeat dare licentiã becario uel alteri ꝑſo
ne uendendi ipſas carnes ultra ꝗ fuerint eſtimate. Et ſi uendiderit cõdẽnet uenditor in
decẽ lib.ß.nõ obſtante aliqua licentia data:& poſſit accuſari infra duos annos:& cui
libet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni:& ꝙ carnes primo eſtimate per offi
ciales & ciues cõmunis nõ poſſint amplius eſtimari.

Quod becharii ponderando teneant billantias equales. rub. 11.

STatutum eſt etiã ꝙ quãdo becharii ponderãt carnes debeãt billãcias facere ſtare
equaliter:& ꝙ quodlibet par billanciarũ habeat linguettã in cloua integrã & rectã
& legalẽ & nõ teneant ullã billanciarũ ſupra bancã quãdo ponderant/& nõ premant
bellantiã:in qua erunt carnes inferius faciendo eam deſcẽdere. Et qui cõtrafecerit ſol
uat pro banno centũ ſol.ß. Et quicũꝗ accuſauerit habeat medietatẽ bãni. Et quicũꝗ
becarius repertus fuerit carnes minus iuſto pondere dare condẽnetur pro qualibet uice
in uiginti ſol.ß. quorũ medietas ſit emptoris alia medietas ſit cõmunis/& credatur ſa
cramento emptoris carnium a quo bechario dixerit emiſſe.

De bancis per becarios mundandis quoli bet die ſabbati. rub. 12.

ITem ſtatuerunt ꝙ oẽs becarii teneantur quolibet die ſabbati aptare & ſplanare
bãcas eorũ ad hoc ut carnes quę ibi incidunt nõ deuaſtent a ſticchis. Et ꝙ officia
lis beſtiarũ qui pro tẽpore fuerit aſſignare debeat becariis loca eorũ ubi debeant tenere
bancos ad uendendum carnes in feſto paſcatis & in feſto oium ſanctorum. Et ꝙ beca
rii qui utuntur in becariis tenere debeant ſpaciatas & mundas ſine aliqua bruttura:&
qui contrafecerit ſoluat pro bãno uice qualibet decem ſol.ß. quorũ medietas ſit cõmu
nis & altera ſit officialis:cuius ſacramento credatur.

De officiali eligendo ſingulo menſe ad ſcruptãdum carnes:& de faciẽdo pod
mum de ipſis. rub. 13.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ in principio cuiuſlibet menſis:& etiã infra dictũ menſem
per conſiliarios eligi debeant duo boni homines qui carnes caſtratinas & porci
nas ſcrutari debeãt pro cõi/ſacro prius ꝑſtito & ſcdm ꝙ per ipſos relatũ fuerit ꝙ car

nes caſtratine & porcine dari poſſint Poteſtas uinculo ſacri obſeruari faciat/ qui officiales nõ ſint de becariis nec partem habentes cum eis. Boues uero & carnes uacinę eſtimentur per officiales becariorum cum ciuibus eſtimatoribus & extraordinario ut ſupra ſub Rubrica de electione officialis becariorum.

Quod nullus becarius deputatus ad uendendum carnes legitimas debeat emere uel uendere carnes nõ legitimas. rub. 14.

STatuerunt ꝙ nullus becarius qui de cætero uendiderit carnes legitimas & ſinceras ſcilicet carnes caſtratinas porcinas & bouinas audeat uel pſũmat emere aliquẽ mõtonẽ pecudes neq; ſcrofam uel boues aut aliqua aĩalia uicioſa pœna centũ ſol. ꝝ. pro uice qualibet & quolibet cõtrafaciẽte: & cuilibet cõpetat accuſatio & hẽat medietatẽ bãni. Et credatᷣ facto accuſatoris cũ uno teſte/ ſaluo ꝙ ſi aliquis ex ꝑdictis becariis dixerit ſe emiſſe pro aliquo de ciuitate uel comitatu Piſauri: & ille pro quo dixerit ſe emiſſe uoluerit iurare ꝑdicta uera eſſe ꝙ ad prædictã pœnam nõ teneatur.

De laborerio & parte laboratoris quæ intelligantur reſeruata tẽpore alienationis: & qualiter laborator expelli poſſit. rub. 15.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis uendiderit uel aliquo alio titulo in aliũ trãſtulerit rẽ ſiue poſſeſſionẽ aliquã & nõ fuerit facta mẽtio de laborerio facto ab altero laboratore q̃ a uenditore. Quod nihilominus ſemꝑ ſit ſalua pars laboratoris/ ſeu laboratoꝝ nõ obſtãte teꝝ alienatione uel alio iure incõtrarium loquẽte. Liceat tñ ei in quẽ dicta poſſeſſio trãſlata fuerit ſi uoluerit dictũ laboratorẽ cogere ad eligendũ unũ ſuũ amicum & illũ in quẽ res trãſlata fuerit eligat aliũ. Et quod per dictos amicos eſtimatũ fuerit in laboreriũ factũ in dicta re/ ille in quẽ dicta res trãſlata fuerit laboratori ſoluere cõpellatᷣ. Et tũc laborator uel fictuarius cogatᷣ ſtatim rẽ dimittere prout uoluerit aquirẽs nõ obſtãre pacto uel inſtr̃o locationis q̃d aquirẽti nullo modo ꝑiudicẽt. Nõ habeat locũ tñ hæc clauſula in terris ſeminatis uel in uineis poſtq̃ fuerint putate leuate & palmate. Idẽ intelligatᷣ in ꝯducẽtibus poſſeſſiones ad fictũ. Addiciẽtes ꝙ in caſibus ſupradictis uendẽs uel alienãs in alterũ ad aliq̃d dãnũ uel intereſſe ꝑ ſupradicta dicto emptori uel aquirenti nõ teneatᷣ: & ꝙ ſi cõtingeret talẽ alienantẽ rẽ per eũ alienatã laboraſſe cõcedatᷣ tale laboreriũ emptori ſiue aquirẽti: nec aliquid debeatᷣ pro tali laborerio tali uenditori uel alienãti ab ipſo aquirẽte/ niſi inter ipſos contrahentes aliter expreſſe actũ eſſet. Et ꝙ laborator affictuarius uel cõductor teneatᷣ obſeruare aquirenti: & in laborerio & affictu perſeuerare ſi uoluerit ipſe aquirens pro tẽpore inter alienantes & ipſos laboratores affictuarios & conductores a principio cõuento.

De pœna laborantiũ terras extra comitatũ & territoriũ Piſauri. rub. 16.

STatutum eſt etiã ꝙ nullus ciuis comitatinus ciuitatis & comitatus Piſauri uel cõtinuus habitator eorũdem audeat uel præſũmat ire ad laborandum extra territorium ciuitatis & comitatus Piſauri pœna & banno uiginti ſol. ꝝ. & pro quolibet & qualibet uice ipſi cõtrafacienti ipſo facto auferenda ſaluo niſi talis haberet ſuã ꝓpriã poſſeſſionem extra territoriũ ꝑdictum/ uel ſi ipſe iret ad laborandum extra territoriũ prædictum in poſſeſſione alicuius ciuis uel comitatini: quibus duobus caſibus ſibi licitum ſit: nec in ſupradictam pœnam incurrat.

De eo

De eo qui ſubmiſerit uel perdiderit neglexerit uel conduxerit rem quam laborat ab aliquo uel tenet. rub. 17.

STatutum eſt etiã/ ꝙ ſi aliqua perſona laborauerit aliquã poſſeſſionem alicuius uel domũ habitauerit uel aliquã rem ab aliquo tenuerit & ſubmiſerit ſubiecerit uel ab aliquo alio/ q̃ eo quam primo habebat & tenebat aliquo titulo acquiſiuerit uel conduxerit per ſe uel alium uel eam neglexerit ꝙ alter poſſeſſionẽ dicte rei auferat puniatur laborator/ ſeu habitans uel tenens ſubitiens ſubmittens uel negligens in centũ libr. ꝑ. in quolibet caſuum prædictoꝝ ſine remedio cõpenſationis: & pacis cuius medietas ſit eius a quo laborator uel habitans rem habebat/ & altera medietas ſit cõmunis. Et nihilominus poſſeſſionẽ reis quã laborabat uel habitabat uel tenebat liberam & expeditã primo a quo tenebat reſtituere teneat. Et ſi nõ reſtituere poterit ut ſupra dictum eſt: pro re quã laborabat uel habitabat ſtet in carceribus ad uoluntatem eius a quo tenebat: & ꝙ poſſeſſionẽ nihilominus nõ imutet ab eo qui primo poſſidebat. Sed eam ſibi libere liceat poſſidere/ & etiã pacta habita inter eum: & a quo ad laboreriũ habuerit uel ad habitandũ ſummarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii omni exceptione remota inuiolabiliter obſeruare teneatur. Et nõ habeat locum hoc ſtatutũ in laboratoribus uel habitatoribus uel res alienas quoquo titulo tenẽtibus qui eas aliis ſubmiſerit uel cõduxerit uel alio quoquo titulo aquiſiuerit de expreſſa uoluntate coꝝ a quo primo ad laborerium habebant uel habitabant ſeu tenebant.

De domino corã ſuo iudice querimoniã de laboratore ꝓponẽdo. rub. 18.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi corã Poteſtate uel eius Iudicibus uel alio officiali aliquis de cætero querimoniam propoſuerit de aliquo ſuo laboratore & dixerit ſuã poſſeſſionem nõ eſſe bene laboratã propter ipſum laboratorẽ iuxta pacta/ & promiſſiones inter eos habitas) ſi de promiſſione & pactis appareret uel ſi de promiſſione nõ conſtat congruis tẽporibus laboratã nõ eſſe uel terrã mundatam nõ eſſe uel ꝙ laborator eam laborauerit & fructibus nõ reſponderit domino rei iuxta promiſſionem: ſi de ea conſtat uel ſi de ea nõ cõſtat congruis tẽporibus nõ reſpondiſſe. Si de pactis conſtat pacta ipſa debeant obſeruari. Si uero de pactis non conſtat & dixerit poſſeſſionem laboratam nõ eſſe uel nõ mundatam cogantur laborator & dominus eligere duos cõmunes amicos: qui uidere dabeant utrum dicta poſſeſſio fuerit congruo tempore laborata uel mundata/ & quantũ eſt domini poſſeſſionis dãnum. Et quod per ipſos dictũ fuerit Poteſtas & Iudices eius faciant obſeruari. Si uero de fructibus nõ reſpõderit domino poſſeſſionis uel locatori credatur ſacramẽto domini taxatione competenti a Iudice facta/ & ſuper prædictis procedatur ſummarie de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii & porrectione libelli. Exceptis ꝓbationibus ſiue cõfeſſionibus/ ſi negetur per laboratorẽ poſſeſſionis cõduxiſſe uel laboraſſe & habeat locũ in ꝑſentibus pẽdentibus & futuris.

Quod laboratores recipiant mercedẽ pro rata temporis. rub. 19.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ ſi laborator qui cõductus fuerit ad laborandũ ꝓpter aquã uel ꝑꝑ caſuum emergentẽ in ſui perſonã nõ potuit laborare: nec debeat accipere mercedem niſi pro rata tẽporis facta cõputatione expenſaꝝ factaꝝ in ꝑſona ipſius.

Q đ nemo dicat iniurias alicuius uolẽti poſſeſſionẽ alicuius laborare. ru. 20.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus deinceps præſummat inferre minas uel cõtradicere clam uel palam alicui perſone uel laboratori qui nõ laboret poſſeſſionem alicuius Piſau

renſis uel comitatini ciuitatis Piſauri. Et ſi contrafecerit & accuſatus fuerit ſoluat communi nomine bāni uigintiquinq; lib. ꝶ. & de cōtradictione uel minis ꝓbetur hoc modo per ſacramentum accuſatoris & unū teſtem: & nihilominus talis minans uel contradicens ſoluat domino poſſeſſionis pro ſuo dāno & intereſſe quantū dicta poſſeſſio fructare poſſet & credatur ſacramēto domini dicte poſſeſſionis: uniuerſitas uero in cuius curte dicta poſſeſſio fuerit ad petitionem dñi dicte poſſeſſionis teneatur eam laborare cōgruis tēporibus: & ſi fuerit terra eam ſeminare. Si uero uinea uel cānetum ſiue ſenatum omnia facere quæ dictis poſſeſſionibus cōueniunt pœna .xxv. lib. ꝶ. cuius medietas ſit cōmunis & alia medietas ſit domini poſſeſſionis.

De laboratore qui poſſeſſionem alicuius laborauerit & de locatione non appareat inſtrumentum. rub. 21.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſiquis laborauerit poſſeſſionē alicuius: & nō apparuerit inde inſtrumentum uel teſtes ꝙ ſit laborator nihilominus teneat poſſeſſionem laborare & collere & fructus diligenter recolligere congruis tēporibus & ſeminare de bono granō nicto ſine macula & partem domino reddere: quēadmodū alii laboratores de contrata reddunt dominis habentibus poſſeſſiones in ipſa contrata. Et qui contrafecerit ſoluat nomine bāni quadraginta ſol. ꝶ: ſaluis aliis pactis maioribus in ſtatutis contentis: & nihilominus credatur ſacramento domini poſſeſſionis.

Quod laboratores ſoluant collectas pro dñis poſſeſſionū nō pōt exigi ab eis & ꝙ nullus laboret de poſſeſſionibus eoꝝ qui collectas nō ſoluāt. rub. 22.

STatutum eſt etiam ꝙ qui laborauerint uel laborant de poſſeſſionibus alicuius uel aliquoꝝ a quo uel a quibus cōmune Piſauri nō poſſit collectas exigere uel officiales dicti cōmunis ad hoc cōſtituti compellantur per quoſcūq; officiales cōis Piſauri pro ipſis poſſeſſionibus: quas laborāt uel laborauerint collectas cōi Piſauri ſoluere oī occaſione & exceptione remotis: & ſi cōductus ad diē quoquomodo quis deinde iuerit ad laborandum in dictis poſſeſſionibus quod ſuſcepit pro precio uel loco precii in duplū reſtituat cōmuni: exceptis laboratoribus poſſeſſionū exiſtentium ad menſam eccleſiarum & religioſorum locorum/ ꝙ nō teneātur ſoluere pro dictis poſſeſſionibus: & obſeruetur hoc capitulum ſine remiſſione cōſilii uel arenghi & ſoluat cōmuni nomine banni decē libras rauēn. Et nullus laborator laborare debeat de poſſeſſionibus alicuius a quo cōmune Piſauri collectā nō habeat. Et qui cōtrafecerit laborando ſoluat nomine bāni uiginti lib. ꝶ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni: exceptis ut ſupra laboratoribus poſſeſſionum ad menſam eccleſiarum exiſtentibus.

Quod laboratores cauent cannas exiſtentes in uineis. rub. 23.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicunq; laborauerit uineam alicuius in tota dioceſi Piſauri teneatur & debeat totā cānā quæ erit īfra uineā canare & in cortinis uineę ponere: ſi dño cuius uinea fuerit/ placuerit: & qui cōtrafecerit ſoluat nomine bāni .xl. ſol. ꝶ.

Qđ qlibet uineaꝝ alterius laborator teneat ponere q̄tuor plātas oliuaꝝ. ru. 24.

STatuerunt etiā ꝙ quilibet dominus: ac etiā laborator uineę alterius teneatur in uinea ſua & etiā quā laborat plantare ſingulis annis quatuor plantas oliuaꝝ & omnium aliorum arborum domeſticoꝝ pœna & bāno quinq; ſol. ꝶ. hac cōdictione ꝙ domini poſſeſſionū teneantur & debeant dare dictis laboratoribus plantas.

De trituratoribus

De trituratoribus frumenti & aliorum bladorum & de eorum mercede: & de menſuris radendis. rub. 25.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ trituratores frumenti & alioꝝ bladoꝝ habere debeãt de nouem menſuris unã pro eoꝝ caualatico raſam ſi triturauerint cũ fuſtibus. Si uero cũ equis uel equabus habere debeãt de.xi.unã: & qui aliter receperit & dederit condẽnetur in.xl.ſol. đ. pro qualibet menſura: cuius medietas ſit cõmunis & alia ſit accuſatoris: & cuilibet cõpetat accuſatio & credatur ſuo ſacramento cum uno teſte.

Qua menſura debeat uendi frumentũ uel aliud bladũ. rub. 26.

STatuerunt etiã ꝙ omnes ementes uel uendentes de cætero in ciuitate uel comitatu Piſauri aliquod genus bladi teneantur emere & uẽdere ad menſurã raſam dicti cõis & aliter accipi nõ poſſit nec debeat pœna.xx.ſol. pro qualibet mẽſura tã uẽditori ꝗ emptori & officialis ſuper quarto qui pro tp̃e fuerit faciat iſtud obſeruari pœna.xx. ſol. đ. pro qualibet uice: & cuilibet cõpetat accuſatio: & eius ſacramento credatur.

De loco ubi bladũ uendi debeat & de menſuris tenẽdis. rub. 27.

ITem ſtatuerunt ꝙ blaua/ ordeũ/ faba/ & alia legumina uendi debeant in plateola piſcarie: & uinum in plateola ſancti Dominici: & p̄dicta uendi debeãt ad menſurã cõis Piſauri. Liceat tñ unicuiq; uolenti uendere ad domũ ſuã de p̄dictis menſurare res ſuas cũ menſura cõis uel etiã cũ menſura ſua: dũmodo ſit bullata bulla cõmunis.

Quod domini poſſeſſionũ ſint potiores omnibus aliis creditoribus in eo quod recipere debent /a/ laboratoribus in fructibus poſſeſſionis quam laborauerit talis laborator. rub. 28.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis laborator habuerit aliquid /a/ dño poſſeſſionis uel eius debitor fuerit in aliqua quãtitate pecunie uini uel grani uel alterius bladi uel alio quocũq; modo: dominus qui dixerit ſe debere aliquid recipere /a/ laboratore/ ſit potior iure oĩbus aliis in fructibus poſſeſſionis: quã laborat: etiã habẽtibus expreſſam uel tacitã ypothecã quocũq; titulo/ & credatur ſacramẽto dñi dicẽtis ſe debere aliquid recipere /a/ laboratore p̄dicto in præiudiciũ alterius qui dixerit potiora iura ſe habere in fructibus p̄dictis uſq; ad quãtitatẽ centũ ſol. đ. Abinde uero ſupra eius ſacramẽto nõ credatur ſed de eius debito probare debeat per teſtes uel publicũ inſtrm̃ uel alias legitimas probationes/ qua ꝓbatione legitime facta ſit porior omnibus aliis creditoribus in fructibus prædictis ut ſupra: in quibus procedatur ſummarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii & porrectione libelli: & omni iuris ordine prætermiſſo. Et laboratores fructus poſſeſſionũ: quas laborãt ad ipſos laboratores pertinẽtes extrahere nõ debeãt nec poſſint de poſſeſſione ſine licẽtia dñi poſſeſſionis per ſe uel aliũ donec integraliter fuerit ſatiſfactũ: pœna decẽ lib. đ. cuius medietas ſit domini/ & alia cõmunis.

Quod laboratores muratores magiſtri lignaminũ & alii operantes ire debeant ad laboreriũ & redire ut ĩfra ſcribit̃ & ꝙ nullus poſſit cenã dare. ru. 29.

ITem ſtatuerunt ꝙ omnes laboratores: qui conducentur ad aliquod laborerium ſi erunt extra ciuitatem ire debeant uel intrare in opere conductionis ad ſonum cãpane groſſe quæ pulſatur pro prima miſſa in eccleſia cathedrali & in opere laborare & morari nec inde diſcedere per totam diem: laboratores uero in ciuitate ſtare debeant in opere laborerii uſq; ad ſonum campane groſſe quæ pulſatur ad cuſtodes: & qui contrafecerit ſoluat domino cuius fuerit laboreriũ illud quod domiuus iurare uoluerit ſibi

damnificatum eſſe: & ꝙ nullus qui laborare fecerit cuiuſcunqꝫ condirionis exiſtat dare debeat de ſero cenam: & quicũqꝫ cenam acceperit ſoluat nomine banni quinqꝫ ſol. ꝑ. & etiam qui dederit.

Quomodo ſolutio fienda ſit laboratoribus & pœna eius qui promiſerit ire ad laborerium & nõ iuerit: & quãto tẽpore ꝓſũmatur ꝓcium ſolutũ laboratoribus ſeu operariis & famulis ſeu famulabus ſi mercedẽ nõ petierint. ru. 30

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ nullus de ciuitate Piſauri ſoluere ꝓſũmat laboratores in mane quãdo eos cõduxerit ad laborandum ſed ſaltẽ ſoluat laboratores in dominica ſequenti uel ante ſi perfecerint opus: & laboratores de mane cũ uadunt ad plateã palatii ad ꝓcium inueniendum debeant uolentibus ipſos conducere oſtendere ſiue offerre inſtrumenta cũ quibus debeant ea die laborare. Et ꝙ collectores oliuatum teneantur deferre lignamina & uncinos / & ſiquis aliquẽ laboratorẽ ſecum conduxerit uel miſerit ad ſuũ laboreriũ & ei nõ ſoluerit ut dictũ eſt Rectores teneantur incõtinenti cum laborator uenerit ad curiam & cõqueſtus fuerit de ipſo: facere ei ſolui ab eo preciũ conuentum. Et laboratores ire debeant ad laborerium ſine ſolutione eis in mane facta: & ibi ſtare ut in ſtatuto cõtinetur. Et ſi aliquis promiſerit ire ad laboreriũ alicuius rurale extra ciuitatẽ & nõ iuerit ut promiſerit: ſoluat cõductori incõtinenti ad eius petitionẽ quinqꝫ ſol. ꝑ. pro qualibet uice: & credatur ſacr̃o dñi ſeu alterius cõducentis. Quæ pars ſtatuti nõ uendicet ſibi locum in muratoribus magiſtris lignaminum & fabroꝝ: ſed ipſi ſi nõ iuerint & ſteterint: uel nõ fecerint laboreriũ eo tẽpore pro quo promiſerint ſoluant duplum eius quod ſupra dictũ eſt: & credatur ſacramento dñi uel alterius conducentis: & ſoluat incõtinenti / & ſaluo ſtatuto ſupra poſito de ſono cãpane poſito ut ſupra dictum eſt. Et ꝙ omnes uolentes ire ad precium inueniendum debeant ire ad plateam maiorem palatii cõmunis Piſauri de mane & alibi operas de mane locare nõ debeant nec ad portam accedere debeant / nec coadunare ad eoꝝ operas locandas: pœna quinqꝫ ſol. pro uice qualibet. Et ſi aliquis locauerit operas ſuas alicui ad aliquod laborerium rurale uel nõ rurale faciendum ſiue dietim ſiue de menſe in menſem ſiue annuatim ſiue in ſũma ſeu quouis modo ſeu forma: & ſteterit per menſem poſt opus ꝓſtitũ ſeu factũ ꝙ ꝓciũ nõ petierit ultra terminũ ꝓdictũ: de ſuper eius mercede ꝓdicta: nõ audiatur ſed auctoritate ꝓſentis ſtatuti ꝓſũmatur ſibi ſolutum: ſi conducens uel eius heres iurauerit ſeu iurare uoluerit eidem debitam ſuam mercedem ſatiſfeciſſe.

De uallato & foſſa molendinoꝝ reparanda. rub. 31.

STatuerunt etiã ꝙ quãdocũqꝫ neceſſe fuerit reparare ſeu reſtaurare foſſam ſeu uallatum molendinorum Piſauri Poteſtas & ſeu eius Vicarius teneatur & debeat facere refici reſtaurari: & ſi expediens fuerit annuatim excaricari & dilatari foſſam & ſeu uallatum molendinorum ciuitatis Piſauri. Adeo & taliter ꝙ aqua poſſit libere labi & currere: & dictum uallatum ad minus ſemper & cõtinuo ſit & eſſe debeat latum & amplum per duodecim pedes in amplitudine & ſeu latitudine. In fonditate uero adminus per octo pedes: & dicta refectio & ſeu excaricatio debeat fieri per omnes & ſingulos homines ciues / comitatinos / habitatores incolas ciuitatis & comitatus Piſauri ſecundũ modum & ordinẽ ſolitum & conſuetum & ſuper huiuſmodi refectione teneatur & debeat dñs Poteſtas facere ꝙ per cõſiliũ ciuitaris eligantur in quolibet anno quo neceſſe fuerit fieri dicta excaricatio quatuor ſeu ſex homines & ſuperſtites: qui ſuperſint dicte

reparationi

reparationi qui faciant & curent ꝙ dicta foſſa ſit optime reparata & ſcaricata.

Quod nullus audeat auferri uicendam alteri. rub. 32.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus audeat uel præſumat auferre uicendam alicui in molendino qui primo portauerit frumentum in dicto molendino ſed poſſit & ualeat ille qui primo portauerit dictum frumentum in dicto molẽdino illud macinari facere: pœna quinq; ſol. pro quolibet qui uoluerit auferre dictam uicendam: & qualibet uice: quã etiã incurrere debeat molendinarius ſi dictã uicendam dare recuſauerit primo ueinenti.

Quid accipere poſſint molendinarii pro eoꝝ macinatura. rub. 33.

STatuerunt etiã ꝙ molendinarii poſſint accipere pro multura & ſeu macinatura frumenti per ipſos macinati ad rationem ſeptem librarum frumenti pro quolibet centenario ponderis dicti frumenti & nõ plus: & ad dictã rationẽ teneanť & debeant reſtituere dominis farinam ponderatã ſi ponderari contigerit: ſi autẽ ponderari nõ contigerit: tunc poſſint & ualeant dicti molendinarii accipere pro molitura unam menſurã de.xv.menſuris: uidelicet unam cazam pro quolibet toppo capacitatis.xv.cazaꝝ.

Quid poſſint accipere officiales ſup ſtateria cõmunis pro ponderãdo frumẽta comitatinoꝝ nõ ſoluentiũ põderationẽ frumẽti dicto officiali. rub. 34.

FIrmiter ſtatuerunt & ordinauerunt ꝙ officialis ſuper datio ponderationis frumẽti teneatur & debeat quandocũq; requiſitus fuerit a comitatinis Piſauri nõ ſoluẽtibus datium ponderationis frumenti prout ſoluunt ciues & habitantes in ciuitate & curte Piſauri: quod frumentum debeat ponderare: illud teneatur ponderare fideliter & ſine fraude aliqua: & pro mercede dicte ponderationis non poſſit nec ualeat accipere ultra unum quatrenũ pro qualibet uice: ſi frumentum ponderatum nõ excederet centũ libras: ſi uautẽ excederet poſſit accipere quatrenos duos pro quolibet ſacco frumẽti & nõ ultra: pœna & bãno decẽ ſol. pro qualibet uice: intelligẽdo qď dictũ quatrenũ uel dictos duos quatrenos poſſit accipere pro duobus ponderationibus: uidelicet una facta de frumento: alia uero de farina facta ex dicto frumento.

De premio edificantium domos de nouo in ciuitate Piſauri. rub. 35.

STatutum eſt etiã ꝙ quicunq; cuiuſcunq; conditionis exiſtat uoluerit in dicta ciuitate edificare aliquam domum cauſa locandi ad penſionem & ad penſionis uſum manutenendi uel pro ſe habitandi in caſu quo aliud domicilium nõ haberet: ſi ipſa domus cõſtructa fuerit in longitudine uiginti pedum ſumiſſaꝝ & latitudine quindecim pedum: & etiã murorum ambitu fuerit undiq; munita habeat a cõmune Piſauri de ere & pecunia dicti cõmunis decem libras ꝗ. ſibi per depoſitarium communis integre perſoluendas: ac etiã prout Illuſtriſ. Dominus in præſenti gratioſe diſpoſuit duo miliaria laterum habere debeat ab eodem Illuſtriſ. Domino nomine & occaſione ſubſidii edificii dicte domus: cuius tamen domus conſtructio debeat ad debitam perfectionem deduci in terminũ ſex menſium a die ſubuẽtionis exhibiti ac recepti ſubſidii cõputandos: qď ſi nõ fecerit conſtruens teneať dictam ſubuentionẽ reſtituere tam præfato Domino ꝗ̃ cõmuni ſtatim cũ fuerit requiſitus poſt lapſum termini aſſignati niſi forſitan iuſto talis conſtruens impedimẽto fuerit impeditus: cuius quidẽ impedimenti cauſa per duos bonos uiros ad hoc ſuperſtites eligendos per cõſiliũ cõis Piſauri diſcuti debeat & cognoſci: & quũ de tali iuſto ipedimẽto fuerit ipſis ſuperſtitibus liquide demonſtratũ: tũc eis liceat

dictũ terminũ prorogare prout eis inſpecta qualitate totius negocii uiſum fuerit fore iuſtum: dum tamen finis ſupradicti termini primum nõ excedat: & dictus terminus ſic prorogatus extunc ſit peremptorius: nec poſſit amplius prorogari: ſed eo elapſo reſtitutio de facto fieri debeat ut ſuperius eſt expreſſum: & ſimiliter ille qui aliquã ſuã canipã uoluerit in uſu habitationis cauſa penſionandi & locandi penſionem conuertere & loco ipſius canipe ſic conuerſe de nouo contraxit aliam domũ pro uſu canipe habeat & habere debeat ſubſidium antedictum: dum tamen ea domus ſit longitudinis & amplitudinis ſuperius declarate: & perfici debeat infra dictum terminum tam p̄fixum q̄ prorogandum & cũ reſtitutione antedicti ſubſidii ob defectũ operis nõ perfecti prout ſupra diſtincte prædicitur ſingula ſingulis congrue referendo.

De pœna reducẽtiũ ad uſum canipæ ſeu ſtabuli domos habitabiles. ru. 36.

ITem ſtatuerunt ꝙ nulla domus poſita in ciuitate Piſauri quæ præſentialiter habitatur uel alias habitata fuiſſet per proprios dominos uel cõductores: poſſit uel debeat per aliquẽ de cætero conuerti uel diſponi ad uſum canipæ uel pro canipa uel ad uſum ſtabuli uel pro ſtabulo quoquomodo: ſub pœna decem lib. ℞. pro quolibet cõtrafaciente: & uice qualibet de facto & ſine aliqua remiſſione perſoluẽda: & nihilominus ſtatim ipſa domus reduci debeat & diſponi ad uſum priſtinum habitãdi ſub dicta pœna /a/ domino dicte domus totiens exigenda quotiens deliquerit in prædictis.

De premio cõuertentiũ canipas ad habitandum. rub. 37.

STatuerunt etiã ꝙ ſiquis comitatinus habẽs aliquam domum in dicta ciuitate qua pro uſu canipæ præſentialiter potiatur: ſi illam domũ in uſu familiaris habitaculi conuertendam duxerit & pro habitando locauerit: eſſe debeat exemptus & immunis omnibus oneribus & expenſis murorum dicte ciuitatis ſibi pro dicta domo imponenda poſtquam illam pro habitando locauerit/ ut præfertur. Et hoc per duos annos.

De premio forenſi qui edificare uoluerit. rub. 38.

ITem ſtatuerunt & ordinauerunt ꝙ ſiquis forenſis habitator ciuitatis prædicte/ ſeu qui de nouo in ea ad habitandum uenerit nõ habens domicilium domum ſiue caſalinum in ea/ & uoluerit domum pro ſuo habitaculo in dicta ciuitate edificare & cõſtruere ꝙ omnimode per ſuperſtites/ qui pro tempore fuerint aſſignetur concedatur pro iuſto precio terrenum ſiue caſalinum quod eſſe debeat in ſpacio longitudinis uiginti pedum ſumiſſarum & amplitudinis quindecim pedum huiuſmodi in eo loco ciuitatis qui declaratus fuerit per ſuperſtites antedictos & pro ipſius domus conſtructione & edificio talis forenſis habeat decem lib. raueñ. & duo miliaria laterum: ut ſuperius in præcedentibus ſtatutis plenius eſt expreſſum cum aſſignatione termini uel terminorum infra quẽ/ ſeu quos conſtructio huiuſmodi conſumetur: hoc tamen excipientes expreſſe ꝙ forẽſis quilibet poſſit dictas domos cõſtruere & edificare abſq; eo ꝙ ſint muris undiq; munite: ſed ſolum in colũnis lapideis edificate creta: & cuppis coperte ſint tecta: liceatq; eis dictas domos ita parietibus fulcire/ ꝙ ad uſum cõpetentis habitaculi illas ſufficere dignoſcat'. Et ſil̃r pro iuſto p̄cio detur cuilibet ciui uolẽti edificare ut ſupra de territorio cõis quod eſt in paduli: dum tñ locus tiratorii pãnorum nullatenus impediatur: ſed conſignetur ſecundum prouiſionem ſuperſtitum prædictorum.

De officio

De officio ſuperſtitum electoꝝ ſuper domibus nouiter cōſtruēdis. rub. 39.

STatutum eſt etiā ꝙ quolibet anno de menſe Ianuarii in conſilio generali eligant̃ & deputentur duo prouidi in ſuperſtites exequtores omniū præmiſſoꝝ in præcedentibus capitulis & dependentibus ab iiſdē: qui ſic electi in principio eoꝝ officii iurare debeant diligenter circa præmiſſa uacare exequi & attendere omni affectione prece precio & odiis ꝑtermiſſis. Ita ꝙ ꝑdicta oia penitus obſeruent̃ & exequant̃. Et Poteſtas dicte ciuitatis & ſui officiales qui pro tēpore fuerint teneant̃ uinculo ſacramenti ad oēm ipſoꝝ ſuperſtitum ſiue alterius eoꝝ petitionem & requiſitionem in hiis ſemper adeſſe fauoribus & auxiliis opportunis ad faciendum & exequendū & fieri faciendū per quoſcunq; huiuſmodi tanget negociū omnia quæ fuerint iniuncta & mandata pro expeditione operis iminentis taliter aſiſtentes cū debitis & opportunis cohertionibus & pœnaꝝ exactionibus ꝙ prædicta in dictis capitulis contenta in his & circa ea: quarum caſus emerſerit per illos ad quos ſpectabit efficaciter impleantur. Item ꝙ quicūq; ciuis uel forenſis uolens contrahere domum aliquā pro cauſis ſuperius declaratis ſingula ſingulis referēdo illam cōtraxerit amplioris ſpacii eo quo ſupra declaratum eſt: dum tñ tale ſpaciū ſit perfectū & integrum & amplitudine & latitudine ſuperius declaratis habeat & hr̃e debeat prouiſionē & ſubſidiū antedictū pro ſingulo ſpacio pro ſingula quātitate domus: quā cōtraxerit ut ꝑfert̃ quantacūq; fuerit domus hm̄oi cōſtruenda.

De pœna nō cocedētiū ad naulū domos cōſuetas locari ad naulū. ru. 40.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſiquis habet domū aliquā ad uſum locandi ad penſionem conſtructā uel cōſtructas ſiue in eū uſum cōuerſam uel cōuerſas & requiſitus fuerit ab aliquo uel aliquibus uolentibus eā uel eas cōducere teneat̃ illā uel illas pro cōpetenti precio & penſione tali requirenti uel requirentibus locare ſub pœna decē libraꝝ ꝛ. de facto & ſine diminutione aliqua exigenda tociens quociens talis requiſitus denegauerit locationē ipſam facere. Hoc tamen addito ꝙ ſi dn̄s talis domus conſuete locari indigeret ea pro ſuo uſu ex cauſa neceſſaria & de nouo emergenti poſſit talem domū licite pro ſuo uſu retinere & an eū ſit iuſta uel nō/ ſit in arbitrio & declaratione Poteſtatis.

Quod quilibet poſſit habere traſannam uel porticum ſecundum modum infradictum. rub. 41.

STatuerunt etiā ꝙ quilibet habēs uel qui habere uoluerit traſannā ſeu porticū ſiue ſpaltū ſuper uiis publicis: & maxime ſiligatis in ciuitate piſauri uel eius burgis uel in aliis locis quā uiis cōtētis in ſtatuto ſupra in tertio libro. 156. capitulo ipſam traſannam porticū ſiue ſpaltū leuare in altū teneat̃ uerſus cœlum nouē pedibus ad pedem cōmunis hominis adminus: ſi dictā traſannā porticū ſiue ſpaltū de nouo facere uel antiquā leuare uoluerit. Nihilominus tam ueterē ꝗ nouā quilibet teneatur habere liberā & exobligatā tenere: ſaluo qđ bancham cauſa ſedendi ualeat ibi hr̃e ante domū ſuam & contrafaciens in uiginti ſol. rauen̄. cōmuni condēnetur pro uice qualibet de quibus medietas ſit accuſatoris & in credentia teneat̃. Qui uero traſannā de nouo uel aliquod prædictorum facere uoluerit uel antiquam de nouo facere uoluerit ſi ad dictam altitudinem uel menſuram nouem pedum ceſſauerit & in decem libris rauen̄. cōmuni condēnetur & quilibet poſſit accuſare & habeat medietatem bāni & ſimiliter in credentia

teneatur ad dictam eleuationē faciendā ſiue habendam infra terminum per Poteſtatē uel Iudicem ſtatuendum quo termino elapſo dictus Poteſtas ſacramento teneatur deſtrui facere talem traſannam porticum ſiue ſpaltum: & ꝙ Poteſtas uel Rector aliꝰ ciuitatis inquirere de prædictis uinculo ſacramenti menſe quolibet teneatur & ſi facere prætermitteret de ſuo ſalario cōmuni Piſauri tempore ſui ſyndicatus quinquaginta libras rauēn. ſoluere teneatur.

Quod magiſtri lignaminum & muratores non diſcedant ab opere poſtquam incœperint. rub. 42.

Firmiter ſtatuerūt ꝙ magiſtri lignaminū/& muratores qui incœperint aliqđ opus alicuius hominis nō liceat eis ab ipſo opere diſcedere cauſa laborandi alibi quouſqꝫ dictum opus nō fuerit completum: ſine licentia eius cuius fuerit laboreriū: dūmodo neceſſaria ille cui laborari incœperit ſibi pſtet. Et qui cōtrafecerit ſoluat nomine bā ni. xl. ſol. ꝗ. & quilibet poſſit accuſare: & habeat medietatem banni.

De mareſchalchis & fabris. rub. 43.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus faber mareſcalcus ſeu ferrator ciuitatis & comitatus Piſauri qui ferripendādo claudauerit equū aſinū uel aliquod animal pp quā claudaturam ille cuius fuerit dictus equus uel aliud animal exercere nō poterit facta ſua cum dicto aiali claudato/ talis mareſcalcus faber ſeu ferrator teneať mederi tali aiali claudato ſine precio uel lucro tam de magiſterio ꝗ de medicinis ſiue medicaminibus. Et Poteſtas ſeu Iudex/ & quilibet alius officialis facere obſeruari prædicta teneanť ſi a mariſcalco uel ferratore fuerit cōtrafactū ſine figura iudicii. Si uero mariſcalcus ꝑdictus ſiue ferrator nō liberauerit tale animal claudatū infra octo dies poſtquā incœperit ipſum medicare teneatur & debeat omne dānum quod dominus animalis dixerit incurriſſe uel currere poſſe iuridica taxatione a iudice fienda ſatiſfacere & hoc fiat ſummarie ſine ſtrepitu & figura iudicii & porrectionem libelli.

De ſprocanis. rub. 44.

STatuerunt ꝙ quilibet uolens artem ſprocanie facere & exercere in ciuitate Piſauri poſſit eam libere exercere: dūmodo teneatur & debeat quolibet anno de menſe Auguſti tēpore quo fiat proclamatio ex parte officialis gabelle/ꝙ quicūqꝫ uoluerit dictum miniſteriū exercere corā dicto officiali uel eius notario cōparere & facere ſe ſcribi & profiteri ſprocanarie officiū exercere uelle pro anno ſequenti & iurare ad ſancta dei euangelia tactis ſcripturis bene & legaliter exercere officium ſprocanarie: & omnia & ſingula obſeruare: quæ in ſtatutis loquentibus de ſprocanis cōtinentur. Et fideiuſſorem legitime dare de obſeruantia prædictoꝝ: & qui aliter artem ſprocanarie exercebit ſoluat cōmuni nomine bāni decem lib. ꝗ. pro qualibet uice: & cuilibet comperat accuſatio & habeat medietatem bāni: & ſtetur ſacramenro ſuo & eius nomen teneatur in ſecretum: quæ iuramenta promiſſiones & ſatiſdationes ſcribi debeant per notariū gabelle in uno libro de per ſe: qui Notarius accipere poſſit pro ſuo ſalario & mercede duos ſoldos rauēn. & non ultra pro quolibet prædictorum facientium ſe deſcribere. Qui notarius teneatur & debeat dictum librum exibere tociens quociens opus fuerit pœna quadraginta ſol. rauēn. pro qualibet uice.

Quod

Quod ſprocani ſint in ciuitate duodecim & nõ plures. rub. 45.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi contigerit plures ſe ſcribi facere & profiteri ſe uelle ſprocanarie exercere officium : non ſint plures duodecim ex prædictis qui dictum officium exercere habeant in dictã ciuitate Piſauri a ꝑdicto uero numero duodecim ſupra nullus poſſit exercere dictum officium.

Quod nullus forenſis poſſit emere uinũ ſine ſprocano. rub. 46.

STatutum eſt etiã ꝙ nullus forenſis cuiuſcunq; condictionis exiſtat audeat uel præſumat emere uinum in ciuitate uel comitatu Piſauri ſine ſprocano pœna uiginti quinq; librarũ pro qualibet uice; Ciuis uero uel comitatinus habitator dicte ciuitatis uel comitatus poſſit pro ſuo uictu tantum ſine ſprocano libere emere. Si uero cã mercantie ſine ſprocano nõ poſſit emere pœna & banno ſupradictis pro quolibet contra faciente & qualibet uice: & quilibet poſſit accuſare & habeat medietatẽ bãni & credatur ſuo ſacramẽto cũ uno teſte & eius nomen teneatur in credentia.

De modo & forma in buſſulandi ſprocanos. rub. 47.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus uolẽs emere in ciuitate Piſauri uinũ poſſit uel ualeat aliquẽ ex deputatis ad officiũ ſiue artẽ ſprocanarie exercendũ in ciuitate Piſauri eligere ſibi pro libito uoluntatis ſue. Sed de ſprocanis ſic electis ut in ꝑcedentibus capitulis ſcriptũ eſt fiant.xii.breuia & ponanẽ in uno buſulo. & cũ uenerit uolẽs emere uinum corã officialibus gabelle uel eius notario uolens ſprocanũ ſibi aſſignari: tunc dictus officialis uel eius notarius debeat unũ ex dicto buſſulo extrahere & prout ſors cõtigerit & ſi talis ſic primo extractus nõ eſſet in ciuitate uel eſſet ipeditus aliquo impedimento propter quod non poſſit ſeruire mercatori uel uolenti emere: tunc talẽ breue reponatur in buſſulo & aliud extrahatur donec ſit extractus unus qui ſit in ciuitate & nõ impeditus & eo caſu talis ſprocanus extractus ponatur in alio buſſolo donec numerus.xii.fuerit cõpletus. Itaq; ꝙ quilibet ipſoꝝ ſua uice dictũ officiũ habeat exercere Quæ duo buſſula cõtinuo debeant penes officialem gabelle permanere.

Q đ nullus audeat ire cũ ſprocano dũ uadit ad emẽdũ niſi uẽditor. ru. 48.

STatuerunt etiã ꝙ ſprocanus qui extractus fuerit, & aſſignatus mercatori in locis ꝯgruis & opportunis & oſtẽdi facere uina teneaẽ: q̃ dictus mercator emere uellet: & ꝙ nullus habitator ciuitatis uel comitatus Piſauri poſſit uel debeat ire cũ dicto mercatore excepto ſprocano ſibi aſſignato & principali cuius mercator uinum emere uellet pœna & bãno pro quolibet & qualibet uice.xl.ſol.ꝟ.ſine remedio pacis. Et ſi contigerit aliquẽ ire ſprocanus teneatur & debeat dicere tali eunti pœnam in quam incurrit talis uadens pœna & bãno dicto ſprocano nõ denuncianti.xl.ſol.ꝟ. Addiciẽtes ꝙ precium cõuentũ pro uino ſoluatur integrũ per emptores nõ obſtante aliqua cõſuetudine niſi expreſſe inter partes ſit aliter actum.

Quod quodlibet caſtrũ comitatus Piſauri habeat unũ ſprocanũ. rub. 49.

ITem ſtatuerunt ꝙ quodlibet caſtrũ ciuitatis Piſauri habeat & habere debeat unũ ſprocanũ: qui teneatur & debeat iurare, & promittere ac fideiubere corã officialibus gabelle, uel eius notario prout ſupra in ſprocanis dictum eſt & ſoluere dicto notario gabelle pro ſuo labore, & mercede duos ſoldos ꝟ. ut ſupra in primo.

Quod qui emere uoluerit uinũ in comitatu hẽat ſprocanũ loci. rub. 50

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi contigerit aliquẽ cauſa mercãtie uel cauſa extrahendi de ciuitate uelle emere uinũ in comitatu ꝙ debeat ſibi dari & aſſignari ſprocanus illius loci ſeu caſtri ad quod accedere uellet cauſa emendi uinum. Et ſi contigerit dictum mercatorẽ uelle ſimul cum ſprocano dicti caſtri aliquẽ ex ſprocanis ciuitatis debeat ſibi dari unus ex ſprocanis ciuitatis per ſortem ut ſupra: nõ diminuendo tamen ſalariũ dicti ſprocani dicti caſtri ſibi alias debitum.

Q đ ſprocani de comitatu nõ poſſint ſe exercere in eoꝝ offĩtiu in ciuitate. ru. 51.

STatutum eſt etiã ꝙ nullus ſprocanus comitatus poſſit uel ualeat uendi facere uinum cõductũ in ciuitate & burgis Piſauri poena xl. ſol. ꝟ. pro qualibet uegete quã uendi faceret: & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod accipere & habere debeant ſprocani pro eoꝝ mercede. rub. 52.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſprocani tã ciuitatis ꝗ comitatus Piſauri nõ poſſint uel debeãt accipere per ſe uel aliũ directe uel indirecte aliquo q̃ſito colore aliquã pecunie quãtitatẽ uel aliquã aliã rem dono uel mercede ſua niſi duos ſol. ꝟ. pro qualibet uegete ab emptore tñ poena & bãno decẽ lib. ꝟ. pro quolibet & qualibet uice: & cuilibet cõpetat accuſatio: & habeat medietatẽ bãni & credatur ſuo ſacro cum uno teſte.

Quod ſprocani teneantur adinuicẽ cõmunicare lucrata. rub. 53.

STatuerũt ẽt ꝙ oẽ ſalariũ qđ cõtingeret ſprocanis ciuitatis Piſauri hr̃e a ſuis mercatoribus pro ſuo labore & mercede debeat iter ipſos. xii. ſprocanos ꝯferri & cõicari: Ita ꝙ unus plus altero nõ hẽat nõ obſtãte ꝙ habuerit maiorẽ uel plures merchatores.

Q đ ſprocani nõ poſſint aliquo mõ ſocietatẽ cõtrahere in uino emẽdo. ru. 54.

ITẽ ſtatuerunt ꝙ nullus ſprocanus de ciuitate uel comitatu Piſauri audeat uel ꝓſũmat ꝑ ſe uel aliũ directe uel indirecte aliquo colore q̃ſito ptẽ uel ſocietatẽ hr̃e in uino emẽdo. Nec forũ pro aliquo facere/ niſi emptor fuerit ibi pñs: & qui cõtrafecerit ſoluat nõie bãni pro qualibet uice. xx. lib. ꝟ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni: & nomẽ eius teneat̃ in credẽtia & credatur etiã ſingularibus teſtibus.

Quod ſprocani nõ poſſint emere uinum niſi pro ſuo uſu tantũ. rub. 55.

STatuerunt etiã ꝙ nullus ſprocanus audeat uel præſũmat emere uinum pro ſe niſi pro ſuo uictu tantum poena & banno uigintiquinꝗ librarum ꝟ. & cuilibet competat accuſatio: & habeat medietatem banni.

Q đ quicunꝗ fecerit ſocietatẽ de uino debeat ſoluere ſprocanis. rub. 56.

ITem ſtatuerunt ꝙ quilibet ꝗ faceret ſocietatẽ cũ aliquo/ & in dicta ſocietate poneret uinum recollectum ex ſuis poſſeſſionibus debeat ſolui ſprocanis per ſociũ pro parte contingente ipſi ſocio non obſtante ꝙ in dicta collatione & contributione dicti uini nõ fuerit acceptus aliquis ſprocanus per ipſum ſocium cui dictum uinum fuerit collatum ſiue cõmunicatum.

Quod nullus poſſit ire in comitatu ad faciendũ uinũ uendere. rub. 57.

STatuerunt & ordinauerunt ꝙ nullus ſprocanus nec aliqua alia ꝑſona audeat uel præſummat ire in comitatu Piſauri ad faciendum uinum alicui forenſi ſine mercatore ſiue forenſe emere uolente: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni pro uice qualibet quadraginta ſol. ꝟ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem bãni & eius nomen teneatur in credentia.

Infra

Infra quantum tempus emptor uini teneatur ſoluere precium: & quantum tẽpus poſſit retinere uinum in canipa. rub. 58.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis emerit uinũ a ciue/comitatino uel habitatore ciuitatis & comitatus Piſauri debeat uinũ emptũ accipere/& ꝓciũ ſoluere. Et ſi arras dederit & uinũ dimiſerit penes uẽditorẽ uel clauẽ eleuauerit ꝙ dictus emptor teneat̃ precium ſoluere infra menſem a die emptionis facte. Qua ſolutione precii facta liceat tali emptori retinere uinũ uſq; ad kl'as mẽſis Auguſti. Si uero preciũ nõ ſoluerit infra dictum menſem liceat uenditori ipſo menſe elapſo ipſum uinum uendere cuicunq; uoluerit. Et ſi plus uendiderit cedat lucro uenditoris. Si uero minus uendiderit teneatur emptor uini uenditori ſummarie & ſine figura iudicii: & ſine ſcriptura aliqua dare tantũ quantũ minus uenditum fuerit/& arras amittat applicandas uenditori ſaluis pactis ſuper prædictis habitis inter emptorem & uenditorem: quæ debeant obſeruari probandis per alios/q̃ per ſprocanos.

Quod emptor uini teneatur uenditori ꝓcium uini ſoluere. rub. 59.

STatutum eſt etiã ꝙ ſi aliqua perſona & maxime in comitatu ꝙ ille cuius noĩe uinũ emptũ fuerit teneat̃ dictũ uinũ incõtinẽti cũ ſibi apportatũ fuerit accipere: & ꝓciũ ſoluere ſi cõfiteat̃ ipſum uinũ pro ipſo emptũ fuiſſe/nõ obſtante ꝙ ipſum uinum apportatũ ſibi diſpliceat. Si uero eum nõ acceperit ut dictũ eſt teneat̃ dare uenditori omne dãnũ expenſas & intereſſe quod dictus uenditor ſuo ſacramento dicere uoluerit. Si uero negauerit mandaſſe emptorẽ fieri uel ſuo nomine emptum fuiſſe ꝙ emptor/ſeu qui merchatum fecerit teneatur uenditori precium dicti uini dãna & intereſſe & expenſas dare ſecundũ ꝙ per ipſum iuratum fuerit & in ꝓdictis ꝓcedatur ſũmarie: & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii & obmiſſa omni ſcriptura & incõtinenti.

De hoſpitatoribus & tricolis nõ debentibus emere ante nonas. rub. 60.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus tricolus & hoſpitator per ſe nec per interpoſitã pſonam audeat nec ꝓſũmat emere caſeũ/oua/pullos/uel caprettos anſeres uel alia animalia uſq; ad horã none: & qui cõtrafecerit ſoluat pro bãno uice qualibet decẽ ſol. ꝑ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni/& credatur ſacro accuſatoris.

Quod calzolarii nõ debeãt pelles in ſepo mixto madrare. rub. 61.

STatuerunt etiã ꝙ calzolarii uel alia perſona nõ audeat per ſe uel aliũ ſepum cum graſſia pro madrando pelles miſcere uel cũ dicto ſepo imiſto cũ graſſia pelle mandrare: & qui contrafecerit ſoluat nomine bãni pro qualibet uice .xl. ſol. ꝑ. Et nõ debeat unum curamẽ pro alio curamine dare pœna prædicta.

De immunitate Aduocatorum & Medicorum: & quid Medici recipere poſſint pro eorum mercede. rub. 62.

ITem ſtatuerunt ꝙ Aduocati & Medici ciuitatis Piſauri artẽ aduocationis & medicine exercẽtes ſint imunes/& imunitates habeãt a cuſtodiis & ab oĩbus laboreriis cõmunis & ab oĩbus factionibus pſonalibus. Et ꝙ Aduocati ꝓdicti teneantur cõſulere Poteſtati in facto cõmunis qñ fuerint requiſiti inſtrumenta ſyndicatus & appellationes pro cõmuni quando opus fuerit abſq; precio dictare teneantur. Medicis uero ſalariatis a commune Piſauri ſeruentur pacta: quæ habent cum commune Piſauri: & nihilominus ſi tales Medici ciues fuerint habeant dictam immunitatem. Si uero Me-

dici ſalariati nõ eſſent in ciuitate Piſauri: tunc medici phiſici ciues teneant̃ & debeant ſaltẽ uiſitare duabus uicibus ſine ꝑcio aliquo quẽlibet infirmũ ad petitionẽ cuiuſlibet: & eidẽ ſalubre cõſiliũ impartiri in ciuitate Piſauri: & idem in comitatinis infirmis uenientibus ad ciuitatẽ & nõ uenientibus ad ciuitatem uidere ſuum ſignum ſaltem duabus uicibus & eiſdẽ cõſulere ut dictum eſt. Medici uero Ciruſici. Si aliquis Ciriſicus ſalariatus nõ fuerit per cõmune in ciuitate prædicta pro ſanitate cõſeruanda teneantur & debeãt quẽlibet infirmũ ſaltẽ ter uidere & curare de infirmitatibus ipſius ſine ꝑcio aliquo ad petitionẽ cuiuſlibet. Medici uero Phiſici pro infirmitate quæ durare poſſet uſq; ad menſem/ſi ſalariati nõ ſint a cõe uero non poſſint recipere ultra tres libras ꝶ. ſi infirmitas duraret ultra uſq; ad ſex menſes non poſſint accipere ultra centum ſol. ꝶ. Et abinde uero ſupra arbitrio Poteſtatis ſalariũ accipiãt. Medici uero Ciruſici pro infirmitate duratura per unũ mẽſem accipere poſſint uſq; ad tres libras ad plus. De infirmitate uero ultra dictũ tẽpus duratura q̃tũcunq; accipere nõ poſſint ultra cẽtũ ſol. ꝶ. Et ſemper teneant̃ oẽs medici ꝑdicti infirmos curare pro ſalariis ꝑdictis expenſis medicinaꝶ ſoluẽdis ab ĩfirmo pœna decẽ lib. ꝶ. pro quolibet dictoꝶ medicoꝶ cõtrafaciẽtiũ: pauperes uero infirmi curentur a quolibet ꝑdictoꝶ medicoꝶ gratis de dicta paupertate arbitrio Iudicis relinquẽda. Oẽs medici uolẽtes cõſequi imunitates ꝑdictas approbentur pro medicis a Poteſtate ciuitatis Piſauri & aſcribantur per cancellarium cõmunis cum medicis phiſicis per ipſum eligendis: & qui nõ fuerint approbati dictis immunitatibus nõ gaudeant. Medici uero nõ approbati & aſcripti ut dictum eſt ſalariũ aliquod nõ percipiant etiã cõuentum niſi decretum a Poteſtate uel eius iudice cui ſtatuto renunciari non poſſit.

Quid accipere debeãt medici ſalariati ſi iuerint in comitatũ. rub. 63.

STatuerũt ẽt ꝙ ſi aliquis medicus tam phiſicus/q̃ ciruſicus ſalariatus a cõe Piſauri iuerit ad curã alicuius ciuis uel comitatini aut ꝯtinuo hitatoris in comitatu Piſauri/ꝙ licite pro ſuo labore & mercede accipere poſſit ſol. xx. ꝶ. Et ſi illic ꝑnoctauerit & ſequẽti die reuerſus fuerit ad ciuitatẽ Piſauri ꝙ etiã pro dicto die alios. xx. ſol. accipere poſſit: & ultra ꝑdicta qui pro eo ꝑmiſerit ſoluere teneatur dicto medico uecturã pro duobus rõzenis ac expẽſas uictus ipſius medici famuli & equoꝶ facere. Ita tñ ꝙ ſi pluribus diebus ꝑmãſerit ad curã dicti infirmi pro ſingulis diebus hr̃e debeat ſol. xx. & uecturas & expenſas ut ſupra. Si uero medicus iuerit in ueſperis & nocte ibi ſteterit & alia ſequẽti die redierit ſolum. xx. ſol. accipere poſſit & nõ ultra: habere tñ debeat uecturas & expẽſas ut ſupra. Et ſi in loco ad quẽ dictus medicus eſſet uocatus plures eſſent alii infirmi: & requiſitus ab illis de uiſitatione fuerit/teneatur dictus medicus gratis uiſitate curare & mederi abſq; aliqua mercede ab ipſis recipienda/niſi ſolũ illa quæ licite percipere põt ab eo qui pro eo miſit: ſaluo niſi ille qui pro eo primo miſiſſet poſt primã uel ſecundã ulteriorẽ diẽ diceret nolle eum amplius ſtate ſuis ſumptibus expẽſis & ſalario: & alius in dicto loco infirmus diceret ꝙ pro eo remaneret. Quo caſu tunc licite accipere poſſit ab eo pro quolibet die: quo ibi remaneret ſol. xx. ꝶ. pro quolibet die quo ſtaret: & remaneret & expenſas ut ſupra. Et ſi aliquis medicus repertus fuerit in ꝑdictis uel aliquo ꝑdictoꝶ cotrafacere uel uenire ſoluat noie pœnæ decẽ lib. ꝶ. cõmuni Piſauri pro qualibet uice: & poſſit de prædictis a quolibet accuſari: & accuſator tertiã partem pœnæ habere debeat/ſi accuſationem poterit probare.

De iudiciis dandis per medicos gratis. rub. 64.

STatutū eſt ēt ꝙ medici ſalariati cōis Piſauri teneant̄ & debeāt ſub pœna.x.lib.ꝫ. pro quolibet quotiēs fuerint requiſiti per Poteſtatē uel aliū officialē cōis ex eoꝝ officio ad petitionē cuiuſcūq; iudicare ac deponere qđ ſuo iudicio uidebit̄ de cōualeſcentia uel mortis periculo alicuius uulnerati gratis: & dictū ſuū iudiciū ſub ſacri uinculo pſtare & deponere ſine aliq̄ mercede uel ſalario pcipiēdo a cōi uel alia priuata pſona.

Q đ medici debeāt ire ad īfirmū nō obſtāte ꝙ habeat aliū medicū. ru. 65.

ITem ſtatuerūt ꝙ quilibet medicus ad petitionē cuiuſlibet ire debeat ad quēlibet infirmū nō obſtāte ꝙ habeat dictus infirmus aliū medicū in ſua cura pœna.xxv. lib.ꝫ. perſoluēda /a/ quolibet cōtrafaciente: & ꝙ quilibet medicus & ſpeciarius eius ire poſſit decenter ſine armis cū lumine ad uidendum & curandum infirmū: & ꝙ familia egrotātis cum lumine poſſit ire cū medico & ſine medico dicta de cauſa impune.

Quod quilibet medicus teneat̄ dicere infirmo ut debeat cōfiteri. rub. 66.

STatuerunt etiā ꝙ quilibet medicus de ciuitate & diſtrictu Piſauri qui pro tpe fuerit uocatus ad curā alicuius infirmi/in prima uice qua infirmū uiſitauerit teneatur & debeat admonere infirmū ut penitentiā aſſumat & teſtm̄ cōficiat pœna centū ſol. pro quolibet cōtrafaciēte aſerēdo dicto īfirmo ꝙ ex forma ſtatuti cōis Piſauri neceſſitas ſibi incūbit pdicta facere & obſeruare: & aſſerat quod inhibitū eſt ꝙ ad dictū infirmū curandū nō īadat niſi pdicta obſeruet: cū effectu: & ꝙ Poteſtas quolibet anno teneat̄ ſacramentū dare dictis medicis de obſeruanda cōtenta in pſenti ſtatuto.

De exēptione & imunitate nouoꝝ ciuiū uenientiū de nouo ad hitādū. ru. 67.

FIrmiter ſtatuerūt ꝙ oēs & ſinguli forēſes uenientes de nouo ad habitādū cōtinue in ciuitate uel comitatu Piſauri uel ad pſens habitātes cū eoꝝ familiis ſi quas habent in ciuitate uel comitatu Piſauri ſi artifices fuerint exemptionē.xv. annoꝝ habeāt ab oībus factionibus pſonalibus /a/ die quo habitare īceperint inchoādo. Et ꝙ hæc exēptio ſeruet̄ his pciſe abſq; diminutione uel fraude. Et inſuper oēs ipſoꝝ res maſſaritias poſſint cōducere ſine ſolutione alicuius datii uel gabellæ. Nō tñ hoc ſtatutū habeat locum in his qui alias fuerint ciues uel eorum anteceſſores ciuitatis & comitatus Piſauri. Hoc tñ addito ꝙ ſi poſt dictū tēpus malitioſe uoluerint diſcedere /a/ dicta ciuitate ſeu comitatu: ꝙ tunc & eo caſu non poſſint diſcedere niſi primo ſatiſfecerint cōi de oibus imunitatibus per ipſos perceptis per tempus & ſeu tempora quæ habitauerint.

Quod priuilegium de nō ſoluendo collectas nō ualeat. rub. 68.

ITem ſtatuerunt ꝙ omne priuilegium cōceſſum alicui de collectis de poderibus nō ſoluēdis ipſo iure nullā obtineant firmitatē: niſi priuilegiū haberet /a/ cōmune.

Q đ ſcholares & clerici ſint exēpti /a/ datiis & gabellis pro rebus. rub. 69.

STatutū eſt etiā ꝙ oēs ſcholares tā ciuitatis q̄ comitatus Piſauri undecūq; fuerint ac etiā oēs rectores & officiales qui occaſione ſtudii uel notarie & officii de ciuitate uel comitatu Piſauri exirēt uel aliunde exiſtētes trāſirent per ciuitatē & comitatum Piſauri. Similr̄ religioſi & clerici oēs tā de ciuitate & comitatu Piſauri q̄ aliūde exeuntes uel ptrāſūtes per dictā ciuitatē uel comitatū nō teneant̄ ſoluere datia gabellas uel paſſagia pro libris/ueſtibus/pānis & aliis arneſiis quæ cōducerēt in ciuitate uel comitatu Piſauri uel extraherēt uel extrahendo portarent pro eoꝝ uſibus & neceſſitatibus in dorſo peris ualliſiis/ſalmis uel ballis per mare uel per terrā quoquomodo in eūdo & redeundo: dūmodo tales non ſint ꝙ tales res: quæ ueriſimiliter uideantur eſſe uenales uel

mercales/aut in quibus fraus cõmitteretur quod arbitrio officialis gabelle relinquatur.

De exemptione & imunitate nouorum laboratorũ & ſeu agricultoꝝ uenientiũ de nouo ad habitandũ in ciuitate & comitatu Piſauri. rub. 80.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt ꝙ omnes & ſinguli agricultores & ſeu laboratores forenſes uenientes de nouo ad habitandum familiariter & cõtinue cũ ſuis familiis ſi familias habere contigerit in ciuitate Piſauri & ſeu eius curte ac toto eius comitatu ac territorio: exemptionẽ per decẽ annos habere debeant ab oibus factionibus perſonalibus: inchoãdo /a/ die quo habitare inceperint. Et nullus officialis dicte ciuitatis aut comitatus poſſit aut ualeat uigore pſentis ſtatuti ipſos ſeu quẽlibet ipſoꝝ quoquo modo grauare aut moleſtare: ſub pœna.xl.ſol.ꝝ. ꝓ q̃libet uice qua ipſos uel quẽlibet ipſorum grauauerit aut moleſtauerit pro dimidia applicãda camere & alia dimidia ipſi grauato: & dicto officiali auferenda: poſſintq; & ualeant dicti laboratores quãdo uenerint & deinde etiã per unũ annũ: oẽs ipſoꝝ res ac maſſaritias ac bona oia conducere in dicta ciuitate ſeu territorio eiuſdẽ ſine ſolutione alicuius datii ſeu gabellæ. Declarantes ſimiliter ꝙ ſi poſt dictũ tẽpus malitioſe uoluerint diſcedere: ꝙ tũc nõ poſſint diſcedere niſi primo ſatiſfecerint cõmuni de oibus imunitatibus per ipſos perceptis per tempora quæ habitauerunt. Et ꝙ hoc ſtatutũ etiã locum nõ habeat in his qui alias fuerunt laboratores & agricole dicte ciuitatis aut comitatus.

De premio ſeu munere faciendo per cõmune illi qui ſe doctorauerit per aliquod collegium. rub. 81.

VT honoris & ꝓmii ꝓtextu hoies ad ſcientiaꝝ ſtudia: & capeſcẽdas ſciẽtias inducant͛: quæ nõ modicis ſed magnis ipendiis ac laboribus acquirũt͛. Ideo ſtatutũ & ordinatũ eſt: pſenti ſtatuto ipoſterũ ualituro & inuiolabilr obſeruãdo: ꝙ quotiẽſcũq; acciderit ꝙ aliquis de ciuitate Piſauri & ſilr eiuſdẽ comitatu effectus fuerit doctor legũ ſeu canonũ / ſeu doctor in arte phyſice: & ſtuduerit adminus per annos quinq; & cõuentatus fuerit ſeu licẽtiatus per aliqđ collegiũ doctoꝝ: & de priuilegio hmõi apparuerit legitime: ꝙ tunc & eo caſu dñs Poteſtas ſeu dñs Locũtenẽs qui pro tpe fuerit: teneat͛ & debeat cõuocari facere cõſiliũ: & in dicto cõſilio ꝓponi debeat de faciẽdo aliquod cõdecẽs munus eidẽ doctorato de hauere cõis: & cõſiliũ oino teneat͛ talẽ doctoratum remunerare habito tñ reſpectu ad qualitatẽ pſone doctorate: tã circa diuitias q̃ ẽt circa ſciẽtiã eiuſdẽ: & hoc teneatur facere dictus dñs Locũtenens ſeu Poteſtas etiã ꝙ requiſitus nõ fuerit /a/ dicto doctorato ſub uinculo iuramenti in officio per ipſos pſtiti.

Quod iudei nõ poſſint acquirere bona ſtabilia. rub. 82.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt ꝙ de cætero & in futurum iudei & ſeu hebrei aliquid nõ poſſint nec ualeant emere ſeu alio quouis titulo ab aliquo chriſticola acquirere aliqua bona ſtabilia exiſtentia in ciuitate ſeu territorio Piſauri ſine expreſſa licentia Illuſ. Dñi: & hoc ſub pœna amiſſionis rei empte & ſeu acquiſite per ipſos iudeos uel quemlibet ipſorum iudeorum camere applicanda.

De toppo cerchiato & caza ferrea bullatis retinẽdis ꝑ molẽdinarios. rub. 83.

ITem ſtatuerunt ꝙ omnia molendina extra ciuitatem Piſauri: conſtructa tamen in comitatu Piſauri debeant habere toppos cerchiatos de ſuper per tranſurſum & pro quolibet domo molendinariorum unam cazam ferream cum raſora ferrea bullata: & bullatam bulla cõmunis Piſauri & toppus & caza radatur: & toppus cazas quindecim

retinere nec plus nec minus: & quilibet molendinarius toppũ ſuper arcola retinere debeat & nõ in fundo arcole mittere dum uenerit ad accipiendum multurã & de toppo quolibet debeat accipere unam cazam raſam/& non ultra: & qui contrafecerit decem libras ß. nomine banni ſoluere compellatur.

Quod molendinarii morã faciant in molendinis. rub. 84.

ITem ſtatuerunt ꝙ molendinarii per totam noctem ſterit in domo molẽdinorũ ad cuſtodiendũ molẽdina: & cũ uenerit ad diem nõ exeat ex eis ſine hominũ præſentia & totam diem in molendinis ſtare debeat/ & de his exire nõ debeat/niſi cauſa comedendi aut bibendi/ſeu pro corporali neceſſitate. Et hoc ſine fraude & malicia aliqua: & tamen nõ dimittat molendina niſi molendinariis ad guardiam/& ꝙ oleum uel denarios pro oleo ab aliquo nõ accipiat uel aliam pecuniã ſeu rẽ cauſa macinandi: & qui contrafecerit in aliquo prædictorum ſoluat pro qualibet uice uiginti ſoldos ß. & credatur ſacramento accuſatoris ſeu denunciantis.

De blado amiſſo uel guaſto in molendino per molendinarios emendando. rub. 85.

FIrmiter ſtatuerunt & ordinauerunt ꝙ molendinarii molendinorum totius diſtrictus Piſauri teneantur emendare blauam amiſſam & guaſtam ſi eis aut alicui eorum fuerit aſſignata ab aliquo qui eam apportaret in molendinis prædictis & eodem modo ſaccum amiſſum emendare debeat de dicta aſſignatione & quantitate ipſius bladi credatur ſacramento portantis.

De pœna facientium cluſas in canalibus molendinorum. rub. 86.

STatutum eſt etiã ꝙ de cætero nulla pſona audeat uel præſũmat claudere uel clauſa tenere canale uel canalia aliqua uel aliquod molendinorum cõmunis /a/ molendinis ſancti Caxiani ſupra totam fugam dictorum molendinorum propter quod molẽdina prædicta impedirentur macinare. Et ꝙ non ortolanus uel alius audeat accipere aquam de canali molendinorum cõmunis: & qui contrafecerit in prædictis ſoluat nomine pœnæ centum ſol. ß. pro qualibet uice.

De nouis edificiis ſuper fugam molendinorum. rub. 87.

ITem ſtatutum eſt ꝙ ſi aliquo modo deuenerit ad notitiam domini Poteſtatis ciuitatis Piſauri qui pro tẽpore fuerit quod ſuper fuga uallati molendinoꝝ cõmunis incipiendo /a/ cluſa magna quæ eſt in ſolea ſupra ſanctã Mariã de limata uſq; ad molendina ſancti Caxiani extant aliqua edificia noua uel uetera /a/ priuatis facta: quæ molendinis exiſtentibus in dicto uallato & ſeu uiis publicis aut cõuicinis noceat ſeu impedimentum pſtanti tutie & eo caſu teneat & debeat dictus dñs Poteſtas ab uno magiſtro ſeu pluribus qui nõ ſint de hac ciuitate: & ꝙ ſint bene & optime informati de facto molẽdinoꝝ cõſilium accipere. Et ſi uidebit ꝑdictis magiſtris uel magiſtro ꝑdicto ꝙ ſit infra dictos cõfines aliquod edificiũ ꝙ noceat ſiue impedimentũ pſtet dictis molendinis uel uiis uel cõuicinis ut ſupra: tunc teneatur dictus dñs Poteſtas illud edificiũ per dñm reaptari facere. Ita & taliter ꝙ dãnum nõ inferat dictis molendinis ſeu uiis conuicinis prædictis: & caſu quo huiuſmodi reparatio foret impoſſibilis: tunc & eo caſu poſſit & ualeat dictus dñs ꝑtor ſi eidem uidebitur opportunum & neceſſarium dictum edificium facere remoueri & auferri: & de nouo per totam fugam molendinorum cõmunis aliquod molendinum non debeat ullo modo fieri ſeu permitti fieri ſine licentia

ſuperiorum facta tamen manuteneantur & perſiſtant iuxta ſolitum.

Quod domus ſuper fuga molendinorum nō fiat. rub. 88.

ITem ſtatuerunt ꝙ domus alique ſiue edificia ſuper fugam molendinorum fieri nō debeant ullo modo ſaluo ꝙ pontes neceſſarii fieri / & refici ſuper ea hoc ſtatuto minime deuetentur.

Quod grippi molendinorum ſint liberi. rub. 89.

STatutum eſt etiam ꝙ omnes grippi foſſi molendinorum ſint liberi ab utraꝗ parte in tantum quantum monitia deſcenditur.

Quod nemo ipediat aliquā aquā ſolitā fluere alicui molēdino. rub. 90.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicunꝗ habet aliquod molendinum uel aquimollum in flumine arzille uel alibi ꝙ poſſederit ipſi uel auctores eius per triginta annos uel ultra & curſum aque ipſius quiete & pacifice ad ipſum molendinum uel aquimollum ueniēs impedire nemo audeat uel poſſit uel aliquod edificium uel laborerium facere propter quod uel occaſione cuius aqua aliquo modo impediatur ad ipſum molendinum libere labi uel uenire: nec etiā fugā ſiue fluminis uel riui ripas in aliqua parte ſeu in aliquo loco frangere uel forare uel aperire cauſa extrahendi uel reuoluendi aquā per aliū locum: niſi ad molendinū uel aquimollū: aliqua occaſione: & qui cōtrafecerit ſoluat noie bāni pro qualibet uice uigintiquinꝗ lib. ꝟ. & quod fecerit omnino tollatur: & aquā in priſtinum locum & ſolitum reſtituat: licet autē dictum molendinum uel aquimollū in diuerſis locis infra tempus prædictum per ipſum poſſidentem uel auctores eius conſtitutum fuerit uel mutatum eundē tamen /a/ beneficio pſentis ſtatuti nō excludat.

Quod unicuiꝗ liceat aptare argines ſui molendini. rub. 91.

STatuerunt etiā ꝙ ſi aqua ad molendinum priuate perſone uel aquimollum fluens ui uel ipetu ſui ripas fuge uel fluminis ſui riui deſtrueret: ita ꝙ inde exeat & ſpargatur liceat domino ipſius molendini uel aquimolli per poſſeſſiones circūſtantes ad ipſum locum unde aqua ſpargatur ire impune: & dictū locū ſerrare & claudere ad aquā colligendam & ducendam ſine dāno in ipſis poſſeſſionibus inferendo.

Quod nulli liceat nouū molendinū /a/ grano de nouo cōſtruere. rub. 92.

ITem ſtatuerunt ꝙ nulli cuiuſcunꝗ cōditionis exiſtat liceat de cætero aliquod molendinum /a/ grano de nouo in comitatu Piſauri conſtruere: pœna & banno quingentorum ducatorum auri: illa tamen quæ præſens conſtructa ſunt liceat manutenere ſine metu pœnæ prædicte.

Quod liceat unicuiꝗ habenti couam aquæ in ſua poſſeſſione ducere fugā per poſſeſſionem alterius. rub. 93.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ ſiquis de ciuitate uel comitatu Piſauri habens molendinū contractum ad præſens ſi clauſam habebat ſiue introitum aquæ per ſuā poſſeſſionem & habuerit couā ſiue poſtā molendini cum ſaquatorio in ſua poſſeſſione poſſit libere ſine metu pœnæ fugam facere ab introitu aquæ uſꝗ ad molendinū: & ſi fugā tāgeret uel ueniret per poſſeſſionem alicuius uel aliquorum ſpecialium ille cuius molendinum fuerit teneatur emendare dānum ſingulis perſonis per quoꝝ poſſeſſiones fuga fieret uel fieri neceſſe eſſet ſecundū declarationē duoꝝ amicoꝝ cōmuniū & poſſit etiam molendino ſubtus ſcargare & remolire fugam / ſiue foſſam unde aqua labatur libere ſine aliqua

ne aliqua contradictione & metu pœnæ ita ꝙ aqua propter ſtagnationem molendino impedimentum nõ præſtet: & de hoc teneatur dominus molendini dãnum emendare ad modum ſuperius dictum.

De dãno dato occaſione aqueductus alicuius. rub. 94.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aqua alicuius molendini ſpecialis quæ uadit in poſſeſſionem aliquorum dat dãnum illis quorum ſunt poſſeſſiones allagando uel uaſtando ipſas: ꝙ licitum ſit unicuiq; illorum quibus dãnum dederit dicta aqua aperire & facere alibi labi ſuperfluum aquæ: dũmodo tanta remaneat ꝙ molendinum poſſit bene macinare: & ſine metu pœnæ facere prædicta poſſit.

De reficiendis molendinis aquemollis cõmunis. rub. 95.

STatuerunt etiã ꝙ ſi qui habent molẽdinum uel aquimollum cõmune teneant̃ taliter poſſidentes & ad quos ſpectat refectio huius molẽdini uel aquimolli reficere infra terminum a Poteſtate uel Iudice ſtatuendum & refectum manutenere. Et ſi nõ ſecerit teneat̃ peteñ refectionẽ affectantẽ uel affectantibus huiuſmodi molẽdini reficere & poſtq̃ refectũ fuerit pro ſolido quo ad fructus pcipiẽdos poſſidere quã diu de omni impenſa circa refectionem habita fuerit talibus reficientibus uel reficienti integre ſatiſfactum de qua impenſa circa refectionem habita ſtetur ſacramento reficientium ſociorum uel reficientis. Si autẽ de loco reficienti molendinum uel aquimollum eſſet diſcordia uel contentio inter huiuſmodi poſſidentes terminetur arbitrio boni uiri aſſumẽdi a Poteſtate prædicto qui de aquimollo & molendino cognoſcat cuius arbitrio fiat dicto reficiatur in eo loco quẽ dixerit & crediderit meliorẽ ad lucrum tamen & cõmodũ oium talr poſſidentiũ aquimollũ & molendinũ pdictũ q̃ etiã cõis Piſauri.

Quod nullus poſſit extrahere piſces. rub. 96.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus extrahat piſces de ciuitate Piſauri uel eius diſtrictu pœna & bãno decẽ libraꝝ ꝗ. poſtq̃ fuerint apportati ad ciuitatẽ ſiue ad portũ ipſius cauſa uendendi & pſũmat̃ cauſa uẽdendi aportati/ſi fuerint tales piſces in quãtitate.

Quod piſcatores ubi uendunt piſces portent grancos. rub. 97.

STatutum eſt etiã ꝙ piſcatores cum uendiderint piſces in platea & alia loca in bãchis eorum teneantur & debeant ipſas eorum banchas portare extra plateam cõmunis: & loca ubi uendunt piſces pœna quinq; ſol. raueñ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod piſces uendantur prout extimati fuerint. rub. 98.

ITem ſtatuerunt ꝙ in conſilio generali hominum ciuitatis Piſauri tẽpore quo eliguntur alii officiales ad breuia eligantur duo extimatores piſcium qui habeant extimare piſces uendendos in ciuitate Piſauri prout eis uidebitur conuenire ſecundũ tempora. Qui piſces uendi debeant extimatione prædicta a dictis officialibus taxata & nõ ultra pœna & bãno decem ſol. raueñ. pro quolibet contrafaciente & qualibet uice. Et ꝙ libra piſcium ſit & eſſe debeat duodecim unciarum: quorum extimationis officium duret per ſex menſes.

Quod quælibet uniuerſitas eligat ſibi conſules uel capitaneum maſſariorum. rub. 99.

Firmiter ſtatuerunt ꝙ quodlibet caſtrum ſiue uniuerſitas cuiuſlibet caſtri comitatus Piſauri uel uillarum eiuſdem ſibi eligat & eligere debeat quolibet anno unũ capitaneum maſſariorum ſiue conſulem uel plures prout eis uidebitur conuẽnire: quorum officium duret illo tempore quo per dictas uniuerſitates fuerit declaratum: dummodo annum non excedat.

De ſalario capitanei ſiue conſulis. rub. 100.

Item ſtatuerunt ꝙ quilibet capitaneus maſſariorum ſiue conſul qui electus fuerit per homines caſtrorum & uillarum comitatus Piſauri habere debeat pro ſuo ſalario quod eis fuerit per uniuerſitates ordinatum & non ultra.

Vbi & in quo loco quis teneatur facere factiones. rub. 101.

Statutum eſt etiã ꝙ in quocunq; caſtro ſeu uilla quis habitauerit cum maſſaritiis & familia propria ibidem & non alibi faciat factiones reales & perſonales pœna decem librarum rauẽn. pro quolibet contrafaciente & qualibet uice.

Quod quodlibet caſtrum & quælibet uilla quinquaginta fumantium habeat unam domum pro cõmuni. rub. 102.

Firmiter ſtatuerunt ꝙ quodlibet caſtrum ſeu uilla a quinquaginta fumantibus ſupra infra duos menſes a tẽpore publicationis præſentis ſtatuti debeat habere & tenere unã domum in quolibet caſtro/ ſeu uilla bene ſerratã & paratam in qua morari poſſit capitaneus cũ equo qui mandaretur pro cõmune Piſauri ad ipſa loca & in qua ualeant conuenire. Et quilibet alius officialis qui iret pro cõmuni Piſauri pœna & banno uigintiquinq; librarum rauẽn. pro quolibet caſtro ſeu uilla/ & nihilominus teneatur facere domos prædictas.

Quod ſtatuta facta in ciuitate intelligantur facta in comitatu. rub. 103.

Item ſtatuerunt ꝙ omnia ſtatuta facta per cõmune Piſauri intelligantur & uendicent ſibi locum in comitatu ipſius/ ſicut in ipſa ciuitate.

Quod habẽtes iuriſdictionẽ in caſtellaribus uendant cõi Piſauri. rub. 104.

Statuerunt etiã ꝙ ſi aliquis habuerit aliquam iuriſdictionem uel proprietatem in caſtellaribus caſtrorum comitatus Piſauri teneantur ipſam uendere/ & dare cõmuni Piſauri uel ſpecialibus pſonis habentibus in dictis caſtris uel habitare aut hedificare caſtrũ uolentibus precio quo dixerint duo boni hoĩes & legales eligendi per conſilium Et hoc obſeruetur ſine remedio conſilii uel arenghi.

De immunitate iudeoꝶ. rub. 105.

Item ſtatuerunt ꝙ omnes & ſinguli iudei qui nunc ſunt in ciuitate Piſauri uel in futurum uenient & in eandem per menſem manſionem fecerint teneanť & debeãt annuatim in kalendis menſis Ianuarii ſoluere cõmuni triginta ſol. ꝶ. pro quolibet capite etiam ſi plures ſint in eadem familia: dummodo apti ſint ad cuſtodiam & ad alia onera perſonalia ut quia maiores ſint quatuordecim annis minores autẽ ſeptuaginta. Et quaternos ſiue carthas pecudinas ſufficiẽtes pro quaternis ſcribẽdis & collectis exigendis

gendis pro futuro imponendis per cõmune Piſauri & claues portarũ ciuitatis & burgorum, ac etiã clauaturas pontium portarũ & in futurũ fiendarum ſoluere teneantur pro qua ſolutione ſint dicti iudei & eſſe debeant abſoluti ab omnibus oneribus perſonalibus & realibus. Excepto q̃ pro podere ſi habuerint cõmuni præſtandis uel imponendis eiſdẽ, in his excipientes iudeos qui hoſtiatim uel elemoſynatim ire cogerent ad domos aliorum iudeorum qui iudei teneantur quolibet anno de menſe Ianuarii in ſe eligere unum qui pro illo anno habeat exigere ab aliis & a ſe dictos triginta ſoldos pro quolibet capite alias teneatur de ſuo ſoluere ſi fuerit negligens in prædictis.

De feſtiuitatibus cuſtodiendis per iudeos. rub. 106.

STatutum eſt etiã ꝙ omnes & ſinguli iudei habitantes & cõmorãtes in ciuitate Piſauri teneantur & debeãt diligenter cuſtodire dies dominicales & feſtiuitates principales ſecundũ ꝙ Piſaurenſes ex forma ſtatuti facere & cuſtodire tenentur: & qui contrafecerit in uiginti ſol. ꝓ cõmuni Piſauri pro uice qualibet condẽnet & credat ſacramẽto accuſatoris cũ uno teſte: & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni.

Quod iudei in die ueneris ſancti nõ audeant ire per ciuitatẽ. rub. 107.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus iudeus uel iudea qui pro tempore fuerit in ciuitate Piſauri de cætero modo aliquo pſũmat ire per ciuitatẽ uel burgos Piſauri in die ueneris ſancti: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni uiginti ſoldos rauen. Et Poteſtas faciat pconizari per ciuitatem, ꝙ nullus Piſaurenſis debeat eis facere iniurias illa die ad domos eorum neq; ad ſynagogam ſimili pœna.

De hominibus ciuitatis Piſauri nõ debentibus ſoluere gabellã. rub. 108.

STatuerunt etiã ꝙ omnes homines ciuitatis & comitatus ac uillarum Piſauri de aliqua re quã emerint in ciuitate piſauri uolentes eas portare in comitatu uel uillas nõ cogantur ab aliquo uel ab aliquibus de pdictis ſoluere gabellã uel aliquid aliud niſi quod ſolitũ eſt ſolui ſecundũ ordinamẽta gabellæ ſtando ſacramẽto ipſius portantis.

Quanto tempore uacet præceptor cuſtodũ ab officio. rub. 109.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicũq; fuerit pceptor cuſtodũ ſeu capitaneus calzoli nõ poſſit eſſe ad ipſum officium deinde ad unum annum depoſito officio ſuo, nec cogi ad ipſum recipiendum & intelligatur tam de præteritis q̃ de futuris & ſi receperit condẽnetur cõmuni in quadraginta ſol. rauen. omni compenſatione remota: & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod omnes factiones quæ fient fiant per quarterium. rub. 110.

STatutum eſt etiã ꝙ ubicunq; loquitur in ſtatuto ꝙ occaſione alicuius facti mittantur homines per quarterium & quarteria ſubſtineant factiones laboreriorum & cuſtodiarum ſecundum magnitudinem & paruitatem hominum & per calzolos debeãt coequari & ꝙ tam homines ciuitatis & burgorum qui erunt poſiti in decinis q̃ qui erũt poſiti ad cuſtodiam portarum ita coequentur ꝙ, licet unum quarterium ſit maius alio de numero perſonarum nihilominus coequentur ita ꝙ cuſtodia nõ fiat plus uel ſæpius per unum q̃ per alium.

Quid ſoluere debeant conducentes frumentum in portu Piſauri. rub. 111.

STatuerunt ꝙ quicunq; conduceret furmentum per mare in portum ciuitatis Piſauri in quacunq; quantitate ſtatim cũ in portu applicuerit debeat dicere & declarare/ſi ipſum conducit animo & intentione extrahendi de ciuitate & comitatu Piſauri: an animo relinquendi in totum uel in partẽ. Et ſiquis dixerit ſe uelle extrahere: nõ poſſit extrahere/ niſi per modum infraſcriptũ uidelicet ſi de tota ſũma quã cõduxerit animo extrahendi uolet hic relinquere & relinquerit duas partes/ tertiã partẽ poſſit extrahere ſine gabella & portare quo uolet: duas uero reliquas partes: quas relinquerit ſine ſolutione ulla gabelle uendere poſſit/ pro eo tamen precio quo uendere poterit: ſi uero noluerit dictas duas partes relinquere/ teneatur ſaltem tertiã partẽ dicti frumenti relinquere hic uendendã quã uendere poſſit ſine ſolutione gabelle pro precio quo melius poterit ut ſupra / pro duabus uero partibus quas extrahere uoluerit ſoluere teneať uiginti ſol. pro qualibet ſalma ad ſalmam cõmunis Piſauri ſub pœna & bãno perdite grani & nauigii in quo cõduxerit. Et idẽ in cõducẽtibus per terrã ut ſupra.

Quid ſoluere teneantur conducentes ſal. rub. 112.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicunq; conduceret per mare aliquã quantitatẽ ſalis & cũ eo in portu Piſauri ingrederetur ſiue ui tempeſtatis ſiue aliqua alia de cauſa ad dictũ portum appelleret uel intraret teneatur ſoluere pro dacio decem ducatos auri pro quolibet centenario modioꝝ ſalis menſurando illud ad modum Piſauri iubentes expreſſe: ꝙ cõductores dicti ſalis ſiue aliquis alius nõ audeat uel præſummat dictum ſal diſtribuere uel alicui uendere ad groſſum uel ad menut aut aliquo modo in alium transferre. ſub pœna quinquaginta libraꝝ rauẽ. pro qualibet caſella ſalis & totius ſalis conducti amiſſionis. Emptor uero ſiue receptor dicti ſalis mulctetur pœna contenta in proximo ſtatuto de ſimili materia diſponente.

De pœna portantium ſal per territorium Piſauri. rub. 113.

STatutum eſt etiam ꝙ nulla perſona cuiuſcunq; ſtatus exiſtat audeat uel præſumat cum aliqua quantitate ſalis tranſire per territorium Piſauri uel aportare uel aportari facere per dictum territorium niſi forſan ipſum ſal emiſſet in ciuitate Piſauri ab officialibus deputatis ſuper canipis ſalis cõmunis ſiue domini ut in ſequenti ſtatuto eſt expreſſum ſub pœna quinquaginta libraꝝ rauẽ. pro qualibet caſella ſalis quod portaretur & etiã ſalis prædicte. Si uero ſal huiuſmodi aliter uehi uel portari reperireť ꝗ ſupra animalibus mulctetur delinquens ultra dictam pœnam quinquaginta lib. ꝝ. in centum ſoldis ꝝ. ut in ſubſequenti ſtatuto continetur: & cuilibet liceat delinquentes denũciare/ ac etiã ipſo cum ſale & animalibus capere areſtare & realiter & perſonaliter detinere & officialibus gabellaꝝ illico præſentare & habeat quartam partẽ pœnæ prædictе & ſi denunciauerit & delinquẽtes nõ cœperit credať etiã eius ſacro cũ dicto unius teſtis idonei & teneať eius nomen ſecretũ ut in ſubſequenti ſtatuto continetur.

De pœna conducentis ſal in ciuitate Piſauri. rub. 114.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ nulla perſona de ciuitate uel comitatu Piſauri uel habitator eorũdẽ audeat uel pſũmat in dicta ciuitate uel comitatu portare uel cõducere ſeu

portari

portari uel conduci facere per ſe uel alium palam uel oculte aliquam quantitatem ſalis aut etiã ab aliquo portante uel emẽte recipere præterq̃ ab officialibus ad canipas ſalis publice deputatis uel deputandis: ſub pœna. 50. lib. pro qualibet caſella ſalis quæ portaretur uel conduceretur ſiue reperiretur uel emeretur ut præmittitur & perditionis animalis ſuper quo ſal prædictum portaretur ſiue repertũ foret eſſe delatum & etiã perditionis ſalis conducti uel empti ſiue habiti ut præfertur. Et ſi ſal prædictũ nõ portaretur ſuper aliquo animali ſed per alium modum ut plerũq; accidit talis delinquens ultra dictã pœnã quinquaginta librarum ut dictũ eſt loco perditionis animalis teneat̃ ſolnere centũ ſol. ꝟ. pro qualibet caſella ſalis conducti uel recepti ut præfertur: & perdat etiã ſal prædictũ: quæ pœna de facto delinquentibus & ſine aliqua remiſſione exigat̃: & cuilibet liceat contrafacientes accuſare & denunciare: & eius ſacramento credatur cum dicto unius teſtis idonei & fide digni: & habeat quartam partem banni: & eius nomen teneatur in ſecretum.

De paraſide ſalis bullanda. rub. 115.

Item ſtatuerunt ꝙ quælibet perſona ſal uendens ad menutũ debeat paraſidem cũ qua ſal uendit facere bullari bulla cõmunis: & debeat ſoluere pro dicta bulla unum denarium tantum: pœna quinq; ſol. ꝟ. pro quolibet contrafaciente.

De leproſis & incantatoribus qui nõ poſſint ſtare in ciuitate: & ꝙ magiſtri dẽtium non ſtent in platea magna. rub. 116.

Statuerunt etiã ꝙ nullus leproſus audeat uel præſũmat uenire in ciuitate Piſauri: pœna centũ ſol. ꝟ. ſed per comitatum ire poſſit: nõ tñ ibi faciendo motã. Et hoc ſi forenſis fuerit talis leproſus. Si uero fuerit de ciuitate uel comitatu ſtare poſſit ubicunq; ſibi placuerit /a/ molẽdinis inualcherie ſupra & /a/ curte ſancti Decẽtii ſupra & /a/ fonte caprilis ſupra. Et Poteſtas & eius officiales teneantur uinculo ſacramenti curare cum effectu ꝙ prædicti in ciuitate nõ ingrediantur. Cermatores ſtare non debeant in platea magna cõis & ſimilr̃ incantatores dentiũ pœna cẽtũ ſol. pro quolibet. Et tricole & panuendule & plazarii cõmunis quẽlibet eorum poſſint & debeant expellere ipune extra plateã & extra cõfinia plateæ. Et ſi uolunt ea facere uadant extra ciuitatem.

De camãgiarolis. rub. 117.

Item ſtatuerunt ꝙ camangiaroli & camangiarole deinceps ſtare poſſint ad uendendum olera ubicunq; uoluerint per ciuitatem & burgos Piſauri. Excepto in platea magna: & quilibet camangiarolus uel camangiarola uendens olera teneatur habere crinum uel caneſtrum ſuperfluum in quo mittant aptamen camangiarii & ipſum camãgiarium bene aptatum & mundum uendant & ipſum aptamen eadem die /a/ dictis locis reportent. Et inſuper qualibet die ſabbati teneantur & debeant dicta loca ubi uendunt olera ſupradicta purgari facere bene: & qui contrafecerit ſoluat cõmuni Piſauri pro qualibet uice.x.ſol.ꝟ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni. Et ſimile bãnũ ſoluãt uenditrices ſi ſteterint ad ſilandũ dum ipſorum olera uendunt.

De locis cõſignandis nauibus uenientibus ad portum. rub. 118.

Statuerunt etiã ꝙ officialis qui pro tẽpore fuerit teneatur & debeat uinculo ſacramẽti aſſignare loca & ſtationẽ nauigiis & nauibus ueniẽtibus ad portũ Piſauri: ubi erit maior uel minor aqua ſecundum portatũ nauium & nauigiorum. Ita ꝙ maiores naues & ligna loca in dicto portu aſſignanda per dictos officiales uel officialem ha

beant ſecundũ gradum cuiuſlibet & minora nauigia locũ habeant in minori aqua aſſi gnandum: ut ſupra dictum eſt. Et nihilominus teneantur uenientes ad portum Piſauri eadem die uel ſequenti qua ingreſſi fuerint cum eoꝝ nauigiis temones de eoꝝ nauigiis extrahere:& extractos tenere de temonalis:& ſecundum loca prædicta eis aſſignata teneantur dicti uenientes dicta eorum nauigia tenere. Quicunq; uero ad dictum portum ueniens prædicta & quodlibet prædictorum teneantur obſeruare pœna centum ſol. ꝶ. communi Piſauri applicanda: & ſtetur ſacramento officialis portus. Et ꝙ tota ſauorna quæ portat̃ per dicta nauigia prohici debeat ultra portum uerſus Arriminum ſub pœna prædicta: officiales ſeu officialis exiſtens pro cõmuni Piſauri ad portum quemlibet contrafacientem in prædictis: & quolibet prædictorum denunciare teneantur pœna uiginti ſol. rauen̄. pro qualibet uice.

De menſura faſci cannarum & uincorum. rub. 119.

STatuerunt etiã ꝙ ubicunq; uenditur canna ad faciendum uineas ꝙ faſcius canne eſſe debeat de menſura ſeptem ſemiſſiũ ſicut deſignatũ eſt in pilaſtro palatii cõis & cõſuetum eſt uendi tẽporibus retroactis. Et faſcius uincoꝝ debeat eſſe quatuor pedum ad ſemiſſum ſupradictum: & nõ habeat locum in uinco qui uenditur in platea.

Qualiter ligna appaſſentur & de eoꝝ longitudine. rub. 120.

VEnditores lignoꝝ ad cõburendum teneantur ipſa appaſſare cum duobus trauerſis ad plus interpoſitis/ & ipſa ſic cõpoſita ac aliis ſuper aliis aptatis uendere & menſurare: adeo ꝙ quilibet paſſus ſit altitudinis & longitudinis quinq; pedũ: uolentes ꝙ ipoſterũ in curte & comitatu Piſauri ligna nõ poſſint fieri breuiora tribus pedibus: pœna & bãno triũ bononenoꝝ pro qualibet ſalma & bon̄. uiginti pro quolibet paſſu prædicta autẽ nõ uendicent ſibi locum in lignis peregrinis & forenſibus.

De fornariis. rub. 121.

ITem ſtatuerunt ꝙ fornarii teneant̃ eorum furna calefacere bene & optime eorum lignis & bene panem coquere & tractare & accipiãt prout terminatum fuerit pro labore ipſoꝝ per regulatores qui pro tpe fuerint: in qua determinatione haberi debeat ratio precii grani & lignorum: & debeant iurare illi qui furna calefaciunt capitulũ obſeruare & ligna ab aliquibus nõ accipere: & nõ accipere niſi qđ ſecundũ determinatũ fuerit: & furna bene & optime calefacere & panẽ bene coquere ut ſupra. Si uero nõ bene coquerint uel tractauerint panẽ: extimationem panis malecocti & male tractati perſoluant: fornarii ſecundũ ꝙ ille qui panẽ ad furnum portauerit uel cuius panis erit ſuo ſacramẽto duxerit eſtimandum: modica /a/ Iudice taxatione facienda: & quilibet habẽs furnum in ipſo omnimode fumilarium facere debeat & habere: per quẽ fumus liberũ habeat exitum. Ita ꝙ conuicinis iniuriam nõ conferat ullo modo: & ꝙ Poteſtas ſacramenti uinculo teneatur de menſe Martii uſq; ad medium menſem Aprilis & nõ ultra: conuocare dominos furnoꝝ ſi uolunt panem facere modo ſupradicto. Et ſi aliquis dixerit ſe nolle facere panem modo ſupradicto: toto illo anno ad ſuum furnũ panis non coquatur uel coqui patiatur: pœna decem libraꝝ ꝶ. Si uero panem ſe coquere uelle dixerit modo ſupradicto cogatur qui ſe dixerit panem uelle coquere toto illo anno panem facere ut dictum eſt: pœna decem libraꝝ ꝶ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni: & ꝙ in uiis ultra tres ſalmas lignoꝝ modo aliquo tenere nõ præſũmat quas taliter teneat ꝙ nemini conuicinorum uel aliis tranſeuntibus in eundo

& redeundo

& redeundo aliquo modo præſteť ipedimentum: & qui cōtrafecerit ſoluat nomine bāni pro qualibet uice quinq; ſol. & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni. Et ſi de panibus aportatis in domibus fornarioꝝ aliquos amitterent: fornarii teneanť reſtituere uel eius extimationē: & credatur ſacramēto eius: cuius fuerit panis. Et ſi fornarius uel fornaria licentiā alicui dederit cū debito tēpore nō coquerit: teneatur fornarius ſeu fornaria ad dānum & intereſſe eius ſeu eius familie cuius fuerit panis. Et credatur ſacramēto dñi ſeu eius familie. Et dicti fornarii nō debeāt calefacere furna cū nochio ad pœnā.xx.ſol. & debeāt dicti fornarii habere ſextoria ante eoꝝ furna in quibus panes cadant cū extrahuntur de furno & loco ſextarioꝝ habere poſſint/ſi uolunt ante furnū ubi panes cadunt/ciſtonē ſeu gratē uel crinem: ita ꝙ panes in terrā nō cadant: & qui cōtrafecerit ſoluat noie bāni quinq; ſol. & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni: & credatur ſacramento accuſatoris de oibus ſupradictis. Et ſup prædictis & quolibet prædictorum Poteſtas ex ſuo officio teneatur in quolibet menſe ſacramenti uinculo requirere/ſi omnia & ſingula ſupraſcripta fuerint diligenter obſeruata/ & eos puniat ſi fuerunt puniendi pœnis in ſtatuto contentis.

De famulis diſcedentibus /a/ dominis durāte tēpore famulatus. rub. 123.

ITem ſtatutū & ordinatū eſt: ꝙ ſi aliquis famulus ſeu aliqua famula cōtra uoluntatem dñi diſceſerit ab ipſo dño adue non cōpleto tēpore famulatus: ꝙ tunc & eo caſu quilibet Iudex & officialis ciuitatis & comitatus Piſauri: poſſit & ualeat ac debeat ad inſtātiā dñi dictos famulū ſeu famulā realiter uel pſonaliter ad electionē ipſius dñi grauari & cogi ad ſoluēdū ac ſatiſfaciendū dño de ſuo intereſſe ꝙ pati poſſet pp hmōi diſceſſum: & adminus ſol. tres . pro quolibet die quo famulare debebat & illud plus ꝙ uoluerit iurare dñs pro dicto ſuo intereſſe: ſalua tamē taxatione Iudicis. In hoc: qui poſſit & ualeat: habito reſpectu tā ad qualitatē dñi q̄ etiā famuli q̄ ēt ad tēpus quo famulatus fuit: ac etiā quo famulare debebat taxare & moderare ſm ꝙ ſibi iuſtū & honeſtum uidebitur: & in euentū ꝙ dicti famuli ſeu famula nō poſſent in ere ſatiſfacere dñm de dicto intereſſe: tunc & eo caſu duplicatum famulatū ꝓſtare debeant pro eo ſolo ꝑmio quo primū famulatū ꝓſtare tenebanť ſi aliquod ꝑmiū cōuentū fuit: & in euētum ꝙ nō cōpleuerint dictum duplicatum famulatū & diſceſſerint alia uice: tunc ſi in fortiā alicuius Iudicis ciuitatis & ſeu comitatus Piſauri ꝑuenerint per totā plateam magnā dicte ciuitatis fuſtigenť: & demū de tota dicta ciuitate ac toto eius territorio bānianť & durante tēpore quo famulare debebant de dicto bāno nō poſſint exire: & ſi durante dicto bāno aliquis de dicta ciuitate & ſeu comitatu ipſum ſic exbānitū receptauerit talis qui receptauerit poſtq̄ eidem notificatum fuerit ipſum exbānitum eſſe & poſt dictam notificationē eundē exbānitum nō expullerit per duos dies: tunc & eo caſu ad emendā ſupradicti intereſſe teneatur dicto dño rigore ꝓſentis ſtatuti.

Quod famulus ſeu ſeruiens nō poſſit aliquod cōſequi ſallarium niſi fuerit conuentum & ꝙ circa ſolutionem ſallarii credatur ſcripture domini prout in ſtatuto. rub. 124.

NE aliquis intuitu bonitatis & miſericordie detrimentum & ingratitudinē conſequatur. Statutum & ordinatū eſt: ꝙ ſi aliquis intuitu miſericordie & ex bono zelo receptauerit in ſua domo & ſeu ſua ſtazone ſeu ad ſua ſeruitia aliquē famulū ſeu famulā ſeu ſeruientē: & in dicto famulatu ſteterit dictus famulus famula ſeu ſeruiēs

per quodcũq; tẽpus abſq; eo ꝙ cõuentionẽ aliquã fecerit de aliqua mercede & ſeu ſallario/ꝙ tunc & eo caſu famulus famula ſeu ſeruiens ſallarium ſeu mercedẽ aliquod ſeu aliquã cõſequi nõ poſſint aut ualeant uigore ꝑſentis ſtatuti: etiã ꝙ ipſe qui receptauerit: ſolitus fuerit ſoluere aliqđ ſallariũ aliis famulis: & ipſe qui receptatus fuerit ſolitus fuerit recepiſſe ſallariũ ab aliis ꝓ prius: & ſimili modo ille qui receptauit nõ poſſit aut ualeat aliquid cõſequi ab ipſo receptato: occaſione alimentoꝝ & ueſtimentoꝝ ꝑſtitoꝝ eidem receptato: aut occaſione aliquoꝝ debitoꝝ ſolutoꝝ pro ipſo donec eum receptauit. Sed adinuicẽ tam receptans q̃ receptatus uigore ꝑſentis ſtatuti ꝑſũmãtur donationem & liberalitatẽ feciſſe. Adicientes inſuper ꝙ circa ſolutionẽ ſallarii conuenti inter dñm & famulum ſeu famulã credatur ſcripture dñi cum ſacramẽto eiuſdẽ dñi ſeu eius heredis: dũmodo dominus fuerit homo bone opinionis & fame. Et in dicta ſcriptura de die in diem ordinate ſcripſerit res & pecunias datas famulis abſq; fraude & ſuſpitione aliqua. Et dicte ſcripture modo & forma quibus ſupra credatur: dummodo famulus famula ſeu ſeruiẽs aliter nõ ꝓteſtati fuerint dño uel corã teſtibus uel in iudicio: uidelicet ꝙ nõ intendunt de dicta ſolutione ſtare ſcripture ipſius domini.

Quod mercenarii nõ poſſint recuſare ꝑſtare operas ſuas dietim. rub. 125.

ITem ſtatuerunt & ordinauerunt ꝙ quotiẽſcunq; aliquis mercenarius ſeu operarius qui ſolitus ſit locare operas ſuas dietim requiſitus fuerit ab aliquo ciue ſeu comitatino ſeu alio habitatore ac incola ciuitatis Piſauri ut uelit ac debeat ꝑſtare operas ſuas ſeu operã ſuã dietim pro mecede ſolita dari ſimilibus operariis & ſeu currenti inter ſimiles operarios: & mercenarius recuſauerit uelle præſtare operam ſeu operas dietim. Sed uelle laborare in ſumma & non aliter: ꝙ tunc & eo caſu qualibet uice qua per dictum mercenarium facta fuerit huiuſmodi recuſatio. Idem mercenarius incurrat pœnam uiginti ſol. pro dimidia applicandã camere & pro alia dimidia ipſi requirẽti ſacramneto cuius in hoc credatur: dũmodo pſona requirens ſit bone opinionis & fame.

¶Explicit Liber Quintus.

Ordini & Prouiſione ſopra li Eſtimi.

IN PRIMA Che lo officiale quale ſera deputato al officio de li Eſtimi de la citta & del contado de Peſaro ſia tenuto continuamente al tempo & hora debita ſtare al ditto officio a fare & exercitare q̃llo ſe apertiene al ſuo officio. ¶ Itē che ſia tenuto lo ditto officiale ſotto el uinculo del iuramēto ogni fraude quale glie ueniſſe a notitia eſſere cōmeſſa per alcuno nel Eſtimo per qualūq; modo reportare & farlo noto al Vicario de la gabella: acio chel fraudatore ſia punito. ¶ Itē che nō ſe poſſa leuare alcuna coſa dal eſtimo de luno & mettere al eſtimo de laltro ſe prima nō ſe ꝓduce & mōſtra lo inſtrō publico del titulo: per loq̃le ſe domādara che ſe leue & pōga. Et ultra q̃ſto ſe ꝓue per doi teſtimonii che q̃llo che domāda che ſe metta al ſuo eſtimo poſſeda la ditta coſa pacificamēte/ ouero ſe le parte ſerāno de concordia che ſe leue & ponga/ ſe poſſa cio fare ſenza altra proua de poſſeſſione. Et q̃ſto quādo el cōmune nō ꝑdeſſe del ditto corregere de eſtimo. Ma quādo el cōmun ueniſſe a ꝑdere per diminutione de eſtimo: allhora nō ſe poſſa leuare ne porre ſenza la proua ꝓditta de la poſſeſſione: & lofficiale che ſera in q̃l tempo habia bona aduertētia che fraude nō ſe glie cōmetta. Et qualunq; diceſſe eſſere herede ſenza teſtamento & uoleſſe fare mettere q̃lla heredita al ſuo eſtimo debia prouare prima per tre teſtimonii degni de fede che ello poſſeda pacificamente la ditta heredita.

¶ Itē che q̃lūq; haueſſe poſſeduto una coſa q̃tro anni & che de q̃lla haueſſe pagato le colte poſſa q̃lla far mettere al eſtimo ſuo ꝓuādo ꝑ dui teſtimonii la ditta poſſeſſione & ꝓuādo lo pagamēto de le colte che tocaua de pagare ſenza altro titulo & facēdo fare prima uno bānimēto nel loco onde /e/ el poſſeſſore ſi niſſuno foſſe che uoleſſe ꝯtradire che nō ſe metteſſe al ſuo eſtimo cōpariſca a cōtradire fra quatro di ināte al ditto officiale de li eſtimi. El q̃le termine paſſato nō cōparēdo alcuno legitimo cōtradirore ſe poſſa mettere al ſuo eſtimo.

¶ Item chel ditto officiale poſſa fare capo de eſtimo de nouo a petitione de qualunche perſona el domandera che ſia utilita del cōmune con ſegurta de pagare le colte.

¶ Item che ciaſcuna perſona debia tenere & ſcriuere el ſuo eſtimo in quello loco doue ello habita & quello nō poſſa fare mettere altroue ne torre ſenza expreſſa licentia & gratia del noſtro Illuſtriſ. Signore alla pēna de uinticinque libre.

¶ Itē che ſe alcuna fameglia fratelli/o/altri parēti allegaſſero tra loro hauer fatto diuiſione: & per q̃ſto domandaſſe chel loro eſtimo ſe diuideſſe & a ciaſcuno ſe poneſſe la ſua parte. El ditto officiale ſia tenuto affarlo ſecōdo le parte ſerāno de cōcordia: & ſimilmēte ſe alcuni uſati ſtare inſieme diuideſſero & allegaſſero hauer fatto una fameglia & uolere habitare inſieme: & ꝑ q̃ſto adimādaſſero de li loro eſtimi fare uno. El ditto officiale lo poſſa fare ꝓuando li ꝓditti per cartha/o/per teſtimonii hauere diuiſi nel primo caſo & hauere fatto una fameglia & eſſere ritornati ad habitare inſieme ꝑ tēpo de tre meſi: cō q̃ſto che ſe ditta diuiſione/o/cōmunione appareſſe poi ſimulata & nō uera per legitime proue/o/che dapoi nel primo caſſo de le diuiſione habitato inſieme cōmunamēte & nel ſecōdo habitano diuiſamēte che allhora ciaſcuno paghe libre cinquāta de rauegnani: de liq̃li dinari la mita ſia del cōmune & laltra mita del accuſadore: & ciaſcuno poſſa accuſare & ſia tenuto in credentia & refacia ogni dāno & intereſſe al cōmune.

¶Item che nõ ſia alcuna perſona che alcuna ſua coſa debia fare mettere allo eſtimo de altri in fraude /o/ dãno del cõmune: ſotto pena de perdere la coſa & de uinticinque libre: & ciaſcuno poſſa accuſare & habia la mira de ditte libre uinticinque.

¶Itẽ che nõ ſia alcuna ꝑſona cittadina/cõtadina/foraſtiera/ouero habitãte nella citta & cõtado de Peſaro/o/ſuo diſtretto che poſſa/o/debia tenere nel ſuo allibrato ouer eſtimo alcuna coſa laq̃le lui /o/ ſoi auctori /o/ antecesſori habia uẽduta /o/ cõcedura /o/ trãſferita in altri per alcuno titulo de laq̃le nõ recoglia li frutti come uero ſignore de q̃lla: oltra dui meſi in citta & tre meſi in cõtado alla pena de libre cinquãta: & ſimilmente niuno elquale habia aquiſtato alcuna coſa per alcuno titulo/ouero de laquale ello recoglia li frutti permetta che la ſia in allibrato /o/ eſtimo de altri/ & nõ ſia poſta al ſuo oltra li ditti tempi/alla pena de perdere la coſa & de uinticinq; libre: de lequale la mita ſia del cõmun & laltra de lo accuſatore & ciaſcuno poſſa accuſare in ſecreto & in paleſe: & in ſimile pena ſiano puniti & cagiano li foraſtieri ſe lo cõmune receueſſe dãno.

¶Itẽ che q̃lũche ſuccedera in alcuna heredita /o/ ꝑ teſtõ /o/ ſenza teſtõ ĩfra doi meſi in citta & tre meſi in cõta debia q̃lla fare mettere al ſuo eſtimo & metterla ſiche ſemp̃ el principale che ſuccede ſia ſcritto nel eſtimo alla pena de.xxv.lib.& ciaſcuno poſſa accuſare & habia la mita de la pena. ¶Itẽ perche molte uolte aduiene che le heredita nõ ſe acettano ꝑche ſono dãnoſe & alcuni ſe abſentano /o/ per maleficio /o/ per altra cagione & che nõ ſe poſſa hauere la ꝑſona in cui dice lo eſtimo: de laq̃le ſe uoria fare leuare alcuna coſa/ouer q̃llo a cui ſe debia porre: & per q̃ſto ſe potria legermẽte correre in la preſente prouiſione: in queſti caſi & ſimili/lo ditto officiale poſſa leuare & porre mandando per cio primo un bando nel loco: cioe in citta & cõtado doue habita q̃llo: cõtra elquale /e/ domandato ſe neſſuno uole contradire che cõpara fra quatro di denante ad eſſo officiale: & nõ comparendo legitimo cõtradictore ſe poſſa leuare & ponere.

¶Itẽ ſe per lo paſſato alcuno haueſſe fatto contra la p̃ſente ꝓuiſione poſſa & debia infra dui meſi dal di che ſera bãdita fare corregere li ſoi eſtimi ſecõdo che in eſſe prouiſione cõtẽgano & paſſato el ditto termine ſe intẽdano nelle coſe che nõ ſerãno cõcie eſſere caduto nelle pene preditte. ¶Item che la punitione de le preditte coſe & differentie che naſcano per cagione de eſtimi apertengano al Vicario de la gabella: elquale poſſa diffinire & punire come che ſe fuſſe queſtione de datii /o/ de gabelle.

¶Item chel ditto officiale de li eſtimi poſſa torre & debia hauere per la ſua fatica & emolumenti del ſuo officio li emolumenti & pagamenti infraſcritti & non piu.

¶In prima per caſſare & porre ciaſcuno pezzo de terra de cataſto de ciaſcuna de le
 parte per ciaſcuno ſei dinari ual. libre o ſ o dẽñ. 6
Item per caſſare ciaſcuno capo de eſtimo ſoldi tre. libre o ſ 3 dẽñ. o
Item per fare capo de eſtimo de nouo ſoldi tre. libre o ſ 3 dẽñ. o
Item per uedere differentie de eſtimi & dechiarare & particulare perſo-
 ne un ſoldo in tutto. libre o ſ 1 dẽñ. o
Item per cercadura ad petitione de alcuno che uoleſſe uedere eſtimo an-
 tiquo ſoldi tre. libre o ſ 3 dẽñ. o
Item per examinare teſtimonii in li caſi che ſe recerca de examinare quando el cõmune
 ueniſſe a ꝑdere habia hauer ſol. cinq; e mezo ꝑ q̃lũq; ꝑſona lib. o ſ 5 dẽñ. 6

¶Item che ditti officiali nõ poſſano in li libri de li eſtimi ponere carthe alcuna. Ma qñ occorreſſe copiare eſtimi de nouo per manchar cartha da poter ſcriuere allhora:

& in tal

& in tal caſo debia tranſportare ditto extimo ad uno altro libro nouo da farſi: & quando occorreſſe ponere ditta cartha che allhora & in tal caſo ditti officiali non poſſano farſi pagare ſe nõ per quelle partite poneranno in ditta cartha ſecondo lor dine de li pagamenti ditti diſopra.

¶Item che lo ditto officiale ſia tenuto ciaſcuno anno in kalende de Aprile al modo uſato hauere fatto libri tutti uſati p reſcottere colte gradi nella citta de Peſaro per liquali debia hauere libre quatro. libre 4 ſol. o deñ. o

¶Item hauere fatto tutti li libri per ditte cagione al ditto tempo de tutti caſtelli & lochi del conta & diſtretto di Peſaro & debia hauere tre dinari per ciaſcuno nome: ſotto elquale ſe deſcriuira eſtimo cõ queſto che da kalende de Aprile pditto indreto non poſſa conciare alcuna coſa fina allaltro kalende de Aprile nelli ditti libri de le colte ſenza licentia expreſſa del ditto Vicario de le Gabelle.

Pagamento de li Eſtimi.

PAga da libre tre ingiu incluſiue	libre o	ſ 2	deñ. o
da libre tre inſu per inſino a libre ſei	libre o	ſ 3	deñ. o
da libre ſei alle otto libre	libre o	ſ 4	deñ. o
da libre otto fin alle libre diece	libre o	ſ 5	deñ. o
da libre diece fin a libre quatordeſe	libre o	ſ 7	deñ. o
da libre quatordeſe fin a libre uinti	libre o	ſ 10	deñ. o
da libre uinti fin a libre uinticinque	libre o	ſ 12	deñ. 6
da libre uinticinque fin a libre trenta	libre o	ſ 15	deñ. o
da libre trenta fin a libre quaranta	libre 1	ſ o	deñ. o
da libre quaranta fin a libre cinquanta	libre 1	ſ 5	deñ. o
da libre cinquanta fin a libre ſettantacinque	libre 1	ſ 15	deñ. o
da libre ſettantacinque fin a libre cento	libre 2	ſ 5	deñ. o
da libre cento fin a libre cento uinticinque	libre 2	ſ 15	d.ñ. o
da libre cento uinticinque fin a libre cẽtocinquãta	libre 3	ſ 5	deñ. o
da libre cento cinquãta fin a libre cẽto ſettãtacinq;	libre 3	ſ 12	deñ. 6
da libre cento ſettantacinq; fin a libre ducento	libre 4	ſ o	deñ. o
da libre ducento fin a libre ducento cinquanta	libre 4	ſ 10	deñ. o
da libre ducento cinquanta fin a libre trecento	libre 5	ſ o	deñ. o
da libre trecento fin a libre trecento cinquanta	libre 5	ſ 10	deñ. o
da libre trecento cinquãta fin a libre quatrocẽto	libre 6	ſ o	deñ, o
da libre quatrocẽto fin a libre quatrocẽto cinquãta	libre 6	ſ 10	den. o
da quello in ſu quanto ſe ſia.	libre 7	ſol. o	den. o

Quello che ſe mette in leſtimo terre lauoratiue uigna/prato/ſelua/cannetto/uincareto/ſaldo e tapina/remorte.

LA piouina de la uigna eſtimata	libre 4	ſol. o	den. o
ogni diece pertiche monta	libre o	ſol. 4	den. o
la perticha uiene dinari cinque	libre o	ſol. o	den. 5
La piouina de le terre eſtimate	libre 2	ſ o	deñ. o
ogni decina de pertiche monta	libre o	ſ 2	deñ. o
la perticha uiene dui dinari e mezo	libre o	ſ o	d. dui e mezo

La piouina del canneto eſtimata	libre 2	ſ 10	deñ. o
ogni decina monta ſoldi doi & denari ſei	libre o	ſ 2	deñ. 6
la perticha uiene tre dinari	libre o	ſ o	deñ. 3
La piouina dela uincareta eſtimata	libre 2	ſ o	deñ. o
ogni decina monta ſoldi dui	libre o	ſ 2	deñ. o
la perticha uiene dinari dui /e/ quinti dui			
La piouina de la ſelua eſtimata	libre 1	ſ o	deñ. o
ogni decina de pertiche monta	libre o	ſ 1	deñ. o
la perticha uiene un dinaro e mezo	libre o	ſ o	đ, un e mezo
La piouina dela remorta eſtimata	libre 1	ſ o	deñ. o
ogni decina de pertiche un ſoldo	libre o	ſ 1	deñ. o
la perticha uiene un dinaro e mezo	libre o	ſ o	đ, un e mezo
La piouina dela remorta che nõ e alleuata	libre o	ſ 4	deñ. o
ogni decina monta mezo dinaro	libre o	ſ o	đ. mezo
La piouina del ſodo eſtimato	libre o	ſ 4	deñ. o
ogni decina de pertiche monta mezo dinaro	libre o	ſ o	đ. mezo
La piouina del praro eſtimata	libre 1	ſ 10	deñ. o
ogni decina de pertiche monta	libre o	ſ 1	deñ. 6
la perticha monra	libre o	ſ o quatro quinti	

¶ Pagamento de li foreſteri.

Fin alle tre libre incluſiue	libre o	ſol. 1	deñ. o
da le tre libre fin a libre diece	libre o	ſol. 3	deñ. o
da libre diece fin a libre uinticinque	libre o	ſol. 5	deñ. o
da uinticinque libre fin a libre cinquanta	libre o	ſol. 10	den. o
da cinquanra inſu quanro ſe uoglia	libre 1	ſol. o	den. o

Liq̃li ſalti/gradi/& colte pagano ogni anno q̃tro uolte in q̃tro gradi/ dogni capo de eſtimo.
Vltra li q̃tro gradi ouer colte ogni anno pagano bol. uno p libra de lo allibrato che hãno.
Et ultra queſto diſopra pagano bolognini quatro per lo exactore ogni anno.
Item per el quaderno dinari quatro.

I Pagamẽto & mercede de li Meſuratori da meſurare terre de che ſorte & q̃lita foſſe. Tem ſe ſtatuiſſe che quãdo occurreſſe rãto per el biſogno & occurentie de loffitio de li Eſtimi quãto anchora de alrre particulare pſone fare meſurare alcuna quanrita de terre tãto pratiue come uineate & de altra qualita per Meſuratori tãro eletti dal cõmune quãro de particulare pſone per meſurare che per loro mercede nõ poſſano farſe pagare ſe nõ in el modo infraſcritto. Er prima andando in la corte de Peſaro habia hauere bol.4. p piouina nõ meſurãdo piu de una piouina & meſurãdo da li in ſu fin alla ſũma de piouine ſei habia hauere bol. dui per piouina remanẽte firme li quatro bol. per la prima piouina & da li in ſu quãto ſe eſtima uoglia habia hauere groſſi cinq; per ciaſcuna giornata & le ſpeſe cõueniẽte in tal caſo. Er andando fora de la corte habia hauere per la prima piouina groſſi dui & de li inſu come /e/ dirto deſopra & nõ piu: & occorrendo che dirri Meſurarori ſe faceſſeno pagare oltra il modo preditto per ciaſcheduna uolta incurreno in la pena de bolognini uinti & de reſtituire il doppio di quello hauera tolto de ingordo alla parte la hauera tolro.

Explicit de Eſtimis.

¶ Quod forenſes acquirentes ſtabilia cum licentia acquiſiuiſſe intelligantur cũ honoribus & oneribus annexis ipſis bonis.

ANimaduertens Magnificum conſilium magnifice ciuitatis Piſauri/ q̃ ſit damnoſum noſtræ Reipublicæ/ ꝙ forenſes quottidie emant /a/ noſtris conciuibus/ comitatinis & ſeu diſtrictualibus eiuſdẽ ciuitatis comiratus & diſtrictus bona ſtabilia exiſtentia & laterata in ipſa ciuitate/ uel eius comitatu aut diſtrictu: cum ipſa bona hucuſq; ſic empta poſita fuerint ad extimum forenſium. Adeo ꝙ uſq; in præſentem diem ciues ipſi & comitatini ac diſtrictuales/ fere omnia onera: tum realia tum perſonalia/ ſubire uiderentur. Quodquidem cedit in maximum damnum præiudicium & intereſſe ipſius noſtræ reipublicæ præſertim uiduarum/ pupillorum & aliarum miſerabilium perſonarum/ his maxime temporibus quibus collecte ſiue taxe impoſite ſunt/ & quæ infuturum fortaſſe imponi cõtigerit pro fabrica murorum eiuſdem ciuitatis. Pro tanto ne error in maiorem tranſeat errorem: ſed potius emendetur & reducatur in meliorem iuſtam & rationabilem formam. Hoc præſenti Decreto imperpetuum nalituro. Statutum & ſancitum eſt/ ꝙ /a/ modo in antea aliqua perſona cuiuſcunq; ſtatus & conditionis exiſtat de dicta ciuitate/ comitatu uel diſtrictu Piſauri nõ poſſit neq; ualeat aliquo pacto uel aliquo quęſito colore per ſe uel interpoſitam perſonam uendere aut alienare/ etiam per uiam ultime uoluntatis ſeu donationis inter uiuos uel cauſa mortis ſiue quocunq; alio titulo dare trãſferre: aut impartiri/ alicui forenſi: & ipſe forenſis pariter nõ poſſit neq; ualeat aliquo pacto aut quæſito colore per ſe uel interpoſitam perſonã emere aut emi facere ſiue alio quouis titulo acquirere etiã per uiam ultime uoluntatis ſiue donationis inter uiuos ſeu cauſa mortis aliqua bona ſtabilia exiſtentia poſita & laterata tã in dicta ciuitate q̃ in comitatu & diſtrictu Piſauri/ abſq; expreſſa licentia Illuſtriſſimorum Dominorum ſub pœna amiſſionis talis rei uendite ipſo iure applicanda prout in ſtatutis dictæ ciuitatis de materia loquentibus. Quodquidem obliuioni mandabatur niſi hoc præſenti Decreto eſſet prouiſum. Et ſi acciderit ꝙ huiuſmodi licentiæ a ſuperioribus prædictis concederentur: ex nunc prout ex tunc & econuerſo talis forenſis dicta bona ſtabilia emiſſe intelligatur cum honoribus & oneribus annexis dictis bonis: & ſubire teneatur omnia & ſingula onera tam realia q̃ perſonalia: & tam tunc temporis impoſita q̃ impoſterum imponenda ſecundum formam dictorum ſtatutorum. Et ſi aliquis ex dictis forenſibus reperiretur ſe emiſſe in præteritum aliqua bona ſtabilia poſita & laterata in dicta ciuitate comitatu aut diſtrictu Piſauri abſq; licentia ſuperiorũ intelligatur ipſo iure aſtrictus pariter & obligatus ad omnia & ſingula onera realia & perſonalia pro dictis bonis/ quẽadmodum tenentur & obligati ſunt ciues ipſi/ comitatini/ ſiue diſtrictuales pro eorum bonis quæ ab ipſis poſſidentur. Mandantes omnibus & ſingulis officialibus officii extimorum eiuſdem ciuitatis præſentibus & futuris: quatenus aliquo pacto nõ debeant ponere aut deſcribere/ ſiue poni aut deſcribi facere in libris dicti officii aliqua bona ſtabilia ut præmittitur emenda /a/ dictis forenſibus niſi prius uiderint licentiam cõceſſam /a/ præfatis Illuſtriſ. Dominis ſuper huiuſmodi: ſub pœna quinquaginta ducatorum ut ſupra de facto applicandorum.

Ordini & prouiſione ſopra el pane da uendere.

PAne affiiorato ualẽdo dodeſe ſoldi el quarto del grano ſe deue far el pane da dui dinari luno de diece once luno. Et ꝑ uno dinaro de cinq; once. lib. 5 oñ. 0
Valendo el quarto quatordeſe ſoldi ſe de fare el pane deue otto once luno: & per uno dinaro de quatro once luno. lib. 4 oñ. 0
Valendo el quarro ſedece ſoldi debia eſſer el pane da uno quatrino ſette once & meza: & per uno dinaro tre once & tre quarti. lib. 3 oñ. 9
Valendo deciorro ſoldi el quarto debia eſſer el pane da uno quatrino ſei once & meza: & da uno dinaro tre once & uno quarto. lib. 3 oñ. 3
Valendo uinti ſoldi el quarto debia eſſer el pane da uno quatrino de ſei once: & per uno dinaro de tre once. lib. 3 oñ. 0
Valendo uintidoi ſoldi el quarto debia eſſer el pane da uno quatrino cinq; once e meza: & per uno dinaro due once & tre quarti. lib. 2. oñ. 0
Valendo uintiquarro ſoldi el quarto debia eſſer el pane da uno quatrino cinque once & per uno dinaro due once & meza.
Valendo uinti ſei ſoldi el quarto del grano debia eſſer el pane da uno quatrino quatro once & meza: & da uno dinaro due once & uno quarto. lib. 2 oñ. 3
Valendo uintiotto ſoldi el quarto debia eſſer el pane da uno quatrino de quatro once: & da uno dinaro de due once. lib. 2 oñ. 0
Valendo trenta ſoldi el quarrto debia eſſer da uno quatrino de quatro once & da uno dinaro de due once. lib. 2 oñ. 0
Valẽdo el quarro del grano bol. xxxiii. al bol. de ſei q̃trini ſe deue dare lib. una & oñ. 11
Valendo bolognini trentaſei libra una once diece. lib. 1 oñ. 10
Valendo bolognini trenta noue libra una & once noue. lib. 1 oñ. 9
Valendo bolognini quaranta doi libra una & once otto. lib. 1 oñ. 8
Valendo bolognini quarantacinque libra una & once ſette. lib. 1 oñ. 7
Valendo bolognini quaranraotto libra una & once ſei. lib. 1 oñ. 6
Valendo bolognini cinquanta uno libra una & once cinque. lib. 1 oñ. 5
Valendo bolognini cinquanta quatro libra una & once quatro. lib. 1 oñ. 4
Valendo bolognini cinquantaſette libra una & once tre. lib. 1 oñ. 3
Valendo bolognini ſeſſanta libra una & once due. lib. 1 on. 2

Pane groſſetto.

PAne groſſetto a dodeſe ſoldi el quarto debia eſſer el pane da uno quatrino once dodeſe & da uno dinaro once ſei. lib. 6 oñ. 0
Valendo quatordeſe ſoldi debia eſſer el pane da uno quatrino de dece once & per un dinaro de cinque once. lib. 5 on. 0
Valendo ſedece ſoldi debia eſſer el pane de otto oncie & tre quarti per quatrino: & da uno dinaro de quatro once & uno quarto & mezo. lib. 4 on. 4. e meza.
Valẽdo decedotto ſoldi el quarto debia eſſer el pane da uno quatrino ſette once & tre quarti: & da uno din. tre once & tre q̃rti & mezo. lib. 3 on. 10. e meza
Valẽdo. xx. ſol. ſia el pane da un q̃trino de ſette once & da un dinaro de tre once & meza.
Valendo uintidoi ſoldi debia eſſere el pane da uno quatrino de ſei once: & uno quarro & per uno dinaro de tre once & mezo quarto. lib. 3 on. 10. e meza
Valẽdo. xxiiii. ſoldi debia eſſer el pane da un quatrino de ſei oñ. & da un diñ. tre oñ.

Valendo

Valeudo uinti ſei ſoldi debia eſſer el pane da uno quatrino de cinq; once & tre quarri: da uno dinaro de due once & tre quarti.

Valendo uinti otto ſoldi debia eſſer el pane da uno quattrino de cinq; once: & da uno dinaro de due once /e/ meza.

Valendo trenta ſoldi debia eſſer el pane da uno quatrino quatro once & meza: & da uno dinaro de due once & uno quarto.

Valēdo boľ. trēta tre el quarto ſe deue dare al boľ. de ſei q̃trini libre due & on. ¡ q̃tro.

Valendo boľ. trēta ſei libre due & once tre al boľ. de ſei quattrini.	lib. 2	on. 3
Valendo bolognini trenra noue libre due once due.	lib. 2	on. 2
Valendo bolognini quarnta dui libre due.	lib. 2	on. o
Valendo bolognini quarantacinque libre una & once diece.	lib. 1	on. 1 o
Valendo bolognini quarantaotto libra una once noue.	lib. 1	on. 9
Valendo bolognini cinquantauno libra una & once otto.	lib. 1	on. 8
Valendo bolognini cinquanta quatro libra una & once ſette.	lib. 1	on. 7
Valendo bolognini cinquanta ſette libra una & once ſei.	lib. 1	on. 6
Valendo bolognini ſeſſanta libra una & once cinque.	lib. 1	on. 5
Valendo bolognini ſeſſanta tre ſe debia dar al bolognino once tredeſe.		on. 1 3
Valendo bolognini ſeſſanta ſei ſe debia dar al bolognino once dodeſe.		on. 1 2
Valendo bolognini ſeſſanta noue ſe debia dar al bolognino ouce undeſe.		on. 1 1
Valendo bolognini ſertanta doi ſe debia dar al bolognino once diece.		on. 1 o
Valendo bolognini ſettanracinque ſe debia dar al bolognino once noue.		on. 9
Valendo bolognini otranra ſe debia dar al bolognino once otto.		on. 8

Modo che debbeno tenere li fornari & panuenduli acio che nõ manchi el pane: & quelli chel uorrano fare ſi debiano far ſcriuere nel principio de lanno.

PEr obuiare li errori che molte uolte ſogliono accadere circha el uendere del pane per li panuēduli & fornari de la cirta de Peſaro ſe ſtatuiſſe & ordina che tutti & ſinguli fornari panuenduli che uorrano far pane da uendere in la citta preditta: ſiano obligati nel principio de lāno v3. per tutta la prima ſettimana del meſe de genaro andare dal cancellere del cõmun & dal ditto canceller farſi ſcriuere di uoler far pane quel anno: & come ſe ſia fatto ſcriuere ſia obligato dil continuo per tutto lanno far el pane almanco forno uno per ciaſcadun giorno di peſo & qualita ſecondo lordine & prouiſione diſopra fatta: & ogni uolta deſiſterāno e mācharāno di far pane p qualūq; giorno caſchi in pena de cinque libre per la mita dapplicarſe alla camera & per la quarta parre allo accuſatore & per laltra quarta parte allo officiale che fara la exequtione. Dechiarādo che quelli fornari ouer panuenduli che nõ ſi ſerāno fatto ſctiuere come di ſopra non poſſano far pane da uendere & facendolo per ciaſcaduna pizza ſe ritrouera hauer uendura caſchi in la pena de bolignini uinti per ciaſcaduna uolta de applicarſe ut ſupra. Et da queſta prouiſione ſe intendano eſſere exceptuate le maſſare che faceſſeno pan da uendere & altre perſone tanro terrere quanto foreſtere che nõ faceſſe forno pur chel pane che ſi fara per loro ſia alquāto megliore di peſo che nõ /e/ quello che ſi fara per li fornari panuenduli che ſerāno deſcritti.

Qui finiſſe le prouiſione del pane.

¶ Ordini & prouiſione ſopra le Gabelle & datii.

A LAVDE Et gloria del omnipotente Dio & de la ſua Glorioſa ma-
tre Vergine Maria: & de tutti li ſancti. Infraſcripte ſono tutte le pro
uiſione & ordini dele Gabelle & datii de la citta de Peſaro: nouamē-
te fatte & ordinate & cōpilate per li ſauii & diſcreti homini Ser Ni-
cholo de Ser Giuliano: Giouāne de Piero de agnolo/ Bonifatio de bar
tholo/ Mattheo de maeſtro Paulo/ & Nanne de Antonio da Vgubio
cittadini de Peſaro inſieme con lo egregio dottore di lege meſſer Pie
tro deli Zitelli da la roccha Vicario generale del nſo infraſcripto Mag. Signore de ſpe
ciale cōmiſſione & comandamenro del noſtro Mag. Signor Malateſta de Malateſti de
la citta & cōta de Peſaro &c. Pro ſancta Romana Eccleſia Vicario generale/ extracte
parte de le ꝓuiſion uecchie parte dele antiche & bone cōſuetudine & parte per li caſi
occurſi per el paſſato. Lequale el prefato noſtro Mag. Signor uole & comāda che per
lo aduenire ſe debiano precisamente obſeruare ſublate & tolte uia ciaſchuna altra pro-
uiſione de la Gabella cōſuetudine & uſanza paſſata nel .M. cccc. xxiii. del meſe di Mar
zo al tempo de Martino Papa quinto.

PErche le lite & queſtione quale occurreno circa la Gabella /o/ per fatto de datii/
ouero Gabella rechiedeno celere & ſubita expeditione /e/ ordinato & proueduto
chel Vicario & officiale de la Gabella poſſa & debia cognoſcere determinare & finire
tutte le queſtione cauſe/ ouero litigii quale per niſſuno modo fuſſero /o/ naſceſſero tra
ueruna perſona de le infraſcritte per le infraſcritte ragione & procedere contra li frau-
danti alcuno datio ouer gabella per alcuno modo directo ouero obliquo cōtra chi nō
ſe laſſaſſe cerchare barcha/ nauilio/ caſſa/ coſano /o/ ualiſe /o/ altra coſa doue fuſſe coſa di
gabella: & quelli nō obediſſero datieri officiali guardie de le porte & ciaſcuno altro de
putato a cio: & de tutte & de ciaſchune altre queſtione fraude /o/ inganno emergente
acceſſorie/ ouero dependente per ueruno modo da datii ouero gabelle /o/ per cagione de
quelli. Poſſa liberamente cognoſcere & finire ſententiate cōdēnare & mulctare ſumma
riamēte de piano ſenza ſtrepito & figura de iuditio per iuditii & per uera ſimilitudine
con piena proua & cō ſemiplena cō ſcrittura /o/ ſenza ſcrittura ſi come al ditto Vica-
rio & officiali piacera & parera piu equamente de fare & in di feriati & nō feriati in
honorē Dei /o/ per gratia & utilita de glihomini cō cōteſtatione de lite /o/ ſenza conte
ſtatione cō teſtimonii giurati & nō giurati/ eſſendo le parte preſente ouer abſente cita
ta /o/ nō citata cō termine ouero dilatione/ ouero ſenza/ al tutto omeſſa ogni ſolēnita &
ordine & ſubſtantia de ragione: & nō obſtante alcuno ſtatuto /o/ ragione canonica/ oue
ro ciuile quale ſe trouaſſe parlare incōtrario: ma quello ſolo ſe debia ſeruare nel modo
del procedere punire & condēnare /o/ mulctare nelle preditte coſe che al ditto Vicario
& officiale parera iuſto & ęquo: & al ſuo ditto ſe debia ſtare & quello ſia hauuto & te
nuto per piena proua poſto nō apparera per ſcrittura/ ouero per atti che coſi ꝓcedeſſe
ſententiaſſe diffiniſſe /o/ comandaſſe/ ouero che la coſa ſia coſi come ello dira /o/ diceſſe.
Et le preditte coſe habiano loco nelle coſe & caſi paſſati preſente & che uerranno.
Item al officio del preditto Vicario & officiale apertēga cognoſcere & diffinire ut ſu
pra tutte le q̄ſtione de tauernari/ hoſtieri/ becchari/ molinari che ꝑ le ditte cagione ſe mo

ueſſero

ueſſero. Itẽ contra ciaſcuno che faceſſe contra ſtatuti ordini /o/ bandi del porto de Pe-
ſaro. Item a lui ſpecte lofficio cõtra ciaſcuno che fraudara alcuno datio /o/ gabelle por
tara alcuna coſa contra diueto ſenza licentia /o/ bolletta. Et generalmente al ſuo officio
ſpecte ciaſcuna altra coſa circa le preditte coſe /o/ per le preditte dependente emergẽte
ouero per neſſuno modo ſi & in tal modo che neſſuno altro officiale /o/ perſona nõ ſe
poſſa /o/ debia impaciare nõ obſtante alcuno ſtatuto prouiſione /o/ lege. Con qſto che
lo ditto Vicario & officiale in lo imponere de le pene nõ poſſa excedere le pene ordi-
nate in le infraſcritte promiſione. Item al ditto ſuo officio appartenga punire ciaſcu-
no officiale de la gabella / ciaſchuno datiere /o/ ſuo officiale / guardie de porte / guardiani
da diuieto & ciaſcuno che in li loro officii circa le preditte coſe foſſeno pigri negligẽti
o / cõmetteſſero fraude. Item pche li ditti officiali datieri /o/ gabelleri alcuna uolta ſono
citati dinanzi ad altri officiali & nõ poſſeno attendere al loro officio. Et percio tutte
le ditte queſtione ſe poſſano & debianſe trattare & fare denãte al ditto Vicario & offi
ciale: purche nõ ſiano comẽciate inãti ad altri iudici. Itẽ appartẽga al ditto officio de
la gabella cognoſcere & diffinire qſtione de becchari occurrẽte per cagione de coſe cõ
prate per la beccharia o per li becchari. Et ſimilmente queſtione de marinari /o/ paroni
de nauilii: & da ogni coſa dependente da quella foraſtieri /o/ cittadini che ſiano.
Item che tutte le queſtione che naſceſſero /o/ foſſero tra li datieri /o/ loro officiali /o/ cõ-
pagni del datio per cagione de datii cõtracti /o/ compagnia de quelli: & generalmente
a lui appartenga inquirere & punire ciaſcuno che fara ouero hauera fatto contra alcu
na prouiſione de la gabella & datii. Item /e/ proueduto ordinato & obſeruato antiqua
mẽte. Et coſi de nouo ſe debia obſeruare che dal ditto Vicario & officiale / ouero da
neſſuna ſua ſnĩa diffinitiua /o/ interlocutoria / comãdamẽto / pceſſo / mulcta / executione / o
uero atto iudiciale che per alcuno modo apparteneſſe a datio / ouer gabelle o / per lo dit
to officio del ditto Vicario & officiale nõ ſe poſſa p neſſun modo appellare /o/ rechia
mare /o/ dire de nullita. Ma perpetuo ſia tenuto tutto quello per lui ſara fatto firmo &
rato nõ obſtante alcuno ſtatuto o lege. Item che dinãzi al ditto Vicario /o/ officiale de
le gabelle nõ ſia licito a neſſuna perſona interuenire dire procurare aduocare /o/ conſi-
gliare per altri a neſſuno modo in le cauſe /o/ queſtione de datii / ouero de fraude de al-
cuna coſa /o/ contra deueto /o/ dependente /o/ emergente da quelle: ſotto pena ipſo facto
de uinticinq; libre de denari rauẽnati per ciaſcuno che cõtrafara & per ciaſcuna uolta.
Poſſa inſuper el ditto Vicario procedere cõtra ciaſcuno che cõmetteſſi alcuno delicto
o / ingiuria in la ditta gabella ouero nante alla ditta gabella ſotto el palazo in preſen-
tia del ditto Vicario maxime quando tiene ragione: ma el punire / ouer la pena faccia
& imponga ſecondo /e/ ordinato da li ſtatuti in ſimili caſi.

¶Prouiſione ſopra el datio de le becharie & de le beſtie.

IN prima che tutti quelli becchari /o/ altri che tagliera /o/ uendera carne legitima /o/ nõ legitima alle becharie & banche del cõmune di Peſaro ſecõdo la forma de li Statuti ſiano tenuti & debbano pagare al datiere de le beccharie & beſtiame del cõmune tre dinari per libra de carne de once decedotto per ciaſcuna libra alla pena de uinti ſoldi per uolta a chi contrafara: & nientedimeno paghi el datio preditto.

¶Item che li preditti becchari /o/ altri che uendeſſero carne nõ poſſano uẽdere carne de niſſuna ragione ingroſſo ouero a menuto a libra che nõ paghe el datio preditto ſaluo che glie ſia licito poſſere uendere el porcho intiero uiuo & farne mercato a libra ouero a uiſta ſenza pagare el ditto datio alla pena de quaranta ſoldi per uolta che contrafara oltra el ditto datio.

¶Item che niſſuna perſona nella citta de Peſaro ne in li borghi/ ne in lo porto poſſa ne debia uendere carne de neſſuna ragione a libra /o/ a quarti/ ouero a menuto come /e/ ditto diſopra: ſaluo che nelle beccharie del cõmune & bãche deputate alla pena de quaranta ſoldi per uolta a chi contrafara.

¶Itẽ che niſſuno peliciaro poſſa ſcorticare ne fare ſcorticare carne che ſi uſe fare alle ditte beccharie de niſſuna ragione in niuno altro loco che in le beccharie preditte alla pena de.xx.ſol. p uolta. Et ſimilmẽte niuna pſona che ſcorticaſſe p altrui: & li cittadini poſſano ale caſe lor & p loro uſo tãto ſcorticar & far ſcorticar agnelli & capretti.

¶Item che ciaſcuno beccharo debia tagliare la teſta radente al primo nodo del collo de ciaſcuna beſtia bouina / peccorina / caprina / & buffalina maſchie & femine. Si che tutto il collo remanga cõ lo buſto & peſeſe & pagaſe el datio preditto / ſaluo li colli de li capretti & aguelli che quelli ſia licito remanere cõ la teſta: intendendoſi li ditti capretti & agnelli che nõ ſiano de peſo de piu de quatordece libre alla groſſa luno: Ma da quello inſu che li colli remangano con li buſti et pagaſe el datio ut ſupra alla pena de uinti ſoldi per uolta oltra el datio dritto.

¶Item che ciaſcuno beccharo /o/ altri che uenderãno carne alle beccharie ꝑditte ſiano tenuti & debiano incõtinenti morta & apparecchiata la beſtia come /e/ da tagliare prima che ne taglia /o/ uẽda niẽte q̃lla aſſignare & farla peſare al datiero /o/ ſuo officiale alla pena de.xx.ſol. p uolta & bullare de la bulla del datier ꝑditto ſotto la pena ꝑditta.

¶Item che nõ ſia licito a niuno nella corte de Peſaro de fora de le porte uẽdere niſſuna ragione de carne a menuto /o/ a libre/ ouero a peze /o/ a quarti ſaluo carne mortacina/ cioe lupata/ ſgalletata/ ſpallata /o/ altramẽte guaſta p caſo fortuito/ ouero per altro modo: leq̃le poſſa uẽdere a peze fora de la porta hauuto prima licẽtia dal Vicario de la gabella ſotto pena de.x.lib. p beſtia bouina & cẽto ſol. p ciaſcuna altra beſtia.

¶Itẽ che hoſtieri/ tauernari/ & ciaſcuna altra pſona nõ poſſa uendere carne de neſſuna ragione che ſe uſe de fare alle beccharie a niſſuna pſona ne cotta ne cruda ſaluo ſe nõ /e/ cõprata alla beccharia & ſe de q̃lla prima nõ /e/ pagato el datio debito al datiero del cõmune alla pena de uinti ſoldi per uolta per ciaſcuno che contrafara.

¶Item che ſel fuſſe alcuna perſona che uoleſſe dare la carne per minor pretio che ſe dara per lo ſagomo fatto de le carne alle beccharie chello nõ ſia audito ſe prima ello nõ ſe obliga a darla per quello pretio che lui la mettera: & de tenere la bancha fornita

nita

nita a quello pretio per fina che ſe fara nouo ſagomo.

¶Item che ſe ueruno beccharo ſe conuenira /o/ patiegiara con la corte del noſtro Illuſtriſſimo Signore & cō ſoi fattori de fornire la corte per certo precio che ſia tenuto de fornirla abundantemente & in caſo per ſuo mãchamẽto la corte & li fattori toglieſſe carne da glialtri becchari che de quella ſe debba pagare la Gabella pèr q̃llo beccharo che haueſſe conuenuto de fornire la corte.

¶Item che ciaſcuna perſona che fara porchette da uendere cotte in la citta / borgho o/porto de Peſaro ſiano tenuti & debiano farle peſare /o/ aſſignare al datiere & pagare el datio come de le altre carne / alla pena preditta de uinti ſoldi excepto de quelle che ſe feſſeno alle feſte ſolẽne uſate nel diſtretto di Peſaro quale nõ ſiano tenute a pagare niente.

¶Item che dal ditto datio nõ ſia exempte carne de neſſuno beſtiame / ne etiam de lo Illuſtriſſimo Signor noſtro uendendoſe a menuto.

¶Item che ciaſcuna perſona tanto terrera quanto foreſtiera poſſa liberamente condurre ogni generatione de beſtiame & q̃lle uendere in la citta & in lo conta de Peſaro pagando el dirito datio/ ouer gabella: Con queſto che ſe ello nõ potra uendere lo/poſſa liberamente ritornare indireto a quello medeſimo loco & per quella medeſima uia ſenza alcuno pagamento del datio/ouer gabella.

¶Item che ciaſcuno foreſtiere quale cõduceſſe beſtiame come /e/ ditto de ſopra: ſel uẽdera /a/ cittadini /o/ cõtinui habitãti de Peſaro o del ſuo cõta: & de gradara nõ ſiano tenuti de pagare alcuno datio/ ouer gabella purche el ditto beſtiame uenduto realmẽte ſia cõparato perche remanghi nella citta/ conta /o/ diſtretto de Peſaro /o/ Gradara o/ in le ſue uille. Et ſe ello el uendeſſe a niſſuno foreſtiere ſia tenuto de pagare uno bolognino per libra tra el uenditore & el compratore & poſſa liberamẽte ſenza alcuno altro datio /o/ pagamento trare: & ſimilmente ſe debia pagare ſe lui el uendeſſe a cittadini /o/ contadini che el uoleſſe trare ſotto pena del datio doppio & perdere el quarto de la coſa uenduta.

¶Item che niuna perſona poſſa trare de la citta /o/ contado diſtretto de Peſaro neſſuna beſtia da carne /o/ da lauorare: ma ſe poſſa trare beſtia da ſomegiare pagando el datio preditto. Ma beſtie da caualcare ſenza pagamento alcuno /e/ ſimilmente poledri maſchii: Quello beſtiame fuſſe cõdutto de fora del terreno de Peſaro /o/ da carne o/ lauorare ſe poſſa uẽdere liberamẽte. Et ſe ſe traheſſe paghe li ditti dodeci din. per libra come /e/ ditto de ſopra. Beſtie da caualcare & poledri maſchii ſe poſſano condurre & recõdurre & trare & uendere ſenza alcuno pagamẽto: ſotto pena del datio doppio & de perdere el quarto de la mercantia.

¶Item che ciaſchuno foraſtiere quale compraſſe beſtiame de neſſuna ragione de q̃llo ſe debia pagare el datio ꝓditto de dodeci denari per libra. Saluo ſe q̃llo lo cõpraſſe per aſſocciare nel terreno de Peſaro: che ello nõ paghe niente. Laqual coſa ſia tenuto denotificare al vicario de la gabella/ ouero al datiero fra tre di dal di che lhauera cõprato alla pena de ꝑdere el q̃rto de le coſe cõprate & de pagare el datio doppio.

¶Item che ciaſcuna pſona che cõduceſſe beſtiame per paſſare per la citta /o/ contado & diſtretto de Peſaro ſia tenuto de pagare el datio per ciaſcuna beſtia bouina ſoldi tre: Et ſimilmẽte de buffalina ſaluo che el uitello da uno anno in giu paga mezo datio: & per ciaſcuno caſtrone peccora & capre ſei denari per uno. Capretti & agnelli

che fuſſero cõ le matre mezo datio: porci & ſcrophe paghe dodeci denari per uno: & porci da tre meſi in giu paghe mezo datio. Beſtie aſinine dui ſoldi luno & da dui anni in giu paghe mezo datio. Perſone che menaſſe beſtie per loro caualcare /o/ per ſomare /o/ per ueturare nõ paghe niente. Caualle paghe ſoldi tre per teſta. Polledre femine da uno anno in giu paghe mezo datio: & qualuncha cõdurra alcuno del dit to beſtiame per paſſo ſia tenuto de aſſignare de ſubito al datiere per paſſo nante che ello faccia uendreccio. Ma ſel fa uendreccio /o/ uendera habbia loco la ſopradet ta prouiſione che parla de quelli che condura beſtiame ad uendere ſotto la pena del datio doppio & de perdere el quarto de le beſtie in ciaſcuno de li ditti caſi. Saluo & exceptuato che li beſtiami de quelli ſignori che ſono exempti nõ ſiano ancho te nuti de pagare & ſaluo & reſeruato beſtiame de le terre de noſtri Illuſtriſſimi ſignori quale paſſaſſe /o/ fugiſſe per cagione de guerra: quelli nõ ſiano tenuti de pagare niẽ te daendo percio ſigurta al datiero de ritornalo indrieto & de pagare el datio pre ditto de quello nõ ritornaſſe ſaluo di quello prouaſſe eſſere morto per diuino iudi cio /o/ de caſo fortuito perito.

¶ Item che ciaſcuno cittadino /o/ contadino di Peſaro poſſa con licentia del datiero trare liberamente ſoi beſtiami per menare al paſcholo fora del terreno de Peſaro & el datiere ſia tenuto affare la bulletta ſenza alcuno pagamento. Et quello che trara ſia tenuto de recondurlo & de notificarlo al datiere fra tre di q̃ñ ſara ritornato: & ſe ello ne uẽdeſſe tutto /o/ parte del detto beſtiame ſia tenuto de pagare del ditto be ſtiame uenduto dodeci denari per libra a quello datiere /a/ cui tempo lhauera tratto ſotto la ditta pena del datio doppio & del quarto del beſtiame. Et tutto quello che remaneſſe ſe intenda eſſere uenduto ſe nõ prouaſſe el contrario.

¶ Item che nõ ſia licito /a/ cittadini /o/ contadini & homini de gradara de comprare al cuna beſtia per neſſuno foreſtiere ſe de quella nõ pagara el datio ſopraditto de do deci denari per libra alla pena del datio doppio & del quarto de la beſtia cõprata.

¶ Item che nõ ſia licito ad alcuna pſona fare carne de alcuna ragione in alcuna uilla de Peſaro ſe nõ tanto per lo uſo & baſtanza de li homini & continui habitanti in quella ſenza pagare datio & qualunq; che ne feſſe oltra lo uſo & baſtãza pditta ſia tenuto pagare el datio ordinato ſotto q̃lla pena che ſe cõtiene in le puiſione.

¶ Item che qualunq; pſona uoleſſe fare amazare porci per fare inſallare ſia tenuto pri mo & ante omnia dare p ſcritto al Vicario /o/ al Datiero /o/ ſuo notario el numero de li ditti porci che intende inſalare & dapoi li ſia licito fare li ditti porci amazare alle beccharie del cõmune de Peſaro & de eſſi porci uendere zampe & muſi / cora delle & budelli & ſangue ſecondo che li piacera ſi ueramente che ello ſia tenuto di pagare il datio cioe bol. uno per ciaſchedun porcho che inſalara /e/ intendeſſe ẽt p el ciauarame preditto & che niſſuno non poſſa cõmettere fraude in cio alla pena del datio doppio & libre diece de denari per ciaſcaduna uolta.

¶ Item chel datiero nõ poſſa affidare ſe nõ beſtiame peccorine.

¶ Item che laffidato de tale beſtiame nõ poſſa uendere ne cauare poi chel ſara affida to alcuno agnello ſenza licentia del datiero.

¶ Itẽ che quãdo ſe affidara debba dare ſegurta ydonea in Cãcellaria de pagare tutti li dãni foſſero fatti de tali ſoi beſtiami & ſel datiero lo affidaſſe ſenza ſigurta: il da tier predicto ſia obligato alla menda de tali dãni foſſero dati da ditti beſtiami.

¶ Item ſe

¶ Item ſe declara la quantita de le beſtie acio che li ſopraſtanti nō poſſino pigliare errore & che li becchari nō poſſino cōmettere fraude.

¶ Item che le carne ſe habiano ad eſtimare per lo eſtimatore & alla eſtima loro ſe debia ſtare ſecondo la forma de li ſtatuti & quella nō ſe poſſa reuocare ſecondo il tenore de ditti ſtatuti.

La Vitella ſe intenda eſſere lattante & nō paſſare ſei meſi.

La Nichia ſe intēda eſſere ſina a uinti meſi & da li inſu ſe intenda eſſere manza.

La māza ſe intēda eſſere ſina cinq; anni & che tenga & da li inſu ſia eſtimata per uechia: & il medeſimo ſe quando luno & laltro fuſſe uechio ſe intenda per uaccha uechia & marachone come carne uechia.

¶ Item che li ſopraſtāti inſieme cō lo eſtraordinario & bollatore nō pmetteno carne de porcho caſtrata in becchatia excetto per neceſſita: & quādo ſe faceſſe caſtrate & in caſu neceſſitatis ſe debia uendere mancho pcio de quel del porcho maſchio al iudicio de li ſopraſtanti: Cō queſto etiā inteſo chel bollarore ſia obligato bollare come li caſtroni cō differente cera de qllo del porcho maſchio: cioe el maſchio con la cera roſſa & la caſtrata cō la cera negra: & li becchari nō poſſino uenderla ſe prima nō ſiano bollate come /e/ ditto di ſopra: & li becchari ſiano obligati dire alli cōpratori ſe e caſtrata /o/ porcho maſchio ſotto pena de uinti bol. p ogni uolta che cōtrafara.

¶ Item che ogni tēpo che occorreſſe far ſagmo per la cōmunita de le carne agnelline/ caſtratine/ & porcine/ il pfatto datiero & becchati ſiano obligati ſtare taciti & cōtēti al ditto ſagmo: & li becchati ſiano tenuti & obligari dar li dinati p far ditto ſagmo.

¶ Itē chel pfatto datiero nō poſſa retenere ſe nō una paga morta per tutti li tēpi da uenire nō obſtante ſtatuti /o/ conſuetudine incontrario diſponente.

¶ Item che ſia obligato ditto datiero pagare le paghe de ditto datio a tempo corrente: & nō pagando ſia obligato pagare dui bol. per libra de capiſoldi.

¶ Itē nō poſſa uender carne agnelline ſe nō per tutto el meſe de Magio & da qllo in poi ſe pur ne uogliono fare nō poſſino fare ſe nō ſono cordeſchi.

¶ Item ſia obligato tenere fornite le banche de carne caſtratine ſi noſtrane come magliate da kalēde di Giugno per tutto carneuale: maſſime per infirmi & coſi dogni altra carne ſecondo li tempi debiri & conſueti.

¶ Item ſia obligato uendere tutte le carne ſe uenderāno per hebrei in una bancha da per ſe cō la inſegna del O ſotto pena de cinque libre per uolta.

¶ Item che nō poſſa uender carne de caſtroni magliati che ſiano ſtari magliati in qll anno medeſimo alla pena de bolognini uinti per uolta.

¶ Item chel prefatto datiero ſia obligato mandar li bandi alli tēpi debiti in far intēdere a quelli intendeno uoler far le banche & le carne uēgano adarſe per ſcritto in cancellaria del cōmune: & ſcritti ſarāno inanre che comenzano dare la ſegurta de tenere fornite le ditte banche de carne bone & recipiente per tutto lanno: & che ad ognuno ſia licito far bāche pagādo el dario ſecōdo el ꝯſueto dādoſe p ſcritto ut ſup.

¶ Item chel di de le feſte in lequale e ſoliro farſe porchette cotte & uēder ſenza pagar datio come gia ſopra di cio e ſtato capitulato/ ſe poſſano fare ditte porchette & uēder ſenza datio. Et quādo tal feſte ueniſſe in di de uigilia chel di ſequēte pariter ſenza pagar ditto datio ſe poſſa fare & uendere ditte porchette alli lochi ſolamēte pho che ſe cellebrano ditte feſte: & coſi ſimilmēte ſe el ſequēte di foſſe uigilia poſſa allal

tro di ſequente & non piu oltra fate & uendere ditte porchette nel modo diſopra. Declarando che ditte feſte ſono le infraſcritte v3. la feſta de ſanta Maria de mezo Agoſto/la feſta de ſanto Bartholo/ la feſta de ſanta Maria de Settembre/& la feſta de ſanto Terrentio noſtro protectore.

¶ Item che tricoli ne reuenderoli nõ poſſano uendere ne tener carne che nõ ſia datia ta alla pena de libre diece de bolognini per ciaſcaduna uolta che ſara trouata in ſal lo/excetto che carne de porcho che per mancho ſia ſtata.xl.di in ſale.

¶ Item che ditto datiero & becchari che ſarãno pro tempore nõ poſſano tenere beſtiami de alcuna altra perſona excetto che li ſoi proprii che ſiano ſolum per uſo de far carne alle beccharie ſotto pena de uno ducato per beſtia & de perdere le ditte beſtie che contrafaceſſe.

¶ Itẽ che in ciaſcuno de ditti capituli doue nõ ſia pena ſtatuita il cõtrafaciẽte ſe intenda caſcare per ciaſcuna uolta in pena de libre diece de bolognini.

¶ Itẽ tutti li ſopraditti capituli ſintẽdano eſſere oltra quãto ſe cõtiene in li ſtatuti & ordini dela Magnifica citta de Peſaro ſopra ditte beccharie caſſando & annullãdo ogni & qualũq; altro capitulo ordine & declaratione che ſe trouaſſe eſſere oltra ditti ſtatuti & ordini antiqui & ultra li pſenti capituli nouamẽte fatti & reformati.

Prouiſione fatta ſopra el datio dela Merchãtia dela citta de Peſaro: & prima de legni da marigiare/o/nauigare de cittadini/cõtadini & habitãti de Peſaro.

IN prima ad obuiare alle fraude & deceptione che ſe poteſſero cõmettere cõtra le infraſcritte ordinatione per li pagamẽti da farſe per li legni da nauigare/ouer marigiare: ſe ordina & ſtatuiſſe che qlunq; pſona dela citta & cõta de Peſaro/o/in qlla habitante de qualunq; ſtato/o/cõditione ſi ſia che haueſſe o patronizaſſe alcuno legno da nauigare/o/marigiare de qualunq; qualita/o/ condicione ſe ſia. Che qllo tale debia ditto ſuo legno dare in nota al officiale a cio deputato ogni anno in kalende de Genaro infra tre di. Et ſe caſo foſſe che iſta tre di alcuno foſſe abſente: cõ ditto ſuo legno/che ſtatim alla ſua tornata fra el ſpatio de tre altri di debia ditto ſuo legno dare per nota come/e/ſopradítto: & qualunq; cõtrafara in alcuni de ditti caſi caſchi in pena per ciaſcuna uolta de fatto in libre doi: de applicarſe al cõmune de Peſaro ſe nõ ce ſara accuſatore: ma eſſendoci accuſatore la mitta ſia del ditto cõmune & laltra del accuſatore: & niẽte de mãcho ſia tenuto ditto ſuo legno dare in nota ut ſup.

¶ Item che el ditto officiale deputato a ſeruire ditti patroni & ditti loro legni ſia tenuto & debia tal conto tenere in uno ſuo libro & debia darne uno extratto al officiale del porto/datiero/o/altro deputato a riſcotere ditti pagamẽti ad ogni requiſitione & che per ditto extratto nõ poſſa torre pagamẽto/o/p mercede alcuna coſa.

Pagamenti ſe debiano fare per ditti legni de cittadini contadini/o/habitanti in Peſaro.

BArcha da riuera diſcoperta paghi ciaſcun anno ſol.xx.	lib. 1	ſol. o
Barcha peſchareccia paghi ciaſcuno anno ſoldi uinti.	lib. 1	ſol. o
Barcha interzata da riuera pagha ſoldi trenta.	lib. 1	ſol.1 o
Marziliana & barchoſo per ãnno paghi ſoldi quaranta.	lib. 2	ſol. o
Nauilio & carracchia paghi per anno ſoldi ſeſſanta.	lib. 3	ſol. o
Naue & nauetta paga per anno ſoldi ottanta.	lib. 4	ſol. o

¶ Et ditti pagamẽti ſe debiano fare in due uolte lãno cioe la mitta per tutto el meſe

de Genaro & laltra mita in principio deli altri ſei meſi. Ma chi fuſſe abſente ſe tornara fra li primi ſei meſi debia ſtatim che ſara tornato fra ſpatio de tre di hauer pagato ſta li primi ſei meſi. Et nõ tornando fra ditti primi ſei meſi ma fra li ſecõdi ſei meſi che ſtatim in ſpatio de tre di debia hauer pagato per tutto lanno ſotto pena del datio doppio per ciaſcuno che contrafaceſſe alli ſoptaditti pagamenti.

Pagamenti de legni foreſtieri che uiranno in porto.

IN prima che ciaſcuna barcha de foreſtieri che intrara in porto paghi per ciaſcuno uiaggio che fara in porto carcha /o/ nõ carcha ſoldi tre cioe. lib. o ß 3

Barcha interzata per ciaſcuno uiaggio & che uerra in potto carcha /o/ nõ carcha paghi ſoldi cinque. libre o ß 5

Marziliana /o/ barchoſo couerto per ciaſcuno uiaggio carcha /o/ nõ paghi ſol. quindeci.

Nauilio /o/ caracchia p̃ ciaſcuno uiaggio carcha /o/ nõ paghi ſol. q̃ndeci. lib. o ß 15

Naue /o/ nauetta carcha /o/ nõ paghi per ciaſcuno uiaggio ſol. uinti. lib. 1 ß o

Quali pagamenti ſe habiano a fare in termine de dui di doppoi che ſeranno ditti legni ariuati in potto ut ſupra.

¶ Barche & ogni altra generatione di legni che ueniſſero in porto paghino ſecõdo la ſua portata hauẽdo reſpetto alle ſpacificate de ſopra. Et ſe accadeſſe diſcordia intra il datiero & patrone de ditti legni ſe debia ſtare alla declaratione del Vicario dele gabelle & del capitaneo del porto: quali pagamẽti p̃ditti nõ ſe intenda per barche o/ legni de ambaſciatori /o/ de barche armate /o/ barche de nauilio /o/ de altri legni groſſi. Declarãdo che ſe accadeſſe che naue /o/ nauilii /o/ altre generatione de barche ueniſſero a carichare /o/ a diſcarichare in la ſpiaggia de Peſaro ſiano obligati a pagare ſecõdo li modi p̃ditti/ ouero pagare ingroſſo per ogni uolta che la barcha de ditti legni ueniſſe in terra: queſto ſia in liberta del patrone. Item Declarando che ſe alcuni de ditti legni paſſando per il lito nel diſtretto di Peſaro metteſſero ponte in terra cauo/ ouero alzana. Et ſimilmente ſe ſorgeſſero dentro da le ponte de luna /e/ laltra palata ſiano tenuti pagare come ſe fuſſero intrate in porto.

¶ Item che lo officiale del porto /o/ altro deputato a reſcotere & tener conto de ditti pagamenti ſia tenuto & debia cõ ogni diligẽtia & ſolicitudine quelli exigere & reſcotere nelli modi & termini predditti/ cioe da cittadini & cõtadini /o/ habitatori in principio de ogni ſei meſi come /e/ ditto de ſopra: & da foreſtieri iſra dui di doppoi che loro legni ſerãno cõdutti in potto ut ſupra. Et interim per ſua ſigurezza & cautela li ſia licito arreſtare ditto legno & tor uela /o/ timone de quelle: & che ſtatim che ſara intrati ditti legni in porto che li debia notare & ſcriuere al ſuo libro ad effetto che ſe ne renda bon conto.

Pagamenti de robbe che ſono per tranſito per uia de mare.

IN prima che ogni legno di qual tagione ſe ſia che ueniſſe in porto cõ alcuna mercãtia quale nõ uoleſſe diſcarichare ma paſſare & portare uia/ debia per q̃lla pagare ſoldo uno per collo: & quãdo el numero di q̃lle nõ ſe poteſſe uedere ſenza diſturbo o/ incõmodo del patrone che ſe ſtia alla relatione de eſſo patrone cõ il ſuo iuramẽto ouer del mercatãte. Declarãdo che el collo ſe intẽda de ducẽto cinquanta libre ſina in. 300. Et da q̃llo in ſu ſina. 400. un collo & mezo: & da q̃llo in ſu ſina. 500. ſe intẽda dui colli: & da. 500. libre in ſu quãtũcunq̃ ſe ſia pagano pro rata a ragione de bol. quatro per migliaro come ſe foſſero mercãtie a refuſo: & allhota de la quãtita

del peſo ſe habi a ſtare al iuramẽto del mercatãte/o/patrone del legno. Et ſe per ca
ſo fuſſe chel collo fuſſe de cinquãta libre in giu nõ paghi niẽte: excetto ſe per frau-
dare el datio fuſſero fatti molti colli de cinquãta libre in giu de uno medeſimo mer
catante che allhora ſerãno da dui colli inſu ſe debia pagare de tutti: excetto dẽ uno
come ſe tutti fuſſero de cinquãta libre inſu. Ma ſe le mercantie fuſſero a refuſo pa-
ghe ſoldi quattro per migliaro de libre. Et ſimilr̃ ſe ſtia al iuramẽto del patrone/o/del
mercatãte circa il numero del peſo: & chi cõtrafara cada in pena de bol.xl.p̃ collo.

❡Item per obuiare alle fraude che tutto il di ſe cõmetteno per le mercantie leq̃le uẽ
gano in porto de Peſaro circa il datio de fondigagio de li colli: ſe/e/ſtatuito & ordi
nato che ciaſcuno che cõdurra/o/ariuara cõ le mercãtie de qualũq; ragione nel por
to de Peſaro per q̃lla debia pagare el datio de li colli ſecõdo luſanza cioe ſoldo uno
per collo diſcaricãdola in Peſaro/o/menãdola uia: ſaluo ſe tal mercãtie ſe cõduceſſe
ro in ditto porto per infondicarle realmente in li fondichi dentro in la citta/ouero
in ſul porto in li magazini per li fondicheri approbati & cõpoſti ſecõdo lordine do
ue ſe tratta de fondicheri & q̃lla ſe infondichi infra tre di doppoi che ſara arriuati
in ditto porto: altramẽte paſſati ditti tre di debia pagare ditto datio de colli ut ſu
pra: excetto foglia da cõciare curami nõ habia a pagare fondicagio diſcaricandoſi
in Peſaro. Et ſimilmẽte per obuiare alle malitie de fraudãti de ditti datii ſe ſtatuiſſe
che ſe alcuna barcha/o/altro legno ueniſſe in ditto porto cõ mercantie: & q̃lle tutte
o/parte uoleſſe mãdare in altro loco & p̃ tal cagione andaſſe fuore de la põta de la
palata a diſcaricarla in altra barcha p̃ fraudare ditto datio/che ſe una de ditte bar
che tornara in porto ſia tenuto pagare ditto datio p̃ trãſito per tutte ditte robbe
portate uia: & in q̃lla che tornera li foſſe de ditte robbe reſtate per q̃lle anche de-
bia pagare & ſiano obligati per laltre mandate uia inſieme cõ eſſa barcha. Declarã
do etiã che quãdo ditte mercantie ſe cõdurãno dentro dal ditto porto ſe uendeſſero
per li cõducenti che per q̃lle ſe paghe ditto datio de colli quatũq; poi q̃lle ſe infon
dicano: etiãdio infra ditti tre di. Declarãdo etiã che ſe alcuna barcha/o/altro legno
paſſando per il lito nel diſtretto di Peſaro cõ mercantie & altre robbe & temettera
ponte in terra cauo/ouer alzana per q̃lle debia pagare ditto datio come ſe fuſſeno
intrate in porto. Et ſimilmente ſe ſorgeſſeno dentro da le ponte de le palate con
ditte robbe debiano pagare ut ſupra.

❡Itẽ acio che lo officiale del porto ſia piu ſolicito a fare il ſuo officio: ſe ſtatuiſſe che
gionto che ſarãno ditte mercãtie in ditto porto ditto officiale ſia tenuto q̃l di che
giongerãno torre in nota la quãtita de li colli & qualita de mercãtie & il nome del
mercatante/ouer patrone di barcha & in una bolletta preſentarle al referẽdario de
Peſaro/ouero al datiero & torre per cautela al ditto mercatante/o/patrone di bar-
cha il timone/o/altro pegno: talmente chel nõ ſe poſſa partire de ditto porto ſen-
za licentia de ditto refrendario/o/datiero. Et quãdo ſenza diſturbo & incõmodo de
ditto mercatante/o/patrone nõ ſe poteſſe uedere la quãtita de ditti colli & qualita
de mercãtie che allhora ſe habbia a ſtare al iuramẽto de ditto mercatãte/o/patrone
& ſimilmente de le mercantie & robbe che ſono a refuſo che ſe ſtia al ditto loro iura
mento circa il ualore coſto & peſo de q̃lle: & ultra la diligẽtia de ditto officiale ut
ſupra: che ogni modo ditto mercatante/o/patrone di legno ſia tenuto & debia giõ
to che ſara in porto manifeſtare al ditto officiale la ſua uenuta & dare in nota la

quātita de li colli & robbe a refuſo alla pena de diece libre dapplicarſe al ditto cōmu ne per una parte & per una parte al datiero ſe datiero li ſera deputato. E ſimilmē te ditto officiale che manchaſſe in alcuna de le preditte coſe caſcha in la medeſima pena de diece libre de applicarſe ut ſupra.

Pagamēti de mercātie & robbe che ſe cauano/o/ſono p trāſito per terra.

IN prima che niſſuna perſona foreſtiera de qualunq̄ cōditione ſe ſia poſſa ne debia trare/o/far trare de la citta de Peſaro/o/ſuo diſtretto alcuna mercantia/o/altra robba che ſia de peſo de libre cinquāta inſu/ſenza bolletta de lofficiale acio deputato & debia pagare a ragione de ſoldi dui p ſoma de beſtia mulina/o/cauallina & de ſoldo uno per ſoma de aſino ſotto pena de ſoldi quarāta. Excetto ſe alcuno foreſtiero per cagione de guerra che fuſſe a caſa ſua/o/ſuo paeſe ſe reduceſſe con ſue robbe in Peſaro/o/ſuo cōtado che in tal caſo nō ſia obligato pagare li ſoi arneſi & maſſaritie de caſa: ma ſolamente de robbe mercantile.

Itē che ditto datio ſiano obligati a pagare cittadini & diſtrictuali de Peſaro de coſe mercantile ſolamente & nō altro ſotto la ditta pena de.xl.ſoldi ut ſupra.

Item che per caricho fardello/o/collo che nō peſaſſe il peſo de le cinquāta libre nō ſe paghi alcuna coſa: ma ſe ditto caricho fardello/o/collo/o/ſoma paſſaſſe cēto cinquāta libre ſina in.300.paga per meza ſoma da mulo/o/da cauallo: & quello inſu paghi per una ſoma come/e/ditto de ſopra: & che del ditto peſo ſe ſtia al ditto de chi caua fora col ſuo iuramento ſotto ditta pena.

Lignami.

ITē che qualunq̄ pſona uora cauare/o/ſara per tranſito cō lignami da edificio/o/lauorato/o/paghe ſol. uno p ſoma da mulo/o/de beſtia cauallina: & diñ. ſei p ſoma daſino.

Melarancie.

ITem che melarancie & peſce freſcho che ſe cauara fora de la citta/o/diſtretto di Peſaro/o/ſia per tranſito paghe come de lignamе ſoldo uno per ſoma de mulo & beſtia cauallina & ſei dinari per ſoma de aſino.

Frutti.

ITem qualunq̄ perſona ſara cauare/o/cauara pomi come ſono pere/mele/ cereſcie/ & qualunq̄ altra generatione de frutti quali ſe uēdeſſero/o/foſſero ſoliti a uēderſe a meſura fora del diſtretto de la citta de Peſaro ſia obligato pagare al datiero ſoldo uno per ſoma: & intendaſi la ſoma eſſere de tre quarti coſi anche chi uora cauare fichi ſecchi paghi per ciaſcuno mazzo un quatrino alla pena come di ſopra. Excetto ſe cittadini/o/diſtrictuali de Peſaro mādaſſino a donare ditti fichi ad alcuno loro parente/o/amici/ouero q̄lli cōduceſſero/o/faceſſero cōdurre per loro proprio uſo fora del diſtretto di Peſaro che in tal caſo nō ſiano obligati a pagare coſa alcuna & in queſto ſe habi a ſtare a iuramēto di q̄l tale che uorra cauare/o/far cauare.

Itē che ciaſcuno portanaro/o/ guardiano de porta nō debia laſſare uſcire fora de le porte alcuna mercātia/o/altre robbe ſopta nominate ſenza bolletta del officiale/ouero datiero: alla pena de diece libre per ciaſcuna uolta che contrafara. Qual pena uada in cōmune & ſe ce ſara accuſatore debia guadagnare la mitta de ditta pena & ſia tenuto il ſuo nome ſecreto come etiā/e/ſtatuito in la ſequente prouiſione ſopra le mercantie & robbe che ſe cauano per uia de mare nel ultimo capitulo.

Pagamẽti de mercãtie & tobbe che ſe cauano per la uia de mare.

IN prima che tutti li guadi che ſe cauerãno ꝑ la uia de mare paghi ſoldo uno per balla al ditto officiale /o/ datiero ſotto la pena come diſopra chi caua per terra.

¶ Item per ualinea / ſcotano / & altre ſimile coſe a teſuſo ſe cauaranno ut ſupra paghi ſoldi quatro per migliato ſotto la ditta pena.

¶ Item qualũq; pſona nora cauare fora del diſtretto di Peſaro per uia de mare pomi come ſono pere/ mele/ cereſe & qualunq; altra generatione de frutti quali ſe uẽdeſſeno /o/ foſſeno ſoliti uẽderſe a meſura per quelle & ſimilmẽte per ciaſcuno mazzo de fichi nel modo & forma come /e/ ditto deſopra de chi caua frutti per terra.

¶ Itẽ che dognaltra mercãtia che nõ foſſe obligata ad altro datio che ſe traeſſe ꝑ la uia de mare paghi ſol. nno ꝑ collo declarãdo chel collo ſe intẽda nel modo che /e/ ditto diſopra/ doue parla de pagamẽti de robbe che ſono per trãſito per nia de mare.

¶ Itẽ che ciaſcuno portinaro /o/ guardiano de porta alla pena de. x. lib. ꝑ ciaſcuna uolta che cõtrafara nõ debia laſſare uſcire dele porte alcuna mercãtia /o/ altre robbe ſopra nominate ſenza bolletta del officiale/ ouer datiero. Et ſimilr̃ nõ laſſano intrare in la citta alcuna mercãtia /o/ tobbe ꝓditte che ueniſſero ꝑ uia de mare ſenza bolletta del officiale del porto /o/ datiero ꝓditto alla ditta pena dapplicarſe al ditto cõmune de Peſaro: & ciaſcuno poſſa accuſare & habi la mita de ditta pena & ſia tenuto ſecreto.

Pagamẽti de robbe foreſtere ꝑ mare & ꝑ terra che intrarãno in Peſaro ꝑ uẽdere.

LEgname foreſtiero da edifitio tauole & qualũq; altra generatione de lignami da operare come doghe da fare maſtelle & botte/ maſtelli & botte noue / bagnoli & cõche & ſimili uaſi de legnami melaranze/ peſce freſcho/ ſtore/ aglio/ & cipolle dogni ſorte & qualũq; lauoro de terra cotta ſe cõduceſſe & uẽdeſſero in di de merchato a menuto cioe mercore & ſabbato: ma ſe ditte robbe exceptuate ſe uẽdeſſeno igroſſo cioe /a/ ſoma in di de mercato /o/ che ſe cõduceſſeno /o/ uẽdeſſero in altro di che di de merchato che allhora paghino come laltre coſe ꝓditte: ma ſe caſo foſſe che q̃lle nõ uẽdeſſe /o/ uoleſſe portarle fora del diſtretto paghi ſimilr̃ uno per cẽto ſecõdo el ꝓcio che /e/ coſto al mercatãte /o/ di cio ſe ſtiã al ſuo iuramẽto: & ſe fuſſe uẽdute parte & parte uoleſſe portar uia paga alla ſtima de q̃llo che ſe uẽduto: & acio nõ ſe cõmetta fraude ſe alcuno cittadino habitãte de Peſaro diceſſero alle uolte ditte coſe eſſere loro chel Vicario dela gabella debia diligẽtemẽte itẽdere cõ ſacramẽto de una parte e/ laltra & uedere lettere & aduiſamẽte de mercãte & per qualũq; altro modo li pare piu eſpediẽte trouãdo alcuno in fraude /o/ in bugia q̃llo cada de fatto in pena de. xxv. libre dapplicarſe come diſopra. Declarãdo ꝑho che q̃lũq; cõdurra lignami da bruſare ꝑ uẽdere de q̃lũq; loco in la citta de Peſaro nõ ſia obligato pagare coſa alcuna: ma accadẽdo che q̃lle uoleſſe portare fora del diſtretto paghi bolognino uno per paſſo.

Pagamenti de fondichagii & fondichieri.

IN prima che niuna pſona poſſa infondichare alcuna generatione de mercãtie de qualunq; foreſtiero/ ſe prima tal fondichiero nõ ſara approbato al ditto fondicare per el cõſeglio dela citta de Peſaro & cõfirmato ꝑ lo Illuſ. Signore: ne etiã el ditto datiero poſſa accordare ne dare licẽtia de infondicare per alcun modo ad altra pſona che alli approbati & confirmati ut ſupra: ſotto pena de uinticinque libre per ciaſcaduna uolta de applicarſe alla camera ut ſupra.

¶ Item che haute ditte ꝓbatione & licẽtia q̃lla ſi debia regiſtrare in cãcellaria del cõmune de

mune de Peſaro & ciaſcuno coſi approbato & ſcritto debia pagare ꝑ ciaſcuno anno
al ditto cõmune /o/ ſuo datiero ducati cinq; /e/ mãcho ſecõdo le facẽde del fondichie
ro alla declaratione del Vicario dela gabella & miniſtri dela camera. In caſo chel
fondichiero & datiere foſſero in diſcordia alla declaratione de liq̃li ſe habia a ſtare
ſenza replicha alcuna & ditto pagamẽto ſe debia far in due uolte / cioe in pricipio dogni
ſei meſi. Declarãdo chel pricipio ſintẽda paſſato el prio meſe de ciaſcun de ditti ſei meſi.

¶ Item che qualunq; nõ approbato & deſcritto ut ſupra: ultra la ditta pena ſia obli
gato fra un di naturale notificare & dare ꝑ ſcritto al ditto cõmune /o/ ditto ſuo da-
tiero la quãtita de li colli che hauera infondicato alla pena de.x.bol. per collo & aſſi
gnare che hara debia pagare un bol. per collo del ſuo: ultra el datio ordinario.

Declaratione de datii de tempo de fiera.

Conciosia coſa che piu de le uolte la fiera de marzo /e/ de nouẽbre ſe ſole refor-
mare per tutto el meſe: ſe ſtatuiſſe che tutte le mercãtie che ſe cõprarãno in fiera
& cauarãno de la citta & porto de Peſaro: tanto li primi .xv. di ordinarie alla fiera
quãto li altri.xv.di la foſſe ꝓlongata: ſiano liberi & frãchi de pagare il datio ꝑditto.

¶ Item ſe accadeſſe che alcuno per nõ pagar datio intra li ditti primi.xv.di & ꝓroga
tione cauaſſe de la citta & metteſſe ditte mercãtie in barcha & per qualũq; ragione
ditte mercãtie ſe retrouaſſero dẽtro da le pallate del porto ouer diſtretto de Peſaro:
paſſati ditti.xv. primi di & prorogatione ſiano tenuti pagare ditto datio come ſe
quelle ſe cauaſſero per altro tempo fora de fiera ſotto ditta pena.

¶ Itẽ che tutte mercãtie che ſe trouerãno eſſere cauati de la citta de Peſaro ꝑ metterle
in barcha: & ſia in barcha al tẽpo del datiero uecchio & q̃lle per qualũq; ipedimẽto
nõ fuſſe rouſcite fora del porto / cioe fora dela punta de le pallate non poſſa eſſere
moleſtato el patrone de eſſe dal datiero nouo ad pagare datio alcuno: ma debia pa-
gare al uechio datiero ſi nõ ſara pagato.

¶ Item chel ditto datiere nõ poſſa per alcun modo domãdare da la cõmunita alcuna
remiſſione /o/ defalchatione del ſuo datio per cagione che diceſſe nõ potere / ouer nõ
hauer poſſuto reſcotere & farſe pagare ditto datio da perſone priuilegiate: dũmodo
quelle non haueſſeno hauto tale exemptione da eſſa cõmunita doppoi che eſſo da-
tiere haueſſe tolto ditto datio.

¶ Itẽ che ſe ditto datiere nõ fara le ſue paghe alli tẽpi debiti che ſia tenuto & debia
per la quantita che mãchaſſe: ultra la ſorte principale pagare bol. dui ꝑ ogni libra.

¶ Itẽ che ſe alcuno datiere del ditto datio ſotto colore che alcuno come fraudãte ditto
datio ſia caſchato in pena ſe fara pagare /o/ in tutto /o/ in parte ditta pena iniuſta-
mente che eſſo datiere de fatto caſchi in la pena del doppio de q̃llo che ſeria caſcha
to il fraudante / che con effetto haueſſe cõmeſſo tal fraude dapplicarſe per una parte
al ditto cõmune & per laltra parte /a/ quel tale /a/ chi fuſſe extorta ditta pena / ſe li ſe
ra accuſatore ne habia hauere la mita.

¶ Item ſe ſtatuiſſe & ordina che ciaſcuno cittadino de la citta de Peſaro poſſa con-
durre in la citta & porto de Peſaro ſenza pagare datio de fondicagio tutte ſorte de
mercantie che ſeranno per ſuo conto proprio.

¶ Item chi traeſſe peſcie freſco ſia tenuto prima chel traera pigliare la bolletta del da
tiere & pagare uno bolognino per ſoma / ſotto la pena de perdere la beſtia & la ſo
ma: & ſe ſera in barcha perdera la barcha & el peſcie.

Prouiſione ſopra el datio dela peſa dela ſtadera: cõ laq̃le ſe peſa le mercãtie.

IN prima che niſſuna ꝑſona de che conditione ſe ſia ardiſca ne ꝓſumi peſare alcuna
mercãtia ne alcuna altra coſa ne per directo ne indirecto. Saluo alla ſtadera di q̃llo
officiale che ſera deputato da.xxv. lib. inſu ſenza licẽtia del ditto officiale alla pena
de cẽto ſoldi per ciaſcun che cõtrafara: & ciaſcuno poſſi accuſare & denũtiare & ha
uera la quarta parte del bãdo & ſeraglie tenuto credẽza & lo reſto dela pena la mi
ta ſia del officiale dela ditta peſa: & laltra mita ſia del cõmune. Et ſe per caſo aue-
niſſe che nõ li fuſſe accuſatore & fuſſe accuſato per lofficiale deputato: la ditta pe-
na debia eſſere la mita del cõmune & laltra mita del ditto officiale: & queſto ſe in-
tenda de quelle coſe che ſia uſitato de peſare & de pagare.

¶ Itẽ che durãte el tẽpo dele ferie ſi q̃lle de marzo come q̃lle deoia Sante ꝑ ciaſcuna
coſa che ſe peſara de che ragione ſe ſia debia & ſia tenuto de pagare al ditto officia
le quatrini.ix. per centenato de peſo cioe la mita la parte che uẽde: & laltra mita la
parte che cõpra. Itẽdendo el ditto pagamẽto durãte otto di dapoi paſſata la fiera.

¶ Itẽ che paſſato el tẽpo dele ditte fiere & otto di dopoi ciaſcuna coſa che ſe peſara
ſia tenuto & debia pagare al ditto officiale quatrini quatro e mezo ꝑ cẽtenaro de
peſo: elquale pagamẽto debia pagare el cõpratore & nõ el uenditore.

¶ Itẽ chel ditto officiale ſia tenuto /a/ requiſitione de ciaſcun che lo rechiedeſſe andare
a peſare alle loro botteghe ouer doue fuſſe la mercãtia: & de q̃llo farſe pagare alla ſo
praditta ragione/ cioe quatrini quatro e mezo per cẽtenaro dal cõpratore: & q̃ſto ſe
intẽda ifra lãno cioe ſpirate le fiere & otto di dopoi ſotto pena al officiale ꝓditto
de ſol.xx. per ciaſcuna uolta che ſara richieſto & perda el datio de tale mercãtia che
ſe peſaſſe: elq̃le datio uada in cõmune per ciaſcuna uolta che cõtrafaceſſe eſſendo ri
chieſto: de laquale pena uenga la mita al cõmune & laltra al accuſatore.

¶ Itẽ chel ditto officiale ſia tenuto fare giuſtare le ſue ſtadere ciaſcun meſe una uolta da
q̃llo che hauera li peſi del cõmune: ſotto pena de lib.xx.de bol.per uolta che cõtrafa
ceſſe: laq̃l pena uada al cõmune per la mita: & laltra mita a chi laccuſaſſe.

¶ Itẽ chel ditto officiale/ ouer datiere: elq̃le hauera cõprato el ditto datio/ ouer peſa ſia ob
ligato fare le ſue paghe ordinarie & pagare al depoſitario del cõmune/ ſcdo li altri datii.

¶ Itẽ che li fondichieri che recetterãno mercãtie alcune de q̃lle ſe peſſaſſeno per uẽdere
in li loro fondichi/ ouer magazini ſenza licẽtia del ditto officiale debia incorrere in
la ſopraditta pena/ cioe ſoldi cento per ciaſcuna uolta che cõtrafarãno: & ſimilmẽte
ciaſcuno poſſa accuſare & hauera la terza parte de la ditta pena: & nientedimeno
ſia tenuto de pagare el datio & lo reſto ſe diuida ut ſupra.

¶ Itẽ che ciaſcuno mercato ſe fara ad peſo poſto che tal mercãtia le parte nõ uoleſſe
no peſare ſiano obligati & debiano pagare la peſa ſecõdo gli ordini ſopraditti cioe
per tẽpo di fiera q̃trini.ix. ꝑ cẽtenaro & fora de fiera q̃trini.iiii. e mezo ꝑ cẽtenaro.

¶ Itẽ ꝑche occurre alcune mercãtie nõ ſono ſolite a peſarſi come cori di moncaſtri &
faſcii de aciari ꝑche ſono ſolito a uenderſi a balle: ſe ſtatuiſſe che per ciaſcuna balla
de ditti cori el cõpratore habia a pagare quatrini otto: & ſimiliter el faſcio del acia
ro: & in tempo de fiera doppia ut ſupra.

¶ Item ſe accadera che ſe facia mercato de alcuna mercantia che ſia fora de la citta
al peſo de Peſaro ſia tenuto de pagare la peſa come /e/ ditto de ſopra cõducẽdo ꝑho
ditte robbe in la citta /o/ ſuo porto: poſto che la tal mercantia nõ ſe peſaſſe.

Prouiſione

Prouiſione ſopta el datio dela peſa del grano.

IN prima che nõ ſia licito a niuna pſona dela citta de Peſaro borgho /o/ porto che debia macinare ne far macinare per far farina grano /o/ altra generatione de biado ſe prima nõ lhauera pſentato & fatto peſare al officiale de la peſa deputato a peſare grano o/ altro biado: & habia pagato al datiero del cõmune per lib. 1 0 0. de grano/ouer altro biado ſoldo mezo: & da q̃llo ingiu per rata del ditto mezo ſoldo: & ſimilr̃ da q̃llo inſu cioe quatrini tre e mezo per cẽto: alla pena de. xl. ſol. per uolta & de pdere el grano /o/ altro biado. Cõ q̃ſto chel ditto datiero ſe debia pagare a ſaccho per ſaccho ſecõdo che el peſa poſto che una pſona feſſe macinare & peſare piu ſacchi inſieme. Et el datiero receuuto che lhauera el datio debia fare incõtinẽte la bolletta/ ſiche poſſa far macinare.

¶ Item chel peſatore & el datiero debia hauere al libro oue ſcriueno tutti q̃lli che farãno peſare el pagamẽto & el peſo de ciaſcuno & repeſare & reſcriuere la farina a chi la portara alla pena de uinti ſoldi per uolta & per ciaſcuno.

¶ Itẽ che niſſuno molinaro poſſa ne de debia receuere ne macinare grano ne altra biada de niſſuno deli pditti ſenza el bollettino de li peſatori che ſia inſul ſaccho & ſenza la bolletta del datiero alla pena de diece libre per ciaſcuno che cõtrafara. Itẽ che ciaſcuno molinaro debia li bollettini infilzare appreſſo de loro & aſſignarli al datiero nel molino de di in di ſecondo che uerrano alla pena de dieci ſoldi per uolta.

¶ Itẽ che ciaſcuno molinaro/o/altra pſona che portaſſe grano/o/altra biada a macinare p dinari ſiano tenuti la farina di q̃llo reportare al peſatore & farla peſare alla pena de. x. ſol.

¶ Item che ſel ſe trouera /o/ per loro peſare de le farine /o/ per altro modo la farina rieſca meno el molinaro ſia cõſtretto de fatto a dare q̃lla che mãchara: & ultra q̃lla a pagare doi ſoldi per libra de farina che manchaſſe. De laquale pena el terzo ſia de quello dela farina: & le due parte ſia del zoccho de la gabella & el peſatore ſia tenuto ad palificare queſto alla pena de uinti ſoldi per uolta.

¶ Item che ciaſcuna perſona che faceſſe macinare grano /o/ altra biada dela citta cõta de Peſaro per trarlo ſia tenuto de farlo peſare & pagare el ditto datio al datiero.

¶ Item che niſſuno molinaro poſſa ne debia p ſe /o/ per ſua fameglia macinare ne far macinare grano /o/ altra biada ſe prima nõ lha fatta peſare & bullare & torre la bolletta & pagare el datio preditto alla pena de ſoldi uinti & de perdere el grano.

¶ Item che niſſuno datiero poſſa ſe cõponere con niſſuno molinaro ne con altri per modo /o/ per forma che nõ ſiano/tenuti ad peſare el ditto grano.

¶ Item che neſſuno molinaro poſſa per ſe ne per interpoſita perſona uẽdere farina ne far fare pane ad uendere alla pena de quaranta ſoldi per uolta.

¶ Item che nõ ſia licito ad alcuna pſona ſenza licẽtia del peſatore portare grano a macinare a neſſuno molino dela citta & borghi ne de q̃lli cauare farina de notte tra luno batoccho & laltro alla pena de ſol. xx. per uno che cõtrafara: & ſimile pena paghi el molinaro che receuera il grano /o/ dara la farina al ditto tempo di notte.

¶ Itẽ che qualũq; pſona cõdurra dẽtro de la citta & borghi de Peſaro farina/o/pane cotto: q̃llo debia aſſignare incõtinẽte al datiero & pagare del pane uno bol. p cẽtenaro de peſo: & de la farina el datio ordinato alla pena del datio doppio & pder el q̃rto de la farina/o/pane.

¶ Itẽ che ſe p caſo de moria alcuno cittadino fugiſſe nel cõta de Peſaro ſia tenuto pagare el ditto datio alla peſa a Peſaro. ¶ Itẽ che a neſſuno cõtadino ſia licito a tenere farina in citta per uẽdere ſenza licẽtia del datiero alla pena del datio doppio & pderne el q̃rto.

¶ Itẽ che ciaſcuna pſona che habita nella corte de Peſaro ſia tenuto dare p ſcritto tutte le loro bocche grãde & piccole & maſchii & femine da tre anni inſu. Infra el termine del bãdo che andara & dapoi infra il termine de uno meſe debia hauer pagato al ditto datiero cinq; ſol. per ciaſcuna de le ditte bocche: ſotto pena del doppio: nõ obſtãte che gia per altro tẽpo ello ſia ſtato altroue purche habita infra lanno del datiero. In la corte de Peſaro uno meſe di cõtinuo: ſaluo & exceptuato tutti qlli che foſſero exẽpti per la forma de li ſtatuti /e/ moſtraſſe la cartha de la exẽptione: & ſaluo & exceptuati li lauoratori de li homini de la citta & corte & diſtretto di Peſaro/ qli poſſano al tẽpo de fare le uigne & altri lauoteri ſtare & habitare in li loro lauoteri & nõ ſiano aſtretti a pagare ditto datio de le bocche: purche paghino el datio de la peſa in la citta: & ſimilmente li lauoratori del cõta che ueniſſero a lauorare li lauoreri de le uigne & altri lauoreri in la corte de Peſaro poſſano uenire ad habitare in la ditta corte purche paghino la colta de le bocche alli loro caſtelli/ ouer uille loro: & ſiano exceptuati cittadini che andaſſero a ſtare fora de la citta in le loro poſſeſſione /o/ in uilla pagando quelli in la citta.

Prouiſione ſopra el datio del nolo de le caſe.

IN prima che ciaſcuna pſona de la citta & cõta & diſtretto de Peſaro quale dara caſa/ ſtazone/ caſina /o/ capãna ad naulo/ ouer a piſione debia pagare al datiero del cõmune per ciaſcuno anno uno bolognino per libra de qllo che nauligera: & ſe per meno tẽpo ſe dara paghe p rata del tẽpo el ditto datio. Et ſe per caſo chi haueſſe tolto alcuna de le ditte caſe ad naulo ſe ne fugiſſe per maleficio /o/ per debito /o/ moriſſe per modo che lui & ſua fameglia nõ la teneſſe & nõ la habitaſſe: per tutto el tẽpo ſia tenuto de pagare el datio per quello tẽpo lhauera tenuta & habitata & nõ per piu.

¶ Item che ſel tempo del naulo/ ouero piſione pigliaſſe del tẽpo de dui datieri: el datio preditto ſe debia pagare a ciaſcuno datiero per rata del tempo ſuo.

¶ Item che ſe caſa alcuna ſe dara/ ouer alcuna de le pditte coſe per lamore de dio realmẽte a poueri & a miſerabile perſone nõ ſiano tenuti de pagare coſa alcuna del datio preditto: & ſimilmente nõ debia pagare de caſe/ caſine/ & capanne che ſiano nelle poſſeſſione doue habitaſſeno li lauoratori de qlle. ¶ Itẽ che qualunq; ſara arte /o/ alcuno altro exercitio p ſe medeſimo in alcuna ſua bottega p qlla nõ ſia tenuto pagare il ditto datio Ma ſe in qllo hauera cõpagno per la parte del cõpagno ſia tenuto de pagare.

¶ Item chel ditto datio ſe debia reſcotere per lo datiero de ſei meſi in ſei meſi: & coſi el datiero debia hauer pagato la mita de le ſue paghe in capo de li ſei meſi: & laltra mita al fine del tẽpo del datio. ¶ Itẽ che caneue da uino in citta/o/cõta che ſe apegionaſſeno nõ ſiano tenuti pagare alcuno datio: ſaluo li magazini del porto che debiano pagare.

¶ Itẽ acio che nõ poſſa naſcere alcuno incõueniẽte come /e/ nato nel tẽpo paſſato: ciaſcuno datiero del ditto datio p tutto el ſuo tẽpo per tre meſi dapoi finito lanno debia hauer riſcoſſo el ditto datio: liqli tre meſi paſſati nõ poſſa riſcotere per niſſuno modo.

¶ Itẽ che ſe alcuno affittara caſa /o/ bottega retenẽdo in ſe de poſſere reaffittare tale caſe o/ botteghe al tẽpo de le fiere debia pagare nõ ſolamẽte de la prima affittaſione: ma ẽt de qlla chel ſara per el tẽpo de la fiera: ſe ueramẽte ſe affittara al principio tale caſa /o/ bottega con le fiere nõ ſe debia pagare ſe nõ el datio de la prima affittagione ſe bene colui che la toglieſſe affitto laffittaſſe poi ad altri.

¶ Item ciaſcuno che teneſſe caſa /o/ bottega per laquale ſe allegaſſe tale caſa eſſere exempta colui che habitara tale caſa/o/bottega nõ paghe el datio ne ẽt qlli de li Mag. Signori.

Item

¶ Itẽ ciaſcuno che affittara alcuna caſa /o/ bottega ſel ſe trouara fora del terreno al tẽpo de pagare el datio ꝑdirro colui che tenera la ditta caſa/o/bottega a nolo debia pagare el datio

Prouiſione ſopra el Dario de molini & triccoli. .

IN prima che per ciaſcuna ſperiaria de la citta borgho & porto de Peſaro ſe debia pagare al datiero del cõmune libre tre per ciaſcuno anno.

¶ Item per ciaſcuna merciaria ſe paghi ſoldi uinti per anno. Item che ſe alcuno faceſſe merciaria triccolaria inſieme paghe libre tre per anno.

¶ Item chi feſſe triccolaria magiore ſia tenuro de pagare libre tre lanno & tricolaria magiore ſe intenda chi tiene olio/carne ſalara/ & peſce ſalato.

¶ Item che ciaſcuno che tiene triccolaria mezana ſia tenuto de pagare ciaſcuno anno.xl. ſoldi: & triccolaria mezana ſe inrenda chi tiene caſcio & peſcie ſenza olio.

¶ Itẽ chi riene triccolaria minore paghi ꝑ ciaſcuno anno ſol.xx. Et triccolaria ſintẽda minore chi tiene a uẽdere de coſe minore ſenza alcuna de le ꝑditte: & q̃lũq; de le ꝑditte pagara tre lib.ꝑ anno nõ ſia tenuro a pagare piu ſe bene faceſſe & teneſſe tutte le ꝑditte coſe iſieme.

¶ Item hortulani che fano ſoi horti paghino quaranta ſoldi per anno ꝑ ciaſcuno horro.

¶ Itẽ hortulani che tẽgano horti altrui paghi.xx.ſol. ꝑ anno: & q̃ſti dui capituli ſintẽdano de hortulani cõtinui ꝑ tutto lãno /o/ ꝑ la magior ꝑte de lãno. Quelli che uẽderãno certa ꝑte de lãno alcuna coſa cioe meloni/ citronelli/ zucche/herbe/ cipolle paghe.v.ſol. ꝑ uno lãno.

¶ Item molini da olio de la cirta & borgho debia pagare per ciaſcuno cinquãta ſoldi per anno nõ obſtante che glie ſia piu che una macina in una medeſima caſa.

¶ Item che ciaſcuno che hauera coze in la citta/ borgho /o/ corre de Peſaro debia pagare per ciaſcuno anno uinticinq; ſoldi per una: & queſti dui capituli ſe intẽdano quando li ditti molini & coze macinaſſero /o/ poco /o/ aſſai & nõ ſe intenda altramente.

¶ Item che ciaſcuna ſtazone de ligname & ferro /o/ de ligname ſolo paghi.xx. ſol. ꝑ anno forni de la cirta & del borgho debia pagare.x.ſol. per anno ſe ſcaldaſſeno poco /o/ aſſai.

¶ Item che ciaſcuno albergarote da raza debia pagare uinti ſoldi per anno: & gli altri albergatori debiano pagare diece ſoldi per uno anno.

¶ Item che ciaſcuno beccharo ſia tenuto de pagare uinti ſoldi per uno lanno: & debiaſe reſcotere per ſei meſi da chi rrouara fare larte: & ſe intrara a fare larte in gli altri ſei meſi poſſa reſcotere per glialtri ſei meſi.

¶ Item chel datiero de q̃ſto datio debia deponere & fare le ſue paghe de meſe in meſe per rata: & lo ditto datiero paſſato el primo meſe del datio poſſa reſcotere per li primi ſei meſi & paſſari li ſette meſi de lanno poſſa reſcorere per li ſecondi ſei meſi: & piu chel ditro datiero ſe nõ hauera reſcoſſo el dirro datio infra el tẽpo del datio: & tre meſi da poi nõ poſſa poi riſcotere da niſſuno. Panuenduli paghe ſol.x. per uno lanno.

Prouiſione ſopra el datio del medrio & del quarto.

IN prima che ciaſcuna coſa che ſe uendera in la cirta de Peſaro /o/ borghi /o/ porto ad meſura etiã chella nõ ſe meſuraſſe paghe al datiero del cõmune una caza raſa ꝑ quarto de le cazze ordinate al ditto datio: & queſto ſe intenda noce/ caſtagne/ ghiande/ & ſemente de lino/ mele/ & pere paghe quatro dinari per ſoma.

¶ Itẽ che ſe alcuno mercatãte foreſtiere/ cittadino/o/cõradino cõduceſſe alcuna coſa che ſe meſuraſſe defora del terreno ꝑ trarla ſe nõ la meſura nõ ſia tenuto pagar: ſaluo ſel mercaro di q̃ſta coſa nõ fuſſe fatto alla meſura de Peſaro che allhora ſe debia pagare/o/meſurare/o/nõ.

¶ Item che ſe alcuno conduceſſe ſcotano & uendeſſalo qui paghe /o/ meſurare /o/ nõ uno

ſoldo per ſoma: & coſi li calzolari chel conduceſſeno per ſua arte.

¶ Item ciaſcuno che uende olio in citta /o/ in cõta paghi dui dinari per medrio al ditto datiero /o/ meſurare /o/ nõ. Declarando chel medrio debia eſſere de trenta ſette libre a ragione de oncie uintidue per cadauna libra.

¶ Item che q̃lli de li molini & coze ſiano tenuti pagare al ditto datiero p̃ ogni migliara de quarti dolina.xxxvi. ſol. & diñ.x. alla pena de cinq; ſoldi per uno: & tãte uolte quãto ſara cõtrafato in alcuno de ditti capituli: & poſſi poi ſenza altro pagamento meſurarlo nelli molini & coze come li piace cõ li medrii loro liquali debiano eſſere bollati: & etiã dio con quelli del cõmune che glie debiano eſſere preſtati ſenza pagamento.

¶ Item che cittadini & contadini a loro granari & foſſe poſſano meſurare & uendere grano & ogni altro biado con loro quarti bollati con la bolla del datiero de quello anno: & ſenza alcuno pagamento: & ſe tolleſſeno quello del cõmune paga el ditto datio: & queſto ſe intenda de li medrii da olio.

Prouiſione ſopra el datio del uino che ſi uende a ſpina.

IN prima che ciaſcuno tauernaro / hoſtiero /o/ altra pſona: laq̃le uoleſſe uendere uino /a/ menuto / ouer a ſpina in la citta & borghi /o/ porto de Peſaro primamẽte debia & ſia tenuto fare bollare el uino che uora uendere alli datieri del cõmune alla pena de uinticinq; libre per uolta che contrafaceſſe.

¶ Item che ciaſcuno de li ſopraditti che uẽdera uino a menuto ſia tenuto & debia pagare al datiero la mita de li denari che montara el ditto uino al precio che ſara bollato.

¶ Item chel ditto datio ſe debia pagare bollato el ditto uino /o/ uendere /o/ nõ elquale datio debia hauere pagato infra otto giorni dal di ſara bollato.

¶ Itẽ che niſſuno hoſtiero poſſa uendere nel ſuo albergo ne dar beuere ne far dare a niſſuna pſona nelli ſoi alberghi per ſi ne per la ſua fameglia altro uino che il uino bollato al modo preditto alla pena de xxv. libre per ciaſcuna fiada che contrafaceſſe.

¶ Itẽ per obuiare chel nõ ſe poſſa cõmettere fraude che niſſuno hoſtiero per ſuo bere /o/ per la ſua fameglia nõ poſſa tenere nel hoſtaria uino che nõ ſia bollato p uendere / ouer uino elq̃le intenda de uendere elquale tutto debia mõſtrare & appaleſare al datiero / acio chel poſſa ſignare al ſuo modo cõ lo filo /o/ cera ſiche nõ ſe poſſa trare ne uẽdere ſe nõ qñ ſara bollato p uendere come ancho ſe dice de ſotto: ſaluo chel uino che ſia tãto differẽtiato dal uino p̃ditto che nõ ſe glie poſſa cõmettere fraude: elq̃l prima debia mõſtrare al datiero / ne metterlo a mano ſenza licẽtia del datiero ſotto la ditta pena: & el datiero li debia dar la ditta licẽtia: & ſe nõ la uoleſſe dare ſe ſtia al iuditio del Vicario de la gabella.

¶ Item che ſel ditto datiero /o/ ſuo meſſo trouaſſe in niſſuna hoſtaria uino in barile /o/ in fiaſche /o/ boccale /o/ ſimile che non fuſſe da lui bollato /o/ di quello differentiato che ſia licito de bere alli hoſteri /o/ ſua famiglia quello glie ſia meſſo per fraúde come lo haueſſe uenduto & non bollato.

¶ Item che niſſuno hoſtiero /o/ di ſua fameglia poſſa ſtare alla tauola con niſſuno hoſte a mãgiare ſaluo non beua del uino bollato alla pena de quaranta ſoldi per uolta.

¶ Itẽ che niſſuna pſona poſſa portare uino bollato a fiaſche ne a barile ne a bocchale p uẽdere altroue ſenza licẽtia del datiero: & chi cõtrafara caſchi in pena de ſol.xl. p uolta.

¶ Itẽ in le tauerne & caſe doue ſe uẽde uino a ſpina in le caſe cõtingue a q̃lle doue uſano beuere uino de tauerna q̃lli che uãno alle tauerne nõ ſe poſſa bere cõdurre ne tirare dal

tro uino

tro uino che del uino bollato in le ditte tauerne alla pena de.x.lib.p ciaſcun che cõtrafara.

Itẽ chel nõ ſe poſſa uẽdere uino a ſpina ne far tauerna fora de le porte & porto de Peſaro in la corte de Peſaro ſenza licẽtia del datiero ſe nõ al tẽpo de le feſte alli lochi uſati cõ licentia del officiale de le gabelle pagando la gabella nel zoccho al modo uſato.

Item chel ſia licito al datiero & ſoi officiale andare ſenza lume fino alle ditte due hore & una hora de notte & poſſere portare de di & de notte le arme ſenza pena /o/ bando.

Itẽ che ciaſcuno hoſtiere ſia tenuto a uolunta del datiero aſſignare & mõſtrare tutto el uino che hauera in la ſua hoſtaria/ ſiche lui el poſſa ſignare & cõciare chel nõ ſe poſſa far fraude: & chel nõ ſia licito hauere ne tenere uino fora de la ſua hoſtaria ſenza licẽtia del datiero. Et chi cõtrafara in neſſuna de le ꝑditte coſe paghe.xl.ſol. per ciaſcuna uolta & el datiero ſia tenuto darli licentia. Et ſe gli fuſſe alcuna differẽtia remãghi in lo arbitrio del Vicario de la gabella.

Item che ſe neſſuno tauernaro/ hoſtieri & altri che uendeſſe uino a ſpina nõ podeſſe ſpaciare el uino bollato infra termine del datio di quello datiero che lo hauera bollato habia termine cinq; di a poſſerlo ſpaciare al tempo del datiero che intrara ſenza altro pagamẽto. Ma paſſato el ditto termine nõ ſia licito a poſſerlo uẽdere q̃llo li ſera remaſto ſenza licẽtia del nouo datiero ſotto la ditta pena.

Itẽ ꝑche per lo paſſato ſe ueduto che alcuno ſotto colore de cõpagnia & de corteſia hãno cõprato la uegia/o/uaſcello del uino alq̃le ꝑ tutto el di uãno & cõducano brigata a bere & farlo per corteſia: & per q̃ſto & altro ſimile modo hãnno fatto grã dãno & fraude al datio: per cio per laduenire nõ ſia licito a ueruno le predicte coſe fare: ſotto pena de uinti ſoldi per uolta a chi cõtrafara: & piu & meno in arbitrio del Vicario de la gabella conſiderata la qualita de le perſone & la qualita del fatto.

Item chel non ſia licito al datiero ſcandagliare li uini che ſe bollara per uendere a ſpina ſe nõ una uolta in principio al torre de la ſummeza del uaſo. Et a niſſuno che uenda a ſpina ſia licito per alcun modo poi chel uino e bollato giongergli uino ne acqua: alla pena de uinticinque libre per uolta chi contrafara.

Item chel noſtro Illuſ. Signore poſſa fare gratia de ogni pena de la parte del datiero & quando li parera che alcuno foſſe caduto in pena ſenza dolo.

Itẽ chel datiero ſia tenuto & debia fare cõpoſitione ragioneuole cõ li hoſtieri tutti & nõ ſe acordãdo ſe habia a ſtare a declaratione del vicario de la gabella & de li miniſtri del ſignor.

Itẽ che qualunq; cittadino /o/ habitãte nõ hoſtiere ne tauernaro teneſſe alcuno in caſa a meſe /o/ anno ꝑ denari nõ debia pagare datio. Ma chi teneſſe da uno meſe in giu a di /o/ ſettimana nõ poſſi dar ſuo uino a q̃lli ſenza datio: ſotto la pena che ſe cõtiene in la ꝓuiſiõe.

Itẽ che niſſuno tauernaro /o/ altra ꝑſona che uẽdeſſe uino a ſpina poſſa ne debia tenere ne operare in le loro tauerne niſſuna meſſura che nõ ſia iuſta & bollata de la bolla del datiero & de la bolla del datiero de la bolla ſotto q̃lla pena che ſe cõtiene in le ꝓuiſione.

Itẽ qualũq; cittadino cõtadino /o/ terrero che uoleſſe aprire caniua poſſa uẽdere uino pagando un fiorino per uegia intendendo de ſome.xii. dechiarando chi uendera ditti uini nõ poſſa dare da mangiare: ſotto pena de cinq; libre per uolta chi contrafara.

Prouiſione ſopra il Datio de la Bolla.

IN prima che ciaſcuna ꝑſona de la citta cõta & diſtretto de Peſaro quale tẽga in caſa ouer ſtazone alcuna ſtadera piccola /o/ grande bilãce de alcuna ragione marchi/ paſſi da

meſurare pāno & generalmente ogni altro peſo de ferro de mettallo/ de piōbo/ouer de pietra cō loq̄le ſe poſſa peſare/ouer quarto mezo quarto/bernarda/ ꝑuenda/meza pro uēda/medrio mezo medrio/quarrarolo/libra meza libra/ouer meſura cō laq̄le ſe da olio a/dinaro oncia & meza oncia/barile da uino/bocchale/meza terzarola/foglietta & gene ralmēte ogni altra meſura: cō laq̄le ſe meſuraſſe uino q̄rti da la calcina & geſſo & ogni altra coſa cō laq̄le ſe meſuraſſe/o/peſaſſe libra oncia & meza oncia/o/peſaſſe q̄lle debia hauer bollato & fatro bollare ciaſcuno anno una uolta & al tēpo de ciaſcuno datiero & infra el termine del bādo che andara per la ditta cagione & pagare al datiero q̄trini quattro e mezo per ciaſcuna bolla ſotto pena de cinq; ſol. per bolla de ciaſcuno che cōtrafara. Saluo che poſto in uno marcho fornito/o/ce ſiano fatte piu bolle come che ſo no diuerſi peſi nō ſia tenuto di pagare ſe nō per una bolla tāto al datiero: & coſi ſe in tenda per le bilance cioe quatrini quattro e mezo per para. Et le ꝓditte coſe nō habiano loco ſe alcuno teneſſe alcuna de le ꝓditte meſure/o/ peſi nō per uēdere/o/cōprare ma a ſuo uſo ꝓprio pure che nō lo tenga in ſtazone doue ſe nēda/o/ cōpre: excepte le barile che ſe debia bollare & pagare al tēpo de le uēdemie quatrini quatro per barile. Declarā do che ditto datiero ſia tenuto a meſurare ditte barile & ſignarle cō un ferro fatto ſo co & nō habia hauere altro pagamēto: & ſimilmēte uaſſelli da broccio da carri & ogni alrro uaſo che ſe carigiaſſe uino al tēpo de le uendemie & ſe alcuna pſona haueſſe alcu na meſura de le ditte meſure ſtadere billāce peſi: leq̄le nō foſſeno bollate de la bolla di q̄l datiero de q̄l anno loq̄le deſſe a pigione/o/ ꝓſtaſſe ad alcuna pſona laq̄le ſe cōpraſſe/o/ uendeſſe cō eſſe/ouer per cagione de cōprare/o/ uēdere ſia tenuro alla ditta pena & coſi chi la torra ſi ſciētemēte lhauera tolta & nō bollata. Declarādo che la barile del uino iuſta debia eſſere de bocali.xxiiii.& el bocale debbia eſſer de capacita de libre doe de olio quale olio a ragion de peſo debia eſſere de.xxii.oncie per ciaſcuna libra de olio: & la ſo ma del uino debia eſſere de bocali.48.& la uegia del uino debia eſſere de.xii.ſome.

Prouiſione ſopra il datio de la graſſia.

IN prima che ciaſcuna pſona quale trara de la citta/o/cōta de Peſaro olio/o/ carne ſalata debia torre la bolletta/o/hauere licētia dal datiero de pagare tre libre p migliaro dolio & de carne ſalata: & intēdaſe el migliaro de lolio.xxvii.medrii: & el migliaro de carne ſalata ſe intēda de mille libre a.xyiii.once per libra: ſotto pena del dacio doppio & perdere el quarto de la mercātia: & q̄ſto ſintēda per chi trara olio ſuo che nō habia cōpraro/o/carne ſalara ſua che nō lhabia cōprata. Ma chi cōpraſſe in la citta de Peſaro o/ſuo cōtado/o/ diſtretto olio/ carne ſalata per trare ſia tenuto p la cōpra de pagare ſei dinari per libra de dinari che coſta: & al tēpo del trare pagare le ditte tre libre per mi gliaro ſotto la ditta pena. ❡Itē che qualunq; uorra cōprare carne ſalata per trare de bia prima andare al datiero/o/notificare come lui nole cōprare carne ſalata ſenza dargli la quantita: & poi fatto che hauera la compra fra tre di notificarglie la quātita che hauera comprato: alla pena de ninti ſoldi per uolta chi contrafara.

❡Itē che qualūq; cittadino/o/cōtadino/o/ habitāte di cōrinuo in Peſaro/o/del cōta cōpe raſſe olio p ſuo ꝓprio uſo & de la ſua fameglia a medrio/o/mezo medrio & nō altramē te nō ſia tenuto pagare niēte ne el uēditore ne el cōpratore: & intēdaſe che glie ſia licito cōprare al modo ꝓditto per uno anno ſolo: & el uēditore nō debia pagare niēte. Saluo ſe lui nō lhaueſſe cōprato & hauēdolo cōprato ſia tenuto pagare ſei dinari per libra.

❡Itē che triccoli albergatori & ogni altra pſona che uēdeſſe olio a menuto ſiano tenuti

pagare

pagare al datiero ꝑditto a ragione de ſei bol. per medrio alla pena del datio doppio: &
de perdere el quarto de la mercantia: liquali ſiano tenuti fra tre di aſſignare al datiero
tutto lolio che compraranno & da chi & quello che recoglieranno del loro: alla pena
de uinti ſoldi per uolta & per ciaſcuno: & de perdere lolio.

¶ Itẽ che ciaſcuno che haueſſe cõprato olio in la citta cõta & diſtretto de Peſaro: & ꝗ̃llo
in tutto /o/ in parte uendeſſe in la ditta citta cõta /o/ diſtretto ſia tenuto de pagare ſei di
nari per libra de dinari per ditta uẽdita ſotto la ditta pena del datio doppio & ꝗ̃rto.

¶ Itẽ che qualũq; cõdurra olio foreſtiero ꝑ la tratta del ditto olio ſe ello el uorra trare ꝑ
terra /o/ per mare ſia tenuto de pagare le ditte tre libre per migliaro. Ma ſe ello el feſſe
uendereccio /o/ uẽdeſſe in la citta cõta /o/ diſtretto di Peſaro paghi mezo groſſo ꝑ libra.
Ma cõducẽdolo ꝑ ſuo uſo paghi uno bol. ꝑ libra de diñ. & ꝗ̃llo che cõdurra el ditto olio
ſia tenuto in ꝗ̃llo di che ello giõgera /o/ el di ſequẽte aſſignare al datiero del cõmune el ditto.
olio alla pena del datio doppio & ꝑdere el ꝗ̃rto de la mercãria: & ſimilr̃ ſintẽda carne ſalata.

¶ Itẽ ꝗ̃lũq; trara olio ꝑ terra ſenza bolletta /o/ ſenza pagare el datio ꝑda la beſtia & la ſoma.

¶ Item che qualũq; ꝑſona uorra inſalare carne in la citta cõta /o/ diſtretto de Peſaro per
uendere /o/ ꝑ trare ſia tenuto de notificarlo al datiero prima che inſale /o/ faccia inſalare:
& poi fornito de inſalare fra tre di notificargli la quãtita inſalata alla pena de.xx.ſoldi.
cõ ꝗ̃ſto che le tre libre che ſe de pagare per migliaro de la tratta ſe debia pagare al tẽ-
po del datiero che ſe trara poſto che la ſia ſtata aſſignata alli altri datieri.

¶ Item che qualunq; ꝑſona uorra uẽdere carne ſalata a menuto ſia tenuto prima de aſſi-
gnarla al datiero del cõmune & bollarla: & ultra ꝗ̃ſto pagare poi uno dinaro ꝑ libra de
xii. oncie: & uno bol. ꝑ libra de dinari de ꝗ̃llo mõtara la carne: alla pena del datio doppio
& del quarto de la carne. ¶ Itẽ che niũno triccolo /o/ altro che uẽda carne ſalata a me
nuto nõ debia tenere nella ſtazone /o/ in loco doue uẽda la ditta carne: ſaluo che la car
ne aſſignata & bollata: & ſe glie ſara trouato altra carne nõ bollata ſia cõſtretto a paga
re el datio come ſe lhaueſſe uẽduto & la ditta carne ſia ꝑduta in nome de pena.

¶ Itẽ che qualunq; ꝑſona del cõta /o/ diſtretto de Peſaro portaſſe a uẽdere el di del ſabba
to /o/ ouer mercato fina quatro libre de carne ſalata alla groſſa nõ ſia tenuto de pagare al
cuno datio ſe ello giurera alle ſancte dei euãg. ꝗ̃lla eſſere ſua /o/ daltre ꝑſone del conta.

¶ Item che niſſuno olio /o/ carne ſallata ſia exempte dal ditto datio quando ſe uendeſſe a
menuto: etiam ſe fuſſe de lo Illuſtriſſimo Signore.

¶ Item che qualunq; ꝑſona cõdurra /o/ per terra /o/ per mare nella citta cõta porto /o/ di-
ſtretto de Peſaro peſce ſalato /o/ caſcio foreſtiere dogni ragione ſia tenuto in lo di che giõ
gera /o/ el ſequẽte notificarlo & aſſignarlo al datiero ſe lui el uole uẽdere /o/ trare ꝑ paſſo
& ſe laſſigna per uenderlo ſia tenuto de pagare mezo groſſo ꝑ libra de dinari: & ſe laſſi
gnara per tratta ſia tenuto de pagare uno bol. per libra alla pena del datio doppio: &
de perdere el quarto de la mercantia: & al ditto datio ſia ancho tenuto el peſce che ſe
inſalaſſe in queſta terra per uendere /o/ per trare ſe ſe uendera /o/ trara. Declarãdo caſcio
a menuto che exceda da uinti libre inſuſo habia a pagare el ſolito.

¶ Item che qualũq; ꝑſona cõprara ditto peſcie /o/ caſcio per reuẽdere in la ditta citta cõ
ta /o/ diſtretto ſia tenuto de pagare tre quatrini e mezo per libra de dinari per la cõpra:
& ſel cõpraſſe per trarlo ſia tenuto de pagare quatro quatrini e mezo per libra quando
ello el trara ſotto la ditta pena del datio doppio & el quarto.

¶ Itẽ che ſe qualũq; triccolo uẽdera a menuto /o/ ingroſſo peſcie /o/ caſcio ꝑditto /o/ ꝑ ſi /o/

per altri chel dica de uēderlo ſia tenuto de pagare li ditti tre quatrini e mezo per libra
per lo reuēdere ſotto pena del datio doppio & de ꝑdere el quarto de la mercantia.

¶ Itē che qualunq; ꝑſona cōdurra mele paeſano /o/ per mare /o/ per terra in la citta/porto
cōtado /o/ diſtretto de Peſaro per uēdere paghi mezo groſſo ꝑ libra ꝑ la cōpra: & ſe ello
el cōpraſſe ꝑ trarlo paghi quatro quatrini e mezo ꝑ libra qn̄ el trara: mele de la citta /o/
cōta de Peſaro paghe per la reuēdita tre quatrini e mezo ꝑ libra: & colui chel cōprara
ſe ello el cōprara ꝑ ſuo uſo paghi tre quatrini e mezo ꝑ libra ꝑ la cōpera & quatrò qua
trini e mezo per libra per la tratta quādo ello el trara. Et mele paeſano ſe intenda mele
del reame/ de la marcha danchona/ de romagna/ & de ferrara /o/ ſoi cōtadi /o/ diſtretto ſotto
pena chi ꝯtrafara del datio doppio & el q̄rto de la mercātia. Mele daltri paeſi nō paghi niēte

¶ Itē che ciaſcuno che cōdurra de fora del terreno guado per trare ſia tenuto de pagare
uno bol. per balla a q̄llo datiero a cui tēpo ſe cōdurra: elquale poſſa poi trare ſenza al
tro pagamēto ſotto pena del datio doppio & de ꝑdere el quarto de la mercantia.

¶ Itē che qualūq; ꝑſona cōdurra /o/ receuera el ditto guado nella ditta citta de Peſaro /o/
porto ſia tenuto aſſignarlo al datiero del cōmune īfra tre di q̄llo che ſe cōdurra ꝑ terra:
& q̄llo elq̄le ſe cōdurra ꝑ mare in q̄llo di che ſara cōdutto /o/ el ſequēte alla pena de .xx.
ſol. ꝑ uolta. Et nōdimeno a ciaſcuno fondichero /o/ altri che receueſſe el ditto guado ſia
tenuto de mōſtrare el ſuo libro quādo el ditto datiero el uora uedere/ acio che ello poſſa
uedere quanto guado ha receuto ſotto la ditta pena: & ſe nō glie monſtrara a compi-
mento tutto quello hauera receuto ſia di quello punito come ſe haueſſe fraudato.

¶ Item che el guado che ſe recoglieſſe in la citta cōta /o/ diſtretto di Peſaro nō ſia tenuto
de pagare coſa alcuna ſaluo chi lo traeſſe debia pagare otto dinari per libra cō la bol-
letta & cō la licētia del datiero ſotto la pena del datio doppio & del q̄rto de la mercātia.

¶ Itē che qualūq; ꝑſona ueniſſe per lo litto de Peſaro cōtado /o/ diſtretto cō nauilii/ bar-
che/ burchii /o/ de qualūq; altra ragione ſi fuſſe: elq̄le metteſſe teſta /o/ capo in terra /o/ in
alcuna palata /o/ uenga in terra ꝑ ueruno modo: & in q̄lla ſia alcuna de le ditte coſe che
ſe debia pagare datio che ſia tenuto de pagare el datio ordinato ꝑ q̄lle ſotto la pena del
datio doppio & de ꝑdere el q̄rto de la mercātia: & ſimilr̄ ſe la ueniſſe nel porto de Peſaro.

¶ Itē che ſe niſſuna ꝑſona hauera pagato ꝑ tratta al datiero de olio peſce ſalato/ caſcio/
carne ſalata/ o/ mele elq̄le haueſſe poſto in barcha & nō haueſſe tratto fora del porto al tēpo
del datiero a chi haueſſe pagato el datio: nō habia a pagare al datiero che ſuccedeſſe.

¶ Item che qualūq; ꝑſona ſe partira del porto /o/ ſpiagia de Peſaro con alcuno nauilio /o/
barcha de qualūq; ragione ſe ſia con alcuna de leq̄le lui habia pagato el datio in la ditta
citta /o/ cōta & ꝑ fortuna ritornaſſe prima che lhaueſſe ſcaricato altro nō ſia tenuto al tē
po di q̄l datiero a chi hauera pagato una uolta nō debia pagar piu niēte ꝑ ritornare idrieto.

¶ Cōcioſia che al publico benefitio cōuēga che le citta abūdino dogni coſa neceſſaria &
che la graſſia nō ſia extratta ne deportata a gēte aliene/ nellaquale graſſia intēda eſſere
cōpreſo uino/ olio/ grano/ ouer farina/ orzo/ ſpelta/ faua/ meglio/ legume & altre generatio
ne de frumēti: & ſimilmēte frutti de quale ſorte ſi uoglia carne/ lardo/ carne ſalata & altre
generatione de uittuaglie ad uſo & uicto de lhomo neceſſarie: ſe ſtatuiſſe & ordina nō
potere extrahere ne cauare per quale ſi uoglia ꝑſona fora de la citta & territorio de Pe-
ſaro ſenza expreſſa licentia de li gabelleri: uidelicet di quello gabellero che a quel tem-
po ſopra de cio ſera ſtato deputaro. Et ſe alcuno attemptaſſe /o/ fuſſe trouato de fare
el contrario tale graſſia ipſo iure ſe intenda eſſere cōphiſcata inſieme con quello ſopra

che fuſſe

che fuſſe extratta ditta graſſia. Et lo extrahẽte de tal graſſia ipſo facto ſintẽda eſſere incurſo in la pena de.50.lib. de boſ. & ſe laccadeſſe douerſe dar licẽtia dal gabellero allhora lo extrahẽte ſia tenuto de pagare la debita gabella per tal coſa da extraherſe allaq̃le el ſubdito per el nõ ſubdito ſe intẽda eſſere obligato. Immo tutte & ſingule coſe p̃ditte leq̃le ſe recoglieno nel territorio de Peſaro ouer q̃lle ſono portate in ditto territorio ſubito dapoi che ſono ricolte ſintẽda eſſere obligate alli debiti peſi & graueze iminẽte nel territorio de Peſaro: & coſi in tutte le coſe ſintẽda paſſate cõ ditto peſo alq̃l peſo ipſo iure ſintẽda tal coſe eſſere hypothecate: & ſe alcuno attẽtaſſe de fare el cõtrario ipſo facto ſintẽda cadere in pena del doppio del ualore de ditte robbe: del quale doppio la mita ſia de la camera & laltra mitta del gabellero.

Prouiſione ſopra el datio de lolio che ſe raccoglie.

IN prima che ciaſcuno che tiene molino da olio in la citta: cõta /o/ diſtretto de Peſaro ſia tenuto de pagare al datiero per ogni centenaro de quarti de oliua che ſe maſina a riſgo del molinaro boſ. 37. per cento. Et per ogni cẽtenaro de quarti de oliua che ſe maſinata a riſgo de li homini ſia tenuto de pagare boſ. 57. per cẽto de uno & de laltro dal piu al mãcho ſe pagara per rata al modo ſopraditto.

Item che ſia licito al datiero ſe glie uorrãno dare notario/ ouer ſcriuano a quelli dal molino/ oueto coze darglie alle ſpeſe di eſſo datiero acio che poſſano ſcriuere & hauere cura che nõ poſſano fraudare el datio.

Item che ciaſcuno ſcriuano /o/ notario che ſcriuera al molino /o/ coza ſia tenuto de ſcriuere incõtinẽte inſul libro che glie ſara ſtato bollato per el datiero & nõ altroue tutta loliua che receuera & da chi/ ſiche chiaramẽte ſe intẽda p forma che nõ ſe glie poſſa cõmettere fraude alla pena de.xx. ſoſ. p uolta che cõtrafara & ciaſcuno ſcriua no ſia tenuto mõſtrare el ſuo libro al datiero/o/ ſuo officiale qñ uora ſotto la ditta pena.

Itẽ ciaſcuno che uoleſſe trare oliua del terreno de Peſaro: q̃lla poſſa trare cõ licẽtia del datiero & paghi ſei diñ. p quarto & altramẽte no alla pena de.x.ſoſ. per quarto.

Itẽ chel datiero del ditto datio nõ ſia aſtretto de pagare ne a fare le paghe ſue p inſino a mezo genaro/ alq̃l termine ſia tenuto pagare.x.paghe & laltre due paghe a mezo marzo

Prouiſione & ordini ſopra el datio de le feccie.

IN prima ſe ſtatuiſſe & ordina chel datiere de le feccie poſſi fare cogliere p tutta la citta & cõta de Peſaro feccie uino & acceto colato & extratto de ditte feccie ſcarpe uechie/ & taſo/ feccia bruſciata/ uedrio rotto/ ferro totto/ ferraccio/ cencii/ ſtracii de giuponi con bambaſio uecchio in quelli/ ſtracii de panno de lino & quelli comprare o/ far comprare & uendere come parera al ditto datiero.

Itẽ che q̃llo che andera cogliẽdo le ditte coſe poſſa portare p la citta & cõta robbe de qualũq; ſorte & q̃lle a ciaſcuno uẽdere & baratrare come a lui piacera.

Itẽ che al ditto datiere /o/ a chi ſera deputato da lui poſſa le ditte coſe & altre coſe depẽdente cauare & portare & far cauare & portare fuora de la citta p̃ditta & ſuo conta per mare & per terra ſenza pagare datio /o/ gabella in ditta citta.

Item che niſſuna perſona de ditta citta & cõta /o/ foreſtiera poſſa cogliere /o/ far cogliere/ cõprare/ gãbiare /o/ barartare/ operare ne fare operare in alcuno modo alcuna de le p̃ditte coſe /o/ depẽdẽte da q̃lle ſenza expreſſa licẽtia del ditto datiero /o/ de chi ſara per eſſo datiero ad cio deputato ſotto pena de libre cinq; de boſ. dapplicarſe la mita alla camera del nr̃o Illuſ. Signore: un q̃rto al datiero: & un q̃rto al accuſatore.

¶Itē che qualunq; pſona cittadina/ cōtadina /o/ foreſtiera cōdurra /o/ fara cōdurre in la ditta citta /o/ cōta de le pditte coſe ſia obligato tale cōducēte pagare al ditto datiere bol. dui per ciaſcuna libra che ualera ditta coſa cōdutta: & nō pagādo pdi le coſe cō dutte: & caſchi in pena de lib.v. de bol. p ciaſcuna uolta dapplicarſe come di ſopra.

¶Itē che qualūq; pſona de la citta /o/ cōta de Peſaro /o/ foreſtiera nō poſſa de le pditte coſe de ditto datio andar fora del paeſe & portarle dētro de la ditta citta /o/ cōta de Peſaro p opare /o/ far opare in alcun modo/ & ſe alcuno ne uorra opare ſia obligato torle dal ditto datiere p el pcio curtēte/ ſotto pena de lib.v. & pder la robba ut ſup.

¶Item che qualūq; pſona trauaſara uino /o/ uēdera in caneue de cittadini /o/ cōtadini & q̄llo cōdurra al porto /o/ ad altro loco fora de la citta debia notificarlo al datiere de qual caneua hauera cauato & trauaſato ſotto pena de lib.v. dapplicarſe ut ſupra & nō lo notificando ſe ſtia al ſacramēto del datiere /o/ de chi per lui ſe exercitara.

¶Item che ne al cōpratore ne al uenditore ſia licito q̄n hara cōprato & ſara cauato el uino de le uege /o/ carattelli alzare ditti uaſi de dreto /o/ abaſſare dināzi ſe nō quāto /e/ laltreza de uno matone in cortello & quello uenira chiaro per la canella ſia del compratore & el reſto del datiere inſieme con la feccia: & chi contrafara paghe libre una de bolognini de applicarſe come di ſopra.

¶Itē che ſcauedare ſarāno le uege /o/ carattelli debia ſe ſara cittadino ifra cinq; di: ſe ſara cōtadino ifra otto di hauer ueduto ſe alcuna uegia p colpa de chi ſcauedaſſe dā nificaſſe nel fondo /o/ in q̄lche doga /o/ altramēte. Ilche ritrouādoſe ſia obligato chi ſcauedara /o/ ſfondara reſfare el dāno al patrone de ditte uege /o/ caratelli: & caſchi in pena de bol. xx. per uegia & caratello & ſe fuſſe alcun dubio fra le parte ſe habia da elegere dui homini fra le ditte parte quali habiano ad chiarirſe ogni loro dubio.

¶Item che ſia licito al ditto datiere bruſare & far bruſare le feccie da porta del ma re inſino a porta noua in qual loco ſara dechiarato per el Vicario de la gabella qua le per el tempo ſera con doi cittadini da elegere dal ditto Vicario.

¶Itē che niſſuna pſona de la citta & conta /o/ foreſtiera poſſa ne debia bruſare ne far bruſare feccie /o/ taſo ne q̄llo bruſato uēdere ne cauare /o/ far cauare fora de la citta ſenza licentia del ditto datiere ſotto pena de perdere le ditte fecce & caſchi in pena de libre una de bolognini dapplicarſe ut ſupra.

¶Itē che a ciaſcuno ſia licito ſcauedare le uege nelleq̄le ſerāno ſtare p ſuo uſo & de la ſua fameglia: chi ſcauedara altre che le ditte /o/ nō pſentara come nel pſente capl'o ſe cōtiene caſchi in pena de libre cinq; de bol. dapplicarſe ut ſupra per ogni uegia.

Prouiſione ſopra el datio del uino che ſe tra per mare & per terra.

IN prima che ciaſcuna pſona cittadino/ cōtadino: quale uoleſſe trare uino per mare de la citta cōta /o/ diſtretto di Peſaro: prima ſia tenuto de torre la bolletta dal offi ciale de la gabella /o/ daltro officiale deputato a cio: & pagare per ogni ſoma de uino acceto /o/ picciolo quatrini.xvii.per ſoma: & piu tre bol. p uegia/ intēdēdoſe la uegia per fino ad omnia ſante de.xx.ſome. Da omnia ſante in poi de dodece ſome & meza la uegia. Et q̄lli che uorranno trare el ditto uino ſiano tenuti alle predicte coſe prima che ſe parta del porto /o/ de ſpiagia/ ouero de ſorgetoro/ ſotto pena de pagare el datio doppio & de perdere el quarto de la mercantia.

¶Item che niuna pſona terrera /o/ foreſtera ardiſca ouer pſūma cōdurre nella citta /o/ cōta de Peſaro uino foreſtiere de neſſuna ragione per cagione de uēdere ouer de in

canauare

canauare/ ſaluo che uino che ſe cõduceſſe fora del golfo & uernaccia/greco/maluagia romania & uino de tiro ſotto la peña de cinquanta libre & de pdere el uino: & chi cõdurra de ditti uini fora del golfo per uẽdere ingroſſo ſia tenuro de pagare al officiale de la gabella.xl.ſoldi per ſoma al rẽpo de la cõduta: ſaluo ſel nõ fara patto cõ loſſiciale. Er ſe dopoi la ditta cõduta el uorra uẽdere a menuto paghe al datiero del uino a ſpina el datio ordinato: & ſe nõ lo uendera ingroſſo /o/ a menuto & uoglialo crare nõ ſia tenuro a pagare piu de bol. diece per ſoma. Cittadini /o/ cõtadini de Peſaro che uoleſſeno cõdurre li ditti uini de fora del golfo per ſuo uſo tanto glie ſia licito fino alla quãtita de uno carattello per uno ſenza alcuno pagamẽto. Vino che ſe cõduceſſe per trãſito/ ouer per paſſo ſia tenuto de pagare ninti ſoldi per amphora & lãphora ſe intenda noue ſome de Peſato. Saluo ſel nõ feſſe altro patto cõ loſſiciale de la gabella. Et ſimilmẽte debia pagare nauilio naue & ogni altra barcha che conduceſſe el ditto uino purche la uenga in terra per qualunq; modo ſia /o/ in porto /o/ meta cauo /o/ reſta in terra /o/ in alcuna palata.

Prouiſione & ordini del Scalo de la citta de Peſaro.

IN Prima chel capitanio del potto debia per ſuo officio ſcriuere & notate tutte le coſe ordinarie & eſtraotdinarie glie puenirãno p le mano /o/ che ſaquiſtaſſe per mare /o/ per terra puenute de eſſo mare in terra come anche dogni qualũq; coſa che ſe toglieſſe p biſogno del porto /o/ ſcalo de la citta de Peſaro come etiã del ſcalo de caſtel de mezo & aſſignare bono & real cõto in camera: & che ſia obligato ditto capitanio de tutte le coſe che torra per biſogno del ſopraditto ſcalo ut ſupra: ſcriuere el nome da chi torra /o/ fata totte /e/ per cagione /e/ doue ſe metteranno in opera el precio de eſſe: ordinãdo al referẽdario per ſua bolletta /e/ da chi haueſſe tolto /o/ dato opera & quella debia tegiſtrate dirizare al depoſitario che paghi ditte opere & robbe occoreranno per li ditti biſogni.

Ordine del maeſtro del ſcalo.

IN prima chel maeſtro del ſcalo tirato che hauera in terra nel ſcalo legno de qualunq; ſorte da nauigate nõ poſſa ne debia auarate ſe prima nõ hauera dedutto inante al capitanio del porto. La portata del legno che uole auarare / & referito che hauera el ſopraditto capitanio del porto ſubito debia mettere al libro el nome del patrone del ditto legno & ſua portata & ſia tenuto el ditto capitanio a fare una bolletta a quella tal pſona che uole auarare de ſcriuere & notare la quãtita del dinaro che lhauera a pagare diriciate al officiale ſopra alla tratta del uino. Declarando che del tutto ne habia tenere & rendere bono & real conto in camera.

Queſti ſono li pagamenti che ſe hanno a fare ſopra del ſcalo.

VNa arghena fornita bolognini dieceotto.	lib. o	ſ 18	deñ. o
Vaſi de ottãta amphore inſu paga bol.xxxviii.	lib. 1	ſ 18	deñ. o
Vaſi de.xl.amphore infin a ottãta paga bol.xviii.	lib. o	ſ 18	deñ. o
Vaſi de uinti amphore infin a .xli. paga bol.xiii.	lib. o	ſ 13	deñ. o

Et da le uinti ingiu ſia a diſcretione del officiale del ſcalo inſieme con el capitanio del porto: in queſto modo.v3. che la magiote de.xx.amphore ingiu paga bol. noue.

Et la mezana paga bolognini ſette.	lib. o	ſ 7	deñ. o
Er la minore bolognini cinque.	lib. o	ſ 5	deñ. o

Et q̃ſto ſintẽda ſolamẽte p li uaſi /o/ legni che ſe deſſero p tirare in terra /o/ p auarare.

¶ Item per le traue del ponte & per traue dauarare per fare el ſcalo in acqua /e/ paramenti palanche in queſta forma.

¶ Per ogni nauilio de quaranta amphore inſu paga le ditte coſe ultra li uaſi & arghene & fornimenti bolognini trenta ſette. lib. 1 ſ 17 deñ. 0

¶ Item da uinti amphore inſina alle .xl. bol. trenta. lib. 1 ſ 10 deñ 0

¶ Item da diece amphore fin alle uinti paga bol. xxv. lib. 1 ſ 5 deñ. 0

¶ Et da una amphora inſin alle noue paga per rata ſecondo la cõſuetudine del ſcalo e/ dechiaratione del capitanio del porto.

Ordini del pagamento ſe ha affare al maeſtro del ſcalo.

EL maeſtro del ſcalo de hauere da ciaſcun patrone de legno per ſua faticha oltra al pagamento de le coſe predittte de la munitione: lequale ſiano cõſignate per inuenrario da li miniſtri de la camera dechiarando ſe de quelle aſſignate manchera co ſa alcuna ſia obligato a pagarle.

Vno nauilio de .xl. ãphore ꝑ tirare e ꝑ auarare paga ſol. xl.	lib. 2	ſ 0	deñ. 0
Irẽ da uinti amphore inſin alle .xl. paga ſoldi uinti uno	lib. 1	ſ 1	deñ. 0
Irem da le diece amphore inſin alle uinri paga ſoldi uinti	lib. 1	ſ 0	deñ. 0

Irem da le diece ingiu alla diſcretione del officiale del ſcalo /e/ capitaneo del porto.

Pagamenti de barche ſumate & ſtabilite.

VNo nauilio de ottãra ãphore iſu paga ꝑ tratto netto cõ le ſpeſe. lib. 4 ſ. 13 d. 0
Vna marciliana de quaranta amphore inſin a ottanta paga per tratto netto con le ſpeſe libre tre ſoldi tredeſe. lib. 3 ſ 13 deñ. 0

Vna barcha de .xx. iſin a .xl. paga ꝑ tratto netto cõ le ſpeſe	lib. 3	ſ 1	deñ. 0
Vna de .xx. amphore igiu paga ꝑ tratto netto cõ le ſpeſe	lib. 2	ſ 12	deñ. 0
Vna barcha mezana paga per tratto netto cõ le ſpeſe	lib. 1	ſ 17	deñ. 7
Vna barcha minore paga per tratto netto cõ le ſpeſe	lib. 1	ſ 15	deñ. 7

¶ Et nota chel patrone del nauilio marciliana /o/ barcha debiano pagare per ogualtra ſpeſa che biſogna per tirare /o/ per auarare.

¶ Irẽ che li ditti patroni debiano fare retirare & reponere li uaſi alli lor lochi in magazino traue / palanche / arghane / ſartie / & ogni altro fornimento haueſſeno operato per tirar in terra /o/ per auarare a lor ꝓprie ſpeſe: & ſe alcuna de le ditte coſe ſe perdeſſeno ſiano tenuti a pagarle de fatto: ſotta pena de libre cinquanta per ciaſcuna uolta che mancaſſeno ditte robbe.

Prouiſione de le coſe ſe trouerãno in mare /o/ ſopra el lito.

ITem che ciaſcuna ꝑſona che trouaſſe alcuna coſa de qualunq; ragione ſe ſia nella marina /o/ liro de la citta conta /o/ diſtretto de Peſaro ſia tenuto quella infra tre di cõſignarla alli miniſtri de la camera / ouer capitaneo del porto: ſotto pena del doppio del ualore de la ditta robba & ducati cento. Et qualunq; trouera ſopra acqua /o/ ſora di acqua aſſignãdola come /e/ ditto debia hauer el terzo de la ditta robba: & chi la trouera ſotto acqua aſſignarla come /e/ ditto diſopra habia la mita & lo reſto del terzo de la mita ſia del cõmune. Saluo ſi compariſſe el ſignore de la ditta robba & faccia fede che la ſia ſua. Che allhora gli ſia reſtituita. Et queſto ſempre /e/ ſtato anticamente uſato & praticato.

¶ Explicit Liber Sextus diuerſarum prouiſionum.

Additiones & declarationes ad ſupradicta ſtatuta.

QVoniam in humanis per raro aliquid tam perfectum inuenitur ut quã doq; caſtigatione ſupletioneq; nõ egeat. (Quod & magiſtra rerum docet experientia:) & nõ mirandum eſt ſi ſecundum uariationem temporum uariantur & corrigantur leges. Quoniam quę de nouo emergunt nouo indigent auxilio. Idcirco animaduertens Magnificum conſilium ac cõmune ciuitatis p̃fate ac electi per ipſam ſupraſcriptis ſtatutis ac prouiſionibus. Neceſſarias fore nõ ullas additiones & ſeu declarationes. Et pptera infraſcriptas additiones & ſeu declarationes prout infra ſequitur facere procurauerunt quas ſeu quæ pro ſtatutis & conſtitutionibus perpetuo ac inuiolabiliter obſeruandis: ac ſi in ſupraſcriptis libris ſtatutorum poſite & deſcripte fuiſſent haberi: ſtatutum & ordinatum eſt. Et in primis.

Quod ſtatuta & prouiſiones facientia & ſeu facientes mentionem de Dominis de Malateſtis ſe extendant ad Illuſtriſſimum Dominum Franciſcum Mariam de Ruere Piſauri Dominum/ſeu Vicarium perpetuum/ & ordine ſucceſſiuo ad eius filios inueſtitos. rub. 1.

ANimaduertentes q; in ſtatuto poſito in primo libro ſub rub. quinta incipiẽte de auctoritate & poteſtate dñorum de Malateſtis & quãpluribus etiã ſtatutis & prouiſionibus inſertis in præſenti uolumine ſtatutorũ ſit mentio de dominis de Malateſtis: & poſſet quãdoq; refricari indubium an porrigant uires ad præfatum Illuſtriſ. Dominum & ordine ſucceſſiuo ad filios inueſtitos: Ideo pro omni dificultate tollenda ac amputanda: Statutum & ordinatum eſt q; omnia & ſingula ſtatuta & ſeu prouiſiones facientia & ſeu facientes mentionem de dominis de Malateſtis ſe extendant ac extendere intelligantur in perſonam præfati Illuſtriſ. Domini: & ſimiliter ordine tamen ſucceſſiuo ad ſuos filios /a/ ſede Apoſtolica inueſtitos.

De mercede appodomotorum & electorum ſuper billantiis & aliis menſuris. rub. 2.

ITem cõſiderantes q; in primo libro in ſtatuto ſub rubrica. 57. prouiſum eſt q; in ciuitate Piſauri in conſilio eiuſdem ciuitatis eligi debeant duo boni uiri qui ſuperſint billantiis/quartis/paſſibus/metris ab oleo & aliis menſuris prout in dicto ſtatuto: & nihilominus quãuis dicti homines eligantur annuatim: tñ quia pro huiuſmodi iuſtatione ſeu appodomatione nõ fuit eiſdem prouiſum de aliquo cõdecenti ſallario: & preterea eueniat q; huiuſmodi appodomationes & iuſtationes nõ fiant. Ideo adendo dicto ſtatuto ſtatutum & ordinatum eſt q; dicti electi pro eorum ſallario & mercede cõſequi & habere debeant ac poſſint /a/ dominis menſurarum mercedes infraſcriptas ſi & quatenus iuſtationes & appodomationes fecerint & non aliter: uidelicet pro iuſtatione cuiuſlibet quarti/toppi/bernarde/prouende/medie prouende/metrii/medii metrii/quartaroli ſol. unum: pro libra autem olei: media libra ſtateria paſſu billantia marco integro & omnibus aliis menſuris den. ſex & nõ ultra: & dicta ſallaria & ſeu emolumenta præſtentur dictis electis ultra id q; ſoluitur datiario bulle pro bulla imponenda dicte menſure prout in dicto ſtatuto continetur.

De mercede notariorum circa mandata appellationes denunciationes & ca ualcatas. rub. 3.

ITem attendentes ꝙ in ſtatuto poſito in dicto primo libro ſub rubrica.70.de ſalario ſcripturarum notariorum omiſſum fuit in dicto ſtatuto apponere mercedem debitam notariis pro infraſcriptis ſcripturis. Ideo ſtatutum & ordinatũ eſt addendo dicto ſtatuto ꝙ dicti notarii pro quolibet mandato accipere poſſint ſol. quindecim ſi ipſum extraxerint in publicam formam. Item pro qualibet ſcriptura appellationis redacta in publicam formam ſol. decem. Item pro qualibet proteſtatione ſeu denunciatione ſeu interpellatione facta in forma publici inſtrumenti cum præſentia teſtium ſol. quindecim. Itẽ pro litteris citatoriis in forma ſol. duodecim. Item pro præſentatione citationis & ſeu relatione facta in forma publici inſtrumenti ſol. decem. Item pro qualibet andata ſeu caualcata quę fecerint dicti notarii extra curtẽ ciuitatis ſol.xv.ultra mercedem ſibi debitam de rogitu inſtrumenti de quo rogati fuerint & etiã de extractione.

De feriis ebdomode ſancte Paſcatis reſurrectionis/carniſpriuii/rogationũ/natiuitatis domini ſancti Terentii. rub. 4.

ITem perſpiciẽtes ſtatutum poſitum in Secundo libro ſub rubrica.15.&.16.circa materiam feriarum: & quia in dictis ſtatutis nec etiã aliis eſt facta aliqua mentio de quãpluribus diebus feriatis in quibus ſolitum eſt per antiquã cõſuetudinẽ nõ reddi ius. Ideo adendo dictis ſtatutis ſtatutum & ordinatũ eſt ꝙ omnes dies ebdomode ſancte ſint & intelligantur eſſe feriati una cum tota octauà paſcatis reſurrectionis intelligẽdo ꝙ octaua incipiat a/tertia feſtiuitate paſcatis reſurrectionis. Item tota ebdomoda carniſpriuii cum aliis tribus diebus: uidelicet dominice lune & martis carniſpriuii cum die prima quatrageſime quæ eſt dies cinerum: ſimilimodo ſint ac intelligantur eſſe feriati. Item tres dies rogationum ante feſtum Aſcenſionis: ſimiliter ſint ac eſſe intelligantur feriati. Item poſt Natiuitatem Domini: ſimiliter ſint & eſſe intelligantur feriati omnes dies ſubſequentes uſq; ad feſtum Epiphaniæ incluſiue. Item ante feſtum diui Terentii tres dies ſimiliter ſint & eſſe intelligantur feriati. Ita & taliter ꝙ in omnibus & ſingulis ſupraſcriptis diebus & feſtiuitatibus ius aliquod in ciuitate Piſauri per quoſcunq; officiales reddi nõ poſſit: & ſi quid factum aut attentatũ fuerit: illud omne & totum ſit irritum nullum ac inane uigore præſentis ſtatuti. Exceptis tamen caſibus in quibus ex forma aliorum ſtatutorum temporibus feriatis ius reddi concedit quibus per hoc derrogatum eſſe nõ intelligatur.

De modo citandi forenſes. rub. 5.

ITem uidentes etiã ſtatutum poſitum in dicto libro ſub rubrica.18.in illa particula in qua datur modus citandi forenſes quando perſonaliter nõ poſſunt haberi ſeu fuerint abſentes adendo dicto ſtatuto. Statutum & ordinatũ eſt ad hoc ut citatio ipſa in ipſius citati notitiam facilius ualeat peruenire ꝙ ędictum de quo fit mentio in dicto ſtatuto debeat ne dum ſolum affigi in ualuis palatii domini Poteſtatis: ſed etiã antequã affigatur publice præconizari in platea magna communis: & in plateola portæ rauegnane per publicum præconem alta & intelligibili uoce ſono tube præmiſſo prout moris eſt: & idem etiam fieri debeat de edicto per quod ſententia lata cõtra dictos forenſes notificatur & intimatur.

Quod

Quod contumax in opponendo contra inſtrumentum contra ipſum product**ū** non admittatur ad oppoſitiones niſi prius refectis expenſis in eius cōtumacia factis. rub. 6.

ITem diſcurrentes ſtatutum poſitum in dicto ſecundo libro ſub rubrica. 2 o. incipiē te quomodo procedatur quando apparet publicum inſtrumentum uel præceptum Et uidētes ꝙ in dicto ſtatuto diſpoſitum eſt ꝙ exbānito ſm formam dicti ſtatuti ſeu illi contra quē in contumatia ſua proceſſum fuerit ad pronunciationem exequutionis uel ad exequutionem &c. Et ſimiliter pro ut in principio dicti ſtatuti liceat poſt oīa pdicta opponere omnes ſuas exceptiones legitimas & probare infra octo dies ille de ciuitate & quindecim ille de comitatu & put & ſicut in dicto ſtatuto: Et quia incōueniēs uidetur ꝙ contumax audiri poſſit niſi expenſas in ſua legitima contumatia factas refi ciat Ideo ſtatutum & ordinatum eſt adendo dicto ſtatuto ꝙ dicto exbānito uel contra quē ptonuntiatum uel proceſſum fuerit modo predicto poſt omnia prædicta: ut ſupra liceat opponere omnes ſuas exceptiones legitimas ut ſupra in dicto ſtatuto tdūmodo reficiat omnes & ſingulas expenſas in eius legitima contumatia factas ſecundum taxationem factam ſi facta fuerit & ſi facta nō fuerit ſecundum raxationem fiendam: qua facta & ipſis expenſis refectis ad dictas exceptiones admitatur ut ſupra in dito ſtatuto diſpoſitum & declaratum extitit: & non aliter nec alio modo.

De mercede extimatorum tub 7.

ITem quia in ſtatuto poſito in dicto ſecundo libro ſub rubrica 63 incipiēte demo do & forma pcedendi contra contumaces: &c. fit mentio de extimatoribus qui ſolent extrahi de buſſulo comunis pro extimandis bonis in tenutā acceptis &c Et in dicto ſtatuto nec etiā aliis ſtatutis fit mentio de mercede dictorum extimatoꝝ ꝓpter ꝙ euenit ꝙ multotiens dicti extimatores faciunt ſibi ſoluere imoderatā mercedē Ideo ſtatutum & ordinatum eſt ꝙ quotienſcunq; aliquis extimatot extractus fuerit de buſſulo comunis predicti & ſeu quouis alio modo & forma electus fuerit ab aliquo ſeu aliquibus pro extimatione aliqua fienda tam de bonis ſtabilibus quā etiam mobilibus: ꝙ tunc & eo caſu dictus extimatot pro re ſiue rebus per ipſum extimata ſeu extimatis dummodo dicta extimatio excedat uiginti lib. rauēn: habere & cōſequi poſſit pro ſuo ſalario & mercede ſol xxx rauēn & nō ultra: quātacūq; fuerit dicta extimatio: & ſi duo uel plures fuerint extimatores tantundem ſallarii habere debeant pro quolibet: ab illo ſeu illis qui ipſos elegerint ſeu extrahi fecerint: prædicta tamen nō uendicent ſibi locū in extimatoribus dannoꝝ datoꝝ qui ſecundū formā ſtatutoꝝ dānoꝝ datoꝝ ſibi ſolui faciāt.

Quod patruus magnus ac eius filii excludant matrem ab hereditate filii decedentis ab inteſtato retenta tamen legitima per matrem & uſufructu totius hereditatis donec caſte & uidualiter uixerit. rub. 8.

POnderantes ſtatutū in dicto ſecundo libro ſub rubrica. 1 0 9. incipiente ꝙ mater & auia &c. adendo dicto ſtatuto. Statutum & ordinatū eſt ꝙ patruus magnus ac eiuſdem filii excludāt matrē ab hereditate filii decendētis ab inteſtato: hoc tamē intellecto ꝙ mater nō ſit excluſa / a / legitima de iure ſibi debita: nec etiā ab uſufructu dictæ hereditatis donec caſte & uidualiter uixerit: & ad ſecunda uota nō cōuolauerit.

Quod dominus Locũtenẽtes Piſauri poſſit cognoſcere & decidere primas cauſas nõ excedentes ſummã uiginti librarũ appellatione remota. rub. 9.

ITem cõſiderantes ꝙ multotiens occurrit quod in cauſis minimis fiunt plura & di uerſa iudicia:adeo ꝙ finita lite ſumma expenſarum factarum in ea excedit ſortem principalem:in graue dannum & præiudicium ligtiantium.Ea propter adendo ſtatuto poſito in ſecundo Libro ſub rubrica.1 1 2.incipiente de auctoritate & poteſtate domi ni Locumtenentis &c.Statuerunt & ordinauerunt quod dictus dominus Locũtenens ultra iuriſditionem & auctoritatem ſibi conceſſam in dicto ſtatuto poſſit & ualeat in omnibus & ſingulis primis cauſis nõ excedentibus tamẽ ſummã importãtiam ſeu ualo rem uiginti librarũ monete ueteris omnibus & ſingulis tam ciuibus q̃ comitatinis ſeu diſtrictualibus dicte ciuitatis:ac etiã forenſibus ius petentibus facere & impartiri ſum marie & de plano & ſine ordine etiã iudiciario:& ſi oportuerit cũ aliquali ſcriptura cõ tinente ſimplicem intentionem litigantium:& quod terminatum & deciſum fuerit per ipſum dñm Locũtenẽtem illud omne & totum exequutioni mandetur per ipſum dñm Locũtenentẽ omni & quaquũq; friuola ſeu calũnioſa reclamatione appellatione ac nulli tate remotis:& qui quidẽ dñs Locũtenens nõ poſſit nec ualeat in ſeu pro dictis cauſis aliquas ſportulas hr̃e:& ſiĉr in aliis primis cauſis excedẽtibus dictã ſũmã.xx.lib.ſe intro mittere ſub pœnis & anullationibus ꝑut in oibus & per oia in dicto ſtatuto continet̃

De officio & poteſtate ac auctoritate dñi Poteſtatis Piſauri. rub. 10.

ANimaduertentes ꝙ ſub ſtatuto poſito ſub rub.1 1 3.in ſecũdo Libro ordinate ꝓcedere debebat iuriſdictio ordinaria domini Poteſtatis ciuitatis Piſauri.Ideo adẽdo dicto ſecundo Libro ſtatuerunt & ordinauerunt ꝙ dñs Poteſtas ciuitatis Piſauri ſit & eſſe intelligatur Iudex ordinarius omnium & ſingularum primarum cauſarum qua rũcunq; tam ciuilium q̃ criminalium ac etiam mixtaꝝ quomodocunq; & qualitercũq; & quacunq; ratione uel cauſa uerterentur & eſſent inter ciues comitatinos ſeu diſtri ctuales ciuitatis ſeu comitatus & diſtrictus Piſauri & incolas & habitatores dictoꝝ lo corum in ipſis locis domicilium habẽtes ac etiã inter forenſes & ciues ſeu incolas & ha bitatores dicte ciuitatis comitatus ſeu diſtrictus & in ipſis domiciliũ habentes ſeu ha bitantes qui/a/forenſibus quomodocunq; conuenirentur / ac etiam inter forenſes qui in dicta ciuitate comitatu ſeu diſtrictu agere ſeu conueniri & cauſare ſeu litigare pro eorum iura cõſequendo contigeret:de quibus quidem cauſis cognoſcere & ius reddere poſſit per ſe uel eius Vicarium coniunctim & diuiſim & habeat & habere poſſit & in telligatur dictus dñs Poteſtas & eius Vicarius in dictis cauſis & inter ſupradictas per ſonas merum & mixtũ imperium & omnimodã iuriſdictionẽ & poteſtatẽ.Adeo quod coram ſuo tribunali in primis cauſis ciues & incolæ ac domiciliũ habẽtes in dicta ci uitate & diſtrictu Piſauri cõueniri poſſint & ualeant:atq; debeant.Et coram alio Iudi ce ſeu officiali q̃ prædictis dño Poteſtate ſeu eius Vicario trahi ſeu quoquomodo con ueniri nõ poſſint inuicte perſone ſuperius nominate.Et qui aliquã ex perſonis ſupraſcri ptis in primis cauſis corã alio officiali ſeu Iudice traxerit ſeu cõuenerit inuictã puniat̃: pœna centum ſol.ꝝ.qualibet uice qua contrafecerit in predictis & pœna officiali cuili bet coram quo:quis cõtra formam præſentis ſtatuti traheret ſi ius alicui contra formã præſentis ſtatuti reddiderit & cauſam ipſam per partem citatam ſe remitti petentẽ ad ſui Iudicis examẽ nõ remiſerit pro uice qualibet librarum quinquaginta camere appli

canda

canda ipſo iure:& nihilominus quicquid factũ fuerit in fauorẽ ipſius trahentis ſeu conuenientis contra formam huius ſtatuti ſeu additionis ſit nullum ipſo iure. Declarantes per pñſens ſtatutum nole proiudicare iuriſdictionibus conceſſis aliis officialibus per alia ſtatuta dicte ciuitatis coram quibus cauſe ipſe ſecũdũ eorum iuriſdictionẽ poſſint & ualeant cognoſci & terminari prout iuris fuerit:abſq; eo: ꝙ dictus dominus Poteſtas nullatenus ualeat & poſſit ſe intromittere niſi partes in ipſum cõſenſerint. Addicientes inſuper ꝙ quotienſcunq; contingerit ꝙ ex dolo uel contumacia uel inobedientia manifeſta alicuius cõmunitatis & uniuerſitatis caſtroꝶ uel uillaꝶ uel ciuium uel ſpecialium perſonarum cuiuſcunq; gradus & conditionis exiſtant non obtemperantium mandatis & præceptis: dũmodo iuſtis & honeſtis concernentibus honorem & ſtatum ciuitatis prædicte & ſeu pertinentibus ad officiũ dicti domini Poteſtatis directe uel indirecte poſſit & ualeat dictus dominus Poteſtas & eius Vicarius punire & mulctare inobedientes uſq; ad quantitatem triginta librarum & nõ ultra & intelligatur manifeſta inobedientia quandocunq; appareret fuiſſe factum primum præceptũ perſonaliter uel bis ad domum: & ſecundum aliud pͤceptum ad allegandum cauſam quare nõ debet multari ob inobedientiam primi præcepti: ſimiliter perſonaliter uel bis ad domum:& in terminis non comparuiſſe.

Declaratio circa auctoritatem Capitanei generalis. rub. 11.

VIdentes etiã ꝙ in dicto ſecundo Libro ſub rubrica. 116.eſt facta generalis prouiſio de officio & poteſtate capitaneorum caſtrorum ciuitatis Piſauri & refricari poſſet indubium an ſub tali prouiſione generali dicti ſtatuti:cõprehẽſa intelligatur auctoritas & poteſtas capitanei generalis caſtrorum dicte ciuitatis. Ideo ad tollendum omnem difficultatẽ ſtatutum & ordinatum eſt:ꝙ dictus capitaneus generalis nõ intelligatur neq; ſit comprehenſus in dicto ſtatuto ſed eius iuriſdictio ſit in futurum: prout actenus fuit obſeruata & hodie obſeruatur dicto ſtatuto ſeu alio nõ obſtante.

Quod bariſellus quando uult accuſare per iuramentum ſtatim uiſa denuncia teneatur accuſare: & ſi non accuſauerit non poſſit amplius per iuramentum accuſare. rub. 12.

ITem adendo ſtatutis & prouiſionibus circa materiam dãnorum datorũ. Statutum & ordinatum eſt: ꝙ quotienſcunq; gualdarii ſeu bariſelli tam de ciuitate ꝗ etiã comitatu Piſauri: uiderint aliquam denunciam datam ꝙ illico & incontinenti ipſa denuncia uiſa teneantur accuſare ſi uoluerint accuſare per iuramentum. Si autem incontinenti non accuſauerint per iuramentum non liceat eis amplius per iuramentum accuſare ſed per teſtem ſeu teſtes prout eis ex forma ſtatutorum conceditur & teneanť officiales dãnorum datorum ſcribere diem qua bariſellus uiderit denunciam.

Quod nullus bariſellus poſſit eſſe plazarius. rub. 13.

ADendo ſimiliter prædictis ſtatutis & prouiſionibus: Statutum & ordinatũ eſt ꝙ nullus bariſellus ſeu gualdarius qui pro tempore fuerit tam in uillis ciuitatis ꝗ etiã in toto comitatu poſſit ac ualeat eſſe plazarius illius loci ſeu uille: in quo eſt bariſellus ſeu gualdarius: ſub pœna & ad pœnam uiginti librarum pro qualibet uice qua inuentus fuerit exercere utrũq; officium: & nihilominus facta & geſta per ipſum tamꝗ plazarium ſint nullius roboris & momenti.

Addirione alla prouiſione ſopra el datio del uino che ſe tra per mare & per terra. rub. 14.

DEclarando ſtatutum ſeu capitulum primum poſitum in libro Sexto prouiſionum in prouiſione incipiente prouiſione ſopra el datio del uino che ſe tra per mare & per terra in la particula che ſe prouede che ciaſcuna perſona cittadino /o/ contadino che trara uino per mare ſia tenuto torre la bolletta dal official: & pagare per ogni ſoma quattrini.xvii.declarando ditto ſtatuto: ſe ſtatuiſſe & ordina che ditto pagamento de li quattrini.xvii. ſe habbi da fare per cittadino /o/ contadino /o/ continuo habitante de Peſaro. Ma quando accadeſſe eſſere foreſtiero debia pagare quattrini.xviii. per ſoma: & quanto alli bol. tre che ſe ordina per el pagamento de la bolletta per uigore delaquale ſe tra uino che aſcende alla ſumma de la uegia: ſe dechiara ſimilmente che ditto pagamento ſe habbi da fare & non piu: etiã ſe fuſſe ognaltra magior ſumma de uino che ſe caricaſſe in uno ſolo legno: ma quando ſe caricaſſe in diuerſi legni ſe habbi da pagare per ogni legno li ditti bolognini tre per bolletta.

Quod clauſula codicilaris nõ ſortiatur effectum in teſtamento rupto per ſuper uenientiam filiorum de quibus nõ fuit cogitatum. rub. 15.

ITem adendo ſtatutis & prouiſionibus ſupraſcriptis. Statuerunt & ordinauerunt etiam pro rigoroſitate iuris amputanda ꝙ clauſula codicilaris in teſtamento appoſita nullum ſortiatur effectum quando teſtamentum rumpitur per ſuperuenientiam liberorum: de quibus nõ fuit expreſſe cogitatum in ipſo teſtamento: etiã ꝙ teſtator ſuperuixerit & teſtamentum mutare potuerit. Et hoc habeat locum ne dum quo ad heredes ſcriptos in dicto teſtamẽto: ſed etiã quo ad legatarios: qui in huiuſmodi caſu de hereditate prædicta nihil cõſequi aut percipere poſſint: ſed tota hereditas ad dictos filios ſpectet ac peruenire debeat excluſis tam heredibus q̃ etiam legatariis ac ſi dictus teſtator ab inteſtato deceſſiſſet. Et hoc ſtatutum habeat locũ poſt impreſſionẽ ſtatutoꝝ.

Quod poſſeſſio defuncti in heredes intelligatur continuata abſq; corporali aprehenſione. rub. 16.

STatutum ac ordinatum eſt ꝙ agnita ſeu adita hereditate defuncti per heredẽ quẽcunq; ſuum uel extraneum /a/ tempore agnitionis prædicte omniũ rerum ac bonorum defuncti per ipſum poſſeſſorũ rẽpore mortis eius in heredes & ſucceſſores quoſcunq; tam ex teſtamẽto q̃ ab inteſtato ipſo iure per dictam ſolam additionem abſq; alia corporali aprehenſione intelligat eſſe trãſlata poſſeſſio. Et heredes prædicti per dictam ſolam additionẽ ſint & eſſe intelligantur dictaꝝ reꝝ poſſeſſores & habere omne ius proprietatis ſeu quaſi: & poſſeſſionis ſeu quaſi: prout & ſicut defunctus erat & ſeu ꝙ penes defunctum tempore mortis erat: & ne dum dicta poſſeſſio intelligatur trãſlata in eos: ſed omne ius ꝙ habebat defunctus pro aquirẽda ſeu recuperãda poſſeſſione quam habebat tã tpe uite q̃ mortis in dictos heredes intelligat̃ tranſlatum ac trãſfuſum uigore pñtis ſtatuti: adeo ꝙ ſi dicti heredes pro recuperãda dicta poſſeſſione: egerint remedio reintegrande & ſeu recuperande & in iudicio probauerint auctorem ſuũ poſſe diſſe & /a/ poſſeſſione cecidiſſe & de iure ad poſſeſſionem ꝑdictam reintegrari debuiſſe etiã ꝙ nõ probauerint ſe uere ſpoliatos fuiſſe ſed tantũmodo ſuũ auctorẽ: nihilominus ad dictam poſſeſſionem reintegrari poſſint & debeant uigore præſentis ſtatuti.

Quod

Quod ſportule ſoluantur per illū qui procurauit cōmiſſionē. rub. 17.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt ad effectum ꝙ cauſe & lites coram ſuis ordinariis cognoſcantur & uentilentur & ab ordine dato nō tecedatur ꝙ quotienſcūq; cōtingerit ꝙ aliquis ex litigantium obtinuerit aliquā cōmiſſionē ab aliquo ſuperiore directiuam alicui iudici ciuitatis ſeu comitatus Piſauri uigore cuius cōmiſſionis: ſportule alique uenirent ſoluende ipſi Iudici: ꝙ tunc & eo caſu uigore ꝑſentis ſtatuti ille talis qui dictam cōmiſſionē obtinuerit teneať & obligatus ſit integras ſportulas ipſi Iudici ſoluere ac numerare abſq; eo ꝙ ille contra quē dicta cōmiſſio obtenta fuerit poſſit aut ualeat nec ab ipſo Iudice: nec etiā ab aduerſario ad aliquā ſolutionē dictarum ſportularū cogi aut compelli. Immo uigore præſentis ſtatuti: etiā ſi dictus contra quē obtenta fuerit dicta cōmiſſio condēnatus fuerit ab ipſo Iudice in expenſis & etiā ipſis ſportulis /a/ præfatis ſportulis tamq̄ expenſis uoluntariis & non neceſſatiis intelligatur abſolutus. Ordinantes ac ſtatuentes inſuper: ꝙ ſi demum illi contra quem fuerit obtenta dicta cōmiſſio neceſſe fuerit aut cōtingerit appellare aut de nullitate dicere uigore cuius appellationis aut nullitatis eidem neceſſarium fuerit: obtinere aliquam cōmiſſionem /a/ dictis ſuperioribus directiuā ſimili modo alicui alteri Iudici: cui ſimili modo ſportule alique uenirent ſoluēde: ꝙ tunc & eo caſu ſimiliter ille talis qui primo loco obtinuit primam cōmiſſionē quæ fuit cauſa impulſiua cōmiſſionis ſecūdario loco facte & obtente teneatur & debeat etiā in dicta ſecunda inſtantia integras ſportulas ſoluere dicto ſecūdo Iudici. Et ſimili modo ſi ſecundo & tertio contingerit & licuerit prouocare aut de nullitate dicere & cōmiſſionē obtinere ut ſupra ſemper & quādocūq; ad integras ſportulas prædictas teneatur & obligatus ſit uigore ꝑſentis ſtatuti modo & forma in omnibus & per omnia quibus ſupra diſpoſitum ac ordinatum eſt: quas ſi ſoluere neglexerit omnino per Iudicē cui ſportule prædicte deberentur poſſit & ualeat realiter & perſonaliter cogi & compelli. Et ꝙ Iudex teneatur & debeat: & maxime ſi petitum fuerit per partē: ſolutionē prædictam omnino fieri facere: & cauſam per ſententiam expedire ſine mora aliqua: uel ſentētiam in cauſa proferre ſine ſolutione aliqua ſportulatum: ꝙ ſi aliter & ſecus factum fuerit per Iudicem: tunc & eo caſu quo cauſam expedire diſtulerit ultra inſtantiā præfixā Iudicibus appellationum in cauſis ipſaꝝ appellationū pœnam centū ducatoꝝ incurrat pro dimidia camere applicanda & pro alia parti petenti expeditionē. Et hoc ſtatutū habeat locū in futurum: & ſic poſt impreſſionē ſtatutorū & habeat locū īter ciues & ciues ſeu habitatores & incolas ciuitatis & comitatus Piſauri & habitatores & forenſes & ecōtra nō aūt habeat locū inter forenſes & forenſes.

Q đ cancellarius dñi Locūtenētis qui pro tpe fuerit ſit & eſſe debeat ciuis ſeu incola ſeu cōmunis habitator ciuitatis ſeu comitatus Piſauri. rub. 18.

AD hoc ut ſcripture & acta quæ fieri contingerint per cancellarium domini Locūtenentis qui pro tempore fuerit remaneant in ciuitate Piſauri & de territorio eiuſdem nō exportenť. Statutum & ordinatum eſt ꝙ cancellarius domini Locūtenentis qui pro tempore fuerit in dicta ciuitate Piſauri ſit & eſſe debeat de ciuibus incolis ſeu continuis habitatoribus dicte ciuitatis aut comitatus Piſauri: & ſit & eſſe debeat notarius publicus dicte ciuitatis & de matricularis: & ſi alienigena fuerit & ſeu forenſis ad dictum officium nō admittať nec admitti poſſit: & ſi de facto admiſſus fuerit geſta & acta ac facta per ipſum ſint nullius efficatie & momēti: & nihilominus qua

libet uice qua ſe ingeſſerit in dicto officio: pœnã uigintiquinqꝫ ducatoꝝ incurrat pro dimidia camere applicandam & pro alia accuſatori.

De ambiguitate ſtatutorum. rub. 19.

STatutum & ordinatum eſt ꝙ omnia & ſingula ſtatuta in præſenti uolumine contenta intelligi debeant ad ſanum & equum & iuridicum intellectum: & nõ poſſint nec ualeant gloſari ſeu alias interpretari uel ĩpropriari. Et ſi in eis foret aliquod uerbũ ambiguũ uel dubiũ uel obſcurũ: tũc interpretẽ declaretᷣ & intelligatᷣ & ſeu ĩtelligi debeat ſm ꝙ de iure cõi tale uerbũ reciperet ĩtellectũ / declarationẽ ſeu interpretationẽ.

Quantum duret beneplacitum. rub. 20.

STatutum eſt etiã ꝙ omnia beneplacita Illuſtriſſimorum Dominorum ad ſupraſedẽdum uel aliud faciendum: in quibuſcunqꝫ cauſis ſeu negociis in futurum per ipſos concedenda unius anni terminũ /a/ die dati reſcripti nullatenus excedere poſſint: quo termino elapſo dicta beneplacita nullã obtineãt firmitatẽ: ſaluo niſi in dicto reſcripto ſiue beneplacito aliud expreſſe cõtineretᷣ: ſeu addita eſſet clauſula nõ obſtãte p̃ſenti ſtatuto.

Quod reformationes & additiones quæ fieri cõtingerint impoſterum ſcribi debeant in libro reformationũ nouoꝝ per cancellariũ cõis. rub. 21.

QVoniam (prout ſupra dictum extitit) nil tam perfectum inuenitur ꝙ quãdoqꝫ additione & ſupletione nõ egeat. Plures enim caſus occurrere ſolent quã ſint leges ſcripte. Ideo ſtatutum & ordinatum eſt ꝙ de cætero & in futurũ pro reformationibus & ꝓuiſionibus de nouo fiendis & ſeu quæ de nouo fieri contingerit: per cancellarium cõmunis Piſauri de expenſis cõmunis fieri debeat: unus liber copertus coreo: ligatus & carthulatus cũ tabula ordinaria: in quo quidem libro per dictum cancellariũ cõmunis & non aliã perſonam ſcribantur & ſcribi debeant omnes & ſingule prouiſiones & reformationes quæ fieri in futurum contingerint per conſilium & cõmune Piſauri: & quæ quidem prouiſiones & reformationes ſcripte & annotate in dicto libro & per dictum cõſilium facte: & per ſuperiores pro tẽpore exiſtentes approbate & cõfirmate: & demũ ꝓconia uoce publicate: ſint & eẽ intelligantᷣ uigore p̃ſentis ſtatuti: ſtatuta propria ciuitatis Piſauri ac ſi in p̃ſenti uolumine ſtatutoꝝ fuiſſent incorporata ac impreſſa.

Quod ſtatuta obſeruentur nõ obſtante aliqua cõſuetudine. rub. 22.

STatutum & ordinatum eſt ꝙ omnia & ſingula p̃ſentia ſtatuta & ordinamẽta quæ ſunt impreſſa & inſerta in præſenti uolumine ſtatutorum Piſauri pro ſtatutis cõmunis Piſauri obſeruentur & inuiolabiliter obſeruati debeãt: nõ obſtante aliqua cõſuetudine tã p̃terita q̃ futura: ſtilo curie & aliis quibuſcũqꝫ incõtrariũ faciẽtibus: ſimiliter nõ obſtantibus: & ꝓualeant ac ꝓualere debeãt ſtatuta ipſa omnibus aliis ſtatutis decretis ac ordinamentis antiquis in caſibus diſpoſitis per p̃ſentia ſtatuta. In caſibus ſũt nõ diſpoſitis expreſſe per p̃ſentia ſtatuta procedatᷣ & procedi debeat de ſimilibus ad ſimilia caſibus in ſtatutis cõprehenſis. Alias aũt & imediate ſeruetᷣ ius cõmune. Quæ quidẽ ſtatuta: ſtatutũ & ordinatũ eſt per quoſcũqꝫ officiales/ rectores/ iudices/ locũtenẽtes ciuitatis & cõmunis Piſauri debere inuiolabiliter obſeruari: ſub pœna cuilibet officiali ſeu rectori .xx. duc. pro qualibet uice qua cõtrauentũ fuerit pro dimidia camere applicãda & pro alia accuſatori: ultra alias pœnas in ſtatutis contentas.

¶ Expliciunt Additiones.

Incipiunt aliæ additiones & declarationes

Declaratione & Correptione ſopra il datio della mercantia quanto al guado che
nõhabbia /a/ pagare ſe non il datio de la graſſia & ſopra le robbe che ſe con
tiene nel.x.Cap. che non habbia a pagare il di del mercato. rub. 1.

QVoniam inconueniens uidetur ꝙ una & eadem res ſit duplici onere
& ſeu gabella grauata. Et per queſto conſiderando che el guado per
prouiſione del datio della mercantia & etiam del datio della graſſia ſe
retroua eſſere ſubietta a doppia gabella: Pero per el preſente ſtatuto ſe
ordina & chiariſſe che per laduenire el ditto guado non poſſa ne deb-
bia pagare ſe non el datio della graſſa ſecondo lordine & forma della
prouiſion del datio della graſia ne poſſa /o/ debbia ditto guado altra
mente eſſere a ſtretto al datio della mercantia non obſtante altro ſtatuto o / prouiſione
diſopra fatta quale per el preſente ſtatuto ſintenda eſſer ſublata & corretta. Et ſimiliter
declarando la prouiſion del ditto datio della mercantia in lo Cap. X. Che incomenza
ligname foreſtiero &c. Se dechiara che ditte robbe delle quale ſe fa mentione in ditto
capitolo debbia pagare ditto datio de mercantia cioe a raſone de uno per cẽto come
ĩditto capitolo excetto quando ſe conduceſſero & uendeſſero indi de Mercato Cioe
Mercore e Sabbato admenuto cõmo ſimiliter ĩdicto cap. ſe dechiara bẽche cõfuſamẽte

Quod omiſſo medio non liceat appellare ad ſedem Apoſtolicam nec etiam ad
illuſtriſſimum dominum ſeu ad alium ſuperiorem. rub. 2.

QVia multotiens omiſſo medio ſollitum fuit appellari ad illuſtriſſimum dominũ
uel ad ſedem Apoſtolicam uel alium mediate ſuperiorem propter ꝙ eueniebat
ꝙ cauſe appellationum immortales aut comiſſarie efficiebantur & propter hoc
ſportule iudicibus ipſis comiſſariis debebantur: in graue dannũ litigantiũ Ideo ſtatutũ &
ordinatũ ẽ ꝙ quãdo a poteſtatibus capitaneis iudicibus ſeu aliis officialibus ditte ciuitatis
& comitatus Piſauri ab aliquibus ſententiis pronuntiis & ſeu grauaminibus per aliquam
perſonam contingerit & ſeu occurrerit appellare ꝙ huiuſmodi appellationes fieri & in
terponi ac proſſequi debeant coram iudicibus ordinatis & deputatis per ſtatuta & or-
dinamenta Ciuitatis Piſauri & nulli liceat dictas appellationes facere & ſeu interpone
re ac proſequi obmiſſis mediis ad prefatum Illuſtruſſimum dominum uel prefatam ſe
dem Apoſtolicam uel alium mediate ſuperiorem & appellatiões facte obmiſſo medio
nullum iuris ſortiãtur effectum & iudex /a/ quo obmiſſo medio extitit appellatũ proin
de in cauſa procedere poſſit ac ſi nulla ab ipſo interpoſita appellatio extitiſſet.

Quod cognitio naulizatorum & affitarionum ſpectet ad Vicarium
Gabellarũ & quod in dictis cauſis non poſſit niſi ſemel appellare. rub. 3.

QVia de antiquo more fuit ꝙ ad Vicariũ gabellarum ciuitatis Piſauri cognitio
& iuriſditio circa naulizatos & aliarum rerum pro ut infra ſpectet & pertinet
& Quia in ſtatuto poſito in ſecundo libro ſubrubrica. 1 1 3. Incipiente de offi
cio & poteſtate Vicari generalis appellationum Ciuitatis Piſauri & ſimiliter in pro-
hemio prouiſionum gabellarum poſito in libro ſexto a carte.cx.& a carte.cxi. non fuit
expreſſe declaratum & prouiſum circa iuriſditionem dictorum naulizatorum Ideo adẽ
do dictis ſtatutis ſtatutum & ordinatum eſt Quod prefatus /dominus Vicarius appella
tionum & gabellarum ſit & eſſe intelligatur ẽt iudex ordinarius & primus omnium &
ſingularũ cauſarũ circa naulũ & affictum domorũ & appotecharũ ſtationũ ꝙ quarũ

cunq; & ēt circa a fictū bouum & quorū & omniū aliarū rerum tam mobiliū q̄ immobilium que naulizari & ſeu affictari locari ꝙ contingerit & in & ſuper anexis & conexis emergentibus & dependentibus ab eiſdē & nullus alius iudex & ſeu officialis poſſit aut ualeat ſe impredictis ingerrere Declarantes ac exptesse ordinantes ꝙ aſſenrētiis & diffinitionibus eiuſdē dñi Vicarii latis circa predictā materiā naulizatorū & locationū ut ſupra &c. Non liceat niſi ſemel appellare ad Dñm Locumtenētē Ciuitatis Piſauri & ineuentū ꝙ ſententie per ipſos late fuerint conſormes executioni mandentur ꝑ ipſum Dñm Vicariū pro ut iuris fuerit.

Limiratio ad Statututu poſitum in aditionibus poſitum ſub rubrica. xvii. rub. 4.

ANimaduertentes & melius conſiderantes diſpoſita & ordinata imprecedētibus addicionibus in rubrica. 17. Incipiente Quod ſportule ſoluantur per illum qui procurauit cōmiſſionē &c. ſtatutū & ordinatū eſt ꝙ predicta oia ordinata inſu predicta. 17. rubrica & roto nigro ipſius rubrice: procedant & procedere debeant qñ ille qui procurauit comiſſionē non haberet aliquā iuſtam & rationabilem cauſam ſuſpitionis inperſonā iudicis ordinarii Sed quādo haberet iuſtā & rōnabilē cauſam ſuſpitionis inperſonā dicti Iudicis otdinarii & dequa per legitimas probatiōes aliter q̄ per iuramētū docere potuerit: coram arbitris iuris ſuper huiuſmodi ſuſpitione cognoſcenda eligendis communiter: tunc & eo caſu predicta: in dicta. 17. rubrica & toto nigro contenta non habeant nec habere debeant locum nec ſortiantur aut ſortiri poſſint effectū ſed in huiuſmodi caſu ſeruetur ius comune Et illud idem ſeruetur quādo ueniet caſus ꝙ in aliqua cauſa fuiſſent late tres ſententie. v3. Prima per ordinarium: ſecūda per iudicē primarū appellationū: tertia ꝑ Dñm Locūtenētē: & hmōi tres ſentētie nō eēnt cōformes Adeo ꝙ de neceſſitate eſſet obtinere aliquā comiſſionem alicui iudici cui ſportule deberētur & tunc & eo caſu pro ut ſupra ordinatū eſt ius comune ſeruetur & ſeruari debeat.

De Auctoritate & poteſtate ac officio dominorū Regulatorū. rub. 5.

ITem proſpicientes ꝙ in pluribus & diuerſis Statutis deſcriptis in uolumine ſtatutorum fuit & eſt facta mentio de Dñis Regularoribus Ciuitatis Piſauri & nullibi apparet depoteſtate ac iuriſditione dictorū dñorum regulatorum ideo ſtatutum & ordidinatū eſt Quod inquollibet anno ꝑ Comune Piſauri in conſilio dicte ciuitatis fieri debeat ellectio per ballotas de duobus uel tribus hominibus dicte ciuitatis expertis idoneis & habilibus ad dictum officium qui appellentur ac nominentur Regulatores dicte ciuitatis & comitatus & quorum officium duret per ſex menſes & plus & minus pro ut conſilio placuerit & placebit & ad quos dominos regulatores ſpectet & pertineat mature & diligenter ꝓuidere & perſpicere Quod comeſtibilia & alia ad quotidianū uſum hominis non ſuptauendātur & ſeu ſupraponātut & poſſint ēt prouidere quod nō extrhātur de ciuitate & comitatu Piſauri ultra debitū & ordinē dicte ciuitatis & poſſint & ualeāt in predictis & circa predicta ſe ingerere in moderando arbitrando ac precipiendo mulctādo q; & condennando inobedientes pro ut eis iuſtū & honeſtū ac condignū uidebitur habeantq; & habere debeant pondus inſtandi coram ſuperioribus quibuſcūq; de faciendo obſeruare per quaſcunq; perſonas & quoſcū q; officiales ſtatura & ordinamenta dicte ciuitatis habeāt ꝙ &: habere intelligantur omnē aliam poteſtatē & iuriſditionem ipſis conceſſam per alia ſtatuta ac ordinamenta dicte ciuitatis & etiā per ſupplicationē & teſcriptum eiſdem conceſſum per noſtrum Illuſtriſſ. Dominum.

Expliciunt aliæ additiones.

ADDITIONES.

Franciſcus Maria de Ruere Vrbini Dux: Almæ Vrbis præfectus: Piſauriꝙ Dñs/ac Vicarius perpetuus pro ſancta Romana Eccleſia.

MAgno uſui ornamento & decori fuiſſe uidet̃ noſtræ ciuitati Piſauri/Impreſſio præſentis uoluminis ſtatutorum ac ordinamentorum præfate ciuitatis. Idcirco mouemur libenter ſupraſcripta omnia ſtatuta & ordinamenta: una cum prouiſionibus Artis lanæ: & Montis Pietatis inferius impreſſis: hoc noſtro ſcripto ex certa libera & mera ſcientia noſtra: noſtroꝙ motu proprio. confirmare & approbare. Et ita approbamus & confirmamus. Volentes & iubentes ea omnia & ſingula perpetuo & inuiolabiliter obſeruari: aliis omnibus ſtatutis/decretis conſuetudinibuſꝙ quibuſcunꝙ incontrariũ facientibus non obſtantibus. Quibus omnibus per hoc derogamus & pro derogato haberi uolumus & mandamus. In quorum omnium fidem & robur præſentes iprimi iuſſimus: ſub die tertia Iunii. Anno/a/Natiuitate Dñi nr̃i Ieſu Xp̃i. M.D.XXXI.

¶ In nomine Dñi noſtri Ieſu Xp̃i ab eius ſalutifera Natiuitate Milleſimo quingenteſimo trigeſimo primo. Indictione quarta: tẽpore Põtificatus. S.D.N.D. Clementis diuina ꝓuidentia pape. vii. Die uero tertia menſis Iunii. Regnãte Illuſ. ac inuictiſſimo Dño Frãciſco Maria de Ruere: Vrbini Duce: ac ciuitatis Piſauri & totius eius territorii Dño/ac ꝑpetuo Vicario pro ſancta Romana Eccleſia. Supradicta ſtatuta oĩa cũ ſubſequẽtibus etiã prouiſionibus Artis Lanæ: & prouiſionibus & capitulis ſuper Monte Pietatis Emendata/caſtigata/& in melius reformata ꝑ ſpectabiles/ac Magnificos Dños Camillũ zachonũ ꝑfate. Illuſſ. Dñi Sindicũ phiſcalẽ Ioãnẽiacobũ Vallentiũ Lucã de Abbatibus Solertiſſimos cauſidicos piſaurẽſes: nec nõ prudentiſſimos ac nobiles uiros Gaſparinũ Samperolum. Franciſcũ homdedeũ oẽs de Piſauro & deputatos a Magnifico Conſilio Ciuitatis predicte.

Impreſſa fuerunt in dicta ciuitate Piſauri de uoluntate & cõmiſſione dictorũ Magnificorũ deputatorũ per Baldeſſerrem. q. Franciſci de Carthularis de Peruſio aſſiſtẽte & currã agente circa dictã Impreſſionẽ Franciſco Thybaldo Similiter de piſauro Laus Deo & Diuo Terentio protectori prefacte Ciuitatis Piſauri.

A Laude & gloria delo omnipotente Dio: & dela ſua madre glorioſa & ſempre uergine imaculata Maria: & de tutta la celeſte corte triũphãte. Et ad ſingulare exaltatione perpetua cõmendatione & uera laude del dolce/ſuaue/catholico/pio/& iuſtificato luogo del noſtro Illuſtre & clementiſſimo principe & Signore meſſer Alexandro Sforza: & cõ el ſuo fauore/per dare oportuno remedio cõ ſalutifera medela cõtra el peccato uniuerſalmẽte incurſo per hauere tollerato/o/per qualunq; altro exquiſito colore cõceſſo. Che li giudei habitãti in Peſaro habiano publicamẽte feneiato nella citta/cõtado/& diſtretto de Peſaro: & anche p publico & uniuerſale bene neceſſaria ſubuẽtione & pia de cittadini & cõtadini & diſtrictuali dela ditta citta & altri cõtinui habitãti & ſupportanti le ipoſitione reale & perſonale & mixte dela ditta citta & cõtado a biſognoſi per loro neceſſita torre denari ipreſto ſono ſtati cõmunicati piu & uarie uolte & finalmẽte poi cõcluſe/ſtabiliti/& firmati. Li infraſcritti capituli per lo Reuerẽdo in chriſto patre & ſignore meſſer Giouãni de Benedetti digniſſimo Epiſcopo dioceſano padre & ꝓtectore del cõmune dela p̃ditta citta & cõtado de Peſaro inſieme con li ſpectabili Egtegii & circunſpecti cittadini de ditta citta/meſſer Chriſtophoro de glialmerighi: Meſſer Antonio de Siluestri: Ser Nicolo de paganelli: Ioſeph Venturino gia da Verona: tutti adcio commiſſarii eletti & deputati dal prefato Illuſtre & clemẽtiſſimo principe & Signore dela ditta citta cõtado forza & diſtretto &c. Per quanto incio ſe extende la auctorita forza & balia de ſua ſignoria. Et poi anche confirmati & approbati dal publico & ſolemne conſeglio de ditta citta. Si come de la cõmiſſione hauuta dal prefato ſignore ſua ſignoria ſe/e/dignata farne fede & proua per ſottoſcriptione de ſua mano propria con robore del ſuo autentico ſigillo. Approbando & confirmãdo ditti capituli. Et ſi come etiã dela approbatione & confirmatione de ditti cittadini fatta nel ditto conſeglio ſe demoſtra per li libri de Cancellaria del prefato conſeglio in forma publica & autentica.

Che li iudei nõ poſſano p lauenire p̃ſtare ſotto p̃textu dalcun loro capitulo. ca. I.

ET prima el p̃fato Reuerẽdo padre Mõſignore meſſer lo ueſcouo per ſuo ꝓprio officio: & li ditti quattro uice & nome del p̃fato ſignore: & de ditta cõmunita & ciaſcuno de loro unanimamẽte & cõcordemẽte dechiarano & dechiarãdo ſtatuiſcono: Che li capituli hactenus cõceſſi & obſeruati (licet defatto) alli ditti iudei publici feneratori in la citta & cõtado de Peſaro per laduenire ſiano de niuno ualore efficatia/ouero momento/ne ſotto defenſione & colore de eſſi capituli/ditti iudei poſſano in la ditta citta & cõtado de Peſaro fare uſura cõ qualũq; pſona de qualunq; loco ſtato cõditione o/qualita ſe ſia/o/fare altro cõtratto uſurario. Ma piu toſto ditti iudei ſe preſtarãno ad uſura/o/farãno altro cõtratto uſurario remangano in la diſpoſitione dela ragione diuina & canonica. Et in quello eſſere che ſeriano ſe mai da ditta cõmunita/o/altrui non haueſſero hauuti ditti capituli/o/alcuna tolleranza.

De lo effetto & ſubſtantia del monte dela pieta de Peſaro. cap. 2.

ANchora mo per lo prefato Monſignore meſſer lo Veſcouo & ditti quatro ſe dechiara che lo effetto & la ſubſtantia del Monte che ſe intende fare & dietim augumentare in la citta de Peſaro ſe intende eſſere ogni cumulo & quantita de danari & altre robbe lequale fin mo per uia de elemoſina/o/altro dono imperpetuum foſſero deſtinati & conſignati per lo ditto Monte/ouero acõmodati ad tempus. Et che per lo

aduenire ſimilmente ſe porrãno & conſignarãno in augmento del Monte dal Signore cõmunita/ uniuerſita & collegio & dalrre particular perſone certe/ouero incerte: procedano ditti ſubſidii contributione cõmodati & doni per contratti inter uiuos /o/ per ulti ma uolonta /o/ per qualunque altro pio & honeſto modo.

Del nome come uulgarmente ſe de chiamare ditto Monte. cap. 3.

ANchora dechiaramo che ditto Monte publice & uulgarmente ſe debia nomina re el Monte de la Pieta & de pia ſubuẽtione de li poueri & biſognoſi cittadini contadini diſtrictuali & cõtinuo habitanti nella ditta citta & ſuo cõtado. Alliquali per lo ditto Monte & officiali ſopra eſſo deputati/ ſe debia ſubuenire in le loro neceſſita ꝑ li modi cõtenti in li preſenti capituli & altri che ſe haueſſero a fare pur che ſupportino lo incargo de le impoſitione reale & perſonale & mixte che ſe hauerãno impotte in la ditta citta & contado. Et pur che nõ ſiano iudei: ma ueraci chriſtiani.

Che al ditto Mõte ſe debia deputare el depoſitario de li denari receuuti. ca. 4.

ANchora ſia ordinato & ſtatuito che a receuere dinari & robba: liquali ſino al preſente ſe trouaſſe poſti & aſſignati al ditto Monte imperpetuum/ ouero acõmodati ad tempus per ſubſidio del ditto Mõte/o/ che ſe hauerãno a dare/ accõmodare/ contribuire/ & pagare & porre nel ditto Monte/ per qualunq; modo titulo /o/ quale altra cagione & uia ſe ſiano meſſi nel ditto Monte da qualunq; perſona de le prenominate/ ſe debia elegere & deputare uno officiale elquale ſe chiamara depoſitario de li dinari & robba del ditto Monte. Alquale per niuno modo ſia licito receuere alcuno di nato /o/ altra robba del ditto Monte da le prenominate perſone ſe de la receptione nõ ſe fa rogato el notario & appare publico & autentico inſtrumento.

Come ditto depoſitario de denati debia hauere el ſuo libro ordinato & in quel lo tenere conto. cap. 5.

ANchora che al ditto officiale ſia debito hauere uno libro /o/ piu ordinato cõ el titulo nel principio teſtificãte quello che nel ditto libro ſe ha a deſcriuere & iui tenere conto col numero de le carthe lequale anche ſiano ad una per una bollate con el ſigillo/ ouero ſtampa de uno de li quatro ſopraſtanti che ſeranno deputati per lo modo infraſcritto al gouerno & bene del ditto Monte. Nelquale libro uno /o/ piu debia diſtintamente tenere conto ordinato de ſua mano propria de tutti li dinari & robba gli foſſero peruenute alle mano. Et coſi de tutta la uſcita & preſto de li ditti dinari ad uſo de bono mercatante & diligente adminiſtratore de le coſe altrui. Et coſi obſeruando ſe debia dar fede al ditto ſuo libro.

Che al receuere de li pagamenti ſe debia deputare unaltro quale ſe chiamara de poſitario de pegni del ditto Monte cõ el ſuo libro ordinato. cap. 6.

PErche le coſe del ditto Monte paſſino cõ ſincerita & ſenza gran diſiculta hanno ordinato ſe debia elegere al ditto Monte unaltro officiale quale ſe chiamara de poſitario & cõſeruatore de li pegni ſopra liquali li dinari del Monte ſe hãno a preſtare elquale depoſitario de pegni anche debia hauere el ſuo libro ordinato con el titulo & numero de le carthe bollate come de ſopra nellaltro capitulo del libro del depoſitario de li dinari ſe contiene. Nelquale libro el ditto depoſitario de pegni diſtintamente debia tener conto de tutti li pegni gli ſerãno dati & cõſignati da quelli uoleſſeno dinari impreſto: & li ſcriuere la quidita qualita & circũſtantia de ditti pegni & lanno meſe & di del receuuto pegno. Verbi gratia. Se foſſe una ueſta de lana/ ouero de ſeta /o/ de altra

materia

materia ſcriuere el colore/la fineza del panno/dela ſeta con laltre circūſtantie. Et ſe /e/
trita/uſa ouero recente/freſcha & portata poco tempo. Et ſe foſſe argento de maſſa /o/
in altra forma/ſcriuere el peſo/numero & la fineza & de quante leghe: & ſic de ſingulis
per modo ſi euidente demoſtratiuo & chiaro che alcuna probabile diſcenſione /o/ que-
rela /o/ dubio nō gli poſſa orire/ ouero ſequitarane iactura al pignorante. Et coſi obſer
uando ſe debbia dar fede al ditto ſuo libro.

Come ditto depoſitario de pegni de tenere conto deli pegni receuuti per lim-
preſto. cap. 7.

ANchora chel ditto depoſitario & cōſeruatore deli pegni debia nel ditto ſuo li-
bro tener cōto ordinario in una parte deli pegni receuuti & nellaltra parte de
li pegni reſtituiri: & ſpecialmēte quādo hauerāno riceuuto el pegno: & receuuto meſſo
al libro cō le domoſtratione ꝑditte debia īmediate fare una poliza /o/ cedula de ſua ma
no al pignorante /a/ fede & proua come el depoſitario ha receuuto el ſuo pegno cō le
demoſtratione & qualita predicte in tutto & per tutto come ſe cōtenera nel ditto ſuo
libro: laquale poliza & cedula per ſua cautella debia remanere appreſſo el pignorante
fin che andara /a/ reſcotere el ditto ſuo pegno.

Come el depoſitario de pegni receuuto el pegno ha per ſua poliza dirizare el
pignorante al depoſitario deli denari. cap. 8.

ITem chel ditto depoſitario de pegni īmediate receuuto che hauera el ditto pegno
& ſcritto al ſuo libro del receuuto come /e/ ditto debia de ſua mano propria fare
unaltra poliza dirictiua al depoſitario de li denari & darla al ditto pignorante elquale
gli lhabia appreſentate quando andara per gli denari: & dica ditta poliza in queſto
modo cioe depoſitario deli denari del Monte dela Pieta de Peſaro da/ paga/ & pre-
ſta ad A. apportatore & preſentatore de queſta tanti denari perche io ſon cauto da lui
per pegno hauuto de una ueſta de pāno de tale colore fina de lana & freſcha & poco
portata &c. Et coſi de laltre coſe. Et preſentata al depoſitario de ditti denari la ditta [A et farli el numero acio]
poliza ſia tenuto el ditto depoſitario ſenza indutia dare al ditto ꝑſentatore de ditta cedu [piu facilmente si trovi]
la li denari in eſſa contenti alla pena de.xxv. libre da douerſe exigere & pagare tante
uolte quante per lo depoſitario cōtrafatto cioe che reſtaſſe de preſtare/ & fuſſe rechie-
ſto doueſſe preſtare: elquale depoſitario de denari/ receuuto che hauera ditta poliza &
fatto el ꝑſto de denari metta nel ſuo libro li ditti denari ad uſcita infilzi la ditta poliza.

Del modo che ha da tenere el depoſitario de pegni & de denari quando el pi-
gnorante uorra reſcotere el ſuo pegno. cap. 9.

HAnno ordinato che tornando poi quello tale che haueſſe receuuto lo impreſto
infra el termine per pagare & rendere li ditti denari al depoſitario deli denari
per reſcotere el ſuo pegno debia el ditto tale pagare el ditto denaro al depoſitario de li
denari: & ultra quelli denari /a/ lui ꝑſtati & renduti al ditto depoſitario debia anche pa
gare quello foſſe ordinato piu oltra pagaſſe ognuno che reſcoteſſe li ſoi pegni per in-
tereſſe del ditto mōte/ cioe per nolo de caſa doue ſe haueſſero /a/ cōſeruare ditti pegni:
& per ſalario de ditti depoſitarii. Et pagare le ditte quantita al ditto depoſitario de
denari ſe ha affare /a/ quello tale che uole reſcotere el ſuo pegno unaltra contrabolletta
laquale gli hara /a/ dare el ditto depoſitario de denari & dirizarla al depoſitario de pe-
gni de queſta cōtinentia cioe Pietro depoſitario de pegni del monte dela Pieta de Pe
ſaro rende & reſtituiſce /a/ Giouāni apreſentatore de queſta el ſuo pegno nominando el

ditto pegno cō tutte ſoe qualita & circūſtantie ſi come ſe cōtenea nellaltra poliza /a/ lui derizata per lo ditto cōſeruatore de pegni: ꝑche ho da lui receuuto li denari /a/ lui preſtati & altri denari per lo intereſſe &c. Laquale receuuta & laltra che hauea fatta per ſua chiarezza al ditto pignorante come /e/ ditto diſopra: incōtinente ſenza induria gli debia reſtiruire el ſuo pegno: & farne de cio mentione & conto nel ſuo libro nella partita de pegni renduti: & quella tale poliza /a/ lui reſtituita dal pignorante la debia mettere nella infilza de laltre bollette /a/ lui reſtiruire & depenarla: & ſcriuere el di/ meſe & anno de la reſtitutione de eſſa bolletta.

Che nō ſe poſſa preſtare ad alcuno ſe prima nō giura per qual cagione & per chi domanda impreſto. cap. 10.

ANchora hāno ordinato che ditti depoſitarii nō poſſano preſtare ad alcuna perſona ſe prima quella tale perſona nō giurara ad delatione de ditti depoſitarii ouero uno de eſſi chi la toglie per coſa licita & per biſogno neceſſario & non per coſa alcuna illicita & ſuperflua. Er ſegli uole per ſe proprio /o/ per altri / & dicendo uolergli per altri facciano de cio fede /o/ per lo ditto de quel tale elquale ſe apreſentaſſe li / ouer ſe fuſſe abſente per lettera de ſua mano propria / ouero per ditto de dui teſtimonii fide digni examinati cō lo proprio ſacramento da ditti depoſitarii /o/ uno de loro: liquali teſtimonii reſtificaſſero queſto.

Che nō ſe poſſa impreſtare piu che cinq̧ fiorini. cap. 11.

ITem che nō poſſano preſtare ad alcuna perſona piu che fiorini cinque intutto ad bol.xl.uechi per fiorino in una uolta /o/ piu nel tempo de noue meſi ne /a/ piu perſone ſtante ad un pane & un uino & ſotto uno medeſimo foco fra el ditto tempo de noue meſi. Et ſolamente preſtino el piu per ſpatio de diece meſi & nō per piu tempo. Et quando preſtano ſiano tenuti aduiſare & proteſtare /a/ quel tale che toglie ditto impreſto come nō reſcotendo el ſuo pegno fra diece meſi infra lo undecimo meſe ſera uēduto dopo el terzo bandimento ad chi gli dara. Et chel ditto depoſitario ſia obligato infra el ditto undecimo meſe uēderlo alla pena de.xxv.lib. ſe per ſua negligētia laſſaſſe Et che del ditto aduiſamenro / ouero proteſto ſe creda al ditto depoſitario de pegni.

Che ſe debia reſtituire q̄l piu che uēderaſſe el pegno al pignorāte. cap. 12

ITem hāno ordinato che uenduti ſerāno ditti pegni come nel proſſimo & precedēte capitulo ſe cōtiene tutto quello che teſtaſſe in mano del precio del ditto pegno uendiro retenuto che ſera lo impreſto gia fatto al pignorante & li denari per lo intereſſe de la caſa doue ſe ſerbano ditti pegni & del ſalario de li depoſitarii come ſe ordinara & taſſara per lo prefato Monſignore meſſer lo Veſcouo: ditti quatro eletti / ouero che ſe elegerāno per lo aduenire per lo modo infraſcritto tutto el reſto ſe debia per lo ditto uenditore tendere & reſtituire /a/ quel tale /o/ ſuo herede /o/ ſucceſſore che haueſſe pignorato ditto pegno uenduto: & de la reſtitutione del ditto reſiduo fatta al pignorante / el ditto uenditore & reſtituente ne faccia apparere chiariſſimo & ſufficiente proua: ſotto pena del doppio del ditto teſto: da douerſe applicare al pignorante quādo per lo ditto depoſitario in cio ſe cōtrafaceſſe. Et acio che ſe poſſa intendere ſe glie reſiduo /o/ nō hāno ordinato che nel libro de li incāti elquale ſe hauera da fare per el notario del ditto Monte / ſe habia /a/ ſcriuere tutti li incanti & offerte fatte da li cōpradori & che nō ſe poſſano fatti li incanti debiti ſtantiare /a/ quello che haueſſe offerto piu: ſe nō gli interuengono li ditti quatro /o/ la magior parte de loro. Et de la uendita /o/ ſtanriatione /a/ chi

ne/a/chi & per quanto precio ſia fatta: debia apparere nel ditto libro de li incanti cõ el di &c. per mano del ditto notario: ſotto la pena del doppio che valeſſe el ditto pegno altramente venduto /o/ ſtantiato nellaquale incorra ditto depoſitario: tante volte quante volte contrafaceſſe. Et ſe ad qualunque tempo auãte che foſſeno venduti ditti pegni el cõpareſſe alcuno de qualunq; eſſe /o/ conditione ſe foſſe ſeculare /o/ religioſo el quale diceſſe /o/ prouaſſe legitimamente che q̃llo tale pegno gli foſſe ſtato tolto per furto/ robaria /o/ ſacrilegio: allhora el depoſitario de li pegni ſia tenuto reſtituirglilo/ pagãdo quello tale ſolamente el denaro p̃ſtato ſopra el ditto pegno. Et ſimilmente ſe moſtraſſe el furto/ robaria /o/ ſacrilegio dopoi la vendita gli ſia reſtituito rendendo al comprarore /o/ ſuoi heredi el precio per lui pagato.

Che ceteris paribus allo ſtantiare deli pegni ſe preferiſcha el pignoratãte. cap. 13.

ANchora hãno ordinato che quãdo ſerãno incantati ditti pegni tãte volte quante ſia de biſogno ſecondo lordine deli preſenti capituli nõ ſe poſſano ditti pegni ſtantiarli /a/ quello che haueſſe piu offerto: ſe nanti che foſſeno ſtantiati /o/ venduti cõpareſſe li pignoranti /o/ ſuoi ſucceſſori & diceſſe volerlo per qualche precio piu che ſe doueſſe vendere & ſtantiare ad altri. Et offeriſſe li el precio in contanti q̃llo tale che lo haueſſe impegnato /o/ ſuoi heredi nella cõpra debia eſſere preferito.

Che colui che proferiſce piu nõ ſe poſſa remouere de la ſua p̱ferta. cap. 14.

ITem hanno ordinato/ che ſe ſubaſtandoſe /o/ incantandoſe ditti pegni gli fuſſe de gli incantadori uno che lo haueſſe meſſo /a/ piu denari che glialtri/ queſto tale ſia tenuto ſtare fermo alla ſua promeſſa & proferta. Et per tanto comparar lo piacendo al venditore de hauerlo per ſtantiato.

Che niuno deli depoſitarii poſſano cõparare pegni. cap. 15.

ANchora hãno ordinato che vendendoſe ad incanto ditti pegni: niuno de ditti depoſitarii & ſua fameglia per ſe /o/ per interpoſita perſona directe vel indirecte paleſemente/ ouero ocultamẽte nõ poſſano cõparare ditti pegni ſotto pena del doppio del valore de ditti pegni cõparati: & ſotto q̃lla medeſima pena nõ gli poſſano uſare ad uſo loro /o/ p̃ſtare /a/ terza p̱ſona laq̃le li uſaſſe ſtagãdo ditti pegni ap̃ſſo ditto depoſitario.

Che li quatro poſſano alloro piacere vedere li libri de ditti depoſitarii. cap. 16.

ITem hãno ordinato acio che le coſe paſſino ſinceramente che li ditti quatro poſſano vedere li libri de ditti depoſitarii per poſſere intendere li denari che ſerãno appreſſo el ditto depoſitario de li denari: & quanti ne ſono uſciti per impreſtare ſopra pegni /a/ meſe per meſe ad ogni loro requiſitione & poſta.

Del modo ſe ha da tenere per abſentia infirmita /o/ morte de depoſitarii. cap. 17.

ANchora hanno ordinato ſe alcuno deli ditti depoſitarii per longa /o/ neceſſaria abſentia infirmita ouero morte /o/ ſuſpetto de timendo morbo nõ poteſſe attendere al ſuo officio allhora el prefato Monſignor lo Veſcouo & locotenẽte del prelibato Signore inſieme cõ li quatro ſopraſtãti ne debia agiungere & ſubrogare unaltro /o/ piu ſecondo manchaſſe equamente idonei.

Dela cõſeruatione & cuſtodia deli pegni. cap. 18.

HAnno ordinato chel depoſitario de ditti pegni ſia tenuto hauere una caſa commoda /a/ cõſeruare & cuſtodire ditti pegni che receuera qui in Peſaro /a/ ſpeſe & nolo de ditto Monte: & quelli tali pegni diligentemente cuſtodire & guardare per modo che nõ ſe habiano /a/ deteriorare /o/ perdere ad ogni loro pericolo riſico & fortuna.

Excepto che demoſtrando loro la deterioratione/ouero admiſſione de ditti pegni eſſere occurſa per caſo fortuito /a/ quel caſo nō ſiano tenuti. Pur che ditto caſo nō ſia occurſo la loro colpa precedente el caſo.

De li trōbetti & banditori per far bandi quādo ſe uenderāno ditti pegni. cap. 19.

PErche nel uendere de ditti pegni ſono neceſſarii bandimenti. Impero hāno ordinato che li trombetti & bāditori del cōmune de Peſaro ſiano tenuti & debiano ad ogni rechieſta & requiſitione de li ditti depoſitarii/ ouero de li ditti quatro ſopraſtan i del Monte /o/ de qualunq; de loro ſe ſia fare tutti & ciaſcuno bando pertinente al ditto Monte tante fiate quāte ſerāno rechieſte & ſera neceſſario per aduiſare chi ha da reſcotere li pegni /o/ per uendere li pegni /o/ per qualūq; altra coſa: alla pena de perdere el ſuo ſalario de quello meſe che cio renunciaſſero: & queſti trombetti debiano receuere lo ſalario che gli ſara deputato/ cioe de dui quatrini per pegno alle ſpeſe del cōpratore: & piu /e/ mācho ſecōdo pareſſe alli ditti Mōſignore & quatro ſopraſtanti.

Chel depoſitario de pegni toglia pegni ſufficienti. cap. 20.

SIa tenuto & obligato el depoſitario de li pegni receuere li pegni boni & ſufficienti in tal modo che uenduti che ſerāno el Monte nō perda del ſuo capitale. Et ancho del ditto precio ſe poſſa pagare ognaltra ſpeſa & intereſſe come /e/ ditto del ditto Monte. Et nō tolendo ditto depoſitario pegno ſufficiēte per lo modo /e/ ditto ſia tenuto lui & ſua ſicurta de cōſeruare indēne el ditto Monte & reſarcirgli ogni ſuo dāno & intereſſe ad ogni requiſitione de li ditti quatro /o/ altri de loro & /a/ qualunque tempo & maxime al tempo del ſuo ſyndicato.

Del giuramento de li ditti depoſitarii. cap. 21.

ANchora che ſiano tenuti ditti depoſitarii giurare ſolennemente in le mano del prefato Monſignore in preſentia de li ditti quatro: & giurando prometter bene & diligentemente cō pura & ſincera fede: remota ogni affictione /o/ paſſione nō hauendo reſpetto ad alcuna loro cōmodita/ ouero piu ad una perſona che ad unaltra: cō ogni diligētia exercitare & fare el lor officio: & obſeruare la cōtinētia de li pſenti capſi & altri che ſe haueſſero da fare in ciaſcuna parte diſpoſitione & ordine de li ditti capituli ſotto pena dc.xxv.lib. de bol. doue & in qlli caſi doue la pena nō fuſſe per li ditti capſi ptricularmēte iposta ipſo facto ſenza alcuna remiſſione da douerſe incurrere & exigere

Ad chi ſe habia applicare & per chi ſe debbe exigere le pene contente in li preſenti capituli. cap. 22.

HAnno ordinato che tutte le pene lequale ſe hauerāno ad exigere da li contrafacienti alli preſenti capituli & altri che ſe haueſſero da fare ſe habiano applicare allo hoſpitale de la unione poſto in la corte de ualmagnēte fora de la ditta citta doue ſe recettano li infecti del morbo peſtifero per fabrica & neceſſaria ſubuentione del ditto hoſpitale: & che le ditte pene cōſtito che li preditti depoſitarii gli ſiano incurſi. El Poteſta de la ditta citta & ſua corte de fatto ſia tenuto ad exigerle da li preditti ex officio & ad ogni requiſitione de li ditti quatro /o/ de alcun de loro: & exacti ſe debiano far pagare p li ditti ↄtrafaciēti al depoſitario de la ditta unione p bolleta de li ditti qtro.

De la pmiſſione & ſecurta de ditti officiali qle debiano fare & dare. cap. 23.

SIano tenuti ditti depoſitarii quando accettarāno loro officio ſolēnemente pmettere de obſeruare queſti pſenti capituli & altri che ſe haueſſero da fare durāte el loro officio per lo aduenire. Et de ſtare ad ſyndicato infra termine de diece di finito el loro

officio

officio. Ft de tutto cio date bona & ſufficiente ſicurtai & tutto cio ſe debia ꝓmettere al p̄fato Reuerẽ. padre Mõſignore & alli ꝑditti quatro ſopraſtãti/quali omnimẽte per queſto debiano eſſere li p̄ſenti & conuenire col p̄fato Monſignore in nome & uice del ditto Monte: & de tutto ſe habia da fare rogato el notario elq̄le per uno anno ſe hauera da elegere per li ditti Monſignore & quatro ad rogarſe de tutte le coſe occurrẽte: cõcernente el bene cõſeruatione & augmẽto del ditto Monte. In nome delquale ditte ꝓmiſſione & altre coſe che ſe ne haueſſe rogate notario ꝑditto ſe intendono eſſere receuuti promeſſi per lo prefato Reuerendo patre Monſignore & ditti quatro/o/la magior parte de loro nõ gli poſſendo eſſere tutti.

De loſſicio de li quatro ſopraſtanti del Monte. cap. 24.

ANchora che loſſicio de ditti quatro ſopraſtanti per mo eletti dal prefato Illuſ. Signor & cõfirmati dal ditto cõſeglio & de quelli che per lo aduenire ſe haueranno ad elegere ſiano tenuti per quel tẽpo hara da durare el loro officio ꝓcurare conſeruare & defendere el bene/lutile & eſſere del ditto Monte & quello operare iuxta loro poſſa ſe habia ad augmentare: & maxime che al ditto Monte nõ ſegli faccia fraude o/iniuria alcuna: & ꝑcipue quãdo ſentiſſero querela de alcuni che ſe lamentaſſero de li ditti depoſitarii/o/alcuni de loro. Et per q̄ſto poſſano tante uolte quante/a/loro parera & ad ogni tẽpo cõ cõſcientia del p̄fato Monſignore meſſer lo ueſcouo & p̄fato Locotenente uedere li loro libri & le ragione & conto de le intrate & uſcite del ditto Mõte: & cõſequenter ſe le querelle de querellanti fuſſero giuſte/o/mancho che giuſte cõ hauere Dio/la honeſta/cõ purita de cõſcientia dinanzi/a/loro ochii. Et coſi ſiano tenuti nelle mano del p̄fato Monſignore & Locotenente quãdo accettarãno loro officio ſolẽnemente giurare de exercitare ditto loro officio cõ pura & bona cõſcientia gratamẽte & per amor de Dio & ſenza alcuna percep[ti]one de ſalario/o/de altro emolumento.

Del modo & tẽpo che ſe hãno ad elegere li officiali del Monte. cap. 25.

SE/e/proueduto che q̄ſti quatro come/e/ditto primamẽte eletti & altrui che ſe ſubrogaſſe in loco de alcuni de loro abſenti per longa & neceſſaria abſentia/o/per infirmita/o/morte de qualunq; de loro che Dio el eeſſe quindeci di auanti el fine de loro officio quale ſe intenda finire comenciando in kalende de Genaro proſſime ſequuturo ad uno altro anno/ cioe in kalende de Genaro. 1470. debbano ſotto pena de periurio & de la indignatione de Dio eſſere uigili & ſolliciti che lo Reuerendo patre meſſer lo ueſcouo & el Mag. Locotenente del prefato Illuſ. Signor & che per loro medeſimi quatro ſopraſtãti inſieme cõ li ꝑditti Mõſignore/& Locotenente & li ꝑditti nominati inſieme cõ loro ſe elegano quatro altri ſopraſtanti & regulatori de ditto Mõte che ſiano cittadini homini pratichi & intẽdẽti de bona fama & honeſta uita piu che ſe puo. Et ſimilmente che ſe elegano li depoſitarii del ditto Monte/a/quel tẽpo medeſimo/cioe el depoſitario de pegni & ſimilmẽte de denari & altre robbe: liquali pur ſiano al iudicio de li eligenti homini pratichi/a/tener conti & de bona fama & honeſta uita. Et ſimilmente al ditto tẽpo elegere doi ſyndicatori quali habiano da reuedere le ragione de la intrata & ſpeſa del ditto monte: alliquali ſyndicatori ditti depoſitarii ſiano tenuti cõſignare li ſoi libri & ifra termine de diece di comẽciando dal di ſera finito el loro officio: nelquale hãno da ſtare/a/ſyndicato rendere bona ragione de la loro adminiſtratione de la reuiſione condẽnatione/o/abſolutione de li ditti ſyndici niuna de le parte ſe ne poſſa appellare ne reclamare/o/ per qualũq; altro modo cõtrauenire: ſotto pena

de cinquanta ducati: nellaquale incurra chi cōtrauerra/ da douerſe exigere ipſo facto & applicarſe al ditto hoſpitale. Et ſimilmēte ſe intendano debiano obſeruare & fare circa la electione de li officiali preditti. Glialtri quattro ſopraſtāti & regolatori del ditto Mōte: liq̄li ad anno per anno nō poſſano tutti /o/ qualunq; de loro renūciate: ma accettare el loro officio/ alquale per lo modo ditto fuſſe eletto: ſotto pena de cinquāta ducati /a/ ciaſcuno cōtrafaciēre: laquale ipſo facto ſe debia applicare al ditto Monte.

Che lo aduocato & ſyndico fiſcale debia gratis aduocare & procurare per lo ditto Monte. cap. 26.

ANchora che lo ditto aduocato & ſyndico fiſcale de pupilli & uedoue & altre miſerabile ꝑſone ſiano tenuti gratamente & per amor de Dio aduocare & procurare per lo ditto Monte in ogni ſua occurrentia & biſogno: & maxime ſiano tenuti ad requiſitione de li ditti quatro preſtare patrocinio & fauore alle exactione de le ditte pene pecuniarie & per qualunque altra coſa utile neceſſaria & expediente alla cōſeruatione & augmento del ditto Monte: & che qualunq; ꝑſona de la citta & contra de Peſaro poſſa popularmēte cioe come ciaſcun del populo ad honore & laude de Dio diffetite & denūciare patētemēte & ſecretamēte come /a/ lui parera alli ditti q̄tro ſopraſtāti ogni fraude q̄le ꝑ alcuno ſe feſſe /o/ excogitaſſe de fare cōtra lutilita honore & firmeza del ditto Monte: & in fauore de li ditti Iudei del dishoneſto & reprouerato uiuere.

De loriginale & copia de li preſenti capituli. cap. 27.

HAnno ordinato che de li ſopraſcritti capituli & de altri che ſe haueſſero giungere /a/ q̄ſti ſecondo el futuro parere del prefato Monſignore/ Locotenēte/ & quatro ſe debia fare almancho doi tranſumpti /o/ copie. Vna in carta mēbrana in loco de originale cō la ſottoſcriptione de mano propria del prefato Illuſ. Signore & ſignatura del ſuo autentico ſigillo /a/ robore & fermezza de ditti capituli & con la approbatione del ditto cōſiglio cioe cō la teſtificatione in forma publica & autentica de mano propria del cancelliere del ditto cōſeglio. Et coſi etiā del uolere & parere del prefato Mōſignore come nelli ditti capituli appare ſe ne habia /a/ far fede cō la ſottoſcriptione & teſtificatione per mano de publico notario come ditti capituli ſono ſtati cōcluſi & firmati per ſua Signoria & ditti quatro: acioche biſognando per qualūq; coſa & dubieta ſe poſſa hauer recurſo al ditto originale/ elq̄le debia ſempre ſtare & conſeruarſe nella ſacriſtia de frati minori obſeruanti habitanti in la citta de Peſaro nella chieſia de ſan Giouābaptiſta. Vnaltra copia debia ſtare appreſſo ditti depoſitarii per cōmodita loro Et anche de li ditti quatro: & per prendere notitia de tutto quello incumbe al debito & officio de ciaſcuno de loro.

De la occurrēte reformatione & correctione de li p̄ſenti capl̄i. cap. 28.

ANchora hāno ordinato perche per la experiēria & pratica de li p̄ſenti capituli ſe cognoſcera de di in di ſe ditti capituli ſono baſteuoli /o/ utili al ditto Mōte & nō/ ouero ſel ſe doueſſe farne de glialtri & corregiere /o/ modificare queſti/ che li ditti quatro eletti & q̄lli che ſerāno da elegere per li tēpi aduenire inſieme cō lo p̄fato Mōſignor lo ueſcouo & Mag. Locotenente habiano per uigore del p̄ſente capitulo ex nūc prout ex tunc & ex tunc prout ex nunc auctorita/ poſſanza ſpeciale cōmiſſione & balia agiungere /a/ queſti de glialtri capituli honeſti/ utili/ & expedienti al ditto Monte: & da queſti detrahere: & biſognando corregierli & modificarli & reformare in tutto /o/ parte ſecōdo che alli ditti Mōſig. & Locotēn. inſieme cō li p̄fati q̄tto liberamēte loro piacera.

De la incōmutabilita

De la incõmutabilita del Monte. cap. 29.

ITẽ che ogni quãtita de dinari & robbe quale ſino al pſente & coſi in futuro ſono & ſerãno cõceſſe/ & cõcederãnoſe p dono & elemoſyna /o/ altra cagione al ditto Mõte/ de la Pieta debiano p uigore de qſto capitulo incõmutabilmẽte ſempre ſtare & cõſeruarſe nel ditto Mõte p biſogno & cõmodita de li poueri homini biſognoſi de torre dinari impreſto ne ſe poſſano dal ditto Monte per modo alcuno remouere/ ouero cõmutarli in altro uſo ſe ben quellatro uſo foſſe per cagione publica pia /o/ qualunq; altra poteſſe emergere. Excepto li dinari che foſſero p uia de pſto mutuati /o/ depoſitati ad tẽpus liqli p rẽderli al ſtatuto tẽpo del pſto ſe poſſano & debiano cauare del ditto Mõte.

De la taſſa de li ſalarii la limitatione/ de li depoſitarii & caſa deſſo Mõte. cap. 30.

EL Reuerẽdo patre meſſer lo ueſcouo Giouãni de benedetti digniſſimo epiſcopo de la citta & dioceſe de Peſaro &c. hauuto tra ſe medeſimo piu fiate attenta cõſideratione colloquio & ragionamẽto cõ li ditti quatro & piu altre pſone per lo ſuo põtificale officio ha particularmente ſtatuito ſancito & limitato chel ſalario & ſtipẽdio del depoſitario de li pegni ſia & eſſer debia per el pſente fiorini trẽta de bolognini quaranta per fiorino: & fiorini quindeci alla ragione dita debia eſſer ſalario del depoſitario de li dinari. Et perche /e/ conueniente coſa che eſſendo li ditti officiali occupati alli ditti officii per commodita & utile uniuerſale de tutti quelli toleſſero dinari impreſto & conſignaſſe gli ſuoi pegni alla cuſtodia de quali dinari & pegni del Monte ditti depoſitarii ſono tenuti: acioche chi ſente el cõmodo in qualche coſa receua incõmodo per hauere quel cõmodo. Ha deliberato el prefato Monſignore che per qualunq; torra dinari impreſto & dara ſoi pegni al Monte ſecondo el tenore de li pſenti capituli ſia tenuto ciaſcuno meſe che hauera tenuto el dinaro preſtato pagare doi quatrini per fiorino /a/ ditta ragione/ liquali ſuccedano in loco de intereſſe del ditto Monte & per lo ſalario de ditti officiali & per el nolo de la caſa/ laqle annuatim coſta fiorini diece /a/ ditta ragione netti per cinque anni proſſimi ſequituri. Et in caſo che li ditti doi quatrini nõ ueniſſero /a/ baſtare in capo de lãno alli ditti ſalario & nolo de caſa ſe debia refondere de lanno hara da ſequire. Et ſe pagati li ditti ſalarii & nolo & altre ſpeſe neceſſarie gli fuſſe ſuperfluo/ quello lo deputa alla fabrica del ditto hoſpitale de fora.

¶ Finiſſe li capituli del Monte de la Pieta.

A TABVLA

Tabula deli capituli & ordini del Monte dela Pieta de Peſaro.

Che li iudei nõ poſſano plauenire p̃ſtare ſotto prextu dalcun loro capl̃o. car. 1 ca. 1.
Delo effetto & ſubſtantia del monte dela Pieta de Peſaro. car. 1. cap. 2.
Del nome come uulgarmente ſe de chiamare ditto Monte. car. 1. cap. 3.
Che al ditto Mõte ſe debia deputare el depoſitario deli dinari receuuti. car. 1. cap. 4.
Come ditto depoſitario de denari debia hauere el ſuo libro ordinato & in quello tenere conto. car. 1. cap. 5.
Che al receuere deli pagamenti ſe debia deputare unaltro quale ſe chiamara depoſitario de pegni del ditto Monte cõ el ſuo libro ordinato. car. 1. cap. 6.
Come ditto depoſitario de pegni de tenere conto deli pegni riceuuti per limpreſto. car. 2. cap. 7.
Come el depoſitario de pegni receuuto el pegno ha per ſua poliza dirizare el pignorante al depoſitario deli denari. car. 2. cap. 8.
Del modo che ha da tenere el depoſitario de pegni & de denari quando el pignorante uorra reſcorere el ſuo pegno. car. 2. cap. 9.
Che nõ ſe poſſa preſtare ad alcuno ſe prima nõ giura per qual cagione: & per chi domanda impreſto. car. 2. cap. 10.
Che nõ ſe poſſa impreſtare piu che cinque fiorini. car. 2. cap. 11.
Che ſe debia reſtituire q̃l piu che uẽderaſſe el pegno al pignorãte. car. 2. cap. 12.
Che ceteris paribus allo ſtãtiare deli pegni ſe p̃feriſcha el pignorãte. car. 3. c. 13.
Che colui che p̃feriſce piu nõ ſe poſſa remouere dela ſua p̃ferta. car. 3. ca. 14.
Che niuno deli depoſitarii poſſano cõprare pegni. car. 3. cap. 15.
Che li q̃tro poſſano alloro piacere uedere li libri de ditti depoſitarii. car. 3. ca. 16.
Del modo ſe ha da tenere p abſentia iſirmita /o/ morte de depoſitarii. car. 3. c. 17.
Dela cõſeruatione & cuſtodia deli pegni. car. 3. cap. 18.
Deli trõberri & bãditori p far bãdi q̃n ſe uẽderãno ditti pegni. car. 3. cap. 19.
Chel depoſitario de pegni toglia pegni ſufficiẽti. car. 3. cap. 20.
Del giuramenro deli ditti depoſitarii. car. 3. cap. 21.
Ad chi ſe habia applicare & per chi ſe debbe exigere le pene contente in li preſenti capituli. car. 3. cap. 22.
Dela p̃miſſione & ſecurta de ditti officiali q̃le debiano fare & dare. car. 3. ca. 23.
Del officio deli quatro ſopraſtanti del Monte. car. 4. cap. 24.
Del modo & tẽpo che ſe hãno ad elegere li officiali del Mõte. car. 4. cap. 25.
Che lo aduocaro & ſyndico fiſcale debia gratis aduocare & procurare per lo ditto Monte. car. 4. cap. 26.
De lorigine & copia deli preſenti capituli. car. 4. cap. 27.
Dela occurrẽte reformatione & correctione deli p̃ſenti capl̃i. car. 4. cap. 28.
Dela incõmutabilita del Monte. car. 5. cap. 29.
Dela taſſa & limitatione del ſalario deli depoſitarii & caſa deſſo Mõte. 5. 30.

PROVISIONE ET CAPITVLI DE LARTE DELA LANA.

SOgliono ſuprema laude & fama quaſi imortale cõſequire coloro che alle citta dano origine primamente & in quelle gli ſparſi cicũſtanti ad ciuile uiuere cõ ſancte lege & ordini equi & prudenti reducono. Ma quando accade che in alcun tẽpo per eſſere di gia tãta copia di quelle fondate che allo edificare di nouo quaſi nõ reſti loco: quelli che quelle di meglior lege & ordini piu accõmodati a loro tẽpi riformano/ & de ſingulare arte & nobile & ſobtile induſtrie riẽpeno & exornano de diuerſe coſe/ coſi ad utilita accõmodate come al diletto de la uiſta/e/ cõmodita de li homini & loro difeſe nõ quaſi mancho da comendare ſono/ & da eſſere de ſũma gloria inſigniti che q̃lli primi che di mura le circõdarono /o/ ui reduſſeno ſotto le date lege primi habitãti. Onde lo Illuſ. & Magnanimo Signore. M. Conſtanzo Sforza de Aragona de la citta de Peſaro/ Signore & dil cõtado ſuo/ inducto nõ mãcho da charita pietoſa & amore feruẽte ne ſuoi cittadini & altri ſubditi/ che dal deſiderio de egregia laude oltra a molti altri ornamenti & ſingulare dote di nouo per lui nella preditta citta fattaſi & nel contado/ & dato principio & poſtoſi in propoſito fermo de farſe per lo aduenire larte & induſtria de la Lana: fra laltre nõ ſolamente ha dato principio di cõdurui/ma quella cõ optimi fondamenti & maturamente cõſiderati ha gia in euidente ꝓceſſo reduta. Coſa ueramẽte da exornare & bonificare queſto loco: ma qualunq; altro del mondo per magnifico & degno foſſe/ come in molti per manifeſto exẽplo ſe uede. Et perche ſua Eccellẽtia in queſto come in tutte le altre che per qnella ſe diſpongano/ delibera che cõ miſurato ordine & uera regula ſe proceda/ conoſcendo queſte due coſe qualunq; bona opera perpetuare/ & in termini megliori ogni di redurre/ſopra la p̃fata arte & induſtria ha cõſultatamẽte fermi alcune inſtitute coſe de piu regola & ordini/ da douerſi ſeruare per li exequtori de pãni/ & de la cõditione & ſorte & miſura de quelli/ come de pretii de la manifatura de ogni & quantũq; minima coſa che al cõpimento de quelli ſe rechiede/ hauẽdo nõ mancho cõſiderato alla debita mercede & cõueniente de qualũq; manifactore ſecõdo la operatione /o/ grado ſuo che alla utilita del maeſtro: accio che cõducto tutto con bonaria & uera equita cõ ꝑſeueratione luno mẽbro de laltro: fra loro le debite cõmodita ſe miniſtrino/ a cõſeruamento & augumẽto & fermeza de tutto el corpo de la citta & cõtado ſuo: liquali per inſino a tanto che dal Rectore loro iuſtamẽte diſponendoſi & da miniſtri ſolicitamẽte & cõ fede exequẽdoſi in ſimile opere ꝓcederãno nõ poterãno altro che inſignarſi de honeſta utilita & marauiglioſa & eccellẽte nome fra tutte le natione.

1 ET benche ſua eccellẽtia cognoſca la futura utilita & laude de ſimile induſtria ꝓuẽtura a ſuoi cittadini & ſubditi nõ dimancho procliue ad accarezare gratioſamente ogni & qualunq; ꝑſona ſia de che natione e ſtato e cõditione ſe uoglia che uerra nella p̃fata citta di Peſaro e ſuo cõtado ſolo /o/ cõ famiglia per habitare /e/ fare /o/ far fare dita arte di Lana/ che poſſa uenire liberamẽte e ſecuramẽte. Et e cõtenta ſua Signoria /a/ qualũq; de capi che fara exercitare ditta arte far dar caſa a piſone conuenienti per habitare ſe & ſua fameglia. Facẽdo imune de ogni & qualunq; pagamẽto / angaria o/ altra coſa ad che li altri foreſteri foſſeno cõſueti deſſer tenuti/ & uolẽdo cõprare caſe /o/ poſſeſſione in ditta citta /o/ cõtado lo poſſa far liberamẽte: & q̃lle uſare/ laſſare & allogiare/ andando & ſtando a ſuo beneplacito ſenza niſſuno p̃iudicio: pur che paghi li occurrẽt

doi per ciaſcuno homo & per ciaſcuna uolta che non obedira/non habiando licita ſcuſa: laqual pena ſe applichi tutta alla compagnia de ditta arte de Lana.

12 Item appreſſo uole & intende & comanda ſua Signoria che a ciaſcuno huomo de ditta compagnia che quando el paſſera alcuno huomo de ditta compagnia & arte de queſta preſente uita in laltra/ſiano obligati a recoglierſi gli ditti huomini Maſſaro/Proueditori & Conſoli & andarli affare honore & accompagnarlo alla ſua ſepultura: alla pena de ſoldi cinque dapplicarſe come di ſopra.

13 Item ha inſtituito ſua Signoria per accõmodarſe al preſente a quello che poſſibile gli pare poterſi comportare per la terra & paeſe ſuo coſi in fargli come in uſarli & ucderli piu cõmodamente/e/che le conditione & li panni che ſe farãno in ditta citta/o/contado ſiano queſte cioe che tutti gli homini che farãno lauorare de ditta arte de Lana/ſiano obligati a lauorar bene & diligentemente li loro panni/ouero ſaie de bona lana;& con degno & bono ordine/ comenzando panni de quaranta portade ad fili quaranta per portada infino alla ſumma de cento portade poſſano & debiano lauorare ad arbitrio de bono huomo; coſi alla piana come ad tri lize alla piana bianchi & tinti colori meſcoli de ogni ſorte conditione che uorra far & far fare li preditti mercatanti & ponali le cimoſſe ſtrette & larghe allor modo. Et chi contrafara cada in pena de libre diece de bolognini per ciaſcuno panno: laqual pena ſe applichi per la terza parte alla camera de ſua Signoria/lalrra terza parte al Vicario de la gabella/laltra terza parte allarte de la Lana.

14 Item uole ſua Signoria & coſi comanda che ogni mercatante ſia obligato de ponere el ſegno con lo numero in ciaſcuno panno alto/o/baſſo nanzi che lo mandi a purgare alla pena de ſoldi cinque per ciaſcuno panno che ſera trouato purgato/o/ al purgo ſenza lo preditto ſuo ſegno & noſtro: laqual pena ſe applichi allarte de la Lana.

15 Appreſſo anchora che tutti li mercatanti de larte de la Lana debiano fare ſcriuere & peſare tutte le tele/o/cauezi alti/o/baſſi al loco deputato de loſſicio de larte de la Lana per le mane del Proueditore che prouedera tutti li panni/o/cauezi: liquali ſerãno raſi teſſuti Et ſimilmente debiano tenere conto de tutti li teſſari: liquali debiano mettere li ſegni loro in ſu ciaſcun pãno che teſſerãno. Et ditto proueditore debia darli quel mendo al pãno che gli pare a ſua conſcientia al ditto teſſaro per manchamento de fili rotti.

16 Item uole ſua S. che el Proueditore li doi noſtri Conſoli aſſumpti & eletti per li homini de la ditta cõgregatione debiano hauere arbitrio & poteſta de tarezare tutte & qualunque ſorte di lana cõprata in la terra da bolognini .50. in ſuſo/o/cõtado & diſtretto di Peſaro ſi per humido/o/per non ſequire & etiam per ogni altro manchamento che poteſſe hauere ditta lana in giudicio de lanaroli. Et debiano hauere per ſua prouiſione dinari ſei per centenaro da ciaſcuna de le parte.

17 Appreſſo uole ſua Signoria che el Proueditore & Cõſoli debiano hauere lincarico de uedere iudicare & ſentẽtiare ogni manchamẽto/mendo/& diffetto de pãni fatti per alcuno modo da teſſari purgatori/folladori/ſgarzotti/& tiratori/tintori/lauadori/cimadori/& generalmente da ogni manchamento che da perſona alcuna fuſſe ſtato fatto in li ditti pãni uole che debiano hauere per ſua prouiſione ſoldo uno per parte de ogni ſententia che daranno gli ditti.

18 Item comanda & uole ſua Signoria che lo Maſſaro & proueditore con li Conſoli debiano con lo noſtro notario far chiamare cõ publica ſcrittura ogni anno per lo meſe de Genaro

nato cimatori/tintori/garzadori/folladori/ & teſſari: liquali gli ſia fatto comandamento per tutto el meſe de genato habiano dato ſegurta come de ſotto ſe dira.

19 Item ogni maeſtro de telari de panni /o/ maeſtra ſia obligata a dare ſegurta de libre cinq & chel fara el ſuo meſtero bene & diligentemente ſenza fraude alcuna. Et conſtituira alli maeſtri li lauoreri gli ſeran dati.

20 Item ogni maeſtro de purgo & de garzoria ſia tenuto ogni anno dare ſegurta per tutto el meſe de genaro de libre uinticinque de bolognini che purgheranno bene & diligentemente tutti li pãni & lauoreri gli ſia dati: & q̃lli reſtituirãno alli mercatãti & patroni ſoi.

21 Item che ogni maeſtro de follo ſia obligato & tenuto dare ogni anno ſegurta per tutto el meſe de genaro de libre uinticinque che follerãno bene & diligentemente tutti li pãni & lauoreri gli ſarãno dati: & quelli reſtituiranno alli mercatanti.

22 Item ogni maeſtro de chioate ſia obligato & tenuto dare ogni anno ſegurta per tutto el meſe de genaro de libre uinticinque de bolognini che tiraranno longhi & larghi li pãni con bona diligentia recercaranno alli panni tutte le cimoſſe & apuntara tarmadura buſi ſcachi & ſpianaranno doi uolte li panni fini & poi li conſegneranno alli maeſtri & patroni de eſſi panni.

23 Item ogni maeſtro de tintoria ſia obligato & tenuto date ſegurta ogni anno per tutto el meſe de genaro de libre cinquanta de bolognini che tingeranno bene & diligentemente lana & panni & ogni altri lauoreri che gli ſaranno dati: di bona robba & buoni & perfetti colori dagando li ſaggi di guado allarte dela Lana. Et reſtitueranno li lauoreri alli maeſtri & patroni loro.

24 Item ogni maeſtro de cimaria de pãni ſia obligato & tenuto date ſegurta ogni anno per tutto el meſe de Genaro de libre diece de bolognini che cimaranno diligentemente tutti li panni bertoldi & a mezo pelo deritto & rouerſo al iudicio de bono homo & ſimilmẽte tutti li cauezi & pãni cõpidi li ſatãno dati & quelli reſtituirãno alli loro patroni.

25 Et ciaſcaduno diſopra nominati maeſtri che hãno a dare le ſue ſegurta ſiano tenuti a dare ſoldo uno al noſtro notario & dinari quatro al piazaro.

26 Item che neſſuno teſſitore de panni poſſa pigliare tele de mercatanti oltra quella che hauera in ſu el telato. Et una iboſmare da mettere deretro a quella per ciaſcuno telaro che ello hauera in caſa ſua. Et ſimelmente nõ poſſa tagliare alcun panno ne cauezo giuſo del telaro ſe prima lui nõ lo fa ſapere al mercatante patroni deli ditti lauoreri & panni alla pena de ſoldi cinque de bolognini per ciaſcuna tela gli ſera trouata in caſa de piu: laqual pena tochi al proueditore dela ditta atte tutta/ acioche el tenga el conto: & ſimilmente caſtighino li ditti teſſari in pena de ſoldi cento de bolognini ſel ſe trouaſſe el ditto teſſaro hauer furato & tratto fuori alcuna portada di tela da ſua poſta contra la uolunta del patrone: laqual pena ſe applichi una terza parte allo accuſadore & doi altre parte al proueditore/ acioche gli ſia licito andare inuolta alla cerca.

27 Item che neſſuno lauotante de ditta arte de lana ſia di che manifatura ſe uoglia/ elquale habia riceuuto dinati /o/ panno /o/ tobbe da alcuno maeſtro de arte de Lana che atdiſca ne preſumma gite a lauorate con altri maeſtri ſe prima nõ gli hauera dato licẽtia el ditto maeſtro/ & partendoſe ſenza licentia gli ſia uetato larte in ſcritto dal notario per lo piazaro a quello tale mercatante che nõ gli dia daffate: & ſe dapoi che gli hauera dato da lauorare uedato larte caſchino in pena del ditto debito ad refare al ditto mercatante do-

ue prima era debitore. Et lo lauorante cagia alla pena de ſoldi cinque de bolognini: la qual pena ſe applichi alla ditta arte de Lana.

28 Item ſtatuiſſe & uole ſua Illuſtriſſima Signoria chel nõ ſia alcuno chriſtiano ouer giudeo o/di che conditione uoglia ſe ſia in Peſaro/ouer in lo ſuo diſtretto che ardiſca ne preſum ſuma per alcun modo torre in pegno alcuna peza de panno /o/ cauezi alti /o/ baſſi compidi & nõ compidi piccoli ne grandi de niuna ragione ſaluo che da li mercatanti /o/ patroni de eſſi panni: liquali fano el meſtiero de la Lana. Et che non poſſano torre in pegno alcuna quantita di lana lauorata/ filata /o/ nõ filata de neſſuna ragione ſe nõ banno in ſcritto la licentia dal notario de larte de la Lana: alla pena de altro tanto quanto ſia la ualuta di panni /o/ lana /o/ altre robbe de inſtrumenti apertinenti al miſtier de larte de la Lana: laqual pena ſe applichi per una terza parte alla camera del noſtro Illuſtriſſimo Signor/ laltra terza parte al Vicario de la gabella: laltra terza parte allo inuentore / ilqua le paleſera ſimile fraude. 3

29 Anchora ſtatuiſſe & uole ſua Illuſtriſſima Signoria che nõ ſia alcuna perſona de larte de la lana ſugetti che retengano per farſe ragione a ſe ſteſſi pãni de lana ne lana per dinari deueſſeno hauere da mercatãti: anzi ſiano obligati de andare a ragione al maſſaro & pro ueditore/ elquale gli fara ragione ſummaria. Et chi contrafara cagia in pena de libre cin que de bolognini che ſe applichino el terzo alla ſua Signoria/uno terzo al Vicario: & un terzo alla ditta arte de la Lana. 36

30 Anchora ſtatuiſſe & uole ſua Illuſtriſſima Signoria che ſe alcuna perſona ſugetta allarte de la Lana per alcun modo robbaſſino /o/ reteneſſeno lana filata /o/ diſſilata alli ſuoi maeſtri/ ſiano per le mano del Vicario & de li maſſari examinati & immitriati per uno otta uo de hora dinanzi alla caſa & habitatione de larte de la Lana. Et queſto ſia in arbitrio de cio del Vicario de Maſſaro Proueditore & Conſoli de la preditta arte de Lana/ ſecon do el debito fatto meriteuole alla punitione/ ſecondo ſe coſtuma nelle altre citta doue ſe lauora de la ditta arte de Lana. 37 38 39

31 Anchora comanda & uole ſua Illuſtriſſima Signoria che nõ ſia perſona alcuna in la ditta citta /o/ diſtretto di Peſaro che preſumma ne ardiſca comprare ne far comprare lana ſuſperta robbata/ filata /o/ nõ filata alla pena de libre tre de bolognini per ogni libra di lana & per ciaſcuna uolta che ſe trouera perſona che compri lana ſuſpetta /o/ tolta /o/ anzi robata/ de laquale ſe paghi un quarto allo accuſadore/ un quarto alla camera / un quarto al Vicario: & un quarto allarte de la lana.

32 Item ſe accadeſſe alcun debitore in queſta citta de Peſaro/ elquale per lo paſſato /o/ per lo aduenire foſſe uero debitore alli miniſtri del meſtiero de larte de la Lana facendo fede del debito poſſino eſſere conuenuti dinanzi al noſtro Vicario de la gabella & alli maſſari noſtri & Proueditore: & che loro debiano fare ragione ſummaria a beneficio degli ho mini de larte de la Lana. 40

33 Item ſtatuiſſe & uole ſua Illuſtriſſima Signoria chel nõ ſia alcuna perſona che ardiſca ne preſummi tagliare ne forare /o/ ſtratiare ne detramutare alcun panno al purgo /o/ a chioa ra /o/ a tinta uitioſamente per ingiuria /o/ mala uolunta de li mercatanti come molte uolte accade & e accaduto: & uole caſchi in pena de libre diece de bolognini per ogni uolta che uitioſamente & uoluntariamente hauera dato detrimento & guaſto alcun panno & allo intereſſe de ſatiſfare ditto panno: laqual pena ſe applichi uno terzo allo accuſatore/

tore/uno terzo alla camera de ſua Signoria & uno rerzo alla ditta arre dela Lana.

34 Item ſtatuiſſe & uole ſua Illuſtriſſima Signoria che da qui innanzi nõ ſia alcuna perſona tanro rerrera quanro foreſtera habiranre/o/non habitanre in Peſaro conrado/o/ ſuo diſtretto che ardiſca ne preſummi portare mandare ne far mandare fora dela cirra cõrado o/diſtrerro di Peſaro alcuna quantira di lana lauada/o/ ſuccida che ſia nara/o/ toſa nel dirro diſtretto ne uendere a foreſtieri ne guadi ne robbia ſenza licentia expreſſa del Vicario dela gabella & del Prouedirore Maſſaro & Conſoli de larre de la Lana: laqual licẽtia appara in ſcrirto per lo notario de la ditta arre alla pena de perdere le ꝑditte robbe lequale ſe applichano ditre pene uno quarto allo accuſadore/uno quarro al Vicario dela gabella & la mirra allarte dela Lana. Er coſi ſe inrenda de tutte le coſe faranno per larte dela Lana predítta.

35 Irem ueduti tutti li capiruli uechi de larte dela Lana/cioe de le manifarure de lauoranti maſchi/o/femine che fabricano li panni/o/lana. Er li precii terzati come a parte a parre ſono raſſari tutri li affirma iuſti & honeſti prout infra. Er prima.

36 Per aprire/ſortire/recorrere le lane matricine/maiorine/auguſtine lauare ſe debia pagare per ogni cenrenaro bolognini cinque e mezo uechi.

Per le lane.S.Matrheo ſuccide per ogni cenrenaro bolognini doi & dinari diece.

Per lane Lombarde ſuccide de ogni ſorte per ogni cenrenaro boľ. dui & dinari diece.

Per le lane franceſche quando occorreſſe bolognini ſette e mezo per cenrenaro.

37 Irem per lauatura de qualunque ſorte de lana ſucide/o/di qualunque alrra per ogni centenaro bolognino uno & denari diece: o/ſi uero ſe dia per giornata de chi laua bolognini ſette alle ſue ſpeſe/eſſendo in liberta de chi da a lauorare q̄lũq; de li dui partiti.

38 Itẽ ꝑ diuetare qualũq; ſorre di lana ſe dia ꝑ ogni libra deñ. tre exceptuato ſan Matrheo.

39 Item per pettinare qualunque lana de biancho ſe dia per ogni libra di ſtame fatto bolognino uno & denari tre exceptuaro ſan Mattheo che ſe dia bolognino uno.

Per pettinare lane rinte in celeſtro/ turchino/ alazaro/ sbiadato ſe dia per libra di ſtamo farro bolognino uno & dinari cinque exceptuato ſan Mattheo boľ. uno deñ. dui.

Per pettinare lane miſchiare rinre dazuro & di perſo de acirrino ſchiette ſe dia per libra de ſtame farre bolognino uno & dinari noue.

Per pettinare lane miſchiate per argenrati perſechini & fior di ſchopa tratte de le ſopra ditre tre lane ſe dia per libra de ſtamo farre bolognino uno & dinari undeci.

Item per pettinare lane di ꝑſo per far miſchiato per bruſchini & azurini & dazuro per meſchiari per londreſchi & turre altre ſorte de meſcolati ſe dia per libra di ſtame fatto bolognini doi & dinari quarro & ſcappucciate le faldelle.

40 Itẽ per ſcardare a cardo/rõpere & refurare tutte lane biãche ſe dia per libra denari otto.

Per ſcardazare lane tinre in celeſtro turchino alazaro & sbiadato ſe dia per lib. diñ. orto

Per ſcardazare lane tinre in azuro perſo & azurino ſe dia per libra di lana dinari orro.

Per ſcardazare ad cardo due uolte rompere & reafiorare due uolte le lane miſchie per argenrare perſichini & fior di ſcopa ſe dia per libra di lana dinari diece.

Per ſcardazare ſimilmenre come di ſopra le lane meſchie per bruſchini londreſchi & rutti altri meſcolati ſe dia per libra di lana dinari diece.

41 Item per filare lo ſtame biancho fino ſe dia per libra bolognini dui e mezo. Et filati me-

gliori de ditto ſtame bolognini tre al iudicio accadendo delo reuedirore de larte.
Per filare lo ſtame biancho mezano & groſſo ſe dia bolognini dui per libra.
Per filare lo ſtame tinto fino de ogni ſorte & colore & meſchio ſe dia per libra bologni ni tre & dinari ſei. 48
Per filare ſtame tinto mezano & groſſo de ogni ſorte & colore & meſchio ſe dia per libra bolognini dui & dinari ſei & de biſelli bolognino uno & dinari undeci. 49
Et pche lo ſtame nel filare calla once una p libra ſe debia dare alla filarrice oſi.xiii. de ſtame ſodo per rehauere once.xii. de filaro & pagare per nna libra & coſi per rata.

42 Item per filare lane a molinello per trama biancha & fina ſe dia per libra denari diece.
Per filare lane tinte de tutte ſorte & colori ſe dia per libra denari diece.
Per filare lane mezane bianche & tinte ſe dia per libra denari otto.
Per filare lane groſſe bianche & tinte ſe dia per libra denari ſei. 50
Per filare lane renegate bianche tinte & biſelle ſe dia per libra denari ſei.
Et perche le lane nel filare calano once meza per libra ſe debia date alla filatrice once dodeſe e meza di lana ſoda per rehauere once dodeſe filata & pagare per una libra & coſi per rata. 51

43 Item per ordire panni larghi & incannare per qualunq; tela longa per inſino in braccia cinquanra otro bolognini ſette e mezo.
Per ordire panni baſſi & biſelli & incannare ſe dia per tela longa inſino in braccia ſeſſanta bologni tre & dinari noue. 52

44 Item per reſſitura de pãni larghi de ſettanta ſe dia per tela bolognini ſeſſantacinque.
Per teſſitura de panni de ſeſſantacinque ſe dia per tela bolognini ſeſſanta.
Per teſſidura de panni de ſeſſanta ſe dia per tela bolognini cinqnantacinque.
Per teſſidura de panni de cinquantacinque ſe dia per tela bolognini cinquanta.
Per reſſidura de panni de cinquanta ſe dia per tela bolognini quarantacinque.
Per teſſidura de panni de quaranracinque & minore numero ſe dia per tela boľ. quarãra. 53
Et per teſſidura de panni baſſi di qualunq; ſorte ſe dia bolognini uinti per tela.
Per teſſitura de panni de magiore & piu portate /o/ mancho ſoldo uno per portata: & ſe le alto ſoldo uno e mezo per portara.

45 Item per dicecholare & reuedere doncto panni larghi bianchi & coloriti ſe dia per panno bolognini dui & dinari diece.
Per reuedere de reuerſo ſimili panni putgati che ſono ſe dia per panno boľ. ſei dinari ſei.
Per reuedere duncto & de riuerſo panni baſſi bianchi & coloriti ſe dia per panno bolognini dui & dinari cinque.
Per reuedere duncto & de reuerſo panni larghi meſchiati ſe dia per pãno boľ. diereſette.
Per riuedere duncto & de riuerſo panni baſſi meſchiati ſe dia per pãno bolognini ſette.
Per purgare del purgatoro ſe dia per panno de ſettanta & de ſeſſantacinque/ & di ſeſſanta purgato bene al iudicio del reueditore bolognini ſedeſe.
Per panni meſchi de ſimile tre ſorte ſe dia per panno bolognini uintidoi.
De panni de cinquantacinque in quaranta ſe dia per panno bolognini quindeſe.

46 Item de panni meſchi de ſimil ſorte ſe dia per panno. boľ. 20
De pãni baſſi ſe dia per purgatura de luno a ſapone del purgatore. boľ. 8
Douendo el purgatore portarſi li panni al purgo.

Item per

47 Item per reuerſare & dirizare col cardo & cōpire de dritto pāni larghi de ſettanta/ſeſſantacinque/& ſeſſanta ſe dia per panno. boł. 18
Per panni de cinquantacinque in baſſo ſe dia per panno. boł. 16
De panni baſſi ſe dia per panno boł. 8
48 Itē per menare a terra qualunq; ſorte de pāni baſſi ſe dia per pāno boł. 5 e mezo.
Per menare a terra qualunq; ſorte de pāni larghi ſe dia per pāno boł. 7
49 Itē per ualcatura a ſpeſe del mercatante de butyro/o/ſapone che li uoleſſe dare ſe dia per qualunque panno largo. boł. 7
Per ualcatura ſimilmente de qualunq; pāno ſtretto ſe dia per pāno boł. 4
Per ualcatura a ſpeſe del ualcheraro de ſapone & butyro ſe dia per pāno largo bolognini undeſe: & per panno baſſo. boł. 6
Douēdo el ualcheraro portarſi li pāni alla ualchera/& rendere alle chiodare del tiradore.
50 Item per bercoldare/ouero cimare da riuerſo & far la uiſta ſe dia per panno largo bolognini quatro: & per el baſſo. boł. 2
Per cimar pāni cōpiti biāchi meſchi/o/tinti una uolta diñ.4.bagnati & cimati due uolte deñ.otto bagnati/alli mercatanti: ma ad altri faccino pagare a lor modo de cimadori.
51 Item per tirare de ſodo & de cōpiuto & pianare ſe dia per pāno largo. boł. 4
Per tirare ſe dia per panno baſſo tirato de perſe. boł. 4
Per tirare doi panni baſſi inſieme ſe dia boł. 4
52 Item per piegare & apuntare & ponere in ſopreſſa de uite per mano de tiratore/o/cimatore alloro ſpago ſe dia per panno largo bolognini doi & dinari ſei: & per pāno baſſo bolognino uno & dinari diece.

¶ Inſtituti & ordine de prezi di qualunq; tintura coſi di lane come di pāno in peza de ogni ſorte di guado & de arte magiore: & prima.

53 Per libre ſettanta di lana per uno pāno largo imperſo ſe paghi al tintore ad ogni ſue ſpeſe libre ſei e meza de bolognini uechi & coſi per rata.
Per lana per uno pāno azuro per monachino/bruſchino/uerdeſcuro & marmorino ſcuro libre cinque ſoldi cinque de bolognini uechi.
Per lana per uno celeſtro pieno libre tre ſoldi diece.
Per lana per uno sbiadato turchino a doi uolte turchino riſorbito. lib. 1 ß 15
Per lana per uno allazato libre una.
Per uno pāno in peza perſo per cupo libre cinque ſoldi quindeſe de bolognini uechi.
Per uno pāno de azuro libre quatro ſoldi diece.
Per uno pāno in peza de azurino chiaro libre tre.
Per uno celeſtro pieno libre due.
Per uno celeſtro chiaro libre una ſoldi diece.
Per uno sbiadato turchino a doi uolte turchino riſorbito libre una ſoldi cinque
Per uno alazato ſoldi quindeci.
Per tintura de arte magiore per uno capo di perſo a ſpeſe del tintore. lib. 4 ß 10
Per uno cupo de azuro. lib. 3 ß 10
Per uno ſcharlatino a ſpeſe del tintore di rubbia ſolamente. lib. 5

Per uno uerde ſcuro & uerde. lib. 2

Et li pãni baſſi in lana & in peza & arte magiore tutte ſe paghino ꝑ mita/ cioe per doi baſſi per uno largo dogni ſorte ſe ſia.

Per cõpire de arte magiote. lib. 3 ß 10. uidelicet li cupi de perſo.

Per compire de arte magiore. lib. 3 ß o uidelicet li cupi de azuro.

54 ET nõ obſtante li p̃ditti capituli ſe in coſa alcuna accadeſſe alla giornata dificulta /o/ circha la interpetratione de q̃lli /o/ circha altre coſe in quelli nõ intercluſi doue foſſe meſtero de ditta arte/ che el Mag. Locotenẽte de ſua Signoria inſieme cõ li ſopraſtãti de ditta arte poſſino dechiarare & ordinare & diſpotre q̃llo che alla integrita de ditta arte pareſſe loro correſpõdere hauẽdo loro faculta de punire ultra la pena de ditti capituli chi cõtrafaceſſe allor beneplacito douendoſe qualunq; pena applicarſe alla camera de la ſua Illuſ. Signoria. Et ſe ce ſara accuſatore guadagnara la terza parte nõ intendendoſe legitimo accuſatore de ſopraſtante de ditta arte: elquale /e/ obligato per uigore del ſuo officio adattare/ & ſimilmente poſſino dacordo li p̃ditti in quello uedeſſino eſſere per augumẽto & bonificatione de ditta arte allargare & ſtringere & diſpenſare qualũq; de ditti capituli pur che alla integrita de larte riguardi una uolta & piu & del cõtinuo ſecõdo che /a/ loro maturamẽte & de accordo pareſſe eſſere meglio/ cioe ſopra capituli ſolamẽte che aſpectano /a/ prezi & /a/ modi di pagamẽto & ordini inſtituti da douerſi ſeruare ꝑ maeſtri & manifactori de ditta arte. Laltre imunita cõceſſe di ſopra & promeſſe fatte ſecõdo ſe /e/ notificato & notificaſi qui di nouo ſiano rati fermi continuamente.

55 Itẽ comãda & uole ſua Illuſ. Signoria chel nõ ſia alcuna ꝑſona che fara lauorare arte de Lana ardiſca ne p̃ſũma lauorare ne far lauorare lana pelada de neſſuna ſorte in pãni baſſi piegati apuntati ſe prima ditte lane nõ ſono dal proueditore & maſſaro iuſte iudicate conoſciute per lõghe fine & idonee/ & bone affar bona & ꝑfetta pãnina/ nõ porli in mancho de partiti. 24. alla pena de bol. 50. per ciaſcuna uolta che cõtrafara: laq̃l ſapplichi di fatto un q̃rto alla camera del p̃fato nr̃o. S. un q̃rto al accuſador & la mita allarte p̃ditta.

56 Itẽ comãda & uole ſua Illuſ. Signoria chel nõ ſia alcuna ꝑſona p̃ditta del meſtieri ardiſca ne p̃ſũma lauorare ne far lauorare lana pelada baſſa /o/ tõda de pelo nõ approuata in pãni appuntati & piegati baſſi: ma ſia licito ad ogni homo a lauorare in panni atorſellati baſſi/ acioche abundantemente ſe troui pãni da fodre & dogni cõditione come generalmẽte porta & han ſempre portato tutti li Bergamaſchi a Peſaro/ & ponerli nelle portade che accade alla pena de bol. 50. per ciaſcuna uolta che cõtrafara: laq̃le ſapplichi de fatto per un q̃rto alla camera del p̃fato nr̃o. S. ꝑ un q̃rto al accuſador/ lo reſto alla p̃ditta arte.

57 Comãda & uole ſua. S. chel nõ ſia ꝑſona alcuna p̃ditta del meſter ardiſca ne p̃ſũma lauorare ne far lauorate lane barbareſche & boldronazi & chozi in pãni piegati ne apuntati ne atorſellati chabiano pelo. Ma ad ogni homo ſia liciro lauorarli in pãni griſi torſellati ſenza pelo per fornire burbari & marinari alla pena de bolognini cinquanta che cõtrafara: laqual pena ſe applichi di fatto un quarto alla camera del prefatto noſtro Illuſ. Signor un quarto allo accuſador/ el reſto allarte de la Lana.

58 Item comanda & uole ſua. S. che tutti li panni che ſe faranno far in Peſaro ſiano garzati che ſiano ſubito apreſentati alloffició: & q̃lli prouiſti del proueditore/ ſiano bollati & dechiariti li deffetti: & cognoſciuto le ſorte & bonta de pãni diſſlanazi: acioche ognuno ſe

ingegni

ingegni de fare lauorare li ſoi panni diligentemente ſecondo le ſorte dela Lana: alla pena de bolognini diece per ciaſchuno pāno che nō ſappreſentara che uada un quarto alla camera un quarto allo accuſadore/ dui quarti allatre preditta.

59 Itē comāda & uole ſua Illuſ.S. che nō ſia pſona che ardiſca ne p̄ſūmi purgare ne far purgare pāni de niuna ſorte in Peſaro con acqua forte admaeſtrati nelli ſaponi/ ſe prima nō foſſeno aprouati da li ſopraſtāti & da loro hauer piena licētia de ſoi ſaponi aprouati alla pena de boſ. xx. per ogni pāno & per ogni uolta: laqual ſapplichi ut ſupra.

60 Itē comāda & uole ſua Illuſ.S. che ſe alcuna pſona ſe trouera uēdere pāno /a/ ſcauezo bagnato/ zimato/ & dapoi ſe trouaſſe el ditto pāno nō eſſer ben bagnato /o/ per le man del mercatāte /o/ deli cimatori al iuditio & ſentētia del noſtro ꝓueditore maſſaro & conſoli: cada in pena de boſ. cinque per braccio & refar tutto el dāno al cōpradore per colui che hara fatto el manchamento paghi la pena laqual ſapplichi ut ſupra.

61 Itē comāda ſua Illuſ.S. chel nō ſia alcuna pſona che faccia fare alcuna ſorte de panni nel territorio de Peſaro /ne preſūma per modo alcuno porre ne far porre in ſu le teſte /o/ code de pāni lana piu fina di pelo che q̄lla del corpo del pāno/ ſaluo ſe per māchamēto di lana biſognaſſe fornire el ſuo pāno in coda cō lazenella che parta/ li ſia licito altramente nō. Et ſe per altra uia foſſe trouato cada in pena de cento boſ. per ogni uolta che fraudaſſe: laqual pena ſapplichi come di ſopra.

62 Item comāda & uole ſua Illuſ.S. chel nō ſia pſona deſcritta nellarte dela Lana/ ouer che faccia lauorare/ che ardiſcha ne p̄ſūmi cōprare per ſcauezar ne far ſcauezar in le lor botteghe & fontichi pāni baſſi Bergamaſchi /o/ foreſteri a cōfuſione & urtamēto de p̄ditti pāni & a beneficio & p̄paratione de tutti noi cō caldo & deſiderio chel meſtiero uada auanti de giorno in giorno alla pena de perdere li ditti pāni foreſtieri: laqual pena ſapplichi di fatto per un quarto alla camera: per un quarto al accuſador: & p lo reſto allarte p̄ditta.

63 Itē uole ſua Illuſ.S. che tutti li rectori iudici dogni tribunale ſedēte /a/ ragione nō ardiſca ne preſūma tegnire alcuna lite de credēza de pāni fabricati in Peſaro alla longa ne ſtratiare: ma che ſubito hara ꝓuato el debito gli ſia fatta ragione ſūmaria: acioche ſe poſſa remettere li ditti denari due & tre uolte ſecōdo la ſolicitudine deli mercatanti.

64 Itē comāda & uole ſua Illuſ.S. che tutti & qualunq; pſona de che cōditione ſe ſiano che ueneno /a/ Peſaro ad habitate & fare /o/ far fare arte de Lana /che poſſano ſtare liberi & franchi per la liberta che nō poſſano eſſere aggrauati da debiti che loro haueſſeno fatti nelli tēpi abſenti alla habitation de Peſaro fora del ditto paeſe: & ſimilmēte frāchi da bollette/ angarie/ fatione/ & graueze dela terra come ſono per tutto el mōdo liberi & frāchi donde ſe principia ditto meſtier / acioche abondantemente uenga maeſtri & deſcendenti: & che ce poſſano ſtare liberi & ſicuri in fauore dela preditta arte.

65 Item comāda & uole ſua Illuſ.S. che nō ſia licito a pſona alcuna di che cōditione eſſer ſi ſia che ardiſcha ne p̄ſūma retenere alcuna quantita de lana filata /o/ nō filata ne pāni ne ordegni de alcuna ragione per fitto de caſa: ne etiā per altri debiti: acioche tutte le lane pāni & ordegni poſſano liberamēte andare per tutte le caſe de Peſaro fabricādoſe ſenza eſſere da alcuno tramazate ne retegnute/ alla pena de boſ. 50. chi cōtrafata: laq̄l ſapplichi un q̄rto alla camera del p̄fato S. nr̄o/ un q̄rto allaccuſador/ & dui q̄rti allarte dela lana.

66 Itē che tutti li panni fatti in Peſaro ſua Illuſ.S. uole ſiano bollati del ſegno de larma del cōmun & paghino boſ. uno per pāno: & ſimilmente le bollette dele lane che uāno fuore paghino boſ. uno: liquali dinari ſiano de chi ſera proueditore dela ditta arte de Lana.

67 Itē chel nō ſia licito ꝑ parte de ſua Illuſ.S. ad alcuna ꝑſona ſubdita apertinēte al meſte-
ro de larte de la Lana/o/ dalcuno mēbro ardiſcha ne p̄ſūma da ſi/o/ cō altri accordarſi ne
domādare patti ne p̄cii ſuperflui che p̄teriſcano li p̄cii & ordini deſcritti nelli noſtri capi
tuli ſaluo reſaluato ſe cō li mercatāti ꝓprii foſſeno iſieme dacordo: ma da lor nō ſia licito
ne uaglia/o/ tēga ſe nō tāto quāto ſe cōtiene ſcritto nelli noſtri capituli ordinati & bē cor
retti. Et cada in pena de bol.xx. ciaſcuno che cōtrafara: laq̄l ſapplichi come diſopra.

68 Itē comāda & uole ſua Illuſ.S. chel ſia licito al ꝓuedidore maſſaro & cōſoli de larte de la
lana andare cō arbitrio & podeſta de inquirere & cercare ogni bottega/ magazeni/ bāchi
de hebrei & altri lochi & habitatione doue ſuſpetto foſſe al ditto officio denūciato/ accu
ſato/o/ inſegnato quātitade alcuna de pāni ꝓhibiti & bādizati ſecōdo li capituli & bādi fatti
cōceſſi dal nr̄o Illuſ.S. in beneficio de larte de la Lana. Et q̄lli torre/o/ portare al officio de
larte/ cōdānare de ragione: & tribuire ſecōdo la forma & bandi fatti & cōceſſi. Et chi ipe
dira & negara la cercha cada in pena de ducati diece doro. Laqual ſapplichi come diſo-
pra notificandoli in preſentia de doi teſtimonii la pena in che loro incorreno.

69 Itē comāda & uole ſua Illuſ.S. che ogni ꝑſona terrera/ cōtadina/o/ foreſtera di che cōditio
ne uoglia eſſere ſe ſia laq̄le teneſſero/o/ feſſeno tenere in ſocceda /o/ per alcun modo alcuna
quātita de beſtie pecorine in le forze/ cōta /o/ territorio & diſtretto di Peſaro/ che q̄lla ſia
no obligati adarle in ſcritto & notati alli ſopraſtāti de larte ogni anno ꝑ tutto el meſe di
Marzo: acioche ſe poſſa intēdere tutte le lane che ſe toſarāno/ nō ſerāno tratte fuora del
paeſe & uendute/a/ foreſteri: alla pena de bol. cinq; per ogni pecora nō ſera data in noto:
liquali ſopraſtanti ſiano obligati ogni anno mandare fuora alli capitaniati lettere del pre
fatto noſtro Illuſ. Signor a fare aſapere a tutti li caſtelli & uillaggi: laqual pena ſapplichi
un quarto alla camera: un quarto allo accuſadore: & dui quarti allarte.

70 Item comāda & uole ſua Signoria che tutti li lanaroli & tintori che farāno tingere pāni
negri/ che nō ſia ꝑſona che p̄ſūmi ne ardiſcha de dare el negro al pāno ſe prima nō/e/ ſon
dato bene di bono & auantagiato guado: & ſia obligato a farlo uedere & bollare per le
man del noſtro prouedidore: & poi el poſſa compire & farlo negro a ſuo piacere: alla pe
na de bolognini trenta per pāno: laqual ſapplichi ut ſupra.

71 Itē che tutti li teſſari che teſſerāno li pāni ſiano obligati teſſuti li pāni ap̄ſentarli al officio
al prouedidore li ueueda /e/ daga el mendo: & tenga cōto de tutti li panni ſe teſſerāno alla
pena de bolognini diece: laqual ſapplichi come diſopra.

72 Item che el noſtro Prouedidore nelle coſe minime habia arbitrio di tenere ragione ſen-
za li compagni. Ma in le coſe che importano/ nō habia poteſta ſenza Maſſaro & Con-
ſoli: ma tutti inſieme poſſano diffinire ogni queſtione & differentia.

73 Itē uole ſua Illuſ.S. che ogni muda di Maſſaro & cōſoli noui che de tēpo in tēpo ſarāno eletti
ſia tenuto & obligato alla ſua electione trare del numero de la iboſſolatione doi homini de
ditta arte de lana: liq̄li habiano a eſſere ſyndichi a ſyndicare ꝓuedidor maſſaro & cōſoli ue
chi che uſcirāno de officio/ acioche alcun ꝑ ſi/ ne etiā tutti inſieme habiano a far coſe mal
fatte: alla pena de bol.xx. ꝑ ogni maſſaro alla ſua itrata nō fara electione de ſyndichi: laq̄l
pena uada de fatto un terzo alla camera del p̄fato nr̄o.S. & dui terzi allarte de la Lana.

74 Item uole ſua Illuſ. Signoria che li cittadini che ſerāno capo di botteghe /o/ faranno fare
ditta arte di Lana in Peſaro ſiano exenti da le fatione perſonale.

¶ Finiſſe li Capituli de larte de la Lana.

PROHEMIVM.

ARTHOLOMEVS DEI ET APOSTOLICAE Sedis gratia Epiſcopus Piſaurenſis. Vniuerſis & ſingulis tam clericis ꝗ layeis: necnõ quibuſuis aliis perſonis tã eccleſiaſticis ꝗ ſecularibus ſalutẽ in dño ſempiternã. Humanæ fragilitatis lubrica uoluptas ſuis nequaꝗ metis repauſare cõtenta. Quinimo apertis buccis ſua frena relaxans inſuetos inopinatoſq; fetus iurgioꝝ materia fatagit inuenire. Et niſi ſacratiſſimi patres aliiq; canonũ cõditores condignis ſanctionibus crebriſq; edictionibus pro temporum uarietate oportuna adhibuiſſent remedia quiſq; uagus humanæ diuinæq; legis iura turbaret: & quo ducerent lora trahi iã ſineret. Sane poſt promotionẽ noſtrã ad piſaurenſem eccleſiam ꝗ pluribus aliis pręprediti nullã hucuſq; formã noſtris ſinodalibus cõſtitutionibus quaꝝ alique minus prouide alieue ipertinentes: quædã uero defectiue eſſe uidebant̃ adhibere curauimus. Quo ſubditoꝝ incõmoda ꝗ plurima pullularũt: foriq; tã eccleſiaſtici ꝗ ciuilis debitus modus peruertit̃ litigantes expẽſis & dãnis afficiunt̃ immẽſis: & qđ paucis expedire fas eſſet multis anfratibus res ſuo marthe diſcurrẽs lites efficit in mortales. Eapp eõdignis eorũdẽ clamoribus excitati: & ne de noſtris manibus in tremẽdo iudicio eoꝝ ſanguis requirat̃: ſed talenti traditi ſedulã rõnẽ reddere ualeamus. In hac ſancta ſinodo/ quã deo auctore ad reformationẽ totius noſtre dioceſis & occurrentium negocioꝝ expeditionẽ mandauimus cõuocari ꝑſonaliter aſſidẽtes de cõſilio & aſſenſu oĩum infraſcriptoꝝ in eadẽ cõſtitutoꝝ reſecatis quibuſdã antiquis cõſtitutionibus aliis additis/ quibuſdã uero in totũ abolitis reliquis autẽ de nouo cõditis/ has noſtras cõſtitutiones de mandato noſtro abreuiatas per egregiũ decretoꝝ doctorẽ dñm Petrũ de ſancto Petro de Piſis Canonicũ Piſanũ Vicariũ noſtrũ/ ac per eundẽ cõgruis titulis collocatas ſtatuendo/ necnõ ſanciẽdo approbamus/ promulgamus/ ſtatuimus/ tradimus: & ordinamus/ quas tã in iudicialibus ꝗ extraiudicialibus fori eccleſiaſtici & ciuilis uti uolumus & mandamus oẽs & ſingulas alias irritando & anullando quæ licet promulgate per quoſcunq; ꝑdeceſſores noſtros in hac ꝑſenti pagina: dũtaxat nõ inuenirentur inſcripte. Ipſas igit̃ cõdigna deuotione ſuſcipite: ad ipſarũq; obſeruantiã/ uos benignis fauoribus prõptos ac firmos cunctis actibus exhibete: ut pro merita debitis ꝑmiis foueant̃/ peccata uero diſciplina canonica miſericorditer puniantur.

De electione. cap. 1.

COnſiderantes iudicis ꝑſentiã ut plurimũ multa ſupplere/ ſuſpicionẽ auertere/ libertatẽq; actitandoꝝ inferre. Ne ad eccleſiaſtica beneficia uicioſus pateat ingreſſus. Statuimus & ordinamus/ ꝙ nullã electio ſeu quæuis ꝑſentatio ad aliquã dignitatẽ beneficiũ curatũ uel ſine cura de cętero fiant de aliquo niſi de expreſſa licẽtia uel in ꝑſentia noſtra ſeu noſtri Vicarii generalis uel alterius/ cui nos ſeu Vicarius noſter uices noſtras duxerimus cõmittendas. Quod ſi ſecus aquoꝗ factũ fuerit electio uel ꝑſentatio talr facta iuribus nõ ſubſiſtat/ & nihilominus ꝑſtantes ſeu alias eligẽtes pro illa uice dũtaxat iure qđ habẽt quo ad dictã ꝑſtationẽ/ ſeu electionẽ nouerint ſe priuatos.

De ætate & clerici electi ad canonicatũ uel beneficiũ nõ curatũ cap. 2.

ET ſint illi in Eccleſiis idonei reputandi: qui ſeruire poſſint & ualeant in eiſdem. Statuimus & ordinamus ꝙ nullus eligat̃ ſiue recipiat̃ in canonicum Piſaurenſis

eccleſie niſi attingerit quartūdecimū annū ſue ætatis. Idem ſtatuimus & ordinamus de aſſumptis ſiue electis ad quodcūq; alind beneficiū nō curatū / ꝙ ſi ſecus factū fuerit ipſo facto electores ſeu receptores ſint priuati iuris eligendi ſiue inſtituendi ſeu confirmandi poteſtate pro illa uite dumtaxat.

Quales clericos patroni eligere debeant. cap. 3.

QVia parū eſſe cōdere iura niſi cōdigna tuitione tuerenẽ hac noſtra inrefragabili cōſtitutione. Sancimus ut oēs & ſinguli patroni ſeculares ad quos de iure ſeu alias approbata cōſuetudine ſpectat noiatiò ſeu pñtiorin quibuſuis beneficiis cum cura uel ſine cura ſi qñ dicta beneficia uacare cōtigeret noiare nel pñtare debeāt perſonā idoneā quæ ſit ætatis legitime cōuenietis ſciētie & de legitimo matrimonio & alias habiles ad dicta beneficia. Alioquin ipſo iure ſint priuati illa uice dumtaxat poteſtate iuris præſentandi ſeu nominandi ꝙ alias competebat ad illa.

De pœna clerici recipientis beneficium de manu layci. cap. 4.

SIquis clericus cuiuſcūq; cōditionis exiſtat auſu quodāmodo temerario qđcūq; beneficiū uel eccleſiā de manu layci cōtra ſacroꝝ canonū inſtituta in obroriū Pontificalis officii receperit ipm pro hmōi exceſſu in.xx.lib. ꝶ. Sentētialr cōdēnamus ſtatuēdo nihilominus extūc ipſo beneficio ſeu eccleſia talr acceptatis fore ipſo iure priuatū: & nihilominus reddaẽ ineligibilis ad quodcūq; aliud bñficiū eccleſiaſticū cōtinendū.

Q đ nullus forēſis clericus aſſumaẽ ad aliqđ bñficiū ſine diſpēſatione ca. 5.

AD aures nr̄as crebro ꝑuenit qđ nōnulli clerici forēſes & alterius dioceſis in noſtra dioceſi cōſtituti aſſumunẽ ad eccleſiaſtica beneficia nulla uel minus debita obtēta diſpēſatione. Quaꝑꝑ ſtatuimus & ordinamus ꝙ nullus ꝑdictoꝝ de cætero in noſtra dioceſi ad quātūcunq; minimū eccleſiaſticū beneficiū nomineẽ ꝑſenteẽ eligaẽ ſeu quouis modo inſtituaẽ uel aſſumaẽ niſi primo per nos uel per illū cui cōmiſerimus uices noſtras ſecū fuerit diſpenſatū: cōtrafaciētes uero.ſ.pñtantes/ eligētes/ inſtituētes ſeu alias admittētes ipſo iure priuatos reddimus ꝑ illa uice dūtaxat iure dictaꝝ electionis noiationis & pñtationis/ inſtitutionis/ cōfirmationis/ & collationis qđ eiſdē cōpetebat: & nihilominus ꝑtēſum ſic electū noiatū & pñtatū inſtitutū & cōfirmatū ipſo ſılr iure fore priuatū iure ꝙ eidē cōpeteret ex electione noiatiōe ſeu pñtatiōe uel ꝯfirmatiōe ꝑdcis.

De pœna religioſi aſſumpti ad beneficiū aliqđ ſine licētia. cap. 6.

DEcens autē eſt nt quis in ea uocatione maneat qua nocatus eſt & nullus aſſumaẽ ad honorē niſi qui uocatus fuerit à deo tāq aaron ideoq; duximus ſtatuēdū ut nullus religioſus de cætero eligaẽ pñteẽ nomineẽ ad aliqđ beneficiū eccleſiaſticū ſeu in illo cōfirmeẽ uel inſtituatur niſi primo habita & obtēta licētia noſtra uel noſtri Vicarii & ſui ſuperioris ſpāli de illo bñficio acceptādo & facta de ipſa fide corā nobis uel Vicario nr̄o. Alr uero fcā electio pñtatio noiatio ꝯfirmatio ſeu īſtitutio ipo iure nō ualeat

In quo ordine eccľiaſtico eē debeat clericus recipiēdus in canonicū. ca. 7.

CVltū diuinū cupiētes in nr̄a Piſaurēſi eccleſia augumētari duximus ſtatuēdū: ut nullus deinceps canonicus in ꝑfata eccleſia admittaẽ niſi qui fuerit in ordine ꝑdeceſſoris ſui uel ſaltim ipſi ꝑbende alias cōſueto: qđ ſi ſecus obtentū fuerit / extūc ꝑdicti recipiētes per annū nouerint ſe ſuſpenſos a quibuſuis electionibus cōfirmationibus & collationibus quorūcūq; canonicatus & ꝑbendaꝝ dicte eccleſie ad eoſdē ꝑtinētiū: & nihilominus ipſo iure dcūs receptus nouerit ſe priuatū iure ꝑ eū ſic acquiſito necnō

& dicti recipiētis pro illa uice tm̄ iure eligēdi ꝯfirmādi ſeu iſtituēdi qđ in illis hr̄e noſcūť.

De renunciatione. cap. 8.

NVllus clericus cuiuſcūq; ſtatus ſeu cōditionis exiſtat in quacūq; dignitate noſcať præ eminere audeat uel pſumat q̄uis bn̄ficia nr̄e diocesis ēt quātūcunq; minima renunciare uerbo uel facto in manibus cuiuſcūq; pter q̄ ordinarii uel alterius ad hoc hn̄tis ſpeciale mādatū ſub pœna quinq; lib. quā cōtrafaciētes ipſo fcō intelligať incuriſſe. Inſup ſi qui clericoꝝ nr̄e diocesis temerarie auſus fuerit bn̄ficiū uel beneficia quę noſciť obtinere in manibus alicuius layci uel laycoꝝ renūciare ipſo iure reddať inhabilis ad alia beneficia obtinēda donec per nos uel aliū ad hoc habentē auctoritatē ſecū miſericorditer fuerit diſpēſatum. Et nihilominus dictā pœnā ſuperius expreſſam ipſo iure incurrat.

De clerico dimittente eccleſiā inuentario nō reaſignato. cap. 9.

SIquis clericus in quauis eccleſia cōſtitutus ipſam reliquerit ſe ad aliā trāſferēdo nobis uel Vicario noſtro minime requiſito inuētario nō reſignato de rebus eccl'ie ſic dimiſſe ac eiſdē rebus nō aſſignatis ſucceſſori uel alie pſone legitime pro eodē ipſum ſic deliquentē pſenti ſcripto exnunc put extunc/ & extunc put exnūc in centū ſol. ꝶ. fore duximus cōdēnatū. Et nihilominus ad reſtitutionē eoꝝ: quæ male accepit uolumus coherceri.

De temporibus ordinationum. cap. 10.

SAcerdos pſentās aliquē ad titulū ſue eccleſie ordinādū pactione inter ipſum & ordinādum interueniēte ꝙ pp hoc ipſum pſentantē nō moleſtabit ab officio & bn̄ficio p ſex menſes tenore pſentiū ſe nouerit ſuſpēdendū. Et nihilominus in centū ſol. ꝶ. noſtre cameræ pſoluēdos cōdēnatū pro uice qualibet qua ipremiſſis deliquiſſe repertus fuerit. Idē ſtatuimus obſeruādū de ordinatis a quibus ius epis ſine nr̄a uel Vicarii nr̄i licētia ſpāli: necnō & pſaltū pmotis qui ad quoſcūq; ordies eccl'iaſticos ſciēter & malicioſe ſe pmiſerit ordiari.

De maioritate & obedientia. cap. 11.

QVoniā obediētia parū pdeſſe uidereť hoibus ſi cōtumacibus cōtēptus nō obeſſet Ideo hac ppetua cōſtitutione. Sancimus & ordinamus ꝙ quilibet ſacerdos ſiue clericus noſtre iuriſdictioni ſubiectus teneať & debeat publice in miſſaꝝ ſolēnis legere & populo publicare lr̄as niatorias ſeu denunciatorias ſeu bānimēta quæ pro parte noſtre curie emanauerint ſeu cedulas eiſdē delatas ſuper pdictis uel quæ ſibi uerbo a nobis uel Vicario noſtro iniūcta fuerint uel per noſtre curie nūcios deputatos. Quod ſi aliquis pdictoꝝ iobediens repertus fuerit in pdictis uel aliquo pdictoꝝ pro qualibet uigintiquinq; ſolidoꝝ raueñ. pœnam incurrat camere noſtre integraliter perſoluendam.

De poſtulando. cap. 12.

INdignū eſt ut clerici quos defendere teneń ipugnare conenť. Eapp pſenti cōſtitutione ſancimus ut ſiquis clericus inuētus fuerit cōtra eccleſiā uel plātū a quo uel a quā beneficiū noſciť recepiſſe aduocationis offm̄ uel pcurationis exercere ſeu cōſiliū dare publice uel oculte ipſum tāq̄ ingratū pro uice qualibet in decē lib. ꝶ. ſimiliter cōdēnamus. Saluis & reſeruatis aliis pœnis tā de iure cōi q̄ per alias nr̄as cōſtitutiones pmulgatis.

De procuratoribus. cap. 13.

HOc ppetuo ſtatuto firmamus ꝙ oēs & ſinguli clerici cuiuſcūq; ſtatus ſeu cōditionis uel alias qualiſcūq; peminētie ſeu dignitatis extiterint bn̄ficia obtinētes in diocesis Piſaurēſis nō faciētes reſidentiā in ciuitate uel dioceſi pdicta teneanť & debeāt cōſtituere pcuratorē unū ſaltim & ſuoꝝ negocioꝝ geſtorē qui ualeat & poſſit ſoluere collectas: & alia onera in clero occurrētia ratione ſuoꝝ beneficioꝝ. Quod ſi nō fecerit priuari de-

debeat & poſſit per annum fructibus dictorum ſuorum beneficiorum.

De clericis peregrinis. cap. 14.

QVoniã infames loca ſue nationis fugere conſueuerunt nec incognitos de facili ad diuina admitti decet. Statuimus & ordinamus ꝙ nullus clericus alicui alienigene forenſi ſeu alias alterius dioceſis. Cõmittere audeat uel ꝑſumat curã animarũ: quod ſi cõtrafactũ fuerit ipſo facto pœnã quinqꝫ librarꝫ ꝑ. noſtre camere applicanda rum incurrat. Inſuper ſub prædicta pœna ſtatuimus ut nullus clericorꝫ ꝑdictorũ quoquomodo admittant in eorum eccleſiis ad cellebrandum miſſas aliqualiter publicas ſeu priuatas ſine noſtra uel Vicarii noſtri licentia ſpeciali.

Incipit Liber Secundus conſtitutionum Synodalium.

De iudiciis. cap. 15.

MAteriã ſubterfugiis amputare uolentes & finem litibus imponere cupientes. Statuimus & ordinamus ut ſi quando alique littere inhibitorie de noſtra curia emanauerint ad alicuius inſtantiã ad quaſcunqꝫ perſonas ſeu alios iudices ſeculares ſiue eccleſiaſticos: ita demũ dictis litteris præfati iudices & perſonaliter patere debeant & teneant̃: & ſi infra octo dies utiles a die miſſarꝫ litterarꝫ pars ad cuius inſtantiã dicte littere emanarunt fidẽ fecerit per noſtras ſiue Vicarii noſtri litteras autenticas ꝙ in curia noſtra proſequatur in cauſa aduerſus & cõtra illũ contra quẽ dicte littere inhibitorie eſſe facte noſcuntur: & nihilominus ſi legitimo impedimẽto ceſſante de quo ſufficiat facere fidẽ pro ꝓprio iuramẽto per triginta dies utiles ſteterit quo minus in noſtra curia proſequat̃ dictã cauſam: extunc tranſacto dicto tẽpore dicte perſone: & iudices nõ obſtante ꝑdictis noſtre curie litteris inhibitoriis libere in cauſa per eos inchoata procedant & procedere poſſint: ac ſi noſtra curia mille littere inhibitorie emanaſſent: ubi autẽ ex officio uel extra iudicium per nos uel Vicariũ noſtrũ procedatur uel ſuper re epiſcopali uel eccleſiarꝫ ſubiectarꝫ ꝑdicta limitatio minime locũ habeat: ſed in eis procedat̃ prout ordo poſtulat & requirit.

Qualiter ſtatuta municipalia ciuitatis allegari poſſint uel nõ. cap. 16.

QVia in iudiciis equalitas atẽdi debet. Statuimus & ordinamus ꝙ ſi qñ iter perſonas eccľiſticas & ſeculares & quatenus & ecõtra dũtaxat cõtigerit litigare oia & ſingula ſtatuta municipalia ciuitatis Piſaurenſis allegari poſſint & allegata obſeruarĩ debeant tam in forenſi ꝗ in noſtra curia epiſcopali tã in cauſis eccleſiaſticis ꝗ prophanis & ciuilibus ꝗ criminalibus: nec eis aliqualiter opponi poſſint quod per nos uel ꝑdeceſſores uel ſucceſſores noſtros nullo modo fuerint approbata: quæ ꝑſentis cõſtitutionis uigore approbamus & cõfirmamus: dũmodo ꝑdicta ſtatuta uel aliquod ꝑdictorꝫ ſint licita & honeſta nec directe uel indirecte ueniant contra libertatẽ eccleſiaſticã / quæ eo caſu: dũtaxat ꝑdicta irritamus & anullamus: imo irrita & nulla prorſus eſſe ſancimus uel contra ius cõmune & noſtrarum conſtitutionum inſtituta ad præſens promulgata ſiue impoſterum promulganda.

Qualiter citatio liget citatũ / & de fide danda nuncio. cap. 17.

PArcere ſumptibus partiũ & laboribus litigantiũ affectãtes ſancimus / ꝙ ſi aliquis citetur in noſtra curia ad aliquẽ feriatũ diem talis citatio ita demũ artet citatũ ad ſequentẽ diem proximũ nõ feriatũ occurentẽ ac ſi ad illũ ꝑciſe diẽ citatus fuiſſet.

Inſuper

Inſuper ſtatuimus quod nunciis iuratis noſtre curie referentibus ſe ex cōmiſſione noſtra uel noſtri Vicarii generalis aliquē citaſſe ad aliquē actum tam iudiciarium q̄ extraiu diciarium adhibeatur plena fides ac ſi de cōmiſſione appareret in actis præter q̄ ad ſen tentiam interlocutoriam & diffinitiuam: & tunc neceſſario oporteat in actis de tali cō miſſione legitime apparere.

De foro competenti. cap. 18.

PRæſentis conſtitutionis edicto duximus ſtatuendum/ut nullus iudex eccleſiaſticus ſeu ſecularis Poteſtas/capitaneus bailiuus officialis ſiue alio quouis nomine nū cupetur ullo modo poſſit uel debeat aliquē noſtrum familiarē uel Vicarii noſtri ſeu ca merarii noſtri uel aliquē de familia noſtra uel ſucceſſoꝝ noſtroꝝ cuiuſcunq̧ ſtatus con ditionis uel gradus extiterit capere detinere condēnare corporaliter ſiue pecunialiter in carcerare ſiue quāuis aliam iuriſdictionē in eos exercere ſine noſtri uel Vicarii noſtri li centia ſpecialis ſub pœna excōmunicationis quā ipſo facto tunc incurrant: quos præ ſenti conſtitutione eximimus & exemptos eſſe declaramus ab eorūdem iuriſdictione tā ciuilibus q criminalibus & ab eiſdem dependentibus.

De quæſtione rei emphyteotice pertinentis ad eccleſiam tractanda coram iu dice eccleſiaſtico. cap. 19.

INdēnitatibus eccleſiarum prouidere uolentes & ne quod una uia iure prohibente negatur per aliam uideatᷓ eſſe conceſſum. Statuimus & ordinamus qđ quocieſcūq̧ aliqua quomodo inter partes uertitur ſiue perſone ſint eccleſiaſtice ſiue ſeculares ſiue al tera eaꝝ ſiue ambe ſuper aliquo fundo domo ſiue quacunq̧ alia re quæ alias ſint em phytheotica & de iure proprietatis pertineant ad noſtram ſeu alias quaſcunq̧ eccleſias noſtre dioceſis talis quomodo uentilari debeat coram iudice eccleſiaſtico & ordinario: qui alias de prædictis cognoſcere ualeant & debeant ſiue perſone dictaꝝ eccleſiarū ad quas prædicte res emphytheotice uel quo ad ius ꝓprietatis ſpectat fuerint actores uel rei ſiue quomodo fuerit inter perſonas ſeculares de dicto iure emphytheotico conten dentes prætēdentes dictā rem emphytheoticam ad eos pertinere ratione pignoris ſpe cialis uel alias generalis ypothece uel quacūq̧ alia de cauſa ratione uel modo uel titu lo alias omnis proceſſus habitus coram quibuſcunq̧ iudicibus ſecularibus ipſo iure ſit irritus & uacuus & omni prorſus careat firmitate.

De pœna clerici trahentis clericū corā nō ſuo iudice. cap. 20.

QVos dei timor nō arguit ſaltim temporalis pœna cohærceat a malo: ideo hoc perpetuo edicto duximus ſtatuendū/ne clericū clericus corā quo ius uetito exa mine .l. iudicis ſecularis relicto iudicio ſui pontificis trahat ſiue criminalr ſiue ciuiliter intēptetur ſiquis aūt incontrariū attēptare præſumpſerit extunc ipſum in centum ſol. rauen. noſtræ curie fore dicimus condēnatū aliis nihilominus pœnis ſtatutis a iure con tra prædictos in ſuo robore duraturis.

De iudeis quantum ad materiam uſurarum nō ualentibus declinare forum eccleſiaſticum. cap. 21.

LItigantiū iuridicā & antiquā conſuetudinem hactenus in iudicīis obſeruatā ſequi firmiter cupientes hac inuiolabili cōſtitutione ſancimus ut quotiens cōtra iudeos uſurarios aliqua petitio ſiue exceptio proponiť corā nobis uel Vicario noſtro in curia noſtrā uel alias & in curia dñi Poteſtatis Piſauri uel eius Vicario uel quibuſuis aliis iu

dicibus ſecularibus cõtra ipſos in oibus & per oia procedat: & ꝓcedi poſſit & debeat tam q̃ cõtra quoſcunq; alios chriſtianos cõtra quos procederet ſuper dictis uſuris & ab eiſdẽ dependẽtibus ita ꝙ per dictos iudeos uſurarios uel eoꝝ procuratores opponi nõ poſſit ꝙ ſuper uſuris cõmiſſis a dictis iudeis per nos procedi nõ poſſit eo quod dicti iudei nõ cenſent quo ad corpus & animã de iuriſdictione noſtra: imo quodãmodo penitus extra nos dicant uel alia quæuis exceptio quæ dictos iudeos uſurarios eximeret a iuriſdictione noſtra ſuper cognitione & proceſſu dictaꝝ uſuraꝝ ac earũdem executione per nos Vicariũ noſtrũ & curiã noſtrã aliquouis modo fiẽdũ ut ꝑfert & hãc pñtẽ noſtrã cõſtitutionẽ declaramus & uolumus tã ad ꝑterita q̃ futura fore penitus extẽdendã.

De feriis. cap. 22.

NE uideamur quoquomodo ab equitatis ſemita deuiare ſed potius litigantium cõmoda uelle fouere. Statuimus & ordinamus qđ oẽs & ſinguli dies quos iudices ſeculares Piſaurenſis ciuitatis in eoꝝ curiis & foro dixerint feriandos ſimiliter in noſtra Piſaurẽſis curia feriati obſeruent, ita ꝙ omnis ſtrepitus iudiciarius talibus diebus in nr̃a ꝑfata curia penitus cõquieſcat & oĩs ꝓceſſus hitus irritus ceſſet & inanis.

De feriis iudeoꝝ inter ipſos ſeruandis in iudicio. cap. 23.

IVdeoꝝ ſabbata & oẽs & ſingulos alios dies feſtos & ſolẽnes quos ſecundũ eoꝝ legẽ duxerint obſeruandos ſiue ꝑdicti fuerint actores uel rei pro feriatis haberi ſtatuimus ita quod omnis citatio proceſſus ſentẽtia ſiue quiuis actus iudiciarius prædictis diebus contra ipſos uel pro ipſis habitus ſit nullus: niſi per ipſos iudeos prædictis feriis in noſtra curia renunciatum fuerit expreſſe.

De pœna nõ uenientiũ ad eccleſiã cathedrali in die iouis ſancti. cap. 24.

STatuimus & ordinamus & ſtricte ꝑcipiendo mãdamus in uirtute ſanctæ obediẽtię ꝙ oẽs ꝑlati archipręsbyteri, rectores eccleſiaꝝ & alii clerici beneficiati cuiuſcunq; cõditionis uel ſtatus exiſtant ciuitatis & dioceſis Piſaurenſis in die iouis ſancti conueniant cũ eoꝝ paramentis prout poſſint ornati ad cathedralẽ eccleſiam Piſaurenſes ad cõſecrationẽ criſmatis cellebrandã per nos uel aliũ, cui hoc duxerimus cõmittẽdũ quo confirmantur in fide renati. Siquis uero contrafecerit ipſum in uiginti ſol. rauẽñ. noſtre camere applicãdos fore duximus cõdẽnatũ cuilibet excuſatione legitima reſeruata. Extenditur ꝑſens cõſtitutio ad clericos nõ uenientes in die ſolẽnitatis Corporis Chriſti de antiqua. Et ueterata conſuetudine a tanto tẽpore citra cuius contrarii memoria nõ habetur. Itẽ ad ſupradictos clericos qui nõ uenient impoſterũ ad ſolẽnitatẽ annuã tim qua Sfortiade hujus clariſſime ciuitatis Piſauri dñi qui a tyrãno Valẽtino Duce Inuictiſſime fuerũt expulſi iuſtiſſime annuente Deo huius ciuitatis ſtatũ & dominiũ recuperationẽ q̃ dies fuit tertia menſis ſeptẽbris anni 1503. Et abinde ipoſterũ ſolẽnizat & fit ſolẽnis proceſſio. Et ꝑſens additio de cõſenſu totius clericatus Piſaurẽſis addita fuit de anno dñi 1511. publice in ſacriſtia Epiſcopatus tpe Vicariatus mei Ioãnis de humilibus de mercatello decretoꝝ doctoris pro Reuerẽdiſ. D. D. Albertino de Ruere miſeratione diuina Epiſcopus ciuitatis Piſauri.

Quod omnes clerici ciuitatis & dioceſis in feſto ſancti Terrentii conuenire teneantur ad eccleſiam cathedralem. cap. 25.

VT nomen ſanctiſſimi patris noſtri Terrentii martyris glorioſi honorifice exaltetur ac debita reuerentia apud oẽs tam layćos q̃ clericos noſtre iuriſdictiõni ſubiectos

ſubiectos potiſſime honoreſ. Statuimus ordinamus uolumus atq; mādamus ꝗ oēs & ſinguli clerici beneficiati ciuitatis & dioceſis Piſauri in die feſtiuitatis ṗdicte quæ celle bratur die.vii.exeūte Septēbere conueniāt & cōuenire debeant apud cathedralē Piſauri eccleſiā admiſſaꝝ ſolēnia dictūq; feſtum quod exnunc celebre & feriatum indicimus indicant parrochianis ſuis tā maribus ꝙ fœminis ut ab omni ſeruitio & manuali ope prædicto die penitus abſtineāt. Nos aūt oibus & ſingulis qui ad ṗdictā feſtiuitatē conuenerint tā clericis ꝙ laycis.xl.dies de iniuncta eis penitētia miſericorditer indulgemus reſeruantes nihilominus eiſdē indulgentiā & remiſſionē illam quā fideli populo conuenienti die illa feſti duxerimus concedendam.

De pœna iudeoꝝ laborantiū in feſtiuitatibus Xp̄ianoꝝ. cap. 26.

NVllus iudeoꝝ in feſtiuitatibus chriſtianoꝝ ſolēnibus ac in diebus dn̄icis & aliis in dictis ab eccleſia ullū publice faciat laboreriū ne in obbrobrium fidei xp̄ianę facere uideanſ. Si uero hoc ſalubre ſtatutū quiſquis eoꝝ neglexerint obſeruare ip̄m pro qualibet uice in.xx.ſol.ꝟ. camere noſtre applicādos duximus condēnandū.

De iure iurando. cap. 27.

PRæſenti cōſtitutione ſancimus ꝙ nullus clericus noſtre iuriſdictionis ſubiectus cuiuſcunq; conditionis exiſtat iuramentum p̄ſtet in criminali iudicio uel ciuili: corā quouis iudice ſeculari abſq; noſtra uel Vicarii noſtri licentia ſpeciali. Siquis uero cōtra huius noſtre cōſtitutionis tenorem in hoc culpabilis repertus fuerit pro qualibet in.xl. ſol.ꝟ. Noſtre camere applicande contra præſumptores prædictos nihilominus ſi uiſum fuerit pro qualitatis exceſſu ad alias pœnas proceſſuri.

De pœna clerici iurantis falſum. cap. 28.

SI qui clericoꝝ noſtre dioceſis reperti fuerint corā nobis uel Vicario noſtro/ſiue quouis alio iudice falſum iuraſſe ſeu corā nobis. Et ṗdictis dūmodo de mandato noſtro uel ṗdictoꝝ iurent dicere ueritatē ſacramentū p̄ſtiterint tā in agendo ꝙ in deffendendo. Et tā ciuiliter ꝙ criminaliter uel inquiſitioni reſpondendo: uel alias teſtimoniū ferendo ſuper aliquo uel alio articulo ueritatē ſuttacuiſſe: ſeu falſum uel alias calūnioſe feciſſe ſacramentum pro tanto exceſſu in decem lib.ꝟ. noſtre camere applicandas duximus condēnandos. Et niſi infra mēſem cum prædictis diſpenſatus fuerint beneficiis: quæ obtinent cenſemus fore priuandos.

¶ Incipit Liber Tertius Synodalium.

De uita & honeſtate clericorum. cap. 28.

VT Clericoꝝ mores in melius reformenſ hac irrefragabili cōſtitutione duximus prouidendū: ut omnes & ſinguli clerici noſtre dioceſis beneficiati: in habitu & tonſura clericali procedant/prout & ſicut ſtatui ſingulorum noſcitur conuenire: contrafacientes autem ſi per annum rebelles & inobedientes extiterint ipſo iure beneficiis quæ obtinent in noſtra Piſauri dioceſi duximus eſſe priuatos.

De pœna accedentiū ad monaſteriū monialiū. cap. 30.

SAne ſiqui clerici religioſi uel ſeculares ad aliquod monaſteriū monialiū acceſſerint: a nobis uel Vicario noſtro licentia nō obtenta ipſos pro huiuſmodi p̄ſumptione pro uice qualibet qua deliquerit noſtre curie in.xl.ſol, duximus condēnādos. Nihilomi-

nus ad alias pœnas cõtra ipſos proceſſuri ſi in præmiſſis animo indurato perſtiterint.

De pœna ludentium uel aſſiſtentium in ludo. cap. 31.

SIquis clericus ludens inuentus fuerit ad azardũ uel ad aliquẽ ludũ taxilloꝝ publi
ce uel oculte uel ad aliquẽ ludum minus conueniens ſeu ipſis ludis intereſſe ipſum
pro qualibet uice: qua nobis deliquiſſe conſtiterit in centum ſol. rauẽ. noſtre camere
applicandos duximus condemnatos.

De pœna clerici arma portantes. cap. 32.

CLerici de die uel de nocte arma portantes cuiuſcunq; generis: ſiue defendibilia/
ſiue offendibilia: ſine noſtra uel Vicarii noſtri expreſſa licentia pro qualibet ui
ce pro qua deliquiſſe cõſtiterit in cẽtũ ſol. ℞. noſtre camere applicãdos duximus cõdẽ
natos. Et nihilominus ſi ꝑ nũcios uel familiares nr̃os inuẽti tales fuerint arma amittãt.

De pœna clerici imiſcẽtis ſe negociis ſecularibus & inhoneſtis. cap. 33.

ASſumptos ſemel in partẽ dñi: ac penitus ſegregatos a ſecularibus amfratibus
incõgruũ eſt ad aratrũ iterũ iter arripere. Quapp ſtatuendo promulgamus ut
nullus clericus in inhoneſtis cõmertiis: negociationibuſq; ſecularibus intẽdat quæ ſacri
canones eiſdẽ penitus interdicunt. Qui ſi in huiuſmodi culpabiles reperti fuerint: ipſo
iure in centum ſol. rauẽ. Exnunc dicimus condẽnatos.

De pœna clericoꝝ facientium crapulas uel inebriantiũ. cap. 34.

A Crapula & ebrietate cunctos clericos noſtre diocesis pręcipimus abſtinere cum
ebrietas/ & mentis indicet exiliũ: & libidinis prouocet incentiuũ: uerum ſiquis
prædictoꝝ inuẽtus fuerit crapule uel ebrietati deſeruire: pro qualibet uice ipſum in de
cem ſol. rauẽ noſtre camere applicandos ſententialiter condẽnamus: & ſi perſeraue
rit beneficiis quæ obtinet fore priuandum.

De pœna clericorum nõ tenentium cottas ad officiũ diuinũ. cap. 35.

HAc perpetua cõſtitutione ſancimus: ut oẽs & ſinguli clerici noſtre diocesis quã
docũq; inſunt quibuſuis exequiis mortuoꝝ ſiue eundo in uia ſiue ſtãdo in eccle
ſia uel ſi quãdo cõuenerint in miſſaꝝ ſolẽniis: & ueſperis ſolẽnibus in aliqua eccleſiarũ
noſtre diocesis ad quã inuitati fuerint ibidẽ pro alicuius ſancti feſto cellebrando: & ca
nonici Piſauri eccleſie ſingulis diebus & horis quibus interſunt diuinis officiis procede
re: & ſtare debeãt: & intereſſe cũ cottis quouſq; p̄dicta obſequia & officia expleta fue
rint: alioquin cõtrafacientes pro qualibet uice in decẽ ſol. ℞. ſe nouerint cõdẽnatos.

De cohabitatione clericoꝝ: & mulierum. cap. 36.

SIquis clericus deinceps inuentus fuerit publice uel occulte uicio incõtinentie labo
rare ipſum pro qualibet uice: qua de hoc nobis cõſtiterit in quinq; libris rauẽ. no
ſtre curie ſententialiter condẽnatus contra quos teſtes tam clericos q̄ laycos & mares
q̄ fœminas admitti uolumus & mandamus.

De pœna ſodomitoꝝ. cap. 37.

OFferebat ſanctus Loth filiaꝝ ſuaꝝ pudicitiã. Nam & ſi illa erat flagitioſa ĩpuri
tas minus tñ erat. ſm naturã cohire q̄ aduerſus naturã delinquere præferebat:
nãq; domus ſue uerecundie hoſpitalẽ gratiã ẽt apud barbaras gẽtes prorſus inuiolabilẽ
Vnde Aug. ĩn cõfeſſionis lib. 3. flagitia q̄ ſunt cõtra naturã ubiq; ac ſemp repudiãda ſũt
qualia ſodomitaꝝ fuerunt. quæ ſi oẽs gentes facerent eodẽ criminis reatu diuina lege te
nerẽt quia nõ ſic fecit hoĩes ut ſe illo uterent modo. Violat quippe ipſa ſocietas quæ

cũ deo

oū deo nobis eſſe debet cū eadē natura cuius ipſo auctore libidinis ꝑuerſitate polluūt & alibi adulterii malū uincit fornicationē. Vincit aūt ab inceſtu peius eſt.n.cū matre ꝙ cū aliena uxore cōcubere. Sed oium hoꝝ peſſimū eſt qđ cōtra naturam fit. Quapp ad extinguendā & extirpandā hmōi labē inquantū cū deo poſſumus propter quā ira dei cōtra filios diffidētie uenit. Hac penitus irrefragabili cōſtitutis. Sancimus ut ſiquis clericus accuſatus/ denunciatus/ inquiſitus ſeu aliqualr cōtra eū ꝓceſſum fuerit ad alterius petitionē ſeu ex nr̄o offō debito huius crimine peſſimo extiterit irretitus uel alias laborare deprehenſus fuerit: & ſup hoc legitime cōuictus ipſo iure oibus & ſingulis beneficiis: quæ in noſtra dioceſis obtinere dignoſcit̄ priuatū eſſe cēſemus necnō in.xxv. lib. ꝗ. noſtre curie ſententialiter condēnatū. Et nihilominus loco carceris eidem monaſterio aſſignato ad perpetuam penitentiam peragendam.

De pœna retinentium concubinas. cap. 38.

AT ſi clericus cōcubinā/pediſeꝗ ſeu aliā quācunqꝫ mulierē alias ſuſpectā contra huius noſtre cōſtitutionis tenorē publice in ſue eccleſie clauſtro uel domibus tenuerit pro uice qualibet qua repertus fuerit culpabilis in decē lib. ꝗ. noſtre curie ſentētialr cōdēnamus. Si aūt reptus fuerit alibi cōcubinā tenere pro qualibet uice quā cōuictus fuerit pœna quinqꝫ lib. ꝗ. ſe nouerit incurſurū. Ad alias pœnas nihilominus proceſſuri prout exigerit proteruitas delinquentis.

De clericis nō reſidentibus. cap. 39.

CVm ad hoc ſint eccleſia beneficia deputata ut clerici in eiſdē ꝑpetuo ꝑſeuerēt diuinoꝝ officioꝝ & tēporaliū ꝓuentuū ſolicitudinē habentes. Statuimus & ordinamus quilibet ſacerdos ſeu alius quiuis clericus quodcūqꝫ beneficiū: ſeu aliā dignitatē curatā obtinēs in noſtra ciuitate uel dioceſi ꝑſonalē in ipſa/ reſidentiā faciat. Qui ſi a ꝑdictis beneficiis ſuis per tres menſes cōtinuos abſqꝫ noſtra uel Vicarii noſtri licētia abſens extiterit eo ipſo ſit ipſa dignitate uel beneficio priuatus. Obtinēte aūt quæuis beneficia ſine cura ſi per ſex menſes a noſtra dioceſis abſente extiterint ſine noſtra uel Vicarii nr̄i ut ꝑfert̄ licētia ſpāli eo ipſo ſilr bn̄ficiis: quæ obtinēt in dicta nr̄a dioceſis ſe nouerint eē priuatos & nihilominus pro ꝗlibet uice in.xl.ſol.ꝗ. nr̄e camere applicandos ſi ſe abſentauerint ſine licentia ut præfertur ſententialiter condēnamus.

De præbendis & dignitatibus. cap. 40.

BEneficioꝝ pluritatē refrenare cupientes hac perpetua conſtitutione ſancimus ut nullus clericus noſtre dioceſis uel ciuitatis cuiuſcunqꝫ ſtatus uel cōditionis exiſtat poſſit duo uel plura beneficia obtinerit etiā quantūcunqꝫ minime ſine noſtra/uel ſuperioris noſtri licentia ſpeciali: imo per acceptationē ſecundi ipſo iure primū intelligat uacare adeo ꝙ extunc illi ad quos talis beneficii ſic uacantis ſpectabit præſentatio electio ſeu ꝓuiſio poſſint de illo diſponere ſicut alias eiſdē de iure uel approbata cōſuetudine cōpetere dignoſcet̄. Quod ſi auſu temerario aliquis ꝑfata diſpēſatione nō obtēta duo uel plura beneficia ut ꝑfertur tenuerit uel occupauerit tanꝗ intruſus utriſqꝫ ſit ipſo iure priuatus adeo ꝙ electores ꝑſentatores & collatores ad ꝓuidendū de illis procedere ualeant ut ſuperius eſt expreſſum. Illi autē qui ad ꝑſens nullā uel minus legitima obtēta diſpenſatione duo uel plura obtinerēt beneficia niſi infra duos mēſes a die publicationis ꝑſentiū legitime docuerint cū eiſdē fuiſſe diſpenſatum ſimili ſe nouerint pœna ſubiacere. Et nihilominus ad reſtitutionem fructuum beneficiorum ſic indebite

obtentorum penitus teneantur eccleſiis ſic indebite obtentis applicandorum ad alias pœnas contra prædictos proceſſuri prout delinquentium proteruitas ſuadebit.

De inſtitutionibus. cap. 41.

CVm ſit ars artium regimen animarum & nullus ad id præponi debeat niſi qui ſciat & ualeat deo animas lucrifacere. Statuimus & ordinamus ꝙ omnes & ſinguli ſacerdotes qui per alios ꝗ per nos inſtituti ſeu alio modo quouis præſentati fuerint in aliquo beneficiorum ciuitatis uel dioceſis Piſaurenſis: quibus animarum cura iminet antequã in ſpiritualibus uel temporalibus aliqualiter ſe imiſceant coram nobis uel Vicario noſtro perſonaliter ſe præſentent a nobis uel dicto Vicario curam & regimen animarum in dictis eorum eccleſiis recepturi. Siquis autem incontrarium obtemptare præſumpſerint in decem lib. ſe nouerint condẽnatos. Inſtituti autem uel confirmati per nos uel alium cui in hoc cõmiſerimus uices noſtras in aliquibus beneficiis ſeu dignitatibus/ ſeu hii quibus alicuius beneficii facta fuerit collatio ut præfertur nullo modo audeant uel præſumãt abſq; noſtra uel Vicarii noſtri licẽtia ſpeciali eiuſdem dignitatis uel beneficii corporalem adipiſci poſſeſſionẽ. Qui uero contrafecerit eo ipſo omni iure quod in dictis dignitate & beneficio habere prætẽderet nouerit ſe priuatũ.

De rebus eccleſie non alienandis. cap. 42.

VBi nouus eſt morbus ibi noua medela eſt ꝑparãda ne eccleſiaſtica bona quouis modo minus debito uſurpari ualeãt uel auferri quo diuini nois cultus diminueretur quẽ totis uiribus nitimur ampliare: hac ſacra ſynodo cõprobãte ſancimus quod nullla ꝑſona eccleſiaſtica uel ſecularis cuiuſcũq; cõditionis ſtatus uel ꝑeminentie exiſtat poſſit uel ualeat aliquã rẽ fundũ domũ uineã uel quæuis alia bona imobilia quæ noſcitur in emphytheoſim ab eccleſia obtinere tacite uel expreſſe ypothecare uel alias obligare uel in aliũ quocũq; modo uel titulo quomodocũq; trãſferre uel aliquã ꝓmiſſionem de ipſa uẽdendo facere quouis modo niſi primo & ante oia dño rei requiſito prout & ſicut teneret̃ ſi dictã rem ſeu meliorationes eiuſdẽ alienare uellet: alias facta obligatio promiſſio uel trãſlatio iuribus nõ ſubſiſtat: & nihilominus cadat in cõmiſſum ac ſi alias in caſu nõ ꝓmiſſo a iure dictã rem irrequiſito domino penitus alienaſſet.

De pœna uẽdentiũ ꝑmutantiũ uel obligãtiũ res eccleſiaſticas. ca. 43.

NE quod ad dei cultũ extitit ordinatũ amplius ad humanos uſus redigi ualeat. Statuimus & ordinamus qđ nullus ſacerdos uel rector in quacunq; eccleſia uel beneficio noſtre dioceſis iuriſdictioni ſubiecto extiterit intitulatus ſeu quouis modo inſtallatus audeat uel ꝓſũmat ſine noſtra ſpeciali licẽtia & obtẽta ſiqua collata bona mobilia uel imobilia fuerint eiſdẽ eccleſiis quibus præſunt uel infuturũ præeſſe noſcantur ab aliquo uel ab aliquibus parrochianis uel a quibuſuis aliis ꝑſonis pro remedio peccatorum ſuoꝝ diſtrahere nec alias obligare uel permutare/ ſed ad cultũ ipſius eccleſie proprium referuentur ſub pœna lib. quinq; pro qualibet uice qua cõtrafacere præſumpſerint quã ipſo facto ſe nouerit incurſurum. Et nihilominus dictam eccleſiã prorſus reddere teneantur indẽnitatem. Et exinde contractus alias habitus ipſo iure ſit nullus: & iuribus non ſubſiſtat.

De pœna cõcedẽtis rẽ eccſiaſticã in emphyteoſim irrequiſito dño. ca. 44.

DIſpẽdiis eccleſiaꝝ obuiare uolẽtes & malitiis hoium quę ut plurimũ uerſari nitunt̃ circa occupãda eccleſiaꝝ bona quæ a Xp̃i fidelibus collata noſcunt̃. Hoc ꝑpetuo

ſtatuimus

ſtatuimus edicto q᷑ nulla pſona eccleſiaſtica ſeu ſecularis cuiuſcũq; cõditionis ſtatus ſeu pẽeminẽtie exiſtat audeat uel pſumat quoquõ irrequiſito dño rei aliqua bona emphyteotica: quæ ab aliqua eccleſiaꝝ nr̃e dioceſis noſcit᷑ obtinere alicui pſone tradere uel cõſignare ſub quauis pmiſſione tacitã uel expſſa de ipſa uendẽdo aliquo rp̃e eidẽ cui bona ipſa tradita & cõſignata eẽ noſcũt᷑ ſub noĩe alicuius pẽſionis cenſus uel affictus uel alia aliq̃ iteruenientẽ pmiſſione ſtipulatione uel cõtractu p q᷑ ueriſimilr̃ cõiecturari poſſit in fraudẽ fore facta. Quod ſi ſecus a quoq̃ pſumptũ fuerit ipſo iure intelligat᷑ cadere in cõmiſſum ac ſi expreſſe in caſibus alias nõ cõceſſis a iure dicta bona irrequiſito domino alienaſſet.

De pœna clerici de nouo cõcedẽtis rẽ ptinentẽ ad eccleſiã. cap. 45.

NEmo clericoꝝ noſtre iuriſdictioni ſubiectus audeat quoquõ uel pſumat de nouo obligare infeudare uel inemphyteoſim cõcedere uel ad magnũ tp̃s locare.ſ.ultra tẽpus nouẽ annoꝝ fructus redditus uel puẽtus aliaue bona imobilia uel mobilia eccleſiarũ eidẽ cõmiſſaꝝ ſine noſtra uel Vicarii noſtri licẽtia ſpãli. Si autẽ quiſpiã cuiuſuis cõditionis ſtatus ſeu pẽeminẽtie extiterit cõtra ire pſumpſerit ipſo iure pœnã quinq; lib. noſtre camere applicandarum incurrat. Et nihilominus omnis contractus inde habitus omni prorſus robore & firmitate ſit uacuus irritus & inanis.

De teſtamentis. cap. 46.

OMnis clericus nr̃e dioceſis beneficiatus cuiuſcũq; conditionis ſeu dignitatis exiſtat corpis iſirmitate grauatus anteq̃ ad aliquã teſtamẽti factionẽ deueniat nos uel Vicariũ noſtrũ de ſuo iudicio & ultima uoluntate cõſcios reddat. Alioquin ſibi nouerit eccleſiaſticã ſepulturã denegandã. Et ſi euaſerit pro eo q᷑ de ſuo iudicio nobis ſeu Vicario nr̃o denunciãdo cõtumax fuit in centũ ſol.ꝝ. diximus condẽnandum.

De pœna tabellionum accedentium ad ultimas uoluntates irrequiſito parrochiali ſacerdote. cap. 47.

ANtiq; cõſtitutionis paginã modis oĩbus reformãtes. Statuimus & ordinamus & qua fũgimur auctoritate inhibemus ut nullus notarius ciuitatis uel dioceſis Piſaurenſis qui ad factionẽ teſtamẽti ſeu cuiuſlibet alterius ultime uoluntatis pro pte alicuius: q teſtare uelit fuerit euocatus rogitũ ſiue ptocollũ nõ recipiat uel quoquõ factionẽ aſſumat ipſius teſtamẽti uel ultime uolũtatis quæ cõtingeret & ſaperet mortuaria fideicõmiſſa relicta ad pias cãs & alia q̃uis ſint illa p remedio aĩaꝝ quoquõ legata abſq; pñtia parrochialis ſacerdotis uel de ipſius expſſa licẽtia cũ ad eũ ſpectet cũcta rimari q̃ ipſi pficiãt ad ſalutẽ ſub excõicationis pœna: quã cõtrafacientes ipſo facto ſe nouerint incurſuros. Et nihilo minus decem libras rauẽ. nobis & noſtre curie ſoluere teneantur.

De pœna impedientis ultimã uoluntatem. cap. 48.

CVm unicuiq; libera debeat eẽ factio teſtamẽti hoc ſalubre ſtatutũ irrefragabilr̃ uolumus obſeruari ut oẽs & ſinguli tã clerici regulares q̃ ẽt ſeculares uel layci cuiuſcũq; ſtatus cõditionis exiſtãt qui teſtamẽti factionẽ pſe uel p aliũ ipedire pcurauerint quouis dolo machinatione ingenio uel cautela ipſo iure pœnã excõicationis incurrãt a quã nullo modo abſolui ualeãt niſi per nos uel Vicariũ noſtrũ uel aliũ cui in hoc duxerimus uices noſtras cõmittendas cõpetenti ſatiſfactione iuxta arbitriũ abſoluentis præmiſſa.

De pœna ſacerdotis nõ reuelantis teſtatorem. cap. 49.

PIis defunctoꝝ uoluntatibus ſatiſfieri celeriter cupiẽtes. Statuẽdo mãdamus quatenus quilibet ſacerdos parrochialis in ciuitate Piſauri cõſtitutus iſra .xv. dies poſt obitũ teſtatoris nobis uel Vicario noſtro nomẽ eiuſdẽ teſtatoris & tenorẽ legatoꝝ ſtu

deat & procuret inſcriptis ꝑtinus exhibere/ niſi alias nobis uel Vicario noſtro tenor ip
ſius teſtamẽti & legatoꝝ infra dictos dies per fidei cõmiſſariũ uel heredẽ dicti teſtato
ris oſtenſum fuerit. Sacerdos aũt parrochialis qui in hoc negligens ſeu remiſſus reper
tus fuerit in decẽ ſol. ꝑ. pro qualibet uice pœnã ſe nouerit incurſurum. Sacerdos uero
parrochialis extra ciuitatẽ & in nr̃a dioceſi beneficiatus alias noſtre iuriſdictioni ſubie
ctus ꝑdicta infra unius menſis ſpaciũ ſub eadẽ pœna iuxta tenorẽ ꝑſentis cõſtitutio
nis facere & obſeruare teneatur. Alioquin pœnam ꝑdictã ſe nouerit incurſurum.

De pœna diſtribuentium maleablata ſine licẽtia. cap. 50.

SAcroꝝ canonũ inſtituta ſectãtes. Statuimus & ordinamus & nihilominus ſub ex
cõicationis pœna mãdantes ꝙ heredes ſeu fidei cõmiſſarii quicũqꝫ ſint clerici ſiue
layci maleablata & incerta quoquo modo expẽdere diſtribuere ſeu errogare auſu ꝓprio
nõ ꝑſumant: quinimo illa nobis ſeu noſtro Vicario aſſignare ꝓcurent per nos uel aliũ
cui uices noſtras duxerimus cõmittendas in uſus pauperũ fideliter errogãda. Et nihilo
minus ꝑdicta nõ ſeruantes pœnã quinqꝫ lib. ſe nouerint incurſuros.

De pœna ſoluẽtiũ pia teſtatoꝝ legata nõ ſoluta canonica portione. ca. 51.

NVllus heredũ ſeu fideicõmiſſarioꝝ ad quos legatoꝝ decedẽtiũ diſtributio ſpe
ctare cõprẽdiť ad eoꝝ ſolutionẽ quoqũo ꝓcedãt niſi ꝑius nobis ſeu Vicario
noſtro uel alias ei quẽ ꝑdictis ꝓponere curauerimus partẽ nobis de iure debitã in ipſis
legatis fidelr̃ & integre duxerint ꝑſoluendã quã exnunc ſecundũ antiquas & approba
tas cõſuetudines quartã fore declaramus: ad quã moniti ipſo iure teneantur hanc ean
dem noſtram conſtitutionem ad parrochialem quartam extendentes.

De pœna executoꝝ nõ exequentiũ infra annum. cap. 52.

PRæſenti noſtro ſtatuto requirimus & monemus una monitione pro tribus & or
tamur attẽte oẽs & ſingulos heredes fideicõmiſſarios & executores cuiuſcũqꝫ cõ
ditionis & ſtatus extiterint deputatos & cõſtitutos quouis mõ/ & quos deputari & cõ
ſtitui eodẽ modo cõtingerit infuturũ ad pias decedẽtiũ uoluntates exequẽdas. Et nihi
lominus ſub excõicationis pœna mãdantes eiſdẽ quatenus oĩ fide diligẽtia & celeritate
qua poſſunt hmõi defunctoꝝ uoluntates & officiũ eiſdẽ iniunctũ ſtudeãt effectui de
mandare: & curis oĩbus ipſoꝝ decedentiũ uota cõplere ſaltim infra tẽpus unius anni
ꝓut ſacris canonũ ꝯſtitutiõibus noſciť ꝓmulgatũ. Alioqn ad ꝑdictoꝝ executionẽ inq̃tũ
cũ deo poterimus ꝓcedemus q̃uis ꝑdictoꝝ ignorãtie ſeu ĩpotẽtie excuſatione nõ obſtãte.

De pœna cõmiſſarioꝝ nõ cõparentiũ corã Epiſcopo. cap. 53.

CVm in his quẽ celerẽ expeditionẽ expetere pronoſcunť mora finalr̃ ſit nociuas
hoc ꝑpetuo edicto firmamus. Et nihilominus hac monitione ꝑmiſſa & perẽpto
rie requirimus & monemus uniuerſos & ſingulos cõmiſſarios & executores teſtoꝝ ſecu
lares clericos religioſos ſiue laycos mares uel fœminas cuiuſcũqꝫ ꝯditionis extiterint ad
hoc officiũ deputatos ſiue ĩpoſterũ deputãdos ut ĩfra mẽſem a die obitus teſtatoris cõ
putandũ corã nobis cõpareãt cõpleturi & facturi qđ de iure exequendũ extiterit. Q đ
ſi nõ fecerint hãc noſtrã monitionẽ & cõſtitutionẽ cõtẽnentes contra eos ad excõmu
nicationis ſententiam inquantum de iure uidebitur procedemus.

De ſepulturis. cap. 54.

EFfrenata cupiditas ſui prodiga pacis emula mater litium & materia iurgioꝝ tot
quotidie inexquiſita litigia generat ut niſi iuſtitia conatus eius ſua uirtute repri
meret ius humani federis abuſus extingueret. Sane nõnulli non dei ſpiritu ducti ſed

quodãmodo

quodãmodo auſu temerario ſub ſpecie boni uagãtes orarotia/hoſpitalia/ſynodochia ſeu quæuis alia loca quæ ad piũ culrũ ſpectare noſcunť irrequiſito loci dioceſano: ad quẽ oium baſilicaꝝ fundario ſpectare dinoſciture rigere p̄ſumpſernit ut ob hoc iura p̄dictoꝝ melius ualeant defraudare & in ſue puerſitaris malitia gloriãtes ad decipiendũ inexquiſita remedia ꝓcuraſſe uidenť. Vnde occaſione captata de relictis ad pias cauſas & aliis quibus quarta epiſcopalis de iure debetur ſoluere nõ procurant. Alii uero nouũ genus religionis p̄tendentes ſub p̄textu heremiticeuire ſiue fraricelloꝝ uel ingiſuatoꝝ ſeu pauperũ Xp̄i ut eoꝝ utamur uocabulis nomen collegii uſurpanres ſimili morbo laborãt. Reliqui nero procuranr ur decedentes ſiquid eoꝝ eccleſiis relinquere diſponunt illud ad fabricã eccleſie quæ nullis indiget reparationibus faciũt aſcribi ut melius eoꝝ fraudes ualeant paliare & eccleſiam noſtrã Piſaurenſem: quæ cunctaꝝ noſtre dioceſis eſt caput: & nos qui de cõmiſſo grege corã altiſſimo rõnẽ reddituri ſumus dãnificare/nõ cõſiderantes qđ qui ſocii ſunt laborũ merito debent eſſe ad cõſolationũ. Quapp cõſiderantes qđ cõrumax nõ debet eſſe melioris cõdirionis q̃ obediens quãrũ cũ deo poſſumus p̄dictoꝝ malitiis obuiare uolentes: ac etiã indẽnitati piſaurẽſis epiſcopatus p̄ſenti cõſtitutione ſancimus: & nihilominus ſub pœna excõicationis quã cõtrafacientes ipſo facto tunc incurrãt mãdamus q̃renus nulli ad quos p̄dictoꝝ decedẽtiũ bona puenerint qui meoꝝ teſtamẽris mõ p̄fato p̄dictis hoſpiralibus oratoriis zenodochis & pſonis ſeu collegiis aliqua legauerunt uel dimiſerunt intuitu pietatis pro aĩa uel alio quouis modo aliquid ſoluere debeant p̄libatis pſonis & locis: niſi primo & ante oia quartã oium legatoꝝ factoꝝ ut p̄fertur nobis uel noſtro Vicario uel cui alias duxerimus cõmittẽdas ſine aliqua diminutione pſoluant ad cuius ſolutionẽ tam heredes q̃ p̄fara loca' & pſone hac irrefragabili cõſtitutione teneti uolumus & obligari. De relictis uero ad pias fabrice cauſas ſiue in cuntio eccleſiarum: ſimiliter rectores eaꝝ nobis & Vicario noſtro quartam ſoluere teneantur & debeanr niſi teſtaror in ſuo teſtamento illud cuntium ſi quo præfare eccleſie legatarie indigerent ſpecificare noſcatur.

De pœna nõ cõſignantiũ partẽ debitã funeraliũ ĩfra tẽpus debitũ. ca. 55.

SIquis elericus ciuitatis & dioceſis nr̃e partẽ funeraliũ & mortuatioꝝ nobis de iure & alias approbara cõſuetudine debitã iuxta p̄ſentis cõſtitutionis tenorẽ infra.xv. dies a die obitus p̄dictoꝝ habitoꝝ aſſignare diſtuletit/pro qualibet uice qua in hoc deliquiſſe conſtiterit decẽ ſolidos rauẽn. pœnam ſe nouerint incurſurum.

De pœna ſacerdotum nõ recipientium cauriones ab heredibus uel fideicõmiſſariis antequam morruorum corpora ſepelliantur. cap. 56.

SÆpe dolendo didicimus ꝙ ut plurimũ heredes ad quos bona defunctoꝝ deuenire pias ipſoꝝ decedentiũ uoluntates adimplere poſtponunt: ideo ſtatuẽdo mãdamus quatenus quilibet parrochialis ſacerdos noſtre iuriſdictioni ſubiectus imediate poſt obitum teſtatoris a fideicõmiſſatiis uel heredibus tã clericis laycis uel aliis regulatibus pſonis recipiãt idoneã cautionẽ qđ ſupradicte pſone ſatiſſaciẽt & adimplebũt & executioni mandabũt oia & ſingula legata ad pias cauſas cõtenta in teſtamẽtis p̄dictoꝝ decedẽtiũ ſcđm diſpoſitionẽ reſtantiũ priuſquã corpora dictoꝝ decedentiũ ſic teſtantiũ nõ permittant in ſuaꝝ eccleſiaꝝ cimiteriis ſepelliri: quam ſi prædicti præſtare recuſent ipſi uel alii quicũq; clerici nullo modo predictorum ſepulturis interſint ſub pœna librarum quinq; pro qualibet uice qua contrafacere dignoſcentur.

De fideiuſſoribus cap. 57.

QVia delictũ prælati in dãnũ eccleſie redundare nõ debet. Statuimus & ordinamus qđ nullus clericus noſtre dioceſis cuiuſcũq; ſtatus ſeu cõditionis uel ꝑeminentie extiterit audeat uel ꝓſũmat pro aliquo fideiubere uel alias quouis modo aliquas promiſſiones ſeu obligationes facere pro ſe uel alio in pecunia numerata/ frumẽto/ uino oleo & aliis bladis quibuſcũq; ultra ſũmã uel ualorẽ lib. quinq; ſine noſtra uel Vicarii noſtri licentia ſub pœna .xl. ſol. ꝗ. Et nihilominus ſi per quẽpiã ꝓdictoꝝ cõtrafactũ fuerit exinde eccl'ias & bñficia ꝓdictoꝝ ultra ꝓdictã ſũmã nullatenus fore obligata cẽſemus.

De iure patronatus. cap. 58.

PRæſenti ſtatuto diſtricte prohibemus ne aliquis patronus ſiue quiuis parrochianus ſecularis/ ſiue clericus eccleſiaꝝ noſtre dioceſis quãtacũq; cõſuetudine uallatis quæ potius corruptela eſt cẽſenda de cætero audeat uel ꝓſũmat tpe uacationis earũdẽ uel quouis alio tpe partẽ aliquã reddituũ ipſaꝝ eccleſiaꝝ uel alioꝝ quorũcunq; bonoꝝ mobiliũ uel imobiliũ uſurpare/ aut alias res & bona: necnõ & prouentus ipſaꝝ qũolibet ꝑturbare cũ tã iura humana q̃ ciuilia prorſus abhorreãt ut quæ deo manu dextra datur oblatio/ poſtea ſiniſtra tollatur. Quod ſi forte ſecus a quoquã prædictorum præſumptũ fuerit omni iure quod habent in prædictis eccleſiis nouerint ſe priuandos.

De cellebratione miſſarum cap. 59.

CVm fœlix eſſe dicať qui digne unã in die miſſam celebrare põt. Statuẽdo prohibemus/ ꝙ nullus ſacerdos noſtre iuriſdictioni ſubiectus audeat uel ꝓſũmat niſi unicã miſſam celebrare in die: excepto feſto Natiuitatis Dñi noſtri Ieſu Xp̃i. alioquin pro huius trãſgreſſione pro uice q̃libet qua reptus fuerit talr deliquiſſe in q̃tuor lib. ꝗ. pœnã ſe nouerit incurſurũ ad alias pœnas ꝓceſſuri ꝓut requiret ꝓteruitas delinquẽtia.

De pœna celebrãtis cum calice ſaltem nõ habente cuppam argenteam deauratam. cap. 60.

QVoniã ut ait canon ea quę in nobis cõmittunť facile dimittere poſſumus quę uero in Deũ ſine pœna relaxare nõ poſſumus/ & q̃plurimũ ſacerdotes & alii clerici quærentes/ quæ ſua ſunt nõ quæ Ieſu Chriſti officii iniuncti debitũ negligũt uel minus debite adimplere recuſant. Statuimus & ordinamus ꝙ nullus ſacerdos in noſtra ciuitatẽ uel dioceſi cellebret miſſaꝝ ſolẽnia niſi cũ calice qui totus ſit argẽteus & deauratus uel adminus habeat cuppã argenteã & deauratã: cõtrafaciẽtes uero pro qualibet uice in quadraginta ſolidos rauẽ. ſe nouerint condẽnatos.

De pœna pulſantium campanas in die ſabbati ſancti antequam pulſetur in eccleſia cathedrali. cap. 61.

VT debitus honor noſtre matrici eccleſie potiſſime deferať. Statuimus & ordinamus hac noſtra iuiolabili cõſtitutione ꝙ die ſabbati maioris ebdomade nullus quiuis clericus uel ſecularis ꝑſona audeat uel ꝓſũmat pulſare campanas prius quã pulſentur cãpane ꝓfate maioris eccleſie penſaurenſis contrafacientes uero pœnam uiginti ſol. ipſo facto dicimus incurſuros.

Qđ q̃libet ſacerdos teneať die ſabbati cellebrare de btã virgine. ca. 62.

ET ſi Moyſi oranti ſeniores populi manus undiq; ſubſtentabant ut pugnanti populo hoſtes terga porrigerent quãto magis nos qui cõtinue innumerabilibus turmis hoſtiũ ſepti tamq̃ leones rugientes quos deuorent queritantiũ/ matrẽ gentiũ ange

lorum

lorum monalcā peccatorūq; aduocatā piiſſimā ſūmis ꝑconiis laudibuſq; imenſis debemus extollere nā dum apud altiſſimū pro nobis dulciſſimas ꝑces effundit ſeqnentis inimici nos tela non rapiunt: imo potētiores effecti ipſoꝝ pauores proiinus poſtergamus hæc & alia illi populo figura nobis autē ueritas parefecit. Idcirco hac inuiolabili conſtitutione ſancimus ut quilibet ſacerdos qualibet die ſabbati ad honorē ꝑfate glorioſe Marie Virginis miſſam cellebrare debeat iuſto īpedimēto ceſſante. Et talr in ꝑdictis ſe habeāt ut de obediētia cōdignis meritis reſtaurenť & ne de cōtēptu pœna ꝑemte caſtigēť

De eccleſiis hedificandis. cap. 63.

OMnes baſilice epiſcopo debēt eſſe ſubiecte in quorū fundatione primariū lapidē debet apponere iuxta ſacroꝝ patrū inſtituta ſanctiſſima. Idcirco ſtatuimus & ordinamus ut nulla eccleſia nullū oratoriū nullū altare fundeť in nr̄a dioceſi niſi petita & obtenta licentia a nobis uel Vicario noſtro uel alias cui cōmiſerimus uices noſtras primo aſſignata cōpetenti dote ab ipſo fundatore quā ſi tunc per ipſoꝝ fundatores aſſignari nō cōtingat eo ipſo ꝙ de licentia uel alias tollerātia noſtra ut ꝑferť dicta eccleſia oratoriū uel altare fundata extiterint fundators & eoꝝ heredes ſint obligati ad ꝑdicta cōpetēter dotanda adq; dictoꝝ bona cenſemus fore hyporhecata ac ſi ſpecifica ꝑmiſſio & obligatio de ipſis dotandis corā nobis uel Vicario noſtro facta fuiſſet. Sacerdotes uero & rectores qui ꝑmiſerint infra limites ſuaꝝ parrochiarum uel in eorum eccleſiis aliquod prædictorum fundari ſine noſtra licentia ut præfertur uel Vicarii noſtri ipſo iure pœnam decem lib. ſe nouerint incurſuros.

De immunitate eccleſiarum. cap. 64.

SIquis clericus cōtra cōſtitutionis nr̄e tenorē in ſua eccleſia poſuerit ſeu poni ꝑmiſerit uel fecerit uel tenuerit aliquod bladi genus uini olei uel cuiuſcūq; mercimonii uel ſupellectilia ip̄m pro qualibet uice qua nobis cōſtiterit deliquiſſe in. x. ſol. ꝶ. noſtre curie ſnialr cōdēnamus niſi cā incendii hoſpitalitatis uel alterius ineuitabilis neceſſitatis factū extiterit: quibus ceſſantibus ꝑdicte res de eoꝝ eccleſiis penitus remoueantur.

Ne clerici uel monachi ſecularibus negociis ſe imiſceant. cap. 65.

CLericus maxime in ſacris ordinibus cōſtitutus ſi officiū tabellionatus exercuerit maxime in curia ſeculari uel circa cōtractus alias honeſtati & ordinī clericali nō cōpetentes uel alias a iure prohibitos cōtra noſtri prohibitionem mandati ipſum pro qualibet uice in centum ſol. ꝶ. duximus condēnatum.

De pœna clerici aduocātis in foro ſeculari uel cōtra ſuū ꝑlatū. cap. 66.

CLericoꝝ audaciam refrenare uolentes ꝑſenti cōſtitutione ſancimus quod nullus clericus in quocūq; ordine conſtitutus: dūmodo eccleſiaſticis ſubſtentetur audeat uel præſūmat exercere officium aduocationis coram iudice ſeculari & in negocio ſeculari niſi in caſibus alias a iure permiſſis. Alioquin pro uice qualibet ipſum in. xl. ſol. ꝶ. ſimiliter condēnamus. Inſuper ꝙ nullus clericus cuiuſcūq; ſtatus cōditionis ſeu ꝑeminētie extiterit audeat uel ꝑſummat cōtra eccleſiā uel prælatū a quibus beneficia recipere dignoſcanť aduocationis ſeu procurationis officiū aliqualiter exercere. Siquis autē quouis auſu incōtrariū attemptare ꝑſumpſerit aut cōſiliū dederit publice uel occulte ip̄m tamquā ingratū pro uice qualibet in decem lib. rauē. duximus condēnandum: & beneficio quod ab his noſcitur obtinere ſententialiter ſpoliandum.

De pœna clerici exercẽtis artẽ cirufie uel adustionẽ. cap. 67.

QVia quiſq; remanere debet in ea uocatione qua uocatus & quærere quæ Dei ſunt: p̄ſenti ſtatuto duximus ꝓuidendũ quod nullus clericus noſtre iuriſdictioni ſubiectus maxime beneficiatus aut quiuis alio in quouis ſacro ordine cõſtitutus audeat uel p̄ſũmat artẽ cirugie inciſionẽ quomodolibet uel aliter aduſtionẽ faciendo cõtra noſtre conſtitutionis tenorẽ exercere præſũmãt: p̄ſumptores autem ipſo facto pro qualibet uice pœnam decem lib. raueñ. ſe nouerint incurſuros.

Incipit Liber Quartus Synodalium.

De clandeſtina deſponſatione. cap. 68.

SCriptum eſt qui odit lucem ambulat in tenebris opera tenebrarũ exercens. Idcirco hoc perpetuo edicto prohibemus: necnõ etiã uolumus & mandamus ꝙ nullus ſacerdos quomodolibet audeat uel præſummat intereſſe quãdo matrimonia clandeſtina cõtrahuntur. Siquis aũt cõtraire p̄ſumpſerit tanquã tranſgreſſorẽ p̄ſentis conſtitutionis in centũ ſol. ℞. noſtre curie duximus condẽnandũ. Qui autẽ benedixerit ſecundo nubentes ſimili pœna ſe nouerit incurſurũ. Inſuper ſtatuendo mandamus ꝙ nulli deinceps clandeſtina ſeu interdicta matrimonia inire p̄ſumant cõtra ſacroꝝ canonum conſtitutiones ſanctiſſimas. Qui uero contraire præſumpſerit ipſo iure pœnam decem lib. ℞. incurrat & pœnis ſubiaceat alias cõtra tales a canone ꝓmulgatis.

De matrimonio cõtracto cõtra interdictũ eccleſie. cap. 69.

PRæſumptiones temerarias quorũdam refrenare uolentes. Præſenti conſtitutione ſancimus ut nullus cuiuſcunq; conditionis ſeu ſtatus extiterit audeat uel præſumat temporibus interdictis ab eccleſia matrimonia ſolẽniter contrahere uel cõſumare. Alioquin ipſo facto pœnam quatuor librarum ſe nouerit incurſurum. Similem etiam pœnam incurrat ſacerdos prædicta ſic cõtracta benedicens contra prædictos saluis & reſeruatis aliis pœnis a iure promulgatis.

De cognatione ſpirituali. cap. 70.

IMportunitatibus quorũdam clericorum & maxime religioſorum obuiare uolentes quorum uel quæſtus uel illicita conuerſatio multotiens mentes excecat quo totius cleri multipliciter oprobrium inde reſultat. Hac irrefragabili conſtitutione ſancimus: ac omnibus & ſingulis noſtre iuriſdictioni ſubiectis quibus de iure competit ius baptizandi & baptizantibus præcipiendo mandamus quatenus nullum clericum ſecularem ſeu religioſum cuiuſcunq; ſtatus conditionis ſeu præeminentie extiterit in eorum eccleſiis permittant intereſſe ad leuandum aliquem puerum de baptiſmo ſeu per eoſdem leuari permittant per quos cognatio ſpiritualis contrahatur ſine noſtra uel Vicarii noſtri licentia ſpeciali ſub pœna ſol. centum raueñ. noſtre curie applicandorum. Et dicta licentia per nos ſeu Vicarium noſtrum nõ intelligatur eſſe data niſi primo dicti clerici & religioſi petentes noſtre curie ſoluerint ſol. quadraginta ℞. de qua ſolutione expreſſa fieri debeat mentio in dicta licentia alias prædicti baptizantes p̄fatis noſtris & noſtri Vicarii litteris parere nõ debeant ſimilẽ pœnã de qua primo diximus incurſuri.

De ſimonia

De ſimonia. cap. 71.

VOlentes uitium ſimonie de noſtris finibus exulare hac ualitura cōſtitutione ſancimus ꝙ nullus clericus noſtre iuriſdictioni ſubiectus aliquā eccleſiā ſeu quodcūq; beneficium acceptet procuret uel acquirat per ſe uel alium uicio ſimonie. Quod ſi contrafactum fuerit ex nunc noſtre curie in decē lib. ℞. dicimus condēnatū. Idem per oia eſſe cenſemus de omnibus & ſingulis promotis ad quoſcunq; ordines ſacros prædicto uitio ſimonie. Et nihilominus beneficiatos ut ꝑfertur beneficio ipſo: exnunc uolumus manere priuatos. Et ſic promotos a dictis ſuſceptis ordinibus perpetuo ſuſpenſos niſi cum prædictis miſericorditer diſpenſatum extiterit.

De pœna clerici non reaſignantis beneficium quod obtinuit per ſimoniam & de pœna deffendentis eum. cap. 72.

CVm labes ſimonie inter cætera crimina cēſeatur magis horribile merito ad ipſam extirpandā cunctis uiribus niti iubemur. Statuendo mandamus ꝙ nullus clericus ciuitatis uel diocefis noſtræ iuriſdictione ſubiectus aliquam eccleſiam teneat quā initio ſimonie adeptus extiterit ſed infra quindecim dierū ſpaciū a tēpore præſentis conſtitutionis numerandorū nobis uel Vicario noſtro reſignare procuret. Alioquin ex nunc prout extunc ipſa eccleſia uel beneficio ſit ipſo iure priuatus. Nulluſq; clericus talem in ſuo crimine defendere audeat uel pro eodem patrociniū præſtet: contrafacientem uero centum ſol. pœna mulctamus.

¶ Incipit Liber Quintus Synodalium.

De his qui filios occiderint. cap. 73.

AD aures noſtras auditu peruenit ꝙ nōnulli tam mares q̃ mulieres filios uel filias infantes habētes quorum uita cum ſollicitudine maxima propter nature defectum uix ſubſtentari poteſt futura pericula nō aduertentes: quinimo tantūmodo carnales affectus ſequentes dictos infantes ad dormiendum in lecto ſecum retinent & aliquando contingit inaduertenter prædictos infantulos ſuffocari propter prædictorū incuriam inopinate. Et quāuis circa prædicta per prædeceſſores noſtros q̃ pluribus cōſtitutionibus editis modicus uel nullus fructus aduenerit nam imemores ſalutis eoꝝ pœnas ſpirituales & cēſuras ibidē inſertas nō curātes dictos infantes ut præfertur ſecū in eorūdē lectis ad dormiendū tenere nō ceſſant. Et ut ait canon cōdecēs eſt ut quos dei timor nō reuocat a malo ſaltim tēporalis pœna coherceat. Idcirco ſtatuimus & ordinamus ꝙ quicūq; deinceps filiū uel filiā infantes infra biēniū cōſtitutos in lectū ſecū tenuerit ad dormiendū uel iacendū & deinde mortuus reperiatur qd̄ eueniſſe ꝑſumit ex dictoꝝ incuria & defectu ipſo facto ſniam excōicationis icurrat a qua abſolui nō poſſit niſi per nos uel Vicariū noſtrū uel alias cui cōmiſerimus in hoc uices noſtras; & nihilominus noſtræ curiæ nomine pœnæ.vi.lib.℞. ſoluere teneantur: quibus pœnis tam uir q̃ uxor ſubiacere noſcantur.

De pœna clerici dantis pocula prohibita ad generandū uel nō. cap. 74.

EXigit peruerſorum audatia ut nō ſimus ſola delictorū prohibitione cōtēti ſed pœnam etiā delinquentibus imponamus. Idcirco ſtatuimus & ordinamus ꝙ ſiquis

clericus cuiuſcūq; cōditionis ſtatus ſeu p̄heminentie extiterit noſtræ iuriſdictioni ſubiectus alicui hoium uel mulieri dederit uel dari mādauerit aliq̄d ad potādū uel māducādū p̄p̄ qđ bibens uel manducans generare cōcipere uel abortū conceptū prodire nō poſſit pro qualibet uice qua nobis conſtiterit ipſum in lib.xx.℞. noſtre camere applicādos cō dēnatū fore cenſemus: & beneficio qđ obtinet tāq̄ homicida ſit ipſo iure priuatus.

De furtis. cap. 75.

SIquis clericus de nocte uel de die furtum fecerit & de hoc legitime conuictus extiterit ipſum in uigintiquinq; lib.℞. noſtre curie dicimus condēnatum. Si uero furtum fieri mandauerit uel cōſenſerit aut ſi furtum receptauerit aut furti conſcius fuerit ſimiliter pœnæ ſupradictæ ipſum uolumus ſubiacere remq; furtiuā ſubtractā cū expenſis inde factis uero domino reſtituere teneaṫ reſeruatis aliis pœnis contra prædictos a iure promulgatis.

De uſuris. cap. 76.

VSurarum uoraginem quæ animas deuorat facultates exhaurit & ita in pleriſq; locis fortiter pullulauit ut multi aliis negociis pretermiſſis uſure exercitium ſibi licere prætendunt funditus extirpare uolentes. Hac inuiolabili conſtitutione ſancimus ꝙ præter modos alios de iure debitos quibus aliquis probaṫ uel præſumitur uſurarius ad probandum aliquem eſſe uel fuiſſe uſurarium ſufficiant teſtimonia trium perſonarum teſtificantium ꝙ talis qui imputetur de uſuris ſibi uel aliis mutuauit pecuniam uel aliquod aliud quod conſiſtat in numero pondere uel menſura deducto pacto ꝙ aliquid ultra ueram ſortē recipere intendebat dato ꝙ nō probent ipſum in effectu aliquid recepiſſe etiā ſi in teſtimoniis ſuis ſingulares extiterint. Similimodo ſi tres teſtes depoſuerint ꝙ ipſi uel alii ſoluerunt nomine uſurarū illi qui impetitur de uſuris quāuis nō probent talem eis uel aliis mutuaſſe aliquid quod conſiſtat in numero pondere uel menſura deducto pacto aliquid recipiendi ultra ueram ſortē eo ipſo probatus uſurarius cenſeatur etiā ſi dicti teſtes in eorū teſtimoniis ſingulares extiterint. Inſuper ſi unus teſtis deponat de ueritate aliquorū prædictorū & per tres alios de fama publica deponatur eo ipſo talē fuiſſe uſurarium dicimus fore probatū. Et probato aliquo uſurario altero prædictorū modorū uel aliorū introductorum a iure ſtatim eius inſtrumenta confecta in perſonā propriam uxoris ſue uel filiorū alias nō emancipatorum præſumanṫ dedu plo uere ſortis & ſic cōtra ea iudicari & pronunciari poſſit & debeat niſi apertiſſimis documentis & probationibus luce clarioribus incontrarium appareret.

Vbi non reperiatur expreſſa quantitas uſurarum in codice alicuius uſurarii præſumantur de ſex deñ. pro libra. cap. 77.

STatuimus & ordinamus ꝙ ubi in memoriali uel codice alicuius uſurarii certa quātitas uſurarum recepta non apparet eo ipſo ꝙ ibi uel in alio ſuo codice apparere poteſt manu propria uel alterius mandato eius ipſum uſurarium aliquam certam quantitatem alicui mutuaſſe præſummatur quantitas in dictis locis ſcripta & codicibus ſtetiſſe ad uſuram per unum annum ad rationem ſex denarioꝝ monete currentis pro qualibet libra pro quolibet menſe idem præſummaṫ de aliquo alio ſic reperto in ſuo memoriali quod conſiſtat in numero pondere uel menſura. Et eo ipſo cogi poſſit ipſe uſurarius uel eius heredes ad reſtitutionē uſurarū ſecundū taxationē prædictam niſi aliud apertiſſimis documentis & probationibus appareret.

Quod nulla quietatio per partẽ fieri poſſit in cauſa uſuraria iudicio cepto & elapſo termino ſuꝑ reſtitutione uſurarũ cõputent̃ inter incerta. cap. 78.

FIrmiter ſtatuimus qđ poſt q̃ curia noſtra contra aliquẽ ad petitionẽ partis uel ex officio inceperit ꝓcedere ſuꝑ uſuris oĩs refutatio & quietatio deinde facta abſq; noſtra uel Vicarii noſtri licentia ſpeciali ꝓſũmat̃ in fraudẽ facta ac ſine alicuius pecunie numeratione & uera reſtitutione uſurarũ & in deceptionẽ officii noſtri & curiæ antedictæ Piſauri eccleſiæ, Inſuper poſt q̃ littere ex parte curiæ noſtræ emanauerũt & publice lecte fuerint ſuper reſtitutione uſurarũ fienda elapſo termino in dictis noſtris litteris appoſito tota uſura ſecundũ ꝑfatos modos inſcriptis ſeu codicibus ſeu memorialibus reperta uel alias ꝓſumpta eo ipſo cõputetur inter incerta ita ꝙ per alium q̃ per nos & noſtrũ Vicariũ nullatenus de ipſa diſponi ualeat infuturum.

De pœna clerici exercentis uſuras. cap. 79.

QVam graue ſit crimen uſurarũ & maxime in clericis utriuſq; teſtamenti pagina deteſtat̃. Idcirco ſtatuendo ſancimus: ꝙ ſiquis clericus inuentus fuerit exercere uſuras aut mutuauerit emerit uel ꝓſtiterit granũ uinũ oleũ uel legumina uel quodcunq; bladi genus ad nouellũ ut ita loquant̃ per ſe uel interpoſitã perſonã publice uel oculte per ſe uel familiarẽ qui ꝑdicta exerceat cũ oĩs uſura & ſuper abundantia prohibeat̃ in lege ipſum qui in ꝑdictis cõſtiterit deliquiſſe ꝑ ſe uel per interpoſitã pſonã pro uice qualibet in decẽ lib. ꝶ. noſtre curię ſniaľr cõdẽnamus ad pœnã aliam nihilominus ꝓceſſuri ꝓut dictauerit ordo iure & familiarẽ ꝑdictũ a ſe oĩbus modis expellere teneat̃.

De adulterio & ſcripto. cap. 80.

MAris ſator cœlorũ terminũ poſuit ne trãſiret fines ſuos ſic denotãs ſacro matrimonio cõiunctos ſuis metis repauſare fore cõtentos iugumq; ſacrũ mutua dilectione præſeruare. Quia ꝓpter ſtatuendo mandamus quatenus nullus uxoratus propria temeritate nõ expectato iudicio eccleſie ꝓpriã uxorẽ a ſe aliquo modo ſeparet ſub pœna lib.x.noſtre camere applicandarũ. Et nihilominus ſi animo indurato per annum ſteterit ipſo facto ſniam excõicationis incurrat. Qui uero dimiſſa uxore ꝓpria ut ꝓfert̃ cõcubinã ſuꝑ aduxerit & eã in domo ꝓpria admiſerit & ſecũ cohabitare ꝑmiſerit ſi ꝑ duos mẽſes ſic ſteterit in ꝑdicto crimine iã dãnato ipſo facto pœnã lib.l. ꝶ. ſe nouerit incurſurum ad alias pœnas canonicas proceſſuri ſi ꝑdictis ꝑſeuerando ſteterit irrititus.

De pœna clerici de adulterio conuicti. cap. 81.

SAne ſiquis clericus in ſacris ordinibus conſtitutus uel quiuis alius beneficiatus noſtræ iuriſdictioni ſubiectus deprehenſus fuerit crimen adulterii ꝑpetraſſe & de hoc legitime cõuictus extiterit pro qualibet uice pœnã centum ſoľ. rauẽ. Si uero inuentus fuerit in aliqua domo cum aliqua muliere alias uxorata pernotare uel alias de die perſiſteret cauſa adulterii perpetrandi & de hoc legitime conuictus uel alias uiolenta iudicia & uериſimilia cõtra eundi laborare fama crebeſcẽte reperiant̃.xx.lib.ꝶ. noſtre camere applicandoꝝ ipſo facto ſe nouerit incurſurũ. Et nihilominus ab officio & beneficio dicimus ſuſpẽdẽdũ donec ꝑ nos uel aliũ in hoc uices nr̃as duxerimus cõmittẽdas cũ eodẽ miſericorditer diſpẽſatũ extiterit ad alias pœnas ꝓceſſuri ꝓut requiret enormitas deliquẽtis.

De crimine falſi. cap. 82.

AD falſariorũ malitiã cõfuſcandã. Statuimus & ordinamus ꝙ nullus clericus noſtræ dioceſis ſubiectus litteras noſtras ſeu ſigillũ falſare ꝓſũmat: aut manu pro-

pria falſum ſcribere inſtẽm uel p̄dictis cõſenſum p̄ſtare auxiliũ uel fauorẽ. Qui aũt in prædictis repertus fuerit culpabilis ipſum in uigintiquinq; lib. ꝶ. noſtræ curiæ applicandas ſententialiter dicimus condẽnatum ad alias prout nobis ſeu Vicario noſtro uiſum fuerit pœnas nihilominus procedendum.

De Sortilegiis. cap. 83.

STatuimus & ordinamus ꝙ nullus clericus noſtrę iuriſdictioni ſubiectus audeat uel p̄ſũmat ſortes diuinationes ueneficia incantationes uel malias menſurationes aliquas angulorũ uel quæuis alia ſimilia iam p̄dictis quocũq; noie cenſeant̃ exercere ſub pœna lib. decẽ pro qualibet uice qua cõſtiterit p̄dictos deliquiſſe ſcituri pterea per nos uel Vicariũ noſtrũ cõtra eos ad alias pœnas canonicas fore certius ꝓcedendũ. Si uero laicus fuerit ip̄o facto ſniam excõicationis incurrat: a qua nullatenus abſolui ualeat niſi per nos uel Vicarium noſtrũ uel alias cui uices noſtras duxerimus cõmittendas.

De clerico percuſſore. cap. 84.

QVia ſacris mãcipati diſciplinis nulli nocere debent ſed potius oĩbus ꝓdeſſe pñti conſtitutione ſancimus ꝙ nullus clericus noſtræ iuriſdictioni ſubiectus audeat uel p̄ſũmat aliquẽ clericũ aliter in ſacris cõſtitutũ uel procedentẽ in habitu & tonſura clericali lapide pugno uel alapa ferro claua uel baculo uel alio quouis armoꝶ genere percutere. Siquis uero quoquo p̄dictorũ modoꝶ contra ire p̄ſumpſerit: ſi pugno uel lapide ꝑcuſſerit: citra tñ ſanguinis effuſionẽ: dũmodo mors minime ſecuta fuerit ip̄m in quinquaginta ſol. ꝶ. Si uero baculo fuſte uel claua in centũ ſol. Si autẽ ferro in. x. lib. ꝶ. noſtræ cameræ applicandorũ dicimus cõdẽnatũ. Si uero ex p̄dictis ꝑcuſſionibus uel aliqua p̄dictarũ alicuius mẽbri mutilatio ſecuta fuerit in. xx. raueñ. Si autem mors ſecuta fuerit in oĩbus bonis ſuis tã mobilibus q̃ imobilibus noſtræ cameræ applicandũ ipſo iure fore duximus cõdẽnatũ. Necnõ ip̄m dicimus ꝑpetuo carceri mãcipandũ. Inſuper p̄dictorũ p̄ſumptores ad ſatiſfaciendũ leſo expenſas medicoꝶ: & alias ꝑcuſſo incũbentes & neceſſarias necnõ dãna & intereſſe ob id obueniẽtia cogi uolumus & mandamus. Et nihilominus ad alia iure remedia & pœnas cõtra tales ꝓceſſuri ꝓut delinquentiũ ꝓteruitas & enormitas exegerit in p̄dictis. Clericus uero aliquẽ clericũ per capillos capiens uel laicum iniurioſe ipſo iure poſt quã de hoc nobis uel Vicario noſtro legitime cõſtiterit in quadraginta ſol. raueñ. ſe nouerit condẽnatum.

De maledicis. cap. 85.

CLericus ſiquis in Deũ uel aliquẽ ſanctorũ & maxime in beatã Mariã Virginẽ linguã in blaſphemiã relaxare p̄ſumpſerit uel alias manu ꝑcuſſione uel ictu in p̄dictos aliquẽ iniuriã dixerit uel fecerit ip̄m pro hmõi exceſſu tã graui in. xx. lib. ꝶ. noſtræ curiæ ꝑſoluendæ per p̄ſentes dicimus cõdẽnatũ & interim a ſui executione officii nouerit ſe ſuſpenſum donec ſecũ miſericorditer fuerit diſpenſatũ. Siquis uero clericus aliquod uerbũ in depreſſionẽ officii noſtri uel noſtræ curiæ ꝓtulerit pro qualibet uice in centũ ſol. ꝶ. ſnialr cõdẽnamus ut illius pœna docẽte diſcãt cæteri a ſimilibus abſtinere. Clericus uero qui alicui uerba dixerit iniurioſa uel alias iniuriã fecerit aliquẽ deridendo uel ꝓuerbiũ aliquod dederit ſiue aliquas cedulas fecerit uel fieri fecerit in alicuius uituperiũ ſiue noxã ipſo facto poſt q̃ noſtræ curiæ cõſtiterit in centũ ſol. ꝶ. ſe nouerit cõdẽnatũ. Si aũt quiſq̃ clericus uel laicus corã nobis uel Vicario noſtro alicui iniuriã dixerit uel fecerit uerbo uel facto ꝓ q̃libet uice pœnæ. x. lib. ꝶ. ſe nouerit ſubiacere.

De clero per ſaltum promoto. cap. 86.

SIquis per ſaltum malicioſe cōſenſerit ſe ordinari ſeu poſt iam ſic receptos ordines promoueri ipſum cōtra canones ſe delinquentē & ꝑſentis noſtre cōſtitutionis te-norē p:o qualibet uice qua in ꝑmiſſis cōſtiterit deliquiſſe centū ſol. ꝶ. pœnā ſe noue-ris incurſurū ad alias pœnas canonicas cōtra taliū ꝑſumptores nihilominus proceſſuri.

De iniuriis & damno dato. cap. 87.

MAteriam ſcandaloꝝ amputare uolentes: hac perꝑtua cōſtitutione innouantes ꝙ ſi alicuius clerici uel alterius alias noſtre iuriſdictioni ſubiecti bos/uacca/aſi-nus/iuuencus porcus/capra/uel pecus aliquē clericū uel laycū leſerit in agro ſeminato uel uinea/cortinis/uincaretis/cannetis/ſiluis baſſis leuaris pratis ꝑanitis arboribus do-meſticis remorta geneſtreto uel canigia uel alus rebus dānū dederit: & de ipſo damno accuſatus uel denunciatus fuerit ſiue accuſator ſe inueniſſe beſtiā uel beſtias hmōi dā-num dantes ſine dicto alterius ſi in uinea plena dānum dederit ſoluat ille cuius fuerint dicte beſtie dānum dantes curie noſtre nomine bāni pro boue quolibet & qualibet ui-te uiginti ſol. ꝶ. & pro aſino/porco/equo/iumento ſol. decē ꝶ. pro capra quatruor ſoli-dos & pro pecude ſex denarios. Si uero uinea nō fuerit plena uuis & dānum dederint pœnæ ꝑdicte pro dimidia minuant̃. Si autē de nocte dāna ꝑdicta data fuerint pœnę primo dicte dup'icent̃ domino uel cuſtodi beſtiaꝝ ꝑdictaꝝ. In quibus pœnis & bānis dominos & cuſtodes beſtiaꝝ ſi accuſati fuerint ſententialiter condēnamus noſtre curie applicande. Et nihilominus ſatiſfaciat dāno paſſo ad cuius probationē proprium iura-mentum dāni paſſi ſufficiat: de ꝑdictis uero bānis accuſator medietatē percipiat ſi te-ſte uel teſtibus probauerit uel per cōfeſſionē accuſati prius de ueritate dicenda ab ipſo corporaliter præſtito iuramēto. Si autē dixerit ſe ſuo ſacramēto inueniſſe tales beſtias dānum dantes & accuſatus ſe excuſauerit & negauerit ꝑſtito iuramēto licet poſtea con-tra eum probetur talis accuſator partē de condēnatione nullatenus cōſequatur: decer-nentes ad accuſatores huiuſmodi dominos uel cuſtodes poſſeſſionū & ad teſtimonium familiares domeſticos & gua'daros & alias fide dignas ꝑſonas generalr̃ admittendas.

De pœna clericorum dantium dāna per ſe uel familiā ſuam. cap. 88.

SIquis clericus uel eius familiaris uel quiuis alius noſtre iuriſdictioni ſubiectus dānū dederit in ſilua alicuius & inciderit ligna a palo & a palo & infra & teſte uel teſti-bus probatū fuerit pro qualibet uice in.xx.ſol. ꝶ. talē accuſatū noſtre curie ſententia-liter condēnamus. Si uero ligna a palo ſupra uſq; ad trabē inciderit & teſtibus contra eum legitime probatū fuerit accuſatū in tribus lib. ꝶ. noſtre curie ſimiliter condēna-mus. Et ſi ligna a trabe uel colūna inciderit & legitime probatū fuerit in cētū ſol. ꝶ. pro qualibet arbore accuſatū noſtre curie condēnamus: & ꝙ dānū paſſo cōdigne emē-det de quibus bānis accuſator tertiā partē percipiat ſi teſtibus legitimis uel per accu-ſati cōfeſſionē corporali præſtito iuramēto probauerit. Simili modo ſtatuimus & ordi-namus ꝙ ſiquis clericus intrauerit uel fregerit de die uel de nocte ortū uel uineā alicu-ius & in ea uel eo dānū dederit & de hoc accuſatus fuerit & legitime cōuictus ſi de die fuerit in.xx.ſol. ꝶ. ſi de nocte in.xl. ipſum accuſatū noſtre curie ſentētialr̃ condēnamus de quibus bānis tertia pars pertineat accuſanti ſi teſtibus uel aduerſarii cōfeſſione cor-porali præſtito iuramēto accuſatū deliquiſſe cōſtiterit. Inſuper ſtatuimus & ordinamus ꝙ ſiquis clericus uel eius familiaris inciderit arborē domeſticā ſeu ligna aliqua de ſepa

ſibus terraꝝ ortoꝝ uel uineaꝝ uel eaꝝ arboribus & ſi accuſatus uel cõuictus fuerit per teſtes legitimos pœnã patiatur & bãnũ ſoluat prout & ſoluere debetur pro dãno dato in ſilua alicuius & partẽ de cõdẽnatione percipiat ſicut & quẽadmodũ cõtinet in cõſtitutione de inciſione & dãno ſiluaꝝ debet percipere accuſator.

De pœna clerici concurrentis ad rixas cum armis uel ſine. cap. 89.

Qvia pacis amatores & cõcordie ſectatores clericos eẽ decet. Statuimus & ordinamus ut nullus clericus ad rixas uel guerras laycoꝝ aliquo modo cõcurrat cũ armis uel ſine armis. Alioquin contrafacientẽ cũ armis pro qualibet uice in centũ ſine armis in quinquaginta ſol. ꝝ. noſtre camere applicandos dicimus cõdẽnatũ & ad alias pœnas nihilominus proceſſum prout proteruitas exegerit delinquentis.

De pœnitentiis & remiſſionibus. cap. 90.

Sicut canon dicit nullus a non ſuo iudice ligari poteſt uel abſolui ne cuiq̃ liceat in meſſem alienam falcem apponere. Idcirco ſtatuimus & ordinamus ꝙ nullus ſacerdos noſtre dioceſi cuiuſcũq; ſtatus uel cõditionis exiſtat quoquomodo audeat uel præſumat ad penitentiã uel cõfeſſionẽ recipere alterius parrochianũ uel ei aliqua ſacramẽta eccleſiaſtica tribuere uel alias matrimonia per alterius parrochianũ cõtracta benedicere uel ſolẽnizare ſeu baptizare abſq; proprii parrochialis ſacerdotis licentia ſpeciali. Contrafacientes uero ſi beneficiati fuerint pœnã ſuſpenſionis a beneficio uel beneficiis quæ in noſtra dioceſi noſcunt̃ obtinere per annũ ſe nouerint incurſuros. Qui uero beneficia nulla habuerint in p̃fata noſtra dioceſi pœnã inhabilitatis ad aliqua beneficia obtinenda ipſo facto incurrant. Sacerdotes uero parrochiales qui alias perſonis inhabilibus p̃dicta cõmiſerint uel auſi fuerint aliquẽ abſoluere a caſibus nobis reſeruatis niſi a nobis uel Vicario noſtro ſuper hoc ſpecialẽ obtinuerunt cõmiſſionẽ ſimilẽ pœnam ſe nouerint incurſuros ad alias nihilominus proceſſuri prout exegerit proteruitas delinquentis. Caſus autẽ nobis reſeruatos p̃ſenti cõſtitutione duximus explicandos uidelicet homicidiũ publicũ uel ocultũ/periuriũ/ſimonia quomodocũq; cõmiſſa. Crimen hereſis publicũ uel occultum/ſuffocatio pueroꝝ quomodocũq; habita: Excõmunicatio publica uel oculta: adulteriũ publicũ/uiolatio eccleſiaꝝ & cimiterii: incendiũ eccleſiaꝝ uel aliaꝝ reꝝ: furtũ manifeſtũ. Crimen illoꝝ qui adiurationes & cætera ueneficia exercent: crimẽ inceſtus: ſodomiticũ publicũ/blaſſematores dei & ſanctoꝝ: cõmutatio quorũlibet uotoꝝ/diſpoſitio male ablatoꝝ & incertoꝝ/matrimonia cõtra interdictũ eccleſie cõtracta/falſum teſtimoniũ/falſarii litteraꝝ & inſtrumentoꝝ/ corruptio monialium coeuntium cũ brutis: crimen proditoꝝ qui famoſo crimine cedulis uel quibuſuis aliis ſcripturis aliquẽ infamauerint: crimen illoꝝ qui uerberant patrẽ uel matrẽ/ machinatorũ in mortẽ cõiugis uel mulieris in mortẽ uiri: crimẽ abutẽtiũ criſmate uel re ſacra/facientiũ furtũ in eccl'ia: cõmittẽtiũ inceſtũ uel adulteriũ in eccl'ia uel loco ſacro & piurii.

De ſententia excõmunicationis. cap. 91.

Qvorũdam mentes ita peruerſus cõtumacie ſpiritus excecat ut poſt poſito mucronis ſpiritualis timore ubi flentes citi ad medicantis opem feſtinare deberẽt in maliciis eoꝝ gloriantes animo indurato cenſure diſciplinã minime pertimeſcunt. Ea propter hmõi p̃ſumptoribus obuiare uolentes p̃ſenti cõſtitutione ſancimus ut quicunq; animo indurato per menſem in excõmunicatione perſtiterit a nobis uel Vicario noſtro legitime & rationabili cauſa promulgata/ & per eundẽ ſteterit quin petierit ſe ab

ea a nobis uel Vicario noſtro abſolui ſatiſſactione debita p̄cunte iuxta formam a iure traditā & expreſſam in oiginti ſol. qui uero per tres menſes.xl.uero per annum.c.noſtre curie applicandoꝝ pœnā ſe nouerit incurſurū / a qua excōmunicatione nullatenus abſoluatur niſi primo pœnas p̄dictas ſoluerit ut p̄ferrur. Si uero ultra annū in eadem excōmunicatione perſtiretir tāq̄ hereticus ab oibus euiret. Clerici uero beneficiari cuiuſcūq; ſtatus ſeu conditionis extiterint ipſo iure oibus beneficiis quæ in noſtra dioceſi obtinere noſcunt pœnā priuationis incurrant. Ad grauiores nihilominus pœnas cōtra quēlibet prædictoꝝ proceſſuri ſi ultra prædictum tempus animo indurato tali modo perſtiterint prout delinquentium exegerit proteruitas antiquata.

LEcte & poblicate fuerunt dicte cōſtiturioncs in ecclefia cathedrali Piſaori ſub annis dñi milleſimo quatrigentreſimo decimoquarto tēpore ſanctiſſimi in Xp̄o patris dñi noſtri dñi Ioānis dioina prouidētia pape.xxiii. Præſentibus Venerabilibus uiris Dño Egidio de Tuderto maioris Piſauri eccleſie p̄poſito dño Fotrinerio quōdam Simonis dño Ioāne quondā Frāciſci de Arimino dño Ioachino de Engubio dño ſantonello de Pergula dño Andrea Ioānis andrioli canonicis dicte maioris eccleſie Piſauri Dño Franciſco bartholi rectore eccleſie ſancti Paterniani de Piſauro procuratore dñi Marini abbatis ſancti Thome in folea: Venerabili uiro fratre Luca priore ſancti Spiritus de Piſauro dño Ioāne de Vrbino abbate ſancti Benedicti de monte fabalis fratre Blaſio quondā Pirothi priore monaſterii ſancti Heracliani D. Ioāne de burgo archipræſbytero plebis ſancti Michaelis de Nobilaria dño Vētura archipræſbytero plebis ſancti Stephani de Candelaria dño Antonio de caſtello archipręſbytero ſancti Viti de monte barocio d. Franiſco archipræſbytero plebis ſancti Michaelis de mōte gaudio d. Petro guiducini archipræſbytero plebis ſancti Petri de geneſtreto d. Lazaro bartholi procuratore dñi Franciſci garatoni canonici archipræſbyteri plebis ſancti Martini de monte uetulaꝝ d. Archangelo de ſancto angelo inuado archipræſbytero ſancte Suphie de gradaria d. Paulo de cereto archipræſbytero plebis ſancti Chriſtophori caſtro medii d. Petro de monte bodio rectore ſancti Iuliani de triuio antiquo d. Antonio baldelli rectore ſancte Suſanne de monte barocio d. Antonio rectore ſancte Agathe de monte ſancte Marie d. Ioanne rectore ſancti Martini de farneto d. Leonardo ſiluurii rectore ſancti Angeli de licola d. Paulo rectore ſancti Sebaſtiani de monte ciccardo d. Benedicto rectore eccleſie ſancti Fabiani de geneſtreto d. Sauolo rectore ſancti Quirici de monte abbatis d. Angelo rectore eccleſie ſancte Marie de monticulo d. Ioāne rectore ſancti Paterniani de puteo d. Dominico rectore eccleſie ſancti Laurentii de tumba d. Ioāne rectore eccleſie ſancti Michaelis de tumba d. Guidone rectore ſancti Petri de monte piloſo d. Ioāne de biperno rectore eccleſie ſancte Marie de mōte lauro d. Marino rectore eccleſie ſancti Ioānis ualandi de mōte lauro d. Ioāne rectore ſancti Martini de pirano d. Ioanne rectore ſancti Donati de monte uetulaꝝ d. Guiducio rectore ſancte Barbare de monte uetulaꝝ d. Simone rectore ſancti Hermetis de ligabitiis d. Egidio præpoſito p̄dicto ut rectore ſancti Andreę florenzola d. Ioāne Frāciſci rectore ſancti Ioānis de gradaria d. Antonio rectore ſancti Stephani in aquizano do. Antonello rectore ſancti Stephani de Piſauro d. Fortinerio rectore ſancti Archangeli de Piſauro d. Iochino rectore ſancti Leonardi de Piſauro d. Simone rectore ſcti Mar-

tini de Piſauro d. Frācíſco rectore ſancti Paterniani de Piſauro d. Lazaro bartholi rectore eccleſie ſancti Iacobi de Piſauro d. Ioāne rectore ſancti Caxiani de Piſauro dño Georgio rectore ſancti Nicholai de Piſauro. Cōſentientibus approbantibus & emologantibus. Et p̄ſentibus dño Angelo de caſtro durante d. Franciſco de Fano capellano eccleſie ſancti Andreę de florenzola: Magiſtro Dominico uānis de Piſauro & clericoꝝ & laycoꝝ multitudine copioſa ad hæc uocatis & rogatis anno ſupraſcripto & die ſeptima menſis iunii inditione ſeptima.

¶ Et ego Iacobus quondā bartholi fantinocii de Piſauro imperiali auctoritate notarius & nūc notarius curie epiſcopatus p̄dicti & prædicte lectioni publicationi cōſenſui affirmationi & admologationi oium & ſingulaꝝ ſupraſcriptaꝝ cōſtitutionū ſynodaliū & oibus & ſinguli ſupraſcriptis dum ſic fierent & agerent̄ p̄ſens fui & ab omnibus & ſingulis ſupraſcriptis uocatus & rogatus ſcribere ſcripſi & publicaui & ad fidem præmiſſorum ſignum meum ſolitum appoſui. Locus ✠ ſigni

IOannes Dei & apoſtolice ſedis gratia Epiſcopus Piſauri: ad ꝑpetuā rei memoriā. Quia nōnūq̄ qđ cōiectura profuturū credidit ſubſequēs experientia nociuū oſtēdit ſic ecōtrario licet cōductor canonū oia iura & omnis caſus in ſcrinio ſui pectoris cenſeatur habere. Nō tamen eſt mirandū ſi ſecundū uariationē tēpoꝝ uarientur corti gent̄ & de nouo fiant leges & canones. Q m̄ quę de nouo emergūt nouo egēt auxilio. Ideoq; uolētes ſaluti oium nobis cōmiſſoꝝ errantiū inſudare & uigili cura lupū inimicum humani generis animas rapientē repellere ac ne ouile perforatū deffectu conſtitutionū & p̄ceptoꝝ inuadere ualeat/ hac noſtra unica cōſtitutione ordinamus ſancimus & cōſtituimus ꝙ ubicūq; noſtre cōſtitutiones ſynodales eſſent diminute & nō facerent expreſſam & determinatā mentionē de caſibus occurrentibus in noſtra Piſauri dioceſi ac etiā ubi nō imponerēt pœnā laycis clericos offendētibus in ꝑſona uel rebus obſeruentur & obſeruari debeant in noſtra curia cōſtitutiones generales Marchie anchonitane: quas uolumus & ordinamus hic hr̄i pro expreſſis ac uigore huius cōſtitutionis dictas cōſtitutiones gn̄ales reputamus pro noſtris ſynodalibus cōſtitutionibus & quicquid ſecundū eas factū fuit aut deciſum aut iudicatū tāquā per cōſtitutiones noſtras ſynodales reputet̄ factū fore. Et ſic mandamus tam ſecundū illas generales q̄ ſecundū ſynodales per p̄deceſſores noſtros factas ſupplētes in inuicē ſentētiari & iudicari cōdēnari decidi & finiri in noſtra curia oēs ſingulas cauſas ad noſtrū forū pertinentes. Cum dictas cōſtitutiones generales uigore hmōi noſtre cōſtitutionis reputamus intelligimus & mandamus intelligi & reputari pro noſtris ſynodalibus cōſtitutionibus & mādamus uniri & incorporari & in uno uolumine intelligi. Et ubi nr̄e priores cōſtitutiones unā pœnā iponerēt in uno eodēq; caſu & generales aliā ſi ambe pœnæ ſunt eiuſdē ſpeciei ſit in arbitrio noſtro uel noſtri Vicarii quā maluerit imponere delinquēti. Si autē dicte pœnæ eſſent diuerſe ſpeciei: aut una ſpiritualis & alia tp̄alis: tunc uolumus utrāq; ſuū locū habere & in ſuo robore ꝑſiſtere: ubi autē oino cōtradicerent adinuicē noſtras priores cōſtitutiones ſynodales uolumus p̄ualere: nō obſtāte ꝙ dicte cōſtitutiones generales pp nouā unionē & incorporationē & apropriationē per hanc de nouo factā uideantur ultime & de nouo/ & derogatorie primis quod minime uolumus in dicto caſu oino cōtrario. Item ſtatuimus & ordinamus ꝙ oēs & ſingule pœnæ imponēde delinquentibus

quentibus & malefactoribus ſeu īpoſite per dictas cōſtitutiones gn̄ales Marchiæ quas uirtute hm̄oi unionis incorporationis & appropriationis reputamus in hm̄oi caſibus ꝑ noſtris ſynodalibus cōſtitutionibus applicent̄ & applicari debeāt cameræ noſtri Piſaurenſis Ep̄atus nō obſtāribus quibuſcūq; in eiſdē poſitis cōtrariis in aliis quibuſcunq;. Cū tunc nō generales ſed ſynodales in hiis reputamus & reputari uolumus de p̄ſentia conſilio uoluntate & aſenſu noſtræ generalis ſynodi. In qua quidē ſynodo interfuerūt infraſcripti.v3. Venerabilis uir dn̄s Antonius Mariani de ugubio p̄poſitus Piſaurenſis dn̄s Franciſcus garatoni d. Fortinerius ſimonis d. Andreas Ioānis archidiaconus d. Ioānes de gredaria d. Antonellus de pergula d. Antonius ſimonis de roma d. Saluolus mēghi ortulani oēs canonici Piſauri ad p̄ſens in Eccleſia carhedrali dioc. Piſauri reſidētes Ven̄. parrē d. Ioānes de urbino abbas monaſterii ſancti Benedicti de mōte fabalis Piſaurēſis. Frater Vgolinus de bagnacauallis abbas ſiue prior monaſterii ſanctorū Decētii & Germani de Piſauro extra muros. Frater Blaxius pirorti de foroſemproní prior ſancti Ercliani de Piſauro. Frarer Elias prior ſancti ſpiritus de Piſauro d. Antonius Iacobi de arimino rector eccleſiarū ſanctorū Patrignani & Antonii de piſauro d. Benedictus rebolini rector eccleſiæ ſancti Iacobi de piſauro d. Frāciſcus de Venetiis rector eccleſiarū ſanctorū Leonardi & Agathæ de piſauro d. Georgius albanenſis rector eccleſiæ ſancti Nicolai de piſauro d. Angelus canati rector eccleſiæ ſancti Caxiani de piſauro d. Leonardus ſaluutii archipreſbyter plebis ſancti Michaelis de nubilaria d. Aneſtaxius bartoli de caſtro durante archip̄ſbyter plebis ſancti Viti de monte barotio d. Ioānes Chriſtophori archipreſbyter plebis ſancti Petri de geneſtreto do. Archangelus archipreſbyter gredariæ dominus Paulus uite archipreſbyter caſtrimedii d. Iacobus de pizolo rector eccleſiæ ſancti Iuliani de tribioantiquo d. Ioānes de arimino rector eccleſiæ ſancti Aneſtaxii de ronco ſambatio d. Ioānes de monte barorio rector eccleſiæ ſancte Suſanne de dicto caſtro d. Franciſcus petri de fano rector eccleſiæ ſancte Agathe de mōre ſancte Marie d. Andreas de piſauro archip̄. plebis ſancti Michaelis de mōte gaudio d. Paulus rector eccleſiæ ſci Sebaſtiani de mōte circardo cappellanus d. Antonii de foroſempronio canonici piſaurēſis & rectoris eccleſiæ ſci Angeli de licola d. Lucas magiſtri Bartoli muraroris rector eccleſiæ ſancti Fabiani de geneſtreto d. Bernardus rector ſancti Quirici de monte abbatis d. Ioānes de caſtro durante rector eccleſiæ ſancti Donati d. Guiduciolus rector eccleſiæ ſancte Barbare de monte uetulaꝝ d. Chriſtophorus de peruxio rector eccleſiarū ſanctorū Mariæ & Ioānis de monticulo d. Ioannes Iacobi teotonicus rector eccleſiæ ſancti Patrigniani de pureo d. Ioānes teotonicus rector eccleſiæ ſancti Petri de mōte piloſo d. Moricus de cingulo rector eccleſiæ ſancti Damiani de tūba d. Iacobus ſer Michaelis rector eccleſiæ ſancti Laurentii de tūba d. Marinus rector ſancti Ioānis d. Ioānes rector ſancte Marie de ualle de mōte loro d. Ioānes rubei rector ſancti Stephani in aguizano d. Marcus rector eccleſiæ ſancti Michaelis de fauano d. Marcus rector ſācti Caxiani de garla d. Chriſtophorus rector eccleſiæ ſancti Hermetis de ligabitiis d. ſanctus Iuliani rector eccl̄iaꝝ ſcōꝝ Andreę & Thome de florē.

¶ Et ego Iacobus quōdā Barroli fanronotii de piſauro publicus imperiali auctoritate notarius & nunc norarius curie Epiſcopatus prædicti p̄dictis lectioni publicationi conſenſui & affirmationi & emologationi oīum & ſingulorū ſupraſcriptorum & cæterarū aliorū nō intereſſentiū huic legitime citatorum oībus & ſingulis ſupraſcriptis in p̄ſenti

cōſtitutione deſcriptione dum ſic fierēt & agerent pñs fui & ab oibus & ſingulis ſupra ſcriptis uocatus & rogatus ſcribere ſcripſi & publicaui & ad fidem præmiſſorum ſignū meum ſolitum appoſui. Locus ✠ ſigni.

IN Chriſti noie amen anno a natiuitate eiuſdē milleſimo quingenteſimo .xix. Indictione ſeptima tpe. S. in Xp̄o patris & dñi noſtri dñi Leonis diuina ꝓuidētia papæ decimi die uero decima ſexta menſis Iunii celebrata fuit ſancta ſynodus per Reuerendum in Xp̄o patrē dñm Paridē de graſſis Ep̄m piſaurenſem: in ciuitate Piſauri in pallatio magno dicte ciuitatis iuxta ſua notiſſima latera in quo pallatio ad pñs reſſidet ipſe Reuerēdus dñs Ep̄us in qua interfuerūt oēs infraſcripti. v3.

¶ Reuerēdus dñs Baldaſer de cataneis: coadiutor ipſius Reuerē. dñi Ep̄i. Reuerē. dñs Hieronymus gori decretorum doc. Vicarius curiæ ep̄alis. Venerabilis do. Nicolaus de figulis canonicus eccleſiæ Piſaurēſis. Venerabilis d. Ioānes antonius canonicus & rector eccleſiæ ſancti Michaelis de monte gaudio. Venerabilis d. Iulius mancinus canonicus & rector eccleſiæ ſancti Stephani. Venerabilis d. Hieronymus arduinus canonicus & rector eccleſiaꝝ ſanctorū Laurētii & Michaelis de tūba. Dñs Iacobus de claris primicerius & rector ſanctæ Marine de cuſpiſano d. Iacobus de ritiis rector eccleſiæ ſancti Caxiani de Piſauro d. Antonius de monte cirardo manſionarius eccleſiæ d. Carolus de ſaracenis rector eccleſie ſancti Ioānis in albareto d. Marcantonius acurribus manſionarius eccleſiæ d. Doninus rector eccleſiæ ſancti Ioānis de mōte lauro d. Alexāder de georgiis capellanus ſanctæ Lucię de Piſauro d. Thomas quōdā Bartholomei capellanus ſancti archāgeli de piſauro d. Dominicus de egiptiis rector eccleſiæ ſancti Quirici de mōte abbatis do. Vincentius de nubilaria rector eccleſiæ ſancti Iuliani de triuio antiquo. Dñs Vincentius de can. rector eccleſiæ ſancte Marine de puteo d. Sebaſtianus rector eccleſie ſancti Sebaſtiani de monte cicardo d. Andreas de amatis rector eccleſie ſancti Michaelis de bōcio d. Chriſtophorus capellanus ſancti Michaelis de tūba d. Thomas de graulis rector eccleſie ſancti Donati de geneſtreto d. Lodouicus tamagnini affictuarius ſancti Hermetis de legabitiis d. Baldus de geneſtreto rector ſancti Fabiani de dicto loco d. Bernardinus de geneſtreto rector eccleſie ſancte Marie de limate d. Frāciſcus de colburdulo capellanus abbatie fabalis d. Bartholomeus capellanus ſancti Michaelis de fauano d. Paternianus rector eccleſie ſancti Ioānis de lōgo ſambacio d. Baptiſta & d. Angelus fratres capellani plebis nubilarie d. Dominicus frāciſci de puteo capellanus eccleſie ep̄alis do. Bernardinus ſtephani placētini capellanus fraternitatis ſancti antōni. Dñs Thomas capellanus & cantor eccleſie ep̄alis d. Santes ſamperolus ſubdiaconus piſaurenſis d. Hieronymus Maſſi de florenzola d. ioānes antonius de ſaxoferrato affictuarius plebis candelarie d. Philippus de farneto affictuarius ſancti Martini de dicto loco do. Andreas de puteo capellanus eccleſie ſancti Paterniani de dicto loco d. Baptiſta de magiſtri Guidi de monte uetulaꝝ capellanus ſancti Donati de dicto loco d. Bartholomeus bernardini urbinati de cand. d. Stephanus de cand. d. Andreas bartholi de ligabitiis d. Franciſcus iacobi marci de farneto capel. eccleſie ep̄alis d. Bartholomeus marini de farneto capel. ſancti Stephani de gredaria d. Marcus uici Chriſtophori de fonte corgnali capel. eccleſie montis gaudii d. Baptiſta franciſci ſabatini de caſtro medii capellanus ſancte Marie de dicto loco d. Dominicus frāciſci de ſancto Angelo affictua-

rius ſancte Suphie de gredaria d. Bartholus de mōte barotio affictuarius ſancte Suſanne de dicto loco do. 'Mariotus rector eccleſie ſancte Agathe de monte ſancta maria. Dn̄s Gabriel rector eccleſie ſancte Anne de monte lauro.

¶Qui Reuerēdus dn̄s ep̄us de uoluntate & cōſenſu omniū ſupraſcriptorū p̄ſentium uolentiū & cōſentientiū & mandauit infuturū infraſcripta omnia inuiolabiliter obſeruari ſub pœnis & cenſuris inferius contentis &c.

Ordo proceſſionalis cleri ſecularis.y3.

IN primis crux immediate clerici.ſ.pueri oēs tam ciuitatis q̄ comitatus: poſtea capellani comitatus poſt ipſos capellani ciuitatis: & poſt eos rectores parrochialium dioc. poſt ipſos rectores eccleſie ciuitatis poſt ipſos capellani & manſionarii eccleſie cathedralis & ultimo loco canonici: & ita ordinatū fuit per ſupradictū Reuerendū dn̄m ep̄um in ſynodo ſupradicto & mandauit obſeruari ſub pœna excōicationis & unius ducati pro quolibet. ¶Item ſtatutū fuit in eadē ſynodo ꝙ precedente clero prædicto ideſt ſeculari ad ſepulturā ſiue officiū mortuale ꝙ rector parrochianus pręcedat uel medius inter duos capellanos ultimos digniores cū ſtola ſiue cū piuiale.ſ.inter duos māſionarios intereſſente capitulo abſente uero capitulo ꝙ rector parrochialis habeat & obtineat digniorē locū & ita mandauit obſeruari ſub dictis pœnis. ¶Item ſtatutum & ordinatum fuit ut honor debitus noſtre matri eccleſie & omniū perſonaꝝ eccleſiaꝝ noſtre dioceſis utilitatis & honori potiſſime deferatᷣ ꝙ die mercurii poſt ſcā paſcha pentecoſtes quæ erit feria quarta ſingulis annis oēs eccleſiarū rectores ſiue fictuarii ſiue capellani teneanᷣ uenire ad ciuitatē Piſaurenſem cū cottis ad celebrandū ſanctā ſynodum ſine aliqua alia notificatione de nouo facienda nec erit ſibi excuſabile allegare ignorātiā: & cōtrafaciētes q̄libet uice icurrāt pœnā.xx. boñ. & ita mādauit obſeruari.

¶Et ego Ioannes antonius de picionibus ciuis Piſauri publicus apoſtolica auctoritate notarius & ad præſens notarius curie epiſcopalis Piſauri: prædictis omnibus & ſingulis præſens fui & ea rogatus ſcribere ſcripſi & publicaui & in fidem ſignum nomēq; meum appoſui. Locus ✠ ſigni.

¶Explicit liber Synodalium curię ep̄alis.

Incipiunt capitula primi libri Synodalium curie Episcopatus Piſauri.

DE electione cap. 1. car. 1
De ætate & clerici electi ad canonicū beneficiū nō curatū cap. 2. car. 1
Quales clericos pſoni eligeř debeāt c. 3. 1
De pœna clerici recipientis beneficium de manu layci cap. 4. car. 1
Q d nullus forēſis clericus aſſumat ad aliqđ bñficiū ſine diſpēſatione cap. 5. ca. 1
De pœna religioſi aſſumpti ad beneficium aliquod ſine licentia cap. 6. car. 1
In quo ordine eccleſiaſtico eē debeat clericus recipiendus in canonicū cap. 7. car. 1
De renunciatione cap. 8. car. 2
De clerico dimittente eccleſiam inuentario nō reaſignato cap. 9. car. 2
De tēporibus ordinationū ca. 10. car. 2
De maioritate & obediētia ca. 11. car. 2
De poſtulando cap. 12. car. 2
De procuratoribus cap. 13. car. 2
De clericis peregrinis cap. 14. car. 2
Incipiūt capla ſecūdi libri.
DE iudiciis cap. 15. car. 2
Qualiter ſtatuta municipalia ciuitatis allegati poſſint uel nō ca. 16. car. 2
Qualiter citatio liget citatū & de fide danda nuncio cap. 17. car. 2
De foro cōpetenti cap. 18. car. 3
De quæſtione rei emphyteotice pertinentis ad eccleſiam tractanda coram iudice eccleſiaſtico cap. 19. car. 3
De pœna clerici trahentis clericum coram nō ſuo iudice cap. 20. car. 3
De iudeis q̄tū ad materiā uſurarū nō ualētibus declinare forū eccſiaſticū ca. 21. ca. 3
De feriis cap. 22. car. 3
De feriis iudeorum inter ipſos ſeruandis in iudicio cap. 23. car. 3
De pœna nō uenientium ad eccleſiā cathedrali in die iouis ſancti ca. 24. c. 3
Quod omnes clerici ciuitatis & dioceſis in feſto ſancti Terrentii conuenire teneanť ad eccleſiā cathedralē cap. 25. car. 3
De pœna iudeoꝝ laborantium in feſtiuitatibus chriſtianoꝝ cap. 26. car. 4
De iure iurando cap. 27. car. 4
De pœna clerici iurātis falſum ca. 28. c. 4
Incipiūt capla tertii libri.
DE uita & honeſtate clericoꝝ c. 28. 4
De pœna accedentium ad monaſterium monialium cap. 30. car. 4
De pœna ludentium uel aſſiſtentium in ludo cap. 31. car. 4
De pœna clerici arma portātis ca. 32. c. 4
De pœna clerici imiſcētis ſe negociis ſecularibus & inboneſtis cap. 33. c. 4
de pœna clericorū facientiū crapulas uel inebriantium cap. 34. car. 4
de pœna clericorum nō tenentium cottas ad officiū diuinū cap. 35. car. 4
de cohabitatiōe clericoꝝ: & mulierū. 36. 4
de pœna ſodomitoꝝ cap. 37. car. 4
de pœna retinētiū cōcubinas c. 38. c. 5
de clericis nō reſidētibus cap. 39. c. 5
de p̄bēdis & dignitatibus ca. 40. car. 5
de inſtitutionibus cap. 41. car. 5
de rebus eccleſie nō alienādis ca. 42. c. 5
de pœna uēdentiū pmutantū uel obligātiū res eccleſiaſticas ca. 43. car. 5
de pœna cōcedētis rē eccſiaſticā in emphyteoſim irrequiſito dño ca. 44. car. 5
de pœna clerici de nouo cōcedētis rē ptinentē ad eccleſiam cap. 45. car. 6
de teſtamentis cap. 46. car. 6
de pœna tabellionū accedentium ad ultimas uoluntates irrequiſito parrochiali ſacerdote cap. 47. car. 6
de pœna ipedictis ultimā uolūtarē. 48. 6
de pœna ſacerdotis non reuelantis teſtatorem cap. 49. car. 6
de pœna diſtribuentium maleablata ſine licentia cap. 50. car. 6
de pœna ſoluentiū pia teſtatoꝝ legata nō

ſoluta canonica portione ca.5 1. c. 6
De pœna executorum non exequẽtium in fra annum cap.5 2. car. 6
De pœna cõmiſſariorum nõ cõparentium coram Epiſcopo cap.5 3. car. 6
De ſepulturis cap.5 4. car. 6
De pœna nõ cõſignãtiũ partẽ debitã funeraliũ ĩfra tẽpus debitũ cap.5 5. ca. 7
De pœna ſacerdotũ nõ recipientiũ cautiones ab heredibus uel fideicõmiſſariis anteq̃ mortuoꝶ corpa ſepelliant̃.5 6. 7
De fideiuſſoribus cap.5 7. car. 7
De iure patronatus cap.5 8. car. 7
De cellebratione miſſaꝶ cap.5 9. car. 7
De pœna celebrãtis cũ calice ſaltẽ nõ hñte cuppã argẽteã deauratã cap.6 0. ca. 7
De pœna pulſantiũ cãpanas ĩ die ſabbati anteq̃ pulſet̃ in eccleſia cathedrali.6 1. 7
Q đ quiliber ſacerdos teneat̃ die ſabbati cellebrare de beata uirgine cap.6 2. car. 7
De eccleſiis hedificãdis cap.6 3. ca. 8
De imunitate eccleſiaꝶ cap.6 4. car. 8
Ne clerici uel monachi ſecularibus negociis ſe imiſceant cap.6 5. cap. 8
De pœna clerici aduocãtis ĩ foro ſeculari uel cõtra ſuũ p̃larũ cap.6 6. car. 8
De pœna clerici exercẽtis artem cirufie uel aduſtionẽ cap.6 7. car. 8

℃Incipiũt capl'a quarti libri.

DE clãdeſtina deſpõſatione ca.68. 8
De matrimonio cõtracto cõtra interdictũ eccleſie cap.6 9. car. 8
De cognatione ſpirituali cap.70. ca. 8
De ſimonia cap.71. car. 9
De pœna clerici nõ reaſignãtis beneficiũ qđ obtinuit per ſimoniã & de pœna deffendentis eum cap.7 2. car. 9

℃Incipiũt capl'a quinti libri.

DE his qui filios occiderint ca.73. 9
De pœna clerici dãtis pocula ꝓhibita ad generandũ uel nõ cap.74. ca. 9
De furtis cap.75. car. 9
De uſuris cap.76. car. 9
Vbi nõ reperiat̃ expreſſa quãtitas uſurarũ in codice alicuius uſurarii p̃ſumant̃ de ſex deñ. pro libra cap.77. car. 9
Quod nulla quietatio per partẽ fieri poſſit in cauſa uſuraria iudicio cepto & elapſo termino ſuper reſtitutione uſurarũ computent̃ iter incerta cap.78. ca. 10
De pœna clerici exercẽtis uſuras c.79. 10
de adulterio & ſtupro cap.8 0. car 10
de pœna clerici de adulterio cõuicti.8 1. 10
de crimine falſi cap.8 2. car. 10
ed ſortilegiis cap.8 3. car. 10
de clerico percuſſore cap.8 4. car. 10
de maledicis cap.8 5. car. 10
de clerico p ſaltũ ꝓmoto cap.8 6. ca. 11
de iniuriis & dãno dato ca.8 7. car. 11
de pœna clericorũ dantiũ dãna per ſe uel familiam ſuã cap.8 8. car. 11
de pœna clerici concurrentis ad rixas cum armis uel ſine cap.8 9. car. 11
de pœnitẽtiis & remiſſionibus c.9 0. c. 11
De ſnia excõicationis cap.9 1. car. 11

℃Explicit Tabula Synodaliũ.

℃Impreſſum Piſauri hoc opus aureũ Cõſtitutionũ Synodaliũ curie Epiſcopalis: per Baldaſſarrẽ quõdam Frãciſci de Carthularis de Peruſio: Sub anno Virginei partus. M.D.XXX. Die quarta Nouembris.

92,811

...nel° dn̄i lorenzo di ... fiori adì 7 feb° 1534 ... libri ... 18 ... lire di lorenzo ...